

EXHIBIT 10

2014

JUSTICE AND RULE OF LAW ADALET VE HUKUK DEVLETİ

INTERNATIONAL SYMPOSIUM 2014

**ULUSLARARASI
SEMPOZYUM**

Yayına Hazırlayan
ADALET YAYINEVİ
Cihan Sokak No: 16/B Sıhhiye/Ankara
Tel : (0 312) 231 17 00 - 231 17 94
adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

Tasarım
Aytaç Sertel

1. Baskı

ISBN
978 – 605 – 146 – 532 – 6

Yayın No
1549

Tarih
Aralık 2014

2014 ADALET VE HUKUK DEVLETİ

INTERNATIONAL SYMPOSIUM 2014

ULUSLARARASI SEMPOZYUM

www uluslararasisempozyum.com

INTERNATIONAL SYMPOSIUM

ULUSLARARASI SEMPOZYUM

Katkı Sağlayanlar ve Katılımcılar / Contributors and Participants

Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Faculty of Law

Prof. Juergen Taschke
from

Stefano Manservigi
representing

Hannes Swoboda
representing

Prof. Işıl Karakaş and
Prof. Paul Lemmens from

Helena Lišuchová
representing

Lucian Mihai representing

Marina Wes representing

Sami Selçuk from

Dunja Mijatovic representing

Christina Koulias representing

Marietje Schaake from

Gabriela Knäul SR from

Roisin Pillay representing

Thomas Guddat representing

Alison Bethel-McKenzie
representing

David Gardner from

William H. Sorrel from

Hon. Richard M. Berman from

Prof. Heather Gerken from

Prof. Richard Fallon from

Prof. Richard H. Pildes from

İÇİNDEKİLER

Önsöz /Preface	11
Açılış Konuşmaları / Welcome Remarks	
Dr. Yılmaz Argüden	15
Prof. M. Emin Artuk	21
Protokol Konuşmaları / Protocol Speeches	
Charles F. Hunter	25
Marietje Schaake	31
Ana Konuşma / Keynote Speech	
Stefano Manservisi	37
1. Oturum / Session 1	
Hukuk Devleti	
Rule of Law	43
2. Oturum / Session 2	
Hukuk Devletin Karşısındaki Tehditler	
Threats to the Rule of Law	75
Ana Konuşma / Keynote Speech	
Hannes Swoboda	107
3. Oturum / Session 3	
Hukuk Devleti İlkesinin İş Dünyası ve Ekonomi Üzerindeki Etkisi	
Impact of Rule of Law on Business & Economy	115
Ana Konuşma / Keynote Speech	
Lord Harry Woolf	143
4. Oturum / Session 4	
Bağımsız ve Etkin Yargı	
Independent and Effective Judiciary	151
5. Oturum / Session 5	
Temel Bireysel Haklar ve Ögürlüklerin Korunması	
Protection of Fundamental Rights and Freedoms	181
Ana Konuşma / Keynote Speech	
Baroness Patricia Scotland	207
6. Oturum / Session 6	
Hukuk Devletinde Medya ve İnternet	
Media & Internet in a Democratic State	215
Kapanış Konuşması / Closing Remarks	
Sir Edward Garnier QC	253
Basın Yansımaları	259

Önsöz

Adalet ve Hukuk Devleti konulu Uluslararası Sempozyum, 8-9 Mayıs 2014 tarihlerinde İstanbul, Four Seasons Bosphorus'ta, uluslararası hukuka küresel ölçekte yön veren isimlerin katılımıyla gerçekleşmiştir. Alanlarında uzman kişilerin konuşmacı olarak iştirak ettiği sempozyum, ulusal ve uluslararası tanınmış kuruluş ve üniversitelerin katkılarıyla düzenlenmiştir.

İki gün süren bu sempozyumda adalet ve hukuk devleti müesseselerinin, temel hak ve hürriyetlerin korunması, kuvvetler ayrılığının tesisi ve gerçek bir hukuk devleti olmanın ekonomi ve kalkınmaya etkisi gibi konuların farklı yönleriyle tartışılması, dünyadaki başarılı uygulamalar hakkında bilgi edinilmesi ve nihayetinde ülkemiz için entelektüel bir birikim oluşturulmasını hedeflenmiştir.

Bu kitap içerisinde sempozyum süresince gerçekleştirilen konuşma ve panellerin metinleri, çevirileri ve fotoğrafları ile birlikte sempozyumun Türk basınında yarattığı etkinin bazı yansımalarını bulabilirsiniz.

www uluslararasısempozyum.com web sitesini ziyaret ederek ve @AdaletHukuk2014 Twitter adresi üzerinden sempozyum hakkında güncel bilgilere, konuşma ve panellerin video ve fotoğraflarına ulaşabilirsiniz.

Preface

International Symposium on Justice and Rule of Law was held in Istanbul, Four Seasons Bosphorus on 8-9 May 2014 and participated in by leading global figures in the world of law. The event took place thanks to the contribution of reputable national and international organisations and universities and hosted a number of speakers who are regarded as experts in their fields of specialisation.

As part of the symposium, discussions focused on the protection of justice and rule of law, establishment of separation of powers and effects of an ideal rule of law on economy and development, in addition to addressing various aspects of these practices and principles. The purpose of the symposium was to collect information about successful practices across the world in these areas and finally create an intellectual accumulation of knowledge for our country.

Within this book you may find transcripts and translations of speeches and panel discussions made during the symposium along with pictures and some of the press coverage to sample the impact of the symposium on Turkish media.

We would like to thank all the contributors and speakers of International Symposium 2014 once You may access videos, pictures and up-to-date information about the event by visiting the official website of the symposium at www.uluslararasısempozyum.com and via the Twitter address @AdaletHukuk2014.

Açılış Konuşmaları / Welcome Remarks

Dr. Yılmaz Argüden

Birleşmiş Milletler Global Compact Türkiye Başkanı
Chairman of United Nations Global Compact Turkey

Akademik dünyanın, iş dünyasının, STK'ların ve uluslararası kuruluşların değerli temsilcileri; bu önemli toplantıya teşrif ettiğiniz için Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu adına hepinize teşekkür ediyorum. Hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Kültürlerin ve kıtaların buluşma noktasındayız. Ümit ediyorum ki; sadece sempozyum ile sınırlı kalmayacak ziyaretiniz. Güzel şehrimiz İstanbul'u da ziyaret etme fırsatlarını değerlendireceksiniz.

Bildiğiniz gibi U. N Global Compact Birleşmiş Milletler tarafından 10 seneyi aşkın bir süre önce başlatılmış bir inisiyatif. Ve dünyanın gelişimi için herkesin sorumluluk üstlenmesini ve temel 10 prensibe imza atması ve bu konuda neler yaptığını kamuoyuyla paylaşmasını içeriyor. Çok basit gibi görünen bu yaptırım aslında sürekli gelişmeyi, her türlü şirketin her türlü sivil toplum kuruluşunun kendisinin ne yaptığını ortaya koyarak başkalarından öğrenmesini ve insan hakları, çalışma hakları, çevreyi koruma ve yolsuzluğu engelleme konusunda her kurumun üstüne düşen sorumlulukları yerine getirmesini içeriyor. Bu nedenle bu sempozyumu da çok önemsiyoruz. Çünkü gelişmenin temeli güvendir. Güveni tesis eden ise kesintisiz bir şekilde yaşatılan iyi yönetim, adil, tarafsız hızlı çalışan bir hukuk sistemidir. Bunlar olmaksızın gelişmeyi sürdürülebilir kılmak mümkün değil. U.N Global Compact'in de temel amacı gelişmeyi sürdürülebilir kılmak olduğuna göre bu sempozyumu neden değerli bulduğumuzu açıkça ifade etmiş oluyorum. Dolayısıyla ülkemizde de bu konudaki eksikliklerimizi tamamlamadan gelişme hızımızı ve yaşam kalitemizi geliştirmemiz mümkün olmayacaktır. Bu, dünyanın her ülkesi için geçerli. Peki, eksiklik dediğimiz de neye göre eksiklik? Bir referansın olması lazım. Referansımız, evrensel hukuk normları ve demokrasi, hak, hukuk özgürlükler konusundaki ileri uygulamaların bulunduğu AB ve AB Konseyi'dir. Dolayısıyla bu konudaki yapısal eksikleri mutlaka tamamlamamız gerekiyor. Ancak bu normların olması ve bu normları kâğıt üzerinde hayata geçirmemiz de yeterli değil. Aynı zamanda bunları uygulayan yargının bağımsız ve tarafsız olmasını da sağlamamız lazım. Ve bu konuda, bu evrensel normları içselleştirebilmesi için bence avukat, savcı, hâkim mesleğinde bulunan birçok kişinin en azından lisan bilgisini de geliştirme ihtiyacımız var ki, kavramların evrensel boyutlarını daha iyi değerlendirebilelim diye.

Önemli konulardan bir tanesi; kanunların ne kadar açık olduğu ve herkes tarafından nasıl anlaşıldığıdır. Bu konudaki gri alanlar, yoruma açık alanlar, maalesef toplumda hukuka duyulan güveni zedeleyen unsurlar arasındadır. Bu nedenle kanunların gri alanlardan temizlenmesi, geriye dönük olarak yürümemesinin sağlanması, mevzuatın sık sık değiştirilmemesi ve kazanılmış hakların sonuna kadar korunması çok önemli hususlar. Bunlar özellikle siz hukukçular gayet iyi biliyorsunuz. Benim bunları ifade etmemde ki sebep maalesef her biri ile ilgili olumsuz örnekleri yaşıyor olmamızdır. Referansımızın, evrensel hukuk ve Avrupa Birliği dedik ama her uygulamanın kültür ile bağlantılı olduğunu unutmamaya ihtiyacımız var. Türkiye, doğu ve batı arasında bir kültürel senteze sahip. Özellikle Global Compact'in ilgilendiği insan hakları ve yolsuzluklarla mücadele konusunda kültür ile etkileşim oldukça yoğun. Örnek: hediye verme alışkanlıkları. Her toplumda farklı olabiliyor. Yüksek ve düşük kıdemlilerin arasındaki ilişkilerin boyutu. Her toplumda farklı olabiliyor. Yanlış olanın raporlanması konusundaki alışkanlıklar, ortaya çıkartılmaması, rüşvet karşıtı ortak taahhütlerin verilmesi ve bu verilen taahhütlere uyulması konusundaki anlayış, toplumsal kültürle son derece alakalı. İşte toplumsal kültürdeki gelişimi sağlayabilmek için de başta Anayasa olmak üzere yasaların evrensel normlara uymasını sağlarken diğer taraftan da adil, hesap verebilir, saydam, sorumlu ve tutarlı bir yönetim anlayışının hayata geçirilmesi ihtiyacı olduğu kanısındayız. Burada bir taraftan önlemeye yönelik taahhütler hayata geçirilirken, bir taraftan yaptırımların uygulanmasında adillik ve tutarlılık ve toplumsal bilincin geliştirilmesine de destek olunmasının kritik önemde olduğunun kanısındayız. İşte Global Compact'in oynadığı rol bu toplumsal bilincin gelişmesi yönünde. Türkiye'de 280'i aşkın kuruluş Global Compact'in prensiplerine imza atmış vaziyette. Bu nedenle de bunu sürekli geliştirme

çabası içerisindeyiz. Çünkü kültür uygulandıkça gelişiyor, değişiyor. Bu konuların o kadar da basit bir şekilde değişmediğini göstermek üzere sizlerle bir de tarihi bilgi paylaşmak istiyorum. Bunu, müsaade ederseniz İngilizce paylaşayım çünkü özellikle yabancı dostlarımız için.

Ülkelerinize dönmenden önce umarım güzel şehrimizi gezme şansınız olur. İstanbul'u gezerken şehirde inanılmaz bir çeşitlilik olduğunu fark edeceksiniz. Bu çeşitlilik farklı boyutlarda kendisini sizlere sunacak, hem zaman açısından hem de tarihi açıdan. Malumunuz, İstanbul çok tarihi bir şehir. Ancak, şunu fark edeceksiniz ki eski binaların çoğu kamu binaları. Kendisi kadar eski olmayan birçok diğer büyük şehrin aksine İstanbul'da zengin bir kişi tarafından inşa edilen 300 yıllık bir bina bulamazsınız. Peki, sizce neden böyle? Bunun sebebi Osmanlı İmparatorluğu'nda mülkiyet haklarının tanımlanma şekliyle ilgili. Sultan beğendiği herhangi bir binaya el koyabiliyordu. Bu durumda insanlar ne yaptılar? Binalarını ahşaptan ya da kalıcı olmayan diğer malzemelerden inşa ettiler. O dönemden sadece kamu binaları ayakta kalmıştır. Bu örneğin de bize gösterdiği üzere, kültür ve hukuk/adalet sistemi oldukça önemlidir ve insanların alışkanlıklarına şekil vermektedir. Bunları değiştirmek ve herkesin bu evrensel normları kabul etmesini sağlamak ciddi çaba gerektiriyor. Bu sadece kanunları değiştirmekle olmuyor aynı zamanda kültürün nasıl geliştiğini yönetmekle başarıyor. Tam da bu sebeple bu konuda hepimizin sorumluluğun bir kısmını üstlenmesi gerekiyor. Bu bağlamda, 13 tanesi ilk 20 listesinde olmak üzere, Türkiye'deki 288 büyük şirketin UN Global Compact'in ilkelerini imzalamış olduğunu belirtmekten gurur duyuyorum. Bu şirketler her yıl bu konularda neler yaptıklarını raporluyorlar. Raporlama tabii ki sadece küçük bir adım ancak sorumluluğun üstlenilmesi noktasında önemli bir adım olarak karşımıza çıkıyor.

Sempozyumun herkes için başarıyla geçmesini diliyorum. UN Global Compact'in bu konuda neler yaptığının sizlere dağıtılan belgelerde de açıklandığı belirtmek isterim. Ayrıca, New York'tan gelen çalışma arkadaşlarımızdan birisi öğleden sonraki oturumda bu konuda daha ayrıntılı bilgiler verecek. Hepsinize başarılı bir sempozyum ve İstanbul'da keyifli bir seyahat diliyorum. Teşekkür ederim.

Distinguished representatives of academic world, business world, non-governmental organisations and international organisations,

On behalf of the board of directors of Global Compact Turkey, I would like to thank you all for your participation in this important event, and welcome.

We are at the crossroads of cultures and continents and I hope your visit will not be restricted to this event and you will have the opportunity to enjoy our beautiful city Istanbul.

As you may know, the UN Global Compact is an initiative started by the United Nations 10 years ago. The objectives of the initiative are that all the related parties assume responsibility for the development of the world, sign the 10 main principles and disclose to the public the actions they take in this respect. Although it might seem very simple, this initiative involves that continuous development is achieved, all kinds of companies and NGOs disclose what actions they take in this respect, thereby ensuring others learn from them, and all the organisations fulfil their responsibilities in the fields of human rights, labour rights, protection of environment and prevention of corruption. Therefore, we attach utmost importance to this symposium. Development takes its basis from trust, which is created by uninterrupted governance and a legal system that functions in a fair, impartial and rapid manner. The development cannot be sustainable in the absence of these elements. Now that the main goal of the UN Global Compact is to make the development sustainable, you may now clearly understand why this symposium is important for us. It will not be possible for us to increase our development speed and improve our life quality without eliminating our deficiencies in this area in Turkey. This is true for all the countries in the world. Well, we have deficiencies, but according to what criteria do we name them deficiencies? You need a benchmark. Our benchmark for this purpose is the EU and EU Council that hosts advanced practices in the field of universal legal norms and democracy, rights, law and freedoms. We have to absolutely complete our structural deficiencies in this area. However, completing these norms on paper is not sufficient. At the same time, we have to ensure the judiciary which implements these norms is independent and impartial. And, my personal opinion is that in order to ensure universal norms on this subject are thoroughly comprehended by lawyers, prosecutors and judges, majority of these professionals has to improve their foreign language knowledge so that they can better evaluate the universal aspects of the concepts.

Another crucial aspect of this subject is to what extent the laws are clear and how they are understood by all the people. Grey areas that are open to interpretation unfortunately damage the society's trust in law. Therefore, it is vital that the laws get rid of such grey areas, they should not be enforced retrospectively, the legislation should not be changed frequently and acquired rights should always be protected. As legal professionals, you all know about these topics. The reason why I reiterate them here is that we have been seeing negative examples in each of these areas. Although we have said our benchmark is the universal law and EU, we should keep in mind that each practice is linked to the culture, as well. Turkey has a cultural synthesis that is marked by both the East and West. Interaction with culture is widely seen in human rights and corruption issues to which the Global Compact displays particular interest. For instance, habit of giving gifts, which can be different in each society. Or, nature of relationship between the senior officials and their juniors. Also, the habit of reporting what is wrong or revealing it and giving mutual promises in return for bribe are other topics very much affected from the society's culture. In order to be able to achieve development in the social culture, laws, the Constitution in particular, must be compatible with universal norms and at the same time a fair, accountable, transparent, responsible and consistent understanding of governance must be put into practice. We are of the opinion that while preventive measures are taken, on the one hand, sanctions should be imposed in a fair and consistent

manner and support should be given to the development of the social consciousness, on the other hand. The role of the Global Compact aims to develop this social consciousness. In Turkey, more than 280 organisations have signed the principles of the Global Compact. We are in constant effort to increase this number, because culture develops and changes as it is implemented in more areas. I would like to make a reference to the history in order to show you it is not easy to make changes in these areas. Let me speak in English in this part of my remarks for the convenience of our foreign guests.

I hope you will have opportunity to visit our lovely city during or right after the symposium before you go back home. What you will see is a city of incredible diversity. Diversity in all different dimensions, including the time dimension and historical dimension. It is a very historical city. Yet one of the things you will notice is that most of the old buildings are public buildings. There isn't an old building that was built by a rich person 300 years ago in Istanbul unlike many of the other capitals which are not as old. Why do you think this is the case? Let me provide an explanation for this. It is because of the way property rights were defined in the Ottoman Empire. Sultan could take over any building that he likes. So what do people do? They built their buildings by wood or whatever not necessarily stable structures. Only public buildings remain from that time. So culture and legality- justice systems are extremely important they are engraved in the people. So changing these and making sure that everybody gets to the universal norms takes a lot of effort. Not necessarily only by changing laws, but also attending how the culture develops as well. This is exactly why we all need to take a part of responsibility in this issue. And I'm particularly proud to say that more than 288 major companies have signed up for UN Global Compact in Turkey, including the 13 of the top 20 companies. And they are all reporting on what they are doing on these issues on an annual basis. Reporting is only a small step but it is definitely important step in terms of assuming responsibility.

I wish major success for the symposium. And I also would like to note that U. N Global Compact does on this issue is reported briefly in the papers that are distributed. And one of my colleagues from New York is going to give a lot more detail in the afternoon. I wish you a very successful symposium and a lovely visit in Istanbul. Thank you.

Açılış Konuşmaları / Welcome Remarks

Prof. Emin Artuk

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı
Dean of Marmara University, Faculty of Law

Bu uluslararası sempozyuma yabancı ülkelerden bizleri kırmayarak İstanbul'a gelen konuklarımıza, değerli bilim adamlarına, ayrıca teşekkür ederiz. Kendileri desteklerini vermişlerdir. Özellikle teşekkür ediyorum.

Hukuk devleti işlemlerinde, hukuk kurallarına bağlı olan, vatandaşlarına hukuki güvence sağlayan, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğu, başlıca geçerlilik koşulu sayan, adaletli bir hukuk düzeni kurmayı hedefleyen, temel hak ve özgürlükleri güvence altına alan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde, yasa koyucunun da bozamayacağı, temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinden uzaklaşmayan devleti ifade etmektedir. Hukuk devletinin biri şekli, diğeri maddi olmak üzere iki anlamının bulunduğu kabul edilmektedir. Şekli anlamda hukuk devleti, devletin bireylere hukuk yoluyla sağladığı, birtakım güvenceleri ifade eder. Bu güvencelerin ilki, suçta ve cezada kanunilik ilkesidir. Franz von Liszt, bu ilkeyi anlatırken diyor ki; "Suç ve cezada kanunilik ilkesi, suçluların Magna Carta'sıdır". İlkeden hemen hemen ilk defa bahseden kişi 1764'te yazdığı kitabında, Suçlar ve Cezalar veya Beşeriyetin Mecellesi adlı kitabında -ki uzun uzun ondan bahseder; İtalyan Cesare Beccaria'dır. Daha sonra bu ilke Johann Anselm Ritter von Feuerbach tarafından Latince "Nulla poena sine lege, nullum crimen sine lege" şeklinde ifade edilmiştir. Suçta ve cezada kanunilik, ceza ve güvenlik tedbirlerinin ancak kanunla öngörülebilmesi ve kanunda öngörülmeyen bir suçtan dolayı, kimsenin sorumlu tutulmaması anlamına gelmektedir. Bu husus, Anayasa'nın 38. maddesinin 3. fıkrasında, "Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri, ancak kanunla konulur" ve yine TCK'nın 2. maddesinde "Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz" şeklinde ifadesini bulmuştur.

İdarenin suç ve ceza koyamayacağı bu yetkinin, sadece TBMM'de olduğu TCK'nın 2. maddesinin 2. fıkrasında "İdarenin düzenleyici işlemleri ile suç ve ceza konulamaz" hükmüyle ortaya konulmuştur. Bunun yanında ceza içeren hükümlerin kıyasa yol açacak şekilde geniş yorumlanamayacağı ve kıyas yasağı hukuk devleti ilkesini destekleyen diğer kurallardır. Ceza kanununun zaman bakımından uygulanmasına ilişkin, TCK'nın 7. maddesine göre bir kimsenin işlediği zaman yürürlükte bulunan kanunun, suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaması yani geçmişe yürüme yasağı, hukukun bireyler için sağladığı en önemli güvencelerden biridir. Maddi anlamda hukuk devleti ilkesinden ise devletin, hukuka bağlılığını gerçekleştirebilmesi için ceza hukukunun içerik yönünden nasıl düzenlenmesi gerektiği anlaşılır. Burada ceza normlarının düzenlenmesinde insan haklarını koruma odaklı bir yaklaşım sergilenmeli, bireyin varlığını devam ettirebilmesi, kişiliğini geliştirebilmesi için korunması zorunlu, maddi manevi ve ekonomik değerlerin dikkate alınması gerekmektedir. Bunun bir sonucu olarak ceza kanunlarının insana saygı esasından hareket etmeleri zorunludur. Bu itibar ile ceza insancıl ve ahlaki olmalıdır. Nitekim 1982 Anayasa'sının 17. maddesine göre "Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz. Kimse, insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz" denilerek insana saygı esası, T.C Anayasası tarafından güvence altına alınmıştır. 1982 anayasasının 10. maddesinde kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiş olup bunun toplum hayatına yansıtılabilmesi de hukuk devletinin görevidir. Bu ilke, TCK'nın 3. maddesinin 2. fıkrası hükmüyle somutlaştırılmıştır. Fıkra, ceza kanununun uygulanmasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer bir fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamayacağını ve hiç kimseye ayrıcalık tanınmayacağını ifade etmektedir.

Bu sempozyum, büyük bir sempozyum. Bu sempozyumun kitap halinde yayınlanmasının yerinde olacağını düşünüyorum. Adalet ve hukuk devleti konusunun, konunun ulusal ve uluslararası alanda uzmanları tarafından tartışılacağı bu sempozyumun düzenlenmesinde katkıları olanlara teşekkür eder, sempozyumun tüm katılımcılara faydalı olmasını temenni eder hepinize saygı ve sevgilerimi sunarım. Teşekkür ederim.

We would like to thank to all distinguished guests and esteemed scientists who have travelled to Istanbul to attend this international symposium. They have made great contribution to this event.

State of law means a state which adheres to legal rules in its acts, provides legal assurance to its citizens, treats all the acts and procedures valid only if they are compatible with the law, aims to establish a fair legal system, secures fundamental rights and principles, is open to judicial control, cannot be disrupted by the lawmaker and never denies the presence of fundamental legal principles. It is accepted that state of law has two meanings, one in form, the other being a material one. State of law, with its meaning in form, means certain assurances which the state offers to individuals through law. The first of these assurances is the principle of legality in crime and punishment. Franz von Liszt defines this principle as follows: "The principle of legality in crime and punishment is the Magna Carta of criminals." Cesare Beccaria, an Italian jurist, is most likely the first person mentioning this principle in his book entitled On Crimes and Punishments written in 1764. This principle was later expressed by Johann Anselm Ritter von Feuerbach in Latin with the following words: "Nulla poena sine lege, nullum crimen sine lege." Legality in crime and punishment means crimes and security measures can only be ascertained by the law and no one can be held liable for a crime not described in the law. This matter is dealt with in paragraph 3 of Article 38 of the Constitution which states: "Penalties, and security measures in lieu of penalties, shall be prescribed only by law." Likewise, Article 2 of the Turkish Penal Code states: "No one can be punished, nor can face security measures for an act that is not expressly regarded as a criminal offence by the law. No one shall be given a punishment and security measure other than those prescribed by the law."

That the administration cannot prescribe crimes and punishments and this power solely rests with the Turkish Grand National Assembly is included in paragraph 2 of Article 2 of the Turkish Penal Code which rules the following: "Regulatory acts of the administration shall not prescribe crimes and impose punishments." Moreover, that provisions prescribing punishment cannot be broadly interpreted to cause mutatis mutandis and there exists ban of mutatis mutandis in this respect are other rules supporting the state of law principle. As regards the time-related implications of the criminal law, Article 7 of the Turkish Penal Code states that no one shall be given a penalty for an act not treated as an offence by the applicable laws at the time when the offence was committed, which is also one of the most important assurances that the law offers to individuals. With its material sense, the state of law principle defines how the criminal law should be regulated content-wise so that a state can adhere to laws. In this context, while regulating criminal laws, an approach should be adopted that focuses on protecting human rights and pecuniary and non-pecuniary values and economic values that are required for the individuals to sustain their existence and develop their personality. As a result, criminal laws have to take their basis from respect for human. Therefore, punishment must be humane and ethical. According to Article 17 of the 1982 Constitution "No one shall be subjected to torture or mal-treatment; no one shall be subjected to penalties or treatment incompatible with human dignity." This provision shows the Turkish Constitution secures the respect for human. Article 10 of the 1982 Constitution focuses on the principle of equality before law and it is the duty of the state of law to reflect this in the society's life. This principle is expressly stated in paragraph 2 of Article 3 of the Turkish Penal Code, which states while applying the criminal law, discrimination cannot be made due to race, language, religion, sect, nationality, colour, gender, political or other opinion, philosophical belief, national or social origin, birth and economic and social positions and no one may enjoy privilege.

This symposium is clearly a remarkable event. I believe it would be very beneficial to compile the outputs of this symposium in a book. Thank you to all who have contributed to the organisation of this symposium where justice and rule of law will be discussed by the national and international experts in the area. I hope this will be a useful event for all the participants. Thank you for your attention.

Protokol Konuşmaları / Protocol Speeches

Charles Hunter

ABD İstanbul Başkonsolosu
U.S. Consul General in Istanbul

Seçkin Konuklar, Bayanlar ve Baylar,

Beni, büyük bir öneme sahip olan bir konuyu, hukuk devleti ve onun başarılı bir modern demokratik toplumdaki rolünü, tartışmak amacıyla dünyanın dört bir yanından ileri gelen kişi ve uzmanları bir araya getiren bu etkileyici toplantıya davet ettiğiniz için teşekkür ederim. Bu bölgede ve dünya genelinde demokrasiye geçiş yapmakta olan ülkelerde de gördüğümüz üzere, demokratik toplumların genel refahı kendi kanunları ile yönetilmesi ile ölçülür. Halkın, vatandaşlar ve vatandaş olmayanların, herkesin haksızlığa uğradığını hissettiğinde kamusal adalete erişimleri olduğunu bilmeleri gerekmektedir. Sanıkların adil muamele ve adil yargılanmayı garanti altına alan bir hukuk sisteminin mevcut olduğuna inanmalıdır. Suç işlemeye meyil eden bir kişi, sıradan bir vatandaş, zengin bir iş adamı, yargı mensubu veya yüksek bir hükümet mensubu olmasına bakılmaksızın mutlaka yakalanacağı ve cezalandırılacağını bilmelidir. Ve ayrıca, işletmeler kıyasen istikrarlı bir ortamda faaliyette bulunduklarını, hukuka uygun işlemlerinin onurlandırılacağını, idari merciler tarafından makul düzenlemelerin adil bir şekilde uygulanacağını bilmelidirler. Hukuk devleti kavramı ile doğrudan bağlantılı olan tüm bu beklentilerin modern demokratik toplumlarda karşılanması gerekmektedir.

Elbette ki, hukuk devletinden bahsederken bir idealden bahsetmekteyiz. Hiçbir ülkede mükemmel bir adalet sistemi olduğunu söyleyemeyiz. Tüm toplumlarda tamamlanması gereken bir çok gelişme bulunmakta. Bu konferans gibi uluslararası konferanslar tecrübelerin paylaşılması için mükemmel bir ortam oluşturuyor. Hukuk en nihayetinde bir bilim değil, insani zaafarla dolu bir insanlık çabasıdır. Ancak hukuk, güçlü hükümetlerin, büyük şirketlerin, terörist grupların, organize suçluların ve tabi ki sıradan suçluların olası tiranlığı karşısında demokratik toplumların kalkanıdır. Hukuk devleti yürütmenin, yasama ve yargının yetkilerini tanımlayan, sınırlayan ve bunlar arasında keskin bir kuvvetler ayrılığı temin eden güçlü bir anayasanın varlığı ile başlar. Kuvvetler ayrılığının mükemmel dengesini lafta tanımlamak kolaydır ancak pratikte varlığını sağlamak zordur. Sağlıklı bir demokraside bu dengenin sağlanması bağımsız yargının ve en nihayetinde bir anayasa mahkemesi veya yüksek mahkemenin görevidir. Bağımsız mahkemelerin bulunmaması veya mahkemelerin bağımsız olmadığı algısı adalet sistemine olan güvene zarar vermektedir. Halk mahkemelere erişimlerinin eşit olmadığını veya diğerleri göz ardı edilirken veya daha da kötüsü örtbas edilirken bazı suçların sert bir şekilde kovuşturulduğunu hissederse adalet sisteminin haksız ve politize olduğu sonucuna varacaktır. Ve bu sonuç halkın temel görevi hakların garanti altına alınması olan kurumlara olan güveni yok edecektir. Zamanla yargının bağımsız hareket etmediği algısı toplumun bir bütün olarak hukuka saygı gösterme ve konulan kurallara uygun hareket etme yönündeki isteğini azaltacaktır.

Hukuk devleti özellikle küresel bağlamda olmak üzere ekonomik gelişim için de temeldir. Mahkemeler uyumazlıkları güvenilir bir şekilde çözüme kavuşturmalı ve sözleşmesel yükümlülükleri adil ve istikrarlı şekilde garantiye almalıdır. Aksi takdirde, girişimciler ve yabancı yatırımcılar, kârlarının ve emeklerinin rakipler veya yolsuzluk yapan devlet görevlileri tarafından çalınmasına göz yummayan başka bir piyasa arayışına gireceklerdir. Dünya genelinde, potansiyel yatırımcılar, yabancı işletmelerin kanunların istikrarsız uygulanmasından kaynaklanan ciddi problemlerle karşılaştığına dair öyküler duyduklarında daima tereddüte düşmektedirler.

Demokrasilerde, ifade, din ve medya özgürlüğü ve azınlıkların haklarının korunması açık hukuki korumalara ve sürekli gelişime konu edilmelidir. Bu özgürlüklerden birisi olan “ifade özgürlüğü”ne ilişkin Amerikan tecrübesinden kısaca bahsetmek isterim. Kuşkusuz bir çok Amerikalı da dahil olmak üzere gözlemcilerin büyük bir kısmı, Amerika Birleşik Devletleri’nin 4 Temmuz 1776’da mükemmel bir ifade özgürlüğü ile doğduğuna inanmaktadır. Gerçekte durum bu değildir. Bu uğruna mücadele ettiğimiz ve halen de mücadele etmekte olduğumuz bir haktır. Basit ve kalıcı cevaplar bulmadık ancak bazı temel devamlı prensiplere sahibiz. Anayasamıza göre,

basın bireyler ile aynı ifade özgürlüğüne sahiptir. Özgür ve engelsiz bir basın ile ifade edilen farklı sesler ile demokrasilerin daha güçlü ekonomilerin daha hareketli hale geleceğine inanıyoruz. Bir kaç gün önce, 3 Mayıs’ta Dünya Basın Özgürlüğü Günü’nü kutladık. Bu vesileyle, ABD dış işleri bakanı Kerry, dünyada çapında birçok kişi için basın özgürlüğünün saldırı altında olduğunu, “ özgür basın” kavramına hayat veren gazetecilerin, blog yazarları, fotoğrafçılar, yazarlar, eleştirmenlerin tehlikede olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, basının geleneksel tanımını yeni platformlar ve sesleri kapsamak üzere genişlemektedir. Tüm sosyal medyaya açık erişim ile birlikte bağımsız ve çekincesiz bir basının demokratik toplumların temel elemanlarından birisi olduğunu düşünmekteyiz. Ancak, ABD’deki İlk Anayasa Değişikliği mutlak değildir. Kamu güvenliği ve muhtemel bir suç halinde olduğu gibi bazı kritik durumlarda ifade özgürlüğüne sınırlama getirilmesine müsaade etmekteyiz. Bunun yanında, politik ve sosyal konuşmalara getirilen kısıtlamalar yakın takip altındadır. Amerikan tecrübesi bir taraftan kamu düzenini korurken diğer yandan tam olarak ifade özgürlüğünün nasıl sağlanacağı konusunda kolay cevaplar ile dolu değildir. Bu denge bugüne dek yaptığımız gibi düşünmemizi ve değişiklikler yapmamızı gerektirmektedir. Ancak bu daima bireysel özgürlükler yönünde bir eğilim ile olacaktır. Bu dengenin nasıl korunacağı bu konferans için önemli bir konudur. Sizin için hazırlanmış bu mükemmel programa baktığımda oldukça dinamik ve adalet ve hukuk devletinin toplumda oynadığı temel rolü düşünmeye yöneltici olacak konferansın tamamı için kalabilmeyi çok isterdim. Bugün burada yer alma imkanı verildiği için tekrar teşekkür ederim ve hepinize başarılı bir sempozyum dilerim.

Teşekkürler.

Distinguished Guests, Ladies and Gentlemen.

Thank you for inviting me to participate in this impressive gathering of dignitaries and experts from around the world to discuss the topic of profound importance: The rule of law and its role in a successful and democratic modern society. As we have seen in countries' transitioning to democracy in this region and around the world, the overall health of any democratic society can be measured by the extent to which it is governed by its own laws. People, citizens, and non-citizens must know that they have access to public justice when they believe that they have been wronged. Those suspected of crimes must believe that a system of laws is in place which ensures fair treatment and fair trials. Anyone who considers committing a crime must know that he will likely be caught and punished regardless of whether he is an ordinary citizen, a wealthy businessman, a law enforcement official or a high government official. And businesses must know that they operate in a relatively stable environment, that their legitimate contracts will be honoured, and that reasonable regulations will be fairly enforced by administrative bodies. All these expectations relate directly to the rule of law and should be met in modern democratic societies.

Now, of course, when we speak of the rule of law, we speak of an ideal. No country has ever had a perfect justice system, and all nations have ample room for improvement. So international conferences like this one provide an excellent venue for the sharing of experience. Law after all is not a science; it is an human endeavour, fraught with human frailty, but one that stands alone as a democratic society's shield against the potential tyranny of a powerful government, huge corporations, terrorist groups, organised crimes and of course, ordinary criminals too.

The rule of law begins with a strong constitution defining and limiting the powers of the executive, legislative and judicial branches, and establishing a strict separation of powers between them. The perfect balance of the separation of powers is easy to describe in words, but difficult to maintain in practice. In a healthy democracy, it is the job of an independent judiciary and ultimately of a constitutional or a supreme court to assure that this proper balance is maintained. The lack of independent courts, or even the perception that courts are not free, undermines faith in the justice system. If people perceive that they have unequal access to the courts or that some crimes are pursued aggressively while others appear to be ignored, or even worse covered up, people will conclude that the justice system is unfair and politicised. And this conclusion will erode their faith in the institutions whose primary function is to guarantee their rights. Over time, even the perception that the judiciary is not acting independently will diminish the willingness of a society as a whole to respect the law and to act in accordance with established rules. The rule of law is also essential to economic development, especially within the global context. Courts must reliably settle disputes, and uphold contract obligations fairly and consistently. Otherwise, entrepreneurs and foreign investors will look to another market not wanting their profits and their hard work to be stolen by rivals or by corrupt officials. Around the world, potential investors often hesitate when they hear stories of foreign businesses that have encountered serious problems stemming from the inconsistent application of the law.

In a democracy, freedom of speech, or religion or press and the protection of minority rights also must be the subject of clear legal protections and constant renewal. Let me focus briefly on the American experience with one of these freedoms: The freedom of expression. Most observers, indeed many Americans, believe that the United States was born with perfect freedom of speech on our independence day July 4th 1776, but in fact this was not the case. This is a right for which we have had to struggled, and for which we continue to struggle. We have found no simple or permanent answers; but we do have some enduring fundamental

principles. In our constitution, the media enjoy the same right as individuals to free speech. We believe that democracies become stronger and economies more vibrant by allowing expression of diverse voices including from a free and unimpeded press. On May 3rd, just a few days ago, we commemorated World Press Freedom Day at a time when, as Secretary Kerry noted, for too many around the world, a free press is in under assault, and journalists, bloggers, photographers, essayists and satirists who give life to the words "free press" are in danger. In addition, the conventional definition of the press is expanding to include new platforms and voices. As independent and unfettered press with open access to all social media, we find that to be an essential element of democratic societies. However, in the United States, our First Amendment is not absolute. We permit some restriction of speech under certain critical conditions such as when it represents a true threat to public safety or connotes an imminent commission of a crime. But restrictions on political and social speech received close scrutiny. The American experience is not full of easy answers about how to protect the fullest freedom of expression while also maintaining public order. This balance requires us to tinker and to adjust as we do even to this day; but always, with the strong bias toward individual liberty.

So how to sustain that balance over time is a worthy subject for this conference. Looking at the outstanding program that has been lined up for all of you, I wish I could stay for all of what no doubt is going to be a very dynamic and thought-provoking examination of the fundamental role that justice and the rule of law play in society. I thank you again for the opportunity to take part today and I wish you all a very successful symposium.

Thank you.

Protokol Konuşmaları / Protocol Speeches

Marietje Schaake

Avrupa Parlamentosu Milletvekili
European Parliament, MP

Merhaba,

Avrupa Parlamentosu'nda Avrupa için liberaller ve demokratlar ittifakında milletvekiliyim. Parlamentoda dış ilişkiler, uluslararası ticaret, kültür ve eğitim konulu komitelerde yer alıyorum. Çalışmalarım insan hakları, temel özgürlükler, yeni teknolojiler ve özellikle Türkiye olmak üzere komşu ülkelerle ilgili Avrupa politikaları konularına yoğunlaşıyor, bu bağlamda geçmişte Türkiye'yi çeşitli kereler ziyaret etme fırsatını buldum. Bu nedenle Türkiye'de hukuk devleti ve adalet konulu bu sempozyuma şahsen katılamadığım için üzgünüm, ancak bazı düşüncelerimi sizinle bu video mesajı aracılığıyla paylaşmak istiyorum.

Geçen yılın sonunda, dünyada ve Avrupa'da gözlerin Ukrayna'da yaşanan krize çevrildiği bir dönemde Türkiye'de uzun zamandır derinden derine artan fikir ayrılıkları birden bire yüzeye çıkarak patlak verdi. Bu kutuplaşmalar kolayca çözümlenemeyecektir. Mevcut krizin kazananı yoktur; en mağdur olan kesim ise Türk halkı ve onların demokrasi ve insan hakları ve hukukun üstünlüğüne saygı temelinde işleyen açık ve özgür bir toplumda yaşamaya duydukları özlemdir. Ben konuşmamda Avrupa Birliği'nin yapabileceklerinden ve yapması gerekenlerden söz etmek istiyorum. Bu sorunu ele alırken de AB'nin Türk halkının menfaatine öncelik vermesi gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Bu nedenle Avrupa kamuoyunda fazla destek görmese de yıllardır Türkiye'nin AB üyeliğini destekliyorum.

Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler son yıllarda, özellikle de geçen yaz yaşanan protestoları bastırmak için uygulanan şiddet sonrasında gerginleşti. Bir tarafta, Türkiye, AB'yi katılım sürecini yeterince ciddiye almamak ve önemli bazı müzakere başlıklarında ilerlemeyi engellemekle suçlamakta. Diğer tarafta ise Türkiye'de insan haklarının kötüye giden durumu, Avrupalıların kafasında ülkenin AB'ye katılmaya ehil olup olmadığına dair mevcut soru işaretlerini daha da yoğunlaştırdı. Türkiye'nin içinde bulunduğu yaşamsal kriz, Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyenler ve karşı olanları aynı çatı altında birleştirdi ve üyeliği gerçekten isteyip istemediklerini ve özellikle de üyeliğin gerçekten mümkün olup olmadığını sorgulamalarına neden oldu. Başbakan'ın komplo teorilerine inanarak uluslararası toplum ya da finans piyasalarının müdahalesine işaret etmesi vizyonlarımızın ne denli farklı olduğunu gösterdi. Ne var ki, iki taraf arasındaki ilişkiler gergin de olsa, bu ilişkilerin kopması ancak hukuk devleti ilkesinin ihlal etmek isteyenlerin işine gelecektir. Türkiye ve AB birbirlerinden kopmayı göze alamazlar. Özellikle mevcut koşullar altında AB elinden geleni yaparak Türkiye'yi temel özgürlükler ve insan haklarına saygı yönünde teşvik etmelidir; bu, özellikle rejimin muhalifleri ve kendisini eleştirenleri susturmaya çalışırken temel özgürlükleri ve insan haklarını daha da fazla çiğnediği bir ortamda önem taşımaktadır.

Katılım müzakereleri Türkiye'de reform sürecinde önemli bir araç olmaya devam etmektedir. Yargı ve temel haklar ve adalet, özgürlük ve güvenlik konulu 23. ve 24. müzakere başlıklarını açarak AB sürece sistematik bir şekilde katkıda bulunabilir. İstihbarat örgütlerine eşi benzeri görülmedik yetkiler tanıyan yasalar ya da ifade özgürlüğünü sınırlandıran ve kuvvetler ayrılığı ilkesini daha da çiğneyen kanunlar gibi belli başlı bazı sorunları ele almamız gerekiyor. İçinde bulunduğumuz şu zorlu günlerde sergileyeceğimiz bağlılık ve azim daha da büyük önem taşıyor. İlişkilerimiz epey uzunca bir süredir münhasıran hükümetler arasında yürütülüyor, artık ilişkilerimizi daha da geniş bir tabana yayma zamanı geldi. Ancak 23. ve 24. müzakere başlıkları açılsın ya da açılmasın, AK Parti hükümeti sorumluluğu üstlenerek hukuk devleti ilkesini hemen bugünden başlayarak onarmalıdır.

Ayrıca katılım müzakerelerinin yanı sıra başka olanakları da değerlendirmemiz gerekir. Ben Türkiye'de hukuk devletine ilişkin bağımsız bir uluslararası soruşturma açılması önerisinde bulundum. Şu anda bütün taraflar etraflarına o kadar kesin sınırlar çizmiş durumdadır ki kendi başlarına çıkış yolunu bulabilmeleri mümkün değil. Güvensizlik ve kutuplaşma o kadar derin ki ancak bağımsız bir değerlendirmeye itimat edilecektir. Uzmanların

yürüteceği bu soruşturma AB liderliğinde uluslararası toplum tarafından başlatılabilir. Ayrıca yaklaşmakta olan cumhurbaşkanlığı seçimleri için ben bir seçim gözlem heyeti kurulması çağrısında bulundum. Yerel seçimler sonrası ortaya çıkan geniş anlaşmazlıklar düşünüldüğünde, AB özgür ve adil seçimlere yönelik iradesini göstermeli, hukuk devleti ve demokrasinin temel unsurları konusunda ne denli kararlı olduğunu ortaya koymalıdır. Ancak unutmayalım ki bu seçim gözlem heyetleri ancak hükümetin davetiyle ülkeye gelebilir. Ayrıca, demokrasinin sadece sandıktan ibaret olmadığını ve demokratik ilkeler ve demokratik kurumlara dayalı bir yönetim biçimi olduğunu da çok net biçimde aklımızda tutmalıyız. İfade özgürlüğünün engellenmesi ve basın özgürlüklerinin kısıtlanması gibi insan hakları ihlalleri AB nezdinde yanıtız kalmamalıdır. Türkiye Kopenhag Kriterleri'nden uzaklaşmaya devam ederken sessiz kalamayız.

Ancak bu arada AB ile Türkiye arasında başka bağlar da olduğunu dikkate almalıyız. NATO'da ortak sorumluluklarımız bulunmaktadır ve gittikçe daha kırılgan ve istikrarsız hale gelen Orta Doğu'da ortak stratejik çıkarlarımız var. Bütün bunların yanı sıra Gümrük Birliği'nin getirdiği birçok ticari ilişki ve ekonomik yarar var ve ayrıca Türk kökenli pek çok Avrupa vatandaşı bulunuyor. Ortak yararlarımız, değerler temelinde yürütülecek bir tartışmaya zemin hazırlamalı ve bu tartışmada AB daha fazla liderlik üstlenerek Türkiye'den beklentilerini açık şekilde ortaya koymalıdır.

Bunlar benim izlenimlerim ve umarım bu net ve kesin söylemler Başbakan tarafından da aynı şekilde anlaşılacaktır.

Konferansınızın verimli olmasını diliyorum, Türkiye'de hukuk devleti ile ilgili bu diyalogumuzu hem online, hem de İstanbul'a geldiğimde karşılıklı olarak sürdürmeyi temenni ediyorum. Teşekkür ederim.

Hello,

I'm a member of the European Parliament for the Alliance of Liberals and Democrats for Europe. Here in the parliament I serve on the committees dealing with foreign affairs, international trade, culture and education. My work focuses on human rights, fundamental freedoms, new technologies and European policies with regard to our neighborhood, especially Turkey and I have often had the pleasure of visiting the country. So I am particularly sorry I cannot join you in person today at this symposium on the rule of law in Turkey. but I am glad to be able to share some of my thoughts with you, through this video message.

While the world's and European eyes have been focused on the Ukrainian crisis, in Turkey divisions that remained below the surface for a long time erupted at the end of last year. These polarizations will not easily be solved. The current crisis knows only losers; first and foremost the Turkish population and their aspirations for democracy and an open and free society based on respect for human rights and the rule of law. And I want to focus on what the European Union can and should do. My fundamental premise in answering that question has been and will be that the EU needs to have the wellbeing of the Turkish population as a priority. That is why I have supported accession for years despite a lacking popular support for that in Europe.

Relations between Turkey and the EU have become strained over the past years and particularly since the crackdown on protests last summer. On the one hand, Turkey has blamed the EU for not taking the accession process seriously and for blocking progress on important chapters. On the other hand, the worsening human rights situation has added questions about Turkey's eligibility to join the EU amongst many in Europe. The fundamental crisis, which the Turkish state finds itself in has joined critics and supporters of Turkey's accession in wondering about the desirability and especially the feasibility of accession. The prime minister's belief in conspiracy theories pointing to the interference from international community or financial markets, have underlined the extent to which our visions differ. Despite strained relations, however, it would only help those who seek to undermine the rule of law to give up. Turkey and the EU cannot afford to just drift away from each other. Especially under the current conditions the EU must do all it can to help Turkey steer towards respect for fundamental freedoms and human rights as the regime in its attempts to silence its opponents and critics is further trampling them.

The accession talks remain an important vehicle to work towards reforms in Turkey. By opening negotiating chapters 23 and 24 on the judiciary and fundamental rights and justice, freedom and security, the EU can engage systematically. We need to be able to address specific problems such as laws which give intelligence services unprecedented powers, laws that restrict free expression and that further undermine the separation of powers. We must show commitment, even in, and especially in, these challenging days. For too long the relations have been exclusively government to government and they must be broadened. But still, with or without the opening of Chapters 23 and 24 the AK Party government should take responsibility and repair the rule of law starting today.

We also need to look at other possibilities besides the accession talks. I've suggested to launch an independent international inquiry into the rule of law in Turkey. The different parties are now so entrenched, they cannot find a way out on their own. The mistrust and polarization run so deep that only an independent assessment will be trusted. And under the leadership of the EU such an expert investigation could be set up by the international community. I've also called for an election observation mission for the upcoming presidential elections. Given the fundamental disagreements in the aftermath of the local elections, the EU needs to show its dedication

to free and fair elections and upholding the rule of law and the fundamental aspects of democracy. It should be underlined that such missions are upon invitation from a government. It should also be very very clear that democracy is more than one man one vote and involves governance based on democratic principles and democratic institutions. Violations of human rights such as blocking free speech and constricting press freedoms most have consequences in actions from the EU. We cannot remain silent as Turkey continues to step away from the Copenhagen Criteria.

At the same time, we cannot forget that there are other bonds between the EU and Turkey. We have a shared responsibility in NATO and we share strategic interests in an increasingly fragile and instable Middle East and on top of that there are trade relations and economic benefits of the Customs Union, as well as many European citizens with Turkish roots. The many interests we share should form the basis of a values-based discussion in which Europe should show more leadership and make explicit what it expects from Turkey. I have the impression clear and stern language is understood by the prime minister.

I hope that you will have a fruitful conference and I look forward to continuing the conversation about the rule of law in Turkey online and hopefully in person next time I'm in Istanbul. Thank you.

Ana Konuşma / Keynote Speech

Stefano Manservisi

Avrupa Birliği Türkiye Büyükelçisi
European Union's Ambassador to Turkey

üyeliğe adaydır. Türkiye, bizim Kopenhag Kriterleri dediğimiz bu genel siyasi kriterleri kullanmayı taahhüt etmiş olduğundan ve biz de bu kriterler ile bağlı olduğumuzdan, Türkiye'nin AB'ye üyeliğine dair ortak amacımıza uygun olarak, tamamen Avrupa standartlarına göre yönlendirilen Türk reformlarına olan ihtiyacı gözlemlemekte tereddüt etmiyoruz. Dolayısıyla Avrupa Birliği olarak, yapılan değişikliklere ve bu değişikliklerin hukuk devletine olan etkisine dair görüşlerimizi açıklamak üzere yetkililerinizle muhtelif zamanlarda görüştük ve birçok şeyin yanı sıra Türk Anayasası tarafından teminat altına alınan yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile güçler ayrılığına dair endişelerimizi, Türkiye'nin ekonomik başarısının esasını teşkil eden reformları tehlikeye düşürenlere dair endişelerimizi ilettik. Yargı ile kolluk kuvvetlerinin, yolsuzluk dahil olmak üzere görevi kötüye kullanmaya dair iddiaları, baskıdan uzak biçimde ve ayrımcılık olmaksızın soruşturma yetkisi olduğunu ve aynı zamanda yargı ve kolluk kuvvetlerinin bu konuda görevli olduğunu hatırlattık.

Bayanlar ve Baylar ve Sevgili Dostlar,

Türkiye'nin, yargının temel haklarını etkileyen yasaların tüm unsurlarına ilişkin olarak, tüm menfaat sahiplerinin dahil olduğu kapsamlı bir diyalog oluşturma vakti geldiğine ikna olmuş durumdayız. Bu, demokrasinin seçim kazanmaktan çok daha fazlası anlamına geldiği bir konudur, bu konuda müdahillik, sahiplik önemlidir çünkü bu toplumun her köşesinden bütün vatandaşları ilgilendirir. Avrupa Komisyonu üyesi Füle de durumu dostça tartışmaya kendini tamamen adanmıştır ve buna hazırdır, nitekim olmalıdır da, ve Yargı ve Temel Haklar başlıklı 23. Fasil hakkındaki çalışma grubunun toplantısına katkıda bulunmak için Haziran'da bizzat Ankara'ya gelecektir. Bu toplantıya sivil toplum da dahil olmalıdır. Biz, AB bilgi birikiminin, taslak yasaların yorumlanmasına yansıtılmasını teklif ettik ve AB ilişkileri Bakanı'nın bu teklifi kabul etmesinden memnun olduk. Avrupa Konseyi, ve bu Komisyon, Türkiye'nin yararlanabileceği bir know-how kaynağıdır. Geçen yıl 22. Fasil'ın müzakereye açılması ile AB giriş sürecine katkı yapma amacımıza ulaştık. Enerji işbirliği konusundaki bir dönüm noktası olan diyalogumuz, geri kabul anlaşması ve başlatma onuru ve keyfine sahip olduğum vize özgürlüğüne dair çabalar gösterilmektedir ve bunlar, resmi çabalar bakımından açık bir yönlendirmedir. Son yıllardaki gelişmelerden de ileri gidilmesi gerekmektedir. Tarih ve gerçekler, ayrıca ekonomik gerçekler, Türkiye ve Avrupa Birliği arasında sağlam, ortak, yararlı ve hırslı bir ilişki yaratmaya yöneliktir. İyimserlik ve kararlılık ile Türkiye ve AB'nin 2014 yılında, ki bu yıl Avrupa yılıdır, birbirine daha az değil, daha çok ihtiyacı olduğunu düşünüyor ve birlikte daha az değil, daha çok şey yapılması gerektiğine inanıyorum.

Çok teşekkürler.

Bayanlar ve Baylar,

Sivil toplum, akademi, kurumsal ve sorumlu kişilerin davetli olduğu, bu ülkenin içinden geçmekte olduğu en önemli ve hassas konulardan birine ışık tutulmasına ve bu konunun dengeli şekilde tartışılmasına yardımcı olacağını düşündüğüm bu çok önemli etkinlikte bugün bulunuyor olmak, benim için gerçek bir keyif ve onurdur. Bu konuda Avrupa Parlamentosu'nun özel bir sorumluluğu var; bu az önce Avrupa Parlamentosu üyesi tarafından hatırlatıldı, ve bugünkü konuşmalara yol açan bütün tartışmalar da buna yöneliktir. Ve neden böyle özel bir sorumluluk var? Çünkü Avrupa Birliği'nin giriş perspektifi, şüphesiz ki, Türkiye'nin üyeliğe aday olduğu 15 yıldan ve bu adaylığı müzakere ettiğimiz 9 yıldan beri ülkeyi değiştiren reformları şekillendirmeye ve yön vermeye katkıda bulunmuştur. Bu üyelik Türkiye'nin modernleşmesinin temelini oluşturmuş ve en önemli araçlarından biri haline gelmiştir. Bu süreç esnasında, ve bu hususun altını çizmek gerekir, Türkiye ve AB, yargı reformu konusunda Avrupa Konseyi'nin de yakın desteği ile çalışmaktadır. Bu bağlamda, Avrupa standartlarına uygun olarak hukuk devleti, demokrasi ve insan haklarını üstün tutan Türk yetkililerinin siyasi iradesi sorgulanmaktadır. Örneğin Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun özerkliğini artıran 2010 Anayasa Değişikliği, 2012'deki üçüncü yargı reformu paketi, 2013'teki dördüncü yargı reformu paketi, ve 2013'teki yargılamanın uzun sürmesi karşısında iç hukuka göre kanun yolu öngören kanunlar önemli birer başarıdır ve çoğunluğu bizim, Türkiye'nin AB'ye giriş sürecindeki işbirliğimizden doğmuştur. Dolayısıyla pek çok başarı mevcuttur. Ve söylemek isterim ki, nitekim dün Türkiye'nin ekonomik önemine ilişkin bir Zirve'ye katıldım, ve bu zirve Türkiye'nin şimdiye dek deneyimlediği ekonomik başarıya da katkıda bulunmuştur.

Bayanlar ve Baylar,

İfade edilmelidir ki, 1999'dan beri gerçekleşen başarılarla karşın, Türkiye'deki yargı sisteminin reformu ve hukuk devletinin sağlamlaştırılması sürmekte olan bir çalışmadır, henüz tamamlanmamış bir iştir, ve daha da önemlisi, haklı hırslar bağlamında, kurumsal değişiklikler bağlamında, yargının bağımsız, etkin ve tarafsız şekilde davranma ehliyetini gösteren ikna edici ve bugüne kadar sergiledikleri performansları da henüz ortaya konmuş değildir. Kanunlar önemlidir; ancak kanunların uygulanması ve sistemin güvenilir olarak algılanması da bir o kadar önemlidir. Bu bağlamda 17 Aralık'tan beri gerçekleşen gelişmeleri büyük dikkat ve artan endişe ile takip etmekteyiz, Türkiye tarafından iç ya da dış organlara danışılmadan yahut böyle önemli bir karar alınması önerilmeden kabul edilen kapsamlı değişiklikler görmekteyiz. Bu değişiklikler yapılırken alınan kararlar; adli kolluk ve savcı arasındaki ilişkinin güçlü etkisi, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun işleyişi ve yapısı, Yüksek Kurul'un Adalet Bakanı ile olan ilişkisi ve Adalet Akademisi'nin işleyişi ve yapısı konularını ilgilendirmektedir. Bir tarafta, yargının rolü ve işleyişi konusundaki hararetli tartışmaları oldukça şaşırtıcı buluyoruz. Ancak diğer tarafta, Türkiye'nin anayasal ilkelerinin bağımsız koruyucusu olarak Anayasa Mahkemesi'nin görevini yaptığını da görüyoruz. Dolayısıyla, neticede, ortada oldukça karışık, kutuplaşmış tartışmalar görüyoruz ve bu da büyük ölçüde belirsizlik ve kesinlikle güven eksikliğine yol açıyor. Uyarı niteliğinde bazı yasalar mevcut ancak bunların çok az güvenilir neticesi var ve süreçte yürütülen soruşturmaların maddi vakıaları hakkında bir netlik bulunmuyor. Yargı organı, yürütme tarafından defalarca eleştirildi. Devlet yetkililerinin görevden alınmaları halinde idare mahkemelerinin hukuki çare sunmaları imkanına getirilen kısıtlamalar, internete ilişkin davalarda yargısal gözetime getirilen yeni sınırlamalar, ve istihbarat faaliyetlerinin yargısal gözetiminin fiilen sona erdirilmesi, istihbarat faaliyetleri üzerindeki parlamenter gözetim gibi konulara kesinlikle değinmek gerekir. Bu tür durumların acilen ele alınması gerektiği düşünülüyor. Benim bildiğim şu ki, yargı bu duruma ışık tutmalıdır. Uygulanan yaptırımlar, her halükarda, bu ülkede hukuk devletinin özgürlüğü ve işlemlerin ölçülülüğünün geleceği hakkında soru işaretleri uyandırmaktadır. Türkiye Avrupa Birliği'nin stratejik ortağıdır ve

Ladies and Gentlemen,

It is a real pleasure and an honour to be here today in this very important event where I think the combination of civil society, academia, institutional, responsible people can help, I think, in shedding light at and having a balanced debate on one of the most important and sensitive issue that this country is going through. I think that on this, the European Union has a special responsibility; this has just been recalled by the Member of the European Parliament, but by all the discussions that we are leading to this debate today. And why the special responsibility? Because the European Union accession perspective has, without any doubt, contribute to shape and drive the reforms that have transformed Turkey in the fifteen years since the country became a candidate for accession, and the nine years for which we have been negotiating this accession. The accession process has formed the backbone and has been one of the primary tools of Turkey's modernisation. During this period, and this is worth underlining, Turkey and EU are working together with the close implication of the Council of Europe on judiciary reform. In a context where the political will of Turkish authorities to strengthen the rule of law, democracy and human rights, in line with European standard was really questioned. The 2010 Constitutional Reform which increase the independence of the High Council of Judges and Prosecutors, the third judicial reform package in 2012, the forth judicial reform package of 2013, and the 2013 law offering domestic remedy in case of excessively long trial. These are all achievements, which are important and which were largely driven by our cooperation within the accession process. Much, therefore, has been achieved. And I would like to say, since yesterday I was participating to the Summit on Economic Importance of Turkey, this has contributed to the economic success that Turkey has experienced so far.

Ladies and Gentlemen,

It is worth noting that notwithstanding the achievements made since 1999, it is nevertheless bear repeating that reform of the system of justice in Turkey and consolidation of the rule of law remains work-in-progress, unfinished business. And even more important, in term of legitimate ambitions, in term of institutional changes. And with the convincing track record of judiciaries' capacity to act independently, efficiently and with impartiality still to become evident. Laws are important; but implementation of laws and the perception of the credibility of the system are equally important. In this context that we have been following developments since the 17th of December with great attention and increasing concern, we have seen sweeping changes adopted by Turkey without a consultation, internal or external, that such important decision without being suggested. And these decisions, these changes with the strong impact on the relationship between the judicial police and prosecutor, on the role and functioning of the High Council of Judges and Prosecutors, on the relationship of the High Council to Minister Justice and on the role and function of the Justice Academy. On one side, we have witnessed a very ferocious debate on the role and functioning of the judiciary, quite confusing. But on the other hand, I have also to say, we have seen the constitutional court fulfilling its duty as independent guardian of Turkey's constitutional principles. Therefore, all in all, what we have seen is there is a lot of confusion around, a lot of polarised debate, and this creates a lot of uncertainty and certainly, a lack of credibility. Some walling piece of legislation, very walling piece of legislation, but little credible result on the ground and investigations which have not deliver clarity on facts. There has been repeated criticism of the judiciary by the executive. The introduction of limitations of the ability of the administrative courts to offer legal redresses in case of removal of state officials from the post, new limitations on the judicial oversight in cases involving the internet, and de facto end of judicial oversight of intelligence activities, but also a beginning of parliamentary oversight on these intelligence activities which need to be absolutely strengthened.

Some say that there is an emergency to address. What I know is this for the judiciary to shed light on that. Remedies, in any case, raise question marks about the future of freedom of rule of law and the proportionality of action in this country.

Turkey is a strategic partner of the European Union and an accession candidate. It is because Turkey is committed to expect to use general political criteria, what we call the Copenhagen Criteria, and because we are both bound by these criteria that we have not hesitated to observe the need for Turkish reforms to be guided by the reflection in full of European standards in line with our shared goal of Turkey's accession. As the European Union, therefore, we met with your authorities on multiple occasions to explain our views on the changes and their likely impact on the rule of law, to express our concern for the independence and the impartiality of the judiciary and the separation of powers as guaranteed by the Turkish constitution, to express our concerns at the endangering of reforms that have been the core of Turkey's economic success, among other things, to recall the imperative that the judiciary, and the police, has the capacity and the authority to investigate allegations of wrongdoing including corruption, free from pressure and without discrimination of preference.

Ladies and Gentlemen and Dear Friends,

We are convinced that now it is the time for Turkey to launch an inclusive dialogue, involve the all stakeholders, on all aspects of legislation affecting the judiciary from the mental rights. This is an area in which democracy is more than winning elections, is an area in which involvement, ownership is important because this implies every citizen from every corner of the society. Commissioner Füle is fully engaged to discuss the situation friendly and ready to do, and must do, and it will come personally to contribute a meeting of the working group on Chapter 23, Judiciary and Fundamental Rights, in Ankara in June, in which civil society should be fully involved. We have offered to mobilise EU expertise in commenting on draft legislation and then pleased that the Minister of EU Affairs has agreed to make full use of this offer. The Council of Europe, then this Commission, is also a repository of know-how on which Turkey can draw.

Our purpose is trifold; to build on the progress of EU accession achievement last year with the opening of Chapter 22 for negotiation, the strengthening of our dialogue on energy cooperation, the signature of the re-admission agreement and I would like to say, the launch of EU-Turkey dialogue on visa liberalisation that I have the honour and the pleasure to begin. To push for a clear direction for the reform efforts and to avoid a rolling back of the achievements of recent years. History and facts, not least economic facts, speaking favour of a solid mutually beneficial and ambitious relationship between Turkey and the European Union, and it is with optimism and determination that I insist that Turkey and EU in 2014, which is the year of Europe, need each other more, not less, and we need to do together more and not less.

Thank you very much.

1. Oturum / Session 1

1. Oturum

Hukuk Devleti

Moderatör

Prof. Richard Pildes

New York Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Profesörü

Prof. Richard Fallon

Harvard Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Profesörü

Prof. Ergun Özbudun

Venedik Komisyonu Üyesi;

İstanbul Şehir Üniversitesi, Anayasa Hukuku Profesörü

Prof. Heather Gerken

Yale Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Profesörü

Moderatör Richard Pildes: Çok teşekkürler. Öncelikle, ben dahil bizi bu fevkalade sempozyuma davet ettiğiniz için herkes adına teşekkür etmek istiyorum. Salt, doğu ve batı arasında bir köprü olan Türkiye'nin derin tarihi ve muasır öneminden dolayı değil, aynı zamanda Türkiye'nin modern, politik ve hukuksal gelişmelerinin devam eden sürecinde, oldukça önemli bir zamanda gerçekleşen bu sempozyumda bulunmak benim için onurdur.

Panelimizin konusu, hukuk devleti, ve konuyla ilgili ben ve diğer üç profesörümüz bazı temel sorunlara değineceğiz; Harvard Hukuk Fakültesi'nden Prof. Richard Fallon, İstanbul Şehir Üniversitesi'nden Prof. Ergun Özbudun, kendisi aynı zamanda Venedik Komisyonu Türkiye temsilcisidir ve son olarak Yale Hukuk Fakültesi'nden Prof. Heather Gerken. Açılış konuşmamla başlamak istiyorum, sonrasında sözü açılış sözlerini söylemeleri için diğer panelistlere vereceğim. Panel sırasında, bazı konulara değineceğiz ve sonrasında dinleyicilerin sorularını alacağız.

Yıllarımı, demokratik sistemlerde anayasal mahkemelerin statüsünü ve demokratik kurumları çalışarak geçirdim. Dünya tarihindeki demokratik sistemlerden bahsettiğimiz zaman neredeyse yalnızca anayasal demokrasilerden konuşuyoruz. 1980'lerden beri anayasal demokrasi çağında yaşıyoruz. Şu anda bu tarihten önce ve dünya tarihindeki herhangi bir zamanda oluşturulmuş demokrasilerden daha fazla demokratik sisteme sahibiz. Ve bu yeni demokrasilerin tamamı, anayasal demokrasiler olarak oluşturulmuştur. Yürütme ve yasama organı üzerinde anayasal sınırlamaların olmadığı yargısal incelemeden yoksun Birleşik Krallık'ın saf demokratik parlamenter sistemi, İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşturulmuş hiçbir demokraside kabul görmedi. Aslında Birleşik Krallık sınırsız parlamenter egemenlik üstünde kısıtlamalar getiren, insan hakları yasasını ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni kabul etmiştir. Modern çağ da anayasal demokrasinin hakimiyeti ile birlikte, modern demokraside anayasal mahkemeler hakkında devam eden mücadele ve tartışmaları beraberinde getirmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nin en başından beri mücadele ettiği konu budur. Çalışmamın odak noktası, anayasal demokrasilerdeki siyasal gücün yapısı ve süregelen mücadelelerdir. Siyasi güç, anayasal demokrasilerde düzenlenmiş ve sınırlandırılmıştır. Bugün burada bu mücadelenin iki yönü üzerine konuşmak istiyorum. Birincisi, politika, toplum hakkındaki vurgulanan anlayış, vizyon, düşüncelerden biri, farklı demokratik sistemlerde ilk olarak basit siyasal yapılara dayanan anayasalar hazırlanması ve zamanla, güçlük yaşandıkça bu yapıların geliştirilmesi kaçınılmaz oldukça, bu yapıların zamanla değişen durumlara uyarlanmasıdır. Ülkelerin demokratik kurumlarının tasarımı arkasında yatan özgün fikirler veya ülkenin demokratik kuruluşlarının anlayış şekli üzerine düşünülmesi gereken oldukça önemli konulardır ve bu tür kurumlar üzerinde çalışabilmek ve onları anlayabilmek için arkalarında yatan temel düşünce ve anlayışları kavramak gerekir. Bu nedenle, siyasal demokrasiye ilişkin iki anlayışı birbirleriyle kıyaslamak istiyorum. Bir görüş oldukça çoğunlukçu olan görüştür. Bu demokrasi görüşü Rousseau'ya kadar dayanmaktadır. Buna göre, demokratik toplum genel iradenin bir çeşidi olarak anlaşılmalı ve demokratik kuruluşların amacı genel iradenin yönetimine olanak sağlamak olmalıdır. Ve bu demokrasi anlayışına göre, demokratik kuruluşlar çoğunluğun yönetimine olanak sağlamalıdır. Bu, demokrasinin ne anlama geldiği sorusuna verilen çok yaygın bir cevaptır ve çoğu kişi için de cevap basitçe çoğunluğun yönetimidir. Otoriter bir rejimden demokratikleşmeye doğru değişim sürecinden geçen pek çok ülke için de demokrasi bu anlama gelmektedir. Eğer bir önceki otoriter rejim, siyasi gücü tekelinde tutuyorsa, demokratik dönüşüm şu anlama gelmektedir: Demokratik dönüşümden önce otoriter devletin elinde tuttuğu gücü, artık bizlerin, yani çoğunluğun kullanmasının vakti gelmiştir. Bu çoğunlukçu demokrasi görüşüyle Amerikan demokrasi yapısı ve kurumsal tasarımına işlemiş olan alternatif demokrasi anlayışını kıyaslamak istiyorum. Böylece, bizim kurumsal yapımız ile saf çoğunlukçu demokrasi görüşü arasında yansıtılan tezatlığı açıklayacağım. Amerikan sistemi, demokrasinin tanımına ilişkin çoğunlukçu anlayışı reddeden bir sistemdir. Amerikan görüşünde, demokrasinin bir tür genel irade içerdiği anlayışı kesinlikle karşı konulan bir anlayıştır. Genel iradeyi yansıtan, bütün toplumun çıkarının aynı olduğunu varsayan bu tarz demokrasi anlayışı büyük riskler barındırır. Daha da kötüsü, bu görüş, siyasal çoğunluğun genel iradeyi bastırma çabası olduğu görüşünü de içinde barındıran baskın görüşe meydan okuyan bir tehlike yaratır. Kanaatimce, Amerikan demokratik kuruluşlarının oluşumunun arkasında yatan temel düşünce özgün tasarıma geri dönüştür ve bu Amerika'da bile destek bulmayan bir düşüncedir. Ancak bana göre, Amerika'daki demokrasi kavramının altında yatan önemli düşünce, demokratik toplumların farklı, çelişkili, muhalif çıkar ve eğilimleri bir arada bulunduran toplumlar olarak anlaşılmasıdır. Demokrasi tam olarak homojen bir topluma dayanmamaktadır. Ve demokrasinin tam olarak homojen bir toplum ya da toplum anlayışına dayanması da gerekmemektedir. İçlerinde ünlü demokratik liberal siyaset kuramcılarının John Stuart Mill'in de bulunduğu 19. yüzyıl demokratlarının çoğu, demokrasinin homojen toplumlar dışında işlev görmediği kanısındadırlar. Ancak Amerikan tecrübesinin en başlarından beri, bu görüş esasen oldukça modern bir görüştür. Bu görüş, bir toplumun doğası gereği çatışma, çeşitli

muhalafetler içerdiği ve demokrasinin tüm bunlarla başa çıkabileceği ve kurumların da bu daha çoğulcu, daha az çoğunlukçu anlayışı yansıtmak için tasarlanması gerektiğini ifade etmektedir. Bu düşünce derin bir şekilde Amerikan demokratik kuruluşlarının tasarımının içine işlenmiştir.

Çoğunluk grupların toplumdaki farklı grupların önemli ve yoğun menfaatlerinin üzerinde kontrol sağlamaya çalışmasından dolayı demokratik sistemler çökmektedir. Çoğunlukçu demokrasi çoğulcu demokrasiye göre demokrasinin daha az istikrarlı olan tipidir. Amerika'daki demokratik kurumlar üzerine kabataslak bir ön tanım yapmak gerekirse, bu tasarımdaki ana fikir siyasi gücün merkezileşmiş ulusal bir kurum üzerinde yoğunlaşması yerine, siyasi gücün yayılması ve birçok farklı siyasi kuruma dağılmasıdır. En büyük korku merkezileşmiş siyasi gücün, ulusal kurumların geçici demokratik siyasi güçlere ve partilere esir edilmesidir. Siyasi gücün adem-i merkezileşmesi ve anlamlı siyasi gücün merkezden ve ulusal kurumlardan uzaklaşması geçici egemenlere ve devletin kontrolünü ele geçiren siyasi güçlere karşı bir çeşit güvenlik şeklidir. Ayrıca, devletin ulusal siyasi bölümleri içinde dahi, siyasi gücün kurumlar arası daha fazla dağılım ve yayılımı söz konusudur. Zaten bildiğiniz üzere hepsi farklı seçmenler tarafından, farklı hizmet süreleri için seçilmiş bir başkanımız, bir senatomuz, bir temsilciler meclisimiz var. Dolayısıyla Amerika'da bir seçimde bir grup siyasi gücün bütün güçlü kurumları üzerinde kontrol sağlaması, ulusal düzeyde olsalar dahi, mümkün değildir. İstikrarlı bir demokrasi siyasi çoğunluğun ulusal seviyedeki bu kurumlar üzerinde kontrol elde etmesi aşağı yukarı üç seçim dönemi, yani altı yıllık bir zaman almaktadır. Kuvvetler ayrılığı dediğimiz bu sistem demokrasinin çoğulcu düşüncesinin oluşturulması sırasında tasarlanmıştır. Tabi ki, anayasal demokrasi fikri siyasi güce odaklanmış kuvvetler ayrılığının en önemlisidir. Fakat, demokrasinin kurulmasının ardından bu kurumlarda istikrar sağlanması konusunda sürekli bir çaba vardır. Kaçınılmaz risklerden biri de bütün demokratik sistemlerin karşılaştığı demokratik siyasi kurumlar üzerindeki mücadeledir. Bu beni bahsedeceğim ikinci noktaya getiriyor. Bütün demokratik sistemlerde bulunan doğal risk, gelişen ve devlet kurumları üzerinde kontrol sağlayan otoriter rejimdir. Oturmuş sistemlerde de yeni kurulmuş kırılgan demokrasilerde de bu eğilim mevcuttur. Yasal olarak seçimler aracılığıyla siyasi güç elde edenler bu gücü almaya ve yerlerini sağlamlaştırmaya çalışacaklardır. Farklı yollardan farklı şekillerde sahip oldukları bu gücü kullanarak siyasi rekabet yaratacak diğer güçleri veya iktidarda kalmalarını zorlaştıracak engelleri bastırmaya çalışacaklardır. Belki de seçim kurallarını manipüle ederek rakiplerinin doğru siyasi rekabet ve muhalfet yapmalarını engellemeye çalışacaklardır. Belki de bağımsız kurumları özellikle kendilerine tabi kılarak kendi siyasi iradelerine, siyasi tercihlerine ve gündemlerine çekmeye çalışacaklardır. Aslında bu dünyanın bir çok yerinde karşılaştığımız bir durumdur. Başta söylediğim gibi anayasal demokrasi çağında yaşıyoruz ve Sovyetler Birliği'nin düşmesinden sonra ilk 15 yıl yeni demokrasiler için bir parlama dönemi yaşadık. Fakat aslında demokraside önemli bir azalma da gördük. Yaklaşık 2005'ten beri tüm dünyada bu şekilde devam ettiğini görüyoruz. Örneğin demokrasileri puanlayan bir örgüt olan Freedom House, son 5-10 yılda dünya üzerinde önceki benzer bir zaman diliminde olduğundan daha fazla demokrasiden uzaklaşma olduğunu tespit etmiştir. Batı toplumların demokrasiye karşı daha kayıtsız olduğunu, çünkü demokrasinin kaçınılmaz olduğunu, modernleşme parametrelerinin demokrasiyi ileri sürdüğünü veya demokrasilerin kurulduktan sonra durağan olacağını düşünüyoruz. Bu batı demokrasilerinin en ciddi tarihsel hatasıdır. 10 yıl önce kendilerini model aldığımız demokrasiler ya da yeni demokrasilerde, Macaristan veya Meksika gibi ülkelerde dahi demokrasiden uzaklaşma söz konusudur. Şimdi uzaklaşma şekilleri ve baskın siyasi güç şekillerinin devlet kurumlarında kontrol sağlayarak gücünü arttırmaya çalışması bir çok farklı şekilde olabilir. Bazen gerçek demokrasiler oluyor fakat bunlar tek bir siyasi parti tarafından, belli bir süre için kontrol ediliyor. Bu o partinin manipüle edilerek başa gelmesinden dolayı değildir. Örneğin Güney Afrika buna bir örnek olarak verilebilir çünkü ANC partisi Güney Afrika'nın bağımsızlığını ilan etmesinden beri tek siyasi güçtür. Tek parti yönetimleri, tek partinin başta olmasına rağmen, başta olan kişilerin güçlerini arttırmak, genişletmek ve sağlamlaştırmak için hukuki değişiklikler yaparak rekabeti rakipleri için zorlaştırmaktadırlar. Çoklu parti yönetimlerinde, Amerika dahil olmak üzere, aynı rekabeti bastırma ve yerini sağlamlaştırma eğiliminin bulunduğunu görüyoruz.

Amerika tarihinden güçlü bir örnek vermek gerekirse, 20. yüzyılın ortalarında, 1930 yıllarında Amerikan başkanımız ve Yüksek Mahkememiz arasında o günün önemli siyasi konuları üzerine azımsanamayacak bir çekişme yaşandı. Burada, bence en büyük ve popüler başkanlarımızdan biri olan Başkan Franklin Roosevelt'in çabalarını içeren çelişkiye atıf yapıyorum. Fakat bu başkanımız yargıçların ve mahkemenin atanma şeklini değiştirerek Amerikan Yüksek Mahkemesi üzerinde kontrol kurmaya çalışmıştı. Tarihte bu noktada, Mahkeme Roosevelt'in siyasi gündeminin aksi yönünde kararlar veriyordu. Ve Roosevelt, Amerikan siyasi tarihindeki en popüler başkandı. Hala bugün de tarihte en çok oyu alarak iktidara gelmiş başkandır. Şu anda hakimlerimizin görev süreleri yaşam boyudur, bu arada ben bunun yanlış olduğunu düşünüyorum, insanların görevde çok

uzun süre kalmalarına neden oluyor. Hakimlerin belli bir süreliğine atandığı bir sistemi tercih ederim. Fakat çok uzun süredir mahkemede hizmet veren ve Başkan Roosevelt’in aktif devlet rolü ve ekonomiyi düzenleme çabalarını sürekli reddeden hakimlerimiz vardı. Roosevelt de Mahkeme’yi bitirmek ya da kendi iradesine boyun eğmesini sağlamak gerektiğine karar vermişti. Böylece Başkan Roosevelt 70 yaşını aşmış hakimlerin, yeni bir hakim ataması teklifini getirmişti. Böylece kimseyi mahkemeden çıkarmıyor, sadece 70 yaşını aşmış her bir hakim için yeni bir hakim getiriyordu. Bu kararlar meşhur kararlar olmasa da ve bu Amerikan tarihinin en meşhur başkanı olsa da Roosevelt “Bu güce ihtiyacım var çünkü bu hakimler yaşlanıyor ve mahkemenin bütün işlerine yetişemiyorlar” demişti. Bu değişiklik için öne sürdüğü neden buydu fakat herkes onun mahkemeler üzerinde siyasi güç kazanmak için bu şekilde bir düzenlemeye gittiği sonucuna varmıştı. Dolayısıyla popüler başkanın çabalarına karşı popüler olmayan bir mahkeme adına büyük bir geri çekilme olmuştu. Bu geri çekilme, Yüksek Mahkeme’nin bağımsızlığını siyasi organlar önünde savunması gibi şekillerde gerçekleşti. Bu tepki mekanizması hukuki ve akademik topluluğun Yüksek Mahkeme’nin bağımsızlığını savunmasını içeriyordu. Karşıt siyasi görüşlülerin Yüksek Mahkeme’nin arkasında durmasını içeriyordu. Ve sonuç olarak, Amerika Başkanı bu savaşı kaybetti. Bu değişiklikleri yapamadı ancak en önemlisi, bu savaşta yer alarak otoritesi, yasallığı ve güvenilirliğini azalttı. Bu savaştan sonra siyasi programındaki fikirlerin çoğunu hayata geçiremedi çünkü mahkeme üzerinde hakimiyet kurmaya çalışır gibi görüldüğünden güvenilirliğini kaybetmişti. Bu olay ciddi bir siyasi gerileme olmuştu.

Bu, bütün demokratik sistemlerin güce sahip olanlarla o gücü sınamaya çalışanlar arasında bu gibi çelişkilerle karşılaştığını göstermek için size verdiğim bir örnektir. Benim burada vermek istediğim mesaj şu ki, dikkat etmemiz gereken, demokrasiyi ve demokratik kurumları anlamının iki yolu olduğudur. Birçok demokratik sistemin tasarımında, özellikle Amerika’da yansıtılan daha çoğulcu demokrasi anlayışıyla, bir tür popülaritesi olan saf çoğunlukçu demokrasi tipi karşı karşıyadır. İkinci olarak, demokratik sistemlerin tümü, iktidarda olanların yerlerini sağlamlaştırması, kuvvetler ayrılığını en aza indirmeye çalışması ile kaçınılmaz olarak karşılaşmaktadır; fakat bağımsız yargının bunu reddetmekte en başarılı kurumlar arasında olduğunu unutmamak gerekir. Ancak sonuçta, siyasi organlar ile çatışmalar yaşayan mahkemelerin gücü, iki organ ya da kurum arasındaki kurumsal çatışmadan daha fazlasına dayanmaktadır. Toplum görüşünün çatışmanın hangi tarafına destek verdiğine ve örneğin mahkemelerin bağımsızlığı ve bütünlüğü gibi unsurları koruyacak organize ve etkili menfaatlere dayanmaktadır. Toplum görüşünün düzenlenmesinde, bu riskli durumda yargı bağımsızlığı ve yargının bütünlüğünün korunmasında, devletin yargı ve yürütme organları arasındaki gerilimli yüzleşmelerde ve bir bütün olarak çoğulcu demokrasi anlayışının korunmasında devletin yargı organının hizmetinin desteklenmesinde hukuk camiası, özellikle bazı ülkelerde ve kesinlikle Amerika’da hukuki ve akademik topluluklar çok önemli kaynaklardır.

Burada duracağım ve sözü Harvard Hukuk Fakültesi’nden Prof. Richard Fallon’a bırakacağım. Prof. Fallon hukuk devleti ve Amerikan Anayasası ile Amerikan Federal Mahkeme sisteminde önde gelen isimlerden biridir.

Prof. Fallon: Bu cömert giriş için Profesör Pildes’e teşekkür ederek başlamak istiyorum. Bu konferansın organizatörlerine de ayrıca teşekkür etmek istiyorum çünkü profesyonel entelektüel hayatımdaki en büyük olaylarından biri oldu. 1976’da Türkiye’ye ilk defa gelmek benim için büyük bir onurdu. 1976’da geldiğimde bu güzel ülkeye ve muhteşem kültüre aşıktım. Her zaman tekrar gelmek istedim ve bugün bu koşullar altında tekrar burada olmak beni çok mutlu etti. Bu koşullar altında burada olmak benim için mahcup edici bir tecrübe. Yıllardır akademik bir bakış açısıyla hukuk devletini çalışırken siyasi ortamda böylece fazla hukuk devletinin tartışıldığı bir ülkeye gelmek bana, açıkçası sahip olmak istemediğim şöyle bir hissiyat veriyor; saf akademik teorisyenler burada daha dayanıklı bir hukuk devleti vizyonu ya da anlayışı kurmak adına en uygun yolu bulmaya çabalayanlara yardım etmek zorundalar. Dolayısıyla şimdiki konuşmamda yapacağım şey, bir ülkenin dayanıklı bir hukuk devleti kültürünü tesis etmesi için gereken bazı kavramları ve gündemdeki hukuk devleti konularını akademik bir anlayışın ötesinde, sizin için netleştirmektir. Söyleyeceklerimi üç gruba ayıracağım. Birinci olarak hukuk devletinden bir siyasi ideal olarak bahsedeceğim. İkinci olarak hukuk devleti için gereken kültürel ön şartlardan bahsedeceğim. Üçüncü ve son olarak dayanıklı bir hukuk devleti için gereken doğru kültürel koşulların yaratılması sırasında karşılaşılan zorluklar ve daha kırılgan durumlardaki doğru kültürel koşullardan bahsedeceğim.

Öncelikle, hukuk devletinin bir siyasi ideal olarak görülmesinden bahsedeceğim, bu konuda çok eser var ve ben detaylardan bahsetmeyerek, bu konudaki çok sayıda eser arasında sadece iki alanda görüş birliği olduğunu

vurgulamak istiyorum. İlk olarak, hukuk devletinin asgari şartının aynı toplumda yaşayan çoğu insanın hukukun egemenliği altında yaşaması gerektiği ve devlet ile devlet çalışanlarının bazı sınırlara tabi olması konusunda geniş bir görüş birliği bulunmaktadır. Devletin ilahi güce sahip olduğunu ileri sürdüğü veya devletin herhangi bir kontrole tabi olmadan çoğunluğun isteklerine göre hüküm sürdüğünü ileri sürdüğü durumlarda bir hukuk devleti rejimi söz konusu olmaz. Devlet ve kişiler üzerinde bazı sınırların olması gerekir. Üzerinde görüş birliği bulunan ikinci nokta hukuk devletinin bir aşama meselesi olmasıdır. Genelde bazı toplumlarda mevcuttur ve diğer toplumlarda değildir. Hangi toplumun hukuk devleti idealine nasıl yaklaştığı veya hangi toplumun ideal hukuk devletinden ne kadar saptığı hakkında konuşabiliriz. Ancak şunu anlamalıyız; öyle bir noktadayız ki, bu spektrum üzerinde olan şeylerin mükemmelliği söz konusu değil. Söz konusu görüş birliğinin arka planında hukuk devleti teorisyenleri arasında büyük bir görüş ayrılığı mevcut; bir tarafta çoğu insanın hukuk devleti altında yönetilmesi, devletin bazı hukuki sınırlamalara tabi olması, diğer tarafta ise hukuk devletinin farklı siyasi değerlerin veya eşitlik, adalet, insan çeşitliliği ve insan onuruna saygı gibi “Desiderata” değerlerin üzerine kurulmuş olması. Bu bölünme hakkında kanımca aklınızda bulunması gereken husus münakaşanın ne üzerine olduğu ve münakaşanın taraflarının hukuk devletinin siyasi çekişmeleri çözmek yerine organize edeceğinin bilincinde olmaları gerektiğidir. Münakaşa, insanların hukuk devletini ve böylece siyasi çekişmeleri nasıl en iyi şekilde anlayacağı hakkındadır. Örneğin bir kişi hukuk devletini asgari şekilde anlarsa, hukuk devleti için gerekli tek şey vatandaşların hukukun egemenliği altında yaşamasının sağlanması ve devletin bazı yasal sınırlamalara tabi olmasıdır; ancak bu, o kişinin, bu kriteri sağlayan her rejimin iyi bir rejim olduğunu düşündüğü anlamına gelmez. Aksine, bu görüşü savunanlar hukuk devletinin birçok siyasi ideal arasından sadece biri olduğunu kanısladığı ve diğer siyasi ideallerin hukuk devletinden daha önemli olduğu birçok durum hayal edebiliyorum. Eğer çok adaletsiz bir rejim içerisindeyseniz, mesela eğer bir zamanlar Amerika’da bulunan köle rejiminde veya Güney Afrika’da bulunan ırk ayrımcılığı rejimindeyseniz, burada asgari düzeyde hukuk devleti bulunmaktadır. Fakat burada yapılması gereken doğru şey sokaklara çıkmak, mevcut hukuk devletini protesto ederek daha adaletli bir rejim kurmak olabilir. Düşünürlerin çoğunlukla hukuk devletinin dayanıklı anlayışı olarak adlandırdığı, içinde eşitlik ve adaleti bulunduran, daha çevreyici bir anlayışı benimseyenler için, çatışma yok olmamakta fakat hukuk devleti başlığı altında sınıflandırılmaktadır. Eğer hukuk devletine bağlıysanız fakat tabi olduğunuz rejimde bir tarafta hukuk ve düzen varken diğer tarafta adaletsizlik veya haksızlık varsa, hukuk devletine saygı duyulmasını istersiniz. Hukuk devleti ideali kapsamında hukuk devletine saygının evde oturarak otoritelerin dikte ettiklerini dinleyerek mi, yoksa protestolar yaparak söz konusu hukuk devleti içerisinde hukuk ve düzen ile birlikte bulunan adaletsizliklerin katlanılabilir olmadığını belirtmeyi mi ifade ettiği hususunda görüş ayrılıkları olabilir. Konuşmamın hukuk devletinin doğasına ilişkin ilk kısmını bitirirken söylemek istediğim şu ki, hukuk devletinden konuşmak kolaydır; fakat hukuk devleti çoğu zaman, mevcut siyasi münakaşaların çözülmesine hizmet etmekten çok siyasi münakaşaya yol açar.

Konuşmamda kısaca yer vermek istediğim ikinci husus hukuk devletinin dayanıklı anlayışında kültürel ön şartlar. Bu durumda sadece asgari düzen değil, aynı zamanda adalet, eşitlik ve arzu edilen siyasi rejim de mevcuttur. İlginç olarak, farklı konulardaki uzmanlar ülkeleri hukuk devleti anlamında ne kadar başarılı olduklarına ilişkin olarak bir hukuk devleti indeksine göre derecelendirmeye çalışmışlardır. Ben, International Justice Project tarafından yayınlanan son indeksteki en yüksek ve en düşük değerlere bakarak başarılı bir hukuk devleti rejiminde bulunması gereken kültürel ön şartlar hakkında bir şeyler öğrenebileceğimizi düşünüyorum. En başarılı ülkelerden başlamak istiyorum. Tahmin ettiğiniz üzere en üstte Kuzey Amerika’dan ve Avrupa’dan, fakat özellikle İskandinavya’dan liberal rejimler bulunuyor. En son yapılan sıralamaya göre Danimarka, bir numaralı sırada, İsveç ve Finlandiya onu takip ediyor. Fakat en üstte dört ve beşinci sıradakilerin hepsi İskandinav ülkeleri. Bu ülkelerin ortak noktası nedir diye soracak olursanız hepsi müreffeh, liberal ve homojen ülkeler fakat en önemlisi de insanların devlet çalışanlarının saydam olacakları ve işlerini hukuka uygun şekilde götüreceklerine dair beklentilerinin olmasıdır. Sıralamada en alt sırada Venezuela, Afganistan, Zimbabve, Pakistan, Kamerun Cumhuriyeti, Bolivya ve Nijerya’yı görüyoruz. Bu ülkelerin ortak noktasının ne olduğunu soracak olursanız, fakirlik, sömürgecilik adetleri, derin etnik veya dini ayrımlar ve devlet gücünün bireysel veya grup menfaatleri için sömürülmesi adetleri mevcuttur. Hukukçular hukuk devleti hakkında ve hukuk devletinin tesis edilmesi hakkında düşündüğünde genelde kurumsal reformlar, insan hakları beyannameleri, bağımsız yargı, kuvvetler ayrılığı gibi hususları düşünürler. Bu hususlar hakkında, sıralamanın en altındaki ve en üstündeki ülkeler için düşünmenizi, hayal etmenizi sağlamak için istedim. Eğer biri Danimarka’nın anayasasını ve siyasi kurumlarını alıp fakirlik, sömürgecilik adetleri, derin etnik veya dini ayrımlar ve devlet gücünün bireysel veya grup menfaatleri için sömürülmesi adetlerinin bulunduğu, sıralamanın en altındaki on ülkeden birine koysa, ne olur? Beklentim şu yönde, siyasi kurumlar hiçbir işe yaramayacaktır. Devlet gücünün bireysel veya grup menfaatleri

için sömürülmesi adetlerini bilen kimseler, bireysel veya grup menfaatleri için devlet gücünü sömürmeye devam edecektir. Dolayısıyla içinde yaşamak isteyeceğimiz bir hukuk devleti yapısının sağlanması açısından kültürel koşullar, resmi kurumların kurulmasından çok daha önemlidir. Eğer bunun Türkiye ile ilgisi varsa, ve kesinlikle olduğunu söyleyecek kadar bilgiye sahip değilim, bu ilginin yazılı anayasadan ziyade yazılı kültürü içerdiği kanaatindeyim. Türk Anayasası’nı inceleyen bir anayasa hukukçusu olarak, bana iyi görünüyor, kullanışlı görünüyor. Bana hukuk devleti indeksinde en üst sıradaki ülkelerin anayasalarından çok farklı görünmüyor. Eğer bir problem varsa, ki var demiyorum, bu kültürel bir sorundur ve yazılı bir anayasa metniyle düzeltilemeyecek tutumlar içermektedir. Yazılı bir anayasa metniyle düzeltilemeyecek tutumlar derken kastettiğim, anayasal metinler mükemmel değildir; hiçbir anayasal metin gelecekte olabilecek her bir neticeyi veya devletin yanlış yapabileceğini tahmin edemez. Bu gibi durumlarda, en iyi anayasalarda bile gerekli olan ölçülülük ve hüsnüniyet ruhu ile yaşamaktır; buna bazıları anayasanın lafzı yerine ruhu ile yaşamak derler. Anayasanın yalnızca lafzı değil, ruhu ile de yaşamanın sağlanması endişesi sözümü sizinle konuşmak istediğim son konuya getiriyor; dayanıklı ve cazip bir hukuk devleti için doğru anayasal ve kültürel koşulların hiç yokken yaratılmasındaki zorluk. Bu konuda siyasi düşünürler tarafından oldukça fazla eser yazılmıştır; düşünürler iki tarafa ayrılırlar. Bir taraf, oldukça pozitifdir. Dünyada olanlardan çok yapılması gerekenlerle ilgilenirler ve bu düşünürlerin çoğu, kültürel koşulların ancak birbirleriyle rekabet eden güçlü seçim bölgeleri ile karşılaşıldığında dayanıklı bir hukuk devleti için önemli olduğunu söylerler. Bu kimseler menfaatlerinin en iyi şekilde ancak uzun vadede anayasal demokrasi, insan haklarına saygı ve bağımsız bir savcılık ve bağımsız yargı sistemi ile sağlanabileceğini söyler. Bunların güçten düştüğü veya güç kazandığı durumların olabileceği zamanlar gelebilir ve bu sırada uzun vadede kurumsal bağımsız şekilde çalışan bir yargının olması onların avantajına olacaktır. Güçlü seçim bölgeleri arasında üstün bir sosyal anlaşma vardır ve bunlar hukuk devleti kurumlarının uzun vadede kendi avantajlarına çalıştıklarına inanırlar.

Öbür tarafa gelince, bu siyasi bilimcilerin söyledikleri şey algılananın ötesine geçen durumlar söz konusu olduğunda, karşı güçlerden isteklerini, potansiyel siyasi güçlerini bildiren bir tepki gelecektir. Eğer bu durum siyasi güçlerini popüler enerjiyi mobilize ederek kullanmak seviyesine gelirse uzun vadede hukuk devletinin sağlanması için işlevsel bir güç kullanmak gerekecektir. Bu siyasi bilimcilerin okulu hakkında en ilginç şey tamamen normatif olmamalarıdır. Şu anda siyasi güce sahip olanların doğru davranışlarını tanımlamakla ilgilenmezler. Sadece bunu bir çeşit kendi çıkarını düşünen kuvvetler ayrılığı sistemiyle sağlamak isterler, sağlam bir hukuk devleti kültürü olan devletlerin kendilerini idare etmeleri mümkündür. Öbür grup siyasi düşünürler daha normatiftir ve uzun vadede dayanıklı bir hukuk devletinin söz konusu olabilmesi için insanların tutumlarının doğru olması gerektiğini belirtirler. Bu doğru tutumların neler olduğunu sorarsanız, burada çoğunlukla üzerinde durulacak iki tutum mantık ve güvendir. En başta söylediğim üzere bir anayasa hukukçusu olarak mantık ve güven sağlama sanatı üzerine hiçbir tecrübem olmadan burada bulunmayı çok mahcup edici buluyorum. Ancak uzun vadede herhangi bir siyasi toplumda insanların mutlu olacağı bir hukuk devleti yaratmak için gerekli olan şeylerin bunlar olduğu konusunda ikna olmuş durumdayım. Mantıklı olmak adına söylenebilecek birkaç şey var; mantıklı olmak adına en basit fikir, her gruptan insanların sadece kendi bakış açılarından değil, başkalarının bakış açılarından ve pozisyonlarından bakıp, nasıl davranılmak istediği, ne zaman kendisine adil davranıldığı, bir siyasi çoğunlukta değil azınlıkta olsa hangi durumlarda adil davranılmadığını düşünmesi gerekmektedir. İnsanların akla yatkınlık hakkındaki bu genel bakış açısına adapte olmaları durumunda devletteki akla yatkınlık sınırların konmasını gerektirir. Siyasi güçten, demokrasi veya siyasi rejimlerin güç kollarından avantaj sağlaması seviyesinde avantaj sağlamak anlamına gelmez. Siyasi gücün kullanılmasında akla yatkınlık kısıtlamasının sağlanması, çoğunluğu, azınlık durumunda da memnun edecek ölçüde olmalıdır. Öbür önemli siyasi erdem ise güven erdemidir. Çünkü eğer siyasi rakiplerine güvenmezsen gücünü kullanırken kendini kısıtlarsın; ve bu gibi durumlar dünyada mevcuttur. Bunun Türkiye için doğru olduğunu söyleyecek kadar Türkiye’yi yeterince tanımiyorum. Ama dünyada çeşitli durumlarda hukuk devletinin sağlanması için atılması gereken en önemli adım güven erdemidir ve güven nasıl kurulur bilmiyorum, hukukçular ve ekonomistlerin ötesinde, güven kurmakta usta olan köprü kurucular aranmalıdır.

Uluslararası hukukçuların bu acizliği hakkındaki itirafı yaptıktan sonra, kalbimden gelen bir haykırıyla konuşmamı sonlandırmak istiyorum. Ve bu haykırış dünyanın bir çok yerinde görülen bir durumun paradigmasıyla alakalı. Hukuk devletinin kırılgan ve hileli bir ortamda bulunduğu durumlarda siyasi liderler, Prof. Pildes’in söylediği gibi siyasi demokrasinin kurallarını değiştirerek veya gücün kollarını kullanarak, meçhul davalar veya yargıya müdahaleler aracılığıyla toplumun hukuk devleti mirasını boşa harcarlar veya hukuk devletinin gelişmesi için gereken güvene ihanet ederler. Siyasi liderlerin bu şekillerde davranması dünyanın her yerinde siyasi bir trajedi ve etik bir suçtur.

Moderatör Richard Pildes: Teşekkür ederiz ve sıradaki konuşmacımız Prof. Özbudun. Tahmin ediyorum ki kendisinin size tanıştırılmasına gerek yok. Ama söylemek isterim ki kendisi bana Türkiye’nin anayasal tarihi ve siyasi sistemini anlamam için ana rehberim oldu. Yakın zamanda kendisinin Constitutional System of Turkey (Türkiye’nin Anayasal Sistemi) ve Islamism, Democracy and the Liberalism (İslamizm, Demokrasi ve Liberalizm) adlı kitaplarını okudum. Bu eserlerden çok fazla şey öğrendim. Burada onunla beraber yer almaktan çok mutluyum ve şimdi sahneyi Prof. Özbudun’a bırakıyorum.

Prof. Özbudun: Bu son derece nazik sözler için Prof. Pildes’e çok teşekkür ederim. Ayrıca bu çok ilginç ve zamanında yapılan sempozyum için organizatörlere de teşekkür ederek başlamak istiyorum. Bu aktiviteye katılımcı olmaktan mutluluk ve gurur duyuyorum. Ve ayrıca organizatörleri bu kusursuz organizasyon ve harika misafirperverlik için tebrik etmek istiyorum. Zamanında demiştim çünkü zamanlama da kusursuz. Çünkü bugünlerde hukukun üstünlüğü, yargı denetimi ve Prof. Pildes’in dikkat çektiği tehlikelerden çoğunlukçu eğilim ile alakalı etkili bir biçimde tartışıyor ve münakaşa ediyoruz. Bu konuya daha sonra değineceğim. Yine en temel kavram ile başlayalım; hukuk devleti.

Çok basitçe ve kısaca hukuk devleti idari makamların tüm eylem ve işlemlerinin hukuka bağlı olduğu sistemdir. Hukuka uygunluk içinde olunmalı ve bu uygunluk bağımsız yargı otoriteleri tarafından incelenmelidir. Hukuk devleti ilkesi güvenlik, kesinlik ve öngörülebilirlik gibi çok temel insani ihtiyaçları karşılar. Başka bir deyişle hukuk devleti devlet yetkililerinin keyfi uygulamalarına karşı bireyleri korur. Bu itibarla tarihsel açıdan konuşmak gerekirse hukuk devleti anayasacılık ve anayasal demokrasiden önce gelmektedir. Dünyadaki ilk yazılı anayasalar Amerika Birleşik Devletleri ile Fransa anayasalarıdır. Ancak bundan bile önce hukuk devletinin bazı unsurları dünyanın bazı şanslı bölgelerinde görülmekteydi. İzin verilirse size anlatmak istediğim ünlü bir hikaye var; Prusya kralı büyük Frederick ile bir yel değirmeni sahibi arasında geçen konuşma. Frederick ülkesini gezerken çok güzel bir tepe görmüş. Orayı çok sevmiş. Tepenin doruğunda bir yel değirmeni varmış. Frederick bu yeri muhtemelen yazlık tarzı bir şey yapmak için almak istemiş. Ancak yel değirmeninin sahibi olan yaşlı köylü burayı satmayı kabul etmemiş. Frederick sinirlenmiş ve “Benim kim olduğumu bilmiyor musun? Ben bu ülkenin kralıyım ve burayı zorla senden alabilirim” demiş. Yaşlı adam cevap vermiş; “Ama Berlin’de hakimler var.” Yani 18. yüzyılın sonunda bile Berlin’de ve dünyanın bazı şanslı yerlerinde hakimler vardı. 19. yüzyılda Amerika ve Fransa örneklerini izleyen Avrupa’nın birçok ülkesine anayasacılık dalgası geldi. Bunlar temel olarak anayasacılığın esas aracı olan ve hakların ve bireylerin özgürlüklerinin temel garantisi olan güçler ayrılığı ilkesini, yani yasama yürütme ve yargı ayrılığını esas almaktaydı. Zaman geçtikçe özellikle parlamenter sistemlerde yasama ve yürütme arasındaki ayrım daha az anlamlı oldu. Çünkü parlamenter sistemin mantığı iki kurum arasındaki bu yakın operasyonda taşmayı destekler. Muhtemelen buna en iyi örnek İngiltere örneği parlamenter hükümet sisteminin yapısında olan “Westminster tipi demokrasi”dir. Ancak hükümet sistemi ne olursa olsun yargının bağımsızlığı güçler ayrılığının değişmez kolonudur. Bağımsız yargı olmadan anayasal demokrasiden hatta anayasal sistemden bahsedemeyiz. Ve bağımsız derken siyasi organların özellikle yasama otoritesinin baskısına tabi olmayan bir erkten bahsediyoruz. Yine tarihsel açıdan konuşmak gerekirse hukuk devleti ilkesinin gelişmesinin ilk aşaması idarenin eylemleri üzerinde yargısal denetim kurmak olmuştur.

Bu, iki şekilde gerçekleştirilebilir: Anglo-Amerikan sisteminde olduğu gibi tek bir yargı olabilir veya Fransız ve kıta sisteminde olduğu gibi genel mahkemelere ek olarak ayrı bir idari yargı bulunan sistem esas alınabilir. İdari yargıların idari kurumlar ile aynı teminatlarla ve bağımsızlığa sahip olması koşuluyla her iki sistem de hukuk devleti ilkesi ile oldukça uyumludur. Fransız Meclisi tabiri caizse ilk prototip olmuştur. Ama yeterince erken zamanda Fransızların 1867’ye kadar uzanan “Conseil d’Etat”dan ziyade Osmanlı İmparatorluğunda olan Danıştay modeli taklit edilmekteydi yani neredeyse bu, bir buçuk yüzyıllık bir tarihtir. Bir başka gelişme kanunların anayasaya uygunluğunun gözden geçirilmesinin başlangıcıyla gerçekleşti. Bu çok önemli bir adım oldu ve biz bunu Amerikan tecrübesine, 1803’teki ünlü Yüksek Mahkeme kararı Marbury vs. Madison’a borçluyuz. Ancak bu modelin kıta Avrupası’nda ve dünyanın başka bir yerinde kabul edilmesi çok zaman aldı.

Prof. Pildes’in bahsettiği üzere uzun bir süre kıta Avrupa’sında baskın teori genel irade ve seçilmiş milletvekillerinin genel iradenin temsilcisi olduğuydu. ‘La Loi Comme Expression de la Volonté Generale’ isimli çok ünlü bir Fransız kitabını hatırlıyorum. Rousseau gibi genel iradenin mutlak doğasına inanıyorsanız, o zaman doğal olarak anayasal kanunların yargısal denetimine ihtiyaç hissetmezsiniz. Çünkü kanun, genel irade tabirine eşittir. Bugünlerde kesinlikle bu bizim demokrasi anlayışımız değildir. Bizim demokrasi anlayışımız çoğunlukçu kavramlardan son derece uzak. Dediğim gibi Anayasallığın yargısal denetiminin Avrupa ile Avrupa’daki iki

veya üç nispeten daha küçük ülkeler, Avusturya, Çekoslovakya ve kısa ömürlü İspanya Cumhuriyeti arasında yol alması biraz zaman aldı. Ancak her üç örnekte, kısa ömürlü Avusturya’da ve Çekoslovakya’da Nazi İmparatorluğu tarafından yürürlüğe kondu ve İspanya Cumhuriyeti, elbette, iç savaş ile çökmüş idi. Ama gerçek dalga ikinci dünya savaşından sonra başladı; demokratik bir anayasa için kendi savaşlarını vermelerinin ardından Almanya’da ve İtalya’da Anayasa mahkemelerinin kurulması ile... Fransa da gruba 5. cumhuriyeti ile “Council Constitutionel”in kurulması ile katıldı. Türkiye 1961 Anayasası ile Anayasa Mahkemesini kuran ilk Avrupa ülkelerinden biri oldu. Yarım yüzyılı aşkın süredir Anayasa Mahkemesi, Türk siyasi ve hukuk sisteminin önemli bir parçası olmuştur. Özellikle benim eski hocam Sam Huntington’ın kullandığı tabir olan “demokratikleşmenin üçüncü dalgası” ile Anayasa mahkemeleri Avrupa’nın neredeyse demokrasiye adapte olan her bölümüne ve ayrıca Asya, Latin Amerika, hatta Ortadoğu ülkeleri gibi dünyanın bazı başka ülkelerine yayıldı. Bugün biz anayasaya uygunluk incelemesini az çok anayasal demokrasinin ve hukuk devletin vazgeçilmez bir unsuru olarak değerlendiriyoruz, çünkü anayasaya uygunluk incelemesi olmasa Anayasanın üstünlüğü pratik önemi bulunmayan, boş bir slogan haline gelir. Size bizim anayasal tarihimizden bir örnek vereceğim. İlk cumhuriyetçi anayasa olan 1924 Anayasası katı bir anayasaydı. Anayasa değişikliği üçte iki çoğunluk tarafından kabul edilmek zorundaydı. Ve anayasa, hiçbir kanun maddesinin hiçbir koşul altında anayasaya aykırı olamayacağı cümlesiyle anayasanın üstünlüğü konusunda çok güçlü bir ifade içermekteydi. Ancak gerçek bir anayasal demokrasi için, Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen ve anayasa ile çatışma içinde olan kanunların yargısal denetimi olmadan, anayasanın üstünlüğünün beyanı yeterli gelir mi? Anayasa uygunluğun yargısal denetimi gibi gerçek bir çözümün, gerçek bir aracın varlığı gereklidir.

Hukuk devletin gerçek bir siyasi anlam taşıması, sadece yazılı kurallar meselesi olmaması aynı zamanda özellikle siyasi ve hukuki kültür olmak üzere o ülkenin kültür meselesi olması konusunda Prof. Fallon’a katılıyorum. Ancak hukuk devleti ve yargı bağımsızlığının etkili hale gelmesi için her zaman ek kurumlara ihtiyacımız vardır. Hukuk devletini anayasanın en üstün özelliklerinden biri olarak ilan etmek tek bir adımdır. Ayrıca anayasanın yargının bağımsızlığını yüce ifadelerle ilan etmesi oldukça mümkündür. Tekrar 1924 Anayasası’ndan örnek vermek gerekirse, yargı ayrı bir güç olarak nitelendirilmiş, yargının bağımsızlığı ele alınmış hatta Büyük Millet Meclisinin veya Bakanlar Kurulunun bile herhangi bir yargı kararını erteleyemeyeceği veya değiştiremeyeceği söylenmiştir. Bunlar tabi ki çok faydalı ilkeler, ancak hakimlik teminatı veya hakimlerin hususi konularını düzenleyecek bağımsız bir yargı yüksek kurulu gibi kurumların eksikliği yaşandı. Bu nedenle tüm bu ilkeler boş sloganlardan ibaretti. 40’lı yılların ortasında tek partili dönemden çok partili döneme geçtikten sonra bile yargı yetkisi yürütmenin kolu olan Adalet Bakanlığının ve Bakanlar Kurulunun etkisi ve yetkisi altında kalmıştır. Bunun sebebi hakimlerin mesleği ile ilgili kararlardan sorumlu bir bağımsız kurumun olmamasıydı. Tekrar belirtmek gerekirse, bu oldukça mühim bir kusurdu. Ve 1961 Anayasası Anayasa Mahkemesi ayrıca Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nu kurdu. Aynı sistem az çok mevcut anayasa olan 1982 Anayasası ile devam edecekti.

Kalan üç dakika içinde Prof. Pildes’in ana fikrine geri dönelim; demokrasideki çoğunlukçu eğilimin tehlikesi. Çoğunlukçu bir partinin, özellikle egemen partinin egemen olmak, araçları devre dışı bırakmak için devletin diğer kurumlarını kontrolü altına almasını siyaset bilimi literatüründe yatay sorumluluğun araçları olarak adlandırırız. Üzülerek bunu söylemek zorundayım ki bugünlerde Türkiye’de yaşanan durum budur. Yargının bağımsızlığı ile ilgili çok önemli reformların 2010 Anayasa değişikliği ile yapılmış olması çok acı ve ironik bir gerçektir. Değişiklikler çoğunluk partisi AKP’nin milletvekillerinin oylarıyla kabul edilmişti. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun yapısı daha çoğunluk ve daha bütünüyle yargıyı temsil edebilir hale getirilmişti. Adalet Bakanı’nın rolü neredeyse temsili bir role düşürüldü. Hepimiz yargının bağımsızlığı ve anayasal demokrasi amaçlarına hizmet eden bu reformları destekledik. Ve ironik bir son olarak, şu an mevcut çoğunluk partisinin kendisinin oluşturduğu yada en azından şekillendirdiği kurumlarla mücadele ediyor olması üzücü bir gerçektir. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısını değiştirmek, Adalet Bakanı’nın rolünü arttırmak, muhtemelen Anayasa Mahkemesi’nin yapısını değiştirmek gibi eğilimler, en azından söylemler söz konusu. Şu anda bunlar siyasi tartışmanın konuları. Detaya girmeyeceğim. Elbette Anayasa değiştirilmediği sürece sistemi bu kadar kökten değiştirmek mümkün olamayacaktır. Ve şu anda iktidar partisi anayasa değişikliği için gerekli çoğunluğa sahip değildir. Sorularınız varsa yanıtlamaktan mutluluk duyacağım ve sabrınız için çok teşekkür ederim.

Moderator Richard Pildes: Çok teşekkürler. Son konuşmacımız Profesör Heather Gerken. Kendisinin Yale Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde hukuk profesörü olduğunu belirtmiştim fakat bunun yanında kendisi demokrasiye ilişkin yasal konularda, demokratik süreçlerde ve anayasa hukukunda uzman. Ve Amerika

Birleşik Devletleri’ndeki farklı eyaletler arasındaki demokratik farklılıkları ve seçim sistemini nasıl yürüttüklerini ölçmeye çalışan “Democracy Index” adlı kitabın yazarıdır.

Prof. Heather Gerken: Çok teşekkür ederim. Cömertliklerinden dolayı sempozyumun organizatörlerine teşekkür etmek istiyorum. Salondaki avukatlara da ayrıca teşekkür ederek başlamak istiyorum. Çünkü uzun süreden beri ilk defa avukatların yaptıkları şeyler bana ilham verdi. Amerika Birleşik Devletleri’ndeki avukatlar genelde ilham vermezler. Ne kadar onurlu bir mesleğin bir parçası olduğumuzu bana hatırlattığınız için teşekkür ederim.

Benim yorumlarım oldukça tematik olacak. Amerika’da beysbolda dördüncü vuruş, “clean-up” vuruşu olarak adlandırılır. Ben de “clean-up” vuruşu yaparak anayasalar ve kültür arasındaki resmi ve gayri resmi kurumlar arasında bulunan bağlantı hakkında konuşurken kullanacağım kelimeleri veya çerçeveleri geniş tutacağım. Ancak şahsen ben, hukuk devleti konusunu daha geniş açıdan ele alan ve çoğunlukla tek örnekler veren Prof. Fallon’nun aksine bu konuya, daha önceden bu konu hakkında konuşma yapan Prof. Pildes gibi daha az genelleme yaparak değineceğim. Tüm profesörlerin bir tanım yaparak başlaması gerekir, buna göre ben de benimkiyle başlayacağım. Hukuk devletinden bahsediyorsak hukuk devleti ile kuramcıların tabiriyle hukuk ile yönetmek arasındaki farkı çizmemiz gerekir. Hukuk devleti ile kastedilen öngörülebilir ve adil bir grup kurumsal düzenlemeyle hukukun adil ve güvenilir biçimde uygulanmasıdır. Bu bağlamda hukuk, halkını koruyan bir araçtır. Hukuk ile yönetmek, hukukun, devletin ya da liderlerin amaçlarına hizmet eden bir sistemdir, ve bu sistemde hukuk adil ya da güvenilir biçimde uygulanmayabilir ve hatta insanları için bir baskı aracı, kalkandan ziyade bir kılıç haline gelebilir.

Söz konusu ayrımın sebebi açıktır. Resmi kurumlar ve hukuk vatandaşlarını korumak için vardır ama aynı zamanda gücünün çıkarları için kullanılabilirler. Paneldeki herkesin kabul ettiği üzere, sadece resmi kurumların ve hukukun varlığı, dayanıklı, iyi işleyen bir demokrasiyi garanti edemez. Hukuk devletin nasıl korunması hakkında konuşurken hukukla kurumları beraber kullanmamın yanlış olduğu düşünülebilir. Daryl Levinson’ın belirttiği üzere, herkes hukuk ve anayasanın iktidarda olanların “parşömen engeli” olarak anılabileceği fikrine aşinadır. İnsanlar, kurumların parşömen kağıtlarında yazan kuralları gerçeğe dönüştürebileceğine inanma eğilimindedirler. Kurumlar sıkça önemli rol oynarlar ve Levinson’ın bize anımsattığı üzere iktidarda olanların hakları göz ardı ettikleri gibi kurumları da göz ardı edebileceklerini unutmamalıyız. Yargı denetimini ele alalım. Yargının varlığı yargı denetiminin resmi gücü ile yetkilendirilmiş olsa dahi hukuk devletini garanti etmez. Güce sahip olanlar, anayasal garantiyi görmezden gelip, etrafından dolaşp, hatta asimile ettiği ölçüde yargıyı da görmezden gelebilir, etrafından dolaşabilir, ve asimile edebilir. Kurumlar iyi işleyen bir demokrasi için gereklidir ancak sadece gereklidir, yeterli değildir. Ve bu, beni anayasal teorideki merkez bulmaca olduğunu düşündüğüm konuya getiriyor. Parşömen kağıtlarında kalan kuralları nasıl gerçeğe dönüştürebiliriz? Yazılı garantileri gerçeğe nasıl çevirebiliriz? Hakların boş söylemlerden fazlası olduğunu nasıl garantiye alabiliriz?

Bu anayasal hukukun temel sorusudur. Bu anayasal teorinin çok dikkatini çekmemiştir, en azından Amerikalı olanların. Bunun sebebi bizim parşömen engellerimizin Amerika’da gerçeğe dönüşmesi olabilir. Sonuç olarak hukuk devletine ulaşmak için gereken koşulları tanımlamaya çok zaman harcadık ancak ilk etapta gerekli koşulların sağlanması için hangi araçların tanımlanması gerektiğine zaman harcamadık. Ben de bu konudaki çekincelerimi dile getirerek konuda giriyorum. Yine de ben Amerikan anayasal sisteminin en büyük zayıflığı olduğunu düşündüğüm seçim sisteminde çok fazla çalışma yaptım. Bu alanda iktidarda olanların çıkarları büyük rol oynamıştır. Biz bu alanda, en gelişmiş demokrasilerin sistemlerini yönetmek için kullandıkları resmi kurumlardan yoksunuz. Bu alanda değerli oy kullanma hakkımızı koruyacak yeterli güce sahip bağlayıcı hukuki garantimiz yoktur. Bu alanda ayrıca dayanıklı iyi işleyen kurumsal kültürlerin nasıl geliştiğine dair yönlendirme bulabiliriz. Ben de çalışmamın bu yönünden çıkardığım bazı dersleri bugün sizinle paylaşmak istiyorum. Tüm mesele, gelişmekte olan kurumların siyasi rüzgarlara karşı dirençli durması için parşömen engelleri gerçeğe dönüştürmeye odaklanmaktır. Ancak Prof. Fallon’ın tevazuu ile uyumlu olarak şunu belirtmeliyim ki, bunlar bu durum dışında pek faydalı dersler olmayabilir. Özellikle diğer yerlerdeki kadar yüksek olan bu menfaatler varken.

Anayasa hukukçuları hukuk devleti hakkında konuşurken fark edilen ilk şey, resmi kurumlar ya da resmi hukuk üzerine oldukça fazla odaklanıldığıdır. Ve esnek hukuk (soft law) diye adlandırabileceğimiz, gayri resmi kurumların görmezden gelinmesidir. Esnek hukuk terimi örneğin hükümet yetkililerini veya diğer meslek mensuplarını hatta toplumun diğer kesimlerini bir araya getiren normları ve uygulamaları içerir. Yazılı veya yazısız veya kamu

tarafından icra ediliyor olabilirler ancak etkili bir biçimde davranışı biçimlendirmişlerdir. Ve iktidarın yapıp yapamayacakları hakkında limitler koymuşlardır. Gayri resmi kurumlar ve esnek hukuk çoğunlukla hukuk devleti kavramını hayata geçirirler. Bunlar parşömen engellerini gerçeğe dönüştürebilmektedirler. Uzaktan bakıldığında, bir ülkenin doğru tür resmi kurumlara ve bağlayıcı hukuka sahip olması dolayısıyla hukuk devleti ilkesine bağlı olduğu düşünülebilir. Ancak, bu resmi kurumların çevresinde birtakım dayanıklı gayri resmi normlar ve uygulamalar olmadan, bağlayıcı hukukun yanı sıra bağlayıcı olmayan esnek hukukta bulunmadan ve anayasal garantiler ile anayasal kültür mevcut olmadan, o ülke hukuk ile yönetiliyor olabilir ancak hukuk devleti ilkesine bağlı değildir. Hukuk devleti hakkında düşünürken, resmi kurumlarla gayri resmi kurumlar arasındaki ve bağlayıcılığı olan ile bağlayıcılığı olmayan hukuk arasındaki etkileşime odaklanmak gereklidir.

Kısaca asıl soru parşömen engelleri iktidardakilerin bunlara itibar etmemeyi seçebilme ihtimalleri varken nasıl gerçekten uygulanan kurallara dönüşebilirler? Resmi kurumlar yine aynı şekilde iktidardakilerin bunlara itibar etmemeyi seçebilme güçleri varken neden güçlü kurumlara dönüşsünler? Bağlayıcılığı olmayan hukuk neden bağlayıcılığı olan hukukun uygulanabilmesi için önem taşısın? En azından kısmen bir cevaba ulaşmak için sosyolojiye, bir taraftan sosyal psikolojiye diğer bir taraftan siyasal bilimlere bakmamız gerekmektedir. Bağlayıcılığı olmayan hukuk gayri resmi bir iktidar kaynağına dayanmaktadır; akran baskısı. Bu odadakilerden ergenlik döneminde ya da daha küçük çocuğu olanlar, akran baskısının karanlık yüzüne aşınadır. Ancak akran baskısının faydaları da bulunmaktadır. Akran baskısı, siyasi liderler ve sıradan vatandaşlar çocuk ve genç gibi davrandıkları için işe yaramaktadır. Başka insanların ne düşündüğünü umursarlar. Ve muhtemelen en çok önemsedikleri şey kendi çevrelerindeki insanların fikirleridir. Toplum bilimciler, kişilerin uyum sağlama baskısı için geliştirdikleri davranışları belirlemek için geniş kapsamlı çalışmalar yapmışlardır. Her ne kadar akran baskısı anlamsız durumlara sebebiyet verebilse de hukuk devleti için yararlı sonuçlar doğurabilir, çünkü sınırlar dışındaki kimi içeriği belirler. Örneğin akran baskısının küçük versiyonu olarak profesyonel gruplar düşünülürse, muhasebeciler, doktorlar, avukatlar gibi, bu gruptakiler yapılan işler ile ilgili ortak normlara sahiptirler. Ve bu normlar genellikle gayri resmi olduğundan, kabul edilen davranış biçimlerinin kapsamını sınırlarlar. Profesyonel kimliğiniz, belli uygulamalarla, kişisel hislerinize iç içe geçtiğinde iyi bir iş yapıyor olup olmadığınız bu normlara uyumunuza bağlıdır. Kültür ise aynı görevi kitlelerde yerine getirir. Baskı sadece bireylerin davranışlarını şekillendirmez. Kurumların, hatta ulus devletlerin davranışlarını, normal şartlar altında kaçınacakları kurallara uymaya yönelik şekillendirebilir. Sosyal bilimler araştırmaları, ulus devletler arasındaki büyük kültürel ve kaynak farklılıklarına rağmen, ülkelerin, bilim adamlarının “ulus devletlerin nasıl olması gerektiğine ilişkin ortak modeller ya da metinler” dedikleri yöntemleri izlediğini ortaya koymuştur. Taklitçilik, kültürel ya da ekonomik faktörlerin baskın çıkacağını düşündüğümüz alanlarda dahi söz konusu olmaktadır. Örneğin, şaşırtıcı bir biçimde, kara ile çevrili ülkelerin ordularını tasarlarken global standartlardan etkilendikleri görülür. Bu etkiler o kadar güçlüdür ki kara ile çevrili ülkelerde liman olmamasına rağmen deniz donanması görürsünüz. Yani neredeyse hiç bilim adamı olmayan iki ülke etnik rapor yayınlamak ve aslında ülkelerinde yaşayamayan bilim adamlarına rehberlik etmek için bilim politikası kitabı oluşturuyor. Başka bir deyişle nasıl iyi bir ulus devleti oluşturacağımıza dair metnimiz bize sadece ne yapmamız gerektiğini değil, aynı zamanda ne yapmamamız gerektiğini de söylüyor. Birçok ulus devletin yapabileceklerinin dışında yer alan birtakım şeyler var, iyi ulus devletlerin kendi vatandaşlarına asla yapmayacağı ve yaparsa liderlerinin hala başını dik tutamayacağı şeyler. Bu, bağlayıcılığı olmayan hukukun çalışma biçimidir. Kurumlar, genel hatlarıyla kişilerle aynı sebeplerden dolayı birbirini taklit etmektedirler. Neticede kurumlar da insanlar tarafından yapılmıştır. Sosyologlar, saygın hale gelen ve model olan metnin akran baskısı ve toplumsal taklit üstünde durmaktadırlar. Liderler iyi bir ülkenin lideri olmak isterler. Ve etraflarındaki dünya kendilerine iyi bir ülkeyi nelerin oluşturacağına dair sinyaller vermektedir. Hepsi olmasa da bazı parşömen engellerin güçlü hale gelmelerinin sebebi anayasal metnin kutsal olması değil, anayasal metne kutsalmış gibi davranmamız gerektiğini düşünmemizdir.

Siyaset bilimi parşömen engellerin nasıl gerçek olanlara dönüştüğü sorusuna ikinci bir cevap sunar. Burada cevap psikoloji ve özsaygıdan çok güç ve kişisel çıkarlar ile alakalıdır. Resmi kurumlar ve bağlayıcı hukuk, daha önce de bahsettiğim gibi, kendiliğinden güç ile aşılanmamışlardır. Kaçınılabılırler, göz ardı edilebilirler. Öte yandan organize olamayacak ve bütünleşecek gücü olmayanlar için ise yararlı bir öngörü sağlarlar. Siyaset bilimcilerin “koordine edici cihaz” olarak adlandırdıkları iradelerini temsil eder. Muhalefeti organize etmek her zaman zordur. Çünkü çıkarlarınız etkisiz hale gelecek ve çeşitlenecektir. Her muhalefet odak nokta oluşturacak, harekete geçmek için sebep sunacak bir çağrıya ihtiyaç duyar. Gücü elinde tutanlar resmi kurumları ve bağlayıcı hükümleri yok saydıklarında ise tam olarak da muhalifler için bu odak noktası temin edilmiş olur. Bu nokta sadık muhaliflerin koordine olma cihazı olarak görev yapar ki bu cihaz kendini anayasal

düzeni sağlayarak tamamlar. Sadık muhalifler, bunu yaparak, anayasal güvencelerin önemini pekiştirmiş olurlar. Ardından resmi kurumlar resmi olmayanlara yol açmış olur. Bağlayıcılığı olan hukuk bağlayıcılığı olmayan hukuka yol açar.

Resmi gücün ve gayri resmi gücün bir araya gelmesinin ikinci bir yolu daha vardır. Resmi bir kurum, yargı organı veya temsili kurum olarak oluşturulduğunda, bir takım çıkarlar onun çevresinde bir araya gelirler ve devam eden varlığına dahil olurlar. Dahası, resmi kurumlar, genellikle, güçlü kurumsal normların geliştirildiği bir durum oluştururlar. Gerçekte, herkesi aynı çatı altında toplarlar ve ortak bağlılıkların aktarıldığı bir tür profesyonel ve sosyal ağ oluştururlar. Bunun doğruluğu özellikle aynı çatı altında çalışanlar ortak mesleklerden geldiğinde geçerlidir, bu aynı zamanda normların şekillendirilmesine katkıda bulunan bir unsurdur. Örneğin yargı organının oluşturulması, düzenli etkileşim sayesinde, birtakım ortak güçlü profesyonel normlara, zorunlu olmadıkları halde bağlı kalan yargıç ve avukatlara ev sahipliği yapar.

Bunun biraz garip geldiğinin farkındayım, bu nedenle size ABD’den, federal bürokrasinin hükümet gücünü denetlemesinde rol oynayan bir örnek vermeme izin verin. Yürütmenin isteklerini göz ardı eden bir bürokrasinin hukuksuz olduğunu düşünebilirsiniz. Öte yandan güçlü bir hukuk devleti temasında, Prof. Pildes’in ortaya koyduğu gibi, bir çeşit çoğulculuk ve güçler ayrılığı mevcut olmalıdır. Çoğunluğun veya hükûmetin isteklerinin sorgusuz sualsiz değil, sorgulanarak yürütülmesinin gerekir. ABD’de bunu paralel devlet olarak değil, çoğulculuk olarak adlandırıyoruz ve kazananın yönetme gücüne uygun bir kontrol mekanizması olduğunu düşünüyoruz. Öyleyse bürokrasi burada neden bir anlam ifade ediyor? Çünkü bürokrasinin gücü, yürütmeyi kontrol etme yetkisiyle resmi olarak donatılmış yargı veya yasamanın aksine, bağlayıcı kanunlardan değil bağlayıcı olmayan hukuktan gelmektedir. Bürokrasi, yürütme organının içinde kurulu bir içsel denetleme ve dengedir, ve görevi anayasada hatta bağlayıcı kanunlarda dahi yazılı değildir. Her şeye rağmen bu görevi yerine getirebilir ve resmi güçler ayrılığı kadar önemli olabilir.

Peki neden böyledir? İdari kurumlar neticede bağlayıcı kanunlarla yönetilen resmi kurumlardır. Teknik bir mesele olarak Başkana rapor verirler ve onun emirlerini yerine getirmek için oradadırlar. Bunlara rağmen, bürokrasi yürütme gücünü denetlemede önemli bir rol oynar. Beyaz Saray’da çalışmış kime sorarsanız sorun, güce ulaşmadaki en büyük engelin onların altında çalışanlar olduğunu söylerler. Kurumlar kendileri dahi genellikle ortak bir misyon altında birleşirler. Güçlü profesyonel ağlar ve ortak bir gelenekle çalışırlar. Bu, dalgalar halinde çarpan politikaya rağmen, onların neyin yapıldığı ve yapılmadığına ilişkin güçlü normlar oluşturmalarını sağlar. Bazı akademisyenler, Amerika’daki sivil hizmetin, yürütmedeki güçler ayrılığının bir parçası, dışsal bir güçler ayrılığı olduğunu söylemişlerdir.

Şaşırtıcı biçimde, hukukçular, yürütmenin aşağıdan kontrolünde, özellikle güçlü bir rol oynamışlardır. Tabii ki onlar da, diğer kurumlar ve bölümler gibi, aynı normlar tarafından yönetilirler. Bunun dışında profesyonel kültür ile de bir araya gelirler ve yetilerini bu yüzden sadık muhalifler olarak yetilerini organize ederler. Dayanabilecekleri tek şey güçlü ortak normlar değildir. Hali hazırda kullanılabilir, yürütme rotasından fazla şaştığında, ortak noktada birleşecekleri, koordine edici cihazları bulunmaktadır. Bunlar, Başkan’ın hiçbir zaman bürokrasimizin yoluna çıkmadığı anlamına gelmemektedir. Kimi zaman kişisel çıkarlar ve güç politikaları mücadeleyi kazanır. Yine de kişisel çıkarların ve güç politikalarının, güçlü resmi olmayan kurumlar ve dayanıklı gayri resmi normlar karşısında savaşı kazanması oldukça güçtür.

Bu normların nasıl oluşturulduğu konusunda özellikle ilgilendim çünkü seçim hukuku üzerinde çalıştım. Açık sözlü olmak gerekirse, seçimleri yöneten bürokrasi yeterli güçte olmadığı sürece, bu normlardan daha çok ihtiyacımız var. Çünkü politikacıların istek ve baskılarına dayanabilecek kadar güçlü normlar yok. Çalışmalarımda açıkça anladım ki, profesyonel bürokrasinin yeşermesi için, politikacıların baskılarına dayanabilecek kadar güçlü normlar için iki husus önem taşıyor: İlki, neredeyse insan hakları ve çevre reformları veya yozlaşma reformuyla ilgisi olan herkesin bel bağladığı indeks veya sıralamalar. Bu sıralamalar yanlarında kanunun gücünü taşıyorlar ama önde gelen ulus devletlerin yöneticileri için önem taşıyorlar. Bu nedenle bu indekslerde nerede olduklarını önemsiyorlar. Özellikle kendilerine eş durumda olanlara kıyasla nerede olduklarını önemsiyorlar. Bunun sebebi, kendileri hakkındaki görüşlerinin bu indekslerde olmaları gerektiğini düşündükleri yerde olup olmadıklarına bağlı olması. Ancak Amerikan başkanlarının idari bürokrasi ve özellikle hukukçularla olan tecrübelerinden de anlaşıldığı gibi, içsel baskılar da önemli. Burada yine, bu grupların resmi bir gücü olmamasına rağmen güçlü oldukları belirtilmelidir. Her mücadeleyi kazanamamalarına rağmen, Başkan’ın belli uygulamalardan sapmasını

oldukça maliyetli hale getirerek Başkan'ın bir takım savaşları kazanmasını engelliyorlar. Dış baskılarla birlikte bu normlar muhalefet için koordine edici araçlar sağlıyor ve bazı hareketleri sınırın dışına itiyorlar. İşleyen bürokrasi, Başkan'a yapamayacağı bazı şeyler olduğunu anlatıyor ve bu işlevsel demokrasi için kıymetli bir şeydir.

Ortada büyük bir konu olduğunu ve sihirli bir çözüm veya kolay bir başarı tarifi olmadığını biliyorum. Durumun ülkeden ülkeye ve kurumdan kuruma önemli ölçüde farklılaştığını biliyorum. Bazen bütün çabalara rağmen hukuk devletin kurulmasının başarısız olduğunu da biliyorum. Öte yandan hukuk devletini oluşturan kurumların ve kanunların nasıl beslenmesi gerektiğinin odağı sadece resmi kuruluşlar ve bağlayıcı kanunlar değil resmi olmayan kurumlar ve bağlayıcı olmayan kanunlar da olmalıdır. Sadece haklar ve güvencelere değil, onları koruyan bürokratik ve profesyonel kültürlere de odaklanmamız gerekiyor. İçsel güçler ayrılığı konusunda da dış güçler ayrılığı kadar düşünmeliyiz. Böylece hukuk devleti tanımlamamız yalnız bağlayıcı kanunlar ve resmi kuruluşların güç denetlemesi değil, bağlayıcı olmayan kanunlar ve resmi olmayan kuruluşların da bu çabayı desteklemesi ve güçlendirmesi olmalıdır. Çok teşekkür ederim.

Richard Pildes: Sanıyorum panelistler arasında bir iki soru var, ardından dışarıdan da soruları alacağız. Öncelikle bu soruyu Profesör Özbudun'a yönlendirerek başlamak istiyorum. Burada kurumlar ve politik kültürün, kanunlar ve bağlayıcılığı olmayan kanunların arasındaki ilişkiyle ilgili tartışmalar var. Bugün bir çok ülkede gözlemediğimiz, bazılarının otoriter anayasacılık olarak tanımladıkları, yani anayasanın dışına çıkılmayan ve böylece devletin kontrolünün gittikçe ele geçirilmesinin, yasal şekillerde yapılması. Bu bağlamda, bana göre, bu sürecin karşısında durabilecek olan esnek normlara ve kültürel anlayışa odaklanmak daha da önemli. Bu bağlamda Türkiye'de harekete geçirebilecek güçlü politik kültürlerin kaynaklarının neler olduğunu konusunda görüşlerinizi merak ediyorum. Ülkenin, burada tartışılan çeşitteki politik kültürleri nelerdir? Ne tür değişiklikler gerekli? Bu çerçevede anlatabilir misiniz?

Prof. Özbudun: Cevap vermesi zor bir soru. Yine de söyleyebilirim ki halkın büyük bir bölümü hukuk devletin önemini takdir ediyor. Aramızda sıkça şu cümleler geçiyor; herkesin kanunlara ihtiyacı vardır ya da kanunlar herkesin yararınadır. Bazen politikacılar bu yoldan sapıyorlar. Kanunlara kendi çıkarlarına hizmet ettiği sürece saygı duyuyorlar. Ancak ülke nüfusunun genelinin düşüncesi, Türkiye'nin daha sağlam bir hukuk devleti sistemine ihtiyacı olduğudur. Politik ve yasal kültür ile bu sorulara popüler yaklaşımlar üzerinde daha detaylı çalışma yapılmadan bu gibi sorulara verebileceğim cevap bu kadar. Kesin bir cevap veremem. Bunun yanında çoğunlukçuluğa doğru bir eğilim, ezici bir üstünlük tarafından karşı çıkılmasa da nüfusun büyük bir kısmı tarafından tehlikeli ve sakıncalı bulunur.

Moderatör Richard Pildes: Peki Profesör Fallon'un ortaya attığı politik güçlerin arasındaki güven ve rekabet ile politik güçlerin o andaki kendi çıkarları ile yönetilmek yerine kurumlara ilişkin kimi uzun dönem perspektifleri içselleştirmesi hakkında konuşabilir misiniz? Anladığım kadarıyla son yıllarda bu husus Türkiye'de oldukça meydana geliyor.

Prof. Özbudun: Korkarım ki güven hakkındaki soruya verecek cevabım sıfıra yakın. Bu günümüz Türk politikasının en arzu edilmeyen unsurlarından biri. İktidar partisi ve muhalif partiler arasında çok kesin bir kutuplaşma, tam bir güven eksikliği var. Güven konusunu bu tartışmaya taşıdığınız için çok memnun oldum. Sağlıklı bir demokrasi için politik aktörler arasında asgari bir güvene ihtiyaç vardır. Sistemin aşaması ve yapısı konusundaki niyetler hakkında karşılıklı bir güven. Bugünkü politik krizin kökünde politikaların içeriğinden çok bu güven eksikliği vardır. Elbette politikaların içeriği önemlidir, fakat kutuplaşmanın esas aracı psikolojiktir. Güven eksikliği olarak özetlenebilir.

Moderator Richard Pildes: Profesör Fallon, demokratik süreçte güvenin tekrar kazanılması ve korunması için politik çoğunlukların ve azınlıkların yapabilecekleri konusunda başka derin ve ileri görüşleriniz var mı? Konuştuğumuz konu bu. Adil temel kurallar olduğu görüşünü konuşuyoruz. Politik rekabetin adil temel kuralları var ve gücü elinde tutanlar ve tutmayanlar tarafından bu kurallara saygı gösteriliyor. Muhalefetin bir gün politik gücü elinde tutma imkânı, gücü elinde tutanların ise güçsüz kalma ihtimali var, açıklarken bunu da lütfen göz önüne alar mısınız?

Sizin de dediğiniz gibi, sağlam bir hukuk devleti rejiminde en altta olması şart olan, karşı politik görüşlerin birbirine güveni çerçevesinde bu izlenimi büyüten veya hayat veren nedir?

Prof. Fallon: Doğru soruyu yanlış kişiye sorduğunuzu düşünüyorum. Bu soruya genel bir cevap verebilirim. Kesin olarak konuşamam çünkü gerekli yerel bilgiye sahip değilim. Sanırım genel olarak eşzamanlı şekilde, dengeli ve çekici politik demokrasinin yükselebileceği ve kendini koruyabileceği durum hakkında konuşan, bahsettiğim, iki politik kuramcılar ekollerine bakmakla başlarım. Bir taraf bireysel çıkarları sistemin bir parçası olmak için önemli buluyor ve başka grupların elinde kandırılma kurbanı olduklarını düşünen grupların kendilerini bir çeşit denetleme mekanizmasına tabi kılmaları gerektiğini ileri sürüyor. Çünkü eğer yapmazlarsa ileride tekrar ve tekrar ezilebilecek kurbanlar olarak görülecekler. Dolayısıyla siyaset bilimciler genellikle stabil politik anayasaların kendiliğinden icra edildiğinden bahsederler. Eğer bir ihlal söz konusu ise toplumda anayasayı icra etmek için yükselecek bir güç olacaktır. Öte yandan, bu hareketin güveni yıkacak kadar fazla tepkiye sebep olmaması önemlidir. Ve de şunu belirtmeliyim ki, bu tabi kılma, ileride söz konusu olabilecek faydalı siyasi işbirliği ihtimalini zehirleyecek bir yaftalamayı beraberinde getirmemelidir. Ve bence insanların bu durumda politikada başarılı olmaları için olağanüstü bir kapasite gerekli, ki bu kapasitenin bende bulunduğunu iddia etmiyorum, ancak bazı insanlarda bu kapasite mevcut, ileriye gitmek için güven temelini kurarken bir araç olarak rakiplerine karşı metanet, çok ileri gitmemek için dizginleme, cömertlik ve hatta bazen yüce gönüllülük dahi söz konusu oluyor.

Prof. Gerken: Ben Profesör Fallon'ın cevabına bir şey ekleyeceğim. Birçok açıdan Amerikan siyasetinin bulmacalarından biri kendilerine yapılanların ardından Afrikalı Amerikalılar bakımından güven sorunu oluştuktan sonra, insanlar başka ırktan birine oy vermek istemeyince ortaya çıkan derin bir güvensizlik problemiyle nasıl baş edileceğinin bulunmasıdır. Ve zaman geçtikçe buna çoğu politik olmak üzere çözümler bulundu. Prof. Fallon'ın belirttiklerinden daha az yüce ve biraz da kirlı siyasete ilişkinler ama, onlar birbirini enine kesen ittifaklar oluşturmayı içeriyorlar. O kadar ki tek kategoriler siyah ve beyaz olmadı. Ama demokrat ve cumhuriyetçi farklı temsilcilerdir. Bu tarz kesişen çizgiler, esas endişedeki riski azaltan farklı çeşitlerdeki ittifakları geliştirmeye, insanlar arasındaki tekrarlayan bağlantıları geliştirmeye yardımcı oldu. farklılıktan kaynaklanan endişeyi azaltmaya teşvik etmeye yardımcı oldu. Bir diğer bağlamda ise insanlara sistemden bir pay verdi. Eğer sistemde payınız varmış gibi hissediyorsanız genellikle güvenmeye ve kendinizi o sisteme ait hissetmeye hevesli olursunuz. Buna örnek bir olay, beyaz etnik grupların kendilerine karşı yapılan ağır ayrımcılığa rağmen politikaya çekilerek Amerika Birleşik Devletleri'ne entegre edilmeleridir. Politikaya çekilirken iktidar paylaşımına da çekilmiş oldular. İktidar paylaşımı, insanların güvenliğini kaybetmesine sebep olan kimliklerini kaybetmelerinin bir aracıydı. Politika bazen problem yaratır ancak bazen bu tarz konulara çözüm olabilir.

Prof. Fallon: Bir örnek daha ilave edecek olursam, kanımca 20. yüzyıl sonları ve 21. yüzyıl başlarının kahraman devlet adamı, neredeyse tüm dünyanın kabul ettiği üzere Nelson Mandela idi. Nelson Mandela'yı düşünürseniz hukuk devleti bakımından katı biriydi. Yazılı hukuka uyulmaması haklı olduğunda yazılı hukuka uymamaya gönüllüydü ve ileri gitmek amacıyla güven, dizginleme ve makullük üzerine kurulu istikrarlı bir rejim tesis etmeyi denemek için önceki düşmanlarıyla arasında güven kurdu. Her durum bir Nelson Mandela gerektirmez. Her ülke Nelson Mandela ile kutsanmayacak. Ancak bence kötü bir yerden iyi yere ilerlemek için gereken siyasi erdemler oldukça kapsamlı olabilir.

Prof. Pildes: Yorumunuz bana Amerikan politik tarihinin en büyük konuşmalarından biri olan Abraham Lincoln'un ikinci kez başkanlığa seçildiğinde yaptığı konuşmayı hatırlattı. İç savaş sona yaklaştığı sırada, dünyanın en kanlı iç savaşlarından ve Amerika'nın kesinlikle en kanlı, 600.000 kişinin öldüğü savaşının ardından yaptığı konuşma. Amerika'da çok iyi bilinecek olan ve geleceği tanımlayan, kazanan taraf için dikkate değer şu cümleyi söyledi. "Kimseye kötü niyet beslemeden ve herkese hayırseverlikle".

Prof. Fallon: Sonrasında, kimseye kötü niyet beslemeden ve herkese hayırseverlikle davranmanın, Tanrı'nın iyiyi görmemiz için bize göndermiş olduğu tek işaret olmadığını, Tanrı'nın iyiyi görmemizi istediği için görüşteki metanetin, bu görüşün nelere yol açacağını tam olarak bilmenin tevazuunda yatan adaletin de farkında olmamızı istediğini eklemiştir.

Moderator Richard Pildes: Kapanış için sunu belirtmek isterim. Amerikan Başkonsolosu biraz bizim yorumumuza referans yaptı. Kanımca ABD'nin dışından insanlar, bizim siyasi tarihimizi sağlam bir güçler ayrılığı, güçlü bağımsız mahkemelerden oluşan ve Anayasa'nın Birinci Maddesi geleneği olarak siyasi özgürlükleri koruyan çok mutlu, ilerleyici bir hikaye olarak düşünüyor. Fakat gerçekte bu erdemler, bu kurumlar uzun süren çabaların sonucudur. Anayasa oluşturulduğunda kendiliğinden doğmamışlardır. Tarihin ihtimallerine

sıkı bir şekilde inanan biri olarak, Başkan ve Yüksek Mahkeme arasında yargının bağımsızlığı için yaşanan bir mücadeleden bahsettim. Ülkelerin yasal ve politik gelişiminde önemli ve karar verici anlar vardır. Olayların bir yoldan ya da ötekenden gelişmesine izin verirler. Uzun süre ayakta kalan demokratik ve başarılı ülkelerde dahi tarih, tamamen mutlu hikayelerden ibaret değildir. Birçok mücadele, birçok zorluk ve bu kurumların geleceği konusunda endişe duyulan anlar barındırır. En azından bizim tecrübelerimizden iletmek istediğim bakış açısı bu.

Burada olan herkese ve bu dikkate değer etkinliği bir araya getiren herkese teşekkür ederim ve öğle yemeği için kapanışa geçiyoruz. Teşekkürler.

Session 1

Rule of Law

Moderator

Prof. Richard Pildes

New York University Professor of Constitutional Law

Prof. Richard Fallon

Harvard University, Professor of Constitutional Law

Prof. Ergun Özbudun

Turkey's Representative in Venice Commission;
Istanbul Şehir University, Professor of Constitutional Law

Prof. Heather Gerken

Yale University, Professor of Constitutional Law

Moderator Richard Pildes: Thank you very much; First of all, on behalf of all of us, I want to thank you for including us, including me particularly this extraordinary symposium. It's an honor to be here not only because of Turkey's profound historical and modern importance as a bridge between the east and the west, but also because I recognize this symposium is taking place at a momentous moment in the continuing story of Turkey's modern, political and legal development. This panel is titled the rule of law, and we have presentations on some of the central issues concerning the rule of law from myself and the other three professors of the panel; Prof. Richard Fallon of Harvard Law School, Prof. Ergun Özbudun of Istanbul City University. He is also Turkey's representative on the Venice Commission and Prof. Heather Gerken of the Yale Law School. And I'll begin with some opening remarks then each of the panelists will get their opening remarks. We'll have some discussion among the panel after that, and then we will open it up for questions from the audience.

I've spent many years myself studying the design of the democratic institutions and role of constitutional courts within the democratic system. When we talk about democratic systems at this point in world history, we are nearly always now talking about constitutional democracies. We live the age of constitutional democracy since the 1980's. We have had more new democracies created then and any moment before in world history. And all of these new democracies have been created as constitutional democracies. The British model of a pure parliamentary system of democracy without judicial review, without constitutional constraints on the power of the executive and the legislative branches has not been embraced in any of the post WW2 democracies that have been formed. Indeed even though U.K has come to accept the human rights act, jurisdiction of European Human Rights and some constraints now on unlimited parliamentary sovereignty. And with the dominants of constitutional democracy in modern era has come ongoing struggles and debates about the proper role of constitutional courts in modern democracy. A subject the U.S. has struggle with almost since its very beginnings. The focus of my work has been on the structure of political power in constitutional democracies and the ongoing struggles. Over the way political power is organized and constraint in constitutional democracies. And I want to talk about two aspects of that struggle here today. First, one of the underlined understandings or visions or ideas about politics, about society that underlined the way different democratic systems organized political power when they form constitutions initially created basic political structures and when they struggle over time as is inevitable about the development of those structures, the adaptation of those structures to change in circumstances over time. The original ideas behind the design of countries democratic institutions or the way of country understands its democratic institutions are extremely important to think about and to work through. And to understand these institutions, specific democratic institutions particular systems has we need to understand the ideas and understandings that lay behind them. So I want to contrast two visions or understandings of political democracy. One vision is a strongly majoritarian one. And this vision of democracy, strong majoritarian kind of view democracy, in many ways traces back to Rousseau. The idea is the democratic society should be understood to have some kind of general will and it is the purpose of democratic institutions to enable that general will to govern. And on this understanding of democracy, democratic institution should be designed and should function to enable the majority to govern, to enable majority rule. This is a very common widespread view democracy, it is a response to the question what does democracy mean and for many people, the answer is simply the idea of majority rules. It is also a view of democracy to which many countries going through democratic transition from an authoritarian past tend to be drawn to. If the prior authoritarian regime had monopoly on political power then democratic transition is take it to mean: now it's our term to exercise that kind of power -the majorities- the kind of power the authoritarian state had before the democratic transition. I want to contrast this majoritarian view of democracy with the alternative view that is deeply embedded in the institutional design and the structures of democracy in the U.S. So I want to help explain to contrast reflected in our institutional structures to the pure majoritarian view of democracy. The American system was specifically designed to reject this pure majoritarian vision of what democracy means or what up to mean. In the American view the idea that democracy involves some kind of general will is an idea that have been strongly resisted. There is a great risk that such a view, the view of democracy as reflected a general will, assumes a society with united, unified interest. Even worse, this view runs the danger that challenges to the dominant views including the views of political majorities, will be seen as effort to subvert the general will. The single most important idea I believe behind the design of America's democratic institutions going back to the original design and it's an idea I think that not widely appreciated and even in the U.S not widely appreciated. But to me single most important, significant idea behind the notion of democracy in the U.S is that the democratic societies should be understood to involve diverse, conflicting, antagonistic interest and aspirations. Democracy does not rest in fact on a fairly homogeneous society. And democracy does not need to rest on a fairly homogeneous society

or vision of society. Even though many democrats throughout 19th century, including John Stewart Mill one of the most famous democratic liberal political theorist, believe that democracy could not function except in societies that were extremely homogeneous. But from the very beginning of the American experience, this very strictly modern view actually, the view that society necessarily involves conflict, different antagonisms and the democracy can handle all of that and the institution should be designed to reflect this much more pluralistic vision of democracy, this less majoritarian vision of democracy. That idea is deeply embedded in the design of America's democratic institutions.

Indeed democratic systems often collapse precisely when majorities are proceed to be running rough shot over the important and intense interest of other groups in a society. Majoritarian vision of democracy can be a considerably less stable vision of democracy than this more pluralistic vision. So just a give you crude initial description of design of democratic institutions in the U.S. The key idea in this design was the political power should be defused, spread out, distributed over a range of different political institutions rather than being concentrated in one centralized national political institution. The great fear was that centralizing political power in one set of national institutions run the risk the democratic politic could be captured by one set temporarily dominant political forces or political party. So to avoid that risk of capture in our system political power was first defused or spread between national institutions and state and local institutions. The de-centralization of political power and meaningful political power being de-centralized away from the center and national institutions as one important form of security against one set of temporarily dominant political forces, capturing complete control of the state. In addition even with in the national political branches of government, there was further distribution and diffusion of the political power cross institutions. So as you may know we have a president, a senate, a house of representatives, all which are elected by different voters, elected under different terms of office. So that it is not possible in U.S in one election for one set of political forces to capture all of the institutions of power even the national level in just one election. It typically takes at least three election cycles there are period of 6 years or so. For a sustained dominant political majority to be able to capture control of those institutions at the national level. And all of this- it is a part of we call system checks and balances is designed with its pluralistic conception of democracy informing these structures. Of course the very idea of the constitutional democracy is one of the most important of these checks and balances on concentrated a political power. But, once democracies are formed there is a constant struggle to sustain these institutions.

And indeed one of the inevitable risks all democratic systems face is the risk that brings me to my second point about a perspective from outside on the struggles over democratic political institutions. In every democratic system there is the inherit risk of what I call authoritarianism within democratic regimes, emerging and capturing control of state institutions. What I mean by that there is inevitable tendency in all democracies including well established democracies and fragile newly formed democracies. Those who manage to gain political power legitimately through the election process will seek to take that power and entrench themselves more deeply in office. They will seek in various ways through various forms to use the power that now have and leverage it into more deeply entrenched power through trying to suppress various forces of political competition or other kinds of challenges to their political rule. They will seek perhaps to manipulate the rules of the election process to make it more difficult for their opponents to engage in meaningful political competition and challenge. They will seek perhaps to subordinate other independent institutions in the system to their particular political will and political preferences and agendas. And in fact, this is one of the things we are now seeing happening around the world.

As I said at the beginning we are living in the age of constitutional democracy and we have had flourishing for the first 15 years or so after fall of Soviet Union of new democracies. But we have also had very significant retrenchment from democracy. That has been going on since roughly 2005 in many democracies around the world. In fact Freedom House for example which is one of the organizations that rates democracies has found that in the last 5-10 years; there has been more movement away from democracy across the world than in any previous similar period of time. To the extent that western societies are complacent about the democracy as I think we sometimes are. To the extent we believe democracy is maybe inevitable or the forces of modernity inevitably push democracy foreword or the once democracies are established they will be sustainable. That is a serious historical mistake that western complacency can make. And even in countries that we held up models of democracies or new democracies ten years ago such as Hungary or Mexico, we have seen very significant retrenchments from democracy. Now the forms of retrenchment and the forms of dominant powers seeking to capture control of state institutions to enhance their power can take many shapes. Sometimes we have

genuine democracies but they are controlled by one political party over sustained period of time. That is not because that party has been manipulated to getting the power. I think South Africa for example and A.N.C. as the party of liberation and the party of government that has been one party dominating source of power ever since South Africa's independence. One party states nonetheless even though they have one party in effect also exhibit these tendencies of those in power try to furthering and enhanced and entrenched themselves in power through the legal changes that make it more difficult for their potential opponents to resist or challenge them very effectively. But also in a multi-party democracies including in the U.S. the same inevitable tendency to suppress competition, to suppress challenge, to entrench oneself in power has been visible.

Let me give one very powerful example from the history of U.S. In the middle of the 20th century in 1930's in U.S, we had a very substantial struggle between our president and our supreme court over central political issues of the day. And I am referring here to controversy involve in the efforts by President Franklin Roosevelt who is one of our most popular and one of our greatest presidents in my view, but who nonetheless try take over control of U.S Supreme Court by chancing the laws for how the justices and the court were appointed. At this moment of our history our court was issuing decisions that were hostile to his policy agenda. And he was the most popular president at this point in American political history. Still to this day, he won office with more landslide vote of support at this moment in our history than any president before or since. Now the supreme court, because we have life tenure for our judges which by the way I consider as a mistake and I think that leads people in office too long. I prefer the system or judges are appointed for term of office. But we have justices who have been serving many decades on our court and who consistently rejected the very popular efforts of President Roosevelt to bring about an active state role and regulating the economy in U.S. And he decided that he had to break the court or bend it to his will. And he came up with a proposal that for every justice on the court who was over the age of 70 he should be entitled with the passage of new law to appoint a new justice. Not to remove people from the court but to add a new justice for everyone over the age of 70. And even though these decisions of our court were not popular decisions and even though this was the most popular president in American history, when he said "I need to have this power because these justices are getting old and they can't keep up with the all the work of the court." this was his reason for making this change; it was widely understood this was a pretext for him trying to gain political control of the court. So there was a tremendous backlash against these efforts even of a very popular president within unpopular court. The mechanism of this backlash involved things like the Supreme Court itself defending in its independence by going before political bodies in defending the independence of the court. It involved legal community and academic community rallying very strongly behind the independence of court, it involved political opposition in government rallying very strongly behind the court. And ultimately, in the U.S the president lost this battle. He did not get these changes developed but even more importantly, in fighting this battle, he very significantly undermined his political authority and his legitimacy and his credibility. And he was unable after this battle to enact many of the ideas in his political program because he so destroyed his credibility by seeming try to take over the court, that was a significant political setback. That is just to say as one example that all democratic systems face these kinds of struggles between those who are in power and the forces that seek to challenge their power.

So in my view the message I would like to convey here is there are two very different ways of understanding democracy and democratic institutions that we need to be mindful of. The sort of pure majoritarian vision of democracy which has a kind popular, versus to more pluralistic vision of democracy that is reflected in the design of many democratic systems particularly in U.S. Secondly the risk that all democratic systems inevitably face the prospect the those who temporally are in power will seek to entrench themselves and reduce the checks and constraints on their power. Among the most important institutions in resisting this inevitable tendency are the institutions of independent judiciary, though not just those institution. But at the end of the day, the power of the courts in ultimate confrontations with the political branches depends on something other than just the institutional struggle between two branches or two institutions. It depends on where public opinion gets mobilized in support of which of these institutions in these struggles. It depends on organized and effective interest that are mobilized to protect for example independence and integrity of the courts. And the legal community in particular in most countries and certainly in U.S is often one of the key sources along with the academic community, in mobilizing public opinion, to protect judicial independence and judicial integrity in these very high stakes, highly charged confrontations between the executive and legislative branches of government and judicial branch of government, in the service of protecting more pluralistic vision of democracy as a whole.

Well I am going to stop for now and I am going to turn now Prof. Richard Fallon of Harvard Law School for his comments, I wanted to the just mention that Prof. Fallon is one of the leading authorities of the world on questions involving the rule of law as well as American Constitutionalism and American Federal Court System.

Prof. Fallon: So I want begin by thanking Professor Pildes for a generous introduction, in even more than that I want to thank the organizers of this conference which is at this point already one of the great exciting events of my professional intellectual life. It was my great privilege to come to Turkey for the first time in 1976. When I came in 1976, I absolutely fell in love with this beautiful country and it magnificent culture. I have always wanted to come back and I could not be my thrilled to be back here today under the current circumstances.

Coming back under the current circumstances though, for me is a humbling experience in its very humbling experience in the following way. Number of years I have studied the rule of law from an academic perspective but coming to a place where debates about the rule of law currently at the very center of political life gives me a sense, I frankly wish that I didn't have, of how very little it may be that pure academic theorists have to contribute to people who are trying to figure out the best and most appropriate way to go forward in establishing and more robust vision or version of the rule of law that they already have. So what I am going to do in my remarks is I think what academics do under circumstances such as these and that is try to clarify some of the concepts that are in issue and maybe to clarify how much more it is necessary beyond an academic understanding of the rule of law, it is necessary to have in order for a country to establish a robust rule of law culture. And so my remarks are going to fall into three parts. First I'm going to talk about the nature of the rule of law as a political ideal. Then, second I'm going to talk about what I will call the cultural preconditions for the rule of law. And then third and finally, I will talk about some of the challenges in creating the right cultural conditions for a robust version of the rule of law moving to those right cultural conditions from ones in which the situation somehow more fluid or more fragile.

First with respect to the nature of the rule of law as a political ideal. There is a vast literature on this subject and I am going to spare you a detailed review of most of it but I will begin I guess by emphasizing in the vast literature there seem to be just two areas of agreement. First there is wide agreement that at a minimum the rule of law requires that most of the people in a society should be ruled by law and there should be some limits as well on the government and government officials. Situation where the government claim to rule by divine right or even situation in which the government claim to able to rule pursuing to the will of the majority unchecked by anything but the will of the majority would not be a rule of law regime. There have to be some limits on the government as well as on individual citizens. And then at the second point of agreement among theorists about the rule of law is the existence of the rule of law is typically a matter of degree. It is not ordinarily a situation where some societies have it other societies don't. We can talk about how closely any particular society approaches the rule of law ideal or how far any particular society deviates from the rule of law ideal. But we have to understand that we are in the domain where there is no perfection in virtually everything happens along a spectrum. Against the background of that agreement the big disagreement among rule of law theorists involves the question whether all that is necessary for the existence of the rule of law is for most of the people to be ruled by law and for the government to be subject to some legal constraints on the one hand or on the other hand whether the idea of the rule of law has built into it some other political values or 'Desiderata' such as equality or justice or respect for human diversity and human dignity. With respect to this division I think the thing that is necessary to keep in mind from start to finish to have understanding of what the debate is about is that the people on both sides of this debate recognize that the idea of the rule of law will frequently do more to organize than to resolve political conflict. And the debate is about how people would best understand the rule of law in order to understand those things that people or understandably, naturally, in political conflict about. So for example if somebody takes the minimal view of the rule of law, all its necessary for the rule of law is for the citizen need to be ruled by law for the government to be subject to some legal restraints it is not because somebody thinks that every regime satisfies this criteria as a good regime. On the contrary people will say, who take this view, the rule of law is just one political ideal among many and I can imagine a number of situations in which other political ideals are more important than the rule of law. If you are in a sufficiently unjust regime of people whether it say slave regime such as once existed in the United States or in Apartheid regime such as once existed in South Africa. There may be the rule of law in some minimal sense but the right thing to do may be to take up arms and to going to the streets in protest against the existing rule of law in order to establish a more just regime. For somebody who takes the more encompassing, what theorists often refer to as a thick conception of the rule of law; that conceptualizes the rule of law as involving justice and equality

and so forth. Conflict doesn't go away rather conflict tends to get subsumed under the heading of the rule of law. So that if you are committed the rule of law but if you live in a regime where there is law and order on the one hand but also good deal of unfairness or injustice on the other hand and you want to know respect for the rule of law impulse you to do. Then right within the ideal of the rule of law, there may be room for debate or disagreement of our whether respect for the rule of law means staying home and hearing the dictates of established authorities or rising up in protest to insist that the injustice that coexists with relative law and order is simply intolerable under the ideal of the rule of law. The point that I mean to make as I finish the first part of my remarks about the nature of the rule of law is that it is easy to talk about the rule of law but reference to the rule of law very much more often invites further political debate, then it serves to settle political debates that are currently underway.

Second thing I want to talk about our briefly involves the cultural preconditions for a relatively thick or what I would think of robust conception of the rule of law. A situation in which there is not only a minimal order but justice, inequality and a desirable political regime. Interestingly there are number of efforts by experts of different kinds to rate countries in the world in terms of how well they do according to a so-called rule of law index. And I think we can learn something about their cultural preconditions for a successful rule of law regime by looking both the top and the bottom of the most recent index released by the International Justice Project. So if one looks at the countries that are worst on the rule, let me start actually the other and let me start with a countries do best: at the top end are predictably the liberal regimes from North America and Europe but especially regimes from Scandinavia. So in the most recent rankings; number one ranked in the world is Denmark, followed by Sweden, followed by Finland. But the top 4 or 5 regimes they all are located in Scandinavia. If one ask what these countries have in common, there all relatively prosperous, there all are relatively politically liberal and homogeneous and then I think in some ways maybe the most important, they all have traditions against the backgrounds of which people reasonably expect that government officials will be transparent and will conduct their affairs in accordance with law. If one looks at the bottom, there is a much more mixed lot including Venezuela, Afghanistan, Zimbabwe, Pakistan, Cameroon, Bolivia and Nigeria. If one ask what these regimes have in common they would include poverty, traditions of colonialism, deep ethnic or religious divisions and traditions of exploitation of governmental power by those who possess for purposes of personal or group advantage. When lawyers think about the rule of law and how to institute for a rule of law regimes they almost invariably think of institutional reforms, bills of rights, separations of powers independent judiciaries, things of this kind. I asked you to start thinking about these issues in terms of countries that are at the very top and that are very bottom of law index for purposes of asking you to imagine. What would happen if somebody took the Danish Constitution, Danish political institutions in simply inserted them into one of the ten countries at the bottom of the rule of law index with their poverty, their deep ethnic and religious divisions and their traditions of exploitation of governmental power for personal and group advantage? In my strong expectation is that the formal institutions we do no good. The people who came from a tradition of exploiting government for purposes of personal and group advantage would go right on exploiting government for purposes of personal and group advantage and taking advantage of every loophole that was available to them. So I think cultural conditions are often much more important than formal institutions to establishing the kind of rule of law regime we would all like to live in. If there is pertinence to Turkey here and I'm not informed enough to know confidently there is. But if there is pertinence to Turkey here; it would seem to me the pertinence involves culture rather than written constitution. As a constitutional lawyer looking at the Turkish Constitution, it looks to me to be fine; it looks to me to be serviceable. It doesn't look to me to be so terribly different from that of the countries that have right highest the world on a rule of law index. If there is a problem here again I'm not saying that there is, it is a cultural one involving attitudes the go beyond those that can be captured in any written constitutional text. When I say attitudes that go beyond any written constitution text; what I have in mind is no constitutional text is perfect; no constitutional text can anticipate every eventuality that might arise or every way in which government might go wrong. And in those situations that aren't and can't be provided for, even by the best constitutions, what is required is a kind of spirit of temperance and willingness to live with some people refer to is the spirit of a constitution rather than its letter.

And it is this concern about establishing a spirit of constitutionalism concerned with living with the spirit of a constitution and not just its letter that brings me briefly to the very last thing I want to talk about which is the challenge of creating the right constitutional and cultural conditions for a robust attractive version of the rule of law when they don't already exists. There is good deal of writing about this subject among political

theorist, the political theorists tend to divide into two camps. One camp of political theorists is substantially positive. They are concerned with not what ought to be done but with what happens in the world and many of the people in this camp say that the cultural conditions for a robust version of the rule of law come about only when they are competing powerful constituencies. All of which thinks that its interests will best be served in the long run by constitutional democracy respect for human rights and an independent prosecutorial system and an independent judicial system. Expecting that there will be times when they are out of power as well as when they are in power in that it would be their long-term advantage to have an institutional independent judiciary operating with relatively even hands when they were out of power. In so far as there is something like a prevailing social compact among powerful constituencies, believing that rule of law institutions work to their own long term self-advantages as well as those of others, then what these political scientists predictably say will happen in situations of perceived overreaching is that there will be a counter reaction from other forces making known their desire, their will, their potential political power, if the situation comes where they need to exercise their political power hoping through mobilization of popular energy in so forced to exert a kind of checking a function that will help to sustain the rule of law in the long run. One of the striking things about the school of political theorists is that they are not terribly normative. They are not concerned to describe the appropriate behaviors or attitudes of those who currently have political power. They only want to maintain that thorough a somewhat self-interested system of checks and balances of power, it is possible for strong robust rule of law cultures to sustain themselves.

The other group of political theorist is substantially normative and what these theorists want to emphasize is that in the long run for there to be successful robust of rule of law, people have to have the right attitudes and then if you ask what are the right attitudes. Then the two attitudes that would be emphasized most frequently would be the attitudes of reasonableness and of trust. And when I said it at the beginning that I find it very humbling in my role as a constitutional lawyer to be here, I have no expertise in the arts of developing reasonableness and developing trusts. But I am totally convinced that these are perhaps the most vital arts in establishing a successful rule of law that people would be happy within the long run in any political society. So just a few words about reasonableness, the basic idea of reasonableness I think is the people from every group have to look at situations not only for their own point of view but from those in other positions and to ask how would I wish to be treated, when would I think that I was being treated fairly in when would I think I was being treated unfairly if I were in the position of a political minority rather than a political majority. And with people taking this general perspective on reasonableness, then reasonableness in government implies or necessitates restraint. It is not pushing to the bounce. It is not taking advantage of political power to the extent that democracy or in place political regimes will permit want to take advantage of the levers of power. It is maintaining the kind of reasonable restraint in the exercise of political power that would leave the majority reasonably satisfied when it was in the minority. The other crucial, political virtue it seems to me is the virtue of trust. Because if you don't trust your political opponents then quiet under any circumstances would you restrain yourself from exercising power when you have got yet, and it seems to me in a variety of situations across the world. I don't know enough about Turkey to say: This is true here . But in a variety of situations across the world there are absolutely most crucial step that needs to be taken to cultivating the kind of rule of law with which we all ought to be happy, is virtue of trust. I don't know how to build trust and I think that beyond looking to lawyers and economist people care about the rule of law everywhere ought to be looking to and for bridge builders who are experts in trust building.

With that confession about the incapacity to some extent of international lawyers I think to tell you what you like to do, I will finish with a kind of cry from the heart. And the cry from the heart is focused on the paradigm of a situation that appears in many places throughout the world. Where political leaders, under conditions in which atmosphere for the rule of law is fraud or fragile, put the kind of trust that is necessary for the existence of the rule of law at risk either by changing rules of political democracy as Prof. Pildes has talked about or using levers of power to initiate faceless prosecutions or tampering with the judicial branch in a way that tends to squander the societies rule of law heritage or to betray the kind of trust that is necessary for the rule of law's flowering. For political leaders to behave that way anywhere in the world is both of political tragedy and a moral crime.

Moderator Richard Pildes: Thank you very much and our next speaker will be Prof. Özbudun. I assume he needs no real introduction here to all of you. But I want to say that he has been my main guide to understanding the history of Turkey's constitutional and political system. I read recently two of his important books the

Constitutional System of Turkey and his book Islamism, Democracy and the Liberalism. I have learned enormous amount from those works which seems to me full of insight so I am very happy to be able to participate there with him when I turn the floor over now the Professor Özbudun.

Prof. Özbudun: Thank you so much Prof. Pildes for these extremely kind remarks. I also want to start by thanking the organizers of this very interesting and very timely symposium. I feel pleased and honored to be a participant in this activity. And also I want to congratulate organizers for excellent organization and wonderful hospitality. I said timely because the timing is also excellent. Because in these days we are vividly discussing and debating the questions related to the rule of law and judicial review and some of the dangers that Prof Pildes as pointed out: the majoritarian drift. I will come back to that a little later. However let's start with the basic concept: the rule of law.

Very briefly and very simply the rule of law is a system where all acts and actions of the administrative authorities are bound by law. They have to be in conformity with laws and that conformity has to be reviewed by independent judicial authorities. As such the rule of law satisfies a very basic human need, a need for security, certainty and predictability. In other words the rule of laws protects individuals against the arbitrary action of the state authorities. As such historically speaking, the rule of law predated constitutionalism and constitutional democracy. The first written constitutions in the world where the Constitutions of the United States and 1791 Constitution of France. However even before that some elements of the rule of law existed in some more fortunate parts of the world. There is famous anecdote if I am allowed to tell you a conversation between Frederick the Great, the King of Prussia and owner of a windmill. Frederick was travelling around his country, he saw a beautiful hilltop. He liked the place very much, on top of the hill there was a windmill. He wanted to own that place and probably to build a summer palace or something. But owner of the windmill, an old peasant, refused to sell. Frederick got angry he said don't you know I am the king of this country, I can take it by force. The old man said "But there are judges in Berlin". So even before the end of the eighteenth century there were judges in Berlin and in some others fortunate parts of the world. Then came a wave of constitutionalism in many countries in Europe during the 19th century following the American and French examples, they were basically based on the principle of the separation of powers and separation of the legislative, executive, and judicial powers that was seen as the main instrument of constitutionalism and main guarantee for maintaining the rights and freedoms of the individuals. With the passage of time especially in parliamentary systems the separation between the legislature and executive became less meaningful. Because the logic of the parliamentary system encourages effusion or at least a close operation between the two bodies. The best example is probably the British example 'the Westminster type of democracy' which is in the nature of a parliamentary governmental system. But whatever the system of government the independence of the judiciary is the remaining pillar of the separation of powers. Without an independent judiciary we cannot speak of a constitutional democracy or even a constitutional system. And by independence we mean a body which is not subject to the pressures of the political bodies especially the legislative authorities.

Again historically speaking the first stage in the development of the rule of law was to establish judicial control over the acts of the administration. That could be done in either one of the two ways that is in the Anglo-American system a single judiciary or in the French and continental type, with a separate administrative justice in addition to the general courts. Both systems are quite compatible with the rule of law in principle as long as the administrative judges also enjoy the same tenure guarantees and independence vis-à-vis executive authorities. French Council was the first prototype so to speak. But early enough it was also imitated by what's Ottoman Empire, the Council of State modeled on the French 'Conseil d'Etat' goes back to 1867 so it has a history of almost a century and a half.

Another development took place with the introduction of the judicial review of constitutionality of laws. That was a very important step and we owe this to the American experience, to the famous Supreme Court decision Marbury vs. Madison in 1803. But it took a lot of time for that model to be adopted in continental Europe and elsewhere in the world. Again as Prof. Pildes mentioned for a long time in continental Europe the dominant theory was the general will and the assumption that the elected legislators was the representative of the general will. I remember a very famous French text book which carries a title La Loi Comme Expression de la Volonté Generale, The Law as the Expression of the General Will. If it is so and if you believe, like Rousseau did, in the infallible nature of the general will, then quite naturally you don't feel the need for a judicial review of the constitutional laws. Because law equals expression of the general will. Certainly this is not our notion

of democracy these days. Our notions of democracy is far from extremely majoritarian notions. However as I said it took some time for the judicial review of constitutionality to take route in Europe between the two or three relatively smaller countries in Europe, Austria, Czechoslovakia and the short-lived Spanish Republic experimented with it. But all three examples were short-lived, Austria and Czechoslovakia were annexed a by the Nazi Empire and Spanish republic collapsed, of course, with the civil war. But the real wave started after the Second World War. With the establishment of constitutional courts in Germany and Italy in their post-war for democratic constitutions. French joined the group with the 5th Republic by the establishment 'Council Constitutionnel'. Turkey was one of the earlier European countries with the constitution of 1961. We established the Constitutional Court. For more than half a century it has been an important part of Turkish political and legal system. Especially with the third wave of the 'Democratization' as my former mentor, Sam Huntington, called it, these constitutional courts spread it over almost all parts of Europe, adopted by new democracies and also in some other parts of the world; Asia, Latin America, even in some Middle Eastern countries. Today we consider judicial review of constitutionality more or less as an indispensable element of constitutional democracy and the rule of law because without it the supremacy of the Constitution becomes an empty slogan, with no practical importance.

I'll give you one example from our constitutional history. The first republican constitution of 1924 was a rigid Constitution. It had to be a constitutional amendment had to be adopted by 2 of 3 majorities. And the constitution contains a very strong statement about the superiority of the constitution saying that no laws can be against constitution and any event. However without the judicial review, without real judicial remedy, many laws adopted by The Great National Assembly were in conflict with the constitution. It is not enough to declare the supremacy of the Constitution for a real constitutional democracy. You have to have a real remedy, a real instrument that is the judicial review of constitutionality. For the rule of law to carry a real political meaning and that I agree with Prof Fallon; it is not or matter of written regulations but also a matter of culture of the country especially political and legal culture. But at any rate for the rule of law and for the independence of the judiciary to become effective we need certain additional institutions.

It is one thing to declare the rule of law as one of the supreme characteristic of constitution. It is also quite possible for the constitution to declare the independence of judiciary in very lofty terms. Again an example from our '1924 Constitution' it considered judiciary as a separate power, it talked about its independence, it is said that even The Grand National Assembly or the Council of Ministers cannot change or amend or delay any court decision. These were very good principles of course, but then the intuitions such as the tenure of the judges or independent autonomous high judicial council to take care the personal matters for judges were lacking. Therefore all these principals remain as empty slogans. Throughout that period, most single party years even after transition to a multi-party system in mid-forties, the judiciary remained under the authority and influence of the executive branch the Minister of Justice and Council Of Ministers in general. Because, there was no independent institution that would be responsible for career decisions of judges. Again this was a very crucial defect so to speak. And the 1961 Constitution just as it created the Constitutional Court, it also created High Council Of Judges And Public Prosecutors. The same system more or less will continued with current constitution of 1982.

Within the remaining three minutes or so let me go back to the point raised by Prof. Pildes, the danger of a majoritarian drift of a democracy. The effort of a majoritarian party, especially a pre-dominant party to take control of the other state institutions, to dominate them in a way to eliminate the instruments of, what we called in political science literature, instruments of horizontal accountability. This is unfortunately I am sorry to say but we seem to be facing in Turkey nowadays. It is a very bitterly ironical fact that very important reforms with regard to the independence of the judiciary were made with the constitution amendment of 2010. The amendments were adopted by the votes of the deputies belong to the majority party, AKP. The structure of the supreme council of judges and public prosecutors was made more pluralistic more representative of the judiciary as a whole. The role of the Minister of Justice was reduced more or less to a symbolic representative role. We all supported these reforms as serving the independence of the judiciary and serving the ends up constitutional democracy. Now the ironical end, the regrettable fact is that the current majority party seems to be in fight with the institutions it itself created or at least reshaped. There is a tendency at least a talk about changing the structure of the high council of judges, increasing the role of the Minister of Justice, probably changing the structure of the constructional court itself. At the moment these are all matters of political debate. I am not going into detail. Unless you change the constitution of course you won't be able to change the

system so radically. And at the moment the governing party is short of the requisite majority for amending the constitution. If there are questions I'll be pleased to answer and thank you much for your patience.

Moderator Richard Pildes: Thank you very much. Our last presenter is Professor Heather Gerken. I mentioned she is the professor of law at the Yale Law School but also an expert on legal issues concerning democracy, the democratic process as well as constitutional law. And the author of a book called Democracy Index which actually tried to measure the differences between how democratic different states in United States are and how well they actually run the election system. So with that let me turn the floor over to Professor Gerken.

Prof. Heather Gerken: Thank you very much good morning. I wanted to begin both by thanking our hosts for their extraordinary graciousness but also thanking the lawyers in the room. Because it for the first time in a long time I've been inspired by what lawyers do. Lawyers in the United States don't often inspire. I just want to thank you for reminding me that we are part of honorable profession.

So my comments will be largely thematic when your 4th in line in baseball is called batting clean-up in the United States. In an effort to bat clean-up I'm going to provide on a larger themes of frame or vocabulary for talking about many of the issue that we spoke up today particularly the relationship between formal and informal institutions between constitutions and culture. Although, I think I'll be talking about those questions at a lower level of generality that professor Fallon who's talking about culture in large and looking to the more granule examples of resistance and the fight for the rule of law at the level the Prof. Pildes who talking about earlier.

All law professors must begin with the definition so I'll begin with mine. If we are talking about the rule of law we should draw a distinction between 'the rule of law' and what theorist called 'the rule by law'. 'The rule of law' refers to a predictable and just set of institutional arrangements in which law is administered in a fair and dependable fashion. Law on this account is a tool that protects its people. 'Rule by law' refers to a system in which law furthers the ends of the state or its leaders and in this system law may not be administered fairly or dependently it may even become a tool of oppression, a sword rather than a shield for its people. The reason for the distinction is clear. Formal institutions and law exist to protect citizens but they can also be used to further the ends of power. Put differently everyone on the panel agrees the mere existence of formal institutions and formal law does not guarantee a robust well-functioning democracy.

You might think that I am making a mistake here by dripping together laws and institutions when talking about how to preserve the rule of law. As Daryl Levinson points out however well everyone is familiar with the idea that law and constitutions can be what we call parchment barriers to those in power. People tend to assume that institutions are what convert parchment barriers into real ones. While institutions often play a role and doing so, we must remember as Levinson reminds us that those in power can ignore institutions just as they ignore rights. Take judicial review. The existence of a judiciary even one vested with a formal power of judicial review does not guarantee the rule of law. Those in power can ignore bypass or even co-opt the judiciary just as they can't ignore bypass or even co-opt a constitutional guarantee. Institutions are essential to a well-functioning democracy but they are necessary condition not a sufficient one. And that leads me to what I think is the central puzzle in constitutional theory. How do we convert parchment barriers into real ones? How do we convert textual guarantees into actual guarantees? How do we ensure that 'rights talk' is more than empty rhetoric?

Although this is the central question in constitutional law, it is one that actually does not get a lot of attention from constitutional theory at least American ones. Maybe that's because our parchment barriers have become real ones in the United States. As a result we spend a lot of time identifying the conditions necessary to satisfy the rule of law but not enough time identifying the means by which we achieve those conditions in the first place. Thus with some trepidation that I enter into this conversation. Nevertheless I've done a lot of work on what I think as great weakness of American constitutional system which is our election system. There the interests of those in power play an outsize role. There we lack the formal institutions that most developed democracies use to administer their systems. There we do not have enough or powerful enough hard law guarantees to protect the precious right to vote. There we can also find a great deal of guidance and how robust well-functioning institutional cultures developed. So I went offer a few lessons today that draw from this part of my work. All of which focus on converting parchment barriers into real ones in developing institutions sufficiently robust to a

stand the political winds. But I should emphasize from the beginnings consist of Professor Fallon's modesty these may or may not be useful lessons outside of this context. Particularly with these stakes are as high as they are in other places.

The first thing one notices when constitutional lawyers talk about the rule of law, is that they largely focus on formal institutions and hard or formal law. And they neglect informal institutions and I would call 'soft law'. Soft law is a term refers the norms and practices putting together, for example government officials or members of other profession or even members of a society. They may or may be not written down or publicly enforced but they powerfully shaped the behavior. And they place limits on what those in power can and cannot do. It is often informal institutions and soft law that make the rule of law real. They convert parchment barriers into real ones. A country from a far might look like it inheres to the rule of law because of the possesses the right kinds of formal institutions and hard law. But unless a robust set of informal norms and practices roll around these form of institutions, unless hard law is buttress by soft law and unless constitutional guarantees are buttress by constitutional culture then the country may be ruled by law but it does not abide by the rule of law. One needs to focus interactions between formal institutions and informal ones between hard law and soft law and thinking about the rule of law.

So the question is why did parchment barriers ever become real as long as those in power if they so choose can ignore them? Why do formal institutions become powerful institutions if those in power can if they choose to ignore them? Why does soft law matter to the enforcement of hard law? We need to look the sociology, social psychology on one hand and political science on the other to discover at least a partial answer. Soft law relies in part on informal source of power: Peer Pressure. There is anyone in the room with the child or teenager their familiar dark side of peer pressure. But peer pressure actually has strong benefits as well. Peer pressure works because political leaders and everyday citizens are like teenagers and children. They care about what other people think. And they are likely to care most about the opinions of people in their own peer network. Social scientist have done extensive work identifying the ways in which the pressure to conform affects individual behavior. Although peer pressure then responsible for ridiculous things it does serve for useful ends in the law context because it sets certain context outside the bounds. Think for instance about a small version of this peer pressure: professional groups. Accountants, doctors, lawyers possess a shared set of norms about best practices. And while these norms are often informal, they cabin the range of acceptable behavior. When your professional identity becomes intertwined with particular practices your own sense, that you are doing a good job depends on conforming to those norms. And culture plays that similar role at large. The peer pressure can not only shape individual behavior. But remarkably enough, it can shape institutional behavior even the behavior of nation states adhere that set of norms. Social science researcher built the despite vast cultural and resources and differences among the nation states. Countries follow often what scientist call common models or scripts of what a nation state ought to look like. Mimicry even happen in areas where you think that cultural or economic factors with trump. For instance, strikingly enough, landlocked nations seem to follow global standards when designing their militaries. These forces are so powerful that you will sometime see a landlocked country with a navy but no port. So countries with almost no scientist often creates science policy review boards to issue ethic reports and give guidance to scientists who do not really live in their country. Our script, in other words, of what constitutes a good nation-states tells us not just what to do but it tells us what we cannot do. There are certain things behind the pay off those nation states, things that a great nation states would never do to own citizens and still have its leaders hold their hands high. That is how soft law works. Institutions imitate each other for roughly the same reasons with individuals do, they are made up after all by people. Sociologists tend to emphasize peer pressure and social miming the way that a script signals prestige and becomes a model. Leaders want to be leaders of a great country. And world around them provides them important signals has to what constitutes a great country. Some parchment barriers but not all become powerful not because constitutional text is sacred but because we think we should treat constitutional text as sacred.

Political science supplies a second answer to the question of how parchment barriers become real ones. Here the answer has less to do with psychology and self-regard and more to do with power and self-interest. Formal institutions and hard law as I said before are not automatically imbued with power. They can be sidestepped, they can be ignored. But they provide useful sights for those out of power to coalesce and organize. They represent political scientist will called 'a coordinating device'. It is always hard to organize an opposition. Because your interest will be defused and varied. Every opposition needs to rallying cry, a focal point. Something can create

a point to as the reason for action. And when those in power bypass formal institutions or ignore hard law, they supply just that type of rallying point for those in the opposition. Better yet that rallying point serves as a coordination device for loyal opposition. One that compete itself in seeking to restore the constitutional order. In doing so the loyal opposition cements the importance of these constitutional guarantees. Formal institutions then help beget informal ones. Hard law helps beget soft law. There is a second way in which formal power and informal power are linked. When a formal institution is created whether as the judiciary or an agency a set of interest begins to coalesce around it and becomes interested and its continued existence. More informal institutions often create the conditions which robust institutional norms developed. In a fact, they put everybody under the same roof. Then they thus create a type of professional and social networks that ease the transmission of shared commitments. That is especially true when those working under the same roof come from the same profession. Something that also contributes to shape norms. The creation of the judiciary for instance houses together judges and lawyers who by virtue of regular interaction often share a set a robust of professional norms to which they adhere even though there is no requirement for them to do so.

Now recognizes this is a bit of extract but let me give you an example one drawn for the United States. And it has to do with a role that the federal bureaucracy plays in checking executive power. Now you might think that a bureaucracy that ignores its executive's wishes is lawless. But it properly robust concept of the rule of law there is a sort of pluralistic concept that Professor Pildes put forward, recognizes the checks and balances are necessary. It recognizes that the will of the majority or the executive ought to be executed with question rather than without question. In the United States we do not call this a parallel government. We call this pluralism and we think that is an appropriate check on an over winning as executive power. So why is the bureaucracy matter here? The bureaucracy's power comes from soft law not hard law. Unlike the judiciary or legislature which is formally invested with the ability to check the executive. The bureaucracy is an internal check and balance built right inside executive branch. Its role is not written into the constitution or even into hard law. But it can nonetheless serve that function and be as important as the external informal separation of powers. So why is that so? administrative agencies after all are formally governed by hard law is it a technical matter they generally report to the President and carry out his commands. Despite these facts the executive bureaucracy plays a role in checking the executive's power. Ask anyone who worked in the White House they will tell you one of the biggest obstacles to power is the people working beneath them. Agencies themselves are often united by a shared mission. More they work shared tradition and robust professional network. That allows them to develop strong norms they can with stand waves of politics as they crashed upon them. That is way some scholars had even call the civil service in the U.S. part of a separation power inside the executive. It is an internal form of a separation power.

And interestingly enough lawyers have often played a particularly robust role and checking the executive from below. There are of course governed by the same norms as other members are agencies and divisions. But they are also knit together by professional culture. And organized their capacity as a loyal opposition because of that. They are not have a only robust set shared commitments to draw upon, but they have readily available set of coordinating devices, principles around which they can rally when the executive straight too far off course. None of these is to say that the president never get his way with our bureaucracy. Sometimes self-interest and shared power politics win the battle. But it's very hard for self-interest and shared power politics to win the war in the presence of powerful informal institutions and robust informal norms.

I've been especially interested in how these norms are created because I studied electoral law where to be frank we could use more of them where the bureaucracy that runs elections is not sufficiently robust, does not have a sufficiently powerful set of shared norms to withstand the political whims. And what is become clear to me in my study is in order to make that professional bureaucracy flourish in order to have those norms strong enough to withstand political whims, two things matter. First, is pressure from the outside virtually everyone who is involved in human rights or environmental reform or corruption reform relies on indices. Those rankings do not carry with them the force of law but they matter. Leaders of nation states of want to be leading nation states of greatness. So they care about where they are on those indices. They specially care about where they are relative to their peers. Because their own self-conception depends on them being ranked on the index where they think they belong. But pressures from the inside matter as well. As its evident from American Presidents' experience with the administrative bureaucracy and particularly its lawyers. Here again there is no formal power seated to this groups and yet they wield power. They do not win every battle but they prevent the president from winning certain kinds of wars by making it too costly for the president to deviate from

certain kinds of practices. As with pressures from the outside these norms provide coordinating devices for the opposition and they push some practices outside the pale. The bureaucracy in effect tells the president there is something he cannot do and that is a valuable thing in a functioning democracy. I know there is a great deal more to be said and there are no magic fixes or easy recipes for success. I know the situation vary dramatically from country to country and institution to institution. And I know sometimes the rule of law fails to take root despite our best efforts. But in thinking about how to nurture the institutions and laws constitute the rule of law, we should focus not just on formal institutions and hard law but informal institutions and soft law. We need to focus not just on rights and guarantees but on bureaucratic and professional cultures that preserve them. We should think as much about the internal separation of powers as the external separation of powers. Our picture then of the rule of law should not be a picture of hard law and formal institutions checking power but of soft law an informal of institutions helping strengthen and buttress that effort. Thank you very much.

Richard Pildes: I think we have one or two questions among the panelists and then will open it up to the floor of questions. Let me start by directing this question to the Professor Özbudun. There is a lot of discussion up here about the relationship between institutions and political culture between form a law and soft law and in many countries today what we see going on some people have described as authorial constitutionalism by which they mean governments that don't go outside the law to try to capture more and more control of state but the work with illegal forms to do the same thing. In that contact it seems to me all the more important to focus on the soft norms or the cultural understandings that can stand in the way of that kind of process. So I am curious to hear some perspective on what are the sources of political culture in Turkey that are robust that can be mobilized? What is the political culture of the country on the light with respect kinds and issues that have been discussed here? What kind of changes if any? Can you point to in that sphere?

Prof. Özbudun: It is a difficult question to answer. However I may say general sort of way a large part of the Turkish public appreciate the importance of the rule of law. We frequently use the phrase among ourselves: Everybody needs law or law is in the benefits of everybody. Sometimes politicians deviate from this rule. They respect law only so long as it serves their interest. However there is a general feeling in the country population at large. But Turkey needs a more solid system of the rule of law. Without detailed studies on the political and legal culture and popular attitudes for these questions. This is as much as I can say, I cannot say definite answer. However a drift towards majoritarianism as I mentioned would be resisted by first not the overwhelming majority of the country but by reasonably large part of the population would find this drift as dangerous and undesirable.

Moderator Richard Pildes: And can you speak to the issue Prof Fallon raised about trust and competition between political forces and the need for political forces to internalize some said of long-term perspective on institutions rather than of being so dominated by their political self-interest of the moment? My perception is that is been framed a great deal in recent years of Turkey.

Prof. Özbudun: I am afraid my answers to the question relating to trust is closed to zero. This is one of the most undesirable aspects of the current Turkish politics. There is a very sharp polarization between the government party and the opposition parties; a complete lack of trust. I am glad you brought the issue of trust to our discussion. Because, for a healthy democracy you need a minimum of trust among the main political actors. A trust into each other's intentions about the phase of the system the structure of the system. Today, perhaps at the root of the political crisis is the lack of trust. More than the substance of policies. Of course the substance of policies are important. But the main instrument of polarization is psychological. You can be summed up as lack of trust.

Moderator Richard Pildes: Professor Fallon; do you have any deeper, further insights into what political majorities and political minorities both can do to create or recreate or sustain some kind of trust in the democratic process essentially? That's what we're talking about. We are talking about the notion that there are fairground rule of political competition that they will be honored by groups in power and out of power, that there will be fair chance of the opposition will one day have political power that those in government one day will be out of power and so they will have look at this issue from that perspective as you talked about?

What builds up that sense or recreate that sense if it is framed of trust between opposing political forces that at the very bottom as you described is what is necessarily under right a thick rule of law kind of regime?

Prof. Fallon: I think you ask exactly the right question of exactly the wrong person. I could talk in a generic way in response to that question. I cannot obviously speak in a specific way. Because I just don't possess the requisite local knowledge. I think in a very general way I would start by looking simultaneously at the two schools of political theorists that I invoked in talking about the ways that the conditions of a stable, attractive political democracy can arise and sustain themselves. One group emphasizes individual self-interest as crucial to buy into the system and insists that groups who think that they have been victimized by overreach at the hands of another group have to assert themselves and a kind of checking function. Because if they do not they will come to be viewed as patsies who will be walked over repeatedly in the future. So political scientists often talk about stable political constitutions is being self and forcing. If there is a violation there will be some force in the society that will rise up to enforce the constitution. On the other hand, I think it is absolutely crucial that action not lead to excessive reaction in a way that is destructive of trusts and I think to the greatest possible extent assertion not to be accompanied by the kind of name calling poisons any possibility of fruitful political cooperation going forward. And so I think for people to be successful in politics in this kind of a situation requires truly extraordinary capacities that I do not claim to possess but there are people who have that involves a mix of firmness restraint in not going too far and generosity sometimes even magnanimity toward once opponent as a means of building a basis of trust for going forward.

Prof. Gerken: I just am going to add to a Professor Fallon's answer. In many ways one of the puzzles of American politics has been the question of trust with regard to African Americans in the wake of their treatment, in figuring out how to deal with a problem with deep distrust that manifested itself in people simply unwilling to vote for a candidate of the other race. And as time has going on some solutions have emerged most of them are political. There are less grants those Prof. Fallon's suggestion a little bit more about down and dirty politics but they involved creating crosscutting alliances. So that the only category is black and white. But Democrat and Republican are different representatives. This kind of crosscutting lines has helped to foster repeat connections between people, foster different kinds of alliances which reduce the stakes of the central concern. In a second piece of way is giving people a stake in the system. When you feel like a stake in the system you were often much more willing to trusted and understand yourself to be part of it. One story for example of the way the white ethnics were integrated into United States despite heavy discrimination against them was that they were pulled into politics. And as they were pulled into politics they were pulled into power sharing. Power sharing was a means by which people lost the identity that was causing them to not be trustful I am in begin this understand themselves as part of the work of wolf of politics. Sometimes politics is the problem but sometimes they can be a solution to this sort of issues.

Moderator Richard Pildes: If I could throw in just one last example. I think in the late 20th and early 21st century, heroic towering states persons on the world stage by nearly universal acclaim. He has been Nelson Mandela. And if you think about Nelson Mandela, it was firmness, in terms of rule of law it was willingness to disobey the written law when disobediences of written law was called for, it was trust building with former enemies to try to establish a stable regime of trust restraint and reasonableness. For going forward and not every situation requires a Nelson Mandela. Not every country going to blessed with a Nelson Mandela. But I think the range of political virtues that it takes to move from a bad place to a good place can be very broad.

Prof Pildes: Your comment there reminds me one of greatest speeches of the American political history was the speech that our greatest president Abraham Lincoln gave when he was elected to office for the second time. As our civil war was coming to an end; even in the aftermath of one of the bloodiest civil wars in history and certainly the bloodiest war the United States has ever been a part of over 600,000 people being killed. He managed to define the future with this phrase that's very well known to us in United States 'With malice towards none with charity towards all' which is a remarkable statement for a victor in a civil war to other.

Prof Fallon: And he followed that with the phrase with confidence in the right is God gives us to see the right signaling that it was not just malice toward not in charity toward all. But the firmness of vision where justice lay in the humility about knowing exactly what that vision in tell let him to append is God gives us to see the right.

Moderator Richard Pildes: I want to make this final remark for closing and open it up. The council general from the US made reference to our comment. I think people from outside the United States often think of our political history as a very happy, progressive story of robust separation of powers, strong independent courts, from First Amendment traditions of protections of political freedoms. But the reality is those virtues; those

institutions were built up over a very long period of time and struggle. It is not as if they were born intact simply when are constitution was created. I mention one very important moment in our history of struggle between the President and the Supreme Court for judicial independence, and I myself a deep believer in the contingency of history. There are moments that are highly decisive and significant in the political and legal development of countries. They consent things down one path or another path. And these histories are not simple happy stories even in successful countries that have had long-standing democracies. They involved lots of struggles, lots of difficult moments, lots of moments of concern about the fate of these institutions. So that's one perspective from at least our experience that I wanted to make sure to convey.

Thank you very much again for all of you to be in here and for those who put together this remarkable event and we will bring it to a close now. Thank you.

2. Oturum / Session 2

2. Oturum

Hukuk Devleti Karşısındaki Tehditler

Moderatör

Sir Edward Garnier

İngiltere Parlamentosu, Ülke Önceki Başsavcı Vekili

William Sorrell

Vermont Eyaleti Başsavcısı, ABD

Helena Lišuchová

Avrupa Konseyi, GRECO (Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu) Yön. Kur. Üyesi

Prof. Sami Selçuk

Yargıtay Onursal Başkanı,
Bilkent Üniversitesi, Ceza Hukuku Profesörü

Moderatör Sir Edward Garnier: Sizlere sevgili panelistlerimizi tanıştırmak istiyorum: Sol tarafımda ileride, Türkiye’de herkes tarafından bilindiğinden emin olduğum Prof. Dr. Sami Selçuk var. Bildiğiniz gibi kendisi, Yargıtay’ın ilk başkanıdır. Bunun yanında kendisi eski bir başsavcıdır ve ceza hukuku alanında etkin ve saygı değer bir akademisyendir. Sol tarafımda ise, Helena Lišuchová bulunuyor. Kendisi, Çek Cumhuriyeti’ndendir ve kendi ülkesindeki Adalet Bakanlığı bünyesinde bulunan Uluslararası İşbirliği Departmanı’nın başkanıdır. Bunun yanında, Avrupa Konseyi bünyesinde kurulu olan ve yolsuzlukla mücadele alanında faaliyet gösteren GRECO’nun Çek Cumhuriyeti delegesidir. Ve sağımda, Amerika’nın Vermont Eyaleti’nin başsavcısı olan William Sorrell bulunuyor. Kendisi 1997 yılında bu göreve getirilmiştir ve o zamandan beri bu göreve sürekli seçilmektedir. Kendisi ayrıca özel alanda da avukatlık yapmıştır. Bir avukat ve parlamento üyesi olarak ben, çok konuşurum. Ancak William Sorrell aynı zamanda, ülkesinde gönüllü işler ve hayır işleri de yürütmektedir.

Bu oturumda “Hukuk Devletin Karşısındaki Tehditler” konusunu tartışacağız ve oturumun moderatörü olarak bu husustaki tartışmaların önünü açmam ve bir şekilde tetiklemem bekleniyor. Ancak seçkin panel konuşmacılarımıza baktığımda işimin epey kolay olacağını söyleyebilirim. Konu ile ilgili onların değerli görüşlerini geciktirmek istemiyorum ama öncesinde kendi görüşlerimi dile getirmem istendiğinden hukuk devleti ve bugün birçok ülkede ve günümüz Türkiye’sinde görülen hukuk devletinin karşısındaki tehditler hakkında konuşmak istiyorum.

Neredeyse son kırk yıldır yoğun şekilde ifade özgürlüğünün, özel hayatın gizliliği ve itibarın korunması ile etkileşimi ve çatışması üzerine çalışmış bir Londra Barosu üyesi ve 1992 yılından beri İngiliz Parlamentosu milletvekili ve aynı zamanda Bakanı olarak kariyerim boyunca hukuk devletinin desteklenmesi, geliştirilmesi ve uygulanmasına ilişkin edindiğim deneyimlerimden bahsedeceğim. Artık, günümüzde bu çatışmayı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi - özellikle de 8. ve 10. maddeler - çerçevesinde ele alıyoruz. Bu çatışma İngiliz ortak hukuku (common law) kapsamında ve yasalar aracılığıyla yüzyıllar boyunca ele alınmıştır. Sözleşme’yi akdetmemizden bu yana 60 yıl geçmiş olmasına rağmen ve 1998 tarihli İnsan Hakları Kanunu’nun uygulanmasının ardından Sözleşme hükümlerinin İngiliz mahkemelerince dikkate alınmasını başarmış olmamıza rağmen, bunlar bizim için yeni konular olmayıp hala büyük ölçüde ortak hukuktan etkilenmektedir. Bir milletvekili olarak kendi ülkemde son 20 yılda iki kez hakaret kanununun değiştirilmesi çalışmalarına katıldım, ancak her iki yasa çalışması ile de bu kanunun önemli ölçüde iyileştirildiğini söyleyemeyeceğim. Yine, son dönemde yürütme, parlamento ve medya arasındaki ilişkiye yönelik tartışmalara katıldım. Özellikle, bu tartışmalar yakın zamanda Leverson Raporu bağlamında yapıldı. Bahsettiğim bu rapor magazin basınının telefon dinleme ve diğer suç teşkil eden faaliyetleri hakkında yürütülen bir adli soruşturmadan oluşmaktadır. İngiltere’de hükümetin hukuk alanındaki iki yetkilisinden birisi olan Başsavcı Vekili olarak vazifem esnasında, birçok şeyin yanı sıra mahkemelerimizin uyguladığı hakaret kanunlarını denetleyerek ve basın ile diğer bireylerin mahkeme yargılamaları hakkında, özellikle de ceza davalarında, önyargı oluşturabilecek bilgileri yayımlamamalarını sağlayarak hukuk devletini ve adaletin tesisini korumak zorundaydım.

Bu deneyimler günümüz Türkiye’si bağlamında üç kritik önemdeki alanla ilişkilendirilebilir: birincisi, hukuk mesleğinin ve yargının bağımsızlığı ve rolü; ikincisi, hukuk devletinin uygulanması ve sürdürülmesinde yürütme organının rolü; ve üçüncüsü, bağımsız, özgür ve sağlam bir basının rolü ve önemi.

Hukuk devletinin herkesçe kabul edilen tek bir tanımı yoktur, ancak bu oturuma bir giriş olarak, İngiltere’nin son dönemdeki en önde gelen hukukçularından olan merhum Lord Bingham’ın “Hukuk Devleti” isimli etkileyici kitabındaki şu tanımı kullanmayı öneriyorum:

“Bu ilkenin temelinde, devlet içerisindeki ister kamu ister özel olsun tüm şahıs ve kurumların, kamuya açık şekilde yasalaşan, (genel manada) gelecekte yürürlüğe girecek olan ve mahkemelerde resmen uygulanan kanunlara tabi olması ve bu kanunlardan yararlanma hakkına sahip olması yatar.”

Hukuk devletinin herhangi bir tanımıyla ilgili sorun, tabii ki, bunun sadece bir tanım olmasıdır. Hukuk devletinin sadece bağlamdan yoksun formülse bir tanımdan ibaret olmadığını anlayabilirsek işte o zaman hukuk devletinin karşısındaki tehditlerin potansiyel kapsamı ve çıkarımlarını gerçekten anlayabiliriz. Hukuk devleti, ilgili kuralların içeriğinin önemsiz olduğu sırf belirli kanunlara göre yönetme uygulaması değildir. Hukuk devletinin önemli ve ayrılmaz bir parçasını açık, tanımlı ve geleceğe yönelik bir hukuki çerçeve oluştursa da bir grup ilkenin salt kanunlaştırılması ve de jure mevcudiyeti hukuk devletinin korunması ve uygulanması için yeterli değildir. Nazi

Almanya’sı örneğini ele alalım. Anayasanın unsurları 1933 sonrasında askıya alınmış olmasına rağmen Hitler ve Nasyonal Sosyalist hükümeti 1945 yılındaki mağlubiyetlerine kadar görünürde Weimar Anayasası’na göre seçilmekte ve ona bağlı olarak görev yapmaktaydılar. Görünürde hukuk devletinin mevcudiyetine işaret eden anayasal düzenlemeler birçok ülkede vardır, ancak deneyimlerimiz bizlere bunun kafi gelmediğini ve hatta bazen hiçbir işe yaramadığını söylemektedir. Zimbabwe’nin bir anayasası ve aşına olduğumuz bir yargı sistemi var, keza Rusya (ve öncesinde Sovyetler Birliği) da bir anayasaya ve adalet sistemine sahip. Ancak, örneğin, bu ülkelerin hükümetlerinin ya da başkan yakınlarının menfaatlerinin bulunduğu bir ticari davanın veya ceza davasının bu yargı dairelerinde görülmesini isteyebileceğimi hiç sanmıyorum.

Birleşik Krallık’ta kanunlaştırılmış bir anayasa yoktur. Hukuk devletine bağlılığımızı, kanun gücüne sahip bir dizi tarihsel sözleşme, Parlamento tarafından kabul edilen yasalar, Prof. Gerken tarafından anılan bağlayıcı olmayan hukuk, mahkemelerin emsal kararları ve uluslararası anlaşmalar vasıtasıyla sürdürmekteyiz. Sahip olduğumuz sistem mükemmel olmasa da hiç kimse 1938’de Weimar Anayasası’na tabi Almanya’da veya Zimbabwe’de hukuk devleti ilkesinin Birleşik Krallık’takinden daha etkin biçimde işlediğini makul kriterlerde iddia edemez. Bu nedenle, hukuk devletinin karşısındaki en büyük tehditlerden birisinin hukuk devletinin uygulanmasına yönelik harfi harfine ve formülse bir yaklaşımın varlığı olduğunu düşünüyorum. Geride bıraktığımız son yüzyılda hukuk devleti karşısındaki en büyük tehditlerin ve ihlallerin birçoğunun, sadece kanun uyarınca gerçekleştiğinin değil, aynı zamanda da hukuk devletini korumak için gerekli oldukları için gerçekleştiğinin söylendiğini hatırlatırsam, birçoğunuzun bu konuda bana katılacağınıza inanıyorum. Aşağıdaki cümlelerin ilk Ralph Waldo Emerson’un mu yoksa Dr Samuel Johnson’ın mı ağızından çıktığı şu an için çok önemli değil, ancak anayasal özgürlükleri korumak için onları kaldırdıklarını iddia eden hükümetleri düşündüğümüzde şu cümleyi aklımızda tutmamızı tavsiye ediyorum: “Karşımdaki kişi onur hakkında daha çok konuştukça, ben de masadaki gümüş kaşıkların çalınmadığından emin olmak için onları daha hızlı sayıyordum.”

Tarihten çıkaracağımız dersin açık olduğunu düşünüyorum: yürütme, kamu menfaatleri veya milli menfaatler adına hukuk devletinin korunması gerektiğini hatırlatıyorsa, toplumun tüm unsurları, yani, kendisi adına yürütmenin harekete geçtiği yargı, yasama, medya ve halk daha dikkatli ve uyanık olmalı ve hukuk devletini teşkil eden temel ilkelerin aşındırılmadığı veya suistimal edilmediğinden emin olmalıdır. Halkın güvenliği ve devletin bekası için gerekli oldukları öne sürülerek, “kamu menfaati” ve hukuk devletinin idamesi, sık sık hukuk devleti ilkesinin ihlallerini haklı göstermek için kullanılmaktadır. 20. yüzyılın sonu ve 21. yüzyılın başında uluslararası terörizmin oluşturduğu tehdit bu bağlamda özel öneme sahiptir. Eğer devlet dış düşmanlarına boyun eğerse hukuk devletinin yitirileceği ortadadır. Fakat, aynı şekilde, bu tür tehditlerle karşı karşıya kaldığında devlet temel hukuk ve adalet ilkelerini muhafaza etmezse, vatandaşların dış tehdide boyun eğildiği durumdakinden daha iyi bir konumda olmayacağı bilinmelidir. Bundan sadece birkaç yıl önce, benim ülkemdeki 2010 yılındaki genel seçimlerde iktidarı kaybeden İşçi Partisi Hükümeti’nin son aylarında hükümet, terörizm şüphesinin olduğu durumlarda herhangi bir suçlama olmaksızın 90 gün boyunca tutukluluğa imkan veren yasayı hayata geçirmek istedi. Ön duruşma aşamasından değil, suçlama olmaksızın tutukluluk halinden bahsettiğimi vurgulamak isterim. Benim de mensubu olduğum Muhafazakar Parti ve şu anki koalisyon ortağımız Liberal Demokratlar ve İşçi Partisi’nin yeterli sayıda üyesi buna karşı çıktı, böylece o zamanki hükümet bu planlarından vazgeçmek zorunda kaldı. İngiltere’deki sisteme göre hükümet, parlamentoya karşı hesap vermek durumundadır ve bu örnekte de kağıt üzerinde Avam Kamarası’nda büyük çoğunluğa sahip bir hükümetin parlamentonun iradesine boyun eğdiğine tanıklık ettik. Terörizm tabii ki İngiltere’de büyük bir tehditti ve hala da öyle, ancak milletvekillerinin çok azı, özgürlüğü korumak için özgürlüğün aşındırılabilirliği fikrine geçit verdi. 17. yüzyılın büyük İngiliz düşünürü John Locke’un sözleri o gün olduğu gibi bugün de geçerliliğini koruyor: “Hukukun bittiği yerde tiranlık başlar.”

Daha önce de belirtmiş olduğum gibi, bağımsız ve korkusuz bir yargı ve yine aynı şekilde, bağımsız ve korkusuz bir avukatlık mesleği hukuk devletinin bekası için esastır. Bu konuda verebileceğim en iyi örnek, zor zamanlar geçirdiğimiz 1941 yılında İkinci Dünya Savaşı devam ederken tartışılan bir davada geçen bir konu olan bir Hükümet bakanının “düşmanla işbirliği halinde olduğundan makul ölçüde şüphe” duyduğu kişileri tutuklama yetkisidir. Bu dava Liverside v Anderson davası olarak anılmaktadır. O tarihteki en yüksek temyiz mahkemesi olan Lordlar Kamarası’nda hükme bağlanan kararların beşi de okumaya değer olmakla birlikte Lord Atkin’in muhalif kararını muhakkak okumalısınız.

“Dava öznesinin bağımsızlığına ilişkin iddialar karşısında yalnızca basit bir yorum yapması beklenen hakimlerin tutumlarının yürütme erkinden daha yürütmeci olması karşısında endişe duyuyorum... Bu ülkede, silahlar

çarpmaya devam ederken, yasaların sessiz kaldığı iddia edilemez. Değişikliklere tabi olsa da, yasalar, savaşta da barış sırasında konuştuğu dili konuşuyor. Hakimlerin şahıslara ayırım gözetmeden davranması ve dava konusu şahsı yürütmenin bu şahsın özgürlüğüne yönelik tecavüz teşebbüslerine karşı koruması, baskıcı her türlü fiilin yasalarla meşrulaştırılması ihtimaline karşı teyakkuza haline olması özgürlüğü ayakta tutan en önemli unsur olmuştur, ki bu özgürlük, halihazırda uğruna savaş verdiğimiz bağımsızlığın temel ilkelerinden biridir.”

Bu noktada, yalnızca, geçtiğimiz ay Başbakan Erdoğan’ın Anayasa Mahkemesi’nin twitter, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve internet yasasına ilişkin kararları hakkında yaptığı eleştirel yorumlara dair çıkan haberlere değinmekle yetineceğim. Başbakan Erdoğan’ın şu ifadeleri kullanmıştır:

“Anayasa kurumu çıkıyor milletin haklarını savunacağı yerde uluslararası şirketlerin ticari hukukunu savunuyor. Herkes konumunu bilecek, sınırlarını bilecek. Herkes yetkisini bilmeli.”

Şüphesiz ki hepimiz konumumuzu ve sınırlarımızı biliyoruz; ancak yine de bir vatandaşa ya da bir hakime konumunun ne olması gerektiğini ya da anayasal yapılanma içerisindeki kuvvetleri ayıran sınırların ne olması gerektiğini söylemesi gereken kişi bir siyasetçi mi olmalı emin değilim. Hukuk devletinin önemini anlamak için, siyasetçilerin ve aynı zamanda hakimlerin Lord Atkin’in başta kapanış sözleri olmak üzere Liversidge hakkındaki konuşmasının tümünü okumaları yerinde olacaktır. Lord Atkin konuşmasının bu kısımlarında İçişleri Bakanı’na savaş sırasındaki tutuklamalar üzerinde daha geniş yetkiler vermek amacıyla çoğunluğun hukuka ilişkin yaptığı «zorlama yorumu» reddetmiştir.

“Önerilen yorumlama yöntemini meşrulaştırabileceğini düşündüğüm tek bir yetki var: “‘Eğer ben bir sözcük kullanıyorsam,’ dedi Humpty Dumpty, biraz da küçümseyici bir tavırla, ‘hangi anlama gelmesini istiyorsam o anlamda kullanırım. Ne bir eksik, ne bir fazla.’” ‘Ama sözcüklere bu kadar farklı anlamlar yüklemeye yetkiniz var mı?’ diye sordu Alice’.”

Lewis Carroll’ın hikayesine, Alice Harikalar Diyarında’ya ne kadar aşinasınız bilmiyorum, ama Lord Atkin çalışma arkadaşı olan lordları aşına etmiştir. Avukatlar elbette sözcüklere “farklı anlamlar” yükleme konusunda oldukça yetenekli ve deneyimlidir. Ancak hukuk devletine zemin teşkil eden temel ilkeler nihaidir. Ulusal güvenliği sağlamakla yükümlü ve seçmen kitlesine karşı sorumlu olan siyasetçilerin çetrefilli ve zor sorunlara kısa vadeli çözümler öngörmeleri kısmen anlaşılabilir bir durumdur. Bağımsız bir yargının görevi, hukuk devletinde yaşanabilecek herhangi bir erozyonun daha genel sonuçlarını öngörmek ve yürütmenin yetkisi üzerinde bir denetleme işlevi görmektir. Daha önce de alıntılamış olduğum Lord Bingham’ın da doğru bir şekilde ifade ettiği gibi;

“Dünyada, tüm yargı kararlarının mevcut erklerden destek gördüğü ülkeler elbette var; ancak bu ülkelerin yaşamak isteyebileceğimiz yerler olduğunu düşünmüyorum.”

Buradan da anlaşıldığı üzere, yargı bağımsızlığı hukuk devletinin temel bir unsurudur. Hukuk devletinin koruyucuları hukuk devletinin bekasını sağlamak için çaba göstermez ya da gösteremezse, sıradan vatandaş için çok az umut kalacak.

Hukuk devletinin karşısındaki tehditler pek çok şekilde ortaya çıkabilir. Bu bağlamda, kamu ya da özel sektörde yolsuzluk nispeten daha yıpratıcı bir süreçtir ve hem kanun önünde eşitlik ilkesine hem de hukuk devletinin toplum tarafından karşılıklı mutabakata dayalı kabulüne zarar vermektedir. İngiltere’de karakteristik olarak yolsuzluk hep düşük düzeylerde kalmıştır ve bizler özellikle yolsuzlukla elde edilen hediye ya da ödemelere makul bir tanım bulmak kolay olmadığından rüşvet ve yolsuzlukla mücadele kanunlarının daha güncel hale getirilmesi konusunda epey isteksiz davrandık. Tanımak ve kabul etmek daima tanımlamaktan daha kolay olmuştur; bu yüzden de kanunu 100 yıl önceki hali ne ise o halde bıraktık. Bununla birlikte, 2010 tarihli Rüşvet Kanunu gelişmiş dünyanın en sert kanunlarından biri olarak görülmektedir; bunun sebebi de Kanunun yolsuzluğun önlenmesi amacıyla var olması gereken sistemlerin yokluğu halinde cezai yaptırım öngören 7. Maddesidir. Bu durum, hukuk devletinin korunması için durağan ve kayıtsız kalmak yerine sürekli evrimleşen ve gelişen tedbirlerin önemini gösteriyor. Kayıtsızlık tabii ki hukuk devletinin karşısında başlı başına önemli bir tehdittir; ancak ben bu noktada Rüşvet Kanunu’nun İngiliz kanun koyucuları açısından hiçbir kayıtsızlık emaresi göstermediğini gönül rahatlığıyla ifade edebilirim.

Benzer şekilde, neredeyse tüm yetki alanları açısından ve nitekim benim ülkem İngiltere özelinde endişe verici bir husus olarak, hukuk devletinin karşısındaki bir başka önemli tehdit ise adalete erişim konusudur. Çoğu zaman, adalete ve hukuk devletine erişim zengin ve güçlülere özel bir durumdur. Ancak hem ceza hem de hukuk mahkemelerinde adalete erişim herkes için mümkün olmalıdır; aksi halde, kanun önünde eşitlik uygulamada değil yalnızca kağıt üstünde kalacaktır. Londra’da daha geçen hafta, önemli bir dolandırıcılık duruşması, sabıkası olan davalılara sağlanan kamu kaynaklarında yapılan kesintiler nedeniyle davalıların yeterli temsil imkanı elde edememesi sebebiyle durduruldu. Yeterli temsil ve davacı taraf ile eşitlik imkanı elde edememe, yalnızca adalet sistemine değil hukuk devletine olan güvene de zarar vermektedir. Her ne kadar bir iktidar partisi milletvekili olsam da, kamunun hukuka erişimi konusunda yapılan değişikliklere olan muhalefetim herkesçe malumdur. Bu değişiklikler, suçun mağdurları olan bireyler açısından ve aynı zamanda suçlunun ve masumun ceza mahkemeleri önünde eşit bir şekilde adil yargılanmasını bekleyen tüm toplum açısından adaletsizliğe yol açacaktır. Bu son derece tehlikeli bir durumdur ve hukuk mesleğine sahip herkesin bu hususa karşı tetikte olmak gibi bir görevi vardır. Bununla birlikte, yargılamayı durduran hakimnin bu kararı Hükümete karşı siyasi önyargı ile değil, hukuk devletini korumak amacıyla verdiğini eklemem gerekiyor. Ayrıca, burada, Türkiye’de sosyal medyada ifşa edilen ancak ispatlanmamış yolsuzluk iddialarına ilişkin çalkantılı haberleri takip eden sizlere de tanıdık gelecek bir başka noktayı da eklemem geçemeyeceğim: Londra’daki dolandırıcılık davasında davalıları temsil eden avukat, ki bu avukat Baro’nun en iyi uygulamalarından biri kapsamında hiç parası olmayan bu müvekkillerinden hiçbir ücret almadan çalışmıştır, Başbakan’ın abisiydi.

İngiltere’de iki Kanun Görevlisi bulunuyor; bunlar Başsavcı (Attorney General) ve Başsavcı Vekili. Başsavcı ve Başsavcı Vekili, Başbakan tarafından iktidar partisi içinden atanan Hükümet bakanlarıdır. Genellikle Milletvekili olan bu bakanlar için diğer milletvekilleri ile aynı anayasal yükümlülükler söz konusudur (bu bakanlar Lordlar Kamarası üyesi de olabilirler) ve diğer tüm bakanlar gibi Hükümetin politikaları ve kararları için ortak sorumluluk üstlenirler. Tek farkları, mesleki açıdan bir hukukçu olarak hareket etmeleri gerektiğidir. Başbakan bu kişilere bir Kanun Görevlisi olarak ne yapmaları gerektiğini söyleyemez. Başsavcı ve Başsavcı Vekili savcılıkları, Kraliyet Savcılık Servisi’ni ve Ağır Dolandırıcılık Ofisi’ni denetler ancak yönetmez. Herhangi birinin yargılanması ya da bir siyasetçinin ne zaman yargılanacağı konusunda hiçbir yönlendirmede bulunamaz, bu konularda kendilerine danışılması zorunluluğu dahi yoktur. Geçtiğimiz yıllarda, bazı milletvekilleri ve Lordlar Kamarası üyeleri gayri meşru harcama yaptıkları yönündeki iddialar üzerine yargılandı. Yine birkaç hafta önce, Avam Kamarası Başkan Vekili cinsel saldırı ve tecavüz suçlarından yargı önüne çıktı. Kanun Görevlileri, kanıtların ne olduğu ya da bu şahısların yargılanıp yargılanamayacağı konularında bilgilendirilmedi ya da bu yargılamaların siyasi etkileri hakkında kendilerine danışılmadı. Kanun Görevlilerinden herhangi biri sürece müdahale etme ya da süreci etkileme teşebbüsünde bulunsaydı, görevlerinden alınmaları kaçınılmazdı.

İngiliz hukuk müşavirleri Kraliyet’e, Başbakan’a ve Kabine’ye tarafsız ve gizli olarak hukuki tavsiye veren kıdemli hukuk müşavirleridir ve aynı zamanda yüksek mahkemelerde, Strasbourg’da bulunan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde Devlet-i temsil ederler. Verdikleri tavsiyelerin, kendi görüşlerinde olan siyasal partilerinkine uygun olmasına çalışmazlar veya sınırlı bir Başbakan’ın sinirini yatıştırmaya çalışmazlar. Tamamen gerçeği konuşurlar. Başbakan verilen tavsiyeden hoşlanmazsa ve tavsiyenin değiştirilmesini ister ve hukuksuz olanın hukukileştirilmesini isterse «Hayır» diyerek itiraz ederler. Başbakan halen ısrar ederse, görevlerinden istifa ederler. Bir hukuk müşavirinin tavsiyesi Hükümet’in politikasına uymazsa ve müşavir bu nedenle istifa ederse, anayasal bir kriz söz konusu demektir ve krizin olma ihtimali, Başbakan’ın istifa etme ihtimalinden daha yüksektir. Bu nükleer seçenek, siyasal anlamda zayıf olan müşavirler için tek politik silahtır ve uzun yıllardır kullanılmamıştır, çünkü hukukun üstünlüğü ve kuvvetler ayrılığı ilkeleri, hukuka aykırılık yoluna gitmekten çok daha üstündür.

Ben sıkça hukuk müşavirlerini denizaltına benzetirim. Kendileri duyulmadıklarında ve görülmediklerinde en efektif zamanlarındadırlar. Su yüzüne çıktıklarında ise, bu demektir ki ya hükümetin, ya da kendilerinin başı derttedir. Hükümete vermiş oldukları hukuki görüşü, özel sektörde çalışan ve müvekkiline görüş veren bir avukattan daha fazla açığa çıkarmazlar. Hükümetin derin bulgularını gözler, hükümetin ve hükümete bağlı olan, görüldüklerinde ve duyulduklarında en efektif olan siyasilerin hukukun üstünlüğünü üst seviyeye çıkardığından ve hukuka uygun davrandıklarından emin olurlar. Hukuk müşavirlerinin birisinin yokluğunda başkasının çalışabileceğine ilişkin bir yasa dışında, müşavirlerin neler yapıp neler yapamayacağını düzenleyen bir yasa yoktur. Davranış şekilleri, kendi profesyonel standartları ve 14. Yüzyıldan beri süregelen uygulamadan hareketle belirlenmiştir. Sadakatleri, hukukun ilk kuralıdır, ikincisi Parlamento, üçüncüsü ise üyesi oldukları yarı idaresidir.

Son olarak, devam ettiğim için minnettarım, ve son olarak Türkiye’de son zamanlarda sıkça tartışılan bir alana, hukukun üstünlüğünde medyanın rolüne ve ifade özgürlüğüne değinmek istiyorum. Çok değil 15 yıl önce, gizli bir bilgiyi basın ile paylaşan eski bir güvenlik servisi elemanının 1989 tarihli Resmi Sırlar Sözleşmesi kapsamında yargılanması ve temyiz aşamasında olmasına ilişkin olarak daha önce de alıntı yaptığım Lord Bingham şöyle demiştir:

“İfade özgürlüğünün temel olmasının arkasındaki nedenler benzerdir, ama esasa ilişkin olarak kısaca açıklama yapmak gerekir. Modern demokratik hükümet, insanlar tarafından seçilen ve yine insanlar için var olan hükümettir. Ancak insanlar sorunların çözümünü göz ardı eder şekilde davranırsa, sorunlara getirilebilecek çözümler olmazsa, insanlar tarafından seçilen bir hükümet söz konusu olmaz. Hükümetin görevi, profesyonel olarak hükümlette çalışanların bilgi sahibi olması ve fikirlerini açıklama özgürlüğüne sahip olmasına ilişkin bir görev değildir. Katılımcı olan, yani olması gereken bir süreçtir. Ancak olaylar açığa çıkana ve herkes tarafından bilinene kadar, hükümetin insanlar için olduğunun garantisi yoktur. Bazen, kaçınılmaz şekilde, hükümet idaresi altındakiler, hayatın diğer alanlarında olduğu gibi hatalardan, yetersizlikten, yanlış davranışlardan, görevlerini ihmal etmekten ve hatta dürüst olmamaktan ve görevi kötüye kullanmaktan sorumlu olurlar. Bunlara konu olanlar, şiddetle söz konusu olayların toplumca bilinmemesini temenni edebilirler. Toplum tarafından bilinirlik, onların veya seleflerinin itibarları üzerinde olumsuz etki yaratabilir. Ayrıca, devletin kurumlarını utandırabilir. Yargı idaresi süreçlerini sekteye uğratabilir. Burada ve başka ülkelerde yaşanan tecrübeler göstermektedir ki, toplumca bilinirlik gerçekten güçlü bir dezenfektandır. Suistimallerin teşhir edildiği yerlerde, bu sorunların çareleri de bulunabilir. Suistimallere yaptırım uygulansa da, toplum, orada bir suiistimal olduğunu bilebilir. Basının, suiistimleri ortaya çıkarma rolü ve yargısal hatalar, etkili ve itibarlı olmuştur. Ancak basın, bilinmeyen ve inkar edileni açığa çıkaramaz.”

Temyiz aşamasındaki tartışma, Sözleşme’nin 10. maddesi kapsamında, şüphelinin ifade özgürlüğü haklarına uygun olup olmadığı ve yaptığıın kamu yararını ilgilendirip ilgilendirmediği noktasındaydı. Sözleşme ilk bakışta, kendisinin ifade özgürlüğüne sınır çiziyor gibi görünse de, sınır hukuk tarafından emredilmektedir ve Konvansiyonu’nun 10 (2) maddesinde kapsamında sayılan kişilere yöneliktir. Sorun, sınırlamanın orantılı olup olmadığına ilişkindir. Sözleşme kapsamındaki yasaklama çok kesin olmamakla ancak bilginin paylaşımının yetkili kurumlarca ve doğru süreç izlenerek paylaşılmasını öngörmekle, Konvansiyonun 10 (2) maddesi kapsamında sağlanması gereken uygun ve efektif korumaları sağlamaktadır. Bu durumda şüphelinin temyiz itirazı ne yazık ki reddedilmiştir.

Bir noktada, siyasetçilerin ve yetkili kişilerin odak noktasında olmak istememeleri anlaşılabilir bir durumdur, ancak hukukun üstünlüğünün hakim olduğu bir demokraside bazıları için başka, geriye kalan bizler için başka kurallar olması söz konusu olamaz. Eğer yanlış bilginin yayılması konusunda bir kamu yararı olmadığı doğruysa, toplumun gerçek bilgiye ulaşabilmesi gerçeği de söz konusu olmaktadır.

Geçen sene İngiltere, “mahkemeyi yanıltma” suçunu kanundan kaldırmıştır. Mahkemenin, yargı veya kişisel olarak yargıçlar konusunda, yargı idaresini genel olarak ve toplumun güvenini düşürücü şekilde açıklamalar yayınlaması, küçük düşürücüydü. Bu suçun gerekçesini bir yargıç, “yargının etrafında bir zafer pırıltısı sağlamak, ayrıca insanların toplum gözünde rezil duruma düşmelerini engellemek” olarak açıklamıştır. Bu 18. Yüzyıldan kalma açıklama, hukukun üstünlüğü kavramının Birleşik Krallık’ta geçirdiği evrimi göstermekte, ancak daha çok hukukun üstünlüğü ilkesinin karşılıklı anlaşma çerçevesinde geçirdiği evrimi göstermektedir.

Yargıyı fildişinden kulede saklı tutmak, hukukun üstünlüğüne karşı, yanlış ve kötü niyetli bir eleştiri ile, yargının bütünlüğünü şüpheyi düşürmek gibi çok büyük bir tehdit oluşturmaktadır. İfade özgürlüğüne uygulanacak herhangi bir kısıtlama, ve hatta yanlış ve haksız bir eleştiri bile, haklı eleştiriye engelleyecek bir etkiye sahiptir. Bir süre önce kullanımdan kaldırılmış olan bir suç olsa da, bu modası geçmiş uygulamanın yürürlükten kaldırılması, hukukun üstünlüğü ilkesini ve hukuk karşısında hesap verilebilirlik ilkesini güçlendirmiştir.

Şüphesiz ki internet, ifade özgürlüğü bakımından benzersiz seçenekler sağlamaktadır. İnternet, hukuki ve ulusal sınırlar arasında ayırım gözetmemektedir. Arap Baharı, sosyal medya üzerinden yürümüştür. Birleşik Devletler ve İngiliz hükümetleri, Snowden ve Wikileaks olayları, ayrıca zorluklar ve utandırıcı olaylar ile yüzleşmiştir. İnternet, hem iyi hem de kötü taraf için bir kuvvet olabilir. İnternet, kağıt ve mürekkebin ötesine geçebilir. İnternet, ceza hukuku sistemimizin kalelerinden birisi olan İngiliz Jüri sistemine büyük bir gerileme yaşatmıştır,

çünkü jürilerin sadece mahkemede verilen bilgilere erişecek olduğunun varsayımı artık güvenli değildir. Artık bir İngiliz mahkemesi tarafından verilen ve kişilere zarar veren bilgilerin yayınlanmasına yasak getiren bir karar, Kaliforniya’daki bir blog yazarına uygulanamayacaktır. İnternet, devlet veya yargı bakımından bir ayırım gözetmemektedir. Türkiye’de uygulanan Twitter yasağı, kolaylıkla aşılmıştır. Etkisi olmayan bir yaptırım, yaptırım değildir. Kral Canute, med-ceziri kontrol edemeyeceğini bilmekteydi; mahkemeler ve siyasetçiler de bağımsız olarak kontrol edemezler. Bu nedenle biz, isteyerek ve pragmatik olarak kanunlarımızı ve uygulamalarımızı başarılı şekilde duruma adapte etmeliyiz.

Bu benim fazlasıyla uzun giriş konuşmamdı, ve şimdi Will’e söz vermek istiyorum, daha sonra Helena’ya ve Profesör’e döneceğim. Evet Will.

William Sorrell: Teşekkür ederim Sir Edward. Ben de organizatörlere, beni bu sıra dışı şehirde sıra dışı panelde konuşmak için davet ettikleri için teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca bu iki gün boyunca konuşma yapacak panelistlerin isimlerine bakıyorum ve konuşmacıların kalitesinden de çok etkilendiğimi belirtmek istiyorum. Ben hukuk analisti veya akademisyen değilim. Ben eyaletimde Başsavcı olarak çalışıyorum ve hukukun üstünlüğü ilkesini gözeterek kararlar almaya çalışıyorum.

Ben seçilerek göreve gelmiş bir devlet görevlisiyim, ve sadece kendi eyaletimdeki kişilerin oyları ile göreve geliyorum. Onlar, benim görevde kalıp kalmayacağıma karar veriyorlar, ayrıca benim hukuki yetkim yalnızca ceza hukuku ile sınırlı değil. Bana bağlı olarak çalışan savcılar, hırsızlıktan cinayete kadar her türlü suçu soruşturmakla görevlidirler. Biz ayrıca, çevre kanunun ihlali, tüketicinin korunması, antitröste ilişkin uyuşmazlıklar ve ticaret alanında rekabet hukukuna ilişkin uyuşmazlıklar konusunda da çalışmaktayız. Biz kanunlarımızı, ayrımcılığa karşı olarak uyguluyoruz. Bu yönüyle son derece talepkar bir iş, ancak aynı zamanda Amerikalıların güvenliğini sağlık şartlarını ve yaşam kalitesini yükseltmemizi sağlayan seçenekler sunuyor.

Konuşmama, mesleğime yaklaşımda bana yol gösteren ve göreve başlarken edilen yemin ile başlamak istiyorum, zira bu göreve sekiz kez getirildim ve bu yemini sekiz kez topluluk önünde ettim. Aslında çok uzun değil, özet olarak üç ana konudan oluşuyor. Birincisi, dürüst ve Vermont eyaletine sadık kalacağıma dair yemin ediyorum; ve görevimi yaparken, anayasamıza ve devletimize doğrudan veya dolaylı bir şekilde zarar verebilecek şekilde düşünmemeye ve davranmamaya özen gösteriyorum. Yemin ettiğim husus, bizim sistemimizin ve anayasamızın temelini oluşturuyor. İkinci olarak ise, Amerika Birleşik Devletleri’nin anayasasını destekleyeceğime dair yemin ediyorum, ki bu tüm Amerika Birleşik Devletleri’nin sisteminin temelini oluşturmaktadır. Üçüncü konu ise, bugün üzerinde durmak istediğim konu olan hukuk devletine karşı tehditlere ilişkindir. Üçüncü olarak, Vermont eyaletinin başsavcılığı görevini sadık bir şekilde yerine getireceğime dair yemin ediyorum. Burada, Vermont eyaletine karşı başsavcılık görevimi sadakatle yerine getireceğime ve yetkilerimin elverdiği ölçüde herkese eşit hak ve adalet sağlayacağıma yemin ediyorum. Bu son söylediğim konu, icra edilmesi imkansızlık derecesinde zor bir konu. Çünkü az önce söylediğim herkese eşit hak ve adalet ifadesinin lafzına bakarsanız, bu, cezai olsun olmasın, soruşturmaların başlatılması, yürütülmesi, sonuca vardırılması veya eyalet yasalarının ihlal edilmesi gibi hususları kapsıyor. Bu yemin, akraba ve yakınlarıma iltimas geçemeyeceğime ilişkin bir yemin. Kendi siyasi görüşünü taşıdığım partiye, benim ırkımdan veya yakın dini düşünceyi paylaştığım kişilere de iltimas geçemem. Madalyonun öbür yüzünde ise, kendi düşmanlarıma ayrı bir prosedür uygulayamam, düşmanım olmasalar da onları etnik kökenleri, nerede yaşadıkları, politik bakış açıları, benden farklı dini görüşleri bakımından ayıramam. Bu sabah hukukun üstünlüğünün hiçbir yerde mükemmel olmadığı konuşuldu, maalesef benim ülkemde de geçerli. Sistemlere bakıldığında, mükemmel olmadıklarını görürsünüz, çünkü mükemmel olmayan insanlar tarafından işletilirler, dolayısıyla mükemmel olamazlar. Böylelikle biz kişisel önyargılarımızın, korkularımızın ve rahatsızlıklarımızın etkisinde kalarak, soruşturma yürütmek ve karar vermek durumundayız. Biz, bunları bir kenara bırakarak, bunlar yokmuş gibi görev yapmaya çalışıyoruz. Aynı zamanda, hukukun üstünlüğünün, olay ne olursa olsun herkese eşit davranılması olduğunu düşünüyorum. Soruşturma yürüten, insanları suçlu bulan, sübjektif kararlar veren, bunları uygulayan meslektaşlar da öyle. Biz robot değiliz, ve sübjektif olarak karar verirken en iyisi nasıl olacaksa ona karar vermeye çalışanlar da öyle. Bahsettiğim yeminin ofise katılacak her savcı tarafından edilmesi ile ilgileniyorum. Onları ofise alırken, bu yeminin lafzını ve anlamını dikkate almalarını söylüyorum. Ayrıca benimle birlikte yürütme görevinde bulunanlar için savunmasız kişilere ilişkin bir konuda daha dikkat çekiyorum, ki bunlar henüz hüküm giymedilerse nezarethanede olanlar, veya hapishanede olanlardır. Diğerleri ise, akıl hastalığı gibi nedenlerle sıkı olarak gözetim altında tutulan ve bakım yapılan kişilerdir.

Daha önce, suiistimal edilen, ihmal edilen, bu nedenle gözetim altında tuttuğumuz ve aileleri ile ilişkilerini kesmeye çalıştığımız çocuklar oldu. İnsan bu şekilde bu çocukları evlat edinebileceklerdi. Bu tarz işlerin, savunmasız olduğu için devlet gözetiminde tutulan kişilere ilişkin dosyaların yürütülmesinde çalışacak savcılar için bu noktaya dikkat çekiyorum. Bu savcılara, Vermont eyaletinde geçerli olan etik kurallarını okumalarını söylüyorum. Ama özellikle hükümet bünyesinde çalışan ve yürütme kısmı ile ilgilenen avukatlara ilişkin bölümlere vurgu yapıyorum, ki bu kişiler mahkemenin koyduğu kurallar çerçevesinde çalışmazlar. Ayrıca her durumda sadece gayretli avukatlar olmak durumunda da değiliz. Bizim tabi olduğumuz bazı etik kurallar var, ve bu sadece gayretli olmayı kapsamıyor, ancak adaletli olmayı kastediyor. Böylece bizim sistemimizde savcı olunacaksa adaletli olunmalı, ve ben bu kişilere, görevlerini ifa ederken, adaleti aramaları gerektiğini söylüyorum. Geçen hafta New York'ta bir toplantıya katıldım. Çok yağmurlu bir gecede, yolda yürüyordum. Çok kalabalık bir grup, şiddetli bir sağanak yağış olmasına rağmen şemsiyeleri ile birlikte kaldırımda dikiliyordu, ve ben bu insanları bu şiddetli yağmurda neyin bir araya getirdiğini merak ettim. Daha sonra yukarı baktım, ve yeni Örümcek Adam filminin galasının yapıldığını gördüm. Bu bana, asistanlarıma söylediğim başka bir şeyi hatırlattı, ki annem bana bunu çok uzun zaman önce söylemişti: “Büyük güç, büyük sorumluluklar getirir.” Ben de benimle birlikte çalışanlara, bu sözü söylüyorum. Bizim sistemimizde, büyük bir gücünüz vardır. Bazı kısıtlamaları uygularken, kendinize hata payı da bırakırsınız. Gücünüzü fazlasıyla kullanmaktansa, az kullanın.

Ben, mesleğimi çok sevdiğimi söylemiştim. Vermont'ta başıma gelen, ve başka yerlerde de olduğunu gördüğüm, ve pek hoşuma gitmeyen bir konu hakkında biraz konuşmak istiyorum. Hangi davaların takip edileceğine, nasıl yürütüleceğine, dosyalar hakkında nasıl karar verileceğine ve davaların nasıl çözüleceğine karar verilmesine karışılması yanlıştır. Ben, yargısal bağımsızlığın büyük öneme sahip olduğu inancındayım, ancak savcıların ve soruşturma görevinde bulunanların bağımsızlığı da çok büyük bir öneme sahip, ve ben bu görevi yürütenler, bazı kişilerin çıkarlarını daha çok gözettiğinde ofisimin yemininin ihlal edildiğini ve hukukun üstünlüğü ilkesine tamamen aykırı davranıldığını görüyorum. Bu sabah Prof. Pildes, Birleşik Devletler tarihi ile ilgili olarak Başkan Roosevelt'e ilişkin bir hikaye anlattı. Ben, Birleşik Devler'in yakın tarihinde yaşanan ve adalet sistemine müdahale edilmesi konusunda Birleşik Devletler tarihinde acı bir dönemden bahsedeceğim. İnternete girip, “Cumartesi Gecesi Katliamı” terimini ararsanız, şimdi bahsedeceğim konunun ayrıntılarına ulaşabilirsiniz. Çok kısaca değinmek gerekirse, 1972 yılındaki Watergate Skandalı sırasında, başkanlık seçimi propogandaları sırasında meydana gelmiştir. Öncelikle 1960 yılları ve 1970'li yılların başlarındaki müthiş kaos ortamı hakkında bilgi vermeme izin verin. 1963 yılında, bizim yenilikçi başkanımız Kennedy suikaste kurban gitmişti. 1968 yılının baharında ise, sivil haklar savunucu olan Martin Luther King, diğer bir başkan adayı olan ve öldürülen Kennedy'nin küçük kardeşi Robert'in başkanlık seçimi kampanyaları sırasında öldürülmesinden 1-2 ay önce öldürülmüştü. 1960 yıllarında ve 1970'li yılların başında, Birleşik Devletler, hiç de popüler olmayan Vietnam Savaşı'na dahil olmuştu, ve bunlar ülkeyi Sivil Haklar bakımından güçsüz bir duruma sokmuştu. 1972 yılının Haziran ayında, birkaç eski istihbarat görevlisi, Nixon'ın muhalefet partisi, Demokrat Parti'nin ofisine izinsiz girmekten tutuklanmıştı. Amaçları, ofise dinleme cihazı koymaktı. Soruşturma devam etti, ve diğer Amerikan devlet kurumlarının Watergate Hırsızlığı olarak bilinen olay ile bir ilişkisi olup olmadığına ilişkin şüpheler uyandı. Sonuçta, soruşturmanın adil ve bağımsız yürütülmesi için özel bir savcı atandı. Bu kişi, Harvard Hukuk Fakültesi'nde profesör olan Archibald Cox idi ve görevi, Amerikan vatandaşlarının hayatlarını riske sokan eylemi yapanları soruşturmaktı. 1973 yılının sonbaharında, Ekim ayında Archibald Cox, iddiaya göre Beyaz Saray'daki Oval Ofis'te yapılan ve konuya ilişkin olarak yapılan konuşmaların kayıtları olduğunu ve bu kayıtların soruşturma ile bağlantılı olabileceğini öğrendi. Bunun üzerine, Beyaz Saray Kasetleri adıyla bilinen dosya için mahkeme celbini hazırladı.

Başkan Nixon ve yandaşları, celbe yanıt vermeyi reddetmiş, ve 19 Ekim 1973 tarihinde özel olarak yetkilendirilen savcı Archibald Cox ile anlaşma talebinde bulunmuş olsalar da, Archibald Cox ve diğer görevli savcılar bu talebi reddettiler ve celbin hala geçerli olduğunu belirttiler. Ertesi gün Başkan Nixon, kendi savcısı Elliot Rishardson'ı aradı, ve Archibald Cox'u kovmasını söyledi. Elliot Richardson bunu kabul etmedi, ve görevinden istifa etti. Bu durumda savcılı görevi iki numaralı kişiye gitti, ve bu kişi William Ruckelshaus idi. Bu sefer kendisine, yine Archibald Cox'u kovması söylendi. Bu talep yine savcı tarafından reddedildi ve savcı istifa ederek görevi bıraktı. Sonuç olarak üç numaralı isim olan Robert Bork savcı oldu ve gerçekten Archibald Cox'u kovdu, ve bu durum hem ülkede, hem de başkanın kendi partisinde bir gerginliğe neden oldu. Savcının soruşturmaya müdahil olması ve özel yetkili savcının bu tür eylemlerde bulunması, aslında sadece işini yapmasıyla ilgiliydi. Hızlıca anlatırsak, 1972'de başkan tekrar seçilmişti, 1973'te Cumartesi Gecesi Katliamı olmuştu, 1974'e gelindiğinde ise başkan, kongre huzurunda ciddi bir görevi kötüye kullandığı şüphesiyle karşı karşıyaydı, ve yüksek mevkide görev yapan

personelinin çoğu hapis cezası ile cezalandırılmıştı. Bu şekilde, Watergate Skandalı sona ermiştir. Bu, Amerikan tarihinde bir lekedir ama sonuçta adalet yerini bulmuştur, ve benim burada vurgulamak istediğim, Amerika da Türkiye'de yaşanan olayları yaşamıştır. Hukukun üstünlüğüne saygı ve adaleti uygulayanlar sayesinde ulaşılır. Katılmama izin verdiğiniz için teşekkür ederim.

Helena Lišuchová: Her şeyden önce, organizatörlere böyle bir organizasyon düzenledikleri için ve beni GRECO adına davet ettikleri, bu şekilde sizlere GRECO'nun aktiviteleri, prosedürleri ve Türkiye ve hukukun üstünlüğüne ilişkin gözlemlerini iletme şansı verdikleri için teşekkür ediyorum.

GRECO, 1999 yılında kurulan ve yolsuzlukla mücadeleyle amaçlayan bir devletler topluluğudur, ve Avrupa Konseyi'nde yer alan 17 ülke tarafından imzalanmış olan bir genişletilebilir kısmı bir sözleşme ile bir araya gelmişlerdir. Genişletilebilir kısmı sözleşme demek, sadece Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin değil, diğer ülkelerin de katılımına açık sözleşme demektir. Şu anda üyelerimiz, Avrupa Konseyine üye 47 ülke, Birleşik Devletler ve aramıza son olarak katılan Belarus'tur.

GRECO'nun amacı, üye devletleri yolsuzlukla mücadele konusunda geliştirmektir ve bu gözlem ile ortak değerlendirme yoluyla yapılmaktadır. Yolsuzluğun izlenmesi konusunda geçerli standartlar vardır. Şöyle ki bunlar yolsuzlukla mücadele için yol gösterici 20 adet kural, ceza ve hukuk alanında düzenlenmiş olan konvansiyonlar ve ceza konvansiyonlarına ek olarak düzenlenmiş olan ek protokollerdir. GRECO'nun gözlemleri, yerine inceleme ile prosedürü ile başlar, uygunluk prosedürü adındaki etki değerlendirmesi ile devam eder, bu süreçte üye ülkelerin aldıkları önlemler ve uygulanması gereken önerilere ilişkin bilgi alınır. Daha önceki dönemlerde GRECO, yolsuzlukla mücadele, devlet görevlilerinin dokunulmazlıkları ve yolsuzlukla mücadelede karşılaşılabilecek engellere ilişkin çalışmalar yapmıştır. Bunlar, muhbirleri, bireylerin korunmasını ve yolsuzluk şüphelerini kayıt altında tutanları da kapsar. Yolsuzluktan elde edilen çıkarlara el konulması, ceza hukukuna ilişkin konvansiyonlarda buna verilen cezalar, ayrıca seçim kampanyalarının şeffaflığını da kapsar. Ocak 2012'de lanse edilen ve şu an devam eden dördüncü değerlendirme safhası ise, parlamento üyelerinin, hakim ile savcıların yolsuzluğa karışmamalarına ayrılmış bir süreçtir. Bugünkü konular düşünüldüğünde Türkiye hakkında yapılan dördüncü değerlendirmenin sonuçları ilginç olurdu. Belirtmeliyim ki Türkiye henüz değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Benim ülkem Çek Cumhuriyeti de henüz değerlendirilmemiştir, bu nedenle şimdiye kadar değerlendirmeye tabi tutulan 14 ülkeden örnekler vereceğim. Yayımlanmış raporlar bulunmaktadır. 3 rapor daha Aralık ayında düzenlenmiştir, ancak şu an yayımlanabilmesi için onaylanmasını beklemekteyiz. Dördüncü safha, yürütme erki üzerinde değerlendirmenin yapıldığı ikinci safha ile doğrudan ilgilidir, yürütme erkinde çalışanlar bakımından yolsuzluğun engellenmesi konusuna odaklıdır, ve GRECO'nun üçüncü safhada tetkik yaptığı politik finansman incelemesinin devamı olup, yargıçlar bakımından yolsuzluk ile mücadeleyi içerir. Birinci aşamada yapılan değerlendirmede, savcılar da önemli bir faktörün temsil edilmesinde önemli rol oynar. Bu faktör, yargının bağımsızlığıdır.

Başta da söylediğim gibi GRECO, Avrupa Konseyi'ne uygun standartlarda gözlem yapar. Bu standartların en önemlileri, yolsuzlukla mücadele için belirlenen ve 1997 tarihli konvansiyon kararında belirlenen 20 kural, ve 2010 yılında kabul edilen, bağımsızlık, etkinlik ve sorumluluğa ilişkin olan ve Yargı Komisyonu tarafından önerilen kurallardır. Konvansiyonun amacı, üye ülkelerin ceza hukuklarında bulunan ve yolsuzluğa ilişkin olan hükümlerini uyumlulaştırmaktır. Taraflar, hukuklarını ve suça ilişkin cezaları adapte etme yükümlülüğündedir. Konvansiyonda, yolsuzluğun değişik formları belirtilmiştir. Bu yükümlülük, aktif ve pasif anlamda, ulusal veya uluslararası alanda hakim ve savcıların, veya parlamento üyelerinin, uluslararası organizasyonda görevli devlet memurlarının, ve özel sektörde çalışanların rüşvet almasına ilişkin olarak da uygulanır. Ayrıca, yolsuzluktan elde edilen gelirlerin aklanmasına da uygulanır. 1997 yılının Kasım ayında alınan karar ile kabul edilen 20 kural, üstün disiplin ile çalışan ve yolsuzlukla mücadelenin öncüsü olan bir grup tarafından hazırlanmıştır. Diğer kurallar ile birlikte, 3 ve 7 numaralı kurallar, yargının bağımsızlığına odaklanmaktadır. 3 numaralı kural şu şekildedir: “yolsuzluk ile mücadelenin soruşturulmasında, incelenmesinde yargılanmasında görev alanlar, görevleri kapsamında bağımsız, uygun olmayan dış etkilerden etkilenmemek ve delil toplarken etkili olmak, yolsuzlukla mücadele birimlerine yardımcı olan kişileri korumak ve soruşturmaların gizli yürütülmesini sağlamakla yükümlüdürler.” 7 numaralı kural ise devletleri, yolsuzlukla mücadele eden kişilerin bu görevlerini daha iyi yapabilmeleri için gerekli koşulları sağlama yükümü yüklemektedir. Türkiye'nin bu alanlardaki performansı, 2005 yılında ölçülmüştür. GRECO, Anayasa ve Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu'na atama yapılması konusundaki tüm kanunlar, o dönemde ataması yapılanlar ve hakim ile savcıların bağımsızlığının korunması için yapılanlar hakkında bilgi

sahibi olmuştur. O dönemde de GRECO, Adalet Bakanlığı'nın atanma konusundaki direkt etkisini göz önüne alarak, yargıçların bağımsızlığının artırılması yönünde tavsiyede bulunmuştur. 2007 yılında, verilen tavsiyelerin Türkiye'de ne derece uygulandığı konusunda raporların hazırlandığı dönemde GRECO, yargıçların bağımsızlığının artırılması için alınan bir önlem olmadığını gözlemlemiştir, zira hakim ve savcılarının atanması halen bir yürütme erki olan Adalet Bakanlığı tarafından yapılmaktaydı. Son değerlendirme 2008 yılında yapılmıştır, bu dönemde Türk yetkililer bizi hukuka ilişkin reformlar yapacakları yönünde bilgilendirmiştir, ki bugün duyduğumuz kadarıyla çok farklı reformlar yapılmıştır. Reformlar ile birçok adım atılmış olsa da, bağımsızlık konusundaki asıl engel aynı kalmıştır, Adalet Bakanlığı hala Adalet Bakanı'nın kendisi tarafından temsil edilmektedir. Bunun yanında hala, Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun başkanlığını yapmaktadır. Hukuk alanında yapılacak reformlar, kısmen uygulanmaktadır. GRECO bu konuda başkaca bir aksiyon almamaktadır, çünkü GRECO bakımından Türkiye değerlendirmesi 2008 yılında sona ermiştir. Tüm bu gelişmeler, 2012 yılının Ocak ayında lanse edilen gözlemler sürecinde daha detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Bunlar, üçüncü aşama olarak belirttiğim aşamanın temellerini oluşturmaktadır, ve 2010 yılında hakimlere ilişkin olan önerilere ilişkindir. Gelecek yıllarda, Türkiye'nin bu önerilere ve kurallara ne derecede uyduğu gözlemlenecektir.

Değerlendirme kapsamındaki bazı önerilere değineceğim. Dördüncü bölüm, hakimlerin bireysel bağımsızlığının, yargı bağımsızlığı ile bir bütün olarak korunduğunu belirtmektedir. Aslında bu, hukukta temel bir kuraldır. Önerinin diğer kısımlarında ise, hakimlerin ve yargının bağımsızlığının Anayasa'da kutsal bir yerde veya olabilecek en üst seviyede tutulması gerektiğini belirtmektedir. Hakimler bağımsızlıklarının tehdit edildiğini düşündüğünde, kendileri için kurulmuş konseylere veya bağımsız bir organa başvurabiliyor olmalıydılar. Başka bir önemli mesaj ise ikinci bölümde verilmektedir ve hakimlerin dış bağımsızlığına ilişkindir. Bu bağımsızlık bir hakimlere sağlanan ve çıkarlarına yönelik bir bağımsızlık değildir, hukukun üstünlüğüne tarafsız bir adalet arayan ve bekleyen insanlar için gerekli olan bir bağımsızlıktır. Hakimlerin bağımsızlığı, insan hakları ve hukukun tarafsız olarak uygulanması anlamında özgürlüğün teminatı olarak görülmelidir. İç bağımsızlık konusunda ise öneri, hakimlerin kararlarını verirken tarafsız ve bağımsız olmaları gerektiğini, ayrıca hakimlerin işlerini yaparken devlet otoriteleri ile ilişkili olsun olmasın herhangi bir kısıtlama, dış etken, baskı, tehdit veya müdahaleye maruz kalmamaları gerektiğini belirtmektedir. Standart kurallar ayrıca hakimlerin mensubu olacağı konseylerin bağımsız olması gerektiğini ve yargı bağımsızlığını korumayı amaç edinmelerini, ayrıca bu konseylerin üyelerinin en az yarısının, her seviyedeki yargı üyesi tarafından seçilerek belirlenmesi gerektiğini içermektedir. Hakimlerin mensubu olduğu konseyler, hakimlerin bağımsızlığına müdahale etmemelidir. Öneri ayrıca, hakimlerin statülerini, kariyerlerini, teminatlarını ve yerlerinin değiştirilemeyeceğinin yanında, uymaları gereken etik kurallarını da belirtmektedir.

Bütün bu konular, Dördüncü İnceleme Evresi sırasında GRECO'nun değerlendirdiği konulardır. Daha önce söylediğim gibi Türkiye henüz değerlendirilmemiştir ve 2014 yılında da değerlendirilmeyecektir, bu nedenle herkes tarafından erişilebilen 14 adet raporda yer alan alanlara değineceğim. Asıl odak noktası, öncelikle şeffaflık, hesap verilebilirlik, hukukun üstünlüğü ve bağımsızlık, hukuki kariyer ve savcılık kariyeri, savcılar, mahkemeler, parlamento üyeleri, çıkar çatışmaları, hediye konusu, mallar, gelir ve sorumluluklar, ayrıca kişinin yakın akrabalarının malvarlıklarını ve gelirlerini kaydettirmesinin gerekli olup olmadığı konularıdır. Yargı üyelerinin üye olduğu konseylerin varlığı, görevleri ve yetkileri gibi konular her zaman tartışma konusu olmuştur. Devlete bağlı olan yargı kurumları kişilerin istihdam edilmesi, kariyer gibi sorumlulukların yanında, finansal sorumluluklar da yargı bağımsızlığının sağlanması konusunda dikkate alınır. Bir devlette böyle bir konsey kurulduğunda, yapısı analiz edilmelidir. Bu şekilde bir konsey kurmayan ülkeler bulunmaktadır, benim ülkem Çek Cumhuriyeti'nde de böyle bir yapı bulunmadığını söylemeliyim. Bu neden büyük ihtimalle 2015 yılında yapılacak olan değerlendirmede, Çek Cumhuriyeti'nin bazı öneriler almasını bekliyorum.

GRECO, bu konseylerin yapısının önerilerde belirtilen şekle uygun olup olmadığını, yani belirttiğim şekilde yargı üyelerinin en az yarısı tarafından seçilip seçilmediğini belirler. Örneğin, eski Yugoslavya Makedonya Cumhuriyeti'ne bir öneri verilmişti ve bu önerinin amacı, uygunsuz politik etkilerin saf dışı bırakılması, Adalet Bakanı'nın Yargı Konseyi Başkanlığı görevinin sona erdirilmesi, ayrıca hakimlerin terfilerinde söz sahibi olamaması gibi önerilerin uygulanarak, yargı bağımsızlığının güçlendirilmesiydi.

Bağımsız kurumların yetkileri de değerlendirilmektedir, özellikle de yargı üyelerinin terfileri ve kariyer süreçleri konuları incelenmektedir. Litvanya örneğinde, yargı üyelerinin atanma, tekrar atanma ve kariyer süreçleri konularında Litvanya'daki yargı kurumlarının belirleyici özelliğinin artırılması, ve parlamentonun bu konudaki politik etkisinin azaltılması önerilmiştir. Belirtmeliyim ki Litvanya Parlamentosu, yargı organlarının yaptığı

atamaları onaylamaktadır. Bu, problematik olmayabilir, ancak güvenli bir şekilde yapılmak zorundadır.

Başka bir inceleme konusu ise, hakimler ve savcılarının görevleri arasındaki bağdaşmazlıktır. Örneğin Hollanda hukukuna göre Anayasa Mahkemesi üyeleri dışındaki hakimler, parlamento üyesi olabilirler. Görevleri boyunca hakimlik makamlarında olmazlar. GRECO bu durumu, hakimlerin hakimlik makamlarında döndükten sonraki dönemi göz önüne alarak yargı bağımsızlığına karşı potansiyel bir tehdit ve görevlerini taraflı yapma ihtimali görmüştür. Bu nedenle hakimlerin parlamentoda yer almaları konusunda kısıtlama getirilmesi önerilmiştir.

Anlattığım konular, bugünkü konferansın konusuna uygun olan -hukukun üstünlüğü ve yargının tarafsız ve bağımsız olması ile ilişkisi - ve bugüne kadarki raporlarda belirlenmiş olan konulardır. İlgilenenler için, tüm raporlar GRECO'nun web sitesinde bulunmaktadır, ben de size daha sonra bilgi verebilirim. Çok teşekkür ederim.

Prof. Dr. Sami Selçuk: Teşekkür ederim sayın başkan. Bu güzel şöleni düzenleyen arkadaşlara da teşekkür ediyorum ve hem de onları kutluyorum. Meslektaşlarımla beni buluşturdukları için de kutluyorum.

Benden önceki konuşmalar çeşitli ilkelere değindiler ve bu arada iki ayrı sistem ortaya çıktı. Dikkat ederseniz bir Anglosakson sistemi öbürü de Kara Avrupası sistemi. Hemen oradan bir noktaya dikkatiniz çekmek istiyorum. Anglosakson sistemi ile Kara Avrupası sistemi birbirine kesinlikle ayırmak gerekir. Deminden beri hukuk devletinden söz ediyoruz. Arada bir de hukukun üstünlüğünden söz ediyoruz. Hukukun üstünlüğü Anglo-Sakson merkezlidir. Kara Avrupa'sı sisteminde ise hukuk devleti ilkesi ortaya çıkmıştır. Ben, birincisini yeğliyorum. Bu ikisini birbiri yerine kullanmıyorum. Önce onu özellikle belirtmek isterim. Tabi hukukun üstünlüğü bir idealdir, bir ülküdür. Sürekli ardından koşulması gereken bir ülküdür. Biraz önce çok güzel bir tanım getirdi sayın başkan hukuk devleti ile ilgili olarak. Fakat ben daima hukuk devleti kavramının ya da ilkesinin içerisinde üstü örtülü bir biçimde, devletin hukuk içinde olmadığını ve sürekli onu hukuk içine çekme kavgasının bulunduğunu düşünürüm. Nitekim Kara Avrupası'nda bu büyük savaş hiçbir zaman bitmemiştir. Bugün de Türkiye'de aynı kavgayı biz veriyoruz. Ama hukukun üstünlüğü dediğimiz zaman devlet ile birey aynı düzeydedir. Neyin karşısında? Hukukun karşısında. Çünkü hukuku yapma tekelini Anglo-Sakson sisteminde devletin tekelinde değildir. Kara Avrupası'nda devletin tekelindedir. Önce onu özellikle vurgulamak istiyorum.

Şimdi buradan bu hukukun üstünlüğü ilkesinin gerçekleştirilmesi elbette hem Anglo-Sakson sisteminde hem de Kara Avrupası sisteminde kolay olmamıştır. Türkiye biraz gecikerek bunun kavgasını vermektedir. Bugün de veriyor. Ve bazen de dikkat ederseniz bu kavga doruk noktalarına kadar yükseliyor. Çatışmaya kadar gidiyor. Şimdi, Fransa'ya baktığımız zaman hemen oradan bir örnek vermek isterim. Eğer, Victor Hugo evini ziyaret etmişseniz, Paris'e yolunuz düştüğü zaman ziyaret etmenizi tavsiye ederim. Evin girişinde Cossette'in bir heykeli var. Cossette bir kovayı taşımaktadır. Ama içeriye girdiğiniz zaman içeride kurşun kalemle yapılmış bir kaç resim görürsünüz. Bunlardan bir tanesi de ünlü bir ressamın kurşun kalemle yaptığı resimdir. Tarihe dikkat ettim: 1911. Yine, bir kova taşınmaktadır ama uzaktan baktığınızda Cossette kovayı taşımaktadır ama yakına geldiğiniz zaman kovayı Jean Val Jean taşımaktadır güçlü kolları ile. Ressam bu resmin altına şunu yazmıştır: «Cumhuriyetin cılız kolları.» Çünkü Cossette'in kolları henüz o kovayı kaldırmaya yetmemektedir. Şimdi dikkat ederseniz, 1911 tarihi pek de geç bir tarih değil. 1789 ile 1911 arasını düşünürseniz; demek ki hala bu kavga verilmektedir. Bütün bu tarihi gelişime baktığım zaman, Türkiye'deki gelişmeyi biraz hoşgörü karşılıyorum ama Türkiye'nin önünde çok güzel örnekler varken neden bir çırpıda bunu çözmüyor, o zaman kahrolmaya başlıyorum. Bu mesleğe 40 yıl emek vermiş bir insan olarak şunu söyleyeyim. Bugünkü konu, hukuk devletine yönelik tehditler. Biraz önce konuşmacılar ülkelerindeki yolsuzluklar üzerine ağırlığı verdiler, doğru. Eğer bir ülkede yargı bağımsız değilse özellikle kamu görevlilerinin yolsuzluğunu kovuşturmada güçlükler ortaya çıkabilir. Kamuoyuna da tatmin edici bir resim çizemezsiniz. Bu kesin. Bu nedenle iş dönüp dolaşıp yargı bağımsızlığına geliyor. Şimdi bir ülkede eğer yolsuzluk varsa, ceza hukuku hatta bütün hukuk değerleri korur. Yolsuzluklar konusuna gelince rüşvet devlet düzeninde sık sık işlenen bir suç ise rüşvetin çiğnediği değer devletin tarafsızlığıdır. Bazılarına satın alınabilen bir aygıttır, bazılarına da kayırarak işlerini daha kolay yapmayı sağlar. Eğer bir devlette zimmet suçu var ise sokaktaki yurttaş ödediği verginin devlet işleri için değil, kişilerin çıkarları için kullanıldığını düşünüyor. Eğer bir ülkede yasalara uymadan bazı şeyler yapılabiliyorsa bu görevde yetkiyi kötüye kullanmadır. Çoğunuz diyeceksiniz ki görevi kötüye kullanma doğru bir tanım mı? Hayır görev kullanılmaz ya yapılır ya yapılmaz. Doğru terim yetkinin kötüye kullanılmasıdır. Kamu görevlisine verilen yetki yasal sınırları içinde kullanılmadığı takdirde bu suç ortaya çıkar. Yani devlet yasaların dışına çıkarak iş gören bir

aygıt haline geliyor. Bütün bunların yenmenin yolu ise sayın meslektaşımın da belirttiği gibi yargının bağımsız olmasıyla mümkündür. Başka bir çaresi yoktur. Kamuoyunun güçlü olduğu ülkelerde yargının bağımsızlığı büyük güvence altındadır ama cılız olan ülkelerde bu güvence ne yazık ki yeteri kadar değildir. Yargı bağımsızlığı dendiği zaman ben tek boyutlu ele almıyorum. Birincisi yargıçların ve bir ölçüde savcılarının yasama karşısında bağımsız olmalarıdır. Nitekim T.C. Anayasasına bakarsanız 138. Maddeyi okursanız, dış dünyadan kendiniz soyutlayarak okursanız dersiniz ki ne güzel bir düzen bu. Sorun, onu gerçekleştirmekte. Dört dörtlük bir yargı bağımsızlığı tanımını orada bulursunuz. Ama sorun, uygulamaya yansıtmakta. Şimdi yasamaya karşı bağımsızlık az çok Türkiye’de oluyor. Yasama organının önüne gelen konularda herhangi bir görüşme yapılmıyor. Ama bunun yanı sıra siyasetçiler her gün konuşuyor. Tam değil onu baştan söyleyeyim. İki: Yürütmeye karşı bağımsızlık. Asıl kıyamet burada kopuyor. Nedir yürütmeye karşı bağımsızlık. 2010 tarihinde yapılmış olan reform bana göre doğru değildi. Yani doğru olan kesimi vardı doğru olmayan kesimi vardı. Ben size açıkça söylüyorum. Şu anda kırk yıllık meslek yaşamımdan çok iyi biliyorum ki Türkiye’deki yargıç olarak görev yapanlar bağımsız insanlar sadece yüksek yargı organlarında görev yapanlardır. Taşradakiler değil. Bunu bilirsiniz. Yürütme organının bir üyesi olan adalet bakanı eğer kendisine bağlı bir kurumun- kendisine şu an tamamen bağlanmıştır- başkanı ise tam bağımsız olsa bile, o kurul başkanlık ettiği, oy kullandığı süreç, o kurumun bağımsız olduğunu söyleyemezsiniz, bağımsızlığını kimse bana anlatamaz.

Üçüncü bir nokta HSYK toplantıları gizlidir. Şimdi siz savcınız yargıçsınız, hakkınızda bir soruşturma yapıldı. Ve size bir yaptırım uygulandığını düşünün. Buna itiraz edersiniz. İtiraz imkanı var, daha büyük bir kurulda görüşülme imkânı var. İtirazınız kabul edildiği takdirde mutlu olursunuz, kabul edilmediği takdirde sorarsınız neden kabul edilmedi. Size bir yanıt gelir. Dosyadaki belgelere ve bilgilere göre -bu hiç değişmez- itirazınız reddedilmiştir. Şimdi size düşen şudur: Kara kara düşünürsünüz nasıl bir belge var bu dosyada, nasıl bir bilgi var diye ama bilemezsiniz. Biraz önceki meslektaşım, saydamlık, şeffaflıktan bahsetti. Gün ışığında demokrasiyi gerçekleştirmenin yolu buradan geçer, saydam devletten. Bunun örneği var mı? Var. İtalya’da herhangi bir yargıç ya da savcı kendisi hakkındaki görüşmeyi kurulda bir kenarda oturup izler. Çünkü o görüşme kamuya açıktır. Burada ciddiyet var. Gerekçeleri dinleyebiliriz ama elbette söz hakkınız yok. Kenarda dinleyeceksiniz. Herkes böyle bir toplantıda ciddi olmak zorundadır. Ne olduğunu da öğrenirsiniz. Yargının hükümete karşı bağımsız olmadığını ben burada tekrar vurgulamanın gereğini duyuyorum. Artık yargı çökmüştür. Zaten TBMM’nin sayın başkanı da bunu söyledi, «Türk Anayasası’nın 138. maddesi yani yargı bağımsızlığı ile ilgili madde ölmüştür» dedi. Ölüyü diriltemezsiniz, yeni bir düzen getireceksiniz. Yargının üçüncü bağımsızlığı; yargıçların birbirine karşı bağımsızlığıdır. Bu bağımsızlık da, yine yargının yüksek organlarında var, oyunuzu kullanırsınız, imzanızı atarsınız. Diyeceksiniz ki diğerlerinde yok mu, evet, onlarda karşı oy kullanabilirler. Eskiden bir sistem vardı. O sistemde Yargıtay ve Danıştay üyeleri ve başkanları mahkemelerin vermiş olduğu kararlara göre değerlendirme yapar, yargıçlara ve savcılara not verirdi. O not verme sistemi 2011 yılında kaldırıldı ve yıllardır bunun kaldırılmasını söylüyordum çünkü yargıçlar birbirlerine karşı bağımsızdırlar. Güzel bir adım atıldı, bu doğrudur. Bütün yasalarda görüşmeleri yapıldıktan sonra bir oylama yapılır. Bu oylama daima en kıdemsiz üyeden başlar. Bu da yargı bağımsızlığının bir boyutudur. Kıdemli üyelerin etkisinde kalmasın diye, kıdemsiz olanlar. Dördüncü bir nokta, sokağa karşı yargı bağımsızdır. Sokağa karşı yargı bağımsızlığı her gün bu ülkede çiğnenmektedir. Görsel ve yazılı basında her gün yargıçların yerine geçerek hüküm kuran insanları görürsünüz. Yazarı, çizeri, konuşanı. Herkes onların yerine geçip karar verir. Bunu gerçekleştirmek için Türk Ceza Yasası’nın 288. maddesi getirdiler. Bu bir yaptırım. Fransız ceza yasasının 435 ya da 436. bir maddesinden alınmıştır. Doğru bir düzenlemedir ama ben bu maddenin hayata geçirildiğini ben bugüne kadar hiç duymadım. Sokağa karşı yargı bağımsızlığı tam anlamıyla Türkiye’de uygulamada işlememektedir. 5. boyutu yargıcın yargılama yaparken kendi ideolojilerine, dünya görüşlerine ve inançlarına karşı bağımsızlığıdır. Onları ne yapacaktır; salonun dışında tutacaktır. Bu da yargı bağımsızlığını en etik boyutudur. Bunun ne dereceye kadar gerçekleştiğini söyleyecek durumda değilim, onu bilemem. Kısaca önemli olan şu: anayasanın 138. maddesinde o görkemli düzenlemeyi uygulamaya yansıtma hünerini henüz gösterebilmiş değiliz. Türkiye’nin en önemli sorunlarından bir budur. Ceza yasasından bulunan bir örneği vermek isterim. Şimdi ceza yasasında üç maddede izin sistemi vardır. Bu, 4483 sayılı kamu görevlilerinin yargılanması ile ilgili yasadaki izinle ilgisi yoktur. Parantez arasında söyleyeyim 4483 sayılı yasa gibi bir yasa şu anda hiç bir Avrupa, Asya devletinde ya da Kara Avrupası’ndan esinlenen Latin Amerika devletinde yoktur. Afrika devletinde yoktur. Bizde müstesna, bizde var o. Biz de bu izin sistemini gittikçe genişletiyoruz. 19. yüzyılda vardı. 1870’de Fransa bunu kaldırdı, 1861’de Bolivya kaldırdı. 1831’de Belçika kaldırdı ve anayasa ile bunu güvence altına aldı. Dedi ki bu konuda yasa çıkaramazsın. Biz ne yapıyoruz, o yasanın uygulama alanını geliştiriyoruz. Mit yasası ve benzeri... Biz nereye gidiyoruz dünya nereye gidiyor. Parantez içinde buna da dokunayım. Öbür izin sistemine gelince o da şudur. Bazen düşünceyi ilgilendiren suçlar vardır. Bu suçlarda,

cumhuriyet savcısı olaya el koyup, yasa kendisini bağladığı için dava açmayı düşünebilir. O suçlarda Cumhuriyet Savcısı dava dosyası bir siyasetçinin önüne götürür. Bu her sistemde birkaç madde halinde vardır. Amaç şudur: Cumhuriyet Savcısı siyasi bir değerlendirme yapamadığı için bir siyasetçiye danışır. Genellikle devlet başkanına gider. Devlet başkanı bakar, der ki bu davanın açılması ülkenin aleyhinedir, izin vermiyorum. Ama bunu gerekçe de göstermez. Gerekçe gösterirse tartışma olur. Çünkü siyasi değerlendirmeyi o yapabilir cumhuriyet savcısı yapamaz. Bakın bağımsızlık burada da ortaya çıkıyor. Cumhuriyet Savcısı bir yargı adamıdır, bunu yapamaz. Ve buna benzer davalarda bizde adalet bakanları görüşlerini kamuoyuna duyurmuşlardır. Hele bir tanesinden bir dava açılacağı sırada izin istediler. Ünlü bir isimdi. Ne düşünüyorsunuz dediklerinde Adalet Bakanı kasıla kasıla dedi ki “Ben devletime sövdürmem» demişti. Yargıç olduğunuzu düşünün. Dosya önünüze gelecek. Beraat ettirseniz devletinize sövdürmüş olacaksınız değil mi? Mahkum etseniz adalet bakanı sevinecek. Siyasetin etkisi altında kaldığınızı izlemimi doğacak. Kurumları iyi anlamazsanız böyle potlar kırsınız. Hepinize teşekkür ederim.

Moderatör Sir Edward Garnier: Çok teşekkür ederiz. Benim elimde hazır bir soru var. Zaman ilerliyor, zamanı çok ekonomik kullanmalıyız. Öncelikle elimdeki soruyu Prof. Selçuk’a sorarak başlamak istiyorum. Sorum şu, bazı kuruluşların ve özellikle medya kurumlarının, mahkeme kararlarından memnun olmaması halinde, medya aracılığı ile bu memnuniyetsizliklerini rahatsız edici şekilde dile getirdiklerini gözlemliyoruz, hatta bazı durumlarda kararların uygulanmadığına şahit oluyoruz. Bunu hukukun iyi şekilde uygulandığı yönünde değerlendirebilir misiniz?

Prof. Dr. Selçuk: Bunun cevabı oldukça basit: Hayır. Hukukun uygulanmadığının çarpıcı bir örneği kendiniz vermiş oldunuz. Mahkeme kararı hoşunuza gitmediği zaman bağırırmaya başlıyorsunuz. Zaten yargıçların önüne gelen her davada yargıç iki tarafı birden memnun edemez. Hangi taraf davayı yitirmişse size karşı mutlaka bir şeyler söyleyecektir. Hatta bazı suçlamalar olabilir. Yargı yaşamında biz bunları yaşadık. Bu yeni bir soru değil bizim eski huylarımızın dışı yansımından ibarettir. Teşekkür ederim.

Moderatör Sir Edward Garnier: Çok teşekkür ederim, bir sonraki soruyu Helena Lišuchová’ya yönelteceğim. GRECO’nun internet sitesini incelediğimizde, hukukun üstünlüğüne karşı en büyük tehdidin yolsuzluk olarak belirlendiğini görüyoruz. Bunun neden olduğunu açıklayabilir misiniz? Sizin tanımınıza göre yolsuzluk nedir?

Helena Lišuchová: Teşekkür ederim. Bu sabah da belirtildiği üzere, tehdit hukuka ve yasal süreçlere olan güven ile ilgili. Güveni azaltan hususlar GRECO tarafından da incelenmiştir. Yolsuzluk ayrıca, toplumun hem yasal hem de idari süreçlere, özel ilişkilere ve iş ilişkilerine olan güveninin azalması olarak anlaşılmaktadır. Eğer siz eşitliğe aykırı şekilde rüşveti kabul ederseniz, insanlar rahatsız olurlar. Bu durumda toplum, kendilerine devlet tarafından sağlanması gereken teminatlarla ve idari süreçlere olan güvenini kaybeder. Yolsuzluğu gelince, sizin de daha önce belirttiğiniz gibi, biz yolsuzluğun tek bir tanımına bağlı olarak çalışmıyoruz. Hukukun üstünlüğünün tek bir tanımı olmaması gibi, yolsuzluğun da tek bir tanımı olduğundan bahsedilemez. Söylediğim gibi yolsuzluk, işinizi yaparken, aslında kabul etmemeniz gereken bir avantajın kabul edilmesidir. Bu avantajın mutlaka maddi olması gerekmez. Bir hizmet, akşam yemeğine davet veya bir yerde hafta sonu tatili bile olabilir. Aralık ayında Prag’ta katıldığım bir konferansta konuşulduğu gibi, cinsel bir avantaj dahi olabilir. Avrupa Konseyi’nin genel sekreterliği görevini yapan Thorbjorn Jagland’ın Avrupa Konseyi komitelerinde belirttiği şekilde cinsiyetler yönünden eşitlik, Avrupa Konseyi’nin tüm eylemlerine ve politikasına yön vermektedir. Biz de GRECO olarak bu bakış açısını benimsedik ve bazı sonuçlara vararak konferanslar düzenledik. Bu konferansta, Ukrayna’da yolsuzluk konusu içerisinde cinsel yönden rüşvete de yer verilmiştir. Bu da artık rüşvet kapsamında sayıldığı için bunu da eklemek istedim. Teşekkür ederim.

Moderatör Sir Edward Garnier: Bir sonraki soru, Savcı William Sorrell’e yöneltilmiş. Size göre hükümetin, özel soruşturmalar yürüten savcılarının görevden alınmasında veya atanmasında söz sahibi olması doğru mu?

William Sorrell: Hayır, bunun doğru olmadığını düşünüyorum, meğer ki özel atanan savc ı güvenlik ve bağımsızlık konularında doğmuş olan şüphelerin yok olmasını sağlasın. Ancak bu atanma gerçeğe ulaşılmasını ve soruşturmayı kısıtlıyorsa, göreve getirilen kişi yüksek mevkide de olsa uygunsuz olduğunu düşünürüm.

Moderatör Sir Edward Garnier: Teşekkür ederim. Son soru bana yöneltilmiş ve iki bölümden oluşuyor. İngiliz hukukunda rüşvet sadece iki kamu hizmeti yönünden mi sınırlandırılmıştır?

Bu sorunun cevabı hayırdır. Sözleşmede belirlenen suçu işleyen herkese uygulanır. Bu kişinin özel sektörde veya kamu sektöründe çalışmasının önemi yoktur. Sorunun ikinci bölümü: Devletin, özel hukuk kişilerine karşı ceza alanından başka konularda soruşturma başlatması mümkün müdür? Yine cevabım hayır olacak. Devlet, kendi ceza sistemini özel hukuk kişilerine karşı kullanmamalıdır, zira bağımsız hakim ve savcılar tarafından yürütülecek bir sistem vardır, aksi durum hukukun üstünlüğünün kötüye kullanımını oluşturur. Sanıyorum bizden bu kadar. Sevgili panelistlere katkılarından dolayı teşekkür ederim. Bizi dinlediğiniz için teşekkür ederiz.

Session 2

Threats to the Rule of Law

Moderator

Sir Edward Garnier

UK Parliament, Former Solicitor General of England & Wales

William Sorrell

Attorney General, Vermont, USA

Helena Lišuchová

Council of Europe, Member of GRECO's Bureau

Prof. Sami Selçuk

Honorary President of the Court of Cassation of Turkey,
Professor of Criminal Law at Bilkent University

Moderator Sir Edward Garnier: May I introduce my fellow panelist: On my far left is Prof. Sami Selçuk who I am sure well-known to everybody here from Turkey. He was as you know, the first president of Turkey's Court of Cassation. He was a former leading prosecutor and he is a much published and widely respected criminal law academic. On my left; Helena Lišuchová, she is from the Czech Republic and she is the head of her country's international cooperation department at Ministry of Justice. She is also head of Czech delegation to GRECO which is the European Council body dealing with anti-corruption. And now on my right, is William Sorrell who's the Attorney General for the state of Vermont in the United States. He has been since 1997 and he has been consistently re-elected ever since. He's been a state lawyer as well as a lawyer in private practice for a little while. A lawyer and a Member of Parliament who talks too much: that's me. But he is also a delegate deal of voluntary and charitable work as well in his home state.

Our next subject for discussion is 'Threats to the Rule of Law' and my role as the moderator of this session is to try to facilitate and stimulate that discussion, although given our distinguished panellists I am confident that I will not have to work too hard to do that. I am anxious not to delay proceedings unduly, but before we get to their contributions, I have been asked to set out some initial thoughts of my own on the rule of law and the threats which it faces in many countries today and, it has been widely said, in contemporary Turkey.

In particular, I want to draw on my own experiences in supporting, developing and implementing the rule of law during my career, both as a member of the Bar in London where my practice for the last nearly 40 years has focused predominantly on the interaction and conflict between freedom of expression and the right to privacy and reputation, as a British Member of Parliament, and as a Government minister. Nowadays we describe that conflict through the prism of the European Convention of Human Rights and in particular Articles 8 and 10, but it is a conflict that has been dealt with for centuries under the common law of England and through statute and, despite our 60 year membership of the Convention and our ability since the implementation of the Human Rights Act 1998 to have Convention points decided in English courts, these are not new issues and they are still much affected by the common law. As an MP I have legislated twice in the last 20 years to adjust the law of defamation in my country although I cannot say that the law has been greatly improved by either statute and I have participated in debates about the relationship between the executive, parliament and the media, mostly recently in the context of the Leveson Report, a judicial inquiry into phone tapping and other criminal activities by the tabloid press. And as Her Majesty's Solicitor General, one of the two Government law officers, I had, amongst many other things, to protect the rule of law and the administration of justice by policing our laws of contempt of court by making sure that the media and individuals did not publish information that could prejudice court proceedings, particularly criminal trials.

These experiences highlight three critical areas of significance in the context of contemporary Turkey: first, the independence and role of the legal profession and the judiciary; second, the role of the executive in implementing and sustaining the rule of law, and third, the role and significance of a free, independent and thriving press.

There is no single, orthodox definition of the rule of law but for the purposes of this introduction, I propose to adopt as a working definition that of the late Lord Bingham, one of Britain's most eminent recent jurists, where in his pithy book, entitled "The Rule of Law" (which, as an aside, I would commend to all as essential reading), he wrote that

"the core of the...principle is...that all persons and authorities within the state whether public or private, should be bound by and entitled to the benefit of laws publicly made, taking effect (generally) in the future and publicly administered in the court."

The problem of course with any definition of the rule of law is that it is just that, a definition. We can only really understand the potential range and implications of any threats to the rule of law if we also understand that the rule of law is not just a formulaic definition, devoid of content. It does not mean simply rule by law, where the content of those rules is irrelevant. Although an essential and integral part of the rule of law is a clear, defined and prospective legal framework, the mere codification and de jure existence of a set of principles does not suffice to protect and implement the rule of law. Take Nazi Germany. Although elements of the constitution were suspended after 1933, Hitler and his National Socialist government were elected and governed ostensibly under the Weimar Constitution until their defeat in 1945. There are constitutional arrangements in all sorts of

countries that on their face imply the existence of the rule of law but which experience tells us does not exist sufficiently, or even at all. Zimbabwe has a constitution and a recognizable judicial system; Russia (and the Soviet Union before it) has a constitution and a justice system. But I am not sure I would want to have any commercial or criminal dispute arbitrated in those jurisdictions especially if the government or a friend of the President of either country had a more than passing interest in the matter.

In contrast, the United Kingdom does not have a codified constitution. Our attachment to the rule of law is sustained by a series of historical conventions that have the force of law, statutes approved by Parliament, the cumulative decisions of judges, and international treaties. While our system may be far from perfect, no one would sensibly suggest that the rule of law operated more effectively in Germany under the Weimar Constitution in 1938 or in Zimbabwe than it did or does in the United Kingdom then or now.

One of the greatest threats to the rule of law therefore is a literal and formulaic approach to its implementation. It will be lost upon no one in this room that many of the greatest threats and inroads to the rule of law in the last one hundred years have been said to have taken place not only because they were in accordance with the law, but because they were necessary to protect the rule of law. Whether it was Ralph Waldo Emerson or Dr Samuel Johnson who first came up with this line does not matter for present purposes, but it is apt when thinking about governments that claim to be taking away constitutional freedoms in order to protect them to remember it: "The more he talked of his honour, the faster I counted the spoons".

The lesson of history is clear: when the executive itself invokes the need to protect the rule of law in the name of the public or national interest, all elements of society - the judiciary, the legislature, the media and the people on whose behalf the executive acts need to be at their most vigilant to ensure that the fundamental principles which underpin the rule of law are not eroded or being misused.

The "public interest" and the maintenance of the rule of law are frequently used to justify incursions into the principle of the rule of law on the basis that they are necessary for the safety of the public and the preservation of the state. In the late 20th and early 21st centuries, the threat posed by international terrorism has particular significance in this context. Clearly, if the state succumbs to its external enemies, the rule of law will be lost. Yet equally, if the State does not uphold the basic principles of law and justice when faced with such threats, its citizens may well be in no better place than if it had succumbed to the external threat. Only a few years ago, in the final months of the Labour Government that lost office at the general election of 2010, it tried to introduce 90 day detention without charge - I stress, without charge, not pre-trial - in suspected terrorism cases. My party, the Conservative Party, was against it, the Liberal Democrats, our current coalition partners, were against it and sufficient members of the Labour Party were against it to ensure that the Government dropped its plans. Under our system the Government is accountable to Parliament and here was an example of a Government with, on paper, a commanding majority in the House of Commons, having to bow to the will of Parliament. Of course the threat of terrorism in the United Kingdom was and remains high but very few MPs wanted to protect liberty by eroding it. The words of the great 17th century English philosopher, John Locke, remain as valid today as they were in the seventeenth century: "Wherever law ends, tyranny begins".

I have already said that an independent and fearless judiciary and an independent and fearless legal profession are fundamental to the maintenance of the rule of law. No better example of this can be found in a case argued in 1941, at a stage of the Second World War when our fortunes were not at their best, about a Government minister's powers to detain those whom he had "reasonable cause to suspect a person to be of hostile association". The case is called *Liverside v Anderson*. It is worth reading all five of the judgments handed down in the House of Lords, then our highest appeal court, but if you only read one read the dissenting judgment of Lord Atkin. His words bear close scrutiny:

"I view with apprehension the attitudes of judges who on a mere question of construction when face to face with claims involving the liberty of the subject show themselves more executive minded than the executive.... In this country, amid the clash of arms, the laws are not silent. They may be changed, but they speak the same language in war as in peace. It has always been the pillars of freedom, one of the principles of liberty for which on recent authority we are now fighting, that the judges are no respecters of persons and stand between the subject and any attempted encroachments on his liberty by the executive, alert to see that any coercive action is justified in law."

I merely note that as recently as last month, Prime Minister Erdoğan was widely reported as making critical comments about the Constitutional Court's decisions concerning twitter, the High Council of Judges and Prosecutors and the internet law. He is reported as stating that:

"This Constitutional institution is defending the commercial law [rights] of international companies while it should be defending the rights of the public. Everyone should know their place and their boundaries. Everyone should know their authority."

No doubt we should all know our place and where the boundaries are; I am just not sure that a politician is the right person to tell the citizen or a judge what his place should be or what the boundaries that separate the powers within the constitutional settlement should be. In understanding the importance of the rule of law, politicians and judges alike would be wise to read all of Lord Atkin's speech in *Liversidge* and in particular his concluding remarks, when he refuted the majority's 'strained interpretation' of the statute in order to give the Home Secretary broader powers to detain persons in a time of war.

"I know of only one authority which might justify the suggested method of construction: "When I use a word,' Humpty Dumpty said in rather a scornful tone, 'it means just what I choose it to mean, neither more nor less.'" 'The question is' said Alice, 'whether you can make words mean so many different things'."

I'm not sure of how many you are familiar with the works for Lewis Carroll, *Alice in Wonderland* but Lord Atkin make sure that his fellow law lords were made a little more familiar within. Lawyers are, of course, highly skilled and well practised at making words mean "so many different things". But the fundamental principles which underpin the rule of law, are immutable. It is perhaps understandable that politicians, who are responsible for maintaining national security and who are accountable to their electorate may see a short-term solution to knotty and difficult questions. The role of an independent judiciary is to see the broader consequences of any erosion of the rule of law and to act as a check on the power of the executive. It was Lord Bingham, earlier quoted, who correctly remarked:

"There are countries in the world where all judicial decisions find favour with the powers that be, but they are probably not places where any of us would wish to live."

Judicial independence is therefore an essential constituent of the rule of law. If the guardians of the rule of law do not, or cannot, strive to preserve the rule of law, there can be little hope for the ordinary citizen.

Threats to the rule of law come in many forms. Corruption in the public or the private sector is one of its more invidious forms, undermining both the principle of equality before the law and the consensual social acceptance of the rule of law. Traditionally the UK has had low levels of corruption and we have been loath to do much more to bring the laws against bribery and corruption more up to date, not least because it was not easy to find an acceptable definition of a corrupt gift or payment. It was always easier to recognise than to describe so we left the law as it had been for 100 years. The Bribery Act 2010 is however now widely regarded as one of the toughest in the developed world, not least because of its Section 7 which criminalises the failure to have systems in place to prevent corruption. This shows the importance of evolving and developing measures to protect the rule of law, not remaining static and complacent. Complacency is, of course, itself a major threat to the rule of law but I complacently like to think that the Bribery Act demonstrates a lack of complacency on the part of British legislators.

On a related issue, another major threat to the rule of law in far too many jurisdictions, and indeed worryingly in the United Kingdom, is the accessibility of justice. All too frequently, access to justice and the rule of law is the preserve of the rich and powerful. Access to justice, both in the criminal and in the civil courts must be available to all, otherwise equality before the law exists on paper and not in practice. Only last week in London, a major fraud trial was halted in London because the defendants were not able to secure adequate representation due to cuts in public funding for criminal defendants. The inability to secure adequate representation and to achieve equality of arms with the prosecution undermines not just confidence in the justice system but the rule of law itself. Although I am a Government party MP my opposition to the changes to public access to the law are well known. They will lead to injustice for the individual victims of crime and for society as a whole which expects the guilty and the innocent suspect alike to be fairly tried before the criminal courts. It is highly

dangerous and something on which all those involved in the legal profession have a particular duty to guard against. And I should add that the judge who stopped the prosecution did so not out of political bias against the Government but in support of the rule of law. And as a further aside which may amuse those of you who have followed the turbulent saga of the unproven corruption allegations disclosed by social media here in Turkey, the lawyer representing the defendants in the fraud case in London who, in the best traditions of the Bar appeared for his impecunious clients for free, was none other than the Prime Minister's older brother.

In England we have two Law Officers, the Attorney General and the Solicitor General. They are Government ministers, appointed by the Prime Minister from the party of Government. They are usually Members of Parliament with all the constituency obligations of any other MP (although they can be members of the House of Lords) and they accept collective responsibility for Government policy and decisions just like any other minister. But they are different to other ministers in that they ought to be lawyers of some standing in the profession and the Prime Minister cannot tell them what to do in their role as Law Officers. They superintend, but do not manage, the state prosecution agencies, the Crown Prosecution Service and the Serious Fraud Office. They cannot direct that someone be prosecuted and when a politician is to be prosecuted they are not even consulted about it. Over the last few years a number of MPs and peers have been prosecuted for making dishonest expenses claims and a few weeks ago the Deputy Speaker of the House of Commons was prosecuted for sexual assault and rape. The Law Officers were not told what the evidence was, whether they might or might not be prosecuted and nor were they consulted about the political fallout of these prosecutions. Had either Law Officer attempted to interfere or influence the process they would have lost their jobs at once.

They are also the chief legal advisers to the Queen, the Prime Minister and the Cabinet and in that role they give dispassionate and confidential legal advice and represent the Government in the higher courts, in the European Court and the ECtHR in Strasbourg. They don't temper their advice to suit their political party or to appease an irate Prime Minister. They speak truth unto power and if the Prime Minister doesn't like their advice and wants it changed so that the unlawful can appear lawful, they say "No" and if he still insists, they resign. When a Law Officer resigns because his advice to Government is politically unpalatable you have a constitutional crisis and it is more likely than not to lead to the resignation of the Prime Minister. This nuclear option is politically the only weapon the otherwise politically weak Law Officers have and it has not been used for many years because the unspoken respect for the rule of law and the separation of powers is more powerful than the desire to get away with breaking the law.

I have frequently described the Law Officers as submarines. They are at their most effective when they are unseen and unheard. If they surface it usually means they are in trouble or the Government is in trouble. They don't reveal the advice on the law they have given the Government anymore than a lawyer in private practice would broadcast the advice given a client. They patrol the inner reaches of Government making sure that it and its political ministers who are most effective when they are seen and heard comply with and uphold the rule of law. There are no statutes setting out what the Law Officers can or cannot do save for one which allows each to do the work of the other if he is absent. Their behaviour is governed by their own professional standards and practice built up and adapted since the 14th century. Their loyalty is first to the rule of law, second to Parliament and only thirdly to the administration of which they are a member.

Lastly I m appreciate I'm getting on, lastly, I want to touch on an area which I know has been much discussed in Turkey, namely the role of the media and freedom of expression in preserving the maintenance of the rule of law. Not quite 15 years ago, Lord Bingham who I credited earlier, said this in an appeal concerning a former member of the security services who was being prosecuted under the Official Secrets Act 1989 for handing secret information to the press. This is what Lord Bingham said:

"The reasons why the right to free expression is regarded as fundamental are familiar, but merit brief restatement in the present context. Modern democratic government means government of the people, by the people, for the people. But there can be no government by the people if they are ignorant of the issues to be resolved, the arguments for and against different solutions and the facts underlying those arguments. The business of government, he said, is not an activity about which only those professionally engaged are entitled to receive information and express opinions. It is, or should be, a participatory process. But there can be no assurance that government is carried out for the people unless the facts are made known, the issues publicly ventilated. Sometimes, inevitably, those involved in the conduct of government, as in any other walk of life, are guilty of

error, incompetence, misbehaviour, dereliction of duty, even dishonesty and malpractice. Those concern may very strongly wish that the facts relating to such matters are not made public. Publicity may reflect discredit on them or their predecessors. It may embarrass the authorities, it may impede the process of administration. Experience however shows, in this country and elsewhere, that publicity is a powerful disinfectant. Where abuses are exposed, they can be remedied. Even where abuses have already been remedied, the public may be entitled to know that they occurred. The role of the press in exposing abuses and miscarriages of justice has been a potent and honourable one. But the press cannot expose that of which it is denied knowledge.”

The argument at that appeal was whether the Act complied with the defendant's rights to free expression under Article 10 of the European Convention and whether he had a public interest defence. It was held that whilst the Act was a prima facie restriction on his right to freedom of expression, the restriction was nonetheless prescribed by law and directed to the objectives specified in Article 10 of the Convention. The question was whether the restriction was proportionate or not. As the ban, under the Act was not absolute, but provided for disclosure with lawful authority provided the correct procedures were followed, sufficient and effective safeguards to satisfy Article 10 of the Convention had been provided. Sadly, his appeal was dismissed.

On one level, it is understandable why some politicians and people in authority do not want to be subject to scrutiny but we cannot in a democracy under the rule of law have one rule for some, and another for the rest of us. If it is right that there is no public interest in the dissemination of false information it is also right there should be greater public access to genuine public information.

Last year, England abolished the offence of ‘scandalising the court’. It was contempt of court knowingly to publish derogatory statements about the judiciary or individual judges where those statements would undermine the administration of justice generally or public confidence in it.

The original justification for the offence was famously described by one judge as the need to “keep a blaze of glory around the judiciary, and to deter people from attempting to render them contemptible in the eyes of the public”. That this was a statement from the 18th which shows how far both the rule of law itself has evolved in the United Kingdom, but moreover how the consensual basis of the rule of law has evolved or eventually was case in the pretty council last week dealing with this form of contemptive court from malicious where the pretty council upheld the existence of contemptive court in the context of the constitution.

Keeping the judiciary in an ivory tower poses as great a threat to the rule of law as impugning the judiciary's integrity with false and malicious criticism. Any restriction on freedom of expression, even on false and unjustified criticism, has or could have a chilling effect which deters justified criticism. Although this was an offence which had fallen into disuse some time ago, the abolition of this archaic restriction has reinforced the rule of law and the principle of accountability of all before the law.

The internet undoubtedly poses unique opportunities and challenges alike for freedom of expression. It is no respecter of boundaries and legal jurisdictions. The Arab Spring was kept going by social media. The United States and British governments have faced with the Snowden and the Wikileaks revelations, also difficulties and embarrassments. The internet can both be a force for good and for bad. It can reach way beyond the realms of ink and paper. It has put the English jury system, one of the bulwarks of our criminal justice system, under huge strain because can it no longer be safely assumed that jurors will only have access to the information they have heard in court. An English court order prohibiting the publication of information prejudicial to the defendant is not enforceable against a blogger in California. The internet is no respecter of Government. The ban on Twitter in Turkey was easily circumvented. An injunction with no effect is no injunction. King Canute knew he could not control the tides; the courts and politicians cannot independently control the tide of the internet so we must willingly and pragmatically adapt our laws and our practices to cope.

So that was my overlong introduction and I would now very much like to invite Will, to say a few words and then I'll get to ask Helena and then I'll get to ask the Professor. So Will.

William Sorrell: Thank you Sir Edward and let me join of those thank the organizers for inviting me to participate in this extraordinary symposium in this extraordinary city, also I want to say that looking at the list of the presenters for the two days symposium I'm humbled by the caliber of my fellow presenters. I am not a legal theorist, I am not an academic. I work as the Chief Law Enforcement Officer of my state in the trenches if you will in making decisions to try to further the rule of law to enhance justice.

I'm an elected state wide office holder so, I answer only to the voters of my state. They decide whether I remain in office and my jurisdictional authority is not limited just to the criminal law. I and my assistant attorneys generals that worked for me have the authority to prosecute all state criminal laws from shoplifting up to, including murder. But also we enforce, prosecute violations of our environmental protection laws, our consumer protection laws, our antitrust laws against the anti-competitive behaviours in commerce. Our campaign finance laws that set the rules during; spending in gathering of money during the collecting money in conjunction campaigns for elective office. And we enforced our civil rights laws against discrimination in the realm of employment. So it have broad jurisdiction and authority; it's a demanding job but at the same time it's a job that provides very rewarding opportunities to enhance the safety, health, and quality of life of Americans.

I thought for my remarks I would start with what is really the guidepost for me as I approach my job and that is the oath of office that I take at the beginning of each of my terms of office so, this is an oath that I have taken in very public form 8 different times. And it's not long its actually quite brief and has three main provisions. First is that, I swear that I will be true and faithful to the state of Vermont; and I will there in that I will not directly or indirectly do any act or think that is injurious to the constitution of the state or the government of the state. So that provision I essentially swear a legions to the bedrock of our system, our state constitution into the government. And there is a second very brief provision where I swear that I will support the constitution of the United States, the bedrock of the whole system in the United States of America. It is the third provision that I really want to focus on today as he talk about threats to the rule of law. In that third provision, I swear that I will faithfully execute the office of the Attorney General for the State of Vermont and that I will there in do equal right and justice to all persons, to the best of my judgment and ability according to law. And, I submit to you that if you pay attention to that oath of office in particularly that third provision that I just talked about that is a tall order. Because if you look at the wording to do equal right and justice to all persons, that means that in deciding to commence investigations, to conduct investigations, to choose to bring charges or allege violations of state statutes whether civil or criminal. That I will show no favouritism to my friends or my family. Nor to those in my political party, nor to those of my race or religious persuasion. The flip side of that, is that I won't single out for persecution or special treatment, those individuals who are enemies of mine or not enemies but maybe those due to race, ethnicity, where they live, political persuasion, religious beliefs that are different from mine. Those individuals who perhaps I just feel less comfortable with than others. It was suggested this morning that no system the rule of law is perfect and certainly not perfect in my state nor in my country. And that's just looking at the system but the justice system is run by individuals and just in the same way that no system is so perfect, individuals are not perfect. And so we are subject in making are investigative and enforcement decisions to trying to be aware of our own individual biases, our fears, our discomforts. And try very hard to set those aside and to not have them, have an influence on the decisions that we make. At the same time I don't think there's any question but that justice system under the rule of law does not mean that everyone is treated exactly the same, no matter what the situation. Nor are those of us who make our subjective decisions to investigator to enforce, to prosecute, to convict. Nor are we robots but rather we are asked to make our best subjective decisions. That same oath of office that I mentioned, I administer and I make a point personally of administering of each and every one every one of my new assistant attorneys general. And I ask them to consider the language of the oath and what that means.

I also bring another consideration, raise another consideration particularly for those who are working for me in the enforcement arenas that I've just mentioned or in working with what we called vulnerable populations those who are example who are in the custody of the state because if they haven't been convicted of crime, so there in prison. Others who perhaps due to mental health needs or issues have been taken into custody by the states that they may receive care either an institutionalized setting or out in the community under some strict supervision. Some are the children we have taken to custody because they have been abused or neglected or the cases that we bring in the most severe, abusive neglect cases where we seek to terminate the parental bounds of parents. So that children may be placed for adoption. Particularly for those assisting AG's were going to be working in those kinds of enforcement arenas or involved in cases, involving vulnerable those citizens who are vulnerable in state custody and control. I tell them to go read the ethical rules that govern lawyers in the state of Vermont. But with particular emphasis on those provisions that talk about government lawyers, enforcement lawyers and we under those rules are not simply to play by the rules of court. Nor are we simply to be zealous advocates for whatever position where espousing. Rather we have some special provision on the ethical rules in that is not just to be a zealous advocate but, to seek justice. So that prosecutors under our system our jobs are quasi-judicial, if you will, and I tell my people you are to seek justice as you go about

performing your duties. And I was in New York City at a meeting last week. And one of the very rainy night, I was walking along the street. So all these people with umbrellas are hopefully umbrellas lined up along the sidewalk and I thought what could keep everybody here with us torrential downpour. And then, I looked up and noticed the opening new Spiderman movie. So I was reminded of another thing that I tell my assistants A. G's and the sentiments are at least distributed with Spiderman I suppose that's true but I know my mother said that to me a very long time ago and that is "With great power comes great responsibility". And so I tell those who work for me following the suggestion the panel this morning to exercise restraint. You have such great power under our system. Give yourself room for error by exercising restraint. Under use your power rather than overuse of your power.

I have said that I very much like my job. I wanted to talk just for a minute or two or three about something that I do not like and that I when I have experienced it in Vermont and I am aware of it elsewhere. I think it is just plain wrong and that is undue meddling the interference with me and my office trying to do our jobs in terms of deciding what cases to investigate, how those investigations are conducted; making the prosecutorial decision to bring charges and then to resolve a cases if possible. I think the independence of the judiciary is hugely important but the independence of the prosecutors and investigators is hugely important. When I have had situations when prominent people have tried in my view to show favouritism to some or much less favouritism to others I have considered for me to have done that, even really consider doing that to be a violation of my oath of office and certainly inconsistent with the rule of law. Professor Pildes this morning talked about situation in U.S. history of President Roosevelt the so-called "packing" or trying to pack the Supreme Court. I want to talk a little bit about slightly more contemporary U.S. history and situation involving the highest levels of the meddling with the justice system and situation that many consider to be very sad chapter in U.S. legal history. And if you do an online search and look up the term "Saturday Night Massacre", you will see elaboration of what I am going to talk about right now. The Saturday Night Massacre very briefly flowed so called Watergate affair in 1972 during the presidential election campaign. First let me just set some of contexts that the 1960's in the early 1970's were times of tremendous turmoil in the United States. 1963 our young progressive President John Kennedy was assassinated before his time. In spring of 1968 Martin Luther King, a civil rights leader, in the country was assassinated in just a month or two later when president Kennedy's younger brother Robert, a candidate for president, another progressive candidate was assassinated during his election campaign. During the 1960's and in early 1970's United States was involved in a very unpopular war in Vietnam, and those great turmoil the country on Civil Rights arena. In June of 1972, a number of man with former ties of the US intelligence services were arrested breaking into the headquarters of the President Nixon's opposition party, the Democratic Party. They were looking to plant a bug in the offices. And as investigation continued, serious questions arose as to other the highest levels U.S. governments were behind the so called Watergate Burglary. Ultimately, concerns that there be a fair and independent examination of these connections those calls for a special prosecutor. And esteemed the Harvard law professor former Solicitor General United States Archibald Cox was named the special prosecutor to investigate and decide who violated our lives no matter how high and to respond accordingly. And in the fall of 1973 in October, Archibald Cox having learned that there were some recordings allegedly made in the Oval Office in the White House that might have subject matter that was relevant to his investigation. He issued a subpoena for the so called White House Tapes.

President Nixon and those with him decline to respond to the subpoena in the offer to compromise October 19th of 1973 the special investigator Archibald Cox and official prosecutors rejected the compromise and said the subpoena stands. On the next day President Nixon called his Attorney General Elliot Richardson and he appointed and told him to fire Archibald Cox. Elliot Richardson declined, resigned from office. The job of Attorney General went to the number 2, also an appointed position, William French Smith. He was told to fire the Archibald Cox. He refused and resigned from office. Finally the third in line the individual Robert F. Bork did in fact fired Archibald Cox that set off a fear in the country, set off a fear president's own party. This kind of intervention in this investigation and the actions of the special investigator was just doing his job. Fast forward to the next year to 1974 the president was reelected in November of 1972; the 1973 the Saturday Night Massacre, 1974 the president facing certain impeachment and conviction before to congress resign and disgrace, several of his top level staff were imprisoned. Thus the end of the so called Watergate Affair, basically the end. Low point in U.S. legal history indeed but ultimately, arguably a high point and ultimately justice prevailed so I point that out to show that we've had our issues in the United States as you do here, in Turkey. But, dedication of rule of law can not only earn, but maintain and increase respect for the rule of law and those who administer justice. Thank you for letting me to participate.

Helena Lišuchová: First of all I wanted to thank also the organizers for organizing this event and for inviting me on behalf of GRECO to inform you on our activities and processes and the current monitoring that is going on, which is very pertinent to rule of law and the situation of Turkey at the moment.

So GRECO, the group of states against corruption was established in 1999 as an enlarged partial agreement by seventeen member states of The Council of Europe. Enlarged partial agreement means that not only the members of the Council of Europe, are invited to participate but also other countries. At the moment members are all 47 member states of the Council of Europe plus 2 we had the USA and The Belarus which joined as the latest member.

GRECO's objective is to improve the capacity of its members to fight corruption by monitoring and that is done through by mutual evaluation and peer pressure. To monitor the compliance of it comes to Europe with corruption instruments which set standards in this area. Namely those are the 20 guiding principles for the fight against corruptions and the criminal and civil law conventions on corruption and in additional protocol to the criminal law convention. GRECO's monitoring comprises of an evaluation procedure which is based on onsite visits and followed it up by an impact assessment so called compliance procedure designed to apprise the measures taken by its members of implementary recommendations emanating from country evaluations. In its previous rounds GRECO dealt with a wide range of issues as such as anti-corruption bodies, immunity of public officials as possible obstacles in the fight against corruption. The protection of individuals, the whistleblowers, those are the individuals who reports the suspicions of corruption. The confiscation of corruption proceeds incriminations provided for by the criminal law convention on corruption and the transparency of the party and election campaign foundations. The current forth evaluation round which was launched in January 2012 is devoted to corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors. The outcome of the forth evaluation of Turkey will be most interesting with regard to the theme today discussed. But Turkey has not been yet evaluated. Nor my country that matters the Czech Republic so I can only use examples from 14 countries that have already undergone the evaluation. There are reports have been published. Three more reports were adapted in December plenary meeting but we are still waiting the authorization of publication. The theme of the fourth round has clear links with GRECO's previous works notably the second evaluation round which examined the executive branch of public administration, focusing on corruption prevention in respect of parliamentarians is a continuation of GRECO's scrutiny on political financing during the third evaluation round and prevention of corruption regarding judges including late judges. And prosecutors represent and in depth follow up particularly important element of the first evaluation round. And that was the independence of judiciary.

As I have mentioned at the beginning GRECO monitors standards set by the legal instruments of the Council of Europe. The most important in respect of statute of judiciary of the criminal law convention resolution from 1997 on 20 guiding principles for the fight against corruption and recommendation of the Committee of Minister of Judges, independence, efficiency and responsibility which has been adopted in 2010. The convention's principal aim is to harmonize the criminal laws of contracting states in respect of corruption offences. The parties undertake to adapt such legislative and other measures as maybe necessary to establish as criminal offences. The different forms of corrupt behaviours are numerated in the convention. This obligation applies to bribery both active and passive of domestic and foreign public officials including judges and prosecutors, national and foreign parliamentarians as well as members of international parliamentary assemblies, officials of international organizations, judges and officials of international courts and to bribery in the private sector. It also applies to trading an influence account offenses in the laundering of proceeds from corruption offences. The 20 guarding principals adopted by resolution in November 1997 where elaborated by the multidisciplinary group of corruption which was in fact predecessor against corruption. Two principals named as principal 3&7 are focusing amongst others on independence of judiciary. Principal number 3 reads that "those in charge of prevention, investigation, prosecution and adjudication of corruption offences enjoy the independence and autonomy appropriate to their functions, are free from improper influence and have effective means for gathering evidence, protecting the persons who helped the authorities in combating corruption and preserving confidentiality of investigations". Principle number 7 obliges the states to promote specialization of persons or bodies in charge of fighting corruption and provide them with the appropriate means and training to perform their tasks. The performance of Turkey in these areas has been evaluated in 2005. GRECO was provided with all the relevant laws of the constitution with the information on the appointment of a Supreme Council of Judges and Public Prosecutors, members applicable at that time and with the procedure of appointment and

securing the independence of judges and prosecutors. Already at that time in 2005 the Greco recommended to further enhance the independence of judges vis-à-vis the Minister of Justice concerning their supervision and appointment.

In 2007 when the compliance reports has been adopted assessing the progress of the Turkish authorities with the implementation of their recommendation, GRECO observed that there was no real progress in ensuring greater independence of judges on the executive powers in relation to their appointment and supervision which was still entitling the Minister of Justice. The final assessment has been made in 2008 when Turkish authorities reported on the preparation of the judiciary forms strategy plan, which we heard today went through with several different statuses of reforms. Although there was some progress as by assessed by The GRECO in 2008 the major obstacle remained and that is the Minister of Justice has been still represented by minister himself. And that he remained the chair of plenary of the Supreme Council. As the reform of judiciary has still been going on recommendation has been asset as partly implemented. GRECO has not been dealing with the issue further because that evaluation round has been terminated in respect of Turkey in 2008. All these and more issues are dealt with in more depth during the current monitoring round and launched in January 2012. These are based on the third importance standards of the document that I mention earlier. And that is the recommendation on judges from 2010. Turkey will be monitored in coming years as to its abidance with these rules.

I will cite some of the recommendations just that you aware of the scope of the assessment. Paragraph 4 in fact states that the independence of individual judges safeguarded by the independence of judiciary as a whole. As such it is a fundamental aspect of rule of law. Other parts of the recommendation state that the independence of the judge and of judiciary should be enshrined in the constitution or at the highest possible legal level. Where judges consider that their independence is threatened, they should be able to have recourse to a council of judiciary or another independent body. Another important message is contained in chapter 2, the external independence of judges which is not a prerogative or privilege granted in judges' own interest but in the interest of the rule of law and of persons seeking and expecting impartial justice. The independence of judges should be regarded as a guarantee of freedom, respect for human rights and impartial application of the law. With regard to internal independence, the recommendation states that judges should be independent and impartial in their decision making and able to act without any restriction, improper influence, pressure, threat or interference, direct or indirect, from any authority, including authorities internal to the judiciary. The standard setting document also covers the establishment of councils for the judiciary as independent bodies, which seek to safeguard the independence of the judiciary and states that not less than half the members of such councils should be judges chosen by their peers from all levels of the judiciary. In exercising their functions, councils for the judiciary should not interfere with the independence of individual judges. Status and career, tenure and irremovability of a judge and his liability as well as ethical codes for judges are also covered by the recommendation.

All these questions are of interest to GRECO during the Fourth Evaluation Round. As I have said before, Turkey has not been evaluated yet, and won't be evaluated in 2014, so I will speak generally about the areas that emerged from those 14 publicly accessible reports. The main focus is on, first transparency, accountability, rule of law and independence, judicial and prosecutorial carriers, courts of conduct for judges and prosecutors and members of the parliament all three groups/areas of people are covered, conflicts of interest and the issue of gifts, decoration of assets, income and liabilities, including the question whether at spouses and other close relatives of the person have to report on their assets and income and disciplinary measures. The question of existence of Judicial Council its composition and powers always triggers huge debates. Such self-governing bodies of judiciary responsible for recruitment, careers, but also financial matters are the ones considered to ensure independence of judiciary. When a Judicial Council in a country is established, its composition is subject to analysis. There was not one country yet, that has not established such Council. I have to say that in my country, in the Czech Republic, we do not have a judicial council, not the council for the prosecutors. So I expect when we are evaluated, probably in 2015 we will receive some pointed recommendations.

GRECO assesses whether the composition of such Councils complies with the recommendation of ministers, meaning, whether membership of judges is at least half of all members and the way members are appointed to the Council. For example, the Former Yugoslav Republic of Macedonia received a recommendation, in order to strengthen the independence of the judiciary from undue political influence, ex officio membership of the

Minister of Justice in the Judicial Council should be abolished, although the Minister could not be a President of the Council, nor could he vote on the appointment or promotion of the judges.

Powers of such independent bodies are evaluated as well, especially with regard to appointment and career progression of the judiciary. In case of Latvia, GRECO recommended to strengthen the decisive influence of the relevant self-governing judicial bodies (in this case the Judicial Council and Judicial Qualification Board) and decrease the risk of political influence of the Latvian Parliament in the appointment, reappointment and career progression of judges. I should explain here that Latvian Parliament – the Saeima – confirms judicial appointments which are done by the judicial qualification board. This in itself may not be problematic, but must be properly safeguarded.

Another point of interest is the question of incompatibilities of functions of judges and prosecutors. Interestingly under the laws of the Netherlands, judges – except for judges of the Supreme Court – may be members of either of the chambers of the Parliament. For the duration of their mandate they are on leave from their judicial office. GRECO considered this as a possible threat to independence and impartial execution of the function of a judge after his/her return to court and therefore recommended to restrict the simultaneous holding of office in the Parliament and of a judge by law.

Those, I believe are the main findings of the so far adopted reports with regard to the theme of today's meeting – rule of law and connected independence and impartiality of judiciary. If you're interested all the reports are published at the website of GRECO. Or I can give you some information later. Thank you very much.

Prof. Sami Selçuk: Thank you dear moderator. I also thank to the organisers of this beautiful organisation and I congratulate them. I also congratulate them for bringing me together with my colleagues here.

The speeches before me touched on some principals and two separate systems have appeared, which are civil law and anglo-saxon system. I would like you to focus on that these should be definitely separated from each other. We have been talking about the rule of law, which is based on Anglo-saxon system. On the other hand, the basis of state of law is civil law. I prefer the first one, and I do not use this instead of the other one, I would like to highlight this firstly. Of course the rule of law is a basic principal, which should be discussed about all the time. The moderator defined the sate of law in a very good way. However I always think that the state is not in the scope of law, and there is an effort which is trying to swallow the state into the law. As a matter of fact, the discussion on this never ended in civil law. Today, we have the same discussions in Turkey. When we say the rule of law, the state and the individual are on the same level. Against what? They are on the same level against the law. I want to highlight that establishing the law is not in the monopoly of anglo-saxon system, but in the civil law system.

Establishing the rule of law of course was not easy in both anglo-saxon and civil law systems. Turkey is struggling to establish it with a little delay and today is continues. If you pay attention, you can see that this comes to a level of fighting and confrontation. Now I would like to give an example from France. If you have visited Victor Hugo House, which I would suggest you to do so, there is a statute of Cossette, carrying a bucket. When you step inside, you see some charcoal drawings. One these drawings has been made by a very famous artist, dated 1911. Again a bucket is being carried, but when you get closer to the drawing, you see that Jean Val Jean is carrying the bucket with his strong arms. The artist has written "weak arms of the republic" below the drawing. Because Cossette's arms are not strong enough to carry the bucket. If you pay attention, the date is not a very old date. If you think the years between 1789 - 1911, we can see that this fight is continuing. When I consider these historical developments, I may look with favour on the developments occurring in Turkey, but I am grieved when I think that Turkey cannot immediately solve these problems, although there are lots of beautiful examples in front of it. I spent 40 years for my career, then let me tell you this: Today's subject is the threats to the rule of law. Previous panellists touched on the threats in their own country, which is correct. If the judiciary is not independent in a country, it is not possible to investigate the public officers' corrupted acts properly. You cannot satisfy the public as well, this is for sure. So the topic goes the full circle and comes back to the independence of judiciary. If there is corruption in a country, criminal law sanctions protect the judicial principals. If bribery is a crime which is being committed very often, then the impartiality of the state is being violated. For someone the state can be bought, and for the others the state lets them to deal with facts in an easier way. If embezzlement is being committed, the public thinks that the

taxes they are paying to the state is being used for someone else's benefits. If it is possible in a country to act without complying with laws, this is the abuse of authority. Most of you will question whether this the true terminology. The duty cannot be used, it will be done or not. The true terminology is the abuse of the authority. This crime appears when the public officers do not use their authority in legal limits. So the state becomes an institution which operates out of legal limits. In order to overcome such a situation, the judiciary must be independent, and there is no other remedy for that. The independence of judiciary is safeguarded where the public opinion is strong, otherwise, it is not safeguarded enough. I do not handle the issue of independence of judiciary just from one angle. Firstly, the judges and the prosecutors should be independent against legislative branch. As a matter of fact, if you read article 138 of the Constitution, you would say that such a beautiful regime, by isolating yourself from the world. The problem appears when you try to practise it. You can find the excellent definition there. However practising it is a problem. I should say that the independence against legislative branch more or less occurs. There is no discussions on the subjects that are brought before the legislative branch. Additionally the politicians talk everyday, but not completely. Second is, the independence against executive branch. The main trouble arises here. What is the independence against the executive? For me, the reform in 2010 was not true in my opinion. I mean there were some true approaches, and wrong approaches. I am clearly telling you. The thing I know from my 40 years career is the thing that the independent officers are the ones who works in the higher judicial bodies, not the ones working in the bodies in the country. You should know this.

The minister of justice is a member of the executive branch and if he is the president of an institution which is directly linked himself, and if he has the right of voting, then you cannot say that that judicial institution is independent, no one can say this.

Thirdly, the meetings of the Supreme Board of Judges and Prosecutors are confidential. Assume that you are a judge or a prosecutor, then an investigation is being continued against you, then they implied sanctions on you. As there is a chance to object, you will object this, and this can be discussed by a bigger council. You become happy in case they accept your objection, but if they reject, then you ask why they did reject your objection. They give you an answer, which never changes, stating that your objection is dismissed as per the information and documents in the scope of the file. Now you start to think: What kind of an information is there in the file, but you would never know. My dear colleague touched on transparency. Practicing democracy is possible thorough transparent state. Is there an example of this? Yes. In Italy, a judge or a prosecutor is entitled to attend the meeting about himself as an observer, because it is open to public. Here you can see seriousness. You can hear the reasons but you do not have a right to talk. You will only listen. Everybody has to be serious in such a meeting. You can also learn what actually happened. I need to highlight again that the legislative is not independent against the government. Now the judiciary is collapsed. The president of Grand National Assembly of Turkey has also mentioned that. He said that "The article concerning the independence of judiciary, article 138 of the Constitution is dead." You cannot bring a dead to the life, you have to create a new regime. The third independence of judiciary, is the independence of judges between themselves. This independence occurs in high level judicial bodies, you vote and you sign. You will ask the other judicial bodies, yes, they can vote as well. There used to be system, where the members of the Court of Appeal and Council of State makes their evaluation in light of the decisions given by the courts, then give marks to the judges and the prosecutors. This system has been abolished in 2011, and I have been telling them to abolish for years because the judges must be independent against each other. It was a beautiful development, that is true. After completing the discussions regarding all of the legislatures, voting starts. This always starts with the most junior members. This is one of the dimensions of the independence of judiciary. In order to prevent the junior member to be influenced by the senior members, this is being done. The fourth point, the judiciary is independent against the streets, which is being violated everyday in this country. Everyday you can see people who acts like a judge and makes decisions in the media, who are mostly the journalists and authors. Everybody makes a decision instead of judges. In order to make this possible, they brought article 288 of Turkish Criminal Code. This is a sanction. This has been adapted from articles 435 or 436 of French criminal code. This is such a appropriate provision, however I have never heard that it has been applied in practice. The independence against the streets cannot be practiced in Turkey properly. The fifth dimension is the independence of the judge against his own ideas, opinions and beliefs. What he is supposed to do is to leave them outside of the courtroom. This the most ethical dimension of the independence of judiciary. I am not able to say to what extent this is being applied, I cannot know this.

Briefly, the important point is this: We could not manage to apply the excellent provision provided by article 138 of the Constitution. This is one of the most important problems in Turkey. I would like to give an example from the criminal code. The allowance system appears in three provisions in the criminal law. This is not related to the law regarding the trial of the public officers numbered 4483. By the way, I would like to say that no law like the one numbered 4483 occurs in neither Europe, Asia, Africa nor civil law countries. Only Turkey has it, and we are progressively developing it. We also had it in the 19th century. France removed it in 1870, and so Bolivia in 1861. Belgium removed it from its laws in 1831 and safeguarded this removal with its Constitution, by saying that you cannot make a law about it. On the other hand what we are doing is to enlarge the area of practice of that law. Laws such as law on National Security Organization and etc. Please see where the world is going, whereas where we are going. I would like to touch on the other allowance system. Some crimes are regarding the ideas. For such crimes, the prosecutor may set in the file and think to file the lawsuit. In these cases, the prosecutor takes the file before a politician. This fact occurs in every system with some provisions. The aim is: The prosecutor goes to a politician as he cannot make a political evaluation, and generally this person becomes the head of the state, the president. The president looks at the file and say that filing such a lawsuit is against the benefits of the state, and says I do not let you to do so. If the president shows a reason, there might be a dispute, because only the president can make the political evaluation, but the prosecutor. You can see that here the independence appears again. The prosecutor is a member of judiciary, he is entitled to do this. In cases like these, the ministers of justice announced their opinions to public. Especially there was a case where they requested permission to file the lawsuit, where the suspect was famous. When they asked the opinion of the minister of justice, he arrogantly said that "I will not let them to slang my state". Assume that you are a judge and they will bring the file in front of you. If you decide to absolve, you will be deemed as you let them to slang to the state, whereas if you decide conviction the minister of justice will be happy. The impression that you have been affected by politics will arise. If you cannot understand the institutions of the state, you will naturally drop a clanger. Thank you very much everybody.

Moderator Sir Edward Garnier: Thank you very much indeed.

I have some question have already been submitted by the members of the audience. Invite the members of panel here. Please use your time very economically. Time is marching on. I was going to start with asking Prof. Selçuk to this question which is asked by a member of audience here.

The question is we observe that certain circles such as some of the media try to make the courts bring them disrupted when they are not happy with the decisions and in some circumstances at court decision not even executed or implemented. What is your assessment to this in relation to good conduct of law in this country?

Prof. Selçuk: The answer is simple: No. You yourself gave an impressive example of the law not being applied. You start to shout when you do not like the decision of the court. As a matter of fact, a judge cannot make a decision which will satisfy both parties of the case. The one whose request is dismissed will always have something to say. Also, there might be some accusations. We had seen these problems in our careers. This is not a new fact, it is just a reflection of our old habits to the world. Thank you.

Moderator Sir Edward Garnier: Thank you very much indeed. The next question is addressed to Miss Helena Lišuchová. And the question asks we observe that as we looking the GRECO website you are counting corruption as one of the top threats to the rule of law. Why is that? Can you explain why? What does corruption mean within the confide of your limit?

Helena Lišuchová: Thank you. We've heard today in the morning already on the threats to trust in legality and legal process. That is also covered by the GRECO what is considered as process which undermines the trust. Corruption is understood also as process undermines the trust of public into proceedings, both in administrative and judicial proceedings, private relations and private business. If you are accepting bribe you are getting an advantage that you are not entitled to the equality of parties and people is disrupted. The public then lose its trust in the processes and the guarantees that state should give them. As to the corruption we don't work with a definition of corruption as you said earlier. There is no single orthodox definition of rule law and there is neither one for corruption. So as I said corruption is any advantage you are not entitled to or you get in the process of your work. It doesn't have to be only monitoring pecuniary benefit. It can also be a service, invitation to dinner, to week-end somewhere... But it can also we were discussing in December

at a conference in Prague. It can even be the providing sexual services. I should go back to the policies of Council of the Europe the Secretary General Mr Thorbjørn Jagland announced last year that the committees of Council of Europe in short gender equality mainstreaming for all policies and activities of Council of Europe. We in GRECO introduced this aspect, the corruption, during panel 2013 we came up with some outcomes of discussions we had a conference. There as one of the studies that was presented namely on high education on corruption at Ukraine. There it came up even sexual services might be considered as a bribe so that's why I mention that as well. Thank you.

Moderator Sir Edward Garnier: The next question directed to Attorney General William Sorrell. Do you think it is right that government should be able to influence the naming particular prosecutors all removing particular prosecutors or judges who are concerned with particular criminal trials and investigations.

William Sorrell: No I think that's inappropriate unless the appointment of the special investigator or special prosecutor is a respond to legitimate questions that have been raised about either confidence of the investigator or the independence and integrity of the prosecutors. But if there is attempt to influence which are design in more to restrict determination of the truth getting the actual facts then I think that is inappropriate no matter it's an high executive ranked official, member of the judiciary or legislated branch that seeking to limit in the investigation.

Moderator Sir Edward Garnier: Thank you. The last question is addressed to me and is in two parts. Does bribery and the English law is it restricted only two public services?

The answer of that question is no. It implies to anyone who commits the crime describe in the act. Does not matter if it is private or not.

The second part of the question is: Is it permissible for the governments to initiate criminal law other investigations into private citizens or corporations for reasons other than strictly criminal law reasons. For again the answers is no. Governments should not direct the use of the criminal justice system for its own private or political ends that criminal justice system is there to be administered by independent prosecutors and judges and it would be an abuse of rule of law where it to be otherwise. Then I think this is enough from us. Thank you my fellow panellist for your contributions. Thank you for listening to us.

Ana Konuşma / Keynote Speech

Hannes Swoboda

Avrupa Parlamentosu Sosyalistler ve Demokratlar Birliği Grubu Başkanı
European Parliament, President of Progressive Alliance of Socialists and Democrats

Bu konuşmayı yapmak ve görüşlerimi sizlerle paylaşmak için beni davet ettiğiniz için teşekkür ediyorum. Uzun yıllardır Türkiye ile ilgilenmekteyim, en azından Avrupa Parlamentosu’na katıldığım 1996 yılında bu yana 18 yıldır yoğun şekilde Türkiye’yi takip ediyorum. Başbakan’ın geçtiğimiz günlerde söylediğinin aksine sadece tek bir kaynaktan değil farklı kaynak an bilgiler alıyor ve kendimi Türkiye’deki gelişmeler hakkında bilgilendiriyorum. Neler olup bittiğini etrafıca anlayabilmek için farklı kaynaklardan yararlanmanız şarttır.

Eminim şunu fark etmişsinizdir: hükümeti eleştirdiğim zaman CHP veya diğer partiler memnuniyetlerini belirtiyorlar, muhalefeti eleştirdiğimde ise hükümet benden bahsediyor. Sadece, buradan bile ülkedeki siyasi iklimin ne kadar birbirine zıt ve gergin olduğunu anlayabiliriz. Bugün daha önce de güven, özellikle de karşılıklı güven konusunda burada konuşmalar yapıldı. Türkiye’de maalesef karşılıklı güven noktasından epey uzaktayız ve farklı siyasi güçler de yoğun şekilde birbirlerine güvenmiyorlar. Muhalefet ile hükümet arasındaki gerginliğe ilaveten son zamanlarda bir de hükümet ile Gülen Hareketi arasındaki mücadele ortaya çıktı. Kimileri bu hareketin toplumu böldüğünden bahsediyor, ancak en azından hükümetin onları devletin altını oymakla suçladığını hepimiz biliyoruz.

Türkiye’deki olaylar hakkında detaya girmeden önce, çok daha geçmişe, başka bir tarihe gitmek istiyorum. Bu etkinlik için bir araya geldiğimiz bugünden birkaç hafta önce 1. Dünya Savaşı’nın başlangıcını andık. 1. Dünya Savaşı sadece iki büyük imparatorluğun - Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Osmanlı İmparatorluğu - yıkılmasına sebep olduğu için önemli değildir, aynı zamanda farklı siyasi güçler arasındaki mücadelenin odak noktası olduğu için de çok önemlidir. Bir yanda daha milliyetçi özellikteki güçler, diğer yanda ise daha kozmopolit ve uluslar üstü güçler. O dönemde tüm ülkelerde milliyetçilik akımı iki yüzünü birden göstermekteydi. Bir tarafta, yeni uluslar inşa eden ilerici yüzü vardı; çok katmanlı, çok kültürlü Osmanlı İmparatorluğu’na yukarıdan bakan Kemal Atatürk’ün devrimi bence buna örnek teşkil etmektedir. Diğer tarafta ise, tabii ki, vatandaşların tümüne her zaman için açık olmayan bir sistem vardı. Türkiye’deki Kürt sorunu bu bağlamda örnek oluşturmaktadır. Ancak, birçok başka ülkede de durum aynıydı. Ya doğru olan milliyetçi tarafta idiniz, ya da yanlış tarafta. Bahsettiğim ülkelerde bu konularda hala birçok tartışma yaşanıyor. Birkaç gün önce “milliyetçiliğin” ne demek olduğu ile ilgili Ukrayna’da benzer tartışmalar yapılmaktaydı. Ukrayna’nın doğusundaki bir şehirde Meydan hareketini destekleyen bazı gençler bana gelerek, şunu söylediler: “Milliyetçiliği, aşırı sağcılık ile karıştırmamalısınız.” Bazı insanlar bunu gerçekten yapıyor ve onlar gerçekten hem milliyetçiler hem aşırı sağcılar. Tabii ki, ilerici milliyetçilik diye de bir kavram var. Ve Türkiye’de milliyetçi tarafa mensup olanların, yeni, açık ve demokratik bir toplum inşa eden ilerici gücü unutmamaları, bu tür bir toplum inşa ederken de kimseyi dışlamamaları gerekmektedir.

1. Dünya Savaşı sona erdikten sonra birçok Avrupa ülkesinin bu savaşın sonuçlarını iyi sindiremediklerine tanıklık ettik. Faşizm ile yeni otoriter güçler sahneye çıktı, tabii ki Almanya’daki Nazi sistemi ilk aklımıza geliyor. Böylece, 2. Dünya Savaşı patlak verdi. Ve ancak bir soykırımla son bulan bu korkunç savaşın ardından Avrupa ülkeleri bölünmüş, ayrıışmış ve birbirine karşı düşmanca olan bir Avrupa’dan yeni bir Avrupa’ya doğru birleşmeye başladılar ve en nihayetinde Avrupa Birliği vücut buldu. Bu uzun bir yoldu ve gerçekleşmesi zaman aldı, bu nedenle süreçten bahsederken ta yüzyl öncesine giderek 1. Dünya Savaşı’ndan bahsettim. Bu savaştan önce tabii ki birçok akım gerçekleşti ve 1. Dünya Savaşı demokrasi ve birlik için yapılan uzun bir mücadele ve kavganın odak noktası oldu. Bu durum AB için olduğu gibi başka birçok ülke için de geçerlidir. İstanbul’a gelmeden önce üç günlük bir ziyaret için Romanya’dıydım. Romanya’da bile halen Macar azınlıklar, diğer azınlık grupları ve eski komünist sistem sonrası dönemle ilgili mücadelenin sürdüğünü görüyoruz. Sabah ABD Başkonsolosu’nun da ifade ettiği gibi her zaman için bir mücadele söz konusudur ve hiçbir şey kendiliğinden gerçekleşmez. İstenilen şey için kavga etmelisiniz. Bu sebeple de canlı tartışma ortamının çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Avrupa Birliği’ne baktığımızda hala hazır ve tamam olmadığını görmekteyiz. Bir sürü eksikliklerle yeni bir ev inşa ediyoruz ve aramıza sürekli yeni insanlar katılıyor ve “Benim şöyle bir fikrim var, bence şurayı değiştirelim, şuraya bir oda ekleyelim ve şurada da farklı bir çatı inşa edelim.” diyorlar. İnşaata başladıktan sonra eve sürekli yeni insanlar kabul ettiğinizi düşünürsek bu tür güçlüklerle karşılaşmanız normaldir. AB, ekonomik bir birliktir, evet, buna itirazımız yok, ve şu anda karşılaştığımız tüm güçlüklerle rağmen güçlü bir ekonomik birlik olmak istiyoruz. AB, siyasi bir birliktir, evet, ama güçlü ve tek bir ortak politikaya sahip bir siyasi birlikten bahsedemeyiz, çünkü bu alanda ciddi ilerlemeler kaydettik. Fakat, AB aynı zamanda hukukun üstünlüğünün hüküm sürdüğü bir birliktir ve AB’nin bu yönü sıklıkla unutulmaktadır. Tabii ki, gerek AB içerisinde gerekse gelecekte üye olacak aday ülkelerde çeşitli ihlaller olmaktadır. AB’nin bu özellikleri düşünüldüğünde Türkiye’den veya başka bir ülkeden hükümet temsilcisi çıkıp, “AB neden bizim işimize karışıyor?” dediğinde, bu cümleyi kesinlikle reddetmemiz gerekiyor. Çünkü üyelik müzakerelerine başladığımızda onların işi bizim de işimiz olacak, tıpkı bizim işimizin onların işi olduğu gibi. Ve şayet hukukun üstünlüğü ile ilgili bir durum söz konusu ise bunu ayıramayız.

Geçmişte yaşadığımız deneyimlerden yola çıkarak AB, gelecekteki üyelik görüşmelerinde temel haklar, adalet, özgürlük ve güvenlik konuları ile ilgili 23. ve 24. fasılların eskiden olduğu gibi müzakerelerin sonunda değil başında olmasına karar verdi. Müzakerelerin en başından sonuna kadar Hırvatistan’ın üyeliğinde AB raportörü olarak çalıştım. Ve her zaman yolsuzlukla mücadele, hukukun üstünlüğü ve yargı sisteminde reform konularının, sonda yer alsalar dahi görüşmelerin temelini teşkil ettiğini çok net bir şekilde söyledim. İkili müzakereler ile bunları görüştüğümüzde sizlerin de mutlu olması gerekiyor, çünkü üye ülke olduktan sonra gerekli reformları yapmanız çok daha zor olacaktır. AB, Türkiye ile ilgili olarak şimdi bunu değiştirmek istediğini söylerken, 23. ve 24. fasıllarda müzakere başlıklarının açılmamasını ikiyezül ve çelişkili buluyorum. Mevcut tartışmalar hep bu konunun etrafında ve böyle kalmaya da devam edecek. Hükümet 23. ve 24. fasılların öngördüğü koşulları yerine getirme konusunda ne kadar kararlı? 23. Fasil yargı ve temel haklarla ilgiliyken, 24. Fasil adalet, özgürlük ve güvenlik - iç güvenlik - konularını ele alıyor. Bunlar, Türkiye ile tartışmamız gereken konular. Bu alanlarda da Türkiye’yi, Türk hükümetini eleştirdiğimizi herkes biliyor. Ancak, sadece dürüstçe tartışma yapmak değil yargı ve temel haklara ilişkin şartların uygulanması amacıyla baskı uygulamak için bu fasılları açmak gerekirken AB’nin bu fasılları açmayıp hükümetle tartışmaya devam etmesini ve onu eleştirmesini bir tuhaf bulduğumu söylemek zorundayım.

Kritik yorumlarda bulunduğumuz üç temel konu var. Birincisi, tabii ki, medyanın bağımsızlığı, ifade özgürlüğü oturumunda bu konunun etrafıca konuşulacağını biliyorum. AB’nin kesinlikle kabul edilemez dediği iki örnek var: hükümetin YouTube ve Twitter’a erişimi engellemeye kalkışması. Gezi Parkı protestoları gibi olaylar yaşansa dahi neden genç insanlar YouTube ve Twitter’a erişim imkanından mahrum bırakılınsınlar? Ayrıca, barışçıl oldukları sürece gösteriler de demokrasinin bir parçasıdır. Bu nedenle, demokratik gösteri hakkını engellemek için bilgileri ve medyayı alıkoymazsınız. Tabii ki, her zaman için yasal araçların suistimal edilme imkanı olabilir, ancak bu durumda da suistimale karşı yasalar çıkarabilirsiniz. Bunun zor bir konu olduğunu biliyorum, biz de Avrupa Parlamentosu’nda uzun tartışmalar yaptık bu konuda. Sanırım bizim vardığımız sonuç şu oldu: vatandaşların bu araçları kullanma imkanını ne kadar artırırızsa kötüye kullanım o kadar azalacaktır. Tabii ki, en nihayetinde, her hükümet ve parlamento bu suistimal ile mücadele etme hakkına sahiptir.

Kritik önemde gördüğümüz ikinci konu bireysel özgürlüklerdir ve ilk konu ile de bağlantılıdır. Türkiye’de bazı bireysel özgürlüklerin engellendiğini görmekteyiz. Yeni bir MİT - tabii ki, ABD’deki MIT okulundan bahsetmiyorum - yaratma çabasını gördüğümde, hele de bu istihbarat kuruluşunun artık mahkeme kararı olmadan bir avukatın bürosuna gidip avukatın müvekkilini savunmak için kullandığı belgelere ve bilgisayarlara el koyabileceğini öğrendiğimde bunun kesinlikle kabul edilemez olduğunu söylerim. Bu, ne vatandaşların temel hakları ve ne de profesyonel avukatlık haklarına uygundur. Bu nedenle, hükümeti yeniden hukukun üstünlüğünü önemseddiği konuma geri getirmek için tüm samimiyetimizle kafa yormamız gerekiyor. Öte yandan, özel telefon konuşmalarının dinlenmesi ve yayımlanmasının kabul edilemez olduğunu düşünüyorum. Kesinlikle bu eylemi savunmuyorum. Yolsuzluk hakkında bazı ilginç bilgiler edinmiş olsak dahi, bunları incelemek ne medyanın ne de halkın görevidir. Yine, mahkemeler bu bilgi araçları hakkında karar almalıdır ve bunlar çok sınırlı şekilde kullanılmalıdır. Ancak, kendi görüşmeleri dinlendiği ve halka ifşa edildiği için hükümetin canı istediğinde aynı şeyleri kendisinin yapmasına imkan veren araçlar oluşturması mümkün olamaz, çünkü bu temel insan haklarını ihlal etmektedir.

Üçüncü olarak ise adalet sistemine dikkat çekmek istiyorum. Bu konuda sempozyumda bazı şeyler söylendi ve sıradaki oturumda da ayrıntılı görüşler bildirilecek. Erdoğan hükümetinin geçmişte yaptığı ancak Avrupa

Parlamentosu adına benim savunduğum bazı reformlar muhalefetin tepkisini çekmişti. Şu anda ise hükümet eski sisteme geri dönmek istiyor, ancak muhalefet başta karşı çıktığı bu sistemde kalmak istiyor. Yani, muhalefet iki yıl önce reddettiği sistemi isterken, hükümet ise o zaman yaptığı değişikliği kaldırmak istiyor. Bu gerçekten tuhaf bir durum ve bize hem güven eksikliğini hem de sağlam şekilde belirlenmiş bir vizyonun olmadığını gösteriyor. Şunu itiraf etmeliyim ki burada Türkiye'deki siyasi durumu eleştirirken, aynı zamanda bazı AB üyesi ülkelerdeki sistemi de eleştiriyorum. Üyelik müzakereleri yürüttüğümüz AB dışındaki ülkeleri eleştirmemiz üye ülkelerde her şeyin yolunda gittiği anlamına gelmemelidir. Kesinlikle böyle düşünmüyorum. AB içerisinde uyguladığımız Sözleşme'nin 7. maddesi var ve buna göre üye ülkeler Avrupa değerlerini ihlal ettiklerinde onlara karşı adımlar atmamız gerekiyor. Avrupa içerisindeki ihlallere yönelik araçların yetersiz olduğunu biliyoruz. Macaristan örneğini belki duymuşsunuzdur, AB Komisyonu tekrar tekrar Macaristan'ın kapısını çalarak kanunların değiştirilmesini istemiş ve hatta konuyu Avrupa mahkemelerine dahi taşımıştı. Bunu neden anlatıyorum? Çünkü bu Türkiye'yi de ilgilendiren bir husustur. Erdoğan hükümeti hakimler için erken emeklilik tasarısını sunduğunda bunun çok sosyal bir düzenleme olduğunu söyleyebilirsiniz, çünkü hakimlere erken emekli olma imkanı tanımaktasınız. Ancak fark şu ki burada erken emeklilik bir imkan değil zorunluluktur. AB Komisyonu bu durumu rapor ettiğinde Avrupa mahkemesi bunun ihlal olduğunu belirtti, çünkü bir erken emeklilik düzenlemesi ile bile mahkemelerin konumunu değiştirerek hükümete daha yakın görünen yeni hakimleri atayabilirsiniz. Başbakan ve hükümet temsilcilerine vermek istediğim mesaj şudur: AB içerisinde yaşanan bazı gelişmeleri de yoğun şekilde eleştiriyoruz. Türkiye ile üyelik görüşmeleri yürüttüğümüzden Türkiye'ye ilişkin konularda açık ve net bir tutum sergilemeliyiz.

Konuşmamın sonuna gelirken Türkiye'deki seçimlere değinmek istiyorum. Öncelikle şunu belirtiyim, tabii ki seçimlerin sonucunu kabul ediyoruz. Buna dair bir şüphemiz yok ve hükümete oy vermek tabii ki Türk halkının tercihidir. Ancak halktan oy alarak iktidara gelmiş olmanız sizlere her istediğinizi yapma hakkını vermez. Bazı hükümetler bu eğilimi göstermekte, örneğin Türk ve Macar hükümetleri ile bazı diğer ülkelerdeki hükümetler bende bu izlenimi bırakıyor.

Türkiye'de tanıklık ettiğimiz karşılıklı suçlamalar bakımından objektif açıklamalara ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Suçlamalardan birisi yolsuzluklar hakkında ve sanırım Avrupa Konseyi'nden bir yetkili sempozyumda bu konuda konuşacak. Yolsuzluk meselesi sadece Türkiye'de değil, birçok üye ülkemizde de çok önemli bir konudur. Yolsuzluk önemli bir konu ve uzun yıllardır halının altına süpürülmekteydi. Yolsuzlukta durumun ne olduğu, yolsuzluk olaylarının nerede yaşandığı ve geleceğe dönük olarak nasıl ele alınacağı ve inceleneceği konularını açıklığa kavuşturmamız gerekiyor. Öte yandan, hükümetin, Gülen Hareketi'nin yargı ve polis sistemlerinin altını oyduğu, içine sızdığı ve bunları değiştirdiği yönünde beyanlarını duyuyoruz. Yine bu konuda da delillere ve açıklamalara ihtiyacımız var. Bunun ne zaman ve nasıl gerçekleştiği ve Erdoğan hükümetinin buna nasıl müsaade ettiğinin aydınlatılması gerekiyor. Hepimiz gördük ki hükümet birden bu sızma olayını tespit etti ve yargının onlar tarafından işgal edildiğini söyledi. Tüm bu gelişmelerin kapsamlı şekilde aydınlatılması gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca, bu konuların tartışılması için Fethullah Gülen'in ABD'den Türkiye'ye iade edilmesi şart değil, çünkü suçlamalar sadece ona yönelik değil, Türkiye'deki birçok insanı kapsıyor. Özetle, birçok konunun aydınlatılmasına ihtiyacımız var.

Adalet ve yargının bağımsızlığı konusuna dönersek, Başbakan bunun Türkiye'de mevcut olmadığını söylüyor, o zaman tabii ki uluslararası uzmanlar gelebilir ve yardımcı olabilirler. Bugün bu amaçla burada toplandık ve bu tür bir tartışmayı yapmanın gerçekten iyi bir fikir olduğuna inanıyorum. Şunları ifade ederek sözlerime nokta koymak istiyorum: AB, tartışmamız gereken birçok konuda Türkiye'ye ihtiyaç duymaktadır. AB; Kıbrıs sorununun çözümü için, Ermenistan ile durumun iyileştirilmesi için, Orta Doğu'daki gelişmeler konusunda, Kürt meselesinde - ki Başbakan Erdoğan bu alanda iyi adımlar atıyor, ve nihayet Ukrayna'daki büyük krizde Türkiye'ye ihtiyaç duymaktadır. Başbakan bu alanların bazılarında iyi adımlar atıyor, neden diğer alanlarda yönünü değiştirmesin? Bu soruyu cevapsız bırakarak konuşmamı sonlandıracağım, eminim hepinizin bu konuda belirli düşünceleri vardır. Son olarak şunu vurgulamak isterim, Türk hükümetinin tavrını eleştirmemiz Türkiye'ye karşı olmamızdan kaynaklanmıyor, çünkü AB'nin güçlü bir müttefiki ve gelecekteki güçlü bir üyesi olarak Türkiye'ye ihtiyacımız var. Türkiye'den beklediğimiz bu ve umarım bu konferans ve benzer platformlar daha demokratik bir Türkiye'ye ulaşmamıza faydalı olur. Ve AB olarak bizlerin de yeni müzakere başlıklarını açarak üstümüze düşeni yapmamız gerekiyor. Çünkü Türkiye bir kenara itilemeyecek kadar önemlidir ve AB'nin içerisinde demokratik bir Türkiye'ye ihtiyacımız var.

İginiz için teşekkür ederim.

Thank you very much for inviting me to make a keynote speech or some remarks. I am dealing with Turkey since many years, at least since I joined the European Parliament in 1996. It is now 18 years. I am informing myself from different sources, not as the prime minister recently said only from one source. Because to have a relatively objective picture whatever that is you have to have different resources. You may know that if I criticise the government, CHP and other parties are happy, or if I criticize CHP, the government is mentioning me. That shows how antagonistic the political climate in this country is. There was a discussion before over the question of trust, to trust each other. Well, we are far away from trusting each other in Turkey, in the contrary we are distrusting also different political forces, distrusting each other very much. But of course in addition to the conflict between the opposition and the government, now came the Gülen Movement, one of the elements which, may be, is dividing the society or at least is being used by the government to accuse them for undermining of the state. Before going into details of Turkey, let me go back to another date, far away. Several weeks before we came here for this event, we should and must commemorate the start of the First World War.

Why do I mention the WWI? Not only because it destroyed two important empires: the Austrian-Hungarian Empire and Ottoman Empire, but also because it was the focal point for the fight between different political forces. The more nationalistic forces, and still and the more cosmopolitan or supra-national forces. In all countries the nationalism was winning for a time, was showing its double face. On the one hand, the progressive face of building up new nations, if you think about the Kemal Atatürk's revolution in Turkey, despising the multifaceted, multicultural Ottoman Empire. On the other hand, it was of course not always open to all the citizens. In Turkey, when you think about the Kurdish question. But, in many other countries, it was the same. Either, you are on the one side, right, nationalistic side or you are on the wrong side. Still they have lots of discussions. For example some days ago there was the same discussion in Ukraine about what nationalistic means? Some young people supporting the Maidan movement in an eastern Ukrainian city came to me and said "you should not mix nationalism with right wing extremism". Some people do this and some people are both. There is also that progressive nationalism and it also very very important for Turkey for those belonging to nationalist force that there is a progressive force, open-minded force building a new society and open democratic society and not excluding anybody from that kind of society. But of course after the WWI we saw a time in many countries in Europe the aftermath of the WWI was not well digested. New authoritarian forces appeared with fascism and of course the Nazi system in Germany, specifically. So, the WWII broke out. And, only then after this horrific WWII with the Holocaust, European countries started to move away from a separation and division and a divided Europe and antagonistic Europe into building up a new Europe finally also in the European Union. This was a long way and therefore I mentioned the hundred years ago, start of the WWI. Of course, many tendencies happened before the WWI was the focal point of a long strive and fight for democracy and unity. What is true for EU, of course it is true for many different countries. I came here from Bucharest, Romania where I paid a three-day visit there. And even there, with Hungarian minorities and other minorities and with the political system in the aftermath of the former communist system you are still struggling.

So, as the US Consulate General stated in the morning, it is always a struggle, the things are not self-evident. You have to fight for it and therefore, the lively debate and lively fight is absolutely important. So, we found EU which is not yet ready or finished. We are still building up a new house and with all the deficiencies. If you build up a new house with all time and you get new people in and new people say "Well, I have something want to change and I want to have a separate room there and another kind of roof there", this is the difficulty if you build a house with different parties joining only after you have started the house. EU is an economic union, yes. And especially with the Euro we try to be a strong economic union with all the difficulties we have for the moment. It is a political union. Again, not yet political enough in the sense of a strong common foreign policy, although we

made a lot of progress. But, it is also a union of the rule of law and it is often forgotten that the EU is based on the rule of law with violations inside EU and with violations also in future member states. And therefore it absolutely has to be rejected, if some government representatives in Turkey or another country where we had negotiations say “why does EU interfere with our business?” Once you start accession negotiations, your business is our business and our business is your business. And we cannot separate that. Because again, especially in the rule of law. In the contrary because of the experience we had in the past, EU decided that in future accession talks, the so-called chapter 23 and 24, the chapters which are dealing with judiciary and fundamental rights, justice, freedom and security, should be at the beginning of the negotiations and not at the end as it was. I was for all the time, from the beginning of the negotiation talks till the end, rapporteur the European Parliament for Croatia. And I said and we were very clear about that the fight against corruption, the rule of law, the change and reform of the judiciary system, are in the core of our talks, even if they are at the end. At that time it was still at the end. And you can be happy if we discuss it with you with dual negotiations, because once you are a member it is very difficult you do the necessary reform, although we will come to it, in a minute. But now the EU said “we want to change” but I think it is a bit hypocritical and contradictory that the EU is not opening the chapters 23 and 24 with Turkey. Because that is what is about and also the today’s debate is about and will be about. How strongly is the government is dedicated to fulfill the conditions of the Chapters 23 and 24? Again, chapter 23 relates to judiciary and fundamental rights and chapter 24 pertains to justice, freedom and security, internal security. These are the issues we have to discuss with Turkey. These are the issues where we have criticisms against Turkish government, not against the country. But as long as the EU is not opening the two chapters, it is a bit strange that we discuss with the government or criticise the government, but we do not open the chapters where we can honestly not only discuss but put pressure on implementation of the details in the judiciary and all the elements of the fundamental rights. There are three elements where we have very critical comments. One, of course, is the independence of media, somebody else would come and speak about it in the freedom of expression. The attempt of the government to exclude or to close access to Youtube and Twitter are only two examples, where the EU says this is not acceptable. Why younger people should not have the possibility to access and use Youtube and Twitter even if there are demonstrations like the ones in Gezi Park? And the demonstrations, if peacefully, are part of the democracy. So, you cannot cut information and media of information in order to prevent democratic rights of demonstrations. Of course, there are always possibilities to misuse legal instruments and you can make laws against the misuse. It is not easy I know, we had long discussions in the European Parliament. But, I think our conclusion is the more open you leave the possibility of citizens to use these instruments, the less there will be misuse for bad purposes. Anyway, of course any government, any parliament is open to fight against this misuse.

Secondly, of course, and in connection with that, the individual freedoms. We see that some of the individual freedoms are impeded. If I see a new MIT – which is not the American MIT, has been created in the country where it can go even to a lawyer’s office without court decision and ask for the files and computers to get all the information which a lawyer may need for defending somebody, I will say this is not acceptable. This is not in compliance with the basic rights of the citizens and of course the professional lawyers. Therefore, I think we really have to think very sincerely how we can bring the government back to the legal position. I understand that it is not acceptable on the other way that private telephone conversations are taped and publicised. I am not defending that, not at all. Even if we get some interesting information about corruption, but it is not the business of the media or the public to look into it. Again, it must be the courts who decide on these instruments of information and it should be used very restrictively. But it is not possible for the government to say “as I have been taped and my conversation has been made public, I now create an instrument to do the same if I want so”, thus violating basic human rights.

Third point is of course on the justice system. Certain things have already been said on this and more will be said in this debate. I am very concerned some of the reforms the Erdoğan government did, which I defended on behalf of the European Parliament, offended the opposition who was against it then. Now, we have a situation where the government wants to go back to old system, but the opposition says, “No, no, we should stay with this system.” The opposition wants the system they rejected two years ago, and the government wants the system they changed two years ago, which is again a strange situation and shows us the lack of trust and lack a strong-toned vision.

I must confess when I speaking here criticising the political situation in Turkey, that I am at the same time criticising the system in some European member countries. It is not that we solely criticise the countries

outside of the union with whom we have accession talks, and then I say everything is good with the EU member countries. No, not at all, not at all. We have created inside the EU the so-called Article 7 of the Treaty which says we have to do something against member countries if they violate European values. We already know the instruments we have for dealing with violations inside Europe are insufficient. You may know about the case of Hungary where again and again EU Commission went and asked Hungary to change their laws and even carried the issue to the European Court or Hungary went to European Court. Why this is relevant? It is because this is very relevant for Turkey. When Erdoğan government decided on early retirement scheme for judges, which could be called a very social system, as you give the judges the possibility for early retirement. But it was not just a possibility, but an enforcement for early retirement. The Commission reported this and the European Court confirmed this was a violation, because even with an early retirement scheme you can change the orientation of the courts and nominate new judges which are more in favour to the government than it was before. My message to the Prime Minister and representative of the government is that inside the EU, we are very critical of some of the developments. As we are in the accession talks of future membership of Turkey, we also have to be open and clear on matters concerning Turkey.

Let me come more or less to the conclusion. We have to say we of course accept the result of the elections in Turkey. There is no doubt about it and it is a preference of the Turkish people to vote for the government. But to have been voted by the people for the government you are not free totally to do whatever you want. Some governments like to do it, like sometimes I have this impression in Turkey and in Hungary or other countries. If there are two basic accusations, mutual accusations in Turkey, we need of course objective clarification. One of them is the accusation on corruption and I think someone from the European Council will speak about it later. And it is a very important subject not only in Turkey but also in many of our member countries. Corruption is a big issue and has been under the carpet for long time. But we have to make it clear what is the case with the corruption? Where are the corruption cases? How they will be dealt with and scrutinized? And, on the other side, we have the government’s declaration that the Gülen movement is undermining, changing and infiltrating the whole judiciary and police system. Again, we need proofs and we need clarifications on this subject. We also need clarification for when and how it happened and how it was possible for the Erdoğan government to allow this infiltration and all of a sudden he noticed the infiltration, that he opened the judiciary for this infiltration but then was overtaken by them. I think we need clarification. Because to have these kinds of discussions, you do not need an extradition of Gülen from the USA to Turkey, because it is not only about him and there are accusations against many people in Turkey. So, I think we need many clarifications.

With an independent of justice and judiciary, and if that is not available in Turkey, according to the Prime Minister, then of course the international experts can come and help. As they are here today and I think it is a very good idea to have this kind of discussion. Let me end my remarks by saying the EU needs Turkey for many issues which we have to discuss. The EU needs Turkey for the solution of the Cyprus issue, for improving the situation with Armenia, for the Middle East, for the Kurdish issue, where Prime Minister Erdoğan is doing good initiatives, and finally for the big crisis in Ukraine. The Prime Minister is taking a lot of positive steps in that direction. Why does he step back in another direction? This is a question which I will end without giving an answer, some people might already have their opinions. But let me make it clear again that the criticism of the Turkish government’s position is not one of animosity or because we are against Turkey, not at all. But because we need a democratic Turkey as a strong ally of the EU and as a strong future member of the EU. That is what we need from Turkey and I hope this conference and similar discussions will help us have a more democratic Turkey and we as the European Union will do our job in opening up our doors, opening new chapters of negotiations with Turkey, because Turkey is too much important to put aside. And we need a democratic Turkey in the midst of the European Union.

Thank you very much for your attention.

3. Oturum / Session 3

3. Oturum

Hukuk Devleti İlkesinin İş Dünyası ve Ekonomi Üzerine Etkisi

Moderatör

Berl Bernhard

Aspen Enstitüsü Onursal Başkanı
Orta Doğu Yatırım İnisiyatif i (MEII) Başkanı

Marina Wes

Dünya Bankası, Baş Ekonomist

Prof. Juergen Taschk

DLA Piper, Hessen İdare Mahkemesi Başkanı, Almanya

Christina Koulias

Birleşmiş Milletler Global Compact

Moderatör Berl Bernhard: Öncelikle burada olan herkese şunu söylememe müsaade edin, bu konferans şüana kadar bulunduğum en iyi organize edilen konferans, herşey kolaymış gibi görünüyor, zor olan kısım herşeyi bir araya getirmektir. Şüana kadar ne kadar iyi gittiği konusunda herkesin aynı fikirde olduğunu düşünüyorum.

İlk olarak, Three Mile nükleer kazası sonrası kurulan genel konseyde görev yapan bir arkadaşımın bana söyledikleriyle başlamak isterim. Bir arkadaşının ona benim ekonomi ve hukuk devleti hakkında konuşacağımı söylemesinin ardından, bana şöyle dedi “William, bir tavsiye vermeme izin ver. Senin nükleer enerji ile ilgili bildiğin herşey ufacak bir alanda, hemen hemen hiç birşey kadar” dedi. Ve bu şüan tam olarak bulunduğum yer, fakat inanıyorum ki bundan biraz daha iyisini yapabiliriz. Aslında konuşmamın sonunda söylemem gereken birşey ile başlamak isterim. Çok karışık olmasa da, Orta Doğu’da son 6 veya 7 senedir yapmakta bulunduğum şey bana şunu öğretti ki, hiç birşeyi olmayan insanların kaybedecek bir şeyleri de yoktur. İşte bu ekonomi, ekonominin büyümesi ve hukuk devleti ile ilgili olan herşeyi ifade ediyor. İnsanların ailelerinin geçimini sağlamaları için gereken birkaç şeyi belirteyim, başlarını sokacakları bir yer, ihtiyaç duyduklarında tıbbi yardım ve en önemlisi kendilerini daha iyi bir geleceğin beklediklerine dair olan umutları. Bir aile çatısı altında insanların birbirleriyle paylaşmak istedikleri şeyleri paylaşabildikleri huzurlu bir ortam.

Biraz da şüan ne aşamada olduğumuzla ilgili konuşmak isterim. Şüana kadar harika iş çıkarıldı ve hukuk devletinin uygulanması konusunu, gerçekte tam olarak ne kadar değişiklik yarattığı hususunu, güvenilirlik, şeffaflık, dürüstlük ve bu tür şeylerin zorluğunu, dikkatlice dinledim.

Türkiye’nin de içinde olduğu dünya ile ilgili konuşmak ve konuyu biraz daha genişletmek isterim. Türkiye sadece başlı başına bir ada değil, dünyanın bir parçası, dünya ekonomisinin bir parçası ve bu sebeple coğrafyasında, hem doğu hem de batıyla alakalı olarak, olanların içinde yer almakta. Bu kapsamda, bir süre bulunduğum Orta Doğu ve Kuzey Afrika hakkında birkaç şey söylemek isterim.

Lütfen bu bölgedeki nüfus ile ilgili Dünya Bankası’ndan, Uluslararası Finans Kurumu ve diğer organizasyonlardan gelen şu rakamlara kulak verin. Gelecek 15 yıl içinde, ‘MENA’ diye ifade ettiğimiz bölgede, yani Orta Doğu ve Kuzey Afrika’da, 50 milyon yeni işe ihtiyaç olacak. Bu 50 milyon adet işin %65’ten fazlası 32 yaşın altındaki genç nüfusa ihtiyaç duyacak. Bu kadar insan nereden geliyor? Bilmiyorum. Ve bizi götüreceği yer de eğitim sistemi, sadece Türkiye’nin, Orta Doğu veya Kuzey Afrika’nın değil, tüm dünyanın yüzleşmesi gereken bir konu olacak. Gelecekte, yaşamak isteyecekleri bir ülke, çalışmak istedikleri bir ülke ve çalışılacaklarına dair bir umudun olmamasının sonucu istikrarsızlık, şiddetle sonuçlanacaktır ki biz bunu çoktan gördük. Bunu bir de sosyal medya ile düşünün. Bunun burada en büyük sorunuz olduğunu biliyorum ama Kahire’de Tahrir Meydanı’nda veya Tunus’ta ne olduğuna bakarsanız, işte bu umutsuzluğun sonucuydu.

Genç bireyler iş bulamadıklarında ne yaparlar? Filistin’deki Batı Şeria gibi, belki de dünya üzerindeki en iyi eğitilmiş Arap nüfusunu barındıran, bir yerde büyümüş olsaydınız ne yapardınız? Bir iş bulabiliyorsanız ve izin almadan giriş çıkış yapamıyorsanız Bu ciddi bir mesele ve bununla yüzleşmiyoruz, düzen, hukuk devleti, güvenilirlik hakkında konuşabilirsiniz ama bizim yüzleştığımız şeyle yüzleşmeniz gerekiyor.

Arap Uyanışı veya Baharı nasıl bu kadar hızlı oldu? Bunun sebebi sadece tweet veya başka bir sosyal medya değildi - bence onların bir kısmı şüan için geçerli ve katlanarak büyüyor. Yapılması gereken şey şüana kadar ne yapılmadığının saptanması, eğitim türünün ne olduğu, mesleki veya değil, arada hiçbir fark yok. Almanya’da yeni kurulan, şüan Tunus’ta kullanılan, bir yazılım sistemi mevcut. Bu sistem piyasanın ihtiyacı olduğu iş gücü türünü sağlıyor, bunu yaparken bu iş için kimin uygun olabileceğini buluyor. Bana sorarsanız bu yeni sistem çalışacak ve şüana kadar şanslıydık. Yeni sistem gerçekten bir fark yaratmakta. Kısaca bahsetmek istediğim iki konu var ve elimden geldiğince kısa tutacağım.

1963 yılında, Başkan Kennedy liderliğindeki ABD İnsan Hakları Komisyonunda yöneticiydim. Ve bir gün Dışişleri Bakanlığı’ndan bir telefon aldım, telefondaki ses ben ve Hakim Thurgood Marshall’ın Doğu Afrika’da kurulacak bir iktisadi birim için bölgeye gitmemiz gerektiğini söylüyordu. Bize, tüm bölgede, Uganda, Kenya ve Zanzibar’da, gençlerle konuşmayı denemenizi istiyoruz dediler. Evet, oraya gittik ve Thurgood Marshall henüz Yüksek Mahkeme’de değildi fakat çok güçlü ve eğlenceli birisiydi. Konuşkandı ve asık suratlı birisi değildi. Tüm gece süren uçuşun ardından havaalanına indiğimizde bana sürekli, bizi Kenya’nın mevcut başbakanı Jomo Kenyatta’nın karşılayacağını söyleyip durdu. Sürpriz bir şekilde, Thurgood, Kenyatta ile konuşurken “Sen Jomo’sun, seninle, yeni Anayasanızı ve Haklar Bildirgeniz üzerinde çalışırken, 7 rezalet hafta geçirdik. Beni

hayal kırıklığına uğrattın. Bu öğleden sonra Nairobi’de biraz dolaştım ve yedi tane köle satan mağaza gördüm. Biliyorum ki sen veya senin adamların bunu yapıyor.” Bunu çok saldırgan bulduğumu söylemeliyim, daha sonra Kenyatta “Hakim Marshall, bu konuyla ilgili birşeyler yapacağım.” diyerek cevapladı. Fakat, Thurgood, “Bu konuyla ilgili birşeyler yapacağını bana söylemeni değil, nasıl yapacağını söylemeni ve bununla ilgili bir zaman aralığı vermeni istiyorum.” dedi. Doğrusu hayretler içinde kalmıştım. Gecenin geri kalanı da bu şekilde devam etti, genel konseyin evine dönerken, döndüm “bayım size birşey söylemek istiyorum” dedim, “Ne?” dedi. Ben de, “biliyorsunuz ki, yeni hükümete ve yeni başbakana karşı davranışınız...” dedikten sonra bir saniyeliğine durakladım ve “bana Edward Jones’u hatırlattı” dedim. Geciktirmeden şöyle cevapladı “beyaz çocuk, Doğu Afrikada’yken ben Edward Jones’um”. Evet iyi eğlenmiştik ama söylemek istediğim esas şey, daha sonra bir malın kutsal olmaması, yazılı ve koruma altında olmaması halinde, tam anlamıyla mülkiyeti elde edilememesi halinde, hiçbir hakkınız bulunmamaktadır ve benim için sayılan tek şey ifade özgürlüğüne sahip olup olmadığınızdır. Bir insanın sahip olabileceği en kutsal hak mülkiyet hakkıdır. Bahsetmek istediğim bir şey işte buydu.

Bahsetmek istediğim bir diğer şey de ülkelerin ihtiyaçları karşısında gelişmelerinde yeni yollar olması gerektiğidir. Artık, hükümetler daha fazla kamu özel ortaklıklarına sahip olamayacak. Buna çok güçlü şekilde inanıyorum ve şüan da bir tecrübemi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Belki iki veya üç yıl boyunca, Aspen Enstitüsü’nde, Orta Doğu’da İsrail ve Filistin arasındaki potansiyel çatışmanın etkilerini nasıl azaltacağımız konusunda daimi tartışmalar içindeydik. Ve bu sadece konuşmaktan ibaretti. Herkes bundan yavaş yavaş sıkılmaya başlamıştı. Hep daha önce duyduğumuz şeylerdi. Son derece karamsar durumdaydık ve bu konuyla ilgili yoğun olarak çalışan insanlar arasında bir toplantı düzenledik. Bilhassa dört kişi bir araya gelmişti. Bu dört kişiyi, eski dışişleri bakanımız olan Madeleine Albright, yine eski bir Dışişleri bakanı olan Henry Kissinger, eski Nebraska senatörü Chuck Hazel ve şüan istihbarat komitesi başkanı olan California Senatörü Feinstein oluştuyordu. Ne yapabileceğimiz hakkında 2 gün boyunca konuştuk. Şanssız bir şekilde, yanlış bir zamanda doğru yerdeydim. Ancak, son olarak OPIC (Kıtalararası Özel Yatırım Kurumu) ile bir araya geldik, bu organizasyon Filistin’deki ekonomik duruma yeniden can vermemizde bize yardımcı olabilirdi. Teorimiz, ekonomide istikrarı sağlarsak ve insanlar bir gelecekleri olduğunu hissederse, şiddet olaylarının ortaya çıkma ihtimalini azaltabilirdik. Ve böylece bankalar nezdinde OPIC’in garantörü olacağı kredilerle ilgili çalışma yaptık, kredi vereceğimiz kişileri seçmemiz ve hangi sektörlere ilişkin çalışma yapacağımızı belirlememiz gerekiyordu. Bu çalışmayla hedeflenen, bireylerin yeni işletmeler açması veya mevcut işletmelerini büyütmeiydi. Biz bu krediye UDTK “Uzun Dönem Teminat Kredisi” adını verdik ve ayrıca bankaların kendi operasyonlarını fonlamak için rehin almaktan başka yollar olduğu konusunda onlara eğitim sağladık. Bu konuda gayet iyi bir performans gösterdik. Bu noktada başladığımız günden itibaren neredeyse 7 yıl geçmiş durumda. Şüana kadar Batı Şeria’ya 117 milyon dolar yatırım yapabildik. Temerrüt oranı %2’nin çok az üzerinde. Bunun için hakkını verdiğini düşünüyorsanız, biz yeteri kadar risk almadığımız için eleştiriler alıyoruz.

Hukukun üstünlüğü olan herhangi bir yerdeki bir sorun şu ki, en kötü durumlar kadınlara karşı gerçekleşiyor, ve bu sadece Batı Şeria için geçerli bir durum değil. Türkiye’deki durumu bilmiyorum ama Kuzey Afrika ve Orta Doğu’yu gayet iyi biliyorum. Tüm dünyadaki ortalamanın üzerinde ve burada olması gereken herşeyin yeniden ayarlanması gerekiyor. Size bir örnek vermeme müsaade edin. Yatırımlarımızın belli oranının kadınlara ayrılması gerektiğine karar vermiştik. Bizimle görüşmeye gelen ve tamamen kadınlara ait olacak bir mağaza açmak istediklerini söyleyen bir grup kadına, 500.000 USD tutarında kredi sağladık. Bunda o kadar başarılı olduk ki, birkaç milyon dolarlık başka bir program inşa ettik ve uyguladık. İki genç kadının bizimle görüşmeye gelmesi ve görüşmede eczane açmak ve tıbbi amaçlarla gözlük alım satımı yapacaklarını söylediklerinde, aradaki fark dikkat çekiciydi. Bu şekilde gelişlerdi çünkü iki yeni programda kadınlarla yapılanları duymuşlardı. Bu önem verilmesi gereken bir durum. Başlangıçta sorun yaşasak da, şüan için bir fark yarattığımız kanaatindeyim. Her ne kadar kültürel yapı buna çok uygun olmasa da, Batı Şeria’nın bir ya da iki koleksiyoncusu ve Tunus’taki bir diğeri, kadınlar için eğitim tesisleri yapma konusunu bize danıştı. Daha önce kredi sağladığımız bazı projelere ise kadınlar için bir eğitim programı kurmadıkları takdirde sizin durumunuzda bu vasıfsız işlerden daha fazlasını sağlamak olmalıdır diyerek daha fazla para sağlayamayacağımızı ifade ettik. Bir olayda küçük bir otelde kadınların reklam ve rezervasyonları gerçekleştirmeleri adına bilgisayar kullanmaları için eğitilmesi konusu vardı. Çalışmanın başlangıcı. Bu kolay bir konu değildi ve eminim ki buradaki herkesin bir dönem içinde olduğu bir durum. Kanaatimce, burada mesajı karşı tarafa nasıl geçireceğimizi düşünmeliyiz. ABD bir adım ileride ancak halen olması gereken yerde değil, fakat diğer ülkelerde çok daha zor. Umarım bunu yapmaya devam edebiliriz ama bu genelde inkar edilse de dünya çapında bir sorun. Bu konuda hukuk devleti kapsamında yapılması gereken şeyler hakkında konuşabiliriz. Fakat, hukuk

devleti kavramının, kadınların rekabet etme imkanlarının ve başarmak adına fırsatlarının olması konusunu ortaya çıkardığı tartışmasızdır. Böyle bir şey olmaksızın, istikrara dair herhangi birşeyin olabileceğini düşünmüyorum.

Diğer konular kadar önemli olan ve kısaca bahsetmek istediğim bir diğer konu ise, sadece Orta Doğu ve Kuzey Afrika ile sınırlı olmayan bu alanda niye çalışma yaptığımız. Bu her zaman için geçerli, iş hayatındaki herkesin istediği şey güvenilirlik. Bilmek istedikleri şey, kendilerine söylenenlerin doğru olması. Buna güvenebilirler. Riskleri alacak ve yatırım yapacaklar. Onlar için açık, şeffaf ve berrak olmadıkça yatırım yapmayacaklardır. Tunus'ta gerçekleştirdiğimiz bir tür imtiyaz işlemlerinden, daha öncekilerden farklı bir çok örnek insan mevcut. En önemli konu bu; nasıl koruma sağlayacağız, risklerle nasıl başa çıkacağız? Bu ülkelerde insanlara söylenen ve belli oranlara sahip bu çalışmalar şimdi, çok meşgul olduğumuz, Fas ve diğer ülkelere de sıçıyor. Her ülkeye olduğu gibi tabi ki Türkiye'ye de. İş adamları yeni alanlarda yatırım yapmaya hazırlanıyorlar ancak onların ortaklara, güvene ve açıklığa ihtiyaçları var yani hukukun üstünlüğü kavramının gerçekten uygulanması gerekiyor. Ayrıca söylemek isterim ki, bu yalnızca ağır bir sorumluluk değil sektörlerdeki iş adamları için, ayrıca onlar için, eğer hepimiz bir araya gelir ve yardım edersek genç neslin enerjisinden, beyin gücünden ve eğitiminden faydalanabilmeleri büyük bir fırsat ve herkesin yardımı ihtiyacı var.

Biraz daha fazlasını demografik rakamlarla ilgili söyleyebilirim. Dünya üzerinde 9.5 milyar insan olacağız. Tahminlere göre, yüzyılın bitmesinden önce bir buçuk milyar daha eklenecek. Peki bununla ne yapacağız? %13 oranına sahip Kuzey Amerika'yı da katarsak, şuan dünyadaki işsizlik oranı %46. Tahminim, burada, benden daha fazla bunların farkındasınız fakat büyük bir ekonomik meydan okuma gerekmede, başka türde ve daha yaratıcı bir eğitim şekli gerekmede ve daha önce böyle bir şeyi hiç yapmayan insanlar için eğitim konusunda sorumluluk alınması gerekmede. Batı Şeria'daki örnekte 8 veya 9 banka ile birlikte ve yarısı Filistin'li erkeklerden ve diğer yarısı da Filistin'li kadınlardan oluşan 14 kişilik ekibimizle harika bir iş çıkardık. Bankadan bankaya görüşerek ilerlediler ve şimdi teminattan ziyade nakit akımı yöntemi aracılığıyla yatırım yapma konusunu bankalarla çalışıyorlar. Bu bölgelerde para bulunmuyor, teminat karşılığı borç alma söz konusu ve sahip olduğundan daha fazlasını borç alıyorsun. 100 dolar borç almak için 200 dolar tutarında teminat göstermen gerekiyor. Haliyle, bu çok fazla işletmeyi meydana çıkarmıyor fakat işler hep böyleydi zaten. Ve, şimdi değişmeye başladı ve bankalar nakit akımı yöntemini kabul etmeye başladılar, her ne kadar daha almamız gereken bir uzun yol olsa da şuan bu çalışıyor. Böyle bir çalışma içerisinde olduğum için gerçekten çok gururluyum çünkü bu bizim geleceğimiz ve bu gerçek bir fırsat, yüksek risk, yüksek getiri, vazgeçilemez bir enerji ve barış. Ve değişimin tam dönüm noktasında olduğumuz anda bu meseleyi çözmayerek çok büyük bir hata yapıyoruz. Ve şimdi sıra sizde, bu hanımefendi Dünya Bankası'nın Türkiye'deki kraliçesi, Marina Wes. Ve burada olduğunuz için çok memnunuz. Teşekkürler. Benim anlattıklarımın daha anlaşılır şeylerden bahsedecek.

Marina Wes: Çok teşekkürler. Anlattığınız hikayeler ve verdiğiniz örnekler kanaatimce bir şeylerin gerçekleşmesine olanak verdi. Organizasyonu gerçekleştirenlere, bugün ve yarınki programa davet edildiğim için tüm samimiyetimle teşekkürlerimi sunuyorum. Ben bir iktisatçıyım ve bugün çok fazla şey öğrendim. Uzun zamandır geçirdiğim en ilgi çekici günlerden biriydi ve benimle ilgili olan birçok fikirle karşılaştım. Ekonomilerin ve hukuk devleti kurumlarının birbiriyle daha geniş bağlantıları olan birkaç kilit noktadan bahsetmek isterim. Bu düşünceleri ifade ederken aynı zamanda bu düşüncelerden bahsetmek için bazı tablolardan da faydalanacağım. Bir ekonomist olarak tablolarla günler boyunca çalıştım ve bu şekilde ifade etmek bence meseleleri daha anlaşılır hale getiriyor. Eğer size karmaşık geliyorsa bunun için endişelenmeyin. Çünkü bu tablolarda yer alan ne varsa bunlar sizin kişisel tercihiniz.

Bu yüzden, bugün üzerinden geçmek istediğim üç varsayımdan bahsetmek istiyorum. İlki, ülkelerin gelişim potansiyelinde kilit rolü olan, ülkeyi baştan başa kapsayan iktisadi kurumlar. Yani, gerçek anlamda büyüme ve kurumların kalitesi arasında bir bağlantı olduğunu anlamak gerekir. İkinci olarak ise, Türkiye yeni kurumların inşa edilmesinde çok büyük gelişme kaydetti. Ama aynı zamanda daha gidilecek çok uzun bir yol var. Ve üçüncü düşünce olarak, ve belki de benim en çok zaman harcadığım bir konu, ekonomik bir açıdan Türkiye şuanda çok kritik bir noktada. Ülkeler, şuan Türkiye'nin olduğu gibi 10 ila 12 bin dolar arasında bir gelir seviyesine ulaştıklarında, büyümeyi sürdürülebilir kılmak çok daha zor bir hal alır. Kimi zaman bu durum orta gelir tuzağı olarak adlandırılmaktadır. Bu noktadan, Türkiye'nin orta gelir tuzağından daha ileriye nasıl gidebileceği konusuna yani üçüncü kısma bağlanmak istiyorum.

Bu tablolara dikkatlice bakarsanız, aslında gösterdiği şeyin, iktisadi kurumların büyümede oynadıkları kilit rol olduğunu görürsünüz. Böylece, sağlıklı bir çevrede çalışan daha güçlü kurumların, etkin bir hukuk devleti, iyi bir

iş ortamı, daha güvenli mülkiyet hakkı gibi kavramlarda ticaret hayatına katılmaya daha iyi olanak ve daha etkili bir sermayeye imkan sağlayacağını anlıyoruz. Sunumun esnasında, bir kısmı Dünya Bankası'ndan olan, farklı kaynaklardan, bilgileri kullanacağım. Dünya Bankası, başka kurumların rakamları üzerinde çalışarak, dünya çapında yönetsel indeks rakamları yayınlamakta. Ayrıca, iş çevrelerine ilişkin bazı indeks rakamları üzerinde de çalışma yapıyoruz. Ancak ben, Koruma Vakfı'ndan aldığım yolsuzluk algı indeksi gibi, farklı kaynaklardan olan verileri de kullanıyor olacağım. Bu sunumda birbirinden farklı alanlardaki indeksleri kullanıyor olacağım. Bu ilk tablo, kurumların durumunun, kişi başı geliri yüksek olan ülkelerde daha iyi, kişi başı geliri düşük olan ülkelerde ise daha kötü olduğunu ifade etmekte. Ve burada gördüğümüz şey, birbirinden farklı kurumsal indekslere sahip olduğumuz. Kırmızı noktalar hukuk devletini, mavi olanlar ise yolsuzluk değerlerini, yeşil olanlar ise yönetim etkinliğini ifade etmekte. Mor olanlar ise mevzuata ilişkin çalışmaların kalitesini ve turuncu olanlar da ticaret yapmanın kolaylığını göstermekte. Fakat, genelde gördüğümüz şey, farklı ülkeler arasındaki yönetim değerleri arasında yüksek bir korelasyon ortaya çıktığı. Yani, yolsuzluk denetiminde iyi bir puana sahip ülkeler, ticaret yapmayı kolaylaştıran mevzuatsal ortam anlamında da iyi bir puana sahip olma eğilimindedir. Bu puanlar arasında bir korelasyon mevcut. Elbette bazı istisnalar mevcut ancak kurumların farklı açılardan değerlendirilmesiyle hukuk devleti indeksleri arasında yüksek oranda korelasyon olduğunu görebiliyoruz.

Ve şimdi spesifik olarak Türkiye'ye bakma ve ticaret hayatına atılma konusunu inceleyelim. Birçok farklı gösterge birbiriyle bağlantılı, bu yüzden iktisadi büyüme ve iktisadi icraat gündemiyle en alakalı konu olduğunu düşündüğüm, iş yapma olanağı konusuna odaklanacağım. Ve Dünya Bankası'nın bu konuda yaptığı şey, 189 ülkenin her biri için ticaret yapma kolaylığı indeksi oluşturma ve iş sahasının ortamına göre derecelendirme yapmasıdır. Bunun için, iş yapmanın ne kadar kolay olduğuna, elektrik bağlatmanın, işyerini tescil ettirmenin, kredi almanın, yatırımcının sahip olduğu korumaların, anlaşmaların uygulanabilirliği ve iflas halinde çözüm gibi konuları inceliyoruz. İnceleme sonucunda, birinci ülke Singapur ve 189. sıradaki ülkeye bakıyorum. Türkiye ise 69. sırada, kötü değil. Azerbaycan 70. Sırada, bu belki size bir fikir verebilir. Yunanistan 72, Güney Afrika 41 ve Meksika 53. sırada. Yani, tam olarak orta derece gelirli bir ülkenin puanına sahip. Şuana kadar büyük bir gelişme gösterse de, iş yapma olanağı konusunda önünde gitmesi gereken uzun bir yol var. Bunun iyi tarafı ise daha fazla büyüme için daha bulabileceği kaynağın olduğu anlamına gelir.

Söze Türkiye'nin kişi başı geliri seviyesi olan 10.000 ila 12.000 Dolar'ın altında ve üstünde olan ülkelere bahsederek başladım. Hukuk devletiyle ilgili olanlar da dahil, kurumların gerçekten büyümeye başlaması diye bir durum var. Genelde gördüğümüz ise ülkeler bir defa 10.000 Dolar kişi başı gelir seviyesine ulaştıklarında, büyümedeki yakınsama biraz daha artmaya başlar ve büyüme yavaşlamalarındaki sıklık daha fazla yaşanır hale gelir. Büyümeyi gerçekleştirmek daha zor hale gelir. Ve, son 40 yılda, düşük ve orta gelir seviyesinden çok yüksek gelir seviyesine çıkma konusunda karşımıza çıkan sadece birkaç ülke var. Bunu yapmış ülkelere birisi Güney Kore. Bunu başaran ülkeler arasındaki belki de en ünlü örnek. Türkiye'nin de bu aşamaya birçok alanda ulaşması konusu var, en azından ekonomik cephesi mevcut gözüküyor. Ve ayrıca AB üyesi olmayan ama coğrafi olarak ona yakın olan ülkeler var. Bu ülkeler de orta gelir tuzağından kurtulmayı başarmışlardır. Fakat, Türkiye gördüğünüz gibi ortada yer almakta, yüksek gelir durumunu elde edecek seviyeye gelebilmiş değil.

Şunu söylemem gerekir ki, hukukun üstünlüğü ve kurumlar, ülkeler zenginleşirken daha çok önem kazanır. Büyümenin korunması konusunda önem sahibidirler. Türkiye ile ilgili olarak niye bunları söylediğimi, Türkiye'ye ilgili karşımıza çıkan varsayım ve birkaç kelime ile daha ifade etmek isterim. Bu konuyla ilgili bir varsayım, ülkelerin gelir seviyelerinin azalması durumu. Büyüme stratejisindeki yatırım stratejisi taklide dayanmaktadır. Fakat zengin olmaya başladığınızda, bunu devam ettirmek için gerçekten gelişim sağlamanız gerekmektedir. Ve eğer bir ekonomi olarak gelişim göstermek istiyorsanız, yatırım yapmak için güvenli bir mülkiyet hakkı ve fikri mülkiyet hakkı rejimlerine ihtiyacınız vardır. Ekonomi olarak söz konusu kurumsal ve hukuk devleti meseleleriyle alakalı konular daha çok yenilik temelli büyüme noktasına ilerliyor. Ve bunlar çok daha önemli bir hale geliyor. Türkiye'nin büyüme oranlarının ne şekilde olduğunu bilmeyenler için söylemeliyim ki, Türkiye 2001 yılından itibaren çok iyi büyüme oranları yakalıyor ve ortalama olarak Avrupa Birliği'nin iki katı kadar büyüme gerçekleştiriyor ve bu büyüme rekoru yapısal değişikliklerle de ilgili olmakta. Türkiye aynı zamanda dünyanın en hızlı şehirleşen ülkelerinden biri. Böylece gördüğümüz şey, kırsal bölgelerden şehir bölgelerine ve tarımdan farklı üretim şekline dönüşen insanlar oluyor. Ve bu bağlamda, tarımdan şehirlere yönelen bu hızlı yapısal değişiklikten dolayı ortalama işçinin üretkenliği arttı.

Bu büyüme modeli için daha potansiyel bulunabilir ancak Türkiye'nin daha ileriye giderek daha fazla büyüme gerçekleştirebilmesi için farklı bir büyüme modeline ihtiyacı var. Ve bu büyük modelin üretkenliği koruyabilmesi

için yeni işler yaratması, kurumsal reformların devam etmesi kritik noktalardır. Şimdi, mevcut durumda büyük iktisadi zorluklardan bahsetmek isterim. Ve bazılarını listelemek isterim, ama birbiriyle yakından bağlantılı konular bunlar. Yabancı doğrudan yatırımı etkilemek, sermaye piyasalarının derinleşmesi konuları bunun bir parçası. İş gündemi ve emek piyasası özellikle önemli. Kahve aralarından birinde bazı meslektaşlarımla konuşuyordum ve bu salona bakarak bunu söyleyince inanmayabilirsiniz ama Türkiye’de kadın iş gücü oranı son derece düşük. Birçok Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkesinden daha düşük. Bu yüzden, bu potansiyeli getirmek, çocuklarına daha iyi bakım şansı vererek, iş sözleşmelerinde daha esnek tekliflerle daha karşılanabilir çocuk bakım fırsatları sunmak ve kadınları emek piyasalarına getirmek gerekmektedir. Tüm bu politika araçları kadın iş gücü katılımının artmasına yardımcı olacak. Kurumsal reform gündemi diğer politika gündemlerini daha iyi bir duruma getirmektedir. Türkiye çok fazla şey yaptı ama daha yüksek bir geliri hedefliyorsa yapması gereken çok daha fazla şey var. Benim mesajım budur.

Moderator Bill Bernhard: Juergen. Büyük olasılıkla onunla ilgili bilgi sahibi oldunuz. Kendisi hem Hessian İdare Mahkemesi başkanı hem de kitaplar, makaleler yazmakta. Yolsuzluk soruşturmaları konusunda bir uzman. Ben herşeyle ilgili bilgi sahibi değilim ancak kendisi hukukun üstünlüğü ilkesinin ihlal edilmesinin ekonomi üzerindeki ve böylece büyüme üzerindeki etkisini en iyi anlatacak kişilerden.

Prof. Juergen Taschke: Çok teşekkür ederim. Bayanlar ve baylar, bu konferansta konuştuğum için çok gururluyum ve konuşmacı arkadaşlarımı ve organizatörleri böyle bir konferans gerçekleştirdikleri için kutluyorum. Bunun, doğru zamanda, doğru yerde ve doğru konularla gerçekleşen doğru bir konferans olduğunu düşünüyorum, hak ettiği dikkati çekebilmesini umut ediyorum. Hukuk devletinin iş hayatı ve ekonomi üzerindeki etkisi hakkında konuşmam istendi ve benim esas uzmanlık alanım şirketlere danışmanlık veren bir avukat olmak. Bu konuyla ilgili olarak kullanışlı bir şirket bakış açısından bazı konuları aydınlığa kavuşturmak istiyorum. Sizinle ilk olarak, bugün sahip olduğumuz dünya çapındaki yolsuzlukla mücadele konusundaki hukuki çerçeve hakkında konuşmak isterim. Daha sonra, dünya çapında faaliyet gösteren şirketlerin uygulamalarından, gözlemlemek için ne yapmaları gerektiğinden, bunun uyumluluk programının nasıl çalıştığı hakkında konuşmak isterim. Ve son olarak, hukuk devletinin uyum kültürünü nasıl desteklediğini veya şirketlerin iş yapmasını nasıl engellediğine değinerek konuşmamı tamamlayacağım. Mikro bakış açısından, Marina’nın bahsettiği etkileyici rakamlarla biraz daha konuyu açıklığa kavuşturacağım.

Son 20 yıl içinde yolsuzlukla mücadele konusundaki tüm mevzuatımız baştan aşağıya değişti. Yolsuzlukla mücadele mevzuatını uyumlulukla ilgili konunun bir parçası olarak aldım çünkü iş hayatını nasıl etkilendiği konusuna iyi bir örnek. Bundan 20 sene önce, yolsuzlukla ilgili kararlar sadece Birleşik Devletler’de karşımıza çıkıyordu. Yurtdışında görevli devlet çalışanları hakkında suç oluşturan bir ihlal oldu ve aynı zamanda bazı muhasebecilik konuları da gündeme geldi. Yolsuzlukla mücadele konusunda uluslararası bir standart mevcut değildi. OECD, 1997 yılında, rüşvetle mücadele konusunda bir konferans düzenledi. Daha sonraki yıllarda da OECD üyesi olan 52 ülkede ve 6 diğer ülkenin katılımıyla devam etti. Biraz sonra OECD Rüşvetle Mücadele Anlaşması’nın uygulamasından bahsedeceğim. Bir sonraki hamle Avrupa seviyesinde geldi. Rüşvetle mücadele konusundaki gelişmelere ciddi katkı verdik. Helena bu konuda atılması gereken bazı önemli adımlardan bahsetti. Temel olarak Avrupa açısından, yolsuzlukla mücadele etmek için birçok konu üstlenilmiş durumda. 2000’li yılların ilk yarısında bu konu daha genişledi. Avrupa genelinde, özel sektördeki rüşvet suç oluşturan bir ihlal olarak biliniyor. Bu sebeple OECD Rüşvetle Mücadele Anlaşması’nın temel konularıyla ilgili olan şeyler Avrupa mevzuatının temel konularıydı. Yurtdışında görevli kamu çalışanlarına rüşvet verilmesi suç oluşturan bir ihlal teşkil ediyor. Tüm medeni ülkelerde şirket içinde rüşvet suç oluşturan bir ihlal. OECD Anlaşması yurtdışındaki kamu görevlilerine rüşvet verilmesini suç olarak düzenlenmesini söyleyerek yeni bir adım atıyordu. İkinci olarak ise, ülke içinde ve yurtdışında, özel sektörde rüşvet verilmesini suç olarak düzenlemek. AB ve OECD üyesi olan ülkeler, rüşvetin baskılandırılmış vergi şeklinde uygulanmamasını sağlamak zorundadır. Rüşvet vergi indirimine tabi bir eylem olarak kabul edilirse suç oluşturmaktadır. Buna ek olarak, üye ülkeler, şirketler çalışanlarının insanlara rüşvet vermesinin ceza hukuku ve idare hukuku anlamında sorumluluk doğuracağını düzenlemeleri gerekiyor. Çoğu ülkede, yaptırım şirketler üzerinde uygulanan cezai yaptırım olmakta. Bazı ülkelerde ise idari para cezası gündeme gelmekte, örneğin Almanya’da bizler şirketlerin yaptırıma tabi kılınması kavramına yabancıyız.

Her neyse, para paradır. Size bir örnek vermek isterim; Siemens, çalışan bir uyumluluk programı olmadığı için yaklaşık 600 milyon Euro idari para cezası ödedi. Amerika’da adli para cezası bundan çok daha düşüktü, 450.000 ABD Doları idi. Yani, siz buna idari para cezası deseniz de bu çalışanla ilgili bir soru. Siz onu cezai

yaptırım olarak ifade etseniz de, günün sonunda büyük bir etkisi var. Bir sonraki yükümlülük ise rüşvet yasalarının etkili çalışmasının çok iyi bir örneği. OECD ve AB üyesi olan ülkeler, rüşvet şüphesi oluşturan durumlarda, vergi idareleri ve savcılar birbirlerini haberdar etmeyi zorunlu kılmışlardır. Geçtiğimiz 15 yıla baktığımızda ise, bu yükümlülüğün rüşvetle mücadele konusunda çok etkili olduğunu görüyoruz. Çünkü er ya da geç, her şirket vergi denetimine tabi olacak, şirket kayıtları, defterleri incelenecek, bu incelemelerde rüşvet ödendiğine dair bir şüphe ortaya çıktığı anda savcıyı veya tam tersi savcı böyle bir bulguya ulaşırsa vergi idaresini bilgilendirmekle yükümlü olacaktır. Bunun pratik bir etkisi de vergi denetiminde bir bildirim yapıldığında bu potansiyel başka bir rüşvet ödemesini de ortaya çıkaracaktır. Şirket açısından en önemli yükümlülüklerden biri, kanun tarafından uyumluluk programı kurmaya zorlanmışlar ve çalışanlarının hukuku çiğnemedikleri hususunda onları gözetim altında tutma yükümlülükleri bulunmaktadır. Şimdi bir başka açıdan bakalım, uluslararası işlerliğe sahip olan şirketler, işleyen bir uyumluluk programı ortaya çıkarma yükümlülüklerini yerine getirmemiş durumdalar. Amaçlanan kamuda veya özel sektörde rüşvet olmaması fakat burada vergiden kaçma olasılığını engellemek de önemli. Bu önemli bir yükümlülük, Siemens örneğinde de gördüğümüz üzere Siemens, Almanya’da, 600 milyon euro cezayı çalışanları rüşvet verdiği için değil etkili bir uyumluluk programları olmadığı için ödedi. İşte bu Avrupa sınırlarında bir şirketi cezalandırma konusuyla ilgili bir uyarı alarmıydı çünkü şirketler bu durumun kendileri için gerçekten bir mali risk oluşturduğunu gördüler. İşlevsel bir uyumluluk programının bir diğer yükümlülüğü de yabancı yolsuzluk uygulamalarındaki potansiyel yanlışların incelenmesidir. Bu çok önemli bir yükümlülüktür. Avrupa yetki alanında böylesine katı bir konseptte sahip değiliz ama diğer yasal zeminlerde şirketi inceleme yapmaya zorlayacak kurallar mevcut. Örneğin, vergi yükümlülükleri veya kurumsal yönetim açılarından ve üçüncü nokta şirketlerin makamlar nezdindeki raporlama yükümlülükleri, ülkeler arasında değişkenlik gösterebilir. Benim uygulamadaki tecrübem şudur ki, bir ülkede raporlama yükümlülüğünüz bulunduğunda, başka bir ülkedeki raporlama bundan etkilenebilecektir. Biliyorsunuz ki, şirket uluslararası büyüklükteyse, uluslararası bilgilerin teatisi ve inceleme yapılan bir ülkede ortaya çıkan bir bilginin başka bir ülkeyle de paylaşılması gibi konular da ortaya çıkabilmektedir. Peki uluslararası şirketler neden bu uygulama ile uyumlu hale gelerek bu çok büyük uyum taahhütlerinde bulunuyorlar. İlk olarak çalışanlarınızın kanunlara uyduğunu bilmek sizin malvarlığınızın korunması açısından önemlidir. İşinizi böylece korursunuz ve ayrıca saygınlığınız açısından da önemlidir. Yolsuzluk konusunda kuvvetli bir şekilde incelenen şirketlere baktığımızda, Siemens çeşitli seviyelerde problem yaşayan bir şirketti ve onlar için en büyük problem üniversiteden yeni mezun olmuş kişilerin sürekli inceleme altında tutulan, ağır yolsuzluk soruşturmalarına maruz kalan bir şirkette çalışmak istememeleriydi. Uyum, hukuka uygun gelirlerin korunması ve daha geniş anlamda ailelerinde ben uyumlu bir şirkette çalışıyorum diyerek gurur duyabilmeleridir.

Diyelim ki, Dünya Bankası bir yaptırım uygular ve şirket ceza alırsa bu başka bir işi etkileyecek ve şirket iş hayatından çıkmak zorunda kalırsa insanlar işlerini kaybedecek ve bunun aileler üzerinde de etkileri olacaktır. Ve şimdi, hukuk devleti kavramının uyum konusunu ne şekilde etkilediği konusundan bahsetmek isterim. Şuan için bizim uyum konusunda şirketlerden beklentimiz, en iyi noktada olmaları. Ve söz konusu uyum sisteminin uygulanabilirliği, Marina’nın da ifade ettiği gibi, daha net bir hukuk sisteminiz olduğunda çok daha kolay bir hale geliyor. Rüşvetten arındırılmış bir yönetiminiz var, başvurulacak hukuku biliyorsunuz ve hangi kuralların uygulanacağını biliyorsunuz. İdarenin kanunu uygulama konusunda gerekeni yapmadığı durumda, bağımsız mahkemeleriniz aracılığıyla düzeltici işlemlerin yapılmasını sağlayabilirsiniz. Devletlerdeki kuvvetler ayrılığı dediğimiz bu oluyor. Rüşvet ödemekten çekinmeniz konusunda bir imkan mevcut ve bu uluslararası şirketler için önem arz etmekte. Potansiyel bir yanlış incelemek için bir imkanınız oluyor. Ve sorunlarla karşılaştığınızda bu sizin için çok önemli bir hal alıyor, probleme karşı ‘buna son ver, problemi tespit et, telafi et ve işe böyle devam et’ demiş oluyorsunuz. Şu kadar ki, uyum ve hukuk devleti konuları belli bir noktaya kadar kardeş ve aynı metalin iki parçası gibidirler. Hukuk devleti kaidelerine sıkı bağlılık, uyum kültürünün oluşmasına da yardımcı olacaktır. Şimdi hikayenin diğer kısmına, şirketlerin ve yatırımcıların hukuk devleti anlayışının uygulanmadığı ülkeleri terk etmesi veya o ülkelere uzak durması konusuna bir göz atalım.

Bugün halihazırda tartışılmış bazı konulara da girdim. Şirketler rüşvet ödemesi yaptıklarında en azından iki yerde işlerini tehlikeye atıyorlar, ilk olarak rüşvet ödemelerinin istendiği yerde ve sonra kendi ülkelerinde. Uluslararası rüşvetle mücadele kuralları bu şekilde ve kendi saygınlıkları için büyük riskler yaratmaktalar. İki ülkede soruşturmalara ve cezalara maruz kalırlar ve en önemli olan husus hukuk devleti ilkesi geçerli olmayan bir ülkede bir soruşturmada geçirilmeyeceğiniz için herhangi bir sorunu telafi etme şansına da sahip olamayabilirsiniz. En nihayetinde hukuk devletinin iş hayatı üzerinde neden bu kadar önemli etkisi olduğunu vurgulamak isterim. Şirketler, kurumlar ve yatırımcılar öngörülebilir hukukun olduğu ülkeler, bağımsız hakimler,

hukukla sınırlanmış savcılar, devletin kontrolünde olmayan kendilerine görüş verebilecek bağımsız avukatlar, iş hayatına ilişkin kararları verebildikleri ve idareden bir baskı görmeksizin işe devam edip etmeme kararı verebildikleri istikrarlı bir hukuk sistemi isterler. Gösterdiğiniz ilgiye çok teşekkür ederim.

Moderator Bill Bernhard: Ve son konuşmacıya geliyoruz, Christina, büyük ihtimalle daha önce tanıştınız ama bu BM Küresel İlkeler Sözleşmesi. Sunum için bazı slaytları da var. Hem avukatlar hem de şirketler açısından, yeni iş imkanlarının yaratılması ve istikrara yardım anlamında sadece Türkiye içinde değil Türkiye'nin etrafında da yaptıklarınızı görmek benim için çok ilgi çekiciydi. Sizi tebrik ederim. Teşekkürler.

Christina Koulias: Hepiniz hoşgeldiniz. Ve ben de organizasyon ekibine BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni bu önemli organizasyona davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Böylesi önemli bir zamanda, sizin gibi önemli kişilerin önünde, BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni temsilen burada bulunduğum ve hukukun üstünlüğü kapsamında iş desteklerinden bahsedeceğim için kendimi çok ayrıcalıklı hissediyorum. Uzun bir gün oldu ve sadece emin olmak için bakıyorum, herkes uyanık ancak, daha önce, BM Küresel İlkeler Sözleşmesini daha önce duyanınız var mı diye soracağım. Lütfen ellerinizi kaldırın.

Bu tuzak soruydu çünkü Prof. Argüden bu sabah Küresel İlkeler Sözleşmesi konusunu açtı. Ben de daha fazla kişinin elini kaldıracığını düşündüm. Fakat daha yapacak şeylerin olmasından şaşkınlım ve teşekkür ederim. Ayrıca, hem benden önceki konuşmacıya hem de hem cinsim olan konuşmacıya teşekkür ederim çünkü bugün tartışmaya açmak istediğim konuların zeminini hazırladılar. Bu gerçekten altı çizilmesi gereken bir konu olarak BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne ve onun ülkeler, özel sektör, sivil toplum örgütleri, akademi ve diğer aktörler arasındaki küresel ve yerel işbirliğine yönelik farkındalığı artırmayla ilgili.

Bu yüzden genel bir bakış ve BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin ve vizyonunun ne ile ilgili olduğu ve bu vizyonu ne şekilde gerçekleştireceği ile ilgili arka plandan bahsetmek isterim. Ve çok kısa olarak işletmelerle ilgili konudan bahsedeceğim. Yani, işletmeler neden Küresel İlkeler Sözleşmesi ile birlikte hareket ederler? Daha sonra ülkeler ve iş hayatı arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinin 2015 Sonrası Gündem ile alakalı olarak öneminden bahsedeceğim ve aranızdan hiçbirinin bu kavramı duymaması benim için sürpriz olmaz ve bu kavramı çok detaylı olarak açıklayacağım. 2015 Sonrası Gündem ile ilgili kritik konulardan biri de iyi yönetimin tanıtımının yapılması ve yolsuzlukla mücadele ve hukuk devletleri konularında bunun nasıl bir değişim getireceği. İşletmelerin hukuk devletini nasıl desteklediği konusuyla ilgili birkaç örnek üzerinden gideceğim ve Berl'in daha önce bahsettiği gibi iyi iş yapmada hukuk mesleğinin öneminden bahsedeceğim ve son olarak buna nasıl dahil olacağının iç yüzünü anlatacağım.

Küresel İlkeler Sözleşmesi, 2000 yılına döndüğümüzde Genel Sekreter Kofi Annan altında bir departmandı ve aynı yıl 26 Temmuz'da Genel Kurul tarafından kurulmuştu. Küresel İlkeler Sözleşmesi şuanda, 8.000'i şirketler ve kobilerden oluşan, toplam 12.000 katılımcıya sahip. Ayrıca, 100 tane yerel ağa sahibiz ve en aktif olanlarından biri de Türkiye'de. Ve bu bizi gerçekten de dünyanın en büyük kurumsal sürdürülebilirlik ve çoklu ortakla harekete geçen platformu haline getiriyor. Kurumsal sürdürülebilirlik tam olarak ne anlamına geliyor? Küresel İlkeler Sözleşmesi, kurumsal sürdürülebilirlik derken şirketin uzun vadeli mali, sosyal, çevresel ve etik değerler bakımından değerinin yaratılmasını ifade ediyor. İcra direktörümüz Georg Kell, çok net şekilde işin mali kısmının vurgulanması gerektiğini düşünüyor çünkü iş hayatı yapılan işin değerini görmezse bu işe girmeleri de o derece zorlaşacak. Ve işletmeler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne katılmak için on adet prensipte teminat vermek durumundalar. Gerçekten dört kritik noktayı onlar hallediyor; elimizde insan hakları, işgücü, çevre ve yolsuzlukla mücadele var. Ve Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin 10 ilkesi uluslararası standartlara dayanmaktadır. Ve bunlara, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, İş Hayatında Temel Haklar ve Prensipler hakkında Uluslararası Çalışma Örgütü Beyannamesi, Rio Çevre ve Kalkınma Bildirgesi ve BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi de dahildir.

Ve etkili olarak BM Küresel İlkeler Sözleşmesi vizyonu daha sürdürülebilir ve kapsayıcı bir ekonomiye sahip olmak ve bunu nasıl yapacağımız konusu ise şirket veya kobi Küresel İlke'ye imza attığında, onlara iki temel yükümlülük konusunda fikir aşlamayı umuyoruz. İlki saygılı olmak, bu kavramla temel hatlara zarar vermemeyi ve tabi ki kurumsal uyumluluğun işletmelerin her aşamasına katılmasından bahsediyoruz. Bu ilginç olarak BM tarafından iş ve insan haklarını koruyucu olarak yakın zamanda çıkarılan prensiplerini de içermekte. Bu aslında İnsan Hakları Komisyonu tarafından 2011 yılında çıkarılmıştı ve tekrar söz konusu uluslararası standartlara gitmekte. Ve ikinci olarak ise destek olmakla ilgili, BM amaçlarına ve Binyıl Kalkınma Hedeflerine destek verme konusunu da kapsamaktadır. İlginç biçimde Prof. Gerken bugün erken saatlerde esnek hukuk ve işbirliğine teşvik etmenin bizim için ne kadar önemli olduğu konusuna değindi.

Daha önce ifade ettiğim gibi, bunun işle ilgisi ne sorusu gündeme geliyor. Ve bildiğiniz gibi, maalesef birçok şeyle ilgili söylenilen, benim için yeterli. İş hayatına fayda sağlamak adına üç adet kilit noktanın olduğundan bahsedebiliriz. En temel kavramdan ilki, zarar vermemek yani operasyonel, mevzuatla ilgili, uyumlulukla ilgili saygınlık bakımından ve tedarik zinciriyle alakalı risklerdir. Ve daha sonra üretkenlik ve büyüme gibi konular açısından operasyonel verimliliği ve yeni coğrafi piyasalara açılma ve aynı zamanda yeni işgücü piyasası ve yeni tüketiciler ortaya çıkması konularını destekleyerek daha ileriye etkili bakıyoruz.

Peki, ülkeler arasındaki iş ilişkilerini nasıl geliştirmeyi planlıyoruz? Geçmişte BM sistemi özel sektörle çeşitli şekillerde işbirliğinde oldu. BM Küresel İlkeler Sözleşmesi, BM sistemleri ile özel sektör arasındaki diyalogun, genel olarak bilindiği şekliyle 2015 Sonrası Gündem kapsamında aydınlatılmış küresel ticaretin kolaylaştırılmasındaki öncelikli platformdur. Belki bazılarınızın da bildiği üzere, BM Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin ömrü 2015 yılında dolacak. Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin ne olduğunu bilmeyenler için; bunlar, fakirliğin giderilmesi, uluslararası eğitim desteklenmesi, cinsiyet eşitliğinin gözetilmesi, çocuk ölümleri, anne sağlığının sağlanması, HIV ve Malaria gibi hastalıklar, çevre ve diğer kalkınmayla ilgili konularında ortaklaşa çalışmak adına bir eylem planıdır. BM'nin 197 üye ülkesi kendi arasında iktisadi gelişmişlik anlamında farklı seviyelerde, Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin gelecek yüzü için çalışıyorlar ve belirttiğim gibi 2015 Sonrası Gündem diye ifade ettiğimiz kavramlar bunlar. Berl'in de belirttiği gibi gibi kamu özel ortaklıklarının gelişmesine yönelik bir durum. Ve bu sebeple özel sektörle çok daha büyük bir işbirliğine ihtiyaç duymaktayız. Geçen senenin Eylül ayında düzenlenen, yılda üç kere düzenlenen, son zirvede, Genel Sekreter Ban Ki-Moon tarafından açıklandığı üzere, Küresel İlkeler Sözleşmesi bir küresel danışma süreci ile 2015 Sonrası Gündem'i ortaya çıktı. Bu konuların gelişmesinde iş hayatının önemindeki mesajı güçlendirecektir.

Moderatör Bill Bernhard: Ben de dahil olabilir miyim?

Christina Koulias: Tabii ki.

Moderatör Bill Bernhard: Buradaki insanların bu konuyla ilgili kaygısı Türkiye'de bunun nasıl yapılacağı olabilir. Diğer mesleklerle, şirketlere veya burada yaşayan herhangi birinin Küresel İlkeler ile bir araya gelmesinin pratik bir faydası olabilir mi? Ne yapabilirler? Yeni iş olanakları mı yaratılacak? Yeni binalar mı inşa edilecek? Yeni kredilere imkan mı sağlanacak? Ne yapabilirler?

Christina Koulas: Bence bu Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin işlerliği açısından son derece önemli. Bu gerçekten diyalogun artırılmasının denenmesiyle alakalı. Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin işbirliğinde üye ülkelere çok net olarak şunu ifade etmeliyiz, burada iş hayatının en büyük faydası diyalogun artırılması. Katılarak gerçekten elde edecekleri ise bir fırsat ve umuyoruz ki, kurumsal sürdürülebilirlik konularında nasıl ilerleneceği hakkında konuşmaları için güvenli bir alan yaratmış oluyoruz. İlginç fakat bu Türkiye için de gerekli. İşletmeler ve kobiler, özellikle farklı derecelerde iktisadi gelişim ve hukuk devleti bakımından farklı rejimlerde, kurumsal sürdürülebilirlik konularıyla nasıl başa çıkabileceklerinin kavgasını veriyorlar.

Moderatör Bill Bernhard: Lütfen sadece buna bir cevap vermeme müsaade edin.

Cristina Koulias: Tabii ki.

Moderatör Bill Bernhard: Ekonomi, sürdürülebilir yeni işler yaratma gibi konularda korkunç bir diyalog var.

Crisitina Koulias: Tabii ki.

Moderatör Bill Bernhard: Fakat bunun hakkında bir sürü konuşma var ve ben bunun hakkında endişeliyim, çok geniş bir alan ve bunun Küresel İlkeler açısından somut bir sonuç ile bitmeyeceğinden endişeliyim. Bunun gelecek için aktif bir zorunluluk olduğunu söyleyebilirsiniz. Bu, evlerin inşa edilmesine sebep olacak bir durum yaratacak. Yani sadece örnek olarak söylüyorum.

Orta Doğu Yatırım İnsiyatifi ve yeni işlerin yaratılması konuları ile ilgili konuştum. Türkiye tamamen aynı şey değil. Kamu özel programı fakat kesin bir özden daha çok leasing programı.

Cristina Koulias: Evet

Moderatör Bill Bernhard: Fakat Türkiye ekonomisinin %99'u olan küçük ve orta ölçekli kobilere baktığınızda, onlar bir yerlere varıyorlar çünkü bunu bahsettiğim leasing sistemiyle yapıyorlar. Ve bu sadece sizin de desteklediğiniz bir şey mi yoksa yanılıyor muyum?

Cristina Koulias: Evet ve hayır. Yani, biz kesinlikle bu noktayı ilkesel seviyede konuşuyoruz. Fakat bu aynı zamanda yerel ağ üstünde bir baskı oluşturmak değil ve meslektaşım Deniz'e işaret ediyorum. Fakat bu aynı zamanda yerel bağlamdaki diyalog ile ilgili. Bölge için önemli olan yerel ağın işlerliği. Ve bu yerel ağ içindeki şirketler ve kobiler için de önemli olan şey. Özelleştirme anlamında odaklanmak istedikleri konu, ve bu bağlamda bir sonraki slayt ile birlikte Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin odaklandığı birkaç konunun altını çizmek isterim. Daha sonra bu bilgiyi ve diyalog için bu platformu sağlayacağız. Fakat bence gerçekten yerel ağların önemi hafife alınmamalı ve gerçekler tüm netliğiyle ortaya konmalı. Böylece bu sizin spesifik sorunuza genel bir cevap oldu.

Sonraki slaytlara geçerse, bu mimarlığın sonunun gelmesi. Böylece gecikmiş bir şirketimiz var, gecikmiş şirket ile ifade ettiğimiz, eğer Küresel İlkeler Sözleşmesi ile bir araya gelerseniz, onlara üye ülkeler ile bu ilişkileri nasıl kuracakları konusunda bazı özelleştirme konuları ile ilgili danışmanlık hizmetleri sunduk. Ortaya çıkan sonuçla beraber, Maslow'un ihtiyaçların öncelik sıralamasına son derece hevesli olduğumu söylemek isterim. Fakat gerçekten dört önemli noktaya odaklanmamız gerekiyor. İlk olarak, refah ve eşitliğin göz önüne alındığı kapsamlı büyüme olan *ipex*. Ve iktisatçılar bunun temel yapı taşı olduğunu ve sonraki aşamanın insani ihtiyaçlar ve yetersizlikler olduğunu belirtiyorlar. Daha öncede belirttiğim gibi eğitimin önemi, kadınların güçlendirilmesi gündemi ve eşitlik ve aynı zamanda sağlık konularını değerlendirmemiz gerekiyor. Bir sonraki aşama ise üçlü kaynak konusudur. Gıda ve tarım konusuna, ki nüfus artışıyla birlikte farklı bir konu haline gelecek, su kirliliği, enerji ve iklim meselelerine baktığımızda ve son olarak bugünün son konusu çevrenin etkinleştirilmesi. Ve tekrar barış istikrarı, altyapı ve teknoloji ile benim favorim olan iyi yönetim ve insan haklarına referans yapıyorum.

Ve ilginç olarak tekrar Profesör Fallon ve Profesör Gerken'in bugün daha önce bahsi geçen iyi yönetim ile bağlantılı yönetim kavramlarından bahsetmek istiyorum. Hukukun üstünlüğü ile hukukun kuralları karşılaştırmasında, şüphesiz iyi yönetimle hukukun üstünlüğünü desteklememiz gerekiyor.

Hukukun üstünlüğü ve ayrıca insan haklarına saygı, bunlar gerçekten yolsuzlukla mücadele için harcanan çabalar arasında yer almakta. Mali, sosyal ve çevresel gelişim için temel hizmetleri gerçekleştiriyorum. Ve burada bundan bahsetmemin sebebi kavramların tutarlılığını sağlamak. Altını çizdiğimiz bu meselelerin bir çoğu Küresel İlkeler Sözleşmesi kapsamında üzerinde çalıştığımız konular arasında. Ve ayrıca BM üye ülkelerinin konuşmalarında geçen konuşmalar. Bu oldukça cesaret verici. Elverişli olması bir tarafa, mali, sosyal, çevresel ve etik olarak kurumsal sürdürülebilirliğin tanımını slaytın sağında gördüğünüz üzere bu bir tutarlılık da göstermekte.

Peki, yolsuzlukla mücadele kanalıyla iyi yönetim nedir? Ban Ki-Moon tarafından yapılan tanımdan bahsedebilirsiniz. Kanaatimce çok büyük kapsamda üzerinden geçtik. Dünya Adalet Projesi'nin bir başka ilginç hukukun üstünlüğü indeksi bu senenin başında yayımlandı ve bu indeksi sade vatandaşların tecrübeleri üzerinden yapıyorlar. Yani hukukun üstünlüğünden çok nadir anlamıyla bir hukuki uzmanlık olarak bahsedebiliriz. Bunun sıradan insanlar için ne anlama geldiğini gerçekten biraz açmamız gerekiyor. Dünya Adalet Projesi bir zeminde devam etmekte ve onlara neyin önemli olduğunu sormakta ve kapsadıkları alanlardan biri de yolsuzluğun ortadan kaldırılmasının kolaylaştırılması. Kanaatimce, bu konuya daha önce değinildi ama yolsuzluğun var olması vatandaşların da hükümetlerinin satışa çıkarıldığı şeklinde düşünmesine sebep oluyor. Sonuç olarak, liderliklerine ve kurumlarına ve tabi ki daha geniş anlamda, oy haklarına da ket vuracak şekilde, siyasi sisteme karşı güvenlerini kaybetmekteler.

İş hayatıyla ilgili olanlara alakalı olarak, bir diğer ilginç araştırma da Dow Jones'un Ülkeler Arası Uyum Araştırması'ndan ortaya çıktı ve Juergen'in işaret ettiği noktanın altını çizmekte. Buna göre, 383 şirketin yarısına yönelik bir inceleme gerçekleştirildi ve şirketlerle ilgili şüpheler olması halinde gelişmekte olan piyasalara girişin duracağını veya gecikeceğini ifade ediyor. Bu çok somut bir kaygı ve belli bir bölgede iş yaptığımız işletmelerle ilgili çok fazla risk taşımakta. İşte bu, BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin, aslında BM Yolsuzlukla Mücadele Komisyonu ile aynı zamanda tanıtılan ve 2004 yılında tanıtılan onuncu ilkeyle ilişkisine işaret ediyor. Gerçekten yolsuzluğun ortadan kaldırılması için iş hayatında herkesin sorumluluğu olduğunu kanısını taşıyorum. Ben, uyum müdürü, memurlar, genel konsey şirket sekreterliklerinden oluşan bir yolsuzlukla mücadele çalışma grubundayım. Bu açık olarak iş dünyasının, *Action Hub* da dahil fakat onunla sınırlı olmaksızın, ortak işbirliğinin teşvik edilmesi ve yolsuzluğun ortadan kaldırılması için birden çok paydaştan oluşan ortaklıkların destekleneceği yolsuzlukla

mücadele faaliyetlerindeki ihtiyaçlarını tanımlamak için kullanıldı ve bu bizim üzerinde önemle duramayacağımız ve geçmişte karşı olduğumuz ve sebebini tam bulamadığımız konulardan biri. Ayrıca, özel sektöre hükümetlere “Eyleme Çağrı” olarak yolsuzlukla mücadele ve iyi yönetim konularının 2015 Sonrası Gündem'e eklenmesi için başvuru yapılması gerekiyor. GRECO'nun olduğu kadar Helena'nın da bu konudaki yorumlarını duymak son derece cesaret verici oldu. Yani devletlerin de bu meselelerle yüz yüze geldiğine yönelik harika bir örnek teşkil etmekte. Bu harika.

Tekrar benim uzmanlık alanım olan hukukun üstünlüğü ve iş hayatıyla ilgili olarak iyi yönetim konusuna gelirse, hukukun üstünlüğünün bu anlayış kapsamındaki tanımından bahsettik. Bunun üzerinden tekrar geçmek istiyorum.

Bu çok ilginç ama bizler akademisyenlerden çok hukuk profesyonellerinden bu konuyla ilgili birşeyler duyuyoruz, iş hayatından profesyoneller bile hukukun üstünlüğünün bu kavramıyla ilgili sorular sormakta. Yani bu artan farkındalık herhangi bir kapsayıcı iktisadi büyüme için bir yaptırım gücü ve insan hakları, çevresel konular, işçi hakları ve yolsuzlukla mücadele çabaları ile bağlantılı olarak 10 ilkenin saygınlığının artması ve destek görmesi açısından önemli. Fakat diğer konular arasında, hukukun üstünlüğü yolsuzluk seviyesini aşağı çekmekle bireylerin rahatsızlığını azaltarak, sözleşme güvenliğini artırarak ve ayrıca ortaya çıktıkları takdirde uyuşmazlıkların zamanında, adil, şeffaf ve tahmin edilebilir şekilde çözümü konularında iyileştirme yaparak iktisadi yatırımın teşvik edilmesini sağlamaktadır. Ayrıca, hukukun üstünlüğü şirketlerin faaliyetlerinin gelişmekte olan piyasalara doğru genişleme konusunda fırsatlar yaratmakta; yeni kaynaklar, beşeri sermaye ve tüketici piyasası da bundan faydalanabilir.

Moderator Bill Bernhard: Tekrar bölebilir miyim? Küresel düzeyde çalışırken, yüzlerce şirketle ve bireyle çalışıyorsunuz ve birşey yapıp yapmadıklarını bilmiyorsunuz veya yolsuzluk, rüşvetin nasıl bir fark yarattığı konusunda bir şey yapıp yapmadıkları konusunda nasıl çalışıyorsunuz, demek istediğim bunu ölçmenin herhangi bir yolu var mı? Bunu ölçüyor musunuz?

Cristina Koulias: Harika soru. Bu anlamda performansları gözlemliyoruz daha doğru ifade etmek gerekirse tüm katılımcıların Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne kayıt olmaları üzerine kayıt tarihlerinin her yıl dönümünde bu konuda bir yükümlülükleri oluyor. “Gelişimdeki iletişim” diye ifade ettiğimiz şeyi bize sunmak zorundalar. Bu her yıl devam ediyor. Ve etkili olan kısmı tam bilgi sağlamalarının karşılığında bir menfaatleri oluyor ve Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin dört kilit noktasına yönelik güncelleme sağlıyorlar.

Farklı gelişim seviyelerindeki Şirketleri ve kobileri takdir ediyoruz. Bu raporlarda onların tam rakamları vermelerini beklemiyoruz fakat integral değişimi görmek istiyoruz. Fakat zaman içinde gerçekten artan bir gelişim var ve sonsuz saygımızla sınırlı kaynaklarımız var ve bu yüzden şirketleri raporu gözden geçirmesi için iç denetime veya dış denetime teşvik ediyoruz fakat asıl yaptığımız, olaylara belirli aralıklarla bakıyoruz ve bu raporların kalitesini kontrol ediyoruz.

Moderatör Bill Bernhard: Başka bir sorum var. Küresel İlkeler ile imza atan şirketlerin bazılarına baktığımızda, para bile alsalar yaptıkları şey çok küçük. Ve siz sonunda “başarısız oldunuz, buradan gidiyorsunuz” diyebiliyor musunuz?

Cristina Koulias: Evet, kısaca böyle de denebilir.. Teminat talepleriyle ilgili konuştuk ve daha periyodik taleprden bahsediyoruz ve bu birçok şirket ve kobinin çıkarılmasıyla sonuçlandı.

Moderator Bill Bernhard: İş hayatıyla ilgili olarak yapılması gereken çok daha fazla konu var. Risk almak için fırsatlar yeniliğe sebep olur, kanaatimce özellikle teknolojik alanda yenilik, geniş iş imkanları, yeni işler, dünyada büyük bir değişim yaratacak yeni eğitim imkanları doğuracak. Aksi halde, pes eden ve umutsuzluk içinde yaşayan milyonlarca genç insanın, bozularak bizden daha kötü halde olacağı bir son ile karşılaşacağız. Evet bu en kötüsü.

Cristina Koulias: Yani iş hayatı kanunları nasıl destekliyor? Genel Sekreterlik geçen yıl eylülde tekrardan, iş dünyasındaki küresel atılımları heyecanlandıran ve kanun için destek toplayan bu yeni girişimi duyurdu. Biz Atlantik Konseyi'nde LexisNexis ile birlikte ve ayrıca Birleşmiş Milletler'in Rule of Law (Hukuk Devleti) birimine danışarak çalışıyoruz. Çünkü rehberlik için büyük bir istek duyuyorum ve bu rehberliği sağlarken iş davası inşa etmek için kanunlara verilen destek etrafında bir çerçeve geliştirmek için çalışıyorum. Bu iş dünyasının faaliyet

gösterdiği her alanla ilişkilidir. Ayrıca vurgulamak gerekir ki bu hükümet icraatlarının bir ikamesi olarak değil bir iltifat olarak düşünülmelidir. Çok heyecanlıyız; çünkü bu tam planlama aşamasında bir konu. Zamanı geldiğinde geliştirme aşaması bu yıl boyunca dünyanın pek çok yerinde vuku bulacak ve umuyorum ki 2015'in ortasında faaliyete geçmiş olur.

Bizi gerçekten heyecanlandıran konuyu sizinle biraz paylaşacağım. Biraz araştırma yaptık ve önemli örnekler bulamadık. Ancak birkaç örnek ortaya çıkardık. Kanunların nasıl hazırlandığı konusu bizde büyük yankı uyandırdı. Biz kanunları desteklemek konusunda oldukça ısrarlıydık. İş dünyasında 4 çekirdek alan vardır: stratejik sosyal yatırımlar ve hayırseverlik, kamu düzeni kuralları ve savunma, ortaklık ve toplu dava. DLA Piper özellikle birinci alanla ilgili olarak kanunlarındaki boşlukları doldurmak amacıyla Myanmar hükümetine anayasayı hazırlamasında, insan hakları, uluslararası hukuk ve ceza hukuku konularında yardım etmiştir. Bu iş faaliyetlerinin esaslarından biridir. Stratejik sosyal yatırım ve hayırseverlik alanında ikincisi ise tüketim mallarıdır. Yani Avon'da bir kozmetik şirketi, onların vakfı. Yargıçlar ve işçilerle, hükümetle ve dünya çapında NGOs ile cinsiyet temelli şiddet ve insan ticaretine karşı yakinen beraber çalışıyorlar. Kamu düzeni ve müdafaa ile alakalı üçüncü alan ise LexisNexis ile yürütülen ve ABD'nin dışından gelen bir alan. Yani gelişmiş ülkelerde bile bu mesajın teşvik edilmesi, pekiştirilmesi çok önemli. Ayrıca insan ticaretini önlenmesi ile ilgili, ABD'deki insan ticareti kurbanlarının hayatlarını değiştirmek için yeknesak kanunların kabulü ile sonuçlanan girişimlerde bulunmuş ve avukatlık hizmeti sağlamışlardır. Ve sonuçta, bu aslında bir içki şirkettir ve Kamerun hükümeti ile ortaklıktır. Ayrıca yolsuzluğa karşı iş koalisyonu kurma konusunda oldukça önemli olan diğer işlerle de iştigal eder. Bütün bu faaliyetleri görmek bizim açımızdan oldukça cesaret verici.

Bu yüzden tekrar bu aşamada; Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin bir parçasında fark ettiğimiz en önemli şey ve saygımla arz ediyorum ki bizim profesyonelliğimizdir. Ne yazık ki, avukatlar ilk zamanlarda Küresel İlkeler Sözleşmesi ile çalışma konusunda çok hevesli değillerdi. Ancak avukatların gelişmiş derecede kurumsal sürdürülebilirliklere başvurabilmeleri ve avukatların iş ilişkilerinde; özel olarak ya da danışman olarak devam ettirmelerindeki büyüyen farkındalığın kritik rolünü son zamanlarda fark etmiş bulunuyoruz. Bu yüzden, buna ilişkin olarak, BM Küresel İlkeler Sözleşmesi hukuki işlerle olan uğraşlarını artırma ve tekrardan size bu aktivitelerin ana hatlarını verme konusunda çalışmalarımızı artırmaktayız. Genel Kurul "Kurumsal Sürdürülebilirlik" için çalışan rehberimiz başka bir büyük hukuk firmasında çalışan ve kurumsal sürdürülebilirliğe ilişkin olan bir sözleşmesel kurulun rehberi ile çalışmaktadır. Ve bu çalışma kurul seviyesinde ama ayrıca yönetsel seviyededir. Ve sanıyorum ki ben hukukçuların aktif bir rol oynayabilmelerini ve eğer isterlerse bilinçli bir birleşmeye hizmet edebilmelerine yönelik fırsatlar sağlamak ve bunu güçlendirmekteyim.

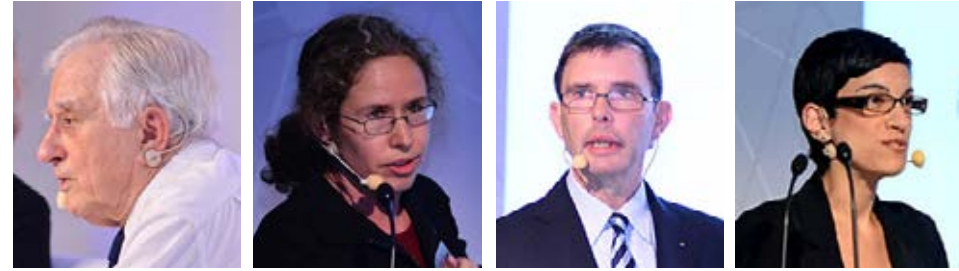
Ve son olarak, şuanda ilginç bir şekilde işaret ettiğimiz özel danışman ile ilgili keşfettiğimiz, hukukçuların kapasitelerini arttırmaları konusundaki önemini fark ettiğimiz gibi, gelişmekte olan kurumsal sürdürülebilirliklerde oldukça büyük bir rolü bulunmakta ve bu hukuk fakültelerindeki hukuki eğitimlere kadar uzanmakta bu yüzden bizim en çok istediğimiz şey gelecekteki hukukçuların gücü ortaya çıktığı zaman bizim dışarda durmamızdır. Ve ben profesyonel biri olarak yaptığım bugünün sorunlarını geliştirmek ve sadece temelleri düzenleyen bakış açısına son yorumları yapmaktır. Ekonomik gelişmelerin altını çizmenin önemi; sosyal durağanlık, bağlı ensititüler ve hukuk kurallarının gücü için gerçekten gereklidir. Ve eğer hukuk kurallarında ortak bağlılık olan BM 2015 yayınında kararlı yenilikler yapmak istiyorsanız hükümetlerin yükselme planları için olan birçok dava çağrıları bulunmaktadır. Ve büyüyen farkındalığın bir parçası olan devlet-özel birleşmeleri oldukça kritik durumdadır. Ve ticaret hukukunun şikayetleri dünyada gelişen olaylara işaret etmektedir. Bu sebeple, sosyal gelişmeyi ve ekonomik büyümenin geliştirilmesini ve böylece yine şirketlerin kendi gündemlerine sahip olanlarını vurgulayarak onları teşvik edebiliriz. Biz onların sürdürülebilir bir yolda olduklarını temin etmek istiyoruz.

Küresel İlkeler Sözleşmesi ile birlikte çalışmanın önemini sadece son olarak iki noktada belirtmek istiyorum. Bu yüzden, hali hazırda aktif olarak bağlı olduğumuz bütün sorunları vurguladığımız piramide ve daha fazlasına web sitemizi rahatça ziyaret ederek ulaşmanız mümkün. Ancak, yerli ağların önemini özellikle Türkiye'deki şartlardaki küresel ağı yeterince vurgulayamayabilirim. Onların sahip olduğu, anladığım kadarıyla yaklaşık yüz seksen adet olan katılımcıları ile birlikte olmak ve çalışmak onların öncelikleri dikkate alınarak sorunları üzerine çalışılacaktır. Bana zaman ayırdığınız için teşekkür ederim. Bu bilgilendirici oldu.

Moderator Bill Bernhard: Teşekkürler Christina. Dinlediğiniz için çok teşekkürler.

Session 3

Impact of Rule of Law on Business & Economy

Moderatör Berl Bernhard

Chairman Emeritus, The Aspen Institute;
Chairman, Middle East Investment Initiative (MEII)

Marina Wes

World Bank, Lead Economist

Prof. Juergen Taschk

DLA Piper, Hessian Administrative Court of Justice

Christina Koulias

United Nations Global Compact

Moderator Berl Bernhard: Let me just say preliminarily to everyone here this is one of the smoothest run conferences I've ever been in and it looks like easy and the easier it looks, the harder it was to put together. I think all of us are grateful how well this is gone.

Let me just preliminarily when I told a friend of mine who had been the general counsel of the Three Mile Island investigation of the nuclear disaster. He said, let me tell you when he heard I was going to talk about the economy and the rule of law, what he was told by his friend of his. It goes something like this: It said "William, let me suggest something. All you know about nuclear energy could fit in navel of a flea and still leaves room for a half a peanut and teacher salary." And that's where I am right now but I think we can do a little better. I'd like to start off with something which in fact I end with, really. And it's not very complicated but with what I have been doing for the last 6 or 7 years in the Middle East, leads me to the following proposition that people who have nothing, have nothing to lose. And that is what the economy and the growth of economy and the rule of law is all about. I want to address some of the things that I think can make a difference in terms of the opportunity that is necessary for people to feed their families, to have shelter, to have medical aid when necessary, and most important to have hope that there is a future of opportunity to make a good living. And to be able to share what people want to share in the terms of loving and affection within a family unit.

I would like to talk a little bit about where we are. We talk a great deal and I listened to it carefully today about the application of the rule of law, the difficulties of how much it really has made a change and a difference in reliability, openness, honesty and that kind of thing.

I want to expand that somewhat and talk a little bit about the world in which Turkey lives. It is not an island under itself. It is part of the world, part of the world economy and in that regard it is very much necessarily involved with what's going on both below it geographically, to the west and to the east and I want to mention just a few things about the Middle East and North Africa where I have been involved for some time.

The population in this area and please listen to these figures, they come from the World Bank and from the IFC and other institutions. Within 15 years, there will be a need for 50 million jobs in the so called 'MENA' area and that's the Middle East and North Africa. Over 65 percent of those 50 million jobs will be needed for young people under the age of 32. Where is that coming from? I don't know. And what it leads to is that the educational system around, not just Turkey, not just the Middle East and North Africa, but the entire world is going to have to face after that. Because without the future of jobs without a hope that there is something for them and their families and for the institutions in which they want to work and the state which they live, we are going to end up with instability, violence and we have already seen it. You combine that with the social media. I know that's your major problem here but if you look at what happened in *Tahrir Square* in Egypt and in Tunisia where we are working, which started the Arab Awakening or Arab Spring, that is a reflection of despair.

What do young people do when they can't get jobs? What can you do when you grow up in a community like Palestine in the West Bank which is probably the most educated Arab unit in the world? And you can't get a job and you can't leave without permits and return. This is serious stuff and we are not facing it, you could talk about order, rule of law, reliability, but you have to face what we are facing.

How did the Arab Awakening or Arab Spring catch on so quickly? It wasn't just Tweet or the other social media- I think there are few of them now, it's growing exponentially. What is going to be needed is to try to figure out and we have not done so, what is the type of education, vocational or other, it makes no difference. And there is a new system found in Germany, which we're using in Tunisia right now, which is a software, which helps to bring together the markets that need employment, what kind of employment, and then we try, it does it itself once we feed it in adequately and tells us who may be available and what could be done to provide jobs. I think it's going to work, it is brand new, so far we've been lucky about it. And it really makes a difference. There are two things I want to just talk about briefly and I'm going to be quite short.

Way back in 1963; I was director the United States Commission on Civil Rights under President Kennedy. And one day I got a call that said, from the State Department, we would like you and Judge Thurgood Marshall to go to East Africa because we're going to try to form an economic unit of East Africa. And we want you to try to talk to the people, the young people in that whole area, Uganda then Kenya and Tanzania at the time and Zanzibar. Well, we went over there and those who didn't know Thurgood Marshall have to understand, he was

not yet on the Supreme Court but he went there later, but he was a very powerful and fun individual. He was not dour, but he was articulate, and he cared. When we went there flew all night and he kept telling me when we get to the airport, *Jomo Kenyatta* who is the fellow of man of us and present Prime Minister who was running Kenya. We went with dinner at his house and this is relevant, it was a surprise to me. Thurgood was talking to Kenyatta and he said you know "it was Jomo I've spent 7 miserable weeks with you in London writing your new Constitution and the Bill of Rights. I'm disappointed in you. This afternoon I rode around Nairobi and I saw seven stores owned by Indians for sale. And I know that you took those or your people took them". And I found that offensive to which Kenyatta said "Judge Marshall, I'm going to do something about it". To which one and only Thurgood said "no, I don't want you to tell me you're going to do something about it tell me how you're going to do it and give me a time period". Well, I was kind of astounded. Rest of the evening went on like that I have to say that on the way back to General Council's home, I said something like or those who have may read this. I said you know I have been thinking about this, Sir I want to say something to you and he said "what?" I said "you know, your behaviour with the new government and what the new Prime Minister" and I stop for second; and I said "it reminds me of the Edward Jones". He sounds for a second and he said "white boy when we were in East Africa I am the Edward Jones". So that was the good fun but what I wanted to tell you he was then he went into a speech about if property is not sacred or if it is not written and protected, if you can't get real title to property, you don't have any rights and the only thing that counts is whether or not you have free speech, you have this or that he said at the core, the most sacred thing that people have is there ownership of property. Well it is just astounded me when that occurred. That's one thing I want to mention.

The other thing I want to mention is that there are have to be new ways in which we deal with developing countries and the needs. It's no longer government it is going to have to be public private partnerships. I believe this deeply and I want to tell you about the one that I share right now and how it's gone and how it came about.

At the Aspen Institute for maybe two or three years we had constant arguments about what we could do to reduce the potential for conflagration in the Middle East between Israel and the Palestinians. And it was just talk. Everybody was getting a little tired of it. We were heard all before. We were very pessimistic about it and we convene a meeting of people who were much involved and caring. And four people in particular came together. And it was Madeleine Albright who had been our prior Secretary of State, it was 'Henry Kissinger' who had been Secretary of State and there had been Chuck Hazel who was a senator from Nebraska and Senator Feinstein of California who is now head of the intelligence committee. And we spend 2 days talking about what we could do. I unfortunately came into the right room at the wrong time. So, but what finally happened was that we got together with OPIC (Overseas Private Investment Corporation) and said would they help us to regenerate the economy in Palestine. The theory been that if there is stability in the economy and people are feeling there's a future, that would reduce the potential for violence. And so we worked out the following that OPIC would guarantee loans that we would make through the banks, but we would select what targets, what kinds of markets we wanted to deal with and the banks would make the loans OPIC would guarantee it and the idea was to get credit in the market so that people are the position either start businesses or expand businesses. It was so called we call it LGF "Long Term Guarantee Facility" but it was and it remained something where we could look at the needs, gage the needs, and we could do it on a private basis work it through the banks and then we did something we called the necessary money to train the banks to get away from collateral as the only way to get funding for the operation. We have had a remarkable run. At this point, less than 7 years from what we started. We are now been enable to invest 117 million dollars in the West Bank. Default rate is slightly over 2%. And you think that's good right, so we got criticizes we didn't take enough for risk.

But one thing that is a problem under any rule of law anywhere is the recognition that the worst situations occur against women not just in the West Bank. I don't know the situation in Turkey but I sure know North Africa and the Middle East. And it's all over the world and I think there's got to be a recalibration of what needs to be done. Let me give you an example. We determined that it would be important that some of our investments had to go to women. And so, we gave a loan \$500,000 to a group of women who came to see us about it and said they want to start a store they have all laid out and it was it would be 100% owned by the women and ran by the women. And took off almost right away and we like it so much we did another building and another program for a million dollars and it's the same. The difference has been remarkable as a result of that for example two young women came into see us and said we want to open apothecary store and bought

for medical purposes and for selling eyeglasses and that kind of thing. That came about because they heard about what was done with the two buildings and at the two new programs that we've set up with the women. This proportion of emphasis is continuing. And I think we're making a difference we had trouble at the start. It was not culturally favourable but it's working out well and now, one or two of the collectors of the West Bank and one of them in Tunisia are asking to have training facilities for women. The other part of that is that we took a look at some of the project that we had already invested in and said we won't give you more money unless you set up an educational program for the women to be enabled to move for menial jobs into your situation. In one case it was a small hotel to train them, to use computers for reservations at for advertising in other things. It's beginning to work. It's not easy but this is something that I think everybody up here you were particular. I think have to look at and say how do we get this message across. The United States is way ahead but still not where it ought to be, but in these other countries it is exceedingly difficult. I hope we will continue to be able to do that but it is worldwide problem which has been widely ignored. We can talk about it what needs to be done as far as the rule of law is concerned. But the rule of law clearly embraces the need for women to be in a competitive position, and to be given the opportunity to succeed. Because, I really believe that without that kind of thing, there is never going to be the stability.

One of the other things as important that I want to talk about very briefly is people have said why should we come in to these areas were there such high risk and it's not just in Middle East or North Africa. Here it's everywhere, what business people want is reliability. They want to know what there have been told there've been told is the truth. They can rely on it. They will take the risk and they will invest. But unless it's open, transparent and clear to them and they are not going to invest. We had any number of people for example in Tunisia we are also doing kind of a franchising operation. Which is all different that we done before. That's biggest issue we have. How we will be protected, how are the risks are going to be handling and we will be given the facts. And so, this proportioned effort has been to tell the people in these countries were now operating and now its spreading to Morocco and other things were quite busy. And Turkey as well it's in every country. Business people are prepared to invest the new things but they need partners, they need honesty, they need openness and that's where the rule of law really is applicable. I also want to say that it is not just heavy duty, it is huge opportunity for the business people for professionals to realize how many people, young people with energy, brains and training will be benefited if we all get together and help. People need help.

I could say more than this about the population figures. We are going to be 9.5 billion people on this earth. A billion and a half more, at least the projections are, before the end of the century. What are we going to do with that? The unemployment rate in this whole area right now is 46% if you count the North African area %13. I guess here you know better than I do but this is both a huge economic challenge. It's going to require a different form or more imaginary form of education and it's going to require hands on training of people who have never done this kind of thing before. We have had amazing success with 8 or 9 banks for working for example in the West Bank, we have 14 people working there, all Palestinian half women, half man and they go around bank to bank now entering the banking officers how to invest on a cash flow bases not collateral. There's no money in these places, its collateral borrowing you've been threw it more than I have. You want to borrow a hundred bucks you put up 200 bucks for collateral. That doesn't generate a lot of business. But that's the way it always been. And it's begun to change and it has changed there. The banks accepting it- and I think we got a long way to go but it's working. I don't want to speak anymore so I want people who know what they're talking about to speak and I have a really appreciate being enable to participate this because this is our future this really is an opportunity, high risk, high return indispensable forcibility and peace. And we don't grab it now when we're right on the cusp of change, we're making a terrible mistake. You are on. This woman is the queen of the World Bank in Turkey. Marina Wes. And we delighted that you are here. Thank you. She's going to put some things up to make more sense than I have.

Marina Wes: Thank you very much. I think those stories and examples you gave make things come to life. So, I want to very sincerely thank the organizers for asking me to attend today's and tomorrow's event. I'm an economist and I have learned so much today. It's really been one of the most interesting days I've had in a very long time to be introduce to so many ideas that I really relevant to also but I do. So I want to take not too much of your time because I know it's late in the day and there is a beautiful city on the other side of these walls. Although I think it is going to rain soon. But I don't want to take too much of your time. I want to bring across a couple of key ideas where I think economics and the rule of law institutions more broadly where they interconnect. I will also use a number of charts to illustrate those ideas. As an economist I worked with charts

days in days out and to me illustrate those things, they make things clearer. If to you that confuse you don't worry about it. Because I will say what is in those chart so it's really your own personal preference.

So, three main hypothesis that I would like to get across today. I will elaborate on each of these three. The first one is that cross-country economic institutions play a key role in a country's growth potentials. So we can show that indeed there is a link between the qualities of institutions of growth. The second idea is that Turkey has made a lot of progress in building institutions. But at the same time there is more that can be done. So it's a glass half full, glass half empty. And the third idea, this is maybe the one where I will spend most of my time on is that from an economic perspective Turkey is now at the critical juncture. What we see is that when countries reach an income level on a per capita basis of about 10 to 12 thousand dollars and this is where Turkey is, that it becomes much harder to sustain growth. Sometimes it called the middle income trap. And I want to link that to the institutional reform agenda how Turkey can escape the middle income trap going forward. So that's the third idea.

This chart, if you are so inclined to look at it carefully, actually what it shows is that economic institutions play a key role in growth. So, countries with a stronger institutional environment effective the rule of law, a good business climate, more secure property rights, they are better positions to attract investment to participate in trade and to utilize the physical and human capital that they have to utilize that more effectively. So in my presentation I will be using and I'll just say it now so that I don't have to keep them coming back to it, I'll be using a couple of different data sources some of them are from the World Bank. The World Bank produces worldwide governance indicators, drawing on indicators from other institutions. We also have doing business indicators which look at the business environments. But I'm also using indicators from different sources including the Heritage Foundation the corruption perception index. So there is a range of indices that are used in this presentation. But this first chart shows that in generally countries with the higher per capita income have better institutions and countries with lower per capita income has worse institutions. What we see here, and please take my word for it, is that we have different institutional indices. So the red dots are rule of law, the blue ones are control of corruption indices, the green ones are government effectiveness. The purples are regulatory quality and the oranges are ease of doing business. But what we see is generally across countries there is a high correlation between the difference governance indicators. So a country that has a good score on control of corruption also tends to have a good score on regulatory quality on ease of doing business. There is a correlation in those scores. Of course there are exceptions but in general we see a high degree of correlation between the different measures of institutions and rule of law.

Okey, so then turning to Turkey specifically and zooming in on doing business. I have just suggested that a lot of the indicators are correlated so I'm going to zoom in on doing business because I think it is most directly relevant to the economic growth and economic performance agenda. And what doing business does is that the World Bank produces a doing business rating for each of 189 countries and the rating measures the environment in which businesses operate. So it looks at things like how easy is it to start a business, to get electricity, to register property, to get credits, to protect investors, to enforce contracts and to resolve in insolvency. So, country one which I think Singapore is the highest ranked and country 189 which I would have to look up is the lowest ranked. Turkey ranked 69 which is not bad. Azerbaijan is 70 just a give you an idea. Greece is 72, South Africa is 41 and Mexico is 53. So it's very much in middle income country kind of score. And Turkey has made progress on that doing business agenda but it still has a large agenda ahead of it, which anyways good because it means that it can find sources for further growth going forward.

So I started by saying that countries that have more or less Turkey's income level \$10000 to \$12000 per capita GDP, we find that institutions including the rule of law really begin to matter to growth. What we see is that once countries have reached about \$10,000 per capita the convergence in the growth starts to stockade there's a much higher frequency of growth slowdowns. It becomes much more difficult to grow. And there are only few countries that have mated over the past 40 years that's what this chart illustrates from lower and middle income too high income. One of the countries that has made it is South Korea. It's probably the most famous example of a country that has made it. And the country to reach Turkey often looks in many areas at least on the economic front. And then there is a number of countries, some of them not a part of the EU but all of them near EU, that have also managed to breakthrough in this middle income trap. But Turkey as you can see, being in that square in the middle has not quite made it yet to high income status.

I have been saying that the rule of law and institutions matter more when countries grow richer. They are important to sustaining growth. So may be one brought hypothesis and then just a few more words about Turkey as to why I am saying that. So one hypothesis is that when countries are at lowering income levels the investment strategy and the growth strategy relies on imitation. But then when you start becoming richer to continue growing you really need to innovate. And if you, as an economy want to innovate, rather than just imitate you need secured property rights to invest in land and property and intellectual property rights. So this institutional and rule of law issues as an economy moves to more innovation based growth. They become much more important. What we've seen in Turkey, for those of you that don't know Turkey's growth rate; Turkey has had a very good growth record especially since 2001 that has grown on average twice as quickly as to European Union, it has had a very good growth records and that growth record has been linked to structural change. Turkey has also been one of the most rapidly urbanizing countries in the world. So what we have seen, we've seen people moving from rural areas to urban areas. We've seen people moving out agriculture into surfaces, into manufacturing. And in that context; productivity of the average worker went up because of this rapid structural change the growth, the movement out of agriculture into cities.

There may be a bit further potential for this growth model to generate further growth but going forward Turkey needs a different growth model. And as part of that growth model to sustain the productivity growth to create jobs continued institutional reform has to be critical. Now, I can say just a few words about what we see as some of the big economic challenges right now. And I will list some of them. But they are closely interlinked. So if I say attracting FDI, deepening capital markets, institutions are part of that. The jobs agenda, the labour market agenda is a particularly important one. I was talking to some colleagues over one of the coffee breaks and you wouldn't believe it if you look around this room, but the female labour force participation rate in Turkey is extremely low. It's lower than many MENA countries. So bringing that potential, bringing women into the labour market including by offering better child care opportunities in more affordable child care opportunities by offering flexible contracting in employment contracts. All these policy measures will help to bring about greater female labour force participation. So the institutional reform agenda compliments the other policy agendas and it's a critical one. Turkey has done a lot but it will need to do more if it wants to make it to high income. That's my message.

Moderator Bill Bernhard: Juergen. You probably read about him. But he is both a state judge of a Hessian Administrative Court. He's written books, articles. He's an expert on investigations and on corruption may be I don't know and all kinds of things but he is someone that I think we really need to hear in terms of the impact of violations of rule of law on economy how it impedes its growth.

Prof. Juergen Taschke: Thank you very much. Hello ladies and gentlemen I am a very proud being here speaking at the conference and I want to join my co-speakers in congratulating the organizers making that conference. I think it's the right conference with right topics, at the right time, at the right place and I wish that conference deserves the attention it needs.

I've been asked to speak about the impact of the rule of law on business and economy and in my main professional I'm a lawyer advising companies. And I want to shed some light from a practical company perspective on that topic. I want to speak with you first about the legal framework, on the worldwide anti-corruption legislation we have today. Then I want to speak with you about the application worldwide operating companies have, what they have to observe, how that fits into the compliance program. And then I will conclude how the rule of law could support compliance culture or could prevent companies from doing a business. So from a micro perspective I think a bit shed some light on what Marina showed with very impressive figures here.

So the legal framework over the last 20 years our whole legal system in anti-corruption laws have completely changed. I have taken anti-corruption laws as one segment of compliance because I think it is a good example to demonstrate how it impacts the business. So 20 years ago there was only the form corrupt practices act in the United States. He made it a punishable offence to bribe public officials abroad and there were also some bookkeeping provision. There was no international standard on fighting corruption. In 1997, OECD issued convention, combating bribery. That was implemented then in the following years within all 52 member states of the OECD and in addition in 6 other countries. I'll come in a minute to the application which have been imposed by OECD Convention of Combating Bribery. The next move was on the European level. We add significant efforts on the level to combat bribery. Helena mentioned some very important steps to go there. So

basically from the European angle, a lot of activities have been undertaken in order to fight corruption. That was extended then in the first five years of the 2000's. With bribery in the private sector we have now nearly European wide network of countries bribery in the private sector is a punishable offense. So what is all that about the basic topics of the OECD Convention Combating Bribery of the European legislation the basic topics are: It is a punishable offence to bribe public officials abroad. In all countries bribery is a punishable offence in the company, in all civilized countries. OECD Convention that was a new move for what to say must be a punishable offence to bribe public officials abroad. The second thing was to make it a punishable offence to pay bribes in the private sector, was in the country and abroad. All EU member states, all member states of the OECD Convention have to ensure that bribes may not be tax redacted. And that, it is a punishable offence if bribes are treated as tax deductible offences. In addition, the member states have to ensure that corporations are liable if their employees bribe people that means either a liability under criminal law or under administrative fine. In most countries the sanction is a criminal sanction imposed on corporations. In other countries it is an administrative fine for example Germany we do not know the concept of sanctioning companies it's an administrative fine like driving to pick on the autobahn. However, money is money; just to give you an example: Siemens paid nearly 600 million Euro as an administrative fine for not having a functioning compliance program. The criminal fine in the US was much lower. It was 450.000 USD. So it is a question of labor whether you call it administrative fine or you call it criminal sanction but at the end of the day it has really big impact. The next obligation and this is an excellent example how you can make under bribery laws really effective. That was that the member states of OECD and on the EU level have to obliged tax authorities and prosecutors to inform each other if there is suspicion of bribery. And looking back over the last 15 years this obligation has made it really effective the fight against corruption. Because sooner or later every company has a tax audit, the tax audit look into the books and records of the corporations and if they find suspicion that bribes have been paid, they have to inform the public prosecutor, vice versa also if the public prosecutor comes across suspicion he has to inform the tax authorities. Practical effect is if such a notice has been made a tax audit, takes place and then potentially reveals other bribery payment.

One of the most important obligation on the company site is that they are legally bound by law to have any established compliance program in order to supervise employees and to ensure that employees do not violate the law. So let's switch out to the company side all international operating companies haven't obligation to have a functioning compliance program. And the goal is that there should be no bribery in the public or in the private sector. But there should be no tax evasion. This is a very serious obligation again the example of Siemens paid 600 million Euro not because employees had paid bribes. Siemens paid 600 million euro in Germany because they had not have an effective compliance program. That was the basis for sanctioning the company that was within Europe I think wakeup call because companies see it can expose them to really significant financial risks. Another obligation is that part of a functioning compliance program is to investigate potential wrong doing under the foreign corrupt practices act. It is one very important obligation. In the European jurisdiction, we do not have such a strict concept. However, there are other legal grounds which may force the corporation to investigate. For example, tax obligations or corporate governance aspects and the third point is that companies have reporting obligation vis a vis the authorities. That may also differ in different countries. My practical experience is if you have a reporting obligation in one country then you would report it also in the other country affected because you know that the corporation internationally big, also it is internationally exchange information and you know if one day the investigating authority in one country has information it would be given also to other country. So why do international operating companies comply with this application and undertake these tremendous compliance efforts. So first, it is a protection of assets if you ensure that your employees are in compliance with law you protect your assets, no sanctions. You protect the business. It is reputational aspect of course and again. If you look at companies where vigorously investigated for corruption. Siemens was such a company, they have problems on various levels and one really significant problem is they cannot hire people because young people coming from the university, they do not want to work for an employer who is under heavy investigation for corruption they want to be proud was in the families and say I work for compliant company. Compliance is the protection of profits or lawful profits and of course in a wider sense it protests the families, the business partners if you have seen corporation who have been far from business. Let's say if the World Bank imposes a sanction and corporation is far from World Bank business that has impact also one other business and if the company has no business then the employees will lose their jobs and that will have impacts also on the family. So let me now switch to the question in how far the rule of law supports a compliance culture. What we expect today from companies is told from the top compliance culture that means we want

that is effective within the company. And the implementation such a compliance system is much easier if you have a clear legal system, environment with clear legal system where you know what the applicable laws are it's what Marina showed on a very high level. You have a bribery free administration, you know what the applicable law is, and you know that the rules are obliged. You have independent courts where you could seek remedial actions if you think that the administration is not applying the law as they should be. There is the checks and balances between the powers within the states. You have the possibility to refrain from paying bribes and important thing for most international operating companies. You have the possibility to investigate a potential wrong doing. This is very important if you come across irregularities that you look into it and then you have the possibility to find out is a problem if yes 'Stop it, identify it, fix it and then continue business. In so far I would like to say that compliance and the rule of law are to certain extent sisters, they are two slice of the same metal. The strict application of the rule of law allows and encourages a real compliance culture. Now let's look on the other side into companies and investors leave countries or stay away from countries where the rule of law is not applied. I touch some topics which have been discussed already today. I make that a very short. So, if companies have to pay bribe they endanger the business at least in two jurisdictions where they are asked to pay bribes and the home jurisdictions. This is the international anti-bribery laws. They create really big, huge reputational risks. They face investigations and penalties in two countries and what is extremely important in countries where the state of law is not applied you may not investigate possible wrong doing that means you may not fix any problems which could come up. So I come to the end and I want to emphasize why I think that the rule of law is extremely important for the business and has huge impact on the business. Companies, corporations, investors; they want countries with predictable laws. They want independent judges. They want public prosecutors who are bound by the law. They want independent lawyers free from state control in order to get legal advice. And, they want a stable legal system which really allows them to make business decision and then to stay with this business decision without any impact from administration. I thank you very much for your attention.

Moderator Bill Bernhard: Now, coming to the end of this one, Christina, you probably already met but this is the UN Global Compact. And she has got a number of slides they up there yet. This is very very interesting to me potential for making an actual, realistic difference in terms of commitments for both lawyers and corporations and businesses to become active participants in filling the role of the creation of jobs and helping to stabilize not just Turkey; but Turkey's surroundings and the world. And I graduate you on it. So thanks.

Christina Koulias: Welcome everybody. And I again echo everyone sentiment today about thanking organizers for inviting the UN Global Compact to present of this important event and I feel very privileged to be speak on behalf of Global Compact about business support for the rule of law at such an important time in front of such an important people. To make sure it's been a long day I'm sure and just to make sure, I can see everyone's awake but only make sure you are alert so I am going to ask you question I'd like to raise your hands if you have heard of the UN Global Compact before. Please raise your hands.

This was trick question because Prof. Argüden just opened this morning about the global compact. I thought so many more people would raise their hands. But I'm amazed have some more to do, so thank you. I also want to thank the previous panelist and also my fellow panelist, because I think that really did set the scene for the topics I would like to discuss today. And it really is about raising awareness about the UN Global Compact and its efforts to promote collaboration between states, the private sector, NGO's, academia and other actors at the global and the local level which is important also highlight.

So I just give you a bit of overview put up light to tell you. So I give you some background what about the UN Global Compact is or its vision is and also its objective about how wants to achieve that vision. I also am going through very briefly about the business case. So why do businesses engage with the Global Compact. Then I'll fading to at the importance of strengthening the relationship between the states and business through what is called Post 2015 Agenda and I wouldn't be surprised if none of you heard that concept and I will certainly explain that in more detail. And one of the key issues from the Post 2015 Agenda is about promoting good governance and how that can be a change through anti-corruption and business for the rule of law. I will also go through just a few examples how businesses already supporting the rule of law and highlighting as Berl foreshadowed as well about the importance of the legal profession in supporting business to do good business and finally give you some insight on how to get involved.

The Global Compact was really division of the Secretary General Kofi Annan back in 2000 and was established by the General Assembly on 26th July of the same year. The Global Compact today has over 12000 participants 8000 of those are companies and smaller medium enterprises or SME's. We also have around 100 local networks and of course one of which is the very active local network here in Turkey. And it makes us actually the world's largest corporate sustainability platform and multi stakeholder collective action platform. So what does actually corporate sustainability mean? So the Global Compact refers to corporate sustainability as a company's creation of long term value in financial, in social, environmental, and ethical terms. And it's imported to highlight that Georg Kell executive director is very passionate about highlighting the point that we need to emphasize the importance of the financial aspect because if business don't say the value in doing this than of course it's going to be difficult for them to getting engage. And there is differently a business case for doing so. And businesses are able to join the Global Compact by pledging they commitment to the ten principles. So they really covering four key areas; we have human rights, labour, environment, and the anti-corruption. And the Global Compact's ten principles are grounded in universal standards. And they include Universal Declaration of Human Rights, the International Labor Organization Declaration on the Fundamental Principles and Rights at Work, the Rio Declaration on Environment and Development and the UN Convention against Corruption.

So effectively the UN Global Compact vision is a more sustainable and inclusive economy and how we propose to do that is when company sign up another SME's etc. When they sign up to the Global Compact we hope to instil in them two core obligations. The first being to respect, by that we mean do no harm the baseline, the minimum standard and that also obviously corporate compliance, into businesses, culture, strategy, operations and relationships. And interestingly that also includes the recently endorsed UN guarding principles on business and human rights. That was actually endorsed by Human Rights Council in 2011 and again goes to those International norms. And the second one is around support, so the supportive UN goals and issues including the Millennium Development Goals. And interestingly this touches on Professor Gerken's point earlier today about the whole concept of soft law and how important is for us to able to promote collaboration.

So as I mention before, begs the question what's enough for business. As you know, unfortunately with most things we say what is enough for me. And so we can say there is three key areas what we say that there is a benefit to business. The first most fundamental ease to concept do no harm which is risk management. So, looking at operational and regulatory risk which includes compliance reputational risk, supply chain risk. And then we're looking at more proactive so the support areas UN productivity and growth which look at how we can look operational efficiencies and exploring new market geographies, also creating new labour markets and also having new consumers in market share.

So how do we propose to strengthen relationship between states in business? A well the UN system has been engaged with the private sector in various ways in the past. But the UN Global Compact is the primary platform for facilitating dialogue between the UN systems and the private sector, in exploring how enlightened global business can support what is commonly known in UN circles as the Post 2015 Agenda. Some of you may be aware that the UN's Millennium Development Goals are due to expire in 2015 for those you do not know MDG are, they are a collective action to work towards the elimination of poverty, promotion of universal education, looking at gender equality, child mortality, looking at maternal health, addressing HIV, Malaria, environmental and other developmental issues. So as we speak now the UN's member states some 197 countries from varying levels of economic development, are working towards the next face of NDG's and as I have stated they are what's called the post 2015 Agenda. And so this is a growing shift as Berl mentioned as well about the move towards public private partnerships in the importance of that. And they're being in the greater need for greater collaboration with the private sector in that regard. And as such the Global Compact has facilitated a global consultation process which resulted in the building Post 2015 business engagement agenda which is actually launched, the picture out there, now Secretary General Ban Ki-Moon's latest summit which is a tri-annual event that was held in September last year. And just reinforces on the message in the importance of the role of business in advancing these issues.

Moderator Bill Bernhard: May I just involve it.

Christina Koulias: Sure.

Moderator Bill Bernhard: People here would be and probably are concerned how in Turkey would there be

a benefit to other the professions, the corporations or anyone else leaving here in a very practical way for becoming involved with the compact? What would they do? What would they get out of it? Will there be new jobs created, will there be new housing created? What would happen new credits available? What could they do?

Christina Koulias: I think it's really important in terms of the function of the Global Compact. it's really about trying to promote dialogue. So the interest of business in engagement of the Global Compact and member states to let us make that very clear, is that trying to promote dialogue. And what they actually receive by participating is having an opportunity, and we hope to think safe space, for them actually talk about how they can advance corporate sustainability issues. Interesting and that's globally but also relevant to Turkey as well. In terms of fact that business and SME's (Small-Medium Enterprises) are grappling with how they deal with corporate sustainability issues particularly when you have different varying degrees of economic development and also different regimes with respect to the rule of law.

Moderator Bill Bernhard: Let me just phrase a response to that.

Cristina Koulias: Sure.

Moderator Bill Bernhard: There's an awful lot of dialogue that goes on about accelerated across the economy, finding new jobs that are sustainable.

Cristina Koulias: Sure.

Moderator Bill Bernhard: Getting the credit, so on. But there is a lot of talk about and I worry about a compact which is so broad that it doesn't end up any concrete result. You know where you can say; this is an active, imperative for the future. This is creating a situation where houses going to be built. I mean just for example. I talked about the Middle East Investment Initiative and the creation of jobs, too. Turkey does the same kind of thing. It is a public Private Program but it's a leasing program instead of hard essence.

Cristina Koulias: Right.

Moderator Bill Bernhard: But it's something when you look at same 99 percent of the economy of Turkey is SME's Small Medium Enterprises and they're getting somewhere because they're doing it this way with through a leasing system and that's working. And I'm just wondering is that something that you support advance work with or am I off base?

Cristina Koulias: Yes and no. I mean I think that we certainly encourage and talk to those points at a policy level. But also this is not to put pressure on local network and I point to my colleague Deniz. But it is also about a dialogue within the local context what's important to the region in which local network is operating. And what is important to companies and SME's within that local network. And in terms of privatization what they want to focus on. So in terms of the next slide I'll go through a few issues that highlight the Global Compact focuses on. Then, of course we provide that information and provide that platform for dialogue. But really I think it cannot underestimate the importance of the local network and making that reality on the ground. So that was a general answer to your specific question.

Moving on the next slides, this is by extinction of the architecture. We had a late company so a late company is a what we have called late company if you will of the Global Compact come together we consulted with them really try and find some privatization of issues, with respect to how they going to build those relationships with member states and vice versa. And what they came out with which I was like to say quite a keen to Maslow's hierarchy of needs. But really is focusing on four key areas. The first that the ipex is inclusive growth which looks at prosperity and equity and the economist say this is building blocks and next level down and human needs and incapability so looking at the importance of education which I know always raise before, again another issue raise before women's empowerment agenda and equality and also looking at health issues. Then next level below that is the resource triad. So looking at issues of food and agriculture with population growth is going to be another issue, looking at water sanitation and also energy and climate. And, finally really being topic of the today is being enabling the environment. So again making

reference to peace stability infrastructure and technology and my favourite of course being good governance and human rights.

An interestingly again touching on Professor Fallon and Professor Gerken points' earlier today the concept of governments vis a vis of the good governance. So really being the rule of law vs rule by laws, obviously we trying to promote a good governance being the rule of law.

And that is really done through efforts with anti-corruption, the rule of law and also respect for human rights as well. And really does service the bedrock for financial, social and environmental development. And just to make a point here is well terms of the consistency. A lot of these issue areas that we highlight are already items that we are working on it in the Global Compact. And also in conversations that UN Member states are having now. So that is quite encouraging. Just as a sort of convenient aside, this is also consistent as you can see to right of the slide with the definition of corporate sustainability that we have which is around obviously financial, social, environmental and ethical considerations.

So what is good governance through anti-corruption? You can see definition made by a Ban Ki-Moon. I think we've covered quite extensively. Another interesting rule of law index was from the World Justice Project that was released earlier this year and they measure how the rule law is experienced by everyday citizens. So we can speak to the rule of law as legal professional in a very esoteric way. And so we really need to distil what that means everyday people. So the world Justice Project goes out on the ground and asks what's important to them and one of the categories of they cover to ease absence of corruption. And as I think this is also been touched on before but clearly the existence of corruption in a giving state leads citizen to believe that its government is up for sale. As a consequence they lose trust in its leadership and its institutions and of course the political system more broadly which obviously impedes the right to vote as well.

In terms of the relevant to business another interesting survey just came out instantly was the Dow Jones' state of Anti-Corruption Compliance and highlights Juergen's point which is that %50 percent of the company surveyed on 383 companies that was surveyed. Advise that would stop or delay or foray into emerging markets due to corporate related concerns. Such a very real, very tangible concern and obviously carries with lots of risk if businesses which we engaged in a particular region. So this touching on the relevance of the UN global Compact's involvement is through the tenth principle which was the last principle that was introduced and that came true in 2004 which is actually same time is the UN Convention Against Corruption. And really does reflecting acknowledgment by business in a shared responsibility for the elimination of corruption. An anti-corruption working group was established in that comprises chief compliance officers general council, company secretaries etc. And this was used obviously to define the needs of the business community in a lining and implementing anti-corruption related activity including but not limited to an Action Hub with a promotion of collaborative engagement and partnership to support multi-stakeholders efforts in eliminating anti-corruption and that is we can't over emphasize the importance of and they've been this raise to the top mentality as oppose to a race and to the bottom which unfortunately we have experienced in the past. And also a court action an appeal to private sector to governments that perhaps has some work to do to include anti-corruption it and good governance in the post 2015 Agenda. And this is really quite encouraging to hear Helena's comments as well as GRECO. So that is a great example have states is coming to get to addresses very issues. That's excellent.

So coming to my particular area of expertise is good governance through business of rule of law and again we have discussed this conception definition of the rule of law. I want go through again.

But it's important to not hear that now more than ever before it's a really interesting time but we hearing legal professionals rather academia even business professionals ask me about this concept of the rule of law. So this is a growing realization that is sanction force for sustainable any inclusive economic growth and it provides the foundation for respecting and supporting human rights environmental issues, labour rights and also anti-corruption efforts since, so I gain consistent with the ten principles. But among other things the rule of law promotes economic investment by lowering levels of corruption, encouraging civil or I should say, reducing civil unrest, increasing security of contracts and also importantly allowing for the timely, fair, transparent and predictable resolution of disputes if they arise. Also the rule of law creates opportunities with the expansion

of company's operations into developing an emerging markets, new resources, human capital and consumer market can also be leveraged.

Moderator Bill Bernhard: Can I interrupt again. You know, I listen to this then I say how do you know what the results are when you're going around the globe, you're dealing with hundreds probably of corporations and individuals and you don't know if they're doing anything or not. How do we know that this really is going to make a difference as far as bribery, corruption any of that I mean is there any way to measure that? Are you measuring it?

Cristina Koulias: So, in terms of the extent that we monitor performance if you will, for want of a better word we do have requirement from all the participants to complete upon signing up to the Global Compact to become a participant. Only anniversary of that signing day. They are required to submit what is called communication on progress. So and that is required every year thereafter. And effective what they does is they have to be an interest of full disclosure provide and update on how they are addressing to four key areas of the Global Compact. Now that said we appreciate that companies and SME's will be at varying levels of development. So we don't expect them to get full marks in these reports. But we want to see integral change. But there is actually an incremental development over time and with all due respect we do have limited resources so it is not like we do encourage companies to internal auditor or like external auditor review to report but what we do is, we do look at things periodically and check to see the quality of those reports.

Moderator Bill Bernhard: I have another question. If you look at any of these companies that have signed into to the compact and even giving in money and realize that they are doing very little. And you end up say you flunked, get out of here.

Cristina Koulias: Yes that's the short answer, absolutely. So we have gone through claims of pledge and we starting to going through more periodic claims if you will and has actually resulted in the expulsion quite number companies and SME's.

There is so much to do with the business community. And the opportunities to take risks cause innovation, particularly innovation in the new tech area is going to in my judgment open up vast opportunities for jobs, new employment, new education that can make a huge difference in the world. Otherwise we literally are going to end up what millions of young people who have given up or living in despair and say disruption is a lot better than the way we're living. That's the worst.

Cristina Koulias: So, how come business support the rule of law? The Secretary General announced this new initiative again in September last year for business for the rule of law which is exciting new global initiative around business community and mobilizing support for the rule of law. We are working with LexisNexis in the Atlantic Council and also with in consultation with the UN's Rule of Law Unit. To develop a framework on aiming to build a business case around business support of rule of law provide them with some guidance cause I'll craving guidance and also encourage actions are really trying to build a community in terms of action. This is in particular relevance of course in any area in business operates and it's also important to emphasize this is supposed to work as a compliment and not a substitute for government action. We are really excited because this is actually right in the planning process as we speak, so in the process of developing the consultations that will occur through the course of this year in various spots around the world and also hoping to launch by mid to late 2015.

I'll just give you a little bit a context we really have been encouraged because we have done some disk research and has a bit of disclaimed haven't substantial these examples. We have been able to extract some examples. They really resonate with us about how they promoting the rule of law. And just consistent with the the way we define support the rule of law. Four key areas so core business activities, strategic social investment and philanthropy, public policy engagement and advocacy and partnerships and collective action. So the first one you can say there is actually and interestingly DLA Piper, who assisted the government of Myanmar in order identify gaps in the rule of law, through drafting of the constitution and also looking at human rights international and criminal law. And that was sort of part of the core business activities if you will. The second one around strategic social investment in philanthropy is actually a consumer product. So, a cosmetics company in Avon, their foundation and they donated a significant amount of funds to Cornell University Law

School, to establish the global centre women and justice. And they're working very closely with judges and the labour professionals, governments, and NGOs around the world, to eliminate gender based violence and also human trafficking. The third one the around public policy engagement advocacy is something that was manage with LexisNexis and interestingly with something coming out of the US. So even in developed states, it is really important to reinforce that message around the world of law, And they did some under took some advocacy efforts on the Prevention of Remedy associated human trafficking which resulted in the adoption of a uniform act to change the lives human trafficking victims across the US. And, finally this is actually a beverage company and they partnered with a government of Cameroon and including other businesses which is really important is well and NGO's, to establishment business coalition against corruption. So it's really encouraging see all of this activities on the way.

So again this is another phase; the really important thing we have noticed part of Global Compact and with due respect our profession. Unfortunately lawyers were not all that keen to engage with the Global Compact in its early days. But we're finding over the years on this growing recognition of the critical role that lawyer can apply in advance in corporate sustainability and in their business relationships whether they're private practice or whether they're in house counsel. So, as correlated to that the UN Global Compact increases its efforts to engage with legal profession and again with giving you another hand out of an outlining the activities that we have on the way. But I think more importantly to bring your to attention of a last two initiatives. The guide for General Council Corporate Sustainability is working with another major law firm on developing a guide for corporate council with respect to corporate sustainability. And that's working at the board level but also at the managerial level. And I'm really reinforcing and providing an opportunity I guess to highlight that lawyers can play an active role and as serve as a conscious of a corporation if you will. And we hoped to be able to more engaged in that space.

And finally something that we quiet interestingly exploring at the moment as we have pointed to special advisor like to explore the viability of building the capacity of lawyers to play a wider role in advancing corporate sustainability issues and through law schools in continuing legal education. So we really want to be out when power out of power of future lawyers. And I'm also existing professional to be able to advance today's issues.

And at my final comment that just looking the dressing the fundamentals. It is just important to highlight the economic development really does require social stability, dependable institutions and the bowl of rule of law. And there is very much call to action for governments to step up to the plan if you will and renew commitment to the UN in the Post 2015 Agenda which at its core depends on the rule of law. And it's part of that growing realization that public private partnerships are critical. And what law business complain that in addressing some of the world's broadening issues. So we can encourage social development and by extension economic development and so again highlighting the companies might have their own agenda. We want to make sure they do it in a sustainable way.

Just two final points that I would like to make is how to engage with the Global Compact. So highlight of the pyramid which has all of the issues that currently we are already actively engaged in and feel free to visit our website have look more at those. But I again cannot emphasize enough the importance of local network especially here in this context global network here in Turkey. In engaging and working with their own participant which I understand is about 180 participants, in working through these issues with respect to their own priorities. I thank you for your time. That was informative.

Moderator Bill Bernhard: Thank you Christina. Thank you very much for your attention.

Ana Konuşma / Keynote Speech

Lord Harry Woolf

İngiltere Yüksek Mahkemeleri Önceki Başkanı
Former Lord Chief Justice of England & Wales

Herkese günaydın. Bu sabah bu salonda bu kadar geniş bir kalabalık gördüğüm için şaşırdığımı itiraf etmeliyim. Dün harika bir etkinlik geçirdik. Bu, kısmen cömert ev sahiplerimizin yaptığı olağanüstü organizasyon sayesinde gerçekleşti, kısmen de sempozyumun ana konuları hakkında kapsamlı sunuşların ve katkılarının yapılması sayesinde oldu. Şimdi müsaadenizle benden sonra gelecek seçkin konuşmacılara bir zemin oluşturmak için bu ana konuşma için hazırladığım konularda konuşacağım. Ama öncesinde buradaki büyük misafirperverliğe sığınarak sizlere en sevdiğim hikayemi anlatmak istiyorum.

Bir meslektaşım buna benzer bir etkinlik için Manchester’a gidecekmiş. Ancak talihsizliğe bakın, isimlerini sizin de duyduğunuzu tahmin ettiğim Manchester şehrinin iki takımının o gün maçı varmış. Maalesef, Manchesterlılar, Türkiye’deki bazı insanların olduğu gibi, futbola çok düşkün olmalarına rağmen, City’yi mi yoksa United’ı mı destekleyeceklerine bir türlü karar veremezler. Gerçi bu tercih bugünlerde giderek daha kolaylaşıyor. Neyse, arkadaşşıma maçın olduğu ve kışın da soğuk ve sert bir günü olduğu düşünüldüğünde isterse etkinliğe gelmeyebileceği söylenmiş. Yaşlı bir eski yargıç olarak o şartlarda o kadar yolu Manchester’a kadar gitmek sanırım onun için bir hataydı. Bir şekilde seyahatten vazgeçmeyen arkadaşım şehre varmış ve istasyonda etkinliğe başkanlık edecek kişi tarafından karşılanmış. Konferansın düzenleneceği yere araba ile giderken kendisini karşılayan kişi, “Çok özür dilerim, ama benim gitmem gereken başka bir yer var.” demiş. Sorun olmadığını söyleyen meslektaşım salona gitmiş ve salonda sadece bir kişinin olduğunu görmüş. Kendisi niyetlendiği üzere konuşmasını yapmış ve konuşması bittikten sonra salondaki tek dinleyici kendisine, “Sizin için sakıncası yoksa bekleyebilir misiniz?” demiş. “Neden?” diye sorunca meslektaşım, diğer kişi, “Çünkü ben de diğer konuşmacıyım.” demiş.

Burada dördüncü ana konuşmayı yapmak üzere karşınızdayım ve işimin çok da kolay olmadığını farkındayım. Ancak hakkında konuşacağım konunun çok önemli olduğunu biliyorum. Birincisi, yargının bağımsızlığı meselesi, ikincisi ise adaletin bir diğer yönü olan hukuk devletini teşkil eden insan haklarını nasıl koruduğunuz. Bu iki konunun birbiriyle çok alakalı olduğunu düşünüyorum. Eski bir yargıç olarak adalet konusu hakkında çok kuvvetli hislere sahip olduğumu söylemem herhalde sizleri şaşırtmaz. Profesyonel yaşamımın tamamını adalet konusunu odaklandırmamın ardından en sonunda dava vekilliğinden çok daha uzun süre yargıcılık yapmış oldum. Doğal olarak, yargının iyi halde olması çok çok önemlidir. Dün konuşulanları dinlerken, yargı bağımsızlığının kültür ile olan ilişkisine yapılan vurgunun çok önemli olduğunu fark ettim. Buna dayanarak, bu konuyla ilgili ben de birkaç şey söyleyebilirim diye düşünüyorum. En azından kendi deneyimime göre yargının konumunun epey iyi olduğu İngiltere’de mesleğimi icra ettiğim için kendimi talihi görüyorum. Tabii ki bu tek gecede gerçekleşmedi ve benden önce gelen yargıçlar bunu sağlamlaştırdılar. Bizdeki hukuk sisteminin muhtemelen 13. yüzyıldan önce gelişmeye başladığını söylersem herhalde hata etmiş olmam. Belgelere geçmiş olsalar da yazılı olmayan Anayasa’yı doğuran iki önemli olay vardır. Bir tanesi Magna Carta’dır, ki gelecek yıl 800. yıldönümünü kutlayacağız. Magna Carta sadece dönemin monarşisi ile asiller arasındaki anlaşmayı kayıt eden bir belge idi. Bu kişiler farklılıklarını uzlaştırmak için bir yol bulmaya çalışıyorlardı. Ancak Magna Carta sadece İngilizlerin değil aynı zamanda Amerikalıların da özgürlüklerinin temeli oldu. Gelecek yıl 800. yıldönümünü kutlarken Magna Carta’ya saygılarını göstermek isteyen birçok Amerikalı avukat Londra ve diğer İngiliz şehirlerine akın edecek. Onlar, Magna Carta’da bildirilen ilkeleri bizden daha fazla ciddiye aldılar. Artık biz de Magna Carta’nın oldukça önemli bir belge olduğunu fark etmeye başlıyoruz.

Tarihteki diğer önemli olay ise “Habeas corpus”tur. Habeas corpus, birisi yanlışlıkla tutuklandığında bu kişilerin mahkemeye başvurarak kendilerini tutuklattıran kişinin bu tutuklamayı haklı çıkarmasını isteme hakları anlamına gelir. Ben görev yapıyorken Habeas corpus hala mahkemeler tarafından öncelik verilen bir başvuruydu. Bu tür davalara, habeas corpus başvurularına bakan mahkemeler mahkeme emrinin çıktığı günün hemen ertesinde konuyu inceler ve nihai kararı veremeseler dahi en azından bir ara tedbir kararı verirler. İhtilaflı konuların birçoğu devam etse de mahkemeler bu başvuruları kesinleştirmeden konuyu kapatmazlar. Ve, bu, yargının rolünün öneminin ve yargı bağımsızlığının gerçek bir sembolüdür, aynı zamanda şimdi konuşacağımız hukuk devletinin de rolünü vurgulamaktadır.

Hukuk devleti ile ilgili olarak, dün de duyduğunuz üzere, bu ilke, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde yer alan değerlerin tam anlamıyla yasalaşması anlamına gelmektedir. Hukuk devletinin yansıttığı değerler bunlardır. Sanırım, kendi yargı

dairemde, hukuk devletinin özünde bu değerlerin sürekli insanlara hatırlatılması gerektiği yeterince kabul görmemektedir. Bu sürekli hatırlatmayı İngiltere’de insan hakları yasası kapsamında yapıyoruz. Yasayı çıkaran o dönemki hükümetin bakanı mevzuatın belirli bir kısmını sunarken bunun insan hakları yasası ile çelişmediğini beyan etmek durumunda kalmıştı. İnsan hakları yasası, temelde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin bizim yerel mevzuatımıza uygulanmasından ibarettir. Bu da, bu hakların ne kadar önemli olduğunu gösteren açık bir semboldür. Ve, bu hakları sıkı sıkıya korumamız ve onlara değer vermemiz gerektiğini düşünüyorum.

Tüm yargı dairelerinde bu haklara uygun hareket edilmesi zaman zaman tartışmalar doğurmaktadır. Bunlar en başında vatandaşları korumak için tasarlanmış haklardır, ama tüm vatandaşları. Burada, ülkesinde belirli bir dönemde fazlasıyla sevilmeyen birisi olarak betimlenen ya da çok ciddi bir suçtan mahkum edilen vatandaşları da kast ediyorum. Ancak söylediğim şeyin odak noktasında şu var: ne olursanız olun ve ne yapmış olursanız olun kanunun korumasından yararlanma hakkınız vardır. Kanunlar tarafından koruma istiyorsanız mahkemelere başvurabilmeniz ve meseleyi mahkemelerde çözebilmeniz gerekir. İhtilaflı olaya bağımsızca bakamayan mahkemelere gitmenin hiçbir anlamı yoktur. Saygıdeğer Vermont Başsavcısı dün göreve gelirken ettiği yeminden bahsetti. Benim ülkemdeki yargıçlar da benzeri bir yemin ediyorlar ve eminim ki Vermont’da edilen yeminin kökenine baktığımızda bunun ABD’ye İngiltere’den gittiğini görürüz. Bu yeminin özünde herkese eşit davranma zorunluluğu vardır. Yeminler sadece kelimelerden oluşuyor, ne önemi var ki? Yeni yargıçların İngiltere yargısında mesleğe başladığı birçok törene katıldım ve sizi temin ederim ki yargıçlar bu yemini ciddiye alıyor. Bunu kendilerinden istenen ve kendilerini etkileyen bir zorunluluk olarak görüyorlar. Çünkü konuşulanları tekrar ediyorum ama dün kültürün öneminden bahsettik ve bu bağlamda bence bu yemin kültürü yansıtıyor, aynı zamanda İngiltere’de yargıç olan kişilerin en derindeki tavrını sergiliyor. Hala yargıç olmak isteyen insanlar olduğu için gerçekten şanslıyız, çünkü mesleğin birçok olumsuz yanı var. Adeta vurulmak üzere orada hep hazır beklemektesiniz. Ya da gazetelerdeki ve medyanın bir kısmındaki keskin nişancılar sizleri hedef olarak sunabilirler. Bir kere yaşam tarzınızı değiştirmeniz gerekiyor. Davalara baktığınız ve ceza verdiğiniz bir şehirde istediğiniz gibi barlara girip çıkamazsınız. Maddi şeylere bu kadar önem verdiğimiz bu çağda İngiltere’de yüksek mahkeme yargıcı olmak için insanlar gelirlerinin en az %30’undan, hatta muhtemelen %50’sinden vazgeçiyorlar. Yine, sonradan çocuklar olunca bu mesleğin aile üzerinde de yükleri oluyor ve bu gerçekten büyük bir fedakarlık. Yüksek mahkemenin yargıç sınıfı arasına girmek için yapılan yarışa baktığımızda - ki bunun kökenleri Magna Carta’ya kadar gidiyor - birçok yetenekli insanın kendileri için daha rahat olabilecek bir kariyeri arkada bırakıp tek yönlü bu yolculuğa çıktığını görüyoruz. Bu yolculukta varacağınız tek yer yargıç olmaktır. Bu böyle devam ettiği sürece de adaletin ve yargıçların bağımsızlığının güven altında olduğundan emin olabiliriz.

Kendi ülkemde hiç kimse bir yargıca rüşvet vermeye teşebbüs etmez. Bunun sebebi, bir yargıcın rüşvet alabileceğinin hayal dahi edilememesidir. Bu gerçekten harika bir durum. Eğer böyle bir şey yaşanmış olsaydı herhalde haberdar olurdum, ancak ülkemde rüşvet aldığı için mahkum olan hiçbir yargıç hatırlamıyorum. Yani, rüşvet gerçekten olağandışı bir durum. Burada kültür, önünüze sizi yoldan çıkarabilecek şeyler sunmuyor ve insanlar yargının dürüstlüğüne o kadar çok güveniyorlar ki buna teşebbüs ederek sizi sınamıyorlar. Zaman zaman çok büyük servete sahip kişilerle ilgili davalara bakarken dahi durum değişmiyor. Bu çok önemli, çünkü davaya bakan yargıcın tarafsızlığına inanmazsanız verilen hükmün kalitesi sizi hiçbir zaman tatmin etmeyecektir. Medyaya ise hep şunu söyledim ve bunu yine tekrar etmek istiyorum, yargıçlara yüklenirken çok dikkatli olmanız gerekir, keza politikacılar da yargıçlara hücum ederken dikkatli olmalıdır, çünkü bunu yaparken bir yandan da halkın yargıya olan güvenin altını oyarlar. Ve bu güven bir kez sarsıldı mı onu bir daha tesis etmek oldukça zordur. İngiltere Yüksek Mahkemeleri Başkanı olarak görev yaparken yargının bağımsızlığı ve dürüstlüğü zaten var olan bir şey olarak kabul edip görevimi icra ettiğim için çok şanslıydım. Buradaki bağımsızlık çift taraflıdır ve yargının bütününe kapsar. Bireysel olarak her bir yargıcın da bağımsızlığını içerir. Yüksek mahkemeler başkanırken hiçbir meslektaşına bir davada nasıl karar verecekleri yönünde bir şey söyleyemezdik. İster kürsüye yeni geçmiş genç bir yargıç olsun ister deneyimli birisi olsun bu durum değişmezdi. Kendi bireysel bağımsızlıkları vardı ve biliyordum ki onlara sadece kılavuzluk etmeyi önerebilirdim ama talimat verdiğim anda haklı şekilde bana tepki göstererek bunun sorumluluklarını aştığını söylerlerdi. Bunun herkesin menfaatine olduğunu biliyoruz. Hükümet de bundan yararlanıyor, çünkü kanunları onlar, yani meclis geçiriyor. Ve, bu kanunları uygulayacak birileri olmalı. Savcılarla birlikte yargının benzer bir bağımsızlığı olmak zorundadır. Dolayısıyla, hükümetler de bunda gerçekten menfaat sahibidir. Aynı şekilde, terazinin diğer tarafında ise bireylerin bunda menfaati vardır. Bu gerçekten çok önemlidir ve hepimiz biliyoruz ki yargı bunu tek başına başaramaz.

Öncelikle, hükümete danışmanlık görevindekiler ile bir ortaklığımızın olduğunu düşünüyorum. Bu görevdekilerin ağır bir sorumluluğu vardır. Hükümetin hukuk birimi ile kariyerim esnasında çok yakın çalışma imkanı buldum ve az önce bahsettiğim dürüstlüğü onlarda da bulunduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Belki zaman zaman sundukları tavsiyeler doğru değildi ancak görevim esnasında onların dürüstçe danışmanlık yaptığından ve dün burada bahsettiğimiz önemli görevi yerine getirdiklerinden hiçbir zaman şüphe etmedim. Benim tanık olduğum durumda onlar yargıçlara destek oluyorlardı, ancak avukatlar da aynı şekilde onlara destek olmaktadır. Avukatların dürüst olması da çok kritiktir. Çünkü şayet onlar mevcut hukuk sistemi içerisinde mesleklerini doğru şekilde icra etmezlerse yargıçlar davaları yanlış algılayacaklarından yanlış kararlara varabilirler. Bu da halkın gözünde yargının itibarını sarsacaktır. Bu meslek grubuna kesinlikle ihtiyacımız vardır ve onlar da bizlerin taleplerine cevap vermektedirler. Dahası, yeni yargıçlar da bu avukatlar

arasından yetişmektedir. Dolayısıyla, konuya bu yönden bakılmalıdır. Avukatlık mesleğinde geleneksel bir dürüstlüğün bulunduğunu da belirtmek isterim.

Bugün burada dinleyiciler arasında birçok öğrencinin bulunduğunu görüyorum. Sizlere şunu söylemek istiyorum: “Mesleki standartlarınıza ilişkin sizlere anlattığım şeylerin önemini kavramanız gerekmektedir.” Sanırım kendi öğrenciliğimle kıyasladığımda günümüz öğrencilerinin bu standartları muhafaza etmesinin daha zor olduğunu söyleyebilirim, çünkü hayat daha karmaşık ve onların maruz kaldığı baskı daha yoğun. Bu mesleki standartlar çok önemlidir ve bunlar aynı zamanda yargıya nasıl bakıldığını da etkilemektedir.

Konuşmamın bu kısmında ise kısaca hukuk devleti ilkesinin nasıl korunacağından bahsetmek istiyorum. Bana göre biraz önce yargı hakkında söylediğim şeyler hayati önemdedir. Madalyonun öbür yüzünde ise durum şudur: şayet yargıçların ve mahkemelerin bağımsızlığı olmazsa kağıt üzerindeki hakların değeri, yazılı oldukları kağıtlar kadar dahi olmayacaktır. Ancak madalyonun her iki yüzü de tam olursa durum bir anlam ifade edecektir ve değerli olacaktır. Tabii ki, mahkemelerin kararları hakkında tartışmalar olabilir ve zaman zaman mahkeme kararlarının kabul edilmesi zor olabilir. Bu noktada hükümetler de zorlanabilir, özellikle de bugün yine hakkında konuşacağımız Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gibi uluslararası bir mahkemeden bahsediyorsak. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin gerçekten etkileyici bir kurum olduğunu düşünüyorum. Sorumlu oldukları 47 yargı dairesinin tamamıyla nasıl ilgileniyorlar, gerçekten bilmiyorum. Bir dönem onlara yardımcı olmaya çalıştım, ancak müdahil olduğum iki raporda onlara pek de yardımımın dokunduğunu sanmıyorum. Esasen, onlar da tıpkı İngiliz yargısı gibi eleştirilere uğruyorlar, ancak muhtemelen onlara yönelik eleştiriler daha yoğun, çünkü sadece küçük bir kısımdan sorumlu olduğunuz bir mahkeme ile alay etmek veya onu eleştirmek daha kolaydır. Ancak, bu kurumun temelindeki prensip de aynıdır. Bir mahkemenin kararlarını beğenmezseniz hukuk sisteminin size sunduğu temyiz yollarının tamamını kullanabilirsiniz. Ancak hükümetler olarak ya da bireyler olarak kararlar lehinize olduğunda alkışlayıp aleyhinize olduğunda karardan sorumlu kişiye saldıramazsınız. Adalet hiçbir zaman mükemmel olamayacaktır, ancak elimizden gelenin en iyisini yapabiliriz, ve bunu yaptığımızda da halk adaleti kabul edecektir. Bahsettiğim standartların bütün itibarıyla iyileştirdiğini ve çoğu ülkenin adalet sistemini sürekli olarak iyileştirdiğini vurgulamak istiyorum. Ve bunu söylerken küresel ölçekte düşünüyorum. Sözlerimi sonlandırmadan önce birkaç noktanın daha altını çizmek istiyorum.

Hukuk devleti ilkesi uluslararası niteliğe sahiptir. Tüm yargı dairelerinde birebir aynı olmayabilir, ancak yine de uluslararasıdır. Dünyanın çoğu ülkesinde bu ilke mükemmel şekilde uygulanmayabilir fakat bu ülkelerde yargı sisteminden sorumlu kişiler ile konuştuğunuzda onlar size hukuk devletini ayakta tutmak için ellerinden gelenin en iyisini yaptıklarını söyleyeceklerdir. Konunun uluslararası yönünü yakın zamanda verdiği bir seminerde Ülke Önceki Başsavcısı Soli Sorabjee harika şekilde açıklamıştır. Şimdi müsaadenizle onun sözlerini hızla okuyacağım: “Hukuk devleti ilkesinin temelinde batılı ya da doğulu ya da kuzeyli ya da güneyli bir unsur yoktur. Hukuk devleti; ister doğulu ister batılı olsun medeni demokratik toplumların, o olmadan hukukun zorbalık olacağı özgürlük derecesi ile yine o olmadan özgürlüğün izne tabi bir şeye dönüşeceği hukuk derecesini bir araya getirme arayışını temsil etmektedir.” Yüksek Mahkeme’de görev alan seçkin Hintli yargıcın sözlerine göre hukuk devleti insanlığın bir mirasıdır, çünkü kendisi temelde yatan mantığı oluşturur, bu da dünyanın her yerinde insan haklarına ve insan haysiyetine olan inancı temsil eder.

Sözlerimi tamamlarken dikkatinizi çekmek istediğim bir diğer husus yargıçlığın hiç de kolay bir iş olmadığıdır. Özellikle günümüzde zaman zaman doğru cevabın ne olduğu konusunda çok büyük zorluklarla karşılaşabilirsiniz. Örneğin, İsrail gibi küçük bir ülke insan haklarına nasıl yaklaşacağını rasyonelleştirmede ciddi zorluk yaşayabilir. İsrail’de çok saygıdeğer bir Yüksek Mahkeme Baş Yargıcı görev yapmaktaydı. Aharon Barak artık mahkemede çalışmıyor ancak kendisi başkanlık ettiği bir davada işkencenin tamamen yasaklandığı bir durumda vatandaşların güvenliğinin korunmasından endişe eden devletin güvenlik güçlerinin tavrı hakkında karar vermek durumundaydı. Güvenlik güçlerinin geriye sayan bir bombanın yerini bildiğini düşündüğü bir terör şüphelisi gözaltında ise bu durumda tabii ki güvenlik güçleri vatandaşları korumak için birazcık ama çok az işkence yapabilirlerdi. Fakat bahsettiğim yargıç bu konuda sert bir tavır takınarak “Hayır” dedi ve kararını şöyle açıkladı: “Bu demokrasinin kaderidir ve kesinlikle kabul edilebilir değildir. Düşmanları tarafından kullanılan yöntemler her zaman göz önünde ve açık olmayabilir. Ancak zaman zaman demokrasinin bir eli arkada bağlı iken savaşması gerekir. Yine de üstünlük demokrasidedir. Hukuk devletinin korunması güvenlik anlayışının da önemli bir parçasını oluşturur. Günün sonunda, bu tür zorlukların üstesinden gelinmesini sağlayacak sağlam ruh galip gelecektir.” Hukuk devletine nasıl yaklaşılması gerektiğini açıkça ortaya koyan bu uyarı ile sözlerimi sonlandırmak istiyorum.

Teşekkürler.

Good morning everyone. I must say I am rather surprised to see so many of you here in this morning. We had a marvellous day yesterday. Partly thanks to the excellent arrangements made by host to be quite extraordinary in their generosity and partly because of the contributions we heard yesterday which seem to me over exhaustively covered the topics which we are primarily interested. But perhaps you will forgive me if I just say a few words about subjects I meant to talk about in this keynote address which is aimed to try to form up a platform for the other distinguished speakers who follow me. But will you forgive me because of hospitality I tell you my favorite story.

There was a colleague who is due to go to Manchester to give a talk for an occasion of this sort. He had the misfortune to choose the day, when two teams, that you might have heard about, who are in Manchester where playing against each other. Unfortunately although the Manchurians deeply devoted to football, as some people in Turkey are, as well, they can never make up the mind as to whether they are supporting City or United, it's becoming easier at the moment. Anyway my friend was told of the clash and perhaps it was better if he did not come, under the circumstances, as winter was cold and nasty and to make all the way up to Manchester as an elderly former might be mistake. He would not be put off so he set off on his journey. He was met in the station by the person who is meant be chairing the lecture. In the car journey to the place where the event is take place he said, “I am awfully sorry but I have got another engagement I have to go to.” And, the colleague said fine. He went to the hall and found only one person there. So he made his speech as he intended to. When he finished the sole member of the audience said “Would you mind waiting?” and he said “Why?” and the person who sitting there said “I am the other speaker”.

Anyway, this is the fourth series of keynote addresses and the task making a keynote to address is a difficult in those circumstances. But what I got to say is very important. It is about the questions which really go to the heart of the subject in my mind. First of all, the question of the independence of the judiciary. And, secondly, the other aspect of justice and that is how you protect human rights which go into making rule of law. I regard two of issues very closely related. As the former judge you won't surprise as I feel particularly strongly about the justice issue. Having diverted the whole of my professional life to the issues of justice and I spent more times as a judge eventually then as a practitioner. Naturally the well-being of the judiciary is extremely important. And what came over to me yesterday which was I thought very important, the point was made in relation to the independence of the judiciary about culture. And I think the because of that I may be able to say something one of two things which might be have some relevance. We are singularly fortunate in the UK that the standing of the judiciary is on my experience exceptionally high. That is something which hasn't happened overnight it has been hardened by the judges who preceded me. I like to say, I think I'm right in saying this, that we have a legal system which has been evolving probably before the 13th century. It has been early important matters which would became a part of an unwritten constitution although there in the document. One was Magna Carta which next year we will celebrate 800th anniversary. The Magna Carta was only a document which recorded an agreement between the monarchy of that time and the nobles. They were trying to find the way of compromising their differences. But Magna Carta became not only foundation of the liberties of the British but also of the Americans. When we celebrate our 800th anniversary next year, London and other parts of the UK will be swapped by American lawyers coming to pay homage to Magna Carta and they have taken the principles enunciated in Magna Carta most seriously we used to and that to say we are beginning to recognize that Magna Carta is extremely important.

And the other piece of history which is so important is ‘Habeas corpus’. The idea that you can have a situation where somebody is being wrongly arrested and they can come to the courts and make the person who is responsible for the arrest justify that arrest. Suddenly when I was sitting, ‘Habeas corpus’ was still an application which was given priority by the courts. The courts who deal with that sort of application traditionally would take a case, an application of Habeas corpus, first thing on the day after the writ have been taken out and examine the circumstances and at least give an interim relief if they couldn't decide it finally. Majority of contestant matters would go but issue would be cease down by the courts and they would not let go until they determined that. And that was a real symbol of the importance of the role of the judiciary and independence of the judiciary but also a role of what we now talk about rule of law in our side it is.

And even with regard to rule of law as you heard yesterday the rule of law is really an enactment of the values contained now in Europe, in the European Convention of Human Rights. Those are the values which we reflect in the rule of law. And I think it is not properly recognized in my jurisdiction that the essence of the rule of law is that people should be constantly reminded of those values. The way in the UK which we achieved that constant reminding of those values is the fact that under the human rights act, the government of the day who is presenting legislation has to make a declaration by the minister who is presenting the particular piece of legislation that it does not conflict with the human rights act. The human rights act merely introduces into our domestic legislation the European Convention of Human Rights. And that is making a clear symbol and notice to all concerned as to the importance of those rights. And I feel that is something we should hold on to tight and value.

In all jurisdictions complying with those rights can at times be controversial, first of all the rights that are designed to protect the citizens. But all citizens. The citizen who had a particular time is highly unpopular in the country in question because he's been portrayed and probably was somebody who have been guilty perhaps of very serious crime. But in the heart of what I'm talking about is the fact that whoever you are or whatever you done you are entitled to the protection of law. If you are going to be protected by the law you must be able to go to a court and get a remedy from the court if you need to. There is no use going to go to the court where they don't look at what is happened independently. And we heard from the admirable Attorney General of Vermont yesterday his oath that he takes when he comes to the office. And judges in my country take a similar oath and I am sure if we look to the history of the one in Vermont it came originally from my country and was taken over to the States by my country. And it is the essence of that oath that you have got to treat everyone equally. But it is mere words, does it matter? I can assure I have taking part in many ceremonies involving the introduction of new judges into the judiciary of UK, judges do take it seriously. They do regarded as a mandate as to what is required of them and it influences them. We would said yesterday that repeating myself here and it was the culture which is important but I think that oath reflects the culture. But also those very deep into the attitude of people who become judges in the UK. We're very fortunate indeed, in fact the people still want to be judges, because there are really quite considerable downsides. You are there ready to be shot at and sometimes shooting is very uncomfortable. It is often crack shots who making a target of you in the newspapers or some parts of the media. You have got to change your lifestyle it is not so easy to wander into a pub as if you are a judge who visiting a town where your trial cases and imposing punishment. Perhaps a very singular area at a time when we attach so much importance to the material things is that most of the people becoming high court judges in the UK, are people who are giving up at least %30 and probably more than %50 of their income, if not more, to become a judge. And they, as we do today have children later we have to burdens our family that is very huge sacrifice indeed. Yet the competitions to become the class of judge and primary we talk about who is in the central of our system high court judge, who can traces history back to Magna Carta you can see that is quite remarkable we get this people of high talent putting behind them a career which going to be much more comfortable and taking the one way journey, and it is a one way journey to become a high court judge. And as long as that continues we can be assured the independence of justice and judges is safe.

The fact is nobody to my knowledge ever tries to bribe a judge in my country. And the reason is they know the unthinkable for a judge to take bribe. And that's a wonderful situation to be in. I can't recall any judge being convicted of taking bribes I can tell you if there is a case I should be aware of but I am not. So it would be very exceptional. The culture means you do not have temptations put your way and also not tested because the public have such a confidence in the integrity of our judiciary that they would not seek to try and do that. Even though sometimes dealing with cases all involving parties of immense wealth and immense resources. And that is critical because unless you believe in the objectivity of the judge who is hearing the case you'll never be satisfied with the quality of the judgment. And I would say and have said to our media in that situation you should be very careful when you launch an attack of the judges and certainly politicians should be very careful if they launch an attack on the judiciary. Because you undermining the public's confidence in the judiciary. Once you should undermine that confidence it is very very difficult to win it back. And that's why I think I was very lucky to be in a situation where I could take for granted the independence of integrity of my judiciary as chief justice. It is dual independence in relation to the body of the judiciary as a whole. It is also independence in relation to each individual judge. I could not as chief justice give orders to any of my colleagues as they how determined the case. No matter whether they were the newest judge on the block, or been well established. They were entitled to their individual independence and I knew that I could try and offer guidance but if I try to give orders, they would immediately react and rightly would react and protest that this is an overstepping to my responsibility. You know we should realize everybody benefits from that. The government has their benefits because they pass, of course the parliament passes laws. And some regard to enforce those laws, as the judiciary together with the prosecutors who must have similar independence. So the government has a real benefit. Equally, on the other hand of the scale, individual has the benefit of that. And this is something which is so important. But you know judiciary couldn't do it themselves.

I believe there's a partnership, first of all, between those who are engaged in the job of giving advice to government. They have a heavy responsibility. The government's legal service and I have a very close contact a part of my career I was with them, shared same integrity I talked about. Sometimes their advice was not right, more often perhaps should be the case but the fact they gave honest advice and perform the task we heard about yesterday, I had no doubt when I was a standing council. The situation is one where they support the judges, but so does the legal profession. The legal profession's integrity is critical. They must do the professional duty in our type of legal system because if they don't, the judge's will get thing wrong and they will come to wrong decisions. They would taint the judiciary in the eyes of the public. We have total reliance upon them and they respond to that reliance. They are also people who are primary sources of the new judges. So that's why that must be seen that light and that again it is very important.

You have a traditional integrity throughout the legal profession. I understand that a number of people in my audience today are students. What I would like to say to you is: "Recognise the importance of what I am saying about your professional standards." I think it is much more difficult for students today to maintain those standards when I was a student because life is so complex and the pressure which they are put under is so intense. Those professional standards are very important and they also affect how the judiciary is looked upon.

And second half of what I have been talking about, which would be very short a few comments, is how you protect the rule of law. And, in my view what I said about the judiciary is totally critical. The other side of the same coin, because unless you have independence of judges and courts to which you can have access, all rights on paper are not worth the paper they are written on. But if you have got two sides there and then it becomes very important. Of course there can be controversy and of course there will be difficulties in accepting, sometimes, the decisions of courts. Difficult for government and it is particularly difficult when it is an international court, such as Court of Human Rights which we will touch upon again here later today. The Court of Human Rights is really a very impressive institution. How they cope with the 47 jurisdictions to which they are responsible for overseeing, I don't know, I tried to help them, but I don't suppose I provided much help in two reports which I was involved. But they come in criticism just in the same way as the English judiciary. But, probably more intense because it's much easier to poke fun or criticism at a court which you are only small part responsible for. But the same principle lies behind it. If you don't like the decisions of a court, you are entitled to use all the rights of appeal the legal system gives you. But what you shouldn't do if you are a government or if you are an individual is to applaud the decisions if they were in your favor and abuse the person responsible if the decision is against you. Justice can never be perfect, but we can do our best and as long as we do our best public will accept it. I want to emphasize that the standards on the whole are improving all the time and justice systems in most countries are improving all time. And I have been talking in a global way. And, I want to emphasize, if I may, there are 2 or 3 things before I conclude my remarks.

The first is that the rule of law is international. It may not be precisely the same in all jurisdictions but it is international. And most countries of the world they may not do it perfectly, but in most countries if you talk to the people in charge of those countries' legal systems, they tell you they're doing the best to uphold the rule of law. On the international point, the matter was proved extremely well by a Former Attorney General, Soli Sorabjee, recently in a lecture that he gave and if you don't mind I am just going to read very quickly what he said. What he said is: "It needs to be emphasized there is nothing western or eastern or northern or southern about the underlying principle of rule of law. It has a global reach and dimension. Rule of law symbolises the quest of civilized democratic societies, be they eastern or western, to combine that degree of liberty without which law is tyranny, with that degree of law without which liberty becomes license." In the words of the great Indian judge in the Supreme Court, the rule of law is the heritage of all mankind because it is the underlying rationale, which is belief in the human rights and human dignity of all individuals everywhere in the world.

The other point I want to draw your attention in this concluding remarks is it is no easy business being a judge. Sometimes you have, especially today, huge difficulties in deciding what the right answer is. And a small country like Israel can have great difficulties in rationalising how to approach human rights. They had a very distinguished Supreme Court Chief Justice, called Aharon Barak. He is no longer president of the court and he had to deal with one case in which he was presiding on the absolute prohibition of torture in a situation where the security forces of the state are also concerned at the same time in protecting citizens. If a suspected terrorist is in custody, believed by the security forces to know where ticking bomb is hidden, surely in such a situation security forces can use a little bit of torture, little bit of torture to protect citizens. And he was able to take a firm line and say no and he explained why in these terms; "This is the fate of democracy and not all means are acceptable to it. And not all methods employed by its enemies are open before it. Sometimes democracy must fight with one hand tied behind its back. Nonetheless, it has the upper hand. Preserving the rule of law constitutes an important component of understanding of security. At the end of the day, the strengthened spirit that allows to overcome this difficulties will triumph." And, if I may, I bring those remarks to an end with that clear warning as to how you should approach the rule of law. Thank you very much.

4. Oturum / Session 4

4. Oturum

Bağımsız ve Etkin Yargı

Moderatör
Richard M. Berman
New York Federal Yargıcı

Gabriela Knaul
Birleşmiş Milletler Hakim ve Avukatların Bağımsızlığı Özel Raportörü

Prof. Işıl Karakaş
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yargıcı

Prof. Lucian Mihai
Avrupa Konseyi, Venedik Komisyonu Üyesi;
Romanya Anayasa Mahkemesi Önceki Başkanı

Thomas Guddat
Özgürlük ve Demokrasi İçin Avrupalı Yargıçlar ve Savcılar Birliği Başkanı

Moderatör Richard Berman: Benim bu seçkin sempozyumdan anladığım, ekonomi ve hukuk konularındaki uluslararası uzmanların Türkiye Barolar Birliği ve eğitim enstitüleri ile bir araya gelerek Türkiye’de hukukun üstünlüğünü etkileyen halihazırdaki gelişmeleri değerlendirip tartışacakları ilk etkinliklerden biri olduğudur. Bugün burada sizinle birlikte bulunmaktan ve az bile olsa bu çalışmaya katkıda bulunacak olmaktan dolayı gururlu ve ayrıcalıklı hissetmekteyim.

Konumuz “Yargının Bağımsızlığı ve Etkinliği”. Bu sorular sadece Türkiye için değil her demokrasi için kritik değerdedir. Korkusuz, sağlam, nitelikli, adil ve bağımsız bir yargı olmadan gerçek bir demokrasiden bahsedilemez. Bunlar bile yeterli değildir, tüm bunların yanı sıra, Hakim Woolf’un da belirttiği üzere, baroların, hakimlerin, hukuk fakültelerinin, medyanın ve tabi ki tüm vatandaşların yargının bağımsızlığını sürdürmek ve devam ettirmek için sürekli ihtiyatta olması gerekir. Dün duyduğumuz ve burada gördüğümüz üzere, tek adam iktidarının tersi olan hukuk devleti Türkiye’de tehdit altında olduğu bir sır değildir. Örneğin dün, özellikle bazı Avrupa Birliği temsilcilerinin Türkiye’deki gelişmelerden endişe duyduklarını öğrendik. Bu temsilcilerden biri Türkiye’nin geçen yıl patladığını dile getirdi. Ama, tartışmanın bir parçası olarak, aynı resmi yetkililer Türkiye’ye Avrupa Birliği üyesi olarak büyük ihtiyaç duyulduğunu ve Türkiye’nin çok ragbette olduğunu dile getirdiler, işaret ettiler. Ve kesin olan şudur ki bu kompleks ve çok boyutlu bir konu. Ayrıca bu her gün değişen dinamik bir konu. Ama, benim kişisel görüşüme göre, tartışmaktan utanmamak, kaçmamak gerekir. Önemli olan nokta şudur ki, bu konudan hepimiz birşeyler öğreniyoruz ve dersler çıkarıyoruz. Takdir edilen Amerika Yüksek Mahkemesi Hakimlerinden Sandra Day O’Connor’ın ve Hakim Woolf’un söylediği üzere, yargı bağımsızlığı kendi kendine gerçekleşmez. Yaratması zor ancak zarar görmesi ve yıkılması çoğu insanın düşündüğünden daha kolaydır. Ve inanıyorum ki kendisi ABD özelinde konuşmaktaydı. Dikkatinizi çekmek istediğim konu, ve eminim ki biliyorsunuz, Türkiye Anayasa Mahkemesi Başkanı’nın bu konuda 25 Nisan’da yapmış olduğu konuşmada işaret ettiği etkileyici tespitleri okudum. Özgeçmişim ve ne üstüne çalıştığım hakkında kısaca konuşmak istiyorum. ABD’de genellikle çifte mahkeme sisteminden başka bir deyişle iki sistemden bahsedilir: Federal sistem ve her eyaletin kendi mahkeme sistemi. Ben iletişim hukukundaki, özellikle kablolu televizyon, Birinci Değişiklik ve medya erişimi, yıllar süren hukuki çalışmalarımın sona, ABD’de hem eyalet mahkemelerinde hem de federal mahkemelerde çalıştım; ilk olarak Vali Rudy Giuliani tarafından 1995’te atandığım New York Aile Mahkemesi’nde hakim olarak ve ikinci olarak da, şimdiki görevim, Senatör Daniel Patrick Moynihan’ın tavsiyesi ile Başkan Bill Clinton tarafından tayin edildiğim New York Güney Bölgesi Federal Bölge Mahkemesi hakimliğidir. Ek bilgi olarak, aile mahkemesi hakimleri 10 yıl için tayin edilirler ve 70 yaşına kadar görev süreleri yenilebilir ve bu federal veyahut bizim deyişimizle Article 3 hakimliği olup hayat boyu hizmet ederiz. İlerde zamanımız olursa, size az bilinen, ama sıra dışı olan federal hakimler tarafından son birkaç yıl içinde açılan yargısal tazminat konusunda bir davadan bahsedeceğim.

Yetenekli, tecrübeli, bilgili panelistler, avukatlar, profesörler bunların hepsini biliyorlar ve yargı bağımsızlığına ilişkin önemli öngörülerini sizinle paylaşacaklar. İsimlerini şimdi kısaca sizinle paylaşacağım; yargı bağımsızlığı üstüne bir ya da iki yorum daha yapacağım ve sonrasında onların görüşlerini dinleyeceğiz. Birleşmiş Milletler’in hakimler ve avukatların bağımsızlığına ilişkin özel raportörü Gabriela Knaul bizimle birlikte. Kendisi Brezilya’da tecrübeli bir hakim olup ceza adaleti uzmanıdır. Ve kendisi Brezilya yargısının bağımsızlığı ve etkinliği üzerine çeşitli çalışmalar yapmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Türk hakim Prof. Dr. Işıl Karakaş diğer panelist olarak bizimle. Kendisi ayrıca Aix-Marseille, Montpellier ve Strasburg Üniversitelerinde ziyaretçi öğretim üyesi olup İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi Fakültesi’nde Doçent Doktor’dur. Avrupa Divanı Venedik Komisyonu üyesi Prof. Lucian Mihaile diğer konuşmacı olarak bizimle. Kendisinin görevi üye ülkelere hukuk sistemlerini Avrupa standartlarına taşımalarında yardımcı olacak tavsiyelerde bulunmaktır. Kendisi Romanya Anayasa Mahkemesi eski başkanıdır ve kendisinin hakem/avukat olması diğer başarılarının arasındadır. Ve Thomas Guddat, (MEDEL) Demokrasi ve Özgürlük için Avrupalı Hakimler üyesi, Alman-Polonyalı Hakimler Derneği Başkanı ve birçok başarısının yanında birçok mahkemede hakimlik yapmıştır. Bu panel, fikrimce, Türkiye’nin içinde bulunduğu akıntıda yargının bağımsızlığını ve etkinliğini yansıtacak yeterliliktedir. Kesinlikle mahkemelerin boşluğun içinde olmamasını takdir ediyorum. Ayrıca konunun yargıçlar tarafından idare edilecek politik içeriği de bulunmaktadır. Ve bu bağlamda politika olumsuz ya da aşağılayıcı şekilde değil aslında bir gerçeklik, kaçınılmaz bir durum olarak ele alınacaktır. Bu tartışmayı anlamak ve katılabilmek için Türk politik sistemini de anlamak gerekmektedir. Fakat yapmamız gereken şey, politik boyutta politikayı/politikacıları cesaretlendirerek yargı bağımsızlığını azaltmak, oyun devam ederken yeni kurallar koymak veya oyunun kurallarını değiştirmek olmamalıdır. Bana göre kesinlikle tek adam iktidarı hukuk devleti ilkesi ile değiştirilmelidir. Ayrıca kolaycı olmanın riskini elimde bulunan bir tablo ile açıklamama izin verin. Amerikalıların her konu için ellerinde bulunan beş temel ilke vardır ve ben de bağımsız ve etkin yargının temeli olarak gördüğüm bu ilkelere sahibim.

1) Kuvvetler ayrılığı; 2) Şeffaflık; 3) Hakimlerin son derece vasıflı olmaları gerekliliği; 4) İleri seviyede yüksek etik standart; 5) Hukukun üstünlüğünün savunulması ve tek adam iktidarının önlenmesi. Bu ilkeler hakkında şu anda daha fazla konuşmayacağım. Birinci, ikinci ve beşinci ilkeler hususunda bir-iki yorumum olacak. 3. ve 4. ilkelerin ise ne anlama geldiği aşıkardır. Bağımsız yargının ilk ilkesi, şiddetle savunulması gereken, kuvvetler ayrılığı ilkesi (dün çok seçkin anayasa hukukçuları tarafından birinci panelde tartışılan kontrol ve denge mekanizması ile birlikte) olmalı ve hükümet organları tarafından bu ilkeye uyulmalıdır. Yargı bağımsızlığı tüm davaların adil bir şekilde, tarafsızca, eldeki verilere ve mevcut yasalara uygun olarak ve resmi kayıtlarla sınırlı olarak karara bağlanmasını ifade eder. Ve bunun gerçekleşebilmesi içinse yargısal karar sürecine ne yasama organından ne yürütme organından ne de kamuda bulunan bireyler tarafından bir müdahalede bulunulmalıdır. Karar dosyanın dört köşesi ile sınırlı olarak verilir. Sözde telefon adaleti veyahut dosyanın hakimiyi ya da davaya ilişkin tek taraflı görüşmeler söz konusu olamaz. Hakim Woolf’un da bahsettiği üzere kamu ve baro alınmış olan karara katılmıyor bile olsalar hakim o kararı adil bir şekilde verdiğine inandıkları sürece o hakim desteklemelidirler. ABD’de hükümetin diğer organlarının yargıya müdahalesini önlemek amacı ile bulunan iki önemli mekanizma bulunmaktadır. Bu mekanizmalar çoktur ama ikisi dikkat çekicidir. Bunlardan biri daha önce bahsettiğim, federal sistem içinde bulunan ömür boyu görevdir. Türkiye Anayasası da memuriyet güvencesinden bahsetmekte. Ancak Türkiye’deki hayat boyu görev güvencesi değildir. Ancak bizde bulunan ömür boyu görev federal hakimler için geçerli olup hakimler Anayasa’ya uygun olarak belli suçlamalar dolayısıyla görevden alınabilirler. Ayrıca yasama tarafından yapılan yasaların ya da yürütme ve yasama organları tarafından gerçekleştirilen eylemlerin Anayasa’ya uygun olduğunu denetleyen anayasal ve yargısal sistemlerimiz var.

İlke 2: Saydamlık: Sanırım bu ilkeyi bugün daha çok duyacağız ama bu ilke bahsetmeye değer, önemli bir ilkedir. Bu ilke gerek mahkemelerin gerekse yasama ve yürütme organlarının saydam bir şekilde işlemelerini ifade eder. Mahkemeler açısından bu ilke, özellikle önemli dosyalarda, kararların yazılı olmasını, açık, zorlayıcı olmasını ve kayıtlar ve ilgili yasal atıflarla desteklenmesini ifade eder. Kararlar ve diğer mahkeme dokümanları, ekleri kamusal olmalı, süreç zapta geçirilmeli ve kayda alınmalıdır. Mahkeme kayıtları kamusal denetime açık olmalıdır. İkinci olarak, şeffaflık mahkeme bağlamında, istisnalar mevcut olmakla birlikte duruşmaların kamuya ve basına açık olmasını ifade etmektedir. Ve üçüncü olarak, mahkemeler kamuya vekillik eden basınla sürece dahil olmasını sağlamalıdır. Benim çalışmakta olduğum New York 7. Bölge’de istisnai olarak yüksek öneme sahip bazı dosyalar dışında önde gelen medya kuruluşları duruşmalara katılmakta ve devam eden işlemlerle ilgili olarak mahkememizde çalışmaktadırlar. Ayrıca hakimlerin Medya Erişim Komitesi bulunmakta olup amacı medya mensuplarının düzgün olarak mahkemede barındırılması olan bu komiteye ne yazık ki ben başkanlık etmekteyim.

3. ve 4. ilkeleri atlayıp 5. ilke hakkında bir kelime etmek istiyorum. Demokraside hukuk devleti ilkesi tek adam yönetimine baskındır. Ve sonra panelimize döneceğim. Açıktır ki bu ilke bahsettiğim diğer tüm ilkeler ile özellikle de kuvvetler ayrılığı ilkesi ile çalışmaktadır. Ama hukuk devleti ilkesi devleti tek taraflı ve rastgele yer değiştirilmesini, aktif bir şekilde soruşturmaları takip eden hakimlerin ve savcılarının kovulmasını, polislerin görev yerlerinin değiştirilmesini, soruşturmaların durdurulmasını, mahkeme kararlarına saygısızlığı, her türlü iletişimin engellenmesini ve yargının domine edilmesini engelleyen ilkedir. Bu ilke bazı gruplara ayrıcalıklı davranırken bazılarını ise genellikle uygulanmayan kurallara göre cezalandırmaya karşı olmak anlamına gelir. Vazgeçilmez hukuk devleti ilkesi için 3 temel sütunun bulunduğu söylenir: 1) Hukukun uygulanması ve yasal enstitülerin kurulması, 2) Bu enstitülere kadro tayin edilmesi ve personelin işin uzmanı kişiler tarafından yetiştirilmesi ve operasyonel hale getirilmesi ve 3) Kamu, eski alışkanlıklarından ve hukuka yönelik olumsuz davranışlarından kurtulmalı ve hukuka, yargıya ve onların demokratik toplumluklardaki rollerine saygı geliştirilmelidir. Teşekkürler.

Şimdi panelistlere dönmek istiyorum. İlk olarak Gabriela ile başlayacağız ve konuşmalar bittikten sonra kendi içimizde kısa bir görüş alışverişinde bulunup soruları alacağız. Çok teşekkürler.

Gabriela Knaul: Seçkin meslektaşlarım, baylar ve bayanlar günaydın. İlk olarak beni bu etkinliğe, Hukukun Üstünlüğü ve Adalet Uluslararası Sempozyumuna, davet eden sponsorlara samimiyetle minnettarlığımı sunmama izin verin. Bu sıradışı etkinlikte bulunmaktan ve yargının bağımsızlığı ve etkinliği gibi önemli bir konu üstünde görüş bildirerek fikir alışverişinde bulunmaktan onur duyuyorum. Bugün Birleşmiş Milletler Özel Raportörü olarak hakim ve avukatların bağımsızlığı üzerine konuşacağım. Yetkilendirildiğim 2009 yılından beri, sürekli bir şekilde insan haklarını korumak, demokrasiyi, kuvvetler ayrılığını ve hukukun üstünlüğünü geliştirmeye yönelik çabaları artırmak için konunun paydaşları ile irtibat içindeyim. Yargı bağımsızlığının önemi uluslararası olarak kabul edilmiş olup devletlerin büyük bir çoğunluğunun anayasasında, haklar bildirgelerinde yerini almıştır. Uluslararası seviyede ise İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nde, Kişisel ve Siyasal Haklar

Sözleşmesi'nde ve Yargı Bağımsızlığına İlişkin Temel İlkeler'de önemli bir yere yerleştirilmiştir. Adalet sisteminin düzgün bir şekilde işleyebilmesi için savcı ve avukatların üstlenmiş oldukları fonksiyonları serbestçe düzgün bir şekilde ifa edebilmeleri gerekmektedir. Bu aktörler için uluslararası güvenceler Avukatların Rolü Üstüne Temel İlkeler ve Savcıların Rolü Üstüne Kılavuz'da mevcuttur. Bağımsız yargıya ilişkin özel gereklilikler daha detaylı bir şekilde Avrupa Konvansiyonu İnsan Haklarının Korunması ve Temel Özgürlükler Madde 6' da, İnsan Hakları Amerika Konvansiyonu Madde 8'de, İnsan Hakları Afrika Sözleşmesi Madde 7'de düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler'deki görevim sırasında yargının bağımsızlığının, tarafsızlığının ve objektifliğinin gelişimine ilişkin ilham verici pek çok çalışma ile karşılaştım. Gerek bireysel olarak gerekse bağlantılarım doğrultusunda şunu ifade edebilirim ki hakimler, savcılar, avukatlar, uluslararası çabalarda, yargı bağımsızlığını sağlamanın buna bağlı olarak da adil ve etkin bir adaleti güvence altına almanın anahtar aktörleridir ve bu şekilde görülmelidir. Bununla birlikte görevim sırasında bir çok kez yargı bağımsızlığının ihlal edildiği ile de karşılaştım. Çeşitli şikayetler aldım ancak çoğunluğu müdahaleye, tehdide, baskıya ve saldırıya, rastgele alıkonmalara, işkenceye, küçültücü müdahaleye, mahkeme dışı infaza ve insan hakları ihlallerine ilişkin olup adalet sisteminin aktörlerine karşı işlenmiş olan eylemlerdi. Buna ek olarak adil yargılanma hakkının ve hakka yönelik garantilerin ihlaline, yasaya aykırı atamalara, adalet mensuplarının yoksullaştırılmasına ve yargı bağımsızlığını etkilemek için yasama kuvvetinin suiistimaline ilişkin şikayetlerde söz konusu idi. Birkaç dosya paylaşmama izin verin: 2010 yılında Sırp Hükümetine gönderilen bir şikayet mektubu ile Yüksek Hukuk Kurulu tarafından "Hakimlerde Hukuk" şeklinde isimlendirilen hukukun yürütülmesinden sonra, 837 hakim bir daha tayin edilmemesi istendi. Sırp hakimlerin görevlerinin sonlandırılması açık bir şekilde hakimlerin görev güvencelerinin ve görev yeri garantisinin ihlali olup uluslararası insan haklarına ilişkin standartlara da sınır getirmiştir.

2012 yılında birimim, El Salvador'da yargı bağımsızlığına müdahale edildiği iddialarına cevap verdi ve Yüksek Mahkeme'ye yapılacak hakim tayininde uluslararası standartların ihlal edildiğini rapor etti. Daha da özelden kaygı verici olan husus Yargı Teşkilat Kanunu'nu reformuna ilişkin olan, Yasama Meclisi tarafından kabul edilen, reformların Yüksek Mahkeme'de ikiliğe sebep olduğu, adalet yönetimine köstek olacağı ve hukukun üstünlüğünü, kuvvetler ayrılığını ciddi bir şekilde tehlikeye soktuğu idi. 2012 yılındaki birimim tarafından düzenlenen Merkez Amerika Bölgesel Danışma Toplantıları sırasında vurgulandığı üzere, Nikaragua özelinde Yüksek Mahkeme atamaları politikadan önemli ölçüde etkilenmişti. Özellikle hükümet danışmaya, onaya veya desteğe ihtiyaç duymaksızın anayasayı reforme etmek ve devlet görevlilerini tayin etmek için gereken çoğunluğa sahip idi. Aynı ülkedeki bir diğer kaygı ise, yargı da dahil kamudaki pozisyonların dönemlerinin dolmuş olması idi. Örneğin görev süresi sona eren yüksek yargı mensuplarının işlemlerine devam etmekte idi. Zira yeni bir seçme ve atama sürecini başlatacak politik istek söz konusu değildi ki bu durumda yargıdaki aktörlerin mesleki güvencelerini ve yargı bağımsızlığını ihlal eden bir durumdu. Ayrıca 2012 yılında Sri Lanka hükümetine gönderilen yazıda, Yüksek Mahkeme Başkanı Bayan Shirani Bandaranayake'ya yönelik suçlamalar ile birlikte adil yargılamanın ve kanuni sürecin ihlaline, avukatlara yönelik saldırı ve tehditlere yönelik şikayetler dile getirilmekte idi. Avukatlara yönelik gerçekleşen çeşitli saldırılar, söylendiğine göre, onların, baroların yargının ve özellikle Yüksek Mahkeme Başkanı'nın bağımsızlığına yönelik destekleriyle alakalı idi. Yüksek Mahkeme Başkanı'nın görevini kötüye kullanması ve rapor edilen saldırılar, iddia edildiğine göre, hukuk mesleğine yapılan saldırılar, Sri Lanka'da yargı sisteminin bağımsızlığına müdahale tehditlerinde daha geniş bir yer aldı. 2013 yılında Mart ayında, Guatemala Hükümeti'ne gönderilen yazıda avukatlara, hakimlere, savcılara ve ülkedeki diğer aktörlere yönelik aşağılayıcı ve şiddet içeren davranışlar dile getirildi. Dile getirilen kaygı, adalet sistemi içinde bulunan aktörlerden kriminal dosyalar üstünde çalışanların (özellikle yolsuzluk, insan hakları ihlalleri ve insanlığa karşı suçlar) daha büyük bir risk ve sosyal baskı altında bulundukları, şiddet, aşağılamanın en çok etkilenenleri oldukları idi. Aynı yıl, yine aynı devlete Asliye Ceza Mahkemesi Başkanı Bayan Yassmin Barrios'a yönelik ölüm tehditleri ve aşağılamalara yönelik yazı gönderildi. Bayan Barrios yüksek risk taşıyan dosyalar ile başa çıkabilecek yeterlilikte olan ve 2013 yılında soykırım ve insanlığa karşı suçlar ile ilgili olan, istihbarat şefi Jose Mauricio Rodriguez Sanchez'in de taraf olduğu dosyada hüküm verecek olan hakim idi. İddia edilene göre, ölüm tehditleri almaya başladı ve korunmasından sorumlu olan görevliler mazeret dahi maksiğin görevden alındılar. Amerikalılar Arası İnsan Hakları Komisyonu, onu koruyucu tedbirler sağladı. Temmuz 2013'te, birimim Macaristan'da Anayasa'da değişiklik getiren, yargı bağımsızlığı üstünde 4. değişikliğine ilişkin olumsuz sonuç iddialarına, iddiaya göre, değişikliğin çeşitli düzenlemelerinin yargı sisteminin bağımsızlığına ciddi müdahaleler oluşturduğu için rapor hazırladı. 4. değişiklik daha önceden Anayasa Mahkemesi tarafından anayasaya aykırı bulunan yasa koyucunun inisiyatifini yasalastıran veya aykırılığa ilişkin şüphe uyandıran hükümler içermekteydi. Daha evvel anayasaya aykırı bulunan değişiklikler ile parlamento çoğunluğu Macaristan'ın en yüksek yargısal organının almış olduğu kararları bozma yetkisine sahip oluyordu. Ağustos 2013'te, Honduras hükümetine yargı bağımsızlığına ilişkin bir konu dolayısı ile suikasta uğrayan bir hakime ilişkin ortak bir başvuru gönderilmiştir. Ms.

Mirye Efigenia Mendoza Pena El Progreso'da hakim olup aynı zamanda Hakimler İçin Demokrasi Derneği'nin sekreteriydi. Kendisi yargı ve demokrasiye olan adanmışlığı ile bilinmekte idi ve başvuru tarihine kadar, suikasta ilişkin başlatılmış soruşturmaya ilişkin herhangi bir bilgi mevcut değildi. Honduras'ta adli hizmet gerçekleştiren aktörlerin güvenliğinin sağlanmasına yönelik tedbirlerin eksikliğine ilişkin endişeler dile getirildi. Aynı yıl ocak ayında, Honduras Yüksek Mahkemesi'nin Anayasal dairesinden Ulusal Kongre tarafından politik nedenlerle 4 üyenin alınmasına ilişkin işlemde endişeler dile getirildi. Ekim 2013'te Maldivler'de ilk derece mahkemelerinin bağımsızlığına müdahale ve baskı ile yapılan saldırılar dolayısı ile reaksiyon gösterildi. Bu olayda duruma ilişkin veriler Maldivler'de yargı bağımsızlığına yönelik ciddi müdahalelerin varlığına işaret etmekte ve özellikle endişe edilen ise, bu durum ülkenin en yüksek yargısal otoritesinden kaynaklanmakta idi. 2013'te birimim ayrıca Arjantin'de parlamento tarafından onaylanan, yargıda reform olarak nitelenen ve fakat yargı bağımsızlığına müdahale anlamına gelen 4 değişikliğe ilişkin olarak da reaksiyon göstermiştir. Bu 4 değişiklikten biri Yargısal Konsey'de reformu düzenlemekte iken bir diğeri devletin taraf olduğu anlaşmalarda ihtiyati tedbiri düzenlemekte idi. İddialara göre, bu iki değişikliğin Arjantin'in taraf olduğu uluslararası anlaşmalarca değer atfedilen yargı bağımsızlığı ilkesine aykırılık teşkil eden hükümleri mevcuttu. Özellikle Yargı Konseyi'ne adayların seçiminde iki politik partinin etkili olacak olması üyelerden beklenen bağımsızlığı ciddi anlamda etkileyecek nitelikte idi. Yine aynı şekilde devlete karşı söz konusu olacak ihtiyari tedbirin kullanımına ve süresine ilişkin sınırlama getiren düzenleme de adalet erişim hakkını ciddi şekilde sınırlamakta idi. Tasarılar, maddeleri kuvvetler ayrılığını, ulusal Anayasayı ve kurulan temel uluslararası standartları ağır şekilde etkilemekte olduğundan, yargı bağımsızlığına yasama ve yürütme tarafından yapılan müdahalelerin açık bir örneğini teşkil etmektedir. Sonuç olarak, bir diğer önemli husus ise, Venezuela hakimisi Maria Lourdes Afiuni Mora'ya ilişkindir. Kendisi Birleşmiş Milletler Keyfi Alıkonmalara İlişkin Çalışma Grubu'nun tutuklama ve gözaltına ilişkin önerilerini Venezuela vatandaşı lehine uyguladığı için 36 ay hiçbir suçlama maksiğin alıkonmuştur. Hakim tutuklanması ve şartlı salıverilmesi Venezuela'da yargı bağımsızlığına ciddi ve aşırı bir müdahale etmektedir. Bahsettiğim örneklerin de gösterdiği üzere, yargıya yönelik her türlü müdahale, baskı, saldırı dünyanın her yerinde mevcuttur. Bununla birlikte en önemli ortak nokta kuvvetler ayrılığının uğramakta olduğu erozyondur. Yargının bağımsızlığı ve özellikle hakim ve savcılarının seçim, tayin, görevden alma, transfer işlemleri dolayısı ile gücün toplandığı yer önem arz etmektedir. Bu bağlamda, yargı kuvvetler ayrılığının garantörü olarak yasal sınırlar içerisinde devlet organları tarafından işlenen ihlallerin önlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Kuvvetler ayrılığı ilkesi devlet organlarının birbirine entegre bir şekilde fonksiyonunu amaçlayan, bu organlar arasındaki çatışmayı önleyecek, kuvvetlerin suiistimaline izin vermeyecek karşılıklı denge ve kontrol esasına dayalı bir sistem kurmayı hedeflemektedir. Buna ek olarak hakların icra edilmesi tamamen düzgün bir adalet sistemine, bağımsız, tarafsız, objektif yargısal aktörlere ve bu aktörlerin rollerini gereği gibi yerine getirmelerine bağlıdır.

Değerli misafirler, hukukun üstünlüğü ilkesi geniş kapsamlı bir ilke olup 2004 yılında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından şöyle tanımlanmıştır, "Tüm bireylerin, enstitülerin, özel ve kamu tüm kurumların, kuruluşların ve hatta devletin kendisinin dahi kamu önünde hazırlanmış, eşit şartlarda ve bağımsızca uygulanan, uluslararası insan haklarına ve standartlarına uygun hukuk karşısında hesap verebilir olduğu sistemdir." Hukukun üstünlüğü ilkesi yargısal aktörlerin ve tüm hukuk sisteminin hesap verebilir konumda olmasını gerekli kılar. Bunun içinse adalet sistemindeki saydamlık büyük önem arz etmektedir. Akımızda bunu tutarak, 2013 yılında İstanbul'da yapılan 2. Uluslararası Yüksek Mahkemeler Toplantısı sonunda Yargıda Saydamlık İstanbul Deklarasyonu kabul edilmiştir. Bu Deklarasyon yargı prosedürlerinin kamu önünde başlatılmasını, hak arama hakkına kolay erişimin garanti altına alınması gerektiğini ilan etmiştir. Saydamlığa ek olarak, cezadan muaf olmaya karşı olan savaş ve hesap verme mekanizmaları hukukun üstünlüğünü kuvvetlendirmede ve demokrasinin yükseltilmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Gerçekten de eğer adalet etkin olacak ise hem bağımsız hem de entegre olmalıdır. Sonuç olarak, kamu güvenine dayalı yargısal bağımsızlık yargısal fonksiyonların yerine getirilmesinde, kaynakların doğru ve soyut olarak paylaşılmasında ve hatta doğru yönetiminde yasallık bağlamında sorumluluğu gerektirmektedir.

Değerli meslektaşlarım, hepimizin bildiği üzere, Türkiye'deki halihazırdaki gelişmeler yargı bağımsızlığı konusunda ciddi endişeler uyandırmıştır. Bu bağlamda şunun altını çizmek isterim ki, yargısal bağımsızlık diğer unsurlar ile birlikte hakim ve savcı atamalarının açık, tarafsız, objektif kriterlere dayalı yapılmasını, yaş haddi ya da ofisteki süreleri doluncaya kadar mesleki güvencelerinin olmasını, adil ve objektif kriterlere göre terfi ettirilmelerini, transfer edilmelerini, kıdemlerinin durdurulmasını ve gerçek anlamda yürütmenin ve yasamanın müdahalesinden bağımsız olmalarını gerektirmektedir. Yasamanın ya da yürütmenin, yargı üzerindeki her çeşit müdahalesi veya kontrolü ülkedeki yargısal bağımsızlığının özüne aykırılık teşkil etmekte ve demokrasi ve hukukun üstünlüğünü önemli ölçüde etkilemektedir. Şunun altını çizmekte önem vardır ki, yargısal aktörlere

yönelik herhangi bir disiplin işlemi ya da ceza ancak görevleri ile bağlantılı yetersizlik, davranış nedeni ile olmalı, rastgele bir şekilde değil, yasal sınırlar içinde uygulanmalıdır. Bu tür disiplin işlemleri ve cezaları yargısal aktörlerin de etik ve mesleki kurallara uygun davranışları gerektiğinden bu kurallara aykırılık halinde aklanabilir. Buna rağmen adli fonksiyon ifa edenlere ilişkin disiplin ve cezai işlemler, görevden almalar ve durdurmalar hızlı bir şekilde ele alınmalı, adil ve mevcut yargısal standartlar dahilinde değerlendirilmelidir. Dahası disiplin işlemine tabi durumdaki yargısal aktörler; masumiyet karinesi, gecikmeden yargılanma hakkı ve kendisini savunma veya seçtiği bir avukat tarafından savunulma hakkı gibi özel hukuk veya ceza hukuku yargılamasına konu olan her bireyin sahip olduğu haklara sahip olmalıdır. Disiplin işlemini yürüten idari organın kararı yayımlanmalı, erişime açık ve ücretsiz olmalıdır. Ek olarak, Yargısal Bağımsızlığa İlişkin Temel İlkeler’de de belirtildiği üzere bu tür kararlar bağımsız denetime de tabi olmalıdırlar.

Değerli misafirler, yargı bağımsızlığına ilkesinin saygınlığına yönelik pek çok tehdidin ve fırsatın olduğu bir dönemde bulunmaktayız. Fırsatlar arasında, yargısal bağımsızlığa ilişkin uluslararası güvencelerin sağlamış olduğu ulusal adalet sisteminin nasıl geliştirileceğine ilişkin açık öneriler sağlanması ve ulus ötesi dayanışma ve uluslararası işbirlikleri ve önemli tecrübe alışverişleri yer almaktadır. Bu bağlamda yargısal aktörler ulusal bazdaki yasal düzenlemelerin uluslararası standartlara uygunluğunu denetlemek gibi önemli bir görevi bulunmaktadır. İdari olan ve olmayan aktörler arasındaki işbirliği büyük öneme sahip olup yargı bağımsızlığını ve hukukun üstünlüğünü garanti eden uluslararası insan haklarına ilişkin standartların yayılmasında önemli rol oynayacaktır. Bu bağlamda bugün bu önemli etkinlikte sizinle birlikte bulunmaktan büyük memnuniyet duymaktayım. Bu etkinlik yargı bağımsızlığına ulaşmada ve onu desteklemekte bizlere düşen rolün önemini yansıtmayı bakımından önem arz etmektedir. Çok teşekkürler.

Prof. Işıl Karakaş: Efendim öncelikle, tüm katkıda bulunan kişi ve kuruluşlara böyle bir toplantıyı düzenledikleri için teşekkür etmek istiyorum.

Toplantımızın bu bölümünün başlığı, Hukuk Devleti ve Yargı Bağımsızlığı. Ben öncelikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ndeki Türkiye adına seçilmiş yargıcı olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları çerçevesinde hukukun üstünlüğü yargı bağımsızlığı ilkesi ve Türkiye üzerine çeşitli tespitlerde bulunmak istiyorum. Şimdi iki bölümden oluşacak benim sunuşum. Öncelikle bir kaç içtihat vurgulamak istiyorum. Daha sonra da Türkiye ile ilgili bir takım yargının karşı karşıya olduğu sorunlar üzerinde vurgular yapmak istiyorum. Başında da yapısal sorunlar ve Türkiye’deki hâkimlerim zihniyet meselesi geliyor.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde öncelikle adil yargılanma ilkesi burada ön planda. Çünkü burada özgürlüklerin korunmasının ön koşulu, adil yargılanmanın temel koşulu bağımsız ve tarafsız bir yargı olması gerekiyor. Eğer böyle bağımsız ve tarafsız bir yargı tarafından özgürlüklerin korunması yerine getirilmiyorsa bu içi boş bir kavram olarak kalmaya mahkûmdur. Dolayısıyla demokratik bir devlette adil yargılanma hakkı hukukun üstünlüğünün hukuk devletinin temelidir. Bu özellikle mahkememiz tarafından 1979 tarihli Sunday Times vs UK kararından beri çok açık olarak ifade edilmektedir. Tabi hukuk devleti, hukukun üstünlüğü ilkesi sözleşmenin, Avrupa İnsan Hakları sözleşmesinin, tüm maddelerinin ayrılmaz bir bütünü. Ancak mahkemenin özellikle çıkardığı birtakım özel alanlar var. Hukuk devleti ilkesinin özellikle vurgulandığı birtakım alanlar var. Bunları burada gündeme getirmek isterim. Özellikle hukukun üstünlüğü çerçevesinde her şeyden önce 5. maddede düzenlenen özgürlük ve güvenlik hakkı. Yani, keyfi tutuklamalara karşı getirilen güvenceler. İkincisi ise biraz önce konuşmama başlarken bahsettiğim adil yargılanma hakkı. Bu da mahkemenin çok eski içtihatlarından beri gündeme getirdiği şeyler. 5. maddeye ilişkin olarak 1971 tarihli De Wilde, Ooms ve Versyp Belçika’ya karşı yer alan davası ve diğerinde de 1960 tarihli Lawless davasından beri ortaya koyduğu içtihatlar. Şimdi dolayısıyla demiyorduk ki; hukuk güvenliği ilkesi ve adalet her demokratik toplumun temelini oluşturur. Şimdi özellikle 5. madde yani özgürlük ve güvenlik ilkesi açısından tutuklulukla ilgili olarak 3. fıkrada yer alan derhal yargı önüne çıkarılmak, makul sürede yargılanmak ya da bu süre içinde serbest bırakılmak hakkı açısından mahkememiz demiyorduk ki; kamu iktidarının keyfi ve adaletsiz eylemlerine karşı korumanın sağlanması söz konusu. Şimdi, bu birinci konu. İkinci konu ise elbette yargının devletteki rolü hukukun üstünlüğünü devam ettirmek, bunu sürdürmek. Ve bu yargı sistemine güvenin, sabahki konuşmalarda Sayın Lord Woolf da ifade etti, kamunun yargıya güveni önemli ve bunun da en önceki temel koşulu yasaların öngörülebilir olması, ulaşılabilir olması ve devlet tarafından tutarlı bir biçimde uygulanması gerekir. Değişken uygulamalar, değişen hukuki durumlar, hukuk güvenliği ilkesini bozar. Legal Certainty dediğimiz hukuk güvenliğinin temelini oluşturmaldır bu yasaların nasıl uygulanacağını bilmesi, öngörülebilir olması.

Dolayısıyla Hukuk Güvenliği İlkesi ikinci konumuz. Burada her şeyden önce bütün bu hukuki durumların değişken olmaması, istikrarlı olması bunu garanti eder ve kamunun da yargıya olan güveninin de temelidir

dedim. Şimdi burada mesela Türkiye’ye karşı verilmiş olan Ahmet Yıldırım kararını referans olarak vermek istiyorum. 18 Aralık 2012 tarihli Ahmet Yıldırım kararında kamunun keyfi müdahalelerine karşı yasal tedbirler gerekmektedir ancak yürütme, temel hakları etkileyecek şekilde aşırı yetkilerin verildiği haller tamamen hukuk devleti ilkesine aykırıdır demiyorduk. Bunun için de yasanın açık seçik ve öngörülebilir olması gerekir, demiyorduk. Ahmet Yıldırım kararı belki bildiğiniz gibi Google’a ulaşımın engellenmesi doğrultusunda mahkemenin vermiş olduğu 2012 tarihli bir karar. Dolayısıyla burada tekrar altını çizmek istiyorum. Sürekli değişen yasal durumlar, ayrıca birbiriyle çelişen mahkeme kararları hukukta bir güvensizlik ortamı yaratır ve kamunun yargıya olan inancı sarsılır. Hâlbuki mahkememiz çeşitli defalarda ifade etmiştir ki; toplumun yargıya olan güveni hukuk devletinin en önemli ilişkilerinden biridir. Sırbistan’a karşı verilmiş olan Vincic and Others Kararı yine Paderu against Romania Kararı, 2005 tarihli Albu & Other’s against Romania Kararı 2012 bunun örneklerini oluşturmaktadır.

Belki Türkiye’ye ilişkin olarak hepimizin çok iyi bildiği bir örneği burada ifade etmekte fayda var. Her ne kadar bu bağlamda önemli ama ifade özgürlüğü çerçevesinde bir kararımız. Dink Türkiye’ye karşı davasında Avrupa İnsan Hakları mahkemesi Türk Ceza Yasası’nın 301. Maddesinin hiçbir şekilde hukuk güvenliği ilkesine uygun olmadığını, çünkü bu maddenin açık seçik ve öngörülebilir nitelikte olmadığını ifade etmiştir. Aynı şekilde Akçam-Türkiye davasında da mutlaka ve mutlaka bir eylem gerekmediğini, bu maddenin varlığının dahi hukuk devleti açısından sorun doğurduğu, çünkü hukuk güvenliği ilkesini yerine getirmediğini, yasa niteliğine sahip olmadığını ifade etmiştir. Ancak bildiğiniz gibi madde hala yerinde durmaktadır. Bu konuda hiçbir girişim yapılmamıştır. Birçok geçen, şu an 4. en son yargı paketi kabul edildi. Gündeme alınmış olmasına rağmen 301. maddeyle ilgili bir değişikliğin yapılmamış olduğunu tespit ediyoruz.

Bağımsız yargıdan bahsediyoruz bu toplantıda. AİHM kararları yargıların bağımsız ve tarafsız olmalarını iki ayrı kategori olarak ele alırsa da aslında bu aynı konunun iki ayrı yüzüdür. Tabi bağımsızlık yargıların yasama ve yürütmeden hiç bir ilişkisi olmaması anlamında tarafsızlık ise daha farklı ama ikisini bu kavramlar birbiriyle yakında alakalı olduğu için mahkeme bunları sıklıkla beraber kullanıyor. Bir-iki örnek vereyim bu konuda aslında çok da fazla uzatmayacağım. Burundika vs Polonya davasında bakan ile bağımlılık ilişkisinde olan ve yürütme tarafından atanan mahkeme başkanı ve yardımcılarının, bağımsız olmadığına karar vermiştir mahkeme. Ancak farklı bir örnek Fransız Danıştay’ı için verilebilir. Council d’Etat’nın hâkimleri bildiğiniz gibi yürütme tarafından atanmaktadır. Ancak mahkeme bunların atanmasını bağımsızlık ilkesine aykırı görmemiştir. Zira bir kere atandıktan sonra bu hâkimlerin tamamen hâkimlik teminatı içinde ve hiçbir baskı görmeden ve emir almadan görevlerini yerine getirdiklerini ifade etmiştir. Tabi mahkemelerin bağımsızlığı öncelikle üyelerinin atanma şekline, görev sürelerine, gelebilecek baskılara karşı direnme garantilerinin neler olduğuna göre belirlenir. Her şeyden önce 1968 Newmaster kararından beri mahkemenin ifade ettiği gibi, yürütmeden ve davanın taraflarından elbette bağımsız olmalıdır. Mahkeme üyelerinin yürütme veya parlamento tarafından atanması elbette bağımsızlığa aykırı değildir. Önemli olan, biraz önce Fransız Danıştay’ına ilişkin olan kararda söylediğim gibi görevlerini, yürütmeden emir almadan yapabilmeleridir. Bu da önemli Campbell and Fell v. the United Kingdom Kararı 1984 tarihli. Tabi burada önemli bir nokta var. Devletin yargılamaların bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından yapılmasını sağlama yükümlülüğü sadece yargı organlarıyla sınırlı değildir. Çünkü yürütme yasama ve her türlü devlet otoritesini kullanan kurumlar ve organlar özellikle idare, yargı kararlarına saygı duymakla yükümlüdürler. Saygı duymak ne demek? Çok saygı duyuyoruz deyip önünde eğilmek ve bunları uygulamak demektir. Eğer, bu yargı kararlarını, elbette içeriğine katılmayabilirsiniz, kararlara katılmasanız bile eleştirebilirsiniz bile bir hukuk devletinde, her şeyden önce o kararların yerine getirilmesi gerekir. Yani biraz önce konuşmamın başında söylediğim gibi devletin, yargının otoritesine duyduğu saygı kamunun da aynı şekilde yargıya güveniyle doğrudan ilgilidir. Bu ikisi daha geniş bir ifade ile hem devletin yargının otoritesine duyduğu saygı, yani kararları bekletmeden yerine getirmesi hem de kamunun yargıya duyduğu saygı, hukuk devletinin iki önemli bileşenidir. Bunlar olmadan hukuk devleti olmaz. Dolayısıyla anayasa da yargının bağımsız ve taraflılığına ilişkin hükümler elbette vardır. Bütün anayasalarda olduğu gibi Türkiye anayasasında da buna ilişkin hükümler var. Anayasada demek ki yer alan yargının bağımsız tarafsız olduğuna dair güvenceler yeterli değildir. Bunlar yetmez. Bunların günlük idari uygulamalar tarafından hayata geçirilmesi gerekir. Etkin bir şekilde de içselleştirilmesi gerekiyor. Bu da yine bu söylediğim son ifade Agro Complex vs Ukrayna kararında mahkememizin 2011 tarihli verdiği bir karardan söylüyoruz, ifade ediyorum bunu. İdarenin etkin bir şekilde bağımsız ve tarafsız yargı ilkelerini içselleştirip uygulaması gerekir demiyorduk. Şimdi bütün bu söylediklerimi çok kısa olarak özetlemeye çalıştım AİHM’nin bu konuda içtihatlarını. Türkiye’ye bakalım. Çünkü bugünkü temel konumuz bence bu panelde esas olarak Türkiye’de bu anlamda yargının çeşitli sorunları. Başta söyledim, iki konu üzerinde durmak istiyorum. Öncelikle, yapısal sorunları var Türkiye’de yargının. Yapısal sorunları ikiye ayırmayı tercih ediyorum. Bunlardan bir tanesi uzun yargılamalar. Yargılama süresinin uzun sürmesi, diğeri ise uzun tutukluluk meselesi. Şimdi tabi

bu ikisi birbiriyle çok yakından alakalı çünkü yargılama süresi uzadığı sürece tutukluluk da elbette ona bağlı olarak uzayabiliyor. AİHM'nin bu konuda çok açık içtihatları var.

Yargılamanın uzun sürmesi, adil yargılanma ilkesinin bir ihhalidir. Dolayısıyla uzun yargılamalar, geciken adalet, adalet değildir denir her zaman bildiğiniz gibi. Şimdi bununla ilgili bir gelişme oldu, onu söylemek istiyorum. Türkiye'de bir tazminat komisyonu kuruldu AİHM'nin Kaplan Kararı ile. Kaplan Kararı'nda böyle bir komisyonun kurulması ve uzun yargılamadan kaynaklanan kararların iç hukukta önenererek, uluslararası yargı önüne bu konunun gelmemesi çerçevesinde bir pilot karardı bu ve bu karardan sonra ise Türkiye bir Tazminat Komisyonu kurarak bunu işletti. Bugüne kadar zannederseniz komisyon önünde şu anda 5000'den fazla dava var. Bunların 3000 civarı sonuçlandırmış durumda ve bu 3000 civarındaki sonuçlanan davaya yapılan itirazlar da 300 civarında, yani vatandaşın memnun olduğunu düşünebiliriz. Yani iyi işleyen bir komisyon var, elbette bu komisyonun kararları karşı bir idare mahkemesine gidilebilir. İdare mahkemesinden sonra anayasa mahkemesine bireysel başvuru olduğu için yol açık. Şimdi burada anayasa mahkemesinin içtihatı önemli. Çünkü açıkçası biz de merak ediyorduk, daha doğrusu ben de merak ediyordum bunu nasıl yorumlayacak diye. Çünkü anayasa da kural bireysel başvurularda iç hukuk yollarının tüketilmesi var. Hâlbuki biliyorsunuz uzun yargılama süresinde dava henüz sonuçlanmamıştı. Dolayısıyla bir hüküm oluşmamış durumda. Ancak yargılamanın süresinin uzunluğu dava henüz bitmemiş olsa bile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ihlalini oluşturduğu için Anayasa Mahkemesi acaba bunu nasıl yorumlayacak şeklinde bir merak söz konusuydu. Bunu gayet memnuniyetle ifade etmek isterim ki 2013 yılında Ergun ve Koç kararı ile bir kadastro davası 11 yıldır devam eden bir davada Anayasa Mahkemesi hem tazminat vermiştir hem de davaya bakan mahkemeye davanın bir an önce bitirilmesi için bir yazı göndermiştir. Dolayısıyla iç hukuk yollarının tüketilmesi meselesi bu açıdan uzun yargılamalar açısından Anayasa Mahkemesi tarafından bireysel başvuru yoluyla çözülmüş durumdadır. Aynı zamanda aynı şekilde 11 yıl daha artık çok aşırı bir durum gibi görülmüş olmasına rağmen örneğin bir başka davada Kılıç Kararı 3 yıl 5 ay için bir iş mahkemesinde devam eden bir davada aynı sonuca varmış, yargılamanın uzun olduğunu ifade etmiştir. Tabi bundan daha önemli olan uzun tutukluluk meselesi. Bildiğiniz gibi Türkiye'de özellikle Yargıtay'ın bir yorumuyla 10 yıla kadar süren bir tutukluluk söz konusuydu. Bu tabi hiç bir uluslararası mahkemelerin de bence kabul edebileceği bir yorum değildir. 10 yıllık tutukluluk hangi kritere göre acaba merak ediyorum doğrusu ama insan hakları kriterlerine göre olmadığı çok açık. Şimdi bu en son değişiklikle bildiğiniz gibi 2014'te 5 yıl olarak yeniden düzenlemeye getirdi. Bireysel başvuru mekanizmasıyla yine anayasa mahkemesi burada olumlu bir içtihat geliştirdi, uzun tutukluluklarda da anayasanın ihlal edildiğine karar verdi. Ancak şunu da söylemek isterim ki 5 yıl uygulaması dahi AİH Sözleşmesi kriterlerine göre mahkemenin kararlarına göre fazla bir süredir. Tabi şunu görmek lazım; AİHM'nin Türkiye'ye karşı vermiş olduğu ihlal kararlarını çoğunda tutukluluğun mahkemelerimiz tarafından gerekçelendirilmeden basmakalıp ifadelerle uzatılması meselesi vardır. Şimdi 2014'deki yeni pakette bu gerçekten somut deliller şeklinde ifade edilmektedir ama bu somut delillerin ne şekilde ele alınacağı ne şekilde ifade edileceği onu henüz bilmiyoruz. Bununla birlikte bu çerçevede esas olanın tutukluluk olmadığını en azından gündeme getirilmiş oldu. Tutukluluk esas değildir eğer makul sürede de yargılayamıyorsanız kişiyi salıvermek zorundasınız. Bunun için ek güvenceler gerekir tabi, onların da alınması gerekir. Ancak dediğim gibi 5 yıllık bir tutukluluk da AİHM kriterlerine göre fazla bir süredir. Yarı yarıya indirdik anlamında ifadeler olsa bile. Sonuçta bütün bunlar neye dayanıyor? Neden mahkemeler bu kadar uzun sürede bir türlü karar veremiyor? Neden bazı uygulamalarda sorunlar çıkıyor? Neden tutukluluk süreleri bu kadar uzun sürüyor ve yargıçlarımız salıvermede çekingen davranıyor? Neden temel hak ve özgürlüklerde özellikle ifade özgürlüğü meselelerinde gereken adımlar yargı ve özellikle yüksek yargı organlarımız tarafından atılamıyor? diye baktığımız zaman bunun başını ben daha önce de çeşitli platformlarda dile getirdim; en başta zihniyet meselesi geliyor. Bütün cumhuriyet tarihine baktığımız zaman Türkiye'de yargının amacı bireylerin haklarını korumaktan ziyade devleti ve devletin hâkim ideolojik yapısını korumak olduğunu görüyoruz. Bu istiklal mahkemelerinden bu günkü devlet güvenlik mahkemelerine, kaldırılana kadar özel yetkili mahkemelere kadar hep aynı şekilde olmuştur. Bu anlamda bildiğiniz gibi yargı mensupları arasında bir araştırma da yapıldı. Bu araştırmanın sonuçları kamuoyuna da açıldı. Buna göre çok anlamlı olduğunu düşünüyorum. Bu araştırmaya göre yargı mensuplarımızın %50'den fazlası temel misyonlarının devleti ve kurumları korumak olduklarını ifade etmişlerdir. Bu çerçevede hâlbuki bağımsız yargı, tarafsız yargı nedir? Her şeyden önce hukukun üstünlüğü ilkesi, hukuk devleti ilkesi çerçevesinde bireyin hak ve özgürlüklerini koruyan bir yapıda olmalıdır. Türkiye'de ise maalesef tersini görüyoruz. Burada temel hak ve özgürlükleri koruyan, birey odaklı bir yargı şemsiyesi Türkiye'de maalesef eksiktir. Aynı zihniyet, devleti koruyucu bireyi ikinci plana atıcı bu zihniyet, dolayısıyla uluslararası hukuka da kapalıdır. Uluslararası hukuk kuralları içselleştirememiştir ve bunları kendi iç hukukunun bir parçası olarak uygulayamamaktadır. Tabi bu mesele özellikle insan hakları meselesinde sadece insan hakları değil, burada tartışıldı herhâlde rekabet hukukuna kadar çeşitli alanlarda karşımıza çıkmaktadır.

Tüm alanları kapsamaktadır. Çünkü yargıçlarımız ellerindeki yasayı uygulamakla yetinmektedirler. Bunlardan uluslararası hukuk metinlerinden faydalanmamaktadırlar. Yasanın dediğini yapmak hâlbuki bildiğiniz gibi Fransız Devriminden gelen bir ilkedir ve bugün Avrupa'da çoktan aşılmıştır. Fransız Danıştay'ı bile bunu aştıktan sonra Türk hakimlerinin bu kadar yasaya bağlılığını ben anlamakta günlük çekiyorum. Son olarak bu çerçevede aslında bir iki bir şey daha söyleyeyim. Anayasada kendileri için gerekli yetkiyi verecek olan maddeler vardır. 90. madde değişikliği dışında 2004'deki evet açık seçik söylemek zorunda kalmıştır ancak uygulamada hala problemler vardır. 2004'den 2014'e bugün 10 yıl geçmiştir ve 10 yılda da mahkemelerimizin ne kadar uluslararası hukuka dayanan kararlar vermiş olduğunu takdirlerinize bırakıyorum. Bir de anayasanın 138. Maddesi var. Yargıya ilişkin. 138. madde der ki hâkimler anayasaya, yasalara, hukuka ve vicdanlarına göre karar verirler der. Hukuk derken herhalde yürürlükteki sadece pozitif hukuk kastedilmemektedir. Sadece o ülkede yürürlükte olan kanunlar kastedilmemektedir. Zaten kanunları bir önceki şeyde saymıştır. Dolayısıyla uygulanacak olan hukuk pozitif kanun değildir. Hukukun üstünlüğü çerçevesinde yargıç uygulayacağı hukuku belirlemeli ve bu çerçevede bence uluslararası hukuka daha açık şeyler gündeme getirmektedir.

Sonuçta, bir takım olumlu gelişmeler oluyor. Burada yargı paketlerinin rolünü inkâr etmemek gerekiyor. Ancak dediğim gibi; bu zihniyet meselesi değişmediği sürece, yargıçlarımız kendilerini uluslararası hukuka açmadığı sürece ve uygulamadıkları sürede Türkiye'de yargı sorunları bence bitecek gibi değildir. İlginize çok teşekkür ederim.

Lucian Mihai: Bayanlar ve baylar, bu uluslararası, mesleki etkinliğe katılmaktan dolayı onur duyuyorum. Bu sempozyum, avukatlık mesleğinin bir ülkenin gelişimine nasıl katkıda bulunabileceğini kanıtlamaktadır. Ev sahiplerimizi kutlamama izin verin. Şu konuya açıklık getirmek istiyorum ki, programda belirtildiği gibi Venedik komisyonunun temsilcisi değil sadece üyelerinden bir tanesiyim. Ben Avrupa Konseyi üye devletlerinden olan Romanya tarafından görevlendirilmiş bir üyeyim. Bununla birlikte, temsilci olmama rağmen, Türkiye'de yargı alanında Venedik komisyonunun pozisyonuyla ilgili bu sabah yapacağım sunumda, yerimde herhangi bir komisyondan herhangi bir üye olsaydı kayda değer farklılıkta bir sunum yapar mıydı şüphelerim var.

Venedik Komisyonu olarak bilinen Avrupa Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü Komisyonu, konseye üye 18 devlet tarafından Mayıs 1999'da kurulmuş Avrupa Danışma Kurulu'dur. Komisyonun görevi üye devletlere hukuki danışmanlık hizmeti vermek ve hususi olarak üye devletlerin hukuksal ve kurumsal yapılarını Avrupa standartları çizgisine getirmek; demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü alanlarında uluslararası tecrübelerden devletlerin faydalanmasını sağlamaktır. Aynı zamanda, ortak anayasal mirasın bütünleşmesine ve yayılmasına yardımcı olur. Çatışma yönetiminde önemli bir role sahiptir ve çeşitli işlemlerde devletlere olağanüstü hal anayasal yardımda bulunur. Bireysel üyeleri, kamu hukuku ve uluslararası hukuk alanından üniversite profesörleri, temyiz ve anayasa mahkemesi hakimleri, ulusal parlamento üyeleri ve kamu personelleridir. Üye devlet tarafından 4 yıl için atanırlar ancak kendi bağımsız yetki alanları çerçevesinde hareket ederler. Komisyon; demokratik kuruluşlarla, anayasal yargı ve adli yargıyla, referandum seçimleri ve siyasi partilerle çalışır. Halihazırda Venedik Komisyonu 12 Avrupa Birliği üyesi olmayan devlet de dahil olmak üzere 59 üye devlete sahiptir. 2013' ün sonuna kadar, Komisyon 500'den fazla fikir üretmiş, 80'den fazla çalışmaya ve düzinelerce farklı üniversitede 250'den fazla seminere katılmıştır. Strazburg'da bulunan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 50'den fazla davada Venedik Komisyonunun görüşlerine atıf yapmıştır. Komisyon, kendi görüşlerine dayalı çözümleri empoze etme arayışında değildir. Aksine, Komisyon karşılıklı iletişime dayalı dolaylı bir yaklaşım benimser ve üye devletlerle kendi tecrübelerini ve uygulamalarını paylaşır. Ulusal yetkililer, taslak halinde olan görüşler üzerine komisyona yorumlarını gönderebilirler.

Hazırlanan görüşler, genellikle ülkenin iradesinin muvafakatinden geçmiştir. Uluslararası kurumlar, sivil toplum ve medya düzenli olarak Komisyonun görüşlerine atıfta bulunur. Türkiye ile ilgili olarak; Komisyon 2004'ten beri anayasa mahkemesi, siyasi partiler, dini topluluklar, yargıçların ve savcılarının hukuki durumu, hakimler ve savcılar yüksek kuruluyla ilgili 6 görüş iktibas etmiştir. 2010 ve 2011 yıllarında Venedik Komisyonu, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun yasal statüsüyle ilgili tavsiyelerde bulunmuştur. Tavsiye kararlarının bazıları, Türkiye için halihazırda bir nüfuz olarak değerlendirilmiştir. Ve bu noktada Türkiye tarafından kabul edilen 6087 numaralı yüce divan yasa tasarısıyla ilgili Aralık 2010 tarihli, ve yine Türkiye tarafından kabul edilen 2802 numaralı hakimler ve savcılarla ilgili yasa tasarısıyla bağlantılı Mart 2011 tarihli görüşler arasından kısa bir seçim yapacağım. Buradan hareketle, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üzerine verilen Aralık 2010 kararında belirtildiği üzere Venedik Komisyonu, süregelen Türk anayasal modernleşme sürecinde atılmış doğru bir adım olarak değerlendirilen 2010 anayasal reform sürecini memnuniyetle karşılar. Venedik Komisyonu, Türk yetkilileri mevcut anayasal reform sürecine devam etmeleri için teşvik eder, bu şekilde karşı partilerin,

sivil toplum kuruluşlarının, hükümet dışı örgütlerin ve kamunun aktif katılımıyla süreci genişletir. Yüce divan reformunu, Venedik Komisyonu özellikle adalet bakanının yüce divan üzerindeki yetkilerinin dönüşümü, yüce divanın sayısının artması, hem hukuk hem de temel kaynaklar alanında artan bağımsızlık konularında, 2010'a kadar mevcut durum üzerinde kayda değer bir gelişme olarak karşılar. Ancak, 2010 görüşü belirtir ki, Türkiye Anayasası madde 159 ve hukukun gelecek revizyonunda, ileri gelişmeler için bir etki alanı vardır. Bu bilhassa, nitelikli çoğunluk tarafından belirlenen yasama organınca atanmış üyelerce ikame edilebilen başkan tarafından tayin edilmiş üyeler ve müsteşar tarafından ikame edilebilen yüce divan topluluğunun ilk revizyonunu içerir. İkinci revizyon, Türkiye anayasası madde 159'da şart koşulduğu üzere yüce divan kanun tasarısında yargısal bağımsızlığını ihlal etmediği hususunu hüküm altına almak amacıyla denetim ve gözetim gücünün feshidir. Üçüncü revizyon, yöntemsel olarak aralarındaki farkın ayırt edilebilmesi için her iki kategorinin de yüce divanda temsil edildiği gerçeğinin yanı sıra, farklı fonksiyonların ve ihtiyaçların hesaba katılmasıyla, hakimler ve savcılar arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Dördüncü revizyon, yüce divan üyelerinin seçimi için kurallar ve uygulamalardır.

2010 yüce divan görüşü aynı zamanda belirtmiştir ki yeni yüce divanın nihai başarısı, sadece hukuki dayanakları değil aynı zamanda uygulanma şekilleri ve gelecek uzun yıllar boyunca ifade ettikleridir. Yeni yüce divanın kayda değer gücü, yeni sistemin siyasi güçlerin kontrolü altında olduğuna ilişkin asılsız eleştirileri ispatlamak ve Türkiye'deki yargı erkinin toplum için bir organ olduğunu garantiye almak amacıyla, objektif ve profesyonel bir tavırla kullanılmalı. Bu görüşe göre aynı zamanda, Venedik Komisyonu Türk yasa koyucusunu ve yetkililerini, kendilerini anayasal reforma açmaları için değil ama merkezileştirilmiş yargısal denetim ve kontrol merkezi olarak revize etmek ve geliştirmek amacıyla desteklemek istemektedir. Özellikle geniş denetim hakkı için bir gereklilik olup olmadığı değerlendirilmeli ve yargısal bağımsızlığı doğrudan veya dolaylı olarak ihlal etmeyen denetimle ilgili gerekli adımların atılması sağlanmalıdır. Dahası, merkezileştirilmiş sistemin ne ölçüde uygulanacağı değerlendirilmeli ve mahkemelere kendi olağan iş yoğunlukları içerisinde daha esnek denetim yetkisi verilmeli. Özellikle, mahkemelerin günlük idari problemlerini çözme kapasitesine sahip asliye mahkemelerin tanıtıcı sitemlerine ilişkin değerlendirmeler yapılmalı ve merkezileştirilmemiş yöntemdeki disiplinsel fonksiyonların yürütülmesine ilişkin çözümler bulunmalıdır.

Ve son olarak 2008 görüşü devam eder; Venedik Komisyonu aynı zamanda Türk yetkililerinin, yargısal prosedürlerin ve sonuçların kalitesini güçlendirmeye hizmet eden bölge istinaf mahkemelerinin kuruluşunu içeren yargısal reform sürecini hızlandırmalarını istemektedir. Yargısal reformların hedefi, korunan taraflarca meşru olarak kabul edilen bir sisteme sahip olmaktır. Böyle bir sistemde, merkezileştirilmiş denetime daha az ihtiyaç olacaktır ve verilen hükümlerle ilgili her anlaşmazlıklar temyiz mekanizması yoluyla daha bütünsel olarak çözülecektir. Hakimler ve savcılar ile ilgili yasa tasarısı içeren 2011 görüşüyle ilgili birkaç kısa yorum yapacağım. İlk, genel olarak tasarıyla yapılması hedeflenen değişiklikler destek bulmuştur. Değişiklikteki en önemli unsur, yetki ayrımının Adalet Bakanlığında Yüce Divana aktarımından oluşur. Bu değişiklikler, doğru yönde atılan bir adım olarak karşılanmıştır. Diğer bir yorum da, yapılan değişikliklerin hakim ve savcılar haklarının güçlendirilmesine ilişkindir. Tasarıda olduğu gibi anayasanın 159. Maddesinde de belirtildiği üzere, disiplin müeyyidelerine, hakimlere karşı mahkeme kararlarının temyizinin yokluğu ciddi bir eksiklikler. Daha geniş adliyelerin sağlanmasına ilişkin değerlendirilmeler yapılmalı. Sonuç olarak, önerilen değişikliklerin pek çok maddesi itiraz edilemez niteliktedir. bu da endişe yaratmaktadır. Ancak, Adalet Bakanlığı üzerinden yürütmenin hakim ve savcılar ile kurduğu ilişki bazı yönlerden biraz fazla yakın görünmekte ve bu da bağımsızlığa tehdit oluşturabilecektir, özellikle de hakim ve savcılar Adalet Bakanlığı'na aktarılması bakımından.

Bayanlar ve baylar, Türk ev sahiplerimiz Venedik Komisyonunun 2010 ve 2011 tarihli tavsiyelerini değerlendirmek için en iyi pozisyonda bulunmaktadırlar. Teşekkürler.

Thomas Guddat: Organizatörlere MEDEL'i de davet ettikleri için çok teşekkür ederim. Hukukun üstünlüğü konulu bu etkileyici konferansa katılmak benim için gerçekten büyük bir onurdur.

Ancak MEDEL'i tanıtmama izin verin. MEDEL bir sivil toplum kuruluşudur. Avrupa'nın hemen her yerindeki aşağı yukarı 13 ülkeden 23 kuruluşu temsil ediyoruz, üye kuruluşlar aracılığıyla dolaylı olarak 10000 civarında hakim ve savcıyı temsil ediyoruz. Üye kuruluşlarımızdan birisi YARSAV'dır, burada YARSAV'dan arkadaşlarım var. YARSAV Türkiye'de 2000 üyesi olan ilk hakim ve savcılar kuruluşudur. Türkiye aşağı yukarı 13000 hakim ve savcıya sahiptir.

Kendi geçmişime dönersem, şunu eklemek isterim ki ben Almanya'nın batısında büyüdüm ve ikinci devletimde tesadüfen harika bir fırsat elime geçti ve kariyerime Almanya'nın doğusunda yargıç olarak başlama şansı

buldum, tam da Berlin Duvarı'nın yıkılmasından hemen sonra, iki Almanya devletinin yeniden birleşmesinden sonra. Geçiş süreci yaşayan bir ülkede yargıç olarak görev yapmanın ne anlama geldiği konusunda belli kişisel deneyimlerim olmakla birlikte, Almanya ve Türkiye Cumhuriyeti arasında karşılaştırma yapmak o kadar kolay değil, yine de bazı paralellikler de yok değil. Bunu söylüyorum çünkü toplumun adaletin tarafsızlığına güven duymasının bir günden diğer güne yapılabilecek bir iş olmadığını söyleyen Lord Woolf ile hemfikirim. Bunu hak etmek için yargıçların her gün yüksek kalite hizmet standartlarını tutturarak ve yüksek profesyonel hukuk standardını yakalayarak her gün sıkı çalışması gerekiyor. Kariyerimin başlarında tümüyle farklı bir yaklaşım vardı. Size başka bir hukuk manzarası tasvir edebilirim, eski Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde, insanların yargıya güveni yoktu, bunun aksine benim geldiğim batı Almanya'da ise toplumun yargının tarafsızlığına büyük bir güveni vardı. Şimdi konuşmamın konu başlığına geliyorum, size yargıçlar ve savcılarla ilgili işleyiş ve bunların atanmasıyla ve bunun da yargı bağımsızlığıyla ilişkisi bağlamında bir şeyler söyleyeceğim. Konuşmamda ayrıca bir miktar da yargı bağımsızlığına belli bir hukuk sisteminde ne derece saygı duyulduğunun nasıl belirlendiğine de değineceğim. Sonra da bu ilkenin atama prosedürleriyle nasıl bir korelasyon arz ettiğine geleceğiz, yargı bağımsızlığı ilkesinden ne anlaşıldığı temel bir çerçeve içine oturtulmazsa bir yere varılamaz.

Devletlerin yargılama hakkını verdiği organa dünyanın her yerinde yargı denir. Ve her yargıcın da mutlaka bağımsız olması gerekir. Dolayısıyla kişisel ve kurumsal koruyucu mekanizmaların oluşturulması yargıcın üstlendiği görevleri düzgün bir biçimde yerine getirmesi için gereklidir, görüşümüze göre yani MEDEL'in görüşüne göre savcılık makamında görev yapanların bağımsızlığı da ivedi bir gerekliliktir.

Bununla birlikte, yargı bağımsızlığı ne yargıcın temel bir anayasal hakkıdır ne de bir tür mesleki ayrıcalıktır, olsa olsa yalnızca yargının tarafsız ve etkin bir biçimde işlemesi için yargıya verilmiş bir ayrıcalıktır diyebiliriz. Yargı bağımsızlığının sürdürülmesi için topluma tüm kararların bağımsız, tarafsız ve etkin işleyen yargı tarafından verildiği yönünde güven vermek gerekir. Yargıya güven duyulması da insanların haklarını aramak için mahkemeye gitme eğilimi göstermesi arasında bir ilişki vardır. Burada can alıcı soruya geliyoruz, yargıçları ve savcılar kim atar ve yükseltir ve bunu yaparken nelerin dikkate alınması gerekir sorusuna. Toplumun yargının bağımsızlığına olan güveniyle yargıç ve savcılar seçilme biçimi arasındaki ilişki konusunda literatürde bir şey bulmak her zaman mümkün olmayabiliyor, ne hukuku uygulayanlar ne toplum ne de özellikle bir davanın tarafları yönünden. Bir ilişki olmalı, mahkemeye intikal etmiş bir uyuşmazlıkta, insanların mesleki olarak çok yetkin olsa da güvenmedikleri bir yargıcın verdiği kararı kabullendikleri pek görülmez. Üstelik yürütme yargıç ve savcı seçiminin önemini çok iyi bilmekle birlikte, dünyanın her yerinde yürütme yargıçları atama ve yükseltme yetkisini idareye vermenin daha iyi olacağını düşünme eğilimindedir. Size şöyle bir resim çizebilirim, izin verirseniz 1865 – 1879 yılları arasında imparatorluk döneminde görev yapmış Adalet Bakanı Adolf Leonhardt'tan bir alıntı yapmak istiyorum. Bunu 19. yüzyılın ikinci yarısında söyledi; 'Yargıçların yargı bağımsızlığı denilen şeyden yararlanmasını gerçekten isterim, yargıçların görevlerinde yükselmesi konusundaki kararı vermekte özgür olduğum sürece. Tabii ki Almanya'da çok şey değişti, ama kimin atanacağına ilişkin kararı hala Adalet Bakanı veriyor.

10 sayılı 2007 tarihli yargısal konsey üzerinde bu önemli görüşte, Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi (CCEJ), bağımsız bir şekilde icra edilmesi gereken 42 ciddi görevle yola çıkmıştır. Bu görevlerin başında, tesadüf değil, atama başta, ikincil olarak kariyer geliştirme, üçüncül olarak yargıçların değerlendirilmesi yer alır. CCEJ, yargıçların atanmasının Yargıtay tarafından yapılmasının tercih edilebilir olduğunu salık verir. Ancak, bu düşünce Avrupa'da yargı örgütü için tek bir model oluşturmadığı gibi yargı örgütü fonksiyonunun bileşimiyle ilgili ilkelerin detaylı açıklamasını yapmaz. Hakimlerin ve savcılarının atanması yöntemi büyük farklılıklar gösterir ve yargısal seçim modeliyle ilgili genel bir değerlendirme yapmak oldukça imkansızdır. Atama prosedürü, hakim adaylarının eğitim periyodu ve sınavdan geçme zorunlulukları ve başvuru usulü açılarından, farklı yargı çevrelerinde benzerlik taşır. Bazı devletlerde, tayin, terfi ve kariyer gelişimi üzerindeki kontrol yetkisi 10 sayılı CCEJ görüşüyle bir kurula bırakılmıştır. Kurulun bu görevi yürüttüğü diğer devletlerde, hakimler bazı alanlarda çoğunlukta bazı alanlarda azınlıktadır. Bazı diğer devletlerde, bu görev bağımsız bir organa verilmiştir ve bazılarında yönetim hala önemli bir rol oynamaktadır. Bu tarz farklılıkların olmasının sebebi, halkın katılımı üzerinde münakaşanın varlığıdır. Bu göreve kamunun katılımı inkar edilemez, özellikle yargı erkinin sadece kendi düşüncelerine yakın kimseleri atadığına ilişkin algıya karşı önlemin alınmasında.

Gerçeklerden söz etmişken, değinmek istediğim başka bir görüş daha var. Çok nadir olmamakla birlikte, hükümetler kendileri prosedürün bir tarafı haline gelirler ve eğer davayı kaybederlerse, çoğunlukla normal vatandaşlar gibi davranırlar, çok eğlenmezler. Kanaatimce, yargısal siteme güvenmek hükümetlerin kararları daha kolay kabul etmesine yol açar. Bu yüzden fıkrimce hükümetler, bağımsız yargıyı desteklemeli ve verilen kararları çok sert şekilde eleştirmemeli, yanlış buldukları kararları düzeltmek adına hukuki yolları kullanmalıdırlar.

Raporlarda, yargı ve Türk hükümetini gösteren siyasi bölünme arasındaki karşılıklı derin güvensizliğin farkına vardım. Son yıllarda arttığı gözlenen bu güvensizlik MEDEL ile ilişkilidir.

Yargı sistemleri üzerine farklı yaklaşımlarla ilgili size daha detay vermek istiyorum. Diğer bir nokta da, komisyonların fonksiyonlarının oluşumunda hakimlik teminatı, güvenliği ve bağımsızlığı durumuyla ilgili standartların bozulmasıdır. MEDEL, Avrupa hakimlerinin bağımsızlığı konusunda Brüksel’de bir uyarı düzenledi ve Avrupa’da yargı sistemi problemlerine ilişkin broşürler yayımladı. Aralarında MEDEL üyelerinin de bulunduğu, ulusal yargı kuruluşları, yargının bağımsızlığı bakımından bir tehlike olarak değerlendirildikleri ülkelerdeki gelişmeler üzerine rapor hazırladılar. Yine Avrupa Yargıçları Danışma Konseyi’nin durum raporuna gelirsek, 2013 Kasım tarihli CCEJ kararı üye devletlerde yargıçların üstlendikleri işlevleri yerine getirirken nasıl hareket edeceğini düzenleyen standartlarda karşılaşıldığı iddia edilen zorluklar hakkında bu organa sunulan yıllık bilgileri genel olarak irdelemektedir. Türkiye’den ve üye diğer devletlerden bazı örnekler var, belki bu konuya tartışmanın ilerleyen zamanlarında değiniriz. İki grup ihlal vardır; bir grup, yargısal bağımsızlığın savunulmasıyla görevlendirilmiş organın zayıflamasıyla yargının bağımsızlığının bozulmasıdır. Organın zayıflamasının farklı anlamları vardır; komisyonun oluşumunu değiştirmek, komisyonun gücünü azaltmak veya finansal açıdan zayıflatmak ya da bu gücünün elinden alınması. Hemen akla, Türkiye’deki son gelişmeler geliyor.

Şunu belirtmeliyim ki ; hakimlerin atanması ve terfiyle ilgili Türk yargı sisteminde, çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye hakimlerinin hukuksal bakış açılarının oldukça güçlü bir yeri vardır ve verdikleri kararlar direktifsiz, sınırlı kapsamda yapılacak bir denetime tabidir. Anayasa’nın 138’inci ve 139’uncu maddelerinde tanınmış bazı güvenceler vardır. Ancak buna ilişkin bazı problemler vardır. Örneğin, mülakat ve atamalar. 2802 sayılı kanun, mülakat komisyonuna ayrımcı yetkiler veren bazı konuları düzenler, örneğin; adayların yeterlilik şartlarından biri , sergiledikleri profesyonel tavırlar ve reaksiyonlar olmakla beraber genel ve fiziksel görünüşün uyumudur. Bu oldukça muğlak bir kriterdir ve Venedik Komisyonu’nun 2010’da hazırladığı görüş tarafından eleştirilmiştir. Hakim ve savcıların atanma sistemine ilişkin mevcut mülakat sistemi, hakim ve savcıların yürütme organından bağımsızlığını güvence altına almaz. Mevzuat da hakim ve savcıların atanmasında önemli bir rol oynar. Bu, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun beklentileriyle bağdaşan bir karardır. Çünkü yargısal fonksiyonun içsel denetimi hakimlerin kararları baz alınarak yapılır. Kısa bir inceleme, mahkeme kararlarının kalitesinin ilerletilmesinde oldukça etkili olacaktır. Ancak, karar aşamasında, hakim sadece kanunlarla bağlı olmalı ve kariyer gelişimini etkileyen puanlama sistemine ilişkin bir baskı hissetmemelidir. Bu inceleme sadece 2010 Venedik Komisyonu’nun açılış raporunda eleştirilmiştir. Anayasa’nın 139’uncu maddesi hakim ve savcıların azlini sınırlandırmayı hedefler. Maddeye göre, hakim ve savcılar görevden almak imkansızdır. Görevden alınmasını gerektirecek bir suçtan hüküm giyme halleri, hastalık halleri, bu kurala istisna olarak belirtilmiştir. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun, hakim ve savcılarının yeniden atanma konusunda karar verme yetkisine haiz olmaları, onlar üstünde büyük bir baskı oluşmasına sebebiyet verir. Bu, hakimler ve savcılarının yeniden atanmasına izin veren müphem kriterin kaçınılmaz sonucudur. Örneğin, somut delillerin gerekliliği yerine, delil olmasa bile rüşvet verdiği veya yolsuzluk yaptığı izlenimi veren hakimlerin yeniden atanmasına izin veriliyor. Türkiye Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV), MEDEL’i , Türkiye’de seçkin yargıçların seçiminde kullanılan prensiplerin aslında var olmadığı çünkü yargıçların düzenli olarak, hiçbir kriter gözetilmeksizin ülkenin farklı bölgelerine atandığı konusunda bilgilendirmiştir. Örneğin, aile durumu göz önünde bulundurulmaz. Bu atamaların çoğu Adalet Bakanlığı tarafından 2013 yılında yapılmıştır. Haziran 2013’ de, YARSAV, MEDEL’i sansasyonel davalarda hakim ve savcılarının değiştirilmesi konusunda devam eden endişeleri hakkında bilgilendirdi. Yargı sistemi üzerinde, Başbakan tarafından artan bir baskının da olduğu belirtilmiştir. Sonuç olarak, Anayasa’nın 139’uncu maddesi der ki; hakimler ve savcılar görevden alınamaz. Bu hakim ve savcılarının yeniden atanmaları konusunda herhangi bir teminat teşkil etmez. İlginize teşekkür ederim.

Moderatör Richard Berman: Bir veya iki soru için zamanımız var. Gabriela için bir soruyu gündeme getiriyorum. O yazısında Türkiye’de savcı ve hakim arasındaki ilişkiden bahsetti. Amerikalılar için bu oldukça olağandışı; çünkü Türkiye’de çok yakın bir ilişki var, Birleşik Devletler’de büyük bir ayrım var ve Birleşik Devletler’de savunma avukatının daha yüksek bir konumu var, örneğin savcı ile aynı konumdadır. Bununla tam olarak ne kastettiniz?

Gabriela Knaul: 2011 yılı itibarıyla Türkiye’de görev yaparken, 2012 Haziran’ında İnsan Hakları Konseyi’ne sunulan raporu hazırladım. Raporda başka bir çok konunun yanı sıra Türkiye’de yargıçlarla savcılar arasındaki yakınlığın dikkatimi çektiğini belirttim. Bu durum aynı zamanda ülkede var olan düşünce biçimiyle de ilişkili bir şey, kaliteli kanun ilkesinin gözetilmesi yönünden burada bir düzenleme yapılması gerekiyor. Savcılarla yargıçlar arasında belli seviyede kurulan yakınlık avukatların adil yargılanmanın gözetilip daha iyiye götürülmesinde

oynayacakları rolün altını boşaltır. Bazı davalarda savcılar, yargıçlar ve avukatlar bir arada görev yapar, öyle ki bunların üstlendikleri işlevleri hakıyla yerine getirmesi ve üstlendikleri rolü düzgün biçimde oynamaları büyük önem taşır. Yani ceza davalarında her biri kendi alanında yetkindir ve kendi rolünü oynar. Savcılık görevi savcılarının birisi hakkında soruşturma yürütmesini, birisini suç işlemekle itham etmesini gerektirir. Aynı düzeyde bir de savunma hakkı vardır, yani avukatın yapması gereken şey. Suçlama yöneltilen kişinin savunma hakkı garanti altında olmalıdır. Bu iki hak, yani suçla itham etme hakkı ve bir avukat tarafından savunulma yani bir hukukçudan yardım alma hakkı, aynı düzeydedir. Aynı düzeyde olması gerekir ve yargıcın da bu durumun sürekliliğini sağlaması gerekir. Yargıç kendisine sunulan delillere bakarak iddiaların ve savunmanın eksik yönlerini belirlemeli ve kararını tarafsız bir biçimde vermelidir. Yani savcılarla yargıçlar arasındaki bu yakın ilişki eşit muamele ilkesiyle örtüşmüyor. Türkiye’de bu dikkatimi çekti, yine burada İstanbul’da bir savcıyla tanışmıştım, evet buradaydı, Türkiye’de bir çok şehri ziyaret ettim ama İstanbul’da tanıştım kendisiyle, alt mahkemelerden sorumlu adliye (ana mahkemede) savcıydı kendisi. Savcıyla yargının bir temsilcisiymiş gibi konuştum, zira kendisi hangi mahkemede hangi yargıcın görev yapacağını belirleyen adalet idaresinin başındaydı, adalet idaresinin yapacağı her şeye savcı karar veriyordu. O dönemde böyle bir şey dikkatimi çekmişti.

Soru: Sorumu Sayın Richard’a soracağım. Dünden beri mahkemelerin şeffaflığı, yargının bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğünden bahsetmekteyiz. Hukuk devleti tek adam devleti değildir dedik. Benim sorum biraz bireysel bir soru olacak fakat sorunun benim gibi öğrenci arkadaşlara faydalı olacağını düşünüyorum. Devletin tek adam devleti olduğu ülkelerde, mahkemelerin şeffaf olmadığı ülkelerde biz öğrenciler olarak kendimizi nasıl ve ne şekilde geliştirmeliyiz? Yargının daha bağımsız olması için ne tür çalışmalar yapmalıyız? Teşekkürler.

Moderatör Richard Berman: Geçen yıl yargıçlara eğitim vermek için Arnavutluk’a gittim. Bu konulara çok benzer şeyler orada da gündeme geldi ve günün bitiminde yargıç yetiştiren okula gittim ve orada çok ilgi çekici şeyler öğrendim, yapılanlara saygı duydum. Çünkü, bunu sorduğunuz soruya cevap vermek anlamında söylüyorum, öğrenciler gerçekten de geleceğin ta kendisi. Öğrenciler bu soruları belki bizim gibi yaşını almış kişilere göre daha açık ve net algılayabiliyorlar ve öğrenciler başka sistemlerde neler olduğunu daha iyi biliyorlar ve bir şeyleri değiştirmeye daha yatkınlar. Yani sorduğunuz soruya şöyle bir cevap verebilirim, bu türden programlara katılmanız iyi olacaktır, sizler gençsiniz ve sisteme girdiğinizde bir şeyleri değiştirebilirsiniz; duyduğunuz ve uygun düşeceğine inandığınız fikirleri alın ve hayata geçirin, ister avukat ister savcı isterse avukat olun, bunu yapabilirsiniz.

Son söz olarak, sabırla bizi dinleme nezaketini gösterdiniz, panelistlere de çok teşekkür ederiz, ilginizden dolayı hepinize teşekkürler.

Session 4

Independent and Effective Judiciary

Moderator
Richard M. Berman
Federal Judge in New York

Gabriela Knaul
United Nations Special Rapporteur on the Independence of Judges and Lawyers

Prof. Işıl Karakaş
European Court of Human Rights, Judge

Prof. Lucian Mihai
Representative of Venice Commission, Council of Europe;
Former President of the Constitutional Court of Romania

Thomas Guddat
Vice-president of MEDEL; Judge, Germany

Moderator Richard Berman: My understanding of this outstanding symposium is that it is one of the first occasions that international experts in the fields of law and economics have joint together with the Turkish Bar and Turkish educational institutions to consider and to speak out about recent developments affecting the Rule of Law in Turkey. I'm proud and privileged to be here with you and to make even a modest contribution to that work.

Our topic is "Independence and Effectiveness of the Judiciary." These are critical questions for every democracy, not just Turkey. For without a fearless, strong, well-qualified, fair and independent judiciary, there can be no real democracy. And even that is not even enough, there also needs to be, as Judge Woolf pointed out, constant vigilance by the bar, the judges, the law schools, the media and of course the citizenry to maintain and foster judicial independence. As we heard yesterday and we have seen here, it is no secret that the rule of law as contrasted with the rule of man is under some attack in Turkey. We heard for example, particularly from the EU representatives yesterday how concerned they were about certain developments here, in Turkey. One of them said that Turkey erupted last year. But that's part of debate, those same officials also said and pointed out that Turkey is a much needed and much sought after as a member of the European Union. And to be sure, this is a complex nuanced and multidimensional issue. It's also a dynamic one which changes almost every day. But, and my personal view is that, there is -I say this most respectfully- little reason to shy away and avoid the debate. It is important that we all learn from it and draw appropriate lessons. How much admired former United States Supreme Court Justice Sandra Day O'Connor famously said much as Lord Woolf has said "Judicial independence does not happen by itself. It is hard to create and easier than most people imagine to damage or destroy." And I believe incidentally that she was talking about the United States. I also want to bring your attention and I am sure you will know I certainly read the impressive remarks of Turkey's Constitutional Court President on this subject which were made on April 25 of this year.

Just a word about my personal background to put in context what I do, very briefly. U.S generally speaking has sometimes refer to as a dual court system that is to say we have two systems, we have a federal system and each state has its own court system. I myself after years of a legal practice in the field of communications law, particularly cable television, First Amendment and media access, I have served in both the state and federal court systems in the United States; first in the state system as a New York State Family Court Judge after having been appointed by Mayor Rudy Giuliani in 1995 and second; in my current position as a Federal District Court Judge for the Southern District of New York having been appointed by President Bill Clinton in 1998 after having been proposed by Senator Daniel Patrick Moynihan. And just for your background, Family Court Judges serve for 10 years terms those are renewable up until age 70. And that is a federal or what we call Article 3 judge we serve life tenure. That is to say in the United States Constitution Federal Judges have life tenure. If we have time later, I will tell you about a little known but very unusual court case brought in the last few years by federal judges involving the judicial compensation.

So my talented, experienced, very informed co-panelists renowned and all of them as judges, lawyers and professors and many of them know all those things and they have important insight to share with you about judicial independence. I will mention briefly their names now, I have one or two more comments about judicial independence and then we will hear from them. We have Gabriela Knaul who is U.N special reporter on the independence of judges and lawyers. She, herself, is an experienced judge from Brazil and an expert in criminal justice. And she worked on very subject issue independence and the effectiveness of the Brazilian Judiciary. We have also Prof. Işıl Karakaş; she is the Turkish Judge on the European Court of Human Rights, visiting professor at the universities of Aix-Marseille, Montpellier and Strasbourg and has been vice dean of the Faculty of Law the Galatasaray University and she's also been associate professor on the Faculty of Political Science of Istanbul University. And we have Prof. Lucian Mihailescu was a member of the Venice Commission of the Council of Europe. His job is to provide legal advice to member states to help bring their legal systems up to the European standards. He is the former president of the constitutional court of Romania, also an arbitrator attorney among his many other accomplishments. And Thomas Guddat, is the vice president of MEDEL European Judges for Democracy and Liberty and so the president of the German-Polish Judges Association and he has been a judge in various courts among his many accomplishments. This panel, in my opinion is uniquely qualified to reflect upon judicial independence and effectiveness particularly during this period of flux for Turkey.

I certainly appreciate that courts do not exist in a vacuum. And there is therefore an obvious political context in which all of our respective judiciaries operate. And in that connection of the way of the politics is not used

negatively or pejoratively, it is not a dirty word. In fact it is a reality and it is unavoidable. And so to understand this debate and to participate in this debate we need to understand the Turkish Politics as well. But what we should not be doing in the political realm is encouraging politics, or politicians to diminish judicial independence, or to introduce new rules and/or to change the rules of the game much less to change the participants in the game while the very game is in progress. That in my opinion will be surely to substitute the rule of man for the rule of law. Let me add the risk of being simplistic, I have a little chart. Americans always have five basic principles for every subject and I had one which is in outline for what I consider to be basic principles of an independent and effective judiciary.

So, one is separation of powers, two is transparency, three are judges must be highly qualified and reproach, four is appearance to high ethical standards, and five is defense to the rule of law and not the rule of man. So I am not going to talk about all of them right now again. I would one or two comments about number 1, number 2 and number 5. Number 3 and 4 I think speak for themselves. So the first principle of the independent judiciary is that there must be a fiercely guarded separation of powers, with the very checks and balances discussed by yesterday's very distinguished first panel of constitutional scholars. This must be among the branches of government. Judicial independence means that all cases are decided fairly, impartially and according to the facts and the law and within the confines of the official public case record. And so to accomplish this, there must be no interference in judicial decision making or judicial decisions by anyone not by executives, the executive branch not by the legislative branch and not by the individuals from the public for that matter. So, the case we say get decisive within and not without the four corners of the case. There can be no telephone justice so called or no ex-party communications involving the judge or the case. As the Lord Woolf mention this, too the public and the bar will support judges who may perceive to be independent and they will even their support if they do not necessarily agree with particular decisions of a judge as long as they have confidence that the decision was fairly arrived at. So we in United States said two important mechanisms that we rely to help safeguard against interference by other branches of government. There are many but 2 outstanding. One is as I mentioned before life tenure in the federal system. The Turkish constitution also speaks the security of tenure, it is not life tenure in Turkey, but we have life tenure for federal judges and that means that judges can only be removed in accordance with constitutional procedures and particular by impeachment. And also we have constitutional or judicial review which allows courts to determine whether the laws passed by the legislature or the actions taken by the executive or legislative branches are Constitutional.

Number 2: Transparency I think we will hear more about that today, later but it is very important to mention. It means at the courts as well as the other two branches of government must operate in a transparent manner. So far the courts that mean that decision should be written particularly important decisions, they must be clear, compelling, and supported by the record and appropriate legal citations. Those decisions and other court documents and exhibits must be part of the public docket and the proceedings should be transcribed and recorded. Court record should be available for public inspection. Second, transparency means in the court context that courts must be open to the public and the media with few, if any, exceptions. And third, courts must ensure access to their proceedings by the media who after all serve as the proxy for the public. In the Seven District of New York where I work, it is an exceptionally a busy court has many high profile cases we have unique situation, we have representatives all the major media outlets embedded in the court house and work exclusively on matters going on in our court. We also have Media Access Committee of Judges which I unfortunate to chair whose purpose is to ensure that the media are properly accommodated.

Numbers 3 & 4 I said I would skip and then just a word about number 5 the rule of law prevails in a democracy and not the rule of man. And then I'll turn to our panel. So, clearly this principle overlaps with others that I have mentioned particularly separation of powers but the rule of law is what prevents the state from unilaterally and arbitrarily relocating, firing judges and prosecutors who are actively pursuing an investigation, removing police officers, crashing investigations, disrespecting court decisions, closing down the means of communications, and otherwise attempting to dominate the judiciary. It means not granting preferential treatment to some and punishment to others on the basis of rules that do not apply generally. There said to be three pillars of better indispensable to the rule of law: 1) being that laws must be enacted and legal institutions created. 2) that institutions must be staffed and trained by competent people and made operational and 3) that the public must shed old habits and negative attitudes toward the law and develop a new respect for the law and the judiciary and their roles in a democratic society. Thank you.

So I'm going to turn our panelists after they each speak Gabriela is first and then we will have brief exchange among ourselves and take questions that you may have any submit. Thank you very much.

Gabriela Knaut: Excellences, Distinguished Colleagues, Ladies and Gentlemen, good morning.

Allow me first of all to reiterate my sincere gratitude to the sponsors of this event for inviting me to this International Symposium on the Rule of Law and Justice. I am honoured to address this unique gathering and to exchange some thoughts and ideas on the importance of the independence and the efficiency of the judiciary. I speak today in my capacity as United Nations Special Rapporteur on the independence of judges and lawyers. Since I initiated my mandate in 2009, I have sought to continuously engage with different stakeholders around the world in order to develop endeavours in the protection of human rights and in the promotion of democracy, the separation of powers and the rule of law. The importance of independent judiciary is universally accepted and acknowledged and it is found in the majority of national constitutions and bill of rights. At the international level, the principle of the independence of the judiciary is enshrined in the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights and the Basic Principles on the Independence of the Judiciary. For the justice system to function properly, prosecutors and lawyers must also be able to freely exercise their functions. International safeguards for these actors can be found in the Basic Principles on the Role of Lawyers and the Guidelines on the Role of Prosecutors. The particularities of the requirements for an independent judiciary are further detailed in many regional arrangements such as article 6 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, article 8 of the American Convention on Human Rights and article 7 of the African Charter on Human and Peoples Rights. Through my work as United Nations Special Rapporteur, I have seen various inspiring good practices in relation to the development of the independence, impartiality, and objectivity of the judiciary. I have testified that, both individually and through their networks, judges, prosecutors and lawyers are, and should increasingly be seen as, key actors in international efforts to secure an independent judiciary and, through this, the right to fair and efficient justice for all. However, through my mandate I have also come across several cases of abuses and violations of judicial independence. The complaints received by my mandate are varied, but the majority relates to interference, threats, pressures and attacks, arbitrary detention, torture, degrading treatment, extrajudicial executions, and human rights violations against actors of the justice system. Additionally, many complaints also relate to the lack of fair trial and due process guarantees, illegal nominations and destitutions of judicial actors, and misuse of legislation to hinder judicial independence. Let me share a few, some cases:

In 2010, an allegation letter was sent to the Government of Serbia regarding the non-reelection of about 837 judges after the invocation of a law, entitled -the Law on Judges- by the High Judicial Council. The termination of tenure of Serbian judges clearly violated the principle of irremovability and the security of tenure of judges, and infringed international human rights standards. In 2012, my mandate responded to alleged interferences in the independence of the judiciary and reported appointment of magistrates of the Supreme Court of Justice in violation of international standards in El Salvador. In particular, concern was expressed in relation to the reform of the Judicial Organic Law, adopted by the Legislative Assembly, which had supposedly caused a situation of duality in the Supreme Court of Justice, which would affect and hamper the administration of justice and would seriously jeopardize the rule of law and the separation of powers in the country. During the Regional Consultation in Central America held by my mandate in 2012, it has been emphasized, in the case of Nicaragua, that the appointments of magistrates of the Supreme Court of Justice were highly influenced by politics, especially in a context in which the Government party had the majority to reform the Constitution and to appoint the public employees of the State without having to require any consultation, approval or support from other political representation in the National Assembly. Another concern in the same country was the expired terms of many public positions, including within the judiciary. For instance, magistrates of the Supreme Court of Justice whose mandates have expired tend to continue in their posts because there is no political will to initiate new appointment and selection procedures, a situation which clearly violates the security of tenure of judicial actors, and independence of judiciary. Also in 2012, a communication was sent to the Government of Sri Lanka regarding serious allegations of lack of fair trial and due process guarantees in the impeachment process of the Chief Justice of the Supreme Court, Ms. Shirani Bandaranayake, as well as regarding attacks against and intimidation of lawyers. Several attacks against lawyers were reportedly related to the support voiced by them and by the Bar Association in favour of the independence of the judiciary, and the independence of the Chief Justice in particular. The impeachment of the Chief Justice and the reported attacks against the legal profession

allegedly took place in a broader context of attacks on, threats of an interference in the independence of the justice system in Sri Lanka. In March 2013, a communication was sent to the Government of Guatemala concerning allegations of violence and intimidation against lawyers, judges, prosecutors and other judicial actors in the country. Concern was expressed that actors of the justice system dealing with criminal cases of high risk and serious social impact, in particular those related to corruption, human rights violations and crimes against humanity, were the ones most hardly affected by violence and intimidation. In the same year, another communication was sent to this country referring to allegations of death threats and intimidation suffered by Ms. Yassmin Barrios, president of the Sentences Court of first instance in the country. Ms. Barrios was competent to deal with higher risk cases and during 2013 she was responsible for the judgment of a case of genocide and crimes against humanity in which the former chief of intelligence, José Mauricio Rodríguez Sanchez, was a party. She has allegedly received death threats and the officers in charge of her protection had been removed several times without justification. The Inter-American Commission on Human Rights provided her with protective measures. In July 2013, my mandate responded to the alleged negative consequences of the Fourth amendment to the Fundamental Law of Hungary on the independence of the judiciary, as several provisions of the amendment reportedly constituted serious interferences with the independence of the judicial system. The Fourth Amendment was alleged to contain provisions legitimizing legislative initiatives that had previously been found unconstitutional by the Constitutional Court or that could raise serious constitutional concerns. The insertion of provisions previously deemed unconstitutional into the Fundamental Law by the way of amendments was said to have become a means systematically used by the Parliamentary majority to overrule the decisions taken by the highest judicial authority in Hungary. In August 2013, my mandate sent a joint urgent appeal to the Government of Honduras regarding the assassination of a judge in a context of attacks against judicial independence in the country. Ms. Mireya Efigenia Mendoza Peña was a judge at the Sentences Court of El Progreso and the Secretary of the Association of Judges for Democracy. She was known for her commitment to the defence of justice and democracy and, until the date the urgent appeal was sent, there was no information on the conduction of investigations on the case of her assassination. Worry was expressed about the lack of adequate measures to protect the exercise of legal professionals in Honduras. In January of the same year, my mandate have expressed concern about the removal of four magistrates of the Constitutional Chamber of the Supreme Court of Justice by the National Congress based on political motivations, also in Honduras. In October 2013, my mandate reacted to alleged interferences with, and pressure on, the independence of lower courts and tribunals in the Maldives supposedly consolidated through the barring, by Supreme Court's Judges Council, of the Human Rights Commission from conducting a training program for judges and magistrates aimed at assessing the extent to which the Maldivian court system complies with international standards relating to the administration of justice. On this occasion, alarm was expressed that the facts constituted a serious interference with the independence of the judiciary in Maldives, which would be particularly worrying due to the fact that it was originated from the highest judicial authority in the country. Also in 2013, my mandate reacted to a supposed interference in the independence of the judiciary caused by the approval, by the Parliament of Argentina, of four bills of law that aimed at reforming the judicial system in the country. Amongst these bills, one focused on the reform of the Judicial Council and another focused on the regulation of precautionary measures in cases in which the State was a party. These two bills allegedly had provisions that were contrary to the fundamental principle of judicial independence enshrined in international treaties ratified by Argentina. In particular, the provision about the political election of the members of the Judicial Council two political parties would seriously affect the necessary independence required from them. Similarly, the proposal to restrict the use and the period in force of the precautionary measures against the State would seriously limit access to justice in the country. The draft bills reflected a clear example of interference by the Executive and the Legislature in the independence of the judiciary, as their provisions would gravely affect the separation of powers, enshrined in the National Constitution and established in basic international standards. Finally, another serious concern is the case of the Venezuelan judge, María Lourdes Afiuni Mora, who was arrested and detained as a means of retaliation for having implemented a recommendation of the United Nations Working Group on Arbitrary Detention in favour of a Venezuelan citizen who was detained for 36 months without any kind of accusation. The detention and conditional release of the judge constitute a serious and undue interference against the independence of the judiciary in Venezuela. As illustrated by the examples I just mentioned, many are the forms of interference, pressure and attacks against the judiciary all around the world. However, one of the common patterns that we can observe is the gradual erosion of the separation of powers. The concentration of power is very dangerous for judicial independence, mainly when the processes of selection, nomination, removal, transfers and dismissal of judges and prosecutors are

undermined by political interferences. In this context, the judiciary plays an essential role as guarantor of the separation of powers, as it functions as the power with legitimacy to prevent violations of the law committed by the other branches of the State. The separation of powers aims at establishing a system of mutual checks and balances with the goal of ensuring the integrity of the roles of each branch of the State, preventing conflicts between them and thwarting abuses of power to the detriment of a free society. In addition, as the implementation of rights ultimately depends upon the proper administration of justice, an independent, impartial and objective judiciary is paramount if judicial actors are to fulfill their role in upholding the rule of law.

Excellences, The rule of law is a wide-ranging concept that has been defined in 2004 by the then United Nations Secretary General, as “a principle of governance in which all persons, institutions and entities, public and private, including the State itself, are accountable to laws that are publicly promulgated, equally enforced and independently adjudicated, and which are consistent with international human rights norms and standards.” The rule of law requires that judicial actors and the entire judicial system are accountable. For that, transparency in the administration of justice is, thus, paramount. With this in mind, the Second International Summit of High Courts, held also in Istanbul in 2013, resulted in the adoption of the Istanbul Declaration of Transparency in the Judicial Process, which affirms that judicial proceedings must be conducted in public, as a fundamental requirement of a democratic society, and that judicial systems should ensure easy access to court premises and to information. In addition to transparency, the combat against impunity and the establishment of accountability mechanisms represent a significant basis for strengthening the rule of law and upholding democracy. Indeed, if the judiciary is to be effective, it must be both independent and of high integrity. As a result, judicial independence, which is based on public trust, must entail responsibility in a variety of ways, be it in terms of the legality and competence in the exercise of judicial functions, of the correct and transparent use of allocated resources, or even of the proper management and administration of the judicial system.

Distinguished Colleagues, We are all aware that recent developments in Turkey have raised serious concerns regarding the independence of the judiciary in the country. In this context, I would like to underline that judicial independence entails, among other things, clear, impartial and objective criteria for the appointment and nomination of judges and prosecutors, their security of tenure until a mandatory retirement age or the expiry of their term of office, fair and objective conditions for the promotion, transfer, suspension, protection, and cessation of their functions, and the actual independence from political interference by the Executive and Legislative. Any sort of interference or control of the Executive or Legislative over the Judiciary is contrary to the notion of an independent judicial system and it gravely affects democracy and the rule of law. It is important to highlight that any disciplinary action or sanctions against judicial actors may only occur for reason or incapacity or behaviour that render them unfit to discharge their duties and must always be applied, not arbitrarily, but in accordance with the principle of legality, in cases provided for by law. Disciplinary sanctions based on these situations are justified because actors of the justice system must act with integrity and in harmony with their codes of conduct and ethics. Nevertheless, in cases of disciplinary, suspension or removal proceedings involving judicial actors, all complaints made shall be processed expeditiously and fairly and in accordance with established standards of judicial conduct. Moreover, judicial actors subject to disciplinary proceedings shall have the same fair trial guarantees as everyone who is subject to criminal or civil proceedings, including the presumption of innocence, the right to be tried without delay and the right to defend himself/herself in person or through legal assistance of his/her own chosen. Decisions of bodies relating to disciplinary measures shall also be published, accessible and free of charge. Additionally, such decisions should be subject to an independent review, as established by the Basic Principles on the Independence of the Judiciary.

Excellences, We are living in a period of many opportunities and challenges regarding the effective respect of the principle of the independence of the judiciary. Among the opportunities, the international safeguards of judicial independence provide us with clear guidance on how to strengthen the justice system at the national level and allow us to consolidate transnational and international cooperation and exchange good practices. In this context, judicial actors have an important role to play in assessing compliance of national legislations with international standards. The interaction with state and non-state actors is of extreme value to this mandate, as for alike the one in which we participate today can play an essential part in disseminating international human rights standards that guarantee judicial independence and the rule of law, demanding that they be applied, supporting those who do apply them, and providing training for those who need it.

In this vein, I am very grateful for the opportunity to meet with you today at this important event, which provides us with a valuable occasion to reflect on the importance of our role in promoting the independence of the judiciary and in fighting impunity. Thank you very much.

Prof. Işıl Karakaş: Firstly, I would like to thank every person and institution who have contributed to organizing this symposium.

The title of our current session is Rule of Law and Independence of Judiciary. I would love to make statements upon rule of law and independence of judiciary, which are originated from European Court of Human Rights' s case law, as a Turkish judge who serve European Court of Human Rights. I also would like to make some remarks on Turkey. My presentation will consist of two divisions. Firstly, I would like to touch upon some judicial opinion and afterwards I would like to make comments related to the problems with which Turkish judicial system faces. Structural problems and mentality of Turkish judges are mainly major problems.

Fair trial is in the foreground under European Human Rights Act. The prior condition of defending the freedoms ought to be independent and impartial courts. If there is no such independent and impartial courts which defend freedoms, fair trial will be an empty term. Thus, in a democratic state, fair trial is the main ingredient of the rule of law. This has been constantly stated by the Court since 1979 dated Sunday Times v UK judgment. The rule of law is an integral part of both European Human Rights Act and its articles; however, there are some fields that have been fashioned by the Court. There are some fields under which the rule of law has been particularly emphasized. Now I would like to talk about these fields. Firstly, there is Article V which is related to right to liberty and security. In other words, safeguards which have been fashioned to impede arbitrary detentions; secondly as I mentioned before there is fair trial. This one also has been brought into attention by the Court in my judgments, such as 1971 dated De Wilde, Ooms and Versyp v Belgium and 1960 dated Lawless. The Court briefly has stated that rule of law and security are an integral parts of democratic society. Now I would like to point out the Court's statements related to the Article V (3) regulations which are being brought promptly before a judge or other officer authorised by law to exercise judicial power and being entitled to trial within a reasonable time or to release pending trial. According to the Court, there should be protection against governments' arbitrary and unfair detentions. This is the first issue. The second issue is judicial system's duty to establish and maintain the rule of law. As Lord Woolf stated in the morning, public trust to justice is vital and its first condition is the predictability of regulations, accessibility and their steady application by states. Variable applications, variable legal positions damages legal certainty. Legal certainty, which shows how the rules will be applied and means the predictability, should be the man principle of the rule of law.

Our second topic will be legal security. Legal security requires stability in all legal issues and it is also the main part of public trust to judiciary. I would like to refer to Ahmet Yıldırım judgment now as an example. In this judgment the Court stated that legal precautions need to be taken to prevent public from arbitrary interferences; however, the executive power cannot give broad authority which will influence fundamental rights. Therefore, the statute needs to be clear and predictable. The judgment is related to obstruction of an access to GOOGLE. I would like to underline one more time. Changing the law constantly and the regulations which conflict with each other create distrust and damages public trust to judiciary. However, as our court has stated many times, public trust is an integral part of the rule of law. Vincic and Others case, Paderu against Romnia, and Abu & Other's against Romnia are the examples of this.

It might be good to refer to the example which is very well-known. The judgment is related to freedom of express. In Dink against Turkey case, the Court has stated that Turkish Penal Code Article 301 was not in accordance with legal security because this article was not predictable and clear. In the same way, in Akçam against Turkey case, the Court stated that the action is not necessary, the sole existence of this article is enough to violate the rule of law. As it is known, the article is still active. The 4th judiciary reform package has been accepted; however, there is no action related to Article 301.

We talk about independent judiciary in this meeting. Although European Court of Human Rights take independence and impartiality of judges as two different category, I believe they are two different faces of the same subject. If independence mean no connection with the executive and legislative powers, it is different; however, these two terms are closely related to each other. I would like to give a few examples. In Burundika

case, the Court stated that the chairman and vice-chairmen of the court, who has close relations with the minister and have been appointed by the executive power, are not independent. A different example might be given for French Highest Court of Administration. As you know, Council d'Etat's judges are appointed by executive. However, the Court did not think that this is violation of independence because these judges perform their duties under some guarantees without being subject to any pressure or receiving any order. Independence of courts are assessed according to appointment process of judges, term of tenure, and guarantees related to their resistance to upcoming pressures. As it has been stated since 1968 Newmaster case, there should be certain independence from executive power and parties of a case. Judges' appointment by either executive power or legislative authority does not necessarily go against independence. The important thing is performing the duties without taking any order from executive power (Campbell and Fell v United Kingdom). States' duty to assure adjudication by independent and impartial courts is not limited with judiciary bodies. All authorities which use public power need to comply with court orders. What does this mean? It means applying courts' judgments. Under the rule of law, even if the judgment is criticized and not agreed by the other institutions, that judgment needs to be applied. In other words, as I stated at the beginning of my speech, state's respect to judicial authority is directly linked to public's respect to judicial actors. In a broader context, there are two main ingredients of the rule of law: 1) State's respect to judicial authority which means applying courts' judgments without delay; 2) Public trust to judicial authority. Without these two ingredients, there will be no rule of law. All constitutions consist of articles related to independence of courts. So does the Constitution of Turkey. This is not enough. Administrative bodies need to abide by these rules in daily life. They need to be adopted in an effective way. This is stated in Agro Complex case in 2011.

Let's talk about Turkey because today our main topic is Turkish judicial system's main problems in this context. As I said at the beginning, I would like to talk two main topics. Firstly, structural problems of Turkey. I prefer to divide these problems into two. One of them is long trials and the other one is long detentions. These two issues are closely related to each other because the longer adjudication means the longer detention. There are many judgments of European Court of Human Rights.

Long trials are violation of fair trial principle. As it is known, delayed justice is not justice. Now I would like to talk about a recent development about this. A commission has been set up in Turkey after Kaplan judgment. The judgment was a kind of decision which suggests the establishment of a commission to assess long trial claims in domestic law. After this judgment, Turkey has set up suggested commission. As far as I know, there are more than 5.000 cases standing before the court. 3.000 of the number has been concluded and there are also 3.000 objections that have been made to concluded cases. We may say citizens are happy. Of course it is possible to file a lawsuit against the commissions' decisions. After administrative court's decision, it is also possible to take the case to the Constitutional Court via personal application. The Cons. Court's decisions are important here now. I was wondering how the Cons. Court was going to interpret this. Because the constitution requires to exhaust entire domestic processes. As you know, during long trials, the case is not conclude. Therefore, there was no judgment. We were wondering how the Cons. Court was going to interpret this point. I am pleased to say that in Ergun & Koc case, the Cons. Court have concluded a compensation and then have sent a writing to the court that required the local court to render the judgment as soon as possible. In another case, Kılıç judgment, the Cons. Court reached the same conclusion although this case has been pending for 3 years 5 months. The other issue, which is more important than this, is long term detentions. As you know, there were long-term detentions till 10 years due to the Supreme Court's decisions. This interpretation cannot be accepted by international courts. In 2014, detention term has been regulated again as 5 years. With personal application mechanism, the Const. Court has fashioned a different approach and concluded that long term detentions violate the constitution. However, I also would like to say that 'five years' application is too much pursuant to the criteria of ECHR. In the most of infringement decisions of ECHR against Turkey, there is an issue that the period of detention extends stereotypically by Courts without a legal ground. In the new bag bill dated 2014, this situation is perceptibly stated, however we have no information about how concrete evidences are to be handled or stated. On the other hand, at least it was brought into question that the essential part was not the detention in this context. The detention is not fundamental, if you do not hear someone in reasonable time, you are obliged to release the person. Collateral guaranty are to be assured within this regard. However, as I have said, 'five years' detention period is too much pursuant to the criteria of ECHR even though there are expressions that it is reduced by half. As a consequence, what are their grounds? Why aren't the Courts able to make decisions in such a long period? Why are there problems in some practices? Why do detention periods take so long and our judges

behave timidly in release decisions? Why are not necessary steps taken by higher judicial bodies regarding to fundamental rights and freedoms and especially within the frame of freedom of expression? When we look at these issues, a matter of mentality comes first as I have mentioned in different platforms. When we look at the history of republic, it is seen that the aim of the jurisdiction is defending the state and its dominant ideological structure rather than the protection of individual's rights. This situation continues since independence courts, state security courts and special courts. As you know, a discussion was made between the judicial members. The result of this survey was open to public. According to that, more than 50 percent of the judicial members stated that their main missions were to protect the state and its agencies. What is independent and objective judiciary within this frame? First of all, it is to be had a structure that protects individual's rights and freedoms within the principle of rule of law and constitutional state. Unfortunately, we see a reverse situation in Turkey. Turkey has not a structure that is individual-oriented and protects individual rights and freedoms. The same mentality is closed to international law. International law was not able to internalize and apply these rules as a part of its own domestic law. We confront with this issue not only in the field of human rights but also in different areas such as competition law. It covers all the areas because our judges content with the application of applicable law and they do not benefit from the international law texts. However, as you know, doing what law says is a principle coming from French Revolution and it has already overcome by Europe. I cannot understand the judges' commitment of law while even French council of state has overcome. Finally, I also would like to mention a few points; there are provisions in the Constitution authorizing, however there are still problems in practice. It has been ten years since 2014 and I leave how our courts make decisions based upon international law to your discretion. Article 138 of the constitution concerning jurisdiction clearly states that judges make decisions as per constitution, law and their personal conviction. Law means the applicable law, not just the law which is only applicable in that country. Accordingly, the applicable law is not the positive law. Judge shall determine the applicable law within the frame of supremacy of law. The role of this judicial package cannot be denied in recent positive developments. However, as I have said; the judicial problems in Turkey are not going to end as long as the matter of mentality does not change, our judges do not open themselves to the international law and apply them. Thank you for your attention.

Lucian Mihai: Ladies Gentlemen; I'm very honoured for having the opportunity to attend this international, professional event. This symposium evidences the way how legal profession can contribute to the progress of a country. And let me congratulate our host. I'd like to make clear from the beginnings that I am not a representative of Venice Commission as stated in the program but just one of its members. In my case I am the member appointed by Romania as member states of the Council of Europe. Nevertheless although, I am not a representative I have doubts that any other member of any commission being in my place here would substantial different presentation the one I'm going to make this morning about the position of the Venice Commission regarding justice from in Turkey.

European Commission for Democracy and Rule of Law, better known as a Venice Commission is a council of Europe's Advisory Board established in May 1999 by 18 member states of the council. The role of the Venice Commission is to provide legal advice to its member states and in particular to help states wishing to bring their legal and institutional structures into line with European standards and international experiences and fields of democracy, human rights and the rule of law. It also helps to ensure the dissemination and consolidation of a common constitutional heritage. Playing the unique role in conflict management and providing emergency constitutional aid to states in transition. Its individual members are university professors of public and international law, Supreme and Constitutional Court judges, members of national parliaments and number of them are civil servants. They are designated for 4 years by the member states but act in their independent capacity. The commission works with democratic institutions and fundamental rights, constitutional justice and ordinary justice, elections referendum and political parties. Currently the Venice Commission has 59 member states including 12 Non-European members. Until the end of 2013 the Commission produced more than 500 opinions or more than 50 countries and 80 studies and participated in more than 250 seminars and conferences with dozens, of course, in universities. European Court of Human Rights of Strasbourg has referred to Venice Commission's opinions in more than 50 cases. The Commission does not seek to impose the solutions set out in its opinions. Rather the Commission adopts non-direct approach based on dialogue and shares member states' experience and practices. The national authorities are able to submit comments on the draft opinions to the commission.

The opinions prepared are generally observed by the country's consent. International institutions, civil society and the media regularly refer to the Commission's opinions. In relation to Turkey The Commission adapted 6 opinions since 2004, on matters related to the Constitutional Court, political parties, religious communities, legal status of judges and prosecutors and high council for judges and prosecutors. It seems that some of the recommendations made by the Venice Commission back in 2010 and 2011, on this two later fields I mean legal status of high council for judges and prosecutors., some of the recommendation made them could still be a present interest for Turkey And I will there for make a short selection from the opinions of December 2010 regarding the draft law of the High Council which was adopted by Turkey, in the meanwhile the law number 6087 from the opinion of March 2011 on draft law on judges and prosecutors adopted by Turkey in the meantime as law number 2802. Thus, as it stated in the December 2010 opinion on the High Council for judges and prosecutors; the Venice Commission welcomes 2010 constitutional reform process. Which it sees as a step in the right direction, in the ongoing from the modernization of Turkish Constitution. The Venice Commission would like encourage Turkish authorities in continuing on their path of constitutional reform and in so doing, broadens of the process by inviting the active participation of the opposition parties, civil society, non-governmental organizations and the general public in a process that should be as inclusive and transparent as possible. As regards the reform of the high council The Venice Commission welcomes it as considerable improvements on the existing situation by the time of 2010 in particular the transform of competencies from the Minister of Justice to the high council the broadening of the composition of the High Council, the increase independence both in law and actual resources and a number of other points.

However the opinion stated in 2010 is, there is a scope for further improvement in future a revision of the law and preferably also article of 159 of the Constitution of Turkey. This include first revising the composition of the high council by replacing in particular the undersecretary and the members appointed by the president who could be replaced by members appointed by legislative branch by qualified majority. Second revising the very aside powers of the inspection and supervision as laydown in article 159 of the constitution of Turkey and in the draft law on high council in order to ensure that this do not infringe on judicial independence. Preferably accompanied by the general reform of the judicial system. Third revising the relationship between judges and prosecutors, taking into account of their different functions and their needs to distinguish procedurally between them as well as ensure that both categories are represented within the High Council. Forth revising the rules and practices for election of the high council members which should be designed in such a manner as to ensure broad and pluralistic representation.

The opinion of 2010 of the high council also stated that the eventual success of the new high council; rests not only on the new legal provisions but on the way they are going to be implemented and implied the years to come. It was said in 2010. The considerable powers of the new high council should be exercise in an objective, impartial and professional manner in order to prove as unfounded the criticism that the new system still remains under political control and to ensure to that the judiciary in Turkey is an organ for society at large and not only for as stated.

Also the opinion of 2010 stated that the Venice Commission would like to encourage the Turkish authorities and legislator, not to confide themselves to institutional reform but also revise and reform as substance of the strict and centralized system of judicial suffer vision and control. In particular one should reconsider whether there is a need for the wide right powers of inspection and steps should be taken to ensure at this supervision neither directly nor indirectly infringes the independence of the judiciary. Furthermore it might be considered to what extent the very centralized system could impart be de-centralized and made more flexible leaving some supervisory tasks to the courts themselves as part of their ordinary regularly work. In particular consideration might be given to introducing system of regional courts that has a capacity to solve the daily administrative problems of the courts in relative authority either by a court president or a college of structure and to find a solution to carry out certain disciplinary functions in a de-centralized manner.

And finally the 2008 opinion continued; the Venice Commission would also like Turkish authorities to speed up process of judicial reform in general including the establishment of regional courts of appeal that should serve to strengthen the quality of the judicial procedures and results. The overall aim of the judicial reforms should be to have system that is perceived as legitimate by the parties conserved and which renders good judgment In such a system there will be less need for centralized inspection and any disagreement with judgments,

will be channelled more generally through appeals. Through the ordinary system instead of as complaint to a central authority in the capital city. As far as in 2011 opinion regarding the draft law on judges and prosecutors, I already selected briefly some comments. First in general the opinion said the amendments aimed by that draft are to be welcomed. An important element in the amendments consists of provisions, transferring powers of separation from the Minister of Justice to the high council. These changes are to be welcomed as representing a step in the right direction, relatively modest one. Also another comment is that another welcome amendment concerns the strengthening of rights of judges and prosecutors to answer disciplinary charges and complaints. The absence of an appeal to a court of law against disciplinary sanctions against judges is a serious defect in article 159 of the constitution as well as in the draft. Consideration might also be giving to providing larger court houses with real presidential structure of the internal self-regulation. And finally on the whole, many of provisions of the proposed amendments are on a exceptionable among matters which give someone concern however is a relationship between the executive is a form of the Ministry of Justice and the judiciary and prosecutors which in some respects seems too close in a manner which made both a risk to independence, in particular to transfer of judges and prosecutors to the Ministry of Justice.

Ladies and gentlemen, Our Turkish hosts are placed in the best position to assess these recommendations made by the Venice Commission back in 2010 and 2011 are still applicable or not to existing status of the judiciary in this country. Thank you

Thomas Guddat: Thank you very much for the organizers to invite MEDEL. it is really great honour for me to participate in this really fantastic conference on this highly topic of issue rule of law. As last speaker have the mission impossible not to extend the already extended in time slot, not repeated too much that previous speakers already mentioned and at least the most difficult task not to lower to match the level of quality of the previous speakers already set by the brilliant speeches particularly the fantastic intervention of Lord Woolf.

But allow me present MEDEL. MEDEL is a non-governmental organization. We represent 23 member association from all over Europe from 13 countries more or less, we represent indirectly by all member associations some 10000 judges and prosecutors. One of our member associations is YARSAV, I have colleagues from YARSAV here. YARSAV is first judges and prosecutors associations in Turkey with 2000 members. Turkey has more or less 13000 judges and prosecutor.

From my personal background I would like to add I grew up in the western part of Germany and after my second state examine by accident have a great opportunity to start my carrier as judge in the eastern part of Germany, immediately after the fall of Berlin Wall, after the reunification of the two states of Germany. Although I have certain personal experience what it means to serve as a judge in a country of transition. Of course you cannot compare Germany and Republic of Turkey, but there are some parallels. I mention that because totally agrees with Lord Woolf that the confidence from the public in impartiality justice do not comes from one day to the other. It have to deserve it by the daily hard to work by maintaining high quality standards, high professional law standard by the judges. And at the beginning at my career a really totally different approach - I can describe as another legal landscape, in the former German Democratic Republic, people distrust the judiciary, on opposite in the western part where I come from the public has a great confidence the impartially of the judiciary. And now I come to the topic of my speech I have to introduce you to the matters and appointment of the judges and prosecutors and the relationship to the judicial independence. And also a little bit in my speech about determining what extent of the judicial independence in respected any particular legal system, and then which correlation to this principle the appointment procedures are standing, cannot be done without a basic outline of what is understood by the principles of judicial independence. To this charge of these powers of function it is universally accepted that judicial branch of state. And each judge must be independent. Therefore personal institutional safeguards requiring the enabling to judge to fulfil his duties on a proper way in our opinion that means of opinion of MEDEL there is also an urgent need for independence of the public prosecution officers.

Judicial independence however is neither a fundamental constitutional right of the judge nor it is a kind of professional privilege it is rather a privilege granted to the judiciary solely for the purpose to order to guarantee an impartial and effective judiciary. It is necessary for the maintenance of judicial independence to give the public confidence that all decisions are made by independent impartial effective the judiciary. The trust in the judiciary is closely linked to the person of the body who has the competence to take to court decision. This

lead us very quickly on top of the crucial question who appoints and promotes judges and public prosecutors and what must be taken in consideration while doing this. The relationship between public confidence to the juridical independence in the selection of judges and prosecutors, is not always clearly issued from the literature by for practitioners and the society and particularly for the parties of a court proceeding, the relationship is obviously, they will seldom accept a decision within proposal on a court settlement which come from a judge whom they don't trust even he or she is very well skilled. And of course although the executive is perfectly aware of the importance of the selection of judges and prosecutors, the executive everywhere tends to see that it would be better to let the administration the power to appoint and to promote judges and the prosecutors. Just to give you a picture let me quote the Minister of Justice, Adolf Leonhardt who served in the empire from 1865 to 1879. He said in the second half of the nineteenth century; I would really like to concede to judges the so called judicial independence as long as I will be free to decide on their promotion. Of course, many things changes about in Germany still the decision who is appointed belongs to the minister of justice.

In this important opinion on councils of the judiciary number 10 from 2007 as a Consultative Council of European judges CCEJ set out 42 serious of tasks which must be carried out in an independent manner. That is to say in a manner, independent of legislative and executive branches. At the top of these tasks, this is no coincidence, stands first appointment, second regarding the career development promotion and third evaluation of judges. The CCEJ recommends that the appointment of promotion of judges are preferably made by councils for the judiciary. But the opinion does not present a detailed prescription of principles for the composition of function of the council for the judiciary, neither doesn't create a single model for the councils for the judiciary in Europe. The methods of appointment of judges and prosecutors shows great diversity and it is quite impossible to give you an entire overview about the modes of judicial selections. Appointment procedures are mostly on this similar on various jurisdictions as juridical candidates have to under a lengthy period of training and pass public examinations and application processes. In some states control over appointment, promotion and carrier development is vested on a council in line with the before mention opinion, Number 10 of the CCEJ. In other states where the council carries out this task, the judges are in majority and in some minority. In other states task is vested in an independent body and in some the executive still retains an important role. The reason why there such a diversity, is very often, steer in Germany, the debate over a public participation in the task. It is suppose difficult to denied public participation in the task, principally to guard against perception for that the judiciary appoints only those who are close to their own opinions.

Talking about trust, there is also another aspect that I would like to mention. Not very seldom governments themselves become party of procedure, and if they lose the case they behave very often like normal citizens, they are not much amused. Trusting the judicial system make it, in my opinion, also easier governments to accept decisions. So I suppose the governments also should appreciate independent judiciary and not criticize too harshly the decisions but use legal remedies to correct decision that is wrong in their opinion. I noticed in the reports about the recent events in Turkey in the deep mutual distrust between the judiciary on the one hand and the political branch shows the Turkish government on the other hand, this mistrust that seems to have increased in the last year is what makes MEDEL concerned.

And I showed a little bit in my speech. I want to present you a little bit more details on the different approaches the judicial systems. I come to another point, the infringement of standards concerning the status, independence and security of tenure of judges on the composition of functioning of the councils. MEDEL organized an alert for the independent of justice of the European in Brussels last year and publish the brochure concerning the problems of the judiciary in Europe. The national judges associations there are members of the MEDEL reported on developments in the countries which are assessed as dangerous for the independence for the judiciary. And also in the situation report of the judiciary on judges of the council of Europe, member states in November 2013 CCEJ gives an overview on the year information submitted to this body concerning allegedly entrenchments in member states of standards governing the status of judges on exercise of their functions. There are some examples from Turkey but also from other member states maybe we can come to this topic later while the debate. But there are two groups of infringements; one group is that the interdependence of the judiciary also can be infringed to by weakening the body which is charged with defending judicial independence. Which in many cases is the council for the judiciary. There are different means of weakening this body by changing the composition of the council by reducing the powers of the council or reducing the financial or other means at to the disposal of the council. Immediately come in minds the recent developments in Turkey.

In the Turkish judiciary concerning the appointment and the promotion of judges, I have to state that to the legal attitude of the constitution of judges of Turkey like in the most country, have a strong position and their decisions they are bound to non-directive they are only subordinated to supervision to a limited extent. There are some guarantees in the constitution, particularly article 138 and 139. But there are some problems. For example interview and appointment. The law number 2802 covers some issue that grounded broad discriminatory powers to the interview committee for example one of the qualification of the candidates to scoring is compliance of the general and physical appearance as well as attitudes and reactions to the proficient. This innocent really unclear criteria and the interview system has been criticized in the opinion prepared by The Venice Commission on 2010 from the same ground. It is evident the interview system for the appointment of judges prosecutors does not secure independence of judges and prosecutors from the executive organ. And the promotion as further related legislation plays an important role in the promotion of judges and prosecutor. This is a decision in line with expectations of the High Council of Judges and Prosecutors. That secures the function because the internal supervision judiciary function is made on the bases of the decisions of the judges. A polite review is surely instrumental for improving the quality of court decisions, However while reaching a ruling the judge must solely bound by the law and must not face a pressure streaming from the scoring system that impact the career progress. This inspect was only criticized in the opening report of the Venice Commission 2010. And to the dismissal in article 139 of the constitution intends to restrict the dismissal of judges and prosecutor. Accordingly it is stated that it is not possible dismissed the judges and prosecutor from duty. But there will be exceptions to this rule for those convicted for an offense requiring dismissal from the profession are definitely established as unable to perform the duties because of illness or those determined as suitable to remain in the profession. And there is a huge problem, the relocation of judges, the High Judicial Council for Judges and Prosecutor has the authority to decide on the relocation of judges and prosecutor can lead to pressure of them and recently there made mentions of use this power. It is inevitable that as a result of such ambiguities criteria that allow the relocation decision on the high judicial council for judges and prosecutors. For example instead of requiring concrete evidence it is allowed to relocate and judges if they are creating the impression that she or he has received bribe or been involved in corruption even evidence has not been found. The Turkish Associate of Judges and Prosecutors, YARSAV informed MEDEL that in Turkey the principle of permanent tenure of judges did not really exist because judges were transferred regularly to different regions of the country. No criteria were considered, for example family situation was no taken into account. Some of these transfers occurred generally in 2013, Ministry of Justice stated upon to the CCEJ that a high juridical council of judges and prosecutor has in charge of the transfer of judges and prosecutors had been organized in order to improve the independence and impartiality of the judiciary. In June 2013 YARSAV forwarded to MEDEL its continuing concerns, stated that in high profile cases without enumerating these cases that judges and prosecutors were replaced. It is also asserted that there was an increasing pressure on the judiciary by the prime minister and the leading political party. So let me conclude, the article 139 of the constitution stated that judges and prosecutors cannot be dismissed. It is not present any security for the relocation of the judges and prosecutors. Thank you for your attention.

Moderator Richard Berman: I'm going to raise a question for Gabriela. She has spoken in her writing about the relationship between the prosecutor in Turkey and the judge. For Americans it's quite unusual because there is a very close relationship in Turkey, the United States there is a greater separation and there is also in the United States a higher elevation of the attorney defence lawyer for example on the same level with the prosecutor. What exactly did you mean by that?

Gabriela Knaut: When I carry out my mission in Turkey at 2011 and I made my report which was presented in the Human Rights Council in June 2012, I mentioned, among the other things that called my attention, the proximity between judges and prosecutors in Turkey. Which is also related with the mind-set that exist in the country which should be adjusted in terms of enhancing the principle of quality laws. The proximity between prosecutor and judges at certain level discriminate the role that lawyers should play for preserving and promoting fair trial guarantees. We have some cases prosecutors, judges and lawyers are essential for carrying out its functions and playing their role properly. So each one has its competence and its role within the criminal procedure. The quality of arms means that the prosecutors have to prosecute someone, to accuse someone for committing a crime. And at the same level there is the right to defence that the lawyer should promoting and should be guaranteed to the person, his right to defence. These two rights to right to accuse and right to be defended by a lawyer, receiving a legal counsel, they are at the same level (Moderator: It should be) It should be

at the same level and the judge should maintain this circumstance. It should look at to these defects that they present the evidence that they court and make its decision in impartial manner. So this is the principle of the arms that this close relationship between prosecutors and judges. In Turkey this has called my attention also when I met here in İstanbul yeah it was here I've visited different cities in Turkey but here in Istanbul when I met the main court who was responsible for the court, it was a public prosecutor. I spoke with public prosecutor as a representative of the judiciary and who was managing the administration of justice establishing which court which judge that was going to work with, everything the administration of justice was decided by public prosecutor. So that is something that called my attention at that time.

Question: My question goes to Mr Richard. We are talking about the transparency of courts, impartiality of the judiciary and superiority of law since yesterday. We said that a state of law is not a one-man state. My question is a somewhat individual one, yet I believe that this question would be useful for other students like me. In countries where the state takes the form of one-man state, and in countries where courts are lacking in transparency, how, and in what way, should we, the students as a whole, develop ourselves? What efforts should we make for enhancement of impartiality of the judiciary. Thank you.

Moderator Richard Berman: Last year I was in Albania for a training for judges. Some of these very same issues came up and then at the end of the day I went to the school for magistrate where I had actually many respects the most interesting exchange. Because, this is to answer of your question, the students really are the future. The students perceive these questions perhaps even more clearly than those of us who are older and the students are more likely to know what happens in other systems and to make change. So my answer to your question is that by participating these kinds of programs but also because of your age and when you are entering in the system is really in your hands; to take these ideas that your hear, that you think are sympathetic and to implement them when you go on to be either lawyer or prosecutor or judge.

Anyway, you have been very generous listening to us and we thank the panelists very much, thank you for your attention.

5. Oturum / Session 5

5. Oturum

Temel Bireysel Haklar ve Özgürlüklerin Korunması

Moderatör

Baroness Patricia Scotland

Lordlar Kamarası, İngiltere Ülke Önceki Başsavcısı

Prof. Paul Lemmens

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yargıcı

Prof. Osman Doğru

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İnsan Hakları Hukuku Profesörü

Róisín Pillay

Uluslararası Hukukçular Komisyonu, Avrupa Programı Direktörü

Oturum başkanı Baroness Scotland: Herkese çok teşekkürler ve tekrardan hoş geldiniz. Bu oturumu yönetmek benim için büyük bir onur ve ayrıcalıktır. Umuyorum ki interaktif bir tartışma olur. Bu alanda gerçekten uzman olan üç değerli konuşmacımız var. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hakimi Profesör Paul Lemmens, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İnsan Hakları Profesörü Prof. Doğru, son olarak ancak son derece önemli olan Uluslararası Hukukçular Komisyonu Avrupa Programı Direktörü Róisín Pillay.

Bu oturumu açarken yalnızca birkaç kelime söylemek istiyorum, birçoğunuz benim Birleşik Krallık'ta Majestelerinin Ülke Başsavcısı olma ayrıcalığına eriştiğimi bilmekte. Bu görev Avrupa hukuk devletinin koruyuculuğunun oldukça ön plana çıktığı bir görev. Ve ben bir başka tanınmış hukukçu ile, Sir Edward Garnier ile aynı odada olmaktan ayrıcalık duyuyorum, kendisini birlikte öğrenci olduğumuz, hukuktaki ilk günlerimden tanıyorum, fakat ikimiz de biliyoruz ki Birleşik Krallıkta Ülke Başsavcılığı ve Başsavcı vekilliği oldukça zorlu görevlerdir. Sanırım şimdiye kadar Başsavcılık görevinde bulunmuş yalnızca bir Başbakan vardı ve bu sabah Edward'ın bana hatırlattığı üzere bu kişi 1809 yılında merkez lobide öldürülen Spencer Perceval'dı ve yine hatırladığım kadarıyla görevini yaptıktan sonra intihar eden bir Ülke Başsavcısı daha bulunmakta. Bunun ne kadar zor olduğunu görebilirsiniz. Birleşik Krallıkta Ülke Başsavcısının ve Başsavcı Vekilinin üç temel görevi bulunmaktadır. İlki Kraliçeye, Parlamenta ve hükümete hukuki danışmanlık yapmaktır. Aynı zamanda Başsavcı baronun başkanlığını yürütür ve ülkedeki tüm savcılık makamlarına nezaret eder, ayrıca Harry Woolf'un bu sabah bahsettiği üzere devlet faaliyetlerinin hukuka uyumluluğunu temin etmekten sorumlu olan 2000'in üzerindeki hükümet hukuk hizmeti görevlilerinin başvekilliğini yürütür. Eski ve belki de gelecekteki bir hukuk devleti gözeticisi olarak, bir bakan olarak değil, halktan biri olarak benim söyleyeceklerim bu kadar.

Hızla soluma dönüyor ve bu oturumu başlatmasını Róisín'den rica ediyorum. Her konuşmacının süre sınırlamalarına sıkı şekilde uymasını sağlamak istiyorum. Soruları almaya ve tartışmaya ve genel bir değerlendirmeye fırsatımız olması için her konuşmacıdan konuşmasını 15 dakikadan fazla tutmamalarını rica ediyorum. Róisín, ilk sözü sana veriyorum.

Róisín Pillay: Uluslararası Hukukçular Komisyonu adına çok teşekkürler. Konferansı düzenleyenlere de bizi davet ettikleri için ayrıca çok teşekkür eder ve bu mükemmel organizasyon için ancak daha da önemlisi bu kritik dönemde bu derece önemli bir konferansı düzenleme hususundaki ileri görüşlülükleri ve aldıkları sorumluluk nedeniyle kendilerini kutlarım. Böylesine güzide bir panel eşliğinde konuştuğum için de çok ayrıcalıklı olduğumu düşünüyorum. Bu sunumda uluslararası insan hakları hukuku ile hukuk devleti arasındaki ilişkilere değinmeye çalışacağım. Özellikle yargının bağımsızlığı, kovuşturmanın ve hukuki mesleğin rolü ve özel olarak toplanma ve örgütlenme özgürlüğü kapsamında sivil toplum rolünden bahsedeceğim.

Uluslararası Hukukçular Komisyonu'nu tanımayanlarınız için, kısaca kendimizi tanıtayım. Biz bundan bir süre önce, 1952'de kurulan bir Uluslararası İnsan Hakları sivil toplum kuruluşuyuz. Hukuk devleti aracılığıyla insan haklarının korunmasını amaçlayan küresel bir hakim ve avukatlar organizasyonu olarak bugün tartışılan konularla oldukça ilgiliyiz. Esas olarak iki temel konu hakkında konuşmak istiyorum. Öncelikle, insan haklarının korunması hukuk devletinin anlamlı bir şekilde korunması için önemlidir. İnsan hakları korunmadığı takdirde, hukukun üstünlüğünün toplumda bireyler için var olan değeri gittikçe azalır. Hukuk devletinin anlamlı bir şekilde korunması Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesince de korunan, ayrıca toplumsal tartışmalara katılmayı sağlayan haklar da dahil olmak üzere kişisel ve siyasal haklara saygıyı ve korumayı gerektirir. Hukuk devletinin korunması ayrıca ekonomik sosyal ve kültürel hakların, örneğin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin devletlere korunmaları için sorumluluk yüklediği hakların ve beslenme hakkı, yeterli standartta yaşama hakkı, sağlık ve eğitim hakkı gibi hakların da korunmasını gerektirir. Bunlar bireyin topluma gerçek katılımının birer şartıdır. Ve kanımca bu konu dün yaptığımız hukuk devletinde ekonomik gelişim ve bu gelişimin hukuk devleti açısından önemi hakkındaki ilgi çekici tartışma ile bağlantılıdır. Kanaatimce bu da insan hakları hukuku çerçevesinde değerlendirebileceğimiz bir konudur.

Bahsetmek istediğim ikinci konu ise hukukun devleti ve özellikle kuvvetler ayrılığının insan haklarının korunması için temel bir unsur olduğu ve devletlerin uluslararası insan hakları hukukundan doğan yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde temel teşkil ettiğidir. Kuvvetler ayrılığı ve yargının bağımsızlığı ilkesi sadece yargıçlar için öngörülmüş bir ilke değildir. Bunlar hak ve özgürlüklerinin korunmasını isteyenler için mahkemelerin adaleti sağlamasını temin eden araçlardır ve uluslararası insan hakları hukuku, hukukun üstünlüğü ve özellikle bağımsız yargı ve etkin tarafsız kovuşturma ve güçlü ve bağımsız hukuk mesleğinin, insan haklarının korunması için vazgeçilmez olduğunu kabul eder. Uluslararası insan hakları hukukunun doğası, İnsan Hakları Avrupa

Sözleşmesi, Medeni ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin yanı sıra, uluslararası teamül hukuku gibi anlaşmalar yoluyla devletlere bağlayıcı yasal yükümlülükler getirir. Yürütme, yasama ve yargı, savcılık ve diğer kamu makamları gibi devletin tüm kurumları üzerine yükümlülükler getirir. Devletin uluslararası yükümlülüklerine uygun olarak yargı ve savcılık, insan haklarının korunmasında temel aktörlerdir. Ayrıca uluslararası hukukta devletlerin yükümlülükleri, insan haklarına haksız bir şekilde müdahale etmekten kaçınmak gibi sadece negatif yükümlülükler değildir, aynı zamanda insan haklarını korumak ve yerine getirmek için olumlu önlemler almak gibi aktif yükümlülüklerle de sahiptir. Ve bu öncelikle insan haklarını koruyan anayasal ve yasal bir çerçeve ve kurumları oluşturmak için Devletin hukuksal tüm önlemleri almasını gerektirir ve her şeyden önce bu kanunlar pratikte etkin, adil, eşitlikçi bir şekilde tatbik olunmalı ve bu kanunlar sadece yazılı metinler olarak kalmamalı, uygulanmalıdır. İnsan hakları korumasını sağlamak için uygulamaya yönelik kamu makamlarının insan hakları konusunda eğitimi ve insan hakları alanında rehberlik hizmeti gibi pratik şeyler de dahil olmak üzere önlemlerin alınması gerekir.

Özellikle bağımsız bir yargının ve insan hakları korumasının rolüne bakıldığında, elbette yargı pek çok açıdan insan haklarının korunması için esastır. Kararlarında insan hakları hukukunu uygulayan ve adil yargılanma hakkını gözetten yargıdır, hakların ve özgürlüklerin insanlık dışı davranışlardan ve tutuklamadan korunması için yargısal gözetim esastır. Ayrıca yargı, adalete eşit ve etkili erişimi ve insan haklarının ihlali durumunda etkin bir çözüme ulaşma hakkını güçlendirir. Diğer konuşmacıların da belirttiği gibi, uluslararası insan hakları hukukunda adil yargılanma hakkı, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yargılanmayı da içerir. Bu adil yargılanma hakkının bu özellikleri de öncelikle yürütmenin hakimlerin bağımsızlığına saygı duymasını gerektirir. Mesela Uluslararası Kişisel ve Siyasal Haklar Anlaşmasını yorumlamaya yetkili idari organ olan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi, Anlaşmanın adil yargılanma hakkını düzenleyen 14. maddesi uyarınca Komite yargılamanın adil olmasının yargısal kararlar üzerinde kim tarafından hangi sebeple olursa olsun gelen doğrudan veya dolaylı etkinin, baskının, tehdidin, gaspın rol oynamaması olarak nitelendirmiştir. Adil yargılanma hakkının tam anlamıyla hayata geçirilmesi, aynı zamanda bu hak için kurumsal ve yasal bir çerçevenin oluşturulmasını ve pratikte uygulanmasını gerekli kılar. Bir mahkemenin bağımsız olması, adil yargılanma hakkını yerine getirmesi hususunda Uluslararası İnsan Hakları Mahkemelerinin içtihadı ve yorumlarında, hakimlerin atanmasına, görev sürelerine, teminatlarına, terfi- tayin, görevlerinin askıya alınması ve görevden alınmalarında geçerli olan şartlara, dışarıdan gelen baskıya karşı önlemlerin varlığına ve bağımsızlığına dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Adil yargılanma hakkı kapsamında bu sabah Yargıç Karakaş tarafından da altı çizilen başka bir önemli konu ise yürütmenin yargı kararlarına saygı duyması gerektiğidir ve bu elbette hukuk devleti için de elzemdir. Bu diğer mahkemeler gibi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından da vurgulanmıştır. Tüm devlet makamları, bu nokta önemli, katılmasalar bile mahkeme kararlarına saygı duymalıdır ve kararlara bağlı kalmalıdır. Adil yargılanma hakkının bu yönü son olarak hakkın nitelendirilmesi ile de yakın bir ilişki içindedir. Adil yargılanma hakkına ilişkin tüm bu yönler bazı açılardan nitelendirilebilir. Adil yargılanma hakkının özü ve bunun bir parçası olan mahkemelerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı mutlak haklar olup bunların ihlaline acil durumlarda bile izin verilmediğinin unutulmaması gerekir. Bu BM İnsan Hakları Komitesi tarafından da açıkça belirtilmiştir. Ayrıca adil yargılanmanın akılda bulundurulması gereken farklı yönlerinden birisi de yargıçların da adil yargılanma hakkına sahip olduğudur. Bu yargıçlara karşı açılan disiplin soruşturmalarında önemli olacaktır. Adil yargılanma hakkı, bu davalarda yargıçların kişisel hak ve borçlarının sona erdirilmesine karşı bir önlemdir ve keyfi disiplin soruşturmalarını önler. Bu AİHM önündeki davalarda birçok kez konu olmuştur ve bence meslektaşlarımdan bazıları daha sonra bu konuya değinebilirler; yargıçların resmi olarak bağımsız olmayan bir mahkeme tarafından görevden alınmasında adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Örneğin, ülkesindeki yargının bağımsızlığı ya da bu konudaki eksiklik hakkında yorum yapması sebebiyle görevden uzaklaştırılmasında olduğu gibi yargıçların ifade özgürlüğü gibi temel haklarının ihlal edilmesi de söz konusu olmuştur. Konuyu hızlıca savcılarının rolüne ve insan haklarının korunmasındaki önemlerine çevirmek istiyorum.

İnsan haklarına saygı, suçları objektif ve yansız şekilde soruşturma ve kovuşturmakla yükümlü güçlü bir savcılık makamını gerektirir ve uluslararası insan hakları hukukunun buradaki kilit noktası ise soruşturma yükümlülüğüdür. Uluslararası insan hakları hukuku uyarınca devletler bazı ağır insan hakları ihlalleri iddialarını sorgulama ve uygun durumlarda ihlalcileri adalete teslim etme ve mağdurlar veya akrabaları için etkin çözümler üretme yükümlülüğü altındadır. Bu yükümlülükler mesela yaşam hakkı, işkence görmeme hakkı ile ilişkili olarak ortaya çıkmaktadır. Bu soruşturmalar bağımsız, doğru, hızlı ve etkin olmalıdır. Savcılık hizmetleri insan haklarının korunmasında elbette vazgeçilmezdir. Bu konuda önemli belgelerden birisi de sabah özel raportör tarafından bahsedilen BM Savcılarının Görevi Hakkında Kılavuz'dur, bu kılavuz savcılarının insan haklarının korunmasındaki

rolünü ve görevlerini tarafsız ve objektif olma şekilde yerine getirmeleri gerektiğini öngörmektedir. Ayrıca hükümete savcılarının görevlerini yerine getirirken ikrah, engelleme, taciz, uygunsuz müdahale veya haksız yere kişisel cezai veya diğer sorumluluklara maruz kalmayı ortaya çıkaran durumların oluşturulmaması görevini yükler. BM Savcılarının Görevi Hakkında Kılavuz'da yer alan başka bir önemli hüküm ise savcılarının özellikle yolsuzluk, görevin kötüye kullanılması, insan haklarının ağır ihlali ve uluslararası hukukta tanınan diğer suçların kamu görevlileri tarafından işlenmesi hallerine gereken önemi göstermelerini belirten madde 15'tir.

Bahsetmek istediğim cezai adalet sisteminin üçüncü ayağı ise burada bulunan çoğu insanın mesleği olan avukatlıktır. Ve belki de avukatların insan hakları savunucuları olduklarını söyleyerek, insan haklarının korunmasında hukuk mesleğinin iradesini ortaya koyabilirim. Avukatlara çalıştıkları her gün öyle gelmeseyse bile, avukatlar birçok yönden insan haklarının korunmasında önemli bir rol oynuyorlar. Ve bu durum, uluslararası insan hakları hukuku tarafından da kabul edilmektedir. Mesela uluslararası insan hakları hukuku özgürlük hakkının bir yönü olarak tutuklunun makul bir süre içinde avukata etkin ve güvenilir erişim hakkını tanımaktadır. Ve avukatlık mesleği tutukluluk halinde bir avukata erişime, kötü muameleyle karşı korunmaya, adil yargılanma hakkının unsuru olan etkili savunma hakkına ve adalete erişime, etkili başvuru hakkını gerçekleştirmeye yardımcı olmaktadır. Ve insan haklarını korumak için avukatların görevlerini belirten bu kurallar Birleşmiş Milletlerin avukatlık kurallarına ilişkin temel ilkeleri tarafından da tanınmıştır. Ve bu ilkelerin, insan haklarını korumak için sorumluluk yasalarını tanıması da önemlidir. Aynı zamanda, bu durum avukatların gerçekleştirdiği bu önemli görevden dolayı, devletlerin avukatların bağımsızlığını destekleme yükümlülüğünü de beraberinde getirir. Devletlerin, avukatların tüm mesleki görevlerini ikrah, engelleme, taciz, uygunsuz müdahale olmadan yerine getirmesini sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Ve avukatlar müvekkillerinin davalarıyla tanımlanamazlar.

Burada çok kısa bir şekilde şundan da bahsetmek istiyorum, demokratik hukuk devletlerinde sivil toplum da önemli rol oynar ve bu uluslararası insan hakları hukukuna da yansımıştır. Haklar bakımından, özellikle dernek, toplanma ve ifade özgürlüğü konusunda. Ve Uluslararası İnsan Hakları Hukuku, demokratik bir toplumda bu hakların özel önem taşıdığını kabul eder. İnsan Hakları Komitesi, hükümet yahut toplumun çoğunluğu tarafından olumlu karşılanmayan fikirleri savunanlar da dahil olmak üzere işlevsel birliklerin varlığının demokratik bir toplumların temel taşı olduğuna dikkat çekmiştir. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi de benzer bir tavır takınmış ve bu nedenle yalnızca en ikna edici ve zorlayıcı sebeplerle bu özgürlüklerin kısıtlanmasının haklı olabileceği ilkesini vurgulamıştır. İnsan hakları konusunda herkesin ilke ve fikirlerin tartışılmasına katılmasının önemini vurgulayan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Savunucuları Bildirgesi de bulunmaktadır.

Sonuç olarak, hukuk devletine karşı tehditler çerçevesinde Uluslararası İnsan Hakları Hukuku'nun değeri hakkında üç genel değerlendirme yapmak istiyorum. İlk çok önemli nokta, insan hakları evrenselidir ve yaygın olarak kabul edildiği şekilde batılı bir kavram değildir. Vatandaşlık, kültür, siyaset veya din bakımından tüm toplumlarda yaşayan bütün insanlar için geçerlidir. Ve Modern Uluslararası İnsan Hakları Hukuku çerçevesini sağlayan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi de dünyaca kabul edilen evrensel bir araçtır. Ve insan hakları hukukunun zor ve hassas siyasi konuların tartışılabilmesi, değerlendirilebileceği ortak bir çerçeve sağlama potansiyeli olduğuna inanıyorum. İkinci nokta ise, uluslararası insan hakları hukuku, bazı zorunlu kamu düzeni çıkarları, güvenlik gereği veya ekonomik bir kriz sebebiyle, hukukun üstünlüğüne müdahalede bulunulması gerektiği yönündeki sık sık ileri sürülen argümanın değerlendirilmesinde yardımcı olabilir. Çünkü uluslararası insan hakları belirli hakların kısıtlanmasına izin verilen durumları, hangi hakların hiçbir zaman sınırlanamayacağını ve hangi hakların acil durumlarda sınırlanabileceğini çok açık bir şekilde ortaya koymuştur ve bu tarz kısıtlamalar ve müdahaleler çok sınırlıdır.

Belki diğer konuşmacılar tarafından da belirtilecektir ama üçüncü nokta olarak, uluslararası insan hakları hukukunun uygulanması ve denetimi için bir sistem bulunmaktadır ve bu sistemin ulusal uygulama ile desteklenmesi ve ayrıca Uluslararası İnsan Hakları Hukuku'nun etkin kılınması için hepimiz tarafından kullanılması gerekmektedir. Teşekkürler.

Oturum Başkanı Baroness Scotland: Öncelikle süreye riayet eden sunumunuz için teşekkür ederim. Şimdi sözü başta insan hakları olmak üzere anayasal konularda uzman olan Prof. Osman Doğru'ya veriyorum. Profesör, 12.40'a kadar 15 dakikanız var.

Prof. Osman Doğru: Teşekkürler. Konu başlığımız "Temel Hakların Korunması". İki kavram: Temel Haklar ve Koruma kavramları. Gerçekten bu iki konu hakkında da Türkiye'de açık veya üstü örtülü tartışmalar var.

Pek akademik dünyaya yansımayan ama belki medya dünyasında kalan, bu terminolojiyle olmasa bile farklı terminoloji ile, çok tartışmalar oluyor. Önce ben Temel Haklar üzerinde genel fikirlerimi söyleyeceğim, ardından da bu temel hakların korunma konusunda, özellikle de Türkiye'de korunma konusunda bazı tespitler yapmaya çalışacağım.

Temel Hakların kaynağı konusundaki çatışma çok uzun bir dönemin çatışması. Doğal hukuk-pozitif hukuk çatışması bildiğiniz gibi. Doğal hukuk mu acaba temel hakların kaynağı? Antigone'e, Sofokles'e gidecek olursak, evet kralın koyduğu kuralların üzerinde de doğal yasalar var demişti. Artık 20. yüzyıla gelindiğinde ve 20. yüzyılın ikinci yarısı ilerlediğinde biz bu karşıtlığın yavaş yavaş sona ermekte olduğunu düşünüyorduk çünkü gerçekten uluslararası alanda insan haklarının, temel hakların büyük bir kodifikasyon dönemine tanık olduk. Tabi bunun geçmiş çok uzun değil belki pozitifleştirme, kodifikasyonun oluşumu ama önümüzde bir pozitif metin varsa insan haklarının ne olduğunu söyleyen bu konuda daha rahat edersiniz, daha uygulamaya dönük olarak hareket edersiniz. Kaynağı konusunda temel hakların ikinci bir çatışma milli hukuk-uluslararası hukuk çatışması. Bu çatışma Avrupa düzeyinde veya evrensel düzeyde böyle mi? Ona değinmek istemiyorum. Yani evrensellik ve kültürel görevlilik konularına girmek istemiyorum. Buradaki sözünü etmek istediğim şey milli hukuk-uluslararası hukuk çatışmasında, bizim Twitter kararı. Yani Anayasa Mahkemesi'nin çok kısa bir süre önce vermiş olduğu Twitter kararı. Bu karardan hemen sonra Anayasa Mahkemesi'ne yöneltilen en büyük eleştirilerden bir tanesi bu kararın milli bir karar olmadığı. Bir kararın milli olup olmaması nasıl anlaşılabilir? Birincisi bu kararın ardındaki hukuk milli hukuk değil veya ikinci bir yorum milli menfaatlere uygun değil. Birincisi ise, yani milli hukuk yok ise, o zaman onun arkasında uluslararası hukuk var demektir. Zaten Anayasa Mahkemesi'nin işi uluslararası insan hakları hukukunu uygulamak değil mi? Nereden çıkıyor bu; birincisi Anayasa'nın ikinci maddesinde insan haklarına saygılı devlet teriminden, ikincisi 90. maddedeki uluslararası hukukun üstünlüğüne referans yapan hükümden, üçüncüsü de Anayasa'nın 148. maddesinde İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi kapsamındaki haklar ifadesinin açık açık yer almış olmasından kaynaklanıyor. Dolayısıyla milli hukuk-uluslararası hukuk tartışmasını biz yaptık, yapıyoruz. Her ülke demek ki bu tartışmayı içselleştirerek devam edecek. İnsan haklarının, daha doğrusu temel hakların içeriği itibarıyla baktığımız zaman, bir liste var elimizde. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nde, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde, Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nde, Birleşmiş Milletler ve diğer belgelerde yer alan hak ve özgürlükler listesi var. Yaşama hakkından ifade özgürlüğüne, adil yargılanma hakkından mülkiyet hakkına uzanan uzun bir liste. Ama biliyoruz ki biz, bu listelerde yer alan haklardan daha fazla daha uzun bir müdahale listesi var. Yani bu hak ve özgürlükleri ihlal etme tipleri çok daha fazla. Ben hak ve özgürlüklerdense bu müdahaleler üzerine konuşmaktan zevk alan bir hocayım, akademisyenim. Örneğin, yaşam hakkıyla ilgili 90'lı yıllarda çok sayıda faili meçhul, gözaltında ölüm, gözaltında işkence, gözaltında kayıplar gibi olaylarla karşılaştık. Bugün yok. Şükür yok. Ama bugün de toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında kafasına isabet eden gaz fişegi ile yaralanan çocuklarımızın, gençlerimizin ölümleri var. Çıkan gözler var. Yaralamalar var. Yani müdahale biçimleri değişse de ve oranları değişmiş olsa da sanki ihlaller devam ediyor gibi geliyor bana.

Evet, 1990'lı yılların çok önemli bir problemi uzun gözaltılardı. 30 gün, 45 gün. Devlet Güvenlik Mahkemesi kapsamına giren suçlar bakımından gözaltılar uzundu. Ben öğrenciyken gözaltı süresi 90 gündü askeri rejimde. Dolayısıyla bize göre iyileşme vardı. Ama tabii ki uzun gözaltı demek aynı zamanda işkenceye davet demektir. Bugün ne mutlu ki hem gözaltı süreleri çok kıaldı ve gözaltı süreleri bakımından getirilen koruyucular artık gözaltında işkence konusunu sıfır olmasa bile belki sıfıra yaklaştırdı. Yapılsa bile karakollarda bir takım kayıtlar bulunabiliyor. Örneğin bir kadının karakolda dövülmesiyle alakalı bir video kaydı basına yansımıştı. Dolayısıyla bunlar tespit edilebiliyor. Bunlar iyi şeyler. Ama bazı şeyler de devam ediyor sanki. Gözaltında karakollarda değil de cezaevlerinde başka sorunlar var tabi. Fakat gözaltına almadan önce yakalama döneminde hemen böyle otobüslerin, karanlıkların içine götürülen göstericiler ve orada kendilerine hakaret edilen insanlar ve darp edilen insanlar da olduğu basına yansıyor. Tabi bunlar yargısallaşmış konular değil. Adil yargılanmak konusunda şükür, Devlet Güvenlik Mahkemesi artık yok. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde askeri yargıç vardı. İnsan Hakları Mahkemesi İncal kararında bu adil yargılanma hakkına aykırı dedi ve kaldırıldı. Bundan memnunluk duyuyoruz. Ancak adil yargılanma hakkıyla ilgili başka ihlal iddiaları ortaya atıldı. Örneğin sahte deliller konusu, savunma haklarının kısıtlanması konusu gibi. Bunlar da henüz tam olarak karara yansımadiği için henüz daha bunlar üzerinde konuşmak erken gibi görünüyor. Haklar listemiz uzun. Bireysel haklar listemiz uzun. Ama ihlallerin listesi gerçekten çok daha fazla uzun. Haklardan daha fazla ihlal türleri var. Tabi ifade özgürlüğü konusundaki ihlalleri de geçemeyiz. Orada da hem Sayın Karakaş'ın az önceki konuşmasında belirttiği gibi, Dink davasına referansla belirttiği gibi, alınması gereken bazı tedbirler henüz alınmış değil. Şimdi bu hak ve özgürlüklerin tanınması konusu anayasalarda, uluslararası belgelerde hep oldu. Bizim 1924 Anayasası'nda da, 61 Anayasası'nda da, 82 Anayasası'nda da farklı koruma rejimleriyle beraber yer aldı. Fakat gerçekten korundu mu? Ta ki önce 87 yılına

kadar diyelim, ondan sonra da 2010 yılına kadar. 87 yılında ne oldu? İnsan hakları Avrupa Komisyonu'na Türkiye bireysel başvuru yetkisini tanıdı komisyonun (veya bireysel başvuru hakkı tanıdı.) Böylece aslında Türkiye kendi fotoğrafını uluslararası bir alanda görmek için bir adım attı. Yani benim fotoğrafımı çekebilirsin dedi Komisyon'a, İnsan Hakları Mahkemesi'ne. O kadar çok fotoğraf çekti ki Strazburg organları, çok yoruldu. Ve dediler ki biraz da kendi fotoğrafınızı kendiniz çekin. 2010 yılında yapılan anayasa referandumunda, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı tanındı. Bence gerçekten çok önemli bir devrimdir bu. Sessiz devrimdir. Hatta işte Radikal'deki bir makalede bu şekilde nitelendirmiştim. Pek o zaman üzerinde tartışılmadı konuşulmadı ama sonuçları zaman içerisinde görülecek. Şimdi o tarihte dendi ki veya denmekteki aslında Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı bazı davaların İnsan Hakları Mahkemesi'nin önüne gelmesinin geciktirilmesi için getirildi. Yani Anayasa Mahkemesi'ne bir sorunları öteleme, geciktirme fonksiyonu yüklendi, iddiası dolaştı. Bir bu var, bir de Anayasa Mahkemesi cephesinden bakılacak olursa; Anayasa Mahkemesi de etkili bir başvuru yolu olduğunu kanıtlamak istiyor. Bunu yakından biliyorum, çünkü bu iki yıllık yani referandumdan sonra bu hakkın yürürlüğe girdiği tarih içinde Anayasa Mahkemesi'yle çok yakın çalıştım. Avrupa Konseyi'nin "Yüksek Yargıyı Güçlendirme" projesi çerçevesinde Anayasa Mahkemesi ile çok sayıda seminer yaptık. İç Tüzük yapılması sürecinde fikirlerimi söyleme imkânı bulmuştum. Anayasa Mahkemesi'nin tabii ki etkili bir başvuru yolu olma kaygısı var. Ama bunu yapabilecek mi? Bir taraftan iç baskı diyor ki sorunları ötele. Çünkü siyaset gayet doğaldır. Benim sorumluluğumun ortaya çıkmasını istemem bir siyasetçi olarak. Ama öte yandan mahkeme kalıcı, ayakları üzerinde durmak isteyen bir kurum; yani her şeyi şekillendiren bir kurum değil tabi Anayasa Mahkemesi ama, devamlılığı sağlamak, sabahdan beri ya da dünden beri konuşulan hukuk güvenliğini, istikrarı sağlamakla yükümlü, bunun araçlarından biri Anayasa Mahkemesi. Bu ikisi arasında zannediyorum etkili bir başvuru yolu olmak ile geciktiricilik fonksiyonu arasında Anayasa Mahkemesi biraz gidip gelecek gibi geliyor bana. Anayasa Mahkemesi peki nasıl bir pratiğe sahip? 250 civarında karar verdi bugüne kadar. Bunların çoğu kabul edilemezlik kararı. Gerçekten kabul edilebilirlik şartlarını çok dar yorumluyor Anayasa Mahkemesi. Dolayısıyla başvuru sahiplerinin bana göre haklarını da bu anlamda dar yorumlamış oluyor. Kabul edilebilirlik şartları bakımından bir örnek vermem gerekirse; Onurhan Solmaz. Onurhan Solmaz bir transseksüel. İzmir'de yaşıyor ve İzmir'de bir gazetede bir yazı çıkar. O yazıya göre İzmir'deki transseksüellerin polis tarafından temizlenmesi çok iyi olmuştur. Bu özellikle 2020 Expo mücadelesi sırasında polisin bu transseksüelleri temizlemesi, ortadan kaldırması, sürmesi çok iyi olmuştur şeklinde transseksüelleri, eşcinselleri aşağılayan bir yazı çıkmıştır. Başvurucu da yerel mahkemeye başvurarak demiştir ki benim hakkım ihlal edildi. Hangi hakkım? Özel yaşama saygı hakkım. Daha doğrusu mahkemeye değil, savcılığa başvurmuştur. Savcılık da soruşturma açmıştır yazar hakkında, demiştir ki; kin ve düşmanlığa tahrik, işte farklı cinsiyet grupları arasında, insanları tahrik eden bir yazı bu demiş, bu konuda bir soruşturma açmış ancak sonuçta ifade özgürlüğü yönünde karar vermiş savcı ve takipsizlik kararı vermiş. Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuş, bireysel başvuru yapmış bu başvuru ve Anayasa Mahkemesi konuyu özel yaşama saygı hakkı yönünden yani hakarete uğramama, aşağılama yönünden değil ama adil yargılanma hakkı yönünden inceleyip bu başvuruyu adil yargılanma hakkıyla ilgili bir problem yok diyerek karara bağlamış. Şunu demek istiyorum; Anayasa Mahkemesi'nde henüz daha insan hakları duyarlılığı galiba yavaş yavaş oluşacak. Eleştire eleştire oluşacak diye düşünüyorum. Tabi bir de ikinci bir şey daha var. Hazır iki tane İnsan Hakları Mahkemesi yargıcını burada gördüğüm için, acaba biraz daha Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu kararlardan sonra yapılan başvurulara öncelik verebilirler mi? Biz de bir an önce Anayasa Mahkemesi'nin fotoğrafını, performansını görmüş olalım. Teşekkür ederim.

Oturum Başkanı Baroness Scotland: Gerçekten çok teşekkür ederim. Bu Avrupa Mahkemesi Yargıcı Profesör Lemmens'e muhteşem bir geçiş oldu.

Prof. Paul Lemmens: Çok teşekkür ederim sayın başkan, bayanlar ve baylar.

Benim de diğer konuşmacıların çoğu gibi sempozyumu düzenleyenlere teşekkür etmeme ve kendilerini adalet ve hukuk devletin sorun yaşadığı bu zor zamanlarda sorumluluğu, tüm baronun sorumluluğunu üstlendikleri için tebrik etmeme izin verin. Bunun çok iyi bir girişim olduğu kanısındayım. Ben yerel düzeyde ve Avrupa düzeyinde insan haklarının korunması hakkında bir şeyler söylemek istiyorum. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı açısından olmak üzere iki koruma sistemini değerlendireceğim. Bunu kişisel bilgilerim ışığında yapacağım, burada söyleyeceğim şeylerin tamamının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından temsil edildiğini söylemek yanlış olur. Mesleğim ışıkla kesinlikle bu fikrimi paylaşıyordur. Benim yaklaşımım mahkememiz tarafından birçok kez ifade edildiği gibi paylaşılan sorumluluk fikrine dayalı olacak ve yakın tarihli bir karardan alıntı yaparak belirtiyorum ki, Sözleşme'nin 1. Maddesi uyarınca Sözleşme'de güvence altına alınan hakları uygulamak Ulusal makamların birincil sorumluluğundadır. Avrupa Mahkemesi'ne şikâyet

mekanizması, insan haklarını koruyan ulusal sistemlere göre talidir. Ve bu ikincil karakter Avrupa Sözleşmesi'nin birçok maddesinde kendini göstermektedir. Gelecekte, Avrupa Korumasının bu ikincil karakteri ve ulusal korumanın birincil sorumluluğu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Başlangıç bölümünün de bir parçası olacaktır. Bu yeni bir paragraf, geçen yıl kabul edilen ancak 47 Üye Devletin tamamı tarafından onaylanmayı bekleyen yeni Avrupa Sözleşmesi'ne ek protokol aracılığıyla Başlangıç'a dahil edilecektir. Ulusal düzeyde insan hakları koruması ile başlayacağım. Bu öncelikle ulusal mahkemelerin görevidir. Ulusal düzeyde etkili bir hukuk yoluna başlı başına bir temel güvencedir. Mahkeme birçok kez bireylerin böyle bir hakka sahip olup olmadığı, etkili bir çözüm yolu sunan ulusal bir organ önüne getirilmesi haklarının bulunup bulunmadığı sorusuyla karşı karşıya kaldı. Etkin çözüm, sorunu çözmeye ve uygun bir çözüm bulmaya yetkin bir organ önüne getirilmesidir. Etkinlik illa ki davanızı kazanacağınız anlamına gelmemektedir. Başvuruyu incelemeye yetkili organın karar vermek için gerekli güce sahip olması ve prosedürün yeterli teminatlarının sağlanması demektir. Hepsinden önemlisi bağımsız bir organ olması gerekir, zorunlu olmamakla birlikte bunun yargısal bir organ olması tercih edilir. Ve bahsetmek istediğim en son unsur, etkinliğin çözümün hızlığına bağlı olmasıdır. Başvuru yolunun uygun yapısının aşırı uzun süresi nedeniyle ortadan kalkması hiç de anlaşılabilir değildir. Bir yandan siz etkin bir çözüme erişim hakkına sahip olurken diğer yandan da böyle bir ulusal başvuru yolunun bulunması devlete de yararlı olmaktadır zira Sözleşme'de AİHM'ye başvurmadan önce tüm ulaşılabilir iç hukuk yollarının tüketilmesi şartı da yer almaktadır. Yani Strazburg mahkemesine yapılan başvurular için geçerli olan bu kabul edilebilirlik şartı, ulusal sistemde bireyin etkin başvuru yolundan yararlandığı varsayımı üzerine kurulmuştur. Bu kabul edilebilirlik şartı niçin var? Ulusal makamların düzeni kendi hukuk sistemleri aracılığıyla sağlamalarına olanak tanımak için. Asıl olarak, iç hukuk yollarının tüketilmesi iki anlama gelmektedir; ilki ulusal sistemde gerekiyorsa en üst mahkemeye kadar tüm iç hukuk yollarını tüketmek ve ikinci olarak ki bu bazen unutulur, bunu yaparken temel hakların ileri sürülmesi. Yargılama boyunca insan hakları hiç aklınıza gelmemişken tüm ulusal prosedürlerin sonunda, hala Strazburg var dersiniz, çok geç olacaktır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndekiler ile sınırlı olmasa da, mesela bunlar ulusal Anayasa'da belirtilenler de olabilecektir, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru yapmadan önce bu temel hakları düşünmeniz, daha da önemlisi öne sürmeniz gerekmektedir. Başvurucunun iç hukuk yollarını tüketmesi zorunluluğunun bertaraf edildiği bazı durumlar da söz konusu olabilir. Örneğin, açık bir içtihat bulunduğundan dolayı temyize gidildiğinde başarılı sonuç alınmayacağı kesin görülüyorsa sizden öncekiler gibi kendi aleyhinize olacak bir kararın alınması için başvuruda bulunmak zorunda değilsiniz. Işıl'ın da belirttiği ve benim de yinelediğim gibi, sürelerin uzunluğundan dolayı etkin kanun yolları artık etkin olmayabilir. Şimdi Türkiye'deki durumuna dönersek, mesleğimiz Anayasa Mahkemesi'nin yeni yetkilerinden bahsetti. Bu mekanizma çoktan Strazburg'daki Avrupa Mahkemesi tarafından 30 Nisan 2013 tarihli Hasan Uzun v. Türkiye kararında değerlendirilmiştir. Bununla ilk kez Anayasa Mahkemesi mekanizması Avrupa Mahkemesi önüne getirildi ve Avrupa Mahkemesi iç hukuk yolunun bireyler açısından ulaşılabilir olup olmadığını değerlendirdi ve cevap "evet" idi. Anayasa Mahkemesi'nin başvuruları etkin bir şekilde incelemek için yeterli yetkisi olup olmadığını da inceledi ve yine cevap "evet" oldu. Aynı zamanda Anayasa Mahkemesi'nin yetkisinin kapsamını da inceledi ve Mahkeme'nin temel hak ihlallerinin varlığını inceleyebileceğine karar verdi. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi'nin özellikle hakimler tarafından yapılan ihlalleri tazmin edebileceğine, gerektiğinde davanın yeniden görülmesine karar verebileceğine veya tazminata hükmedebileceğine dair karara varıldı. Avrupa Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi'nde görev alan hakim sayısının başvuru sayısına oranla yeterli olduğuna karar verdi ancak bu durum hala böyle mi ve Anayasa Mahkemesi de Avrupa Mahkemesi gibi kendi başarısının kurbanı mı olacak, görülecek. Avrupa Mahkemesi son olarak Anayasa Mahkemesi'nin kararlarının etkisi ve kapsamı hakkında karara vardı. Buna göre, bu kararlar bağlayıcıdır. Bu kararlar, ülkedeki tüm makamlar tarafından uygulanmalıdır ve muhtemelen bu durumla ilgili bir sorun çıkmayacaktır zira geçmişte, politik açıdan hassas konularda dahi Anayasa Mahkemesi kararları hep uygulanmıştır. O zaman varılan sonuç şuydu: Anayasa Mahkemesi etkili bir iç hukuk yoludur ve bireylerin Strazburg'daki Avrupa Mahkemesi'ne başvurmadan önce tüketmesi gereken bir kanun yoludur. Sayın Uzun'un başvurusu, iç hukuk yolunu tüketmediği gerekçesiyle reddedilmiştir. Ancak bunu belirttikten sonra Avrupa Mahkemesi önlem olarak şunu da eklemiştir: Bu geçici bir değerlendirmedir. Avrupa Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi'ne başvuruda bulunacak kişilerin şikâyetlerini inceleyeceğine dair nihai yetkiyi elinde bulundurduğunu ve Anayasa Mahkemesi'nin etkin bir hukuk yolu olup olmadığına karar vermek için Anayasa Mahkemesi'nin içtihadının kendi içtihadı ile tutarlılığını inceleme hakkını saklı tuttuğunu belirtmiştir.

Türkiye'deki Anayasa Mahkemesi mekanizması çok önemli bir gelişme ve buna sonuç kısmında geri döneceğim. İkinci olarak Avrupa düzeyinde insan hakları korumasından bahsetmek istiyorum. Burada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin rolü ve yetkisi hakkında çok fazla söylenecek şey olduğunu düşünmüyorum.

Burada sadece Avrupa Mahkemesi'nin yargısal bir denetimde bulunduğunun altını çizmeliyim. Onun görevi yetkili ulusal makamların yerini almak ve yeniden karar vermek değildir, ama daha ziyade Avrupa Sözleşmesi ışığında verilen kararların gözden geçirilmesidir. Yine de bu rolün hayati bir rol olduğu gerçeğini yadsıyamam. Bu çok temel bir rol. Yerel mahkemelerin görevlerini doğru düzgün yapmadığı veya kararlarını düzgün biçimde vermediği durumlarda Avrupa Mahkemesi bireysel davalarda çok önemli olabiliyor. Daha genel bir düzeyde Avrupa Mahkemesinin yorumlayıcı rolü daha önemli. Mahkemenin görevi 47 üye ülkede uygulanabilecek bir Avrupa standardı yaratmak. Róisin de zedelenmiş insan hakları standardının nötr bir çerçeve oluşturduğunu belirtti. Bence bu çok önemli. Bu standartları yaratan her tür yönlendirmeye açık bir yerel mahkeme değil. Bu, bireysel ülkelerdeki siyasi uyuşmazlıklardan irak ve Avrupa üstü standartlar üzerinde karar veren bir Avrupa Mahkemesi.

Şunu söylemek isterim ki, Avrupa Mahkemesi tabi ki buradaki, Türkiye'deki tartışmalarla ilgili olabilecek pek çok davaya bakmakta. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bir hakimi olarak bir çekince koyma yükümlülüğüm var ve Türkiye'de halihazırda yaşananlarla ilgili olarak fikir beyan etmemin doğru olmadığını düşünüyorum. Ancak Avrupa Mahkemesinin içtihatlarına baktım ve birkaç dava buldum, burada halihazırda durumla ilgili olabilecek pek çok dava var ve ben sadece bunlardan bir kaçına hiçbir yorumda bulunmadan değineceğim. İlki, yargı bağımsızlığına ilişkin olarak Sovtransavto Holding'in Ukrayna'ya karşı açtığı bir dava ve Ukrayna'da bir Ticaret Mahkemesi önündeki sonradan Avrupa Mahkemesine başvuracak olan Rus şirketin taraf olduğu prosedürlere ilişkin. Avrupa Mahkemesi, yönetim tarafından mahkemeye ve mahkeme başkanına Ukrayna vatandaşlarının menfaatlerini korumaları yönünde pek çok sayıda müdahalenin olduğunu tespit etmiştir. Avrupa Mahkemesi bunun bağımsız mahkeme tarafından yargılanma hakkına ilişkin 6. maddeyi ihlal ettiği sonucuna varmıştır. İkincisi, bu sefer Rusya aleyhine olan Kudeshkina davası. Bu dava 18 yıldan daha fazla meslekte olan hakimin soruşturmacı polisin görevini kötüye kullanmasına, yüksek profilli bir davada hakimlik yapmasına ilişkin bir davadır. Ve bir noktada bu kişi davadan alınmıştır. Hakim, bizim Hakimler Yüksek Kurulu olarak adlandırabileceğimiz kuruma mahkeme Başkanının kendisi üzerinde uyguladığı baskıdan dolayı şikayette bulunmuştur. Bu şikayet reddedilmiştir. Bu esnada üç röportajda mahkemeler üzerindeki siyasi baskıyı eleştirmesi nedeniyle bu kişi hakkında disiplin soruşturmaları açılmış, kişi hakimlikten ihraç edilmiştir. Avrupa Mahkemesi bu durumun ifade özgürlüğüne aykırı olduğuna karar vermiştir. Karardan bir alıntı yapmak isterim. Verdiği röportajlarda durumdan endişe duyduğunu, hakimler üzerindeki siyasi baskının yaygın olduğunu belirtmiş ve eğer yargı bağımsızlığı muhafaza etmek ve kamu güvenini kazanmak istiyorsa bu problemin ciddi olarak ele alınması gerektiğini belirtmiştir. Avrupa Mahkemesi tarafından konunun ifade özgürlüğü bakımından ele alması için temel unsurlardan birisi budur. Diğer karar, kamu görevlilerinin ve hizmet verenlerin tarafsızlığıyla ilgili. 2008 tarihli Gürcistan İşçi Partisi'nin Gürcistan aleyhine açtığı dava sonucu verilen kararda, siyasi parti parlamento seçimlerine katılmış, gerekli eşiği aşacak oy alamamış, bu nedenle parlamentoda temsil edilmemiş ve sonradan yerel seçim komisyonlarına itiraz etmiştir. Tabi ki bu itirazlar kabul edilmemiştir. Daha sonra Avrupa Mahkemesi'ne başvuru yapılmıştır. Avrupa Mahkemesi, seçim komisyonlarının yapısı nedeniyle yerel düzeyde bir çözüm alma imkanının aslında gerçek bir imkan olmadığına karar vermiştir. Zira bu komisyonlarda yer alan kişilerin çoğunluğunun, iktidardaki hükümet ve çoğunluk partisiyle sıkı ilişkileri bulunmaktaydı. Ve mahkeme, bu durumun seçilme hakkına aykırı olduğuna karar verdi. Bu noktada, Mahkeme'nin sıklıkla tüm vatandaşların siyasi birtakım düşüncelerden arınmış eşit ve adil muameleye tabi olmaları için memurların, hakimlerin ve kamu gücünü kullanan diğer kişilerin politik tarafsızlığını sağlamanın gerekliliğinin altını çizdiğini belirtmesi dikkat çekicidir.

Muhalefet partilerinin, gazetecilerin siyasi konuşma veya tartışmalarda yaptığı eleştirilerle ilgili bahsetmeme gerek olmadığını düşünüyorum. Örneğin devlet başkanlarının eleştirildiği birçok olayda, Avrupa Mahkemesi, eğer siyasetteyseniz her zaman eleştiriye açık olmanız gerektiği konusunda sayısız karar vermiştir. Eğer sığa dayanamıyorsanız, mutfaktan uzak durmanız gerekir. Özellikle eğer iktidardaysanız eleştiriye karşı nasıl davranacağınız konusunda kendinizi dizginlemelisiniz. Mesela ceza sistemini, siyasi hareketleri eleştirenlerin cezalandırılmasını sağlamak adına kullanmamalısınız. Bu hususta, barışçıl gösteriler ve siyasi gösterilere karşı reaksiyonlara ilişkin de birçok karar var, ancak zamanımız yeterli olmadığı için bunlara değinemeyeceğim. Burada sadece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Genel Kurulu tarafından yakın tarihte verilmiş olan ve Litvanyalı çiftçilerin yaptığı gösteriler sebebiyle ana yolların üç gün boyunca kapatılmasını konu edinen bir karardan bahsedeceğim. Çiftçilik ücretlerine, tarım ürünlerinin fiyatlarına ilişkin olarak hükümetle bir uyuşmazlık yaşanmaktaydı. Sonunda hükümetle uzlaşma sağlandı ancak sonrasında hükümet bu gösterilere katılanlar hakkında cezai takibat başlattı ve yolları kapatanlar yargılanarak sonrasında askıya alınan cezalara çarptırıldılar. Burada Mahkeme, protestolar esnasındaki trafiğin engellenmesine daha fazla tolerans gösterilmesi gerektiğine

ve sonrasında gerçekleşen cezai takibatın bununla ölçülü olmadığına karar verdi. Mahkeme, bunun dernek kurma özgürlüğünü ihlal ettiğine 3'e karşı 4 çoğunlukla karar verdi ve muhtemelen bu nedenle de Genel Kurul'un değerlendirmesine sunulması için bu dava Genel Kurul'un eleme panelince kabul edildi. Bu örneklerle devam edebilirim ancak bunun için yeterli vaktimiz yok. Bu sebeple bazı sonuçları paylaşmak istiyorum. Etkin bir yargı koruması yalnızca insan hakları hukuku, bilhassa da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında bir gereklilik değildir. Bu, hukukun üstünlüğü içinde önemli bir unsurdur. Ve Avrupa Mahkemesi hukukun üstünlüğü konusunda yasa koyucuya, uygulayıcıya ve de yargı ile yargının fonksiyonlarına dair birtakım fikirler oluşturmuştur. Avrupa Mahkemesi hukukun üstünlüğü hakkında ne söylemektedir? Örneğin; hukuk devletinin kamu makamları ile olan uyuşmazlıkların da yargı önüne götürülme hakkını içermektedir. Hukuk devleti özellikle yargı bağımsızlığı ve kuvvetler ayrılığına ilişkin olarak yapısal ve usuli teminatlar içermektedir. Ve sonuç olarak kararların bağlayıcılığına saygı duyulması, kararların icra edilmesini gerektirmektedir. İnsan haklarının etkin olarak korunması, başta belirttiğim gibi yerel mahkemelerde başlar. Bu Türkiye'de çok özel bir prosedür olan Anayasa Mahkemesi'ne başvuru ile oluyor. Ancak Anayasa Mahkemesi kararları yine de Strazburg'daki Avrupa mahkemesi denetime tabi olmaya devam etmekte. Her iki mahkemenin de aynı amaca hizmet ettiği ve birbirini desteklediğini belirtmek isterim. Anayasa Mahkemesi, yerel düzeyde düzeni sağlayarak Avrupa Mahkemesi'ne yardımcı olabilir. Avrupa Mahkemesi ise Anayasa Mahkemesi'ne temel hakların yorumlanmasında uluslar üstü rehberliğini sunabilir. Birkaç hafta önce Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından yapılan bir konuşmayı okudum. Bu konuşmada Anayasa Mahkemesi'nin insan hakları temeline derin bir bağlılık ile Türk vatandaşlarına karşı sorumluluk duygusunun ifadesini gördüm. Ve uzaktan uzağa Anayasa Mahkemesi'ne derin bir yakınlık duymaktayım ve kendisine metanet, bilgelik ve şüphesiz yaratıcılık diliyorum. Teşekkürler.

Moderator Baroness Scotland: Üç konuşmacımıza da çok teşekkür etmek istiyorum, zira Anayasa Mahkemesi hakkında ve son olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine dair genel ve özel değerlendirmeleri aldık. Bu süreyi sizlerin tartışmaya katılmanıza olanak sağlamak için ayırıyorum. İzleyicilerden şu ana dek 4 soru aldık, hangilerinin katkıda bulunmak isteyeceğini öğrenmek adına üç konuşmacımıza da bu soruları yönelteceğim. Büyük çoğunluğu esas olarak doğrudan Yargıç Lemmens'e yöneltilmiş, ancak onun konuşmasının sonunda belirttiği çekincelere binaen, Türkiye ile ilgili spesifiklik aramak yerinde olmayacaktır.

İlk soru, Uluslararası İnsan Hakları metinleri, temel insan hakları ve özgürlüklerine saygılı olmanın yanı sıra, devletlere ihlallere karşı önlem alma ve koruyucu bir ortam yaratma yükümlülüğü de getirmektedir. Yani modern insan hakları teorilerinde, devletler insan hakları konusunda inaktif olmamalıdır. Bu doğrultuda ülkeler uluslararası organizasyonlar, sivil toplum örgütleri ve ulusal ve uluslararası toplum tarafından gereken önlemleri etkin biçimde almaya ne şekilde yönlenebilir veya zorlanabilir? Bu soruyu ilk kim cevaplamak ister, belki Róisin?

Róisin Pillay: Bu epey büyük ve aynı zamanda pratik bir soru ve böyle olması da iyi bir şey. Kanımca ilk nokta bunun ulusal düzeyde bir önlem olması ve bu sorumlulukların kapsamı, gerekli pozitif önlemlerin alınması, ihlallerin önlenmesi, farklı aktörlerce ihlallere karşı koruyucu önlemler alınması için kamu otoriteleri ve hükümet tarafından ulusal düzeyde ele alınması gereken bir husus. Avrupa Sözleşmesi ve diğer mevzuat kapsamındaki yükümlülüklerin uygulanması bakımından bu pozitif önlemlerin alınması çok önemlidir. Sivil toplumun ulusal düzeyde bu yükümlülükler hakkında hükümeti sorumlu tutmak adına çok önemli rolü bulunmaktadır. Bence hükümeti ikna ve müzakereler yoluyla, ve tabi bu konularda ulusal mahkemelerde görülen davalarda avukatların da sorumluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle bu bahsedilen, bence, toplumun hükümeti ulusal sistem bakımından hesap verebilir kılmasına ve insan haklarını tam anlamıyla ve pek tabii uluslararası mekanizmalarla, tabi bunlar oldukça ikincil adımlardır, korunması için tüm yükümlülüklerini yerine getirmesine ilişkin olarak üstlenilen kolektif bir eylemdir. Ancak bence burada sivil toplumun, hukukçuların da rolü vardır, ve bu sadece Avrupa Sözleşmesi için değil, içlerinde bulundukları diğer uluslararası prosedürlerden Birleşmiş Milletler Sözleşme Kuruluşlarının yaptığı periyodik incelemelerde, örneğin hakimler ve avukatların bağımsızlığı üzerine özel raporör prosedüründe de vardır. Ancak bu prosedür, BM içindeki, ülkelerin insan hakları yükümlülüklerini yerine getirmesini, insan haklarını korumasını ve insan haklarına saygı göstermesini denetleyen pek çok özel prosedürden sadece bir tanesidir. Ve bunların tümü sivil toplum ve hukukçuların hükümetlerin yükümlülükleri nasıl yerine getirdiğine dair sorumluluk alabildiği, analizlerini paylaşabildiği prosedürlerdir.

Prof. Osman Doğru: Tabii ki ulusal sistemlerin güçlü olması İnsan Hakları Mahkemesi'nin işini kolaylaştırır, ona az iş yükler. Sivil toplumun güçlü olması, ulusal kurumların güçlü olması daha doğrusu, ihlalin çıktığı yerde yok edilmesi çok daha önemli, çok daha güçlü bir sonuç doğurabilir. Ben örneğin 1990'lı yılların ortasında Türkiye'de bir milletvekili hatırlıyorum. İç İşleri Bakanlığı'nın önüne gidip bir pankart açmıştı. Diyordu ki bu iş yerinde işkence

var. Ve kamuoyu ona döndü. Nerede işkence? Aslında herkes biliyor karakollarda, cezaevlerinde işkence olduğunu. Nerede işkence, diye sordular. Manisa çocukları olayı ortaya çıktı. Manisa’da genç yaştaki insanlar gözaltında işkence edilmişlerdi. Bir duyarlılık oluştu böylece. Milli sistem her zaman, tabi ki etkili olabilir fakat herkesi koruyucu olamayabilir. Dolayısıyla uluslararası sisteme, uluslararası asgari standartlara zannediyorum daima ihtiyaç var. Çünkü milli sistem içerisindeki bazı güçlü gruplar kendi istemleri doğrultusunda bazı hak ve özgürlüklere ağırlık verebiliyorlar, onların korunmasına ağırlık verebiliyorlar. Ama uluslararası sistem, tabi ki milli sistem de böyle olmalı, uluslararası sistemin zannediyorum daha objektif ve herkese eşit muamele edecek şekilde baktığını söylemek mümkün gibi geliyor bana.

Prof. Paul Lemmens: Yerel otoritelerin önlem alıp almadığına dair uluslararası bir kontrolün mümkün olup olmadığına, pozitif sorumluluk konusuna dair birkaç şey eklemek ve bunu daha önce değinmediğim geçtiğimiz sene 16 Temmuz’da Türkiye aleyhine verilen Abdullah Yaşa ve Diğerleri kararından bahsederek yapmak istiyorum. Bu karar, Diyarbakır’da her iki tarafça da şiddet kullanılan gösterilere ilişkindir. Polis biber gazı kullanmış ve o zaman 13 yaşında olan başvuru, biber gazı kapsülleriyle başından yaralanmıştı. Kendisi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne bir başvuru yapmış ve Mahkeme yalnızca biber gazının kullanılmadığını, gaz kapsüllerinin de göstericilerin üzerine atıldığını tespit etmiştir. Mahkeme, davanın tüm unsurlarını analiz ettikten sonra başvuru aleyhine kullanılan gücün bireylere kötü muamele yasağı kapsamında yerinde olmadığı sonucuna varmıştı. Bu, bir bireyin haklarına yerel otoriteler tarafından müdahale edilmesine ilişkindir. Ancak Mahkeme bununla yetinmemiş, Türk devletinin pozitif sorumluluklarından bahsederek, olayın gerçekleştiği tarihte, karardan alıntı yapıyorum, Türk hukuku gösterilerde biber gazı kapsülü kullanımına ilişkin olarak herhangi bir özel düzenleme içermediğini ve polis güçlerinin kullanımına ilişkin herhangi bir talimat bulunmadığını belirtmiştir. Mahkeme, aynı zamanda Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından biber gazı kullanıma yönelik bir sirkülerin hazırlandığını da belirtmiş. Ancak Mahkeme, biber gazı kapsüllerinin düzgün ve meşru kullanımına yönelik önlemlerin artırılması gerektiğinin ve bunların kullanımı sonucu meydana gelebilecek ölüm ve yaralanma risklerini en aza indirmeye için daha detaylı mevzuata ve/veya yasal araçlara ihtiyaç olduğunun altını çizmiştir. Buna Mahkeme tarafından kararın icraya ilişkin bölümünde değinilmiştir. Bu, yeterli, meşru, yasal mevzuat çerçevesinin sağlanması yoluyla geçmişte yaşanan ihlallerin gelecekte engellenmesine ve pozitif sorumluluklara ilişkindir ve kararın bu kısmının icrasının denetimi Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin elinde. Ve kanımca, uluslararası insan hakları hukuku ve uluslararası denetim, ülkelerin pozitif sorumluluklarını yerine getirmelerine katkıda bulunabilir.

Moderator Baroness Scotland: Korkarım süremiz sona eriyor ve hepinizin müsaadesiyle, kalan üç soruyu tek soruda birleştireceğim ve gelecek yorumların mümkün mertebe öz olmasını rica edeceğim. Zira diğer türlü izleyicilerimizin gitmekten vazgeçeceğini düşünüyorum. Yöneltilen üç sorunun esas noktası, yüksek düzeydeki Türk görevlilerin, hakimlerin, hükümet kurumlarında görevli olanların, iddia edildiği kadarıyla herhangi bir prosedür olmadan görevlerinden alınmaları. İkincisi, çoğunluğa karşı azınlığın iradesinin nasıl korunacağı sorusu. Bu dengeyi nasıl kurarsınız? Ve sonuncusu, Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne taraf olduğundan onun hükümleriyle bağlı. Türkiye’nin bu hükümlere uygun davranmadığı fikrine ilişkin olarak ne yapılması gerekir ve uyumluluğu sağlamak için kullanılabilecek önlemler nelerdir? Neredeyse cevaplanması imkansız olan üç soru ve her birinin 60 saniyesi var. Kim ilk olarak başlamak ister?

Prof. Osman Doğru: HSYK sorunu, yargıçların durumu... Orada yargıç tasfiyesi olmadı HSYK’da, sadece çalışanların yani sekreteryasındaki kişilerin görevden alınmaları, değiştirilmeleri söz konusu oldu. Zannediyorum 2010 Referandumu ile kazanılmış olan veya yapılmak istenen şeyden bir geri adım olarak değerlendirmek mümkün bunu. Belki ileride bunun bağımsızlık ve tarafsızlık bağlamında çok daha sorun yaratacağını görmek mümkün. Bence bir önemli şey daha var. Birkaç ay sonra zannediyorum eylül veya ekim ayında HSYK için yapılacak seçimler. İkinci soruyu atlayayım. İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrası ile ilgili Türkiye neden uyum sağlamıyor? Türkiye’nin İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyum sağlaması isteniyorsa galiba 46. maddenin 3. ve 4. fıkrasını Türkiye’ye hatırlatmakta yarar var. Yani siz mahkemenin kararlarına saygı göstermiyorsunuz şeklinde bir mesaj göndermekte yarar var. Tabi bu politik bir süreçtir. Ama bu madde bu hükümler hiç uygulanmadı. Hiç bir ülke ile ilgili bildiğim kadarıyla uygulanmadı.

Prof. Paul Lemmens: Hakimler ve savcıların görevlerinden alınması hakkındaki üç soruyu kısaca yanıtlayacağım, daha önce söylediklerime ekleyecek çok fazla bir şeyim olmamakta birlikte, daha önce de belirttiğim gibi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin hakimlerin temel haklarının, ifade özgürlüklerinin, veya görevden alınma halinde yargılama esnasında adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürebileceklerini

belirten yeterince içtihadı bulunmakta. Mevcut duruma ilişkin hiçbir şey söylemeyeceğim. İkinci olarak azınlığın çoğunluğa karşı korunması, bu sorunun sorulması oldukça ilginç. Belirtmek isterim ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında Sözleşme’nin Demokratik Toplum ibaresine oldukça sık gönderme yapılmakta. Zira insan haklarına yapılan müdahaleler ancak demokratik bir toplumda gerekli olduğu hallerde mazur görülebilir, demokratik toplumun özelliği ise parlamentoda da çoğunluğa sahip olması gerekçesiyle çoğunluğun daima kazanamamasını olanaklı hale getiren kurallara sahip olmak değildir. Demokratik toplumun özelliği, tüm insanların toplumda yer sahibi olması ve aynı zamanda azınlığa karşı saygı duyuluyor olması yani azınlığın üzerine belli bir iradenin empoze ediliyor olması değil karşılıklı diyalog olmasıdır. Son olarak, Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin kararlarını uygulamıyor olmasıyla ilgili olarak, Türkiye, Mahkeme’nin kararlarını uygulamakta sorun yaşayan tek ülke değil ve sizin de oldukça haklı olarak belirttiğiniz üzere, Sözleşme’nin 46. maddesi daha önce de bahsettiğim üzere Bakanlar Komitesi’ne Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin kararlarının yerine getirilmesi için devletler tarafından gerekli önlemlerin alınıp alınmadığını kontrol etme yetkisi vermektedir. Bu bir çeşit hükümetler arası siyasi emsal değerlendirmesi. Ama tek mekanizma bu değil. Denetim Bakanlar Komitesi’nin esas yetkileri arasında yer alıyor ancak, bir diğer başvuru sahibi başka bir davada benzer bir şikayeti Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne getirecektir ve Mahkeme’nin yalnızca bu yeni başvuruyu inceleme ve bir karar verme zorunluluğu olmasına rağmen, verdiği bu karardan ilk kararına göre bir gelişme olup olmadığı ve bir önceki kararının uygulanıp uygulanmadığı anlaşılabilecektir. Mahkeme daha fazlasını yapamaz, emrinde herhangi bir kolluk kuvveti bulundurmuyor. Mahkeme “Avrupa Jandarması” değil ama zımnı olarak kararların henüz icra edilmediğini belirtebilir.

Baroness Scotland: Ve son olarak Róisín..

Róisín Pillay: Elimden geldikince kısa ve öz cevap vermeye çalışacağım. İlk sorunun başarılı bir şekilde cevaplandığını düşünüyorum. İkinci soru ise azınlıkların korunmasıyla ilgili. Bence çeşitli hassas grupların korunması hakkında geliştirilen içtihat, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin en büyük başarılarından birisi. Genellikle, ulusal sistemlerde bir veya birden fazla azınlık veya marjinal grupla ilgili olarak farklı uygulamalar var. Mahkeme’nin içtihadı özellikle bu açıdan çok önemli. Ayrıca başka sözleşmelerin bulunduğunu da unutmamak gerekir. Örneğin, Birleşmiş Milletler Her Türlü İrk Ayrımcılığının Tasfiye Edilmesine Dair Uluslararası Sözleşme, Kadın Hakları Konvansiyonu ve belirli grupların ayrımcılığa karşı korunmasına ilişkin ve bunlar gibi bir çok sözleşme daha bulunmakta. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin kararlarının icra edilmesiyle ilgili soruyu ise daha detaylı cevaplandırmak istiyorum. Profesör Lemmens’in da söylediği gibi, bence Avrupa Konvansiyonu Sistemi kararların icrasının daha etkili ve daha güvenilir hale getirilmesi tüm Avrupa Bölgesi Konseyi tarafından en fazla dikkat gerektiren konulardan birisi olarak kabul etmesi gereken bir sorun.

Ama bence hem ulusal hem de uluslar üstü bir bakış açısı olduğunu belirtmek önemli. Kararların icrasının denetiminden Bakanlar Komitesi sorumlu. Ancak, kararın icrası kendi başına ulusal seviyede gerçekleşen bir süreç ve kanımca Mahkeme kararının yerine getirilmesini teşvik eden ulusal bir sistem kurulması için birçok şey yapılabilir. Tabi ki, bir devlet aleyhine bir karar verildiği zaman bunun uygulanması için hangi önlemlerin alınması gerektiğini ulusal sistemin kendisinin belirlemesine olanak sağlayan bir prosedür bulunmalıdır. Örneğin; genel önlemlerin neler olduğu, yeni bir kanuna gerek olup olmadığı gibi, Bakanlar Komitesi’nin denetimine gelmeden önce, ulusal seviyede kararın etkin ve tam icrasını sağlayacak Parlamento’yu, toplumu en iyi şekilde dahil eden, hükümet tarafından ilgili kişilerden, toplumdan hangi önlemlerin alınabileceğine ilişkin başvuruların alınmasını öngören, tahmin edilebilir bir prosedür olmalıdır.

Moderator Baroness Scotland: Çok teşekkür ederim.

Session 5

Protection of Fundamental Rights and Freedoms

Moderator

Baroness Patricia Scotland

House of Lords, Former Attorney General for England & Wales

Prof. Paul Lemmens

European Court of Human Rights, Judge

Prof. Osman Doğru

Marmara University Faculty of Law, Professor of Human Rights

Róisín Pillay

International Commission of Jurists, Director of the Europe Programme

Moderator Baroness Scotland: It is my great honor, privilege to be asked moderate this session and I hope we will be able to have an interactive discussion. We have three brilliant speakers who are real experts in this field. Of course, Professor Paul Lemmens who is the European Court of Human Rights' judge, Professor Doğru who is at the Marmara University Faculty of Law Professor of Human Rights and last but not least Róisín Pillay who is the International Commission of Jurists' the Director of the Europe Program.

I intend to say only a few words in relation to introducing this session, many of you will know that I had a privilege of being her Majesty's Attorney General in United Kingdom. And that role is one where guardianship of the Europe rule of law features at very highly. And I am deeply privileged to be in the same room with another illustrious law officer Sir Edward Garnier who I think I've known since my earliest days at the law when we were only pupils together but we both know that the role of the Attorney General and Solicitor General in United Kingdom is a challenging one. I think there was only one Solicitor General who is ever made Prime Minister and I was reminded this morning by Edward that it was Spencer Perceval in 1809 who was assassinated in central lobby and there has been I think one Solicitor General who committed suicide after doing the job. You can see how easy and tempered it is. The Attorney General, Solicitor General in the United Kingdom have three principle roles. The first is to be legal advisor to the Queen, Parliament and the Government; also the attorney is the leader of the bar and superintends all the prosecutorial authorities in the country as well as being the lead minister for over 2000 government legal services officers which as Harry Woolf took mentioned this morning are responsible for making sure that there is compliance with the law in government. So that's enough from me, a guardian of the rule of law that was, and you never know, the guardian of the rule of law in the future, but as a lay person as oppose to a government minister.

I am going to go fast to my left and ask Róisín to start this session. I hope to keep each speaker on quite tight time limits. I am going to invite each to speak no more than 15 minutes so we have an opportunity for questions and debate and hopefully we will have a real discussion. So, Róisín, to you first.

Róisín Pillay: Thank you very much and on behalf of the International Commission of Jurists and I want to thank very much the organizers of this conference for inviting us to participate and to congratulate them on the excellent organization but most importantly on having the foresight and the taking responsibility to organize such an important conference at this critical time. And I am also very privileged to speak in the company of such a distinguished panel. In this presentation I will try to address issues of the connection between international human rights law and the rule of law. In particular as regards the independence of the judiciary, the role of the prosecution, the role of the legal profession and the role of civil society, in particular in regard to protection of freedoms association and assembly.

For those of you who do not know the International Commission of Jurists, I should just briefly introduce us. We are an NGO, an International Human Rights NGO established in 1952, some time ago now. As a global organization of judges and lawyers and with the aim to protect in advance, protection of human rights through the rule of law and so we are extremely interested in the topics being discussed today. Essentially I want to make two basic points. First of all, the human rights protection is necessary for a meaningful protection of the rule of law. Without protection of human rights, the rule of law loses much of its value for individuals in a society. Meaningful protection of the rule of law requires the respect and protection for civil and political rights such as those protected by the European Convention on Human Rights, The International Covenant on Civil and Political Rights and including rights that allow for participation in public debate for example. But it also requires protection of economic, social and cultural rights such as those which states have obligations to protect under the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights; rights including the right to food, to an adequate standard of living, to health care and to education. These are the conditions of individual's real participation in a society. I think that this links to the very interesting discussion we had yesterday about economic development in the rule of law, the importance of such development for the rule of law. This is also something that we can think of in the human rights law framework.

The second point I want to make is that the rule of law and especially the separation of powers is in its turn an essential element of the protection of human rights and it is essential for the discharge of states' international human rights law obligations. Principles of the separation of powers of independence of the judiciary do not exist simply as privileges for judges. They are instruments to guarantee that the courts provide justice to those seeking to protect the rights and freedoms and international human rights law recognizes that the rule of law

and in particular an independent judiciary, an effective impartial prosecution and a strong and independent legal profession are indispensable for human rights protection. The nature of international human rights law through treaties such as the European Convention on Human Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights as well as the Customary International Law is that it places binding legal obligations on states. But as such places obligations on all the institutions of the state; the executive, the legislature but also the judiciary, prosecution and other public authorities. And so the judiciary and the prosecution are therefore, essential actors in the protection of human rights in accordance with the State's international obligations. Also in international law the state has obligations not only the negative obligations to refrain from actively interfering with human rights, in an unjustified way, but also has obligations to take positive measures to protect and fulfill human rights. And this can require the state first of all to take measures in law to put in place the constitutional framework, the legislative framework and the institutions that protect human rights and but also crucially in practice that the laws must be implemented in a way that is effective, that is fair, that is non-discriminatory and the laws must be enforced. Under practical measures must be taken to ensure Human Rights Protection including practical things such as training in Human Rights of public authorities and providing guidance on human rights to them.

Looking specifically at the role of an independent judiciary and human rights protection, of course a judiciary is essential to human rights protection in many ways. It is the judiciary that applies international human rights law in its decisions it opposes to right a fair hearing and its judicial vigilance is essential to protecting the rights to liberty and freedom from ill treatment and detention. Also the judiciary enforces the principles of equal and effective access to justice and the right to an effective remedy for violations of human rights. And as previous speakers have pointed out, the right to a fair hearing in international human rights law, also requires the right to hearing by an independent and impartial court or tribunal. And what this element of the right to a fair hearing requires is first that the executive respects the independence of judges. The United Nations Human Rights Committee for example which is the authoritative body that interprets the International Covenant on Civil and Political Rights and in describing the right to a fair hearing under article 14 of the Covenant the Committee affirmed the fairness of proceedings entails the absence of any direct or indirect influence, pressure, intimidation or intrusion from whatever side and for whatever motive on judicial decisions. Put the right to a fair hearing also requires an institutional and legal framework to be in place and that is implemented in practice for this right to be realized. For a tribunal to be independent, so is to satisfy the right to a fair trial and the jurisprudence and comments of International Human Rights Tribunals established that consideration should be given to the manner of appointment of judges of the court, their term of office, their security of tenure, the conditions governing their promotion, transfer, suspension and dismissal, the existence of safeguard against the external pressure and the appearance of independence.

Further important obligation that is mentioned in this morning by Judge Karakaş is that there is an obligation under the right to a fair trial on the executive to respect the judgments of the courts and this of course is crucial to the rule of law. And this have been emphasized inter alia by The European Court of Human Rights and the importance of all State authorities to respect and to abide by the judgments and decisions of the courts, even, this is a crucial point, even where they do not agree with them. Final point on this aspect to right to a fair trial is in relation to the extent to which the right can be qualified. And all those certain aspects of the right to a fair trial may be qualified in certain respects, it is very important to remember that the core of the right to a fair trial and the independence and impartiality of the court, as part of the right to a fair trial, is an absolute right from which no derogation is permitted even in times of emergency. This has been very clearly stated by the United Nations Human Rights Committee. Also, to keep in mind, separate aspects of the importance of the right to a fair hearing here, judges have rights to a fair hearing too. And it can be an important where there is disciplinary action against a judge. The right to a fair hearing and in the termination of judge's civil rights and obligations in those proceedings can be a safeguard against arbitrary disciplinary action. And this is something that the question that has arisen in cases before the European Court of Human Rights which I think some of my colleagues may refer to later but there have been found to be violations of the right to a fair hearing where judges have been dismissed through a process that was not officially independent. But also violations of substantive rights of the judges such as violations of the right to freedom of expression where a judge was dismissed following comments she made regarding the independence or lack thereof of the judiciary in her country. I want to turn that quickly to role of prosecutors and their importance at human rights protection.

Respect for human rights also presupposes a strong prosecutorial authority and in charge of investigating,

prosecuting criminal offenses with objectivity and impartiality and the key aspects of international human rights law here is the duty to investigate. Under international human rights law, states have duties to investigate allegations of certain gross violations of human rights and in appropriate cases to bring the perpetrators of those violations to justice and to provide effective remedies for the victims or their relatives. These obligations arise for example in relation to violations of the right to life, to freedom from torture. These investigations must be independent, they must be thorough, they must be prompt and they must be effective. The prosecution services of course are essential in safeguarding these rights. An important document on this which is mentioned by the special rapporteur this morning is the U.N Guidelines on the Role of Prosecutors which recognizes the important role of prosecutors in protection of human rights and the duties that the prosecutors have in carrying out their functions impartially and objectively. It also places obligations on government not to create an environment in which prosecutors can carry out their functions with an intimidation, hindrance, harassment, improper interference or unjustified exposure to civil, penal or other liability. And a crucial provision in the UN Guidelines on Prosecutors is Guideline 15 which states the prosecutors should give due attention to the prosecution of crimes committed by public officials particularly corruption, abuse of power, grave violations of human rights and the other crimes recognized in international law.

A third pillar of the criminal justice system which I want to refer to is the profession to which many people here in this room belong, is legal profession. And I can perhaps address the will of the legal profession in human rights protection succinctly by saying that lawyers are human rights defenders. Even if it does not feel every day when the lawyers working always feel like they are human rights defenders but lawyers play an essential role in protection of human rights in many ways. And this is recognized by international human rights law. This law recognizes for example the right of effective and confidential access to a lawyer in detention within a reasonable time as an aspect to right to liberty. And the importance of access to a lawyer in detention in order to protect against ill treatment, the right to an effective defense as an element of the right to a fair trial and the importance of access to justice and right to an effective remedy which is also a right which the legal profession contributes to realization of. And these rules under duties of lawyers to protect human rights are recognized by the United Nations' basic principles on the rule of lawyers. And it is important that those principles recognize that lawyers have responsibilities to protect human rights. But it also affirms that states have an obligation to support the independence of lawyers arising from this important function that lawyers perform. They have an obligation to ensure that lawyers are able to perform all of their professional functions without intimidation, hindrance, harassment or improper interference. And that lawyers are not identified with their clients' causes.

I want to say very briefly that a civil society has a significant role to play within a democratic rule of law society and this is reflected in international human rights law. In rights to, in particular freedom of association, assembly and expression. And International Human Rights Law recognizes the particular importance of these rights in a democratic society. The Human Rights Committee has noted the existence of operational associations including those which peacefully promote ideas not necessarily favorably received by the government or the majority of the population is a cornerstone of a democratic society. The European Court of Human Rights has taken a similar line and has therefore emphasized the principle that only the most convincing and compelling reasons can justify restriction on these freedoms. We also have the United Nations Declaration on Human Rights Defenders which underlines the importance of participation of everyone in the development in discussion of principles and ideas concerning human rights under advocacy.

In conclusion, I want to make three general points about the value, perhaps, of International Human Rights Law and as a framework for addressing threats to the rule of law. The first very important point is that human rights are universal and they are not, I think it is widely accepted now, that human rights are not a western notion. They accord to all human beings in all societies irrespective of citizenship, culture, politics or religion. And the Universal Declaration of Human Rights which grants the Modern International Human Rights Law framework is a universal instrument accepted around the world. And I think there is potential for human rights law to provide a mutual framework within which difficult and sensitive and political issues can be discussed and debated and assessed in terms of this mutual legal framework. Second point is that international human rights law can help to address the argument which is frequently made that interference with the rule of law and is necessary to address some imperative public policy interests and whether that be the interest of security or the results of an economic crisis etc. Because International Human Rights has a very clear framework for when a restriction on particular rights may be permissible which rights are never permitted to be restricted under circumstances in which rights can be derogated in states of emergency and it limits these kind of limitations and derogations extremely strictly.

And the third point to make which perhaps will come to some of the presentations by the other speakers is that there is a system of enforcement and supervision of international human rights law which it is important that needs to be supported by national implementation but also needs to be used by all of us to make this International Human Rights Law effective. Thank you.

Moderator Baroness Scotland: Firstly I say thank you very much for that timely intervention. Now I am now going to turn to Prof. Osman Doğru who has specialized in constitutional issues in particular in relation to human rights and I think you, Professor now have 15 minutes until 12:40

Prof. Osman Doğru: Our topic is the "Protection of Fundamental Rights". Two concepts, Fundamental Rights and Protection. Truthfully, there are discussions regarding these two topics explicitly or implicitly in Turkey. These discussions take place mostly in the media rather than the academic world even the exact terminology is not used. First, I will explain my general thoughts about Fundamental Rights and then I will try to make certain evaluations regarding the protection of fundamental rights especially in Turkey.

The conflict regarding the source of the Fundamental Rights is a conflict of a very long period. The conflict of natural law and positive law as you all know. Is natural law the source of the fundamental rights? If we resort to Antigone and Sophocles, they have agreed that there were natural laws above the laws that the king had laid down. When the 20th century had arrived and when the second half of the 20th century had passed, we believed that this contradiction was slowly ending because we actually have witnessed the codification of fundamental rights and civil rights in the international arena. Although the emergence of the codification does not root back for a long time, if there is a text in front of you which lays down what is human rights it will comfort you and you will take action. Another conflict regarding the source of the fundamental rights is the national-international law conflict. I don't want to dwell on whether this conflict is similar at European or international level, The issue I want to emphasize is the recently held Twitter decision of the Supreme Court. One of the most prominent critic regarding this decision is that it is not national. How can one understand whether a decision is national or not? First of all whether the decision is based on national law and secondly whether it contradicts the national benefits have to be taken in consideration. If national law is not the source of the decision it means that international law is. Is it not the duty of the Supreme Court to apply international human rights law? This duty derives from the term "State which is respectful to human rights in the Art. 2 of the Constitution, from the provision referencing to the supremacy of international law in Art 90 of the Constitution and lastly from Art 148 of the Constitution clearly stating that the rights under the scope of International Human Rights. Therefore we have done the discussion regarding national and international law and we are pursuing it. This shows that every State will pursue such discussion by internalizing it. We have a bill stating the content of the human rights, fundamental rights actually. Bill of rights and freedoms exists in the European Human Rights Convention, Universal Declaration of Human Rights, International Covenant on Civil and Political Rights, United Nations and other documents. This bill contains many rights such as Right to Live, Freedom of Speech, Right to a Fair Trial and Property Right. However we realize that there is a longer bill which contains the violations rather than the rights itself meaning that violations against such rights and freedoms are widespread. I am a professor, an academic who prefers to talk about these violations rather than the freedoms. For example, we have witnessed unsolved murders, death under custody, torture under custody, losses under custody in the 90s. Thank god these do not exist today. But today our children, youth are killed, gone blind and injured because they were hit by a gas capsule in their heads during meetings and demonstrations. It seems to me that even though the types and number of violations have changed infringements still continue.

Indeed one of the most important issues in the 90's was long detention period, they continued for 30 to 45 days. This period was long especially for crimes that fall within the scope of State Security Courts. When I was a student, the detention period was 90 days under the military regime therefore there was an improvement in the 90's compared to us. Of course long detention period meant invitation to torture. Today, fortunately detention periods have shortened and tortures under custody is nearly non-existent if not disappeared completely. If torture is performed under custody, records can be found in the police office. For example, a footage about a woman being beaten was reflected in the press, meaning that these events can be identified. These are good things. However, issues regarding custody in a prison are still going on. Protestors taken away, people being insulted and hit during the capture period before custody are also reflected in the press. Of course these issues are not judicialised. Fortunately, State Security Court no longer exists. There used to be a military judge in the State Security Court. The Human Rights Court ruled against the State Security Courts in the Incal case

stating that it was against the right of fair trial and thus it was abolished. We are content about this. However other claims regarding the violation of the right of fair trial was raised. For example, the falsified evidence and the restriction of right to defence. It is too soon to talk about these issues since they are not still finalized. Our list for bill of rights and individual rights are long, however the list of violations are longer. There are more types of violations than rights. We cannot disregard the violations regarding freedom of speech. As Ms. Karakaş has emphasized in her speech before, in reference to the Dink case, the necessary measures have not been imposed yet. The recognition of the rights and freedoms took place in constitutions and international documents. In the 1924, 1961 and 1982 Constitutions the rights and freedoms took place with different kinds of protection regimes. But were they really protected? What happened in 1987? Turkey authorized the right to individual application before the European Commission of Human Rights. Thus, Turkey took a step to see its own picture in the international arena. In other words, Turkey allow the Commission, the ECHR to take its picture and the Strasbourg bodies became tired of taking pictures. And then, they said “take your picture yourself”.

With the 2010 referendum, the right to individual application was vested before the Supreme Court which can be deemed as a revolutionary act. It is a silent revolution as I stated in an article published in Radikal. At that time discussions regarding this matter was not made enough but the consequences will be seen in time. At that time the alleged claim was that, the reason why the right to individual communication was vested before the Supreme Court was to delay the process of applying to the Human Rights Court. Further, the Supreme Court also wants to present itself as an efficient remedy. I know this because after the referendum in 2010 in this two years I worked very closely with the Supreme Court. We organized many seminars with the Supreme Court regarding the “Empowerment of the Higher Judiciary” project. I had the chance to present my thoughts during the enactment of the by-law. The Supreme Court of course has the concern about being an efficient remedy but will it make it through? On one hand, the internal pressure directs to postpone the problems because of the politics. It is very natural that one does not want to be kept responsible as a politician. But on the other hand, the Supreme Court is a permanent and detached institution. It has the duty to provide protection and stability of law. The Supreme Court will probably struggle between the efficient remedy and deleterious effect. The Supreme Court has concluded approximately 250 decisions until today, most of them being consisted of inadmissibility. The Supreme Court has a close interpretation regarding the inadmissibility conditions, meaning that it also closely interprets the rights of the applicants. Onurhan Solmaz can be given as an example regarding the admissibility conditions. Onurhan Solmaz is a transsexual and he is living in İzmir. One day an article in the newspaper was published stating the cleansing of transsexuals and sending them away from İzmir by the police has been a good move, especially during the Expo 2020 conflict. The applicant applied before the local court, more precisely the prosecution office, claiming that his right to privacy was violated. The prosecution launched an investigation about the writer and claimed that the news was inciting to hatred and hostility between genders. The investigation was concluded towards the freedom of speech and the prosecutor declared to proceed no further. The applicant applied to the Supreme Court under the right to individual application and the Court considered the application as an infringement of the applicant’s right to fair trial, but not as the infringement of the right to privacy. He concluded by stating that no violation was found. What I am trying to say is that the understanding of the Supreme Court about human rights will progress slowly with the criticism. Indeed, there is second issue that I want to address especially before two judges of the ECHR. Is it possible for the Human Rights Court to give supremacy to the applications finalized by the Supreme Court, so that we can observe the performance of the Supreme Court. Thank you.

Moderator Baroness Scotland: Thank you very much indeed. That’s a perfect way to Professor Lemmens as European Court Judge

Prof. Paul Lemmens: Thank you very much Madam Chair and ladies and gentlemen. Let me also like most of the other speakers thank the organizers but also congratulate them for taking up their responsibility, the responsibility of whole bar, I would say in looking at difficult times or in difficult times when justice and rule of law are in trouble. I think it’s a very good initiative.

I would like to say something about human rights protection at the domestic and European level. I will look at the two systems of protection from the point of view of the European Convention on Human Rights and from the point of view of the European Court of Human Rights’ case law. I will do that in my personal capacity, I cannot say that whatever I am saying here this is representative of the European Court of my colleague issue

will certainly agree with that. My approach will be based on the idea of the shared responsibility as it has been expressed many times by our own court and I quote from a recent judgment by virtue of article 1 of the Convention, the primary responsibility for implementing and enforcing the guaranteed rights and freedoms is laid on the National Authorities. The machinery of complaint to the European Court is thus subsidiary to national systems safeguarding human rights. And this subsidiary character is articulated in the number of articles of the European Convention. In the future, this subsidiary character of the European Protection and the primary responsibility of national protection will be part of the Preamble of the European Convention on Human Rights. That new paragraph will be included in the Preamble through a new protocol to the European Convention which has already been adopted last year but which is awaiting ratification by all 47 Member States.

Let me start with the human rights protection at a domestic level. Primarily the role for domestic courts. This is a fundamental guaranty in itself, the right to an effective remedy at domestic level. The court has had many times to deal with the question whether or not individuals did have such a right, whether they could bring human rights complaints before a domestic organ that offered an effective to remedy. An effective remedy means that there’s a possibility to bring a complaint before a body that that body is able to deal with complaint and it is also able to grant appropriate relief. Effectiveness does not mean that you necessarily win your case. It means that the organ competent to examine the complaint has sufficient powers to grant relief and that the procedure offers also sufficient guarantees. And above all it should be an independent body therefore preferably but not necessarily a judicial body. And the last element I would also like to say that the effectiveness depends on the speediness of the remedy. It is not inconceivable that the adequate nature of the remedy can be undermined by its excessive duration. On the one hand, you have this right to effective domestic remedy and on the other hand if there is a such a domestic remedy it helps the state because then there is another requirement in the Convention that says before you can complaint to the European Court, you have to exhaust the available domestic remedies. So this admissibility requirement for applications to the Strasbourg Court is based on the assumption that individuals do enjoy international system the right to an effective remedy. Why is there this admissibility requirement in order to make it possible for the domestic authorities to put meters right through their own legal system? The obligation to exhaust domestic remedies means in essence two things; you must go through the national system if necessary all the way up to the highest court to exhaust the domestic remedies and secondly, this is sometimes forgotten, you must also invoke fundamental rights while you are doing that. You cannot say at the end of the whole domestic proceedings without any thought about human rights and say ‘there is still Strasbourg’ then it’s too late. You must have thought of fundamental rights not necessarily those of the European Convention perhaps those of the of the domestic constitution but you must think them and even more invoke them before you will be able to make a complaint to the European Court. There may be sometimes circumstances that absolve an applicant from the obligation to exhaust domestic remedies. For instance when it is clear that you have no chance of winning your case when you are going to appeal if there is a clear case law, you should not do as others and get a judgment that clearly will be unfavorable to you. It could also be Işıl has already pointed to that proceedings and I have also repeated it already that effective remedies are no longer effective because of the long duration of the proceedings.

Now let me turn into the situation in Turkey and our colleague has spoken about the Constitutional Court under its new powers and this mechanism has already been evaluated by the European Court in Strasbourg and more specifically by a decision of 30th of April of 2013 in the case of Hasan Uzun v. Turkey. It was the first time that the Constitutional Court mechanism came before our European Court and the European Court examined whether the domestic remedy was accessible to individuals, the answer was “yes”, whether the Constitutional Court had enough powers to effectively examine complaints: “yes”, so was again “yes”. It also examined what the scope of the Constitutional Court’s competence was and it found that the Court could examine whether there had been a violation of fundamental rights. And it could also provide a redress specifically with respect to violations committed by judges it could decide that the case to be re-opened or it could also decide that compensation be awarded. European Court also found that the number of judges serving at the Constitutional Court seemed sufficient to deal with the number of applications that of course remains to be seen where this is still the case and where the Constitutional Court will, not like the European Court in Strasbourg, become a victim of its own success. Finally the Court in Strasbourg said about the scope and the effect of the Constitutional Court’s decisions. These decisions are binding. They should be respected by all authorities in the country and a priori there is no question that will not happened because in the past Constitutional Courts judgments have been respected even in politically sensitive issues. So the conclusion was that time; this is an effective domestic remedy and it must be exhausted before individuals can come to the

European Court in Strasbourg. Mr. Uzun had not done that therefore his application was declared inadmissible but after having said that the European Court added a word of caution. This is only a provisional evaluation. The Court emphasized that it retained its ultimate power of review in respect of any complaints submitted by applicants who in the future would have gone through the Constitutional Court procedure and it then reserved the right to examine the consistency of the Constitutional Court's case law with its own case law to conclude whether or not the Constitutional Court indeed provided an effective remedy.

This is a very important development, this Constitutional Court mechanism here in Turkey and I will come back to that in my conclusions. Let me say something secondly about human rights protection at the European level. I don't think that I should say too much about the role and the competences of the European Court of Human Rights. I would just like to underline that the European Court exercises a judicial supervision. Its task is not to take the place of the competent national authorities and to decide the original claim anew but rather than I would say simply to review decisions that have been taken in the light of the European Convention. Nevertheless I will of course not deny that this role of the European Court is not an essential one. That role is an essential one. In individual cases the intervention of the European Court can be highly important where domestic courts have not done their work properly or their decisions have not been properly implemented. And on a more general level the European Court's interpretative role is important. The role of the European Court is to set up an European Standard, minimum standards applicable in all 47 Member States. And Róisín has indicated to defected Human Rights Standards provide a neutral framework. I think that is very important. It is not a local court that may be subject to all source of influences that sets up standards. It is a European Court far away from the political disputes in individual countries that decides what are the Pan-European standards.

I would like to say that the European Court, of course, handle down may many cases that might be relevant for our discussions here on the situation in Turkey. As a judge of the European Court of Human Rights I have a sort of obligation of reservation and I find it inappropriate to express an opinion on what is currently going on in Turkey. But I looked at the case law of the European Court and I found number of cases, there are many cases that could be relevant for the situation and I would just like to go through a number of cases without many comments. A case *Sovtransavto Holding v. Ukraine* first on the independence of the judiciary which involved proceedings before a Commercial Court was in Ukraine involving a Russian company which was the applicant company before the European Court. The European Court noted that have been numerous interventions by the executive including the President to the courts, the domestic courts urging them to defend the interests of Ukrainian nationals. The European Court found a violation of article 6 on the right to an independent court. Secondly a case against Russia this time *Kudeshkina v. Russia* about a judge, a person who was a judge about more than 18 years and who was appointed to sit as a judge in an high profile case concerning abuse of power of a police investigator. And at a given moment, this person, this judge was removed from the case. She complained to what we would called High Judicial Council about pressure put on her by the President of her court. That complaint was dismissed. Into the country disciplinary proceedings were started against her which ended in her being removed from the judiciary because in the meantime in three interviews she had criticized the political manipulation of courts. The European Court found violation of that person's right to freedom of expression. I would like to quote something from the judgment. (Where is it? Yes.) Her interviews referred to a disconcerting state of affairs and alleged that instances of pressures on judges are common place and she said that this problem had to be treated seriously if the judicial system wants to maintain its independence and enjoy public confidence. This was one of the main elements for the European Court to find this was a very important issue of freedom of expression. Then about the neutrality of civil servants and public services. A judgment of 2008 in the case of the *Georgian Labor Party v. Georgia* about the political party that participated in the parliamentary elections that it not get enough votes to get over the threshold therefore was no longer represented in parliament and then complaint to local election commissions. The European Court found, of course the complaints were dismissed, after there was then the application to the European Court. The European Court found that the possibility to obtain redress at the domestic level was in fact not a real one because of the composition of this electoral commissions. Where there was a clear majority of people who had direct links with the existing government, the government in power and the majority party. And the Court found that this was a violation of the right to be elected. And it is interesting to note that in this judgment the Court also said that it has often underlined the necessity to maintain the political neutrality of those civil service, judges and other persons in state service who exercise public authority so is to ensure that all citizens receive equal and fair treatment that is not vitiated by political considerations.

I don't have to mention cases about criticism by journalists, by opposition parties in the area of political speech or debate there are numerous judgments including for instance criticism on heads of state or government where the European Court has always emphasized if you are in politics you should stand criticism. If you can't stand the heat, stay out of the kitchen. Especially also if you are in power, you should exercise restraint in reacting to criticism. Do not for instance use the criminal system so that criminal sanctions are imposed on those who criticize political actions. Peaceful demonstrations also a number of judgments about reactions to political demonstrations because of the lack of time I would not get to it. I would like to just indicate that very recently a case relating to demonstrations has been referred to the Grand Chamber of the European Court Human Rights that was about the farmers in Lithuania who had blocked major roads during three days. There was a dispute with the government on farming prices, price of agricultural products, finally they got the settlement with the government but then afterwards the government put in motion the criminal mechanism and those who had participated in the blockade were convicted and they received sentences which later were suspended and here again the Chamber of European Court found that the authorities should have shown the bigger degree of tolerance towards the disruptions during protests and that criminal proceedings were not a proportional response. The Chamber found a violation of the freedom of association but it was with a majority of 4 against 3 and this is probably also one of the reasons why the filtering panel of the Grand Chamber has decided to accept this case for a review by the Grand Chamber. I could go on and on but we do not have the time I would like to come to some conclusions. An effective judicial protection is not only a requirement under human rights law in particular under the European Convention on Human Rights. It is also an important element of the rule of law. And the European Court itself has developed quite some ideas on what the rule of law is applicable to the legislature the executive and also to judiciary and the functions of the judiciary. What has the European Court said about the rule of law for instance that the rule of law implies a right of access to courts for adjudication of disputes including disputes with public authorities? It implies structural and procedural guarantees in particular judicial independence and separation powers. And finally it implies a respect for the binding force of judgments, a right to obtain the execution of judgments.

The effectiveness of the protection of human rights depends as I've said in the beginning in the first place under domestic courts. In Turkey this means in a very special way on the Constitutional Court. The decisions of the Constitutional Court however remain subject to the European supervision by to Strasbourg Court. I would like to say that both courts, the Constitutional Court and the European Court serve the same purposes and can mutually reinforce each other. The Constitutional Courts can reinforce, can help the European Court by setting things straight at the domestic level. I do believe that the European Court can assist the Constitutional Court by offering its supranational guidance as to the interpretation of fundamental rights. I read a speech given by the President of the Constitutional Court some weeks ago. In which I saw and read an expression of a deep commitment to the cause of human rights and of a sense of responsibility of the Constitutional Court vis-a-vis Turkish citizens. And in distance I feel very much sympathy for the Constitutional Court and I wished it firmness, wisdom and undoubtedly also some creativity. Thank you.

Moderator Baroness Scotland: I want to thank our there contributors very much because of course we had the general and specific relation to Constitutional Court last but not least the European Court of Human Rights. I have this period to able you to have a contribution to the debate. We have been asked four questions from the audience so far I am just going to address them to each of our three speakers to see which wants to make a contribution. The number of them had been directed basically to Judge Lemmens but I take into account the strictures that he indicated just at the end of his remarks, a degree of specificity in relation to Turkey may not be entirely wise.

The first question that were asked is International Human Rights texts places obligations on States not only to respect fundamental rights and freedoms but also to take measures to prevent violations and to show a protective environment. It means in modern theories of human laws, States are not supposed to be inactive with respect to human rights. Accordingly, how can States be impaled or obliged to take action by international organizations, NGO's and the national and international community to take necessary measures in any effective manner? I don't know who wants to go first on that maybe Róisín.

Róisín Pillay: Well that's a very big question and it's a practical question I think which is a good thing. Well I think the first point is that this is a measure of national implementation and which needs to be addressed as a national level by all of the different actors, for the public authorities, for the executive to understand the

full extent of their responsibilities and to take positive measures and to prevent violations, to protect against violations. It is extremely important that those positive measures be put in place for obligations under the European Convention and the other instruments. Civil society has an important role at the national level in holding government to account for those obligations. I think through persuasions and advocacy with government and then lawyers of course also have a responsibility through litigation of these issues in the national courts. So this is a collective exercise, I think, for a society to hold government to account within the national system and for the full range of its obligations to protect human rights then of course through the international mechanisms but they are very much the second step. But there is also I think a role for civil society, for the legal community and in the international supervision processes that they are, not only the European Court, of course, but also the periodic reviews by the United Nations Treaty Bodies for example the special procedure such as the special rapporteur on independence of judges and lawyers. But she is only one of the many special procedures that exist in the UN to supervise the respect, the protection and the fulfillment of States' human rights obligations. And these are all processes in which civil society and the legal profession can engage provide their analyses of how governments fulfill their obligations.

Prof. Osman Doğru: Of course strong national systems ease the Court of Human Rights' job, load less work on it. Strong civil society, strong national authorities, more precisely annihilation of infringements where they occur may brought stronger results. For example, I remember a member of parliament in Turkey in mid 1990s. He had unfurled a banner in front of the Ministry of Interior. He was saying that there is torture in this workplace. The public opinion turned to him asking where torture is. Actually, everybody was aware of the torture in police stations, prisons. They asked him where the torture is. So, Manisa children incident has occurred. Very young people have been tortured under surveillance. Thus, an awareness was created. National system of course might be always effective but might not be protective to everyone. Hence, I suppose that there is always a need for international system and international minimum standards. Because some powerful groups within national system may concentrate on some particular rights and freedoms. However, international system, of course national system should be the same, international system seems to be more objective and treat more equally.

Prof. Paul Lemmens: Yeah I would just like to add something about the possibility of an international control on whether domestic authorities have taken measures or not, the positive obligation issue and I would like to do that by referring to a judgment that I have not yet referred to, a judgment against Turkey which was handled down last year on the 16th of July in case of Abdullah Yaşa and Others. This was about demonstrations that had taken place in Diyarbakır where violence must be used on the two sides. Police used tear gas and the applicants, then 13 years old was injured in the head by the tear gas grenade. He brought in the end an application to the European Court which found the tear gas was not simply being used but tear gas grenades were launched at the demonstrators. And the Court found that after having analyzed all the elements of the case that it was not established that the use of force against the applicant had been an appropriate response to the situation in the light of the requirement not to use or not to apply ill treatment to individuals. That is about interference by the domestic authorities in the rights of an individual. But the Court went on and again spoke about the positive obligations of the Turkish State and it has noted that at the time of the event, I am quoting from the judgment, Turkish law lacked any specific provisions governing the use of tear gas grenades during demonstrations and did not lay down any instructions for the utilization by the police forces. The Court notes that in the meantime a circular setting out the conditions for use of tear gas was issued by the Director General of Security. Nevertheless the Court considers it necessary to reinforce the guarantees on proper use of tear gas grenades in order to minimize the risks of death and injuries stemming from their use by adopting more detailed legislative and/or statutory instruments. It was mentioned by the Court in the part dealing with the execution of its judgment. It is about prevention of further violations in the past through the setting up of a sufficient, legal, legislative regulatory framework and that's about positive obligations this follows from the judgment of the Court supervision of the execution of this part of the judgment is in the hands of the Committee of Ministers of the Council of Europe. And I think international human rights law and international supervision can also contribute to respect to the fulfillment of positive obligations of States

Moderator Baroness Scotland: I think I am afraid we are running out of time with everyone's permission, I am going to merge three questions remaining into one and if I can ask comments to be as crisp as possible. Because I think otherwise our audience may give up the will to leave. The three questions are released that's concern being express by the number of Turkish officials, high level ones, judges, governmental institutions, people who have been removed from their office without any form of a process, it is alleged. Secondly there

is an issue about how you preserve the minorities will against the majorities. How do you make that balance? And the last is since Turkey is a part of the European Convention on Human Rights, it's bound by its provisions,. what do we about the fact, it is thought by some that Turkey is non-compliant with ECHR decisions. and all their measures that can properly be taken in order to oblige compliance? So three questions, almost impossible to answer and you have about 60 seconds each. Who wants to go first?

Prof. Osman Doğru: The issue of HCJP (High Council of Judges and Prosecutors), situation of judges... In HCJP, there was no dismissal of judges. Only removals, displacements of workers, in other words people from its secretariat, was in question. I suppose it is possible to consider this as a step back from the thing which has been earned or wanted to be done through 2010 Referendum. Perhaps it is possible to see that, this will pose more problems in the context of independence and objectivity. I think there is one other important point, the elections for HCJP a few months later I suppose on September or October. I skip the second question. Why Turkey does not accommodate to execution of Court of Human Rights decisions? If it is requested from Turkey to accommodate to Court of Human Rights decisions presumably, that will be helpful to remind Turkey provision number 46, paragraphs 3 and 4. In other words. It would be beneficial to remind them by saying you are not respecting Court's decisions. Of course, this is a political process. However, that provision, those paragraphs have never been implemented. As far as I know, they was not implemented about any country.

Prof. Paul Lemmens: I will be short on these three questions about the removal from office of judges and prosecutors, I do not have to add much do what I said already, there is enough case law of the European Court of Human Rights that indicates that individual judges can invoke violations of their fundamental rights, freedom of expression perhaps, perhaps during the process the right to a fair trial in cases of removal from office. I'm not going to say anything about the current situation. Second protection of minority against the majority it is interesting that this question is being raised. I would like to note that in the case law of the European Court, there is very often a reference to a wording in the Convention that is the Democratic Society. Because interferences with human rights can be justified only if they are necessary in a democratic society and what characterizes a democratic society is not so much that you have rules that make it possible for majority to win always because it has the majority in parliament what characterizes a democratic society is that all people have their place in a society and that there is also respect for the minority which means that you have to have dialogue rather than imposing the will on a minority. Finally about non-compliance of Turkey with judgments of the European Court of Human Rights, Turkey is not the only country that have some problems with complying with judgments of the European Court and as you have indicated quite rightly there is article 46 of the Convention which gives the power to the Committee of Ministers, I have also already spoken about that, to control in each case whether the national state has taken the measures of execute a judgment of the European Court. It's a sort of political peer review by governments among each other. But this is in fact not the only thing. It is the main competence within the Committee of Ministers of course but it is possible that another applicant in a new case will bring a similar complaint to the European Court of Human Rights and then although European Court will have to examine that new complaint and give a judgment on that new complaint it will be clear from its judgment whether or not there has been an improvement compared to the first judgment and whether that judgment has been executed. The Court cannot do more, it does not have a police corps at its disposal. It is not the 'European Gendarme' but it can simply indicate implicitly that may be a judgment that has not yet been executed.

And last but not least Róisín...

Róisín Pillay: I will be very brief if I can for the first question I think it's already being well addressed and the second is a question regarding protection of minorities. I think this is being one of the great successes of the European Court which has jurisprudence such as developed on the protection of various vulnerable groups. There is often appliance part in national systems on one or more minority or marginalized groups. The Court's jurisprudence has been particularly important in this regard. And to bear in mind, there are also other treaties. There is the UN Convention on the Elimination of Racial Discrimination for example and on the Convention on Women's Rights, there are number of other treaties that also protect against discrimination against particular groups. The question of I want to address in a little more detail is in regard to the execution of judgments of the European Court. I think as Professor Lemmens said, this is a problem to right to whole Council of Europe Region to recognize that one the issues needed most attention I think within the European Convention System is making execution of judgments more effective and more reliable.

But I think it's important to point out there is both a national aspect and a super-national one. It is the Committee of Ministers that is responsible for the supervision of execution of judgments. But the execution of the judgment itself is a process that takes place nationally and I think a lot can be done in pushing and place a national system following a judgment of the Court. Of course there should be a processes that takes place once there is a judgment against the State that allows the national system itself to see what measures are needed for implementation; what general measures whether there is a need for new legislation for example and that is the process which at its best, should include Parliament, should include civil society, should allow for the government to receive submissions from concerned people, from civil society as to what measures should be taken and there should be a predictable process which then and can resulting an effective full implementation of the judgment at the national level before it even comes to supervision of the Committee of Ministers.

Moderator Baroness Scotland: Thank you very much. I thank each of my speakers for rapidly responding to those challenging questions. Thank you very much.

Ana Konuşma / Keynote Speech

Baroness Patricia Scotland

Lordlar Kamarası, İngiltere Ülke Önceki Başsavcısı
House of Lords, Former Attorney General for England & Wales

Baroness Scotland: Herkese iyi günler. Konuşmama başlarken öncelikle bu sempozyumu organize edenlere gerçekten teşekkür etmek istiyorum. Çünkü bu konferans adalet, hukuk devleti ve insan hakları konularını irdelememiz için bizlere ilham verici ve harika bir fırsat sunuyor. Etkinliğin zamanlamasının da sıra dışı olduğunu belirtmek isterim. Bunu söylerken, sadece burada Türkiye’de son dönemde yaşanan güçlükleri düşünmüyorum aynı zamanda dünyada da birçoğumuzun hukuk mesleğini tercih ederken öngöremediği güçlükler yaşıyor. Burada konuşulan konulara ilaveten sadece farklı birkaç konudan daha bahsetmek istiyorum. Önceki oturumlarda çok değerli katılımcıların ustalıkla anlattığı hukuk devleti konusuyla ilgili aynı hususlar tekrar etmeyeceğim, çünkü özellikle öğleden önceki oturumda dile getirilen konuların hepsine en basit ifade ile katıldığımı belirtmek isterim. Dolayısıyla, bunları tekrar ederek sizleri sıkmayacağım için rahatlayabilirsiniz.

Yine de halihazırda bahsedilen birkaç konu hakkında sizleri düşünmeye sevk etmek istiyorum. Bu konular, hukuk devletinin ve kamu menfaatinin koruyucuları sıfatıyla hepimizin topluca ve bireysel olarak üstlendiği roller üzerinde bazı doğrudan sonuçlara sahip. Çünkü bence hepimiz tek tek bu konferansa gelerek kim olduğumuzu tanımlıyoruz. Umuyorum ki hukuk devletinin esasını teşkil eden temel ilkeleri bir arada tutmak ve korumak üzere birbirimizi teşvik ederiz ve aynı zamanda bu hukuk devletinin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğine önemli katkılar sunarız.

Bizler sık sık hallettiğimiz ya da halletmekte başarısız olduğumuz hukuki meseleler açısından bizlerin farklı ülkelerinde yaşayan vatandaşların gerçekte karşılaştığı adaletin kalitesi hakkında belirleyici oluyoruz. Eylemlerimiz ve ihmallerimiz hukuk devletini oluşturan parçaları teşkil ediyor. Ve, sanırım, ne yaptığımızın mahiyeti ve bunu nasıl yaptığımız ve kendi aramızda var olan anlayış hiç bu kadar önemli olmamıştı. Çünkü nezaket sadece bir kelime, kavram ya da arzulanan şey değildir, nezaket bir gerekliliktir. Kanun koyucu, bağımsız, adli ve hukuki mesleki görevimizi ifa ederken sergilediğimiz ortak çaba adalet tadını ve acısını veren bir çeşnidir. Sanırım, bazen bu böyle değilmiş gibi yaptığımızda işler daha kolay olur, çünkü bu görevi ifa etmenin yükleri bazen meşakkatli ve zorlayıcı olabiliyor ve bizleri, daha az adil olan ancak daha hızlı ve siyasi açıdan daha kolay olan çözümlere yönelik iştah karşısında sesimizi yükseltmeye zorluyor. Ve hepimiz biliyoruz ki gerçek bir profesyonelin karşısındaki sınav sadece konunun iyice kavranmasından ibaret değildir, aynı zamanda başkaları onu daha kolay ve rahat bir seçeneğe yönlendiriyorken verdiği hükme güvenebilme cesaretini göstermektir. En nihayetinde konu bir tercih meselesine bağlı, hukuk devleti ilkesini daha iyi destekleyecek ve aydınlatacak seçeneği mi tercih ediyoruz, yoksa diğerini mi? Bence hepimiz bunun gerçekten bir tercih meselesi olduğunu kabul etmeli ve yaptığımız tercihlerin her birimizin küreselleşmiş yeni dünyada tecrübe edeceği demokrasinin kalitesini belirlediğini bilmeliyiz. Bu teoriler ve ilkelerin ülkelerimizdeki insanlar için ve onların adaletin gerçek ve somut bir şey olduğunu tatma, hissetme ve görme ihtiyaçları için sunduğu sonuçlar karşısında, bu salonda çoğu hukukçunun sevdiği bize has olan entelektüel jimnastiklere odaklanmak bazen inanılmaz çekici gelmektedir. Çoğunlukla insanlar bu ihtiyaçlarını bizler üzerinden gidermektedir. Sanırım dünya gerçekten bir dönüm noktasında, eminim bu cümle tarihte defalarca tekrar edilmiştir, ancak karşı karşıya olduğumuz bu dönüm noktası daha öncekilerde biraz farklı görünüyor. Her bir ülkenin kendi yargı dairesine ilişkin tercihlerinin sonuçları artık sadece kendi sınırları içerisinde kalmıyor, aynı zamanda 24 saat boyunca birbiri ile bağlantı halinde küreselleşmiş yeni dünyada da hissediliyor ve yankılanıyor. Her bir istikrarsızlık ya da adaletsizlik sarsıntısının yarattığı acı, başka bir ülkede ilgi ile tüm bu yaşananları izleyen insanlarca da hissediliyor. Bu sebeple, hukuk devletine ilişkin ortak anlayış, devlet hakları ile bireysel haklar arasındaki yeni boşazlardan geçtiğimiz bugünlerde olduğu kadar hiç önemli ve gerekli olmamıştı. Bu, istikrar, refah ve iyi yönetişimin temel taşıdır. Bunu korumamız ve hatta kıskançlıkla korumamız gerekiyor.

Dünden beri hakkında dikkatle konuştuğumuz insan hakları mevzuatı ve maddelerin ufak ayrıntılar, anlamları ve sonuçları hepsi çok büyük öneme sahiptir. Ancak bunları yaratan arka planın da kabul edilmesi gerekiyor. Bugünün hukukçuları olarak yeni milenyuma uygun yargısal ilkeleri oluşturmaya çabalarken 1945’teki yapının oluşturulmasından bu yana yaşanan değişikliklerin de sadece göz önünde bulundurulması değil, üzerinde adamakıllı düşünülmesi gerekiyor. Bugünkü zorluklar geçmişe göre daha yoğun çünkü hayatımızın hızı çok yüksek ve vatandaşlarımızın birbirleri ile olan bağlantıları çok daha fazla yoğun ve doğrudan. Birbirimiz ile yakından bağlantılı ve birbirimize bağlı olduğumuz bu yeni durum gereği karşılaşılan güçlükler hem makro hem de mikro seviyede inanılmaz derecede birbirleriyle benziyor. Bu yüzden, eşit muamele, sadece belirli bir ülkenin vatandaşları tarafından ve arasında ve ulusal yapıların talep ettiği sadece spesifik durumlara yanıt vermek için oluşturulan ulusal kurallara göre talep görmüyor, aynı zamanda televizyon ekranlarında, radyolarda ve daha önemlisi internette yansıtılan ve avantaj sahibi insanların tadını çıkardığı muamele standardını tecrübe etmek isteyen uluslararası vatandaşlar arasında da talep görüyor. Çoğunlukla kendi ülkelerindeki ile benzer konularda başka ülkelerdeki kardeşlerinin tabi olduğu ve yönetildiği standartlar ve kuralların kendi ülkeleri, bölgeleri veya gruplarındakilerden neden bu kadar farklı olduğuna dair insanların sorduğu sorulara artık sadece “çünkü onlar onlar” ve “bizler de biziz” demekle yanıt verilemez. Tüm dünyada insanlar bunun neden böyle olduğu sorusuna ve avantaj sahibi kişiler arasında mı yoksa dezavantajlılar arasında mı oldukları sorusuna daha tatmin edici cevaplar talep ediyor. Hukuk devleti ilkesinin temelinde “neden” sorusunu sorma ve tatmin edici bir cevap alma hakkı yatmaktadır. Auschwitz kampından sağ kurtulan İtalyan kimyager ve yazar Primo Levi kampta geçirdiği korkunç günlerde bir gün muhafızlardan birisine “Neden?” diye sorduğunu anlatmaktadır. Levi bu soruyu düşünmeden ağızından kaçırmıştır, çünkü tek bilmesi gereken buydu. Muhafız ise onu bir kenara itip sadece şunu söylemiştir: “Burada neden yok!” İşte bu neden sorusuna sorma ve bir cevap alma hakkı adalet sisteminin ve onun bireylere sunduğu hukuk devletinin tam kalbinde yer almaktadır.

Adalet arzusunu ben biraz zor bir DNA’ya benzetiyorum, cinsiyet, ırk, din, yaş, cinsel tercih ve coğrafi konumdan bağımsız olarak neredeyse dokunduğunuz her ülkede birbirinin aynısı ve tüm ülkelerde kendini farklı şekilde açığa çıkarıyor. Bireylere itiraz ettikleri şeyleri meşru olarak sorgulama ve makul bir cevap alma imkanı veren adalet arzusu hem şeffaftır hem de herkes için eşit ölçüde mevcuttur. Arap Baharı’nın başlangıcından bu yana dünyamızda dalga dalga yayılan hareketin tam ortasında bu yer almaktadır. Çoğunuzun hatırlayacağı gibi, Arap Baharı, kendisine meyve satma ruhsatı aldırmayan rüşvet çarkından bıkan ve bu adaletsizlik karşısında herhangi bir kuruma ya da mahkemeye başvurarak çözüm bulamayacağını düşünen genç bir meyve-sebze satıcısı Tunus’ta korkunç bir çaresizlik içerisinde şehrin meydanında kendisini yaktığında başladı. Bana göre bölgenin tamamını yakan bu kıvılcıma hukuk devletinin eksikliği ve buna sahip olma isteği sebep oldu. Herhalde, insan ruhunun hukuk devletini ve bu fırsatı talep etmeden önce uzun ve uzak bir seyahati tamamlaması gerekiyor.

Kaçırdığım için üzgünüm ama dün konferansta Dünya Bankası’ndan gelen veriler sunuldu ve bu etkinlikte tartışılan konuların hepsi büyük öneme ve yankıya sahip çünkü hepimiz herkese eşit şekilde uygulanan açık ve belirli kurallara sahip olma ihtiyacından ve bunun gayrimeşru istisnalarının olmaması gerektiğinden bahsediyoruz. Tamamen bağımsız bir yargı sistemine sahip olmamız gerekiyor ve bu sistem meşru iddialarla önüne getirilen meselelerde korkuya kapılmadan ya da kimseyi kayırmadan ve ister siyasi ister başka nitelikteki uygunsuz nüfuzlardan etkilenmeden adilce ve eşitçe hüküm verebilmelidir. Kovuşturma süreci açık ve şeffaf olmalı ve yolsuzluk ya da uygun olmayan diğer düşüncelerle sekteye uğramamalıdır. Ve polis teşkilatı da gerçekten kamu menfaatini kollamalı ve bu yönde hareket etmelidir. Eğer hukuk devleti tezahür edecekse bunların hepsinin bir arada var olması ve birbirini desteklemesi gerekmektedir. Ancak hukuk devletini teşkil eden ilkelere sadece kamu kuruluşları ve yasal düzenlemelerin bağlı kalması yeterli değildir. Kendilerine devredilen yetkileri veya diğer yetkileri kullanan tüm kuruluşların bu şekilde hareket etmesi gerekmektedir. Çünkü bu adaletin nefes almasını sağlayan oksijendir ve bu olmadan ister demokratik seçim süreci ile olsun ister başka şekilde olsun iyi yönetim kesinlikle mümkün değildir. Az önce de söylediğim gibi, Dünya Bankası verilerinin ele alınmasından çok memnunum, çünkü bu veriler hukuk devletinin ve dolayısıyla iyi yönetimin devletlerin ekonomik sağlığı ve refahı üzerindeki etkisini açıkça ortaya koymaktadır. Verilere istinaden ülkelerin mali açıdan sağlamlığı ve ilerlemeye ve sürdürülebilirliğe önem vermesi ile hukuk devletine bağlılık seviyesinde doğru orantılı bir ilişki olduğu söylenebilir. İyi yönetim, sağlam ilerleme odaklı kalkınma ile omuz omuza ilerlemektedir ve birisinin eksik olması halinde uzun vadede diğeri de varlık gösteremeyecektir. Halihazırda elimizde mevcut deneysel veriler de bizi sadece tek bir yöne, sadece tek bir yöne götürmektedir. Yönetişimin hukuki yönlerine değil de mali yönlerine odaklanmak isteyenler içinse bu veriler hukuk devletine bağlılığın ne kadar önemli olduğuna dair harika bir örnek teşkil etmektedir. Birçok devletin endişeyle bütçelerini incelediği

küresel mali sıkışıklık tedbirlerinin yaşandığı günümüzde hiç kimsenin zayıf ve verimsiz yönetim ihtiyatsızlığı ile yolsuzluk ya da adaletsizlik dolayısıyla trilyonların gereksiz yere harcanmasına tahammül edebileceğini düşünüyorum.

Kendi yönettiğim oturumda süre konusunda sıkı davranmış bir moderatör olarak şimdi aynı davranışı kendime sergileyerek konuşma birazdan sonlandıracağım, çünkü sadece birkaç dakikam kaldı. Aynı zamanda, konferansta söz alan kadınlardan birisi olarak sempozyum ev sahiplerimizi de tebrik etmek istiyorum çünkü sempozyum boyunca bir cinsiyet dengesi gözetilmiş ve bunu fark etmek beni çok memnun etti sizlerin de bunu takdir edeceğinden eminim. Bunu söyledikten sonra eşitliğin hem erkek hem de kadın için aynı anlama geldiğini belirtmek isterim. Dünya Sağlık Örgütü'nün dünyada her üç kadından birinin ev içi şiddet ve istismardan etkilendiğini söylediği günümüzde hukuk devleti ilkesinin bir parçası olarak cinsiyet dengesinin önemi hiç bu kadar fazla olmamıştı. Ve, özellikle Nijerya'da son günlerde yaşananlar da değişim ihtiyacını gözler önüne sermektedir. Bu alanda bazı ülkelerde kaydedilen ilerlemelerin dikkat çekici olduğunu belirtmek isterim. Birçoğunuzun bildiği üzere kendi ülkemde ev içi şiddeti %64 oranında azalttık ve ekonomik maliyet olarak ülkeyi 7,1 milyar pounddan kurtardık. Bunu Avrupa'nın tamamında gerçekleştirebilirsek Avrupa'nın GSYİH'sını %21 oranında artırabiliriz. Bu demek oluyor ki, hukuk devleti ilkesi sadece akademik alanda etkiye sahip değil aynı zamanda elle tutulur somut ekonomik değere de sahip.

Konuşmamı sonlandırırken hepimizi biraz zorlu düşüncelere sevk etmek istiyorum. Hepimiz konferanslara gidiyoruz ve bu etkinliklerde öğrendiklerimizle yaptıklarımızla bir sürü yeni şeye boğuluyoruz. Bu konferansta yapmamızı istediğim şey şunu düşünmek olacak: "Bu konferans neyi değiştirecek? Bu konferans gelmeseydik yapmayacağımız olan neyi yapacağız bu konferans sonunda?" Bu salona baktığımda sizlerin sahip olduğu gücü görebiliyorum. Şunu kesinlikle aklımızdan çıkarmamalıyız ki eğer tercih edersek hukuk devleti ilkesini vatandaşların tamamı için gerçek bir duruma dönüştürebiliriz. Ancak bunu sadece hep birlikte başarabiliriz. Ve, umarım, hepimiz bunu tercih ederiz. 2015 Milenyum Kalkınma Hedefleri Çerçevesi içerisinde, hukuk devletini de yeni milenyum kalkınma hedeflerinden birisi olarak görmemiz sizce de harika olmaz mıydı?

Teşekkür ederim.

Well, good afternoon everyone. I want to start if I may just by saying a very genuine thank you to the organisers of this symposium. Because this conference is an insightful and powerful opportunity for us to explore the whole issue of justice, the rule of law and human rights. And it's an unusual and timely opportunity. Timely because of the challenges that are occurring here in Turkey but timely because our world is being challenged in ways that many of us did not reasonably anticipate when we entered into the legal profession. I just want to explore a few, additional issues to those which we have already discussed. I do not propose to reiterate all the points about the rule of law which have been so ably outlined by the distinguished contributors to the earlier sessions not least because I'm sure that became clear in our session just before lunch, I basically agree with them. So I think you can all be relieved on that score.

But I would like us to just reflect on some of the issues that we've touched on already. Because I think they do have some real consequences for the roles that we collectively and individually play as guardians of the rule of law and the public interest. Because that in my view is what and who each and every one of us by coming to this conference and participating one with the other who each of us are. It's my hope that we will not only encourage each other to hold fast the fundamental principles which underpin the rule of law but we will also together make a significant contribution to its development and its sustainability.

Often we, in response to the justiciable problems with which we deal or with which we fail to deal, we become the arbiters of the quality of justice which the citizens in our diverse countries actually receive. Our acts and our omissions are the stuff which the rule of law is made of. And the nature of what we do and how we do it, the understanding which exists between us, I think has never been more important. Because comity isn't just a word, a concept nor an aspiration; it is a necessity. So our collective effort in discharging our respective legislative independent judicial and legal professional duty is the Patna which gives justice its flavour and its poignancy. I think it's sometimes easier if we pretend that it is not so. For the burdens of discharging that duty can be onerous and testing, forcing us to raise our voices against the clamour for less just but more immediate and politically less challenging solutions. And as we all know that the test of a true professional is not just the grasp of their subject but the courage to trust their judgment when others would invite an easier and less arduous pass. And in the end it is a matter of choice; do we choose to do that which will better support and better illuminate the rule of law or do we choose not to? And I think it needs to be accepted by us all that it is indeed a choice and the choices we make will determine the quality of democracy we will each enjoy as part of our new globalized world. It's sometimes incredibly attractive to concentrate on the esoteric intellectual gymnastics that most lawyers in this room actually love as opposed to the consequences of what those theories and principles deliver for the people of our countries and their need to taste, touch and see justice is real and palpable. We are quite often the conduits through which they will do that. And I think the world really is at a turning point and this has been said many times in our respective histories but this turning point is somewhat different from those which have come before. Because the importance of the choices made by each country the jurisprudence developed within each is no longer limited in effect to the borders of their own country but will be felt and you will see its echo through the new interconnected twenty four hour globalized world. Each tremor of instability or injustice will feel its pain mirrored in the faces of those who watch or listen intently in another land. And it is for this reason that a common understanding of the rule of law has never been more important than it is today or more necessary as we navigate the new straits between state and individual rights. It's the foundation stone of stability, prosperity and good governance. And we need to guard it and guard it jealously.

The human rights legislation about which we've been speaking so intently throughout the last few days and the minutiae of the articles, their meaning and consequences are all of great importance. But the backcloth

which created them has to be acknowledged. The changes which have taken place since the creation of the structure in 1945 has not only to be noted but reflected upon as we, today's jurists, struggle to build a set of juridical principles fit for the new millennium. The challenges today are more intense than ever before because the pace of our lives is so much greater and the interconnectivity between our citizens so much more intense and immediate. Because of the very nature of our new interconnectivity and interdependence, they are whether on a macro or micro level shockingly similar. So parity of treatment is not just demanded by and between individual citizens in individual countries and according to national rules crafted to deal solely with the specificity demanded by national constructs but between international citizens who seek the standards of treatment which they see reflected on their television screens, radios and most importantly the internet and enjoyed by the advantaged. The questions they ask about why the standards and the rules by which they are judged and governed which relate often to similar issues in their own country, region or group are so different from those of their brothers and sisters in another country, region or group can no longer be answered by the simple repulse "because they are they" and "we are we". Citizens all over the world are demanding more coached answers as to why it should be so whether they are grouped with the advantaged or the disadvantaged. It is the right to ask "why" and to receive a satisfactory answer which lies at the core of the rule of law. Primo Levi the Italian chemist and writer who survived Auschwitz told a chilling story, of the time when he asked one of the camp guards the question "why?" He just blurted it out because it was the one thing he needed to know, and the guard pushed him aside and said simply "There is no why here". And that right to ask why, and to get an answer, is right at the heart of a justice system, the rule of law which delivers for individuals.

The thirst for justice is I think a bit like hard DNA, almost identical in any country that you touch and evident in different forms in all our countries irrespective of our gender, our race, our religion, our age, our sexual orientation or our geographical location. It is a thirst for justice which is transparent and equally available to all which allows an individual the opportunity to lawfully challenge that which is objected to and receive a reasoned response. That really lies at the very heart of the descent which has rippled through our world since the start of the Arab spring, which I know that many of you here will remember; started in Tunisia when a young fruit seller, frustrated by the corruption which prevented him from obtaining a license to sell fruit, and against which injustice there appeared to be no relief whether by way of application to an institution or court for civil law criminal, led him in utter desperation to take his own life in the most dramatic and devastating manner; setting himself alight in the town square. And for me the light and the spark that lit up the whole of that region was created by the absence of the rule of law and the desire to obtain it. I think the human spirit will only go for so long and for so far before it demands the rule of law, demands the opportunity.

We had the benefit yesterday, and I'm sorry I've missed it, of looking at the data that came from the World Bank and all the themes discussed during this conference have real importance and resonance because I think we've spoken about the need to have clear and certain rules which apply equally to all and from which there is no illegitimate exception. A robustly independent judicial system which fairly and justly adjudicates upon legitimate claims which are brought before it without fear or favor and absent of any improper influence, be it political or further or other form. A prosecutorial process which is open and transparent and not corrupted by impropriety or improper consideration. And a police service which truly is on the side of and acts in the public interest all need to be present if the rule of law is to reveal each dependent and supportive of the other. But it's not just the institutions of state governance and the regulation alone which need to adhere the principles upon which the rule of law is founded. All organizations which exercise delegated or other authority need to do so too. Because it's the oxygen which allows justice to breath and without which good governance, whether by democratic elective processes or otherwise, simply is not possible. And as I said just a moment ago I was glad that the World Bank data was explored because I think that data has charted the impact which the rule of law and thereby good governance has on economic health and well-being of states. From the data it is clear that there is a direct correlation between those states which are fiscally sound and progressively and sustainably so and the level of their adherence to the rule of law. Good governance goes hand in hand with sound progressive development and neither in the long term can live for long without the other. And the empirical data currently available points us in one direction and one direction alone. For those more interested in the fiscal rather than the legal case of the governance, the data makes an overwhelming case for compliance with an adherence to the rule of law. So, at a time of global fiscal restraint imprudence where most states are anxiously looking at their budgets, few of us can afford the imprudence of poor, ineffectual governance or the trillions spent unnecessarily as a result of corruption or unfairness.

Having been so strict in my session I'm now going to be strict with myself, because I only have a couple of minutes. And as one of the women who has spoken on this conference I do want to congratulate the conference organizers because there has been a gender balance throughout the conference which is something upon which we must all delight, remark and rejoice. Just to say that the equality means equality for both men and women. And in a world where the World Health Organization tells us that one in three women in our world suffer from domestic violence and abuse, the importance of that gender balance as part of the rule of law has never been more important and the issues happening in Nigeria highlight the need for change. The improvements that have been made in some of our countries in that regard have been marked. Many of you know that in our own country we have reduced the level of domestic violence by 64% and we saved GBP7.1 billion by way of economic cost. If we were able to do that throughout Europe, we would save or even increase the GDP of Europe by 21%. So, rule of law has not just academic resonance but it has economic, real economic value too.

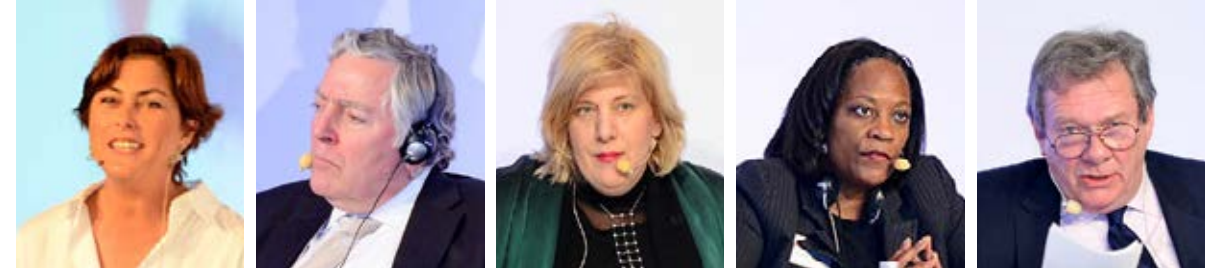
So I would like to leave us with a challenge. We all go to conferences and we are infused by what we learn and what we do. What I'd like us to do at this conference is to think "What will this conference change? And what will we do, as a result of coming to this conference, that we would not have done had we not come." In looking out to this audience I'm very much aware of the power which is in this room. And I think we shouldn't underestimate that if we choose we can make the rule of law a reality for all our citizens. But it will take all of us. And so I hope we will all choose. And wouldn't it be wonderful if in the 2015 MDG, Millennium Development Goals Framework, we could actually see the rule of law as one of the new millennium development goals? Thank you very much.

6. Oturum / Session 6

6. Oturum

Hukuk Devletinde Medya ve İnternet

Moderatör
Şirin Payzın
CNN Türk, Sunucu ve Editör

Lord Tim Clement-Jones
İngiltere Parlamentosu, Lordlar Kamarası

Dunja Mijatović
Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Medya Özgürlüğü Temsilcisi

Alison Bethel-McKenzie
Uluslararası Basın Enstitüsü Direktörü

David Gardner
Financial Times, Uluslararası İlişkiler Editörü

Moderator Şirin Payzın: Merhabalar hoş geldiniz. Konuklarımı hemen sizlere tanıtmak isterim, Sayın David Gardner bizimle birlikte meslektaşım uzun zamandır birbirimizi tanıyoruz, hem de çeşitli platformlarda birlikte olduk, kendisini bugün ağırlıyoruz. Sayın Alison Bethel-McKenzie bizimle birlikte, Uluslararası Basın Enstitüsü Direktörü bugün bizimle birlikte olacak ve bu başlık altında konuşacağız. Sayın Lord Tim Clement-Jones'u ağırlıyoruz Birleşik Krallık Lordlar Kamarası üyesi, hoş geldiniz diyoruz tekrar. Bize katıldığınız için çok teşekkür ederiz. Ve Dunja Mijatović AGİT Basın Özgürlüğü konusunda çalışıyor ve basın temsilcisi, kendisine de hoş geldin diyoruz. Bugün bize katıldığınız için çok teşekkür ederiz.

Şimdi ben birkaç kelime ile hemen açayım. Bu panelimizin başlığı “Medya, İnternet ve Demokratik Devlet”. Zaten bu başlık bence yeterince içerikli çünkü normalde medya ve interneti konuşmuyor olmamız gerekiyor. Son günlerde en fazla çağırıldığım oturum, konuşma ve panel genelde “hukuk devleti ve medya”, “demokratik devlet ve medya”, “medyanın hukuktaki yeri”, “demokratik devletteki yeri”. Bu da aslında Türkiye’de bir mesele olduğunu ortaya çıkartıyor. Muhakkak ki bütün dünyada, demokratik ülkelerde bile medyanın özgürlüğü, ifade özgürlüğü konusunda sıkıntılar var, tartışmalar var. Hiçbir ülkenin, şu anda dünyadaki hiçbir ülkede tam bir bağımsızlık, tam bir özgürlük, sorunsuz basın iddia etmemiz mümkün değil. Ama demokratik ülkeleri diğerlerinden ayıran medya özgürlüğünün, ifade özgürlüğünün hukuk çatısı altına alınmış olması, özgürlüklerin hukuk ve adalet kalkını ile korunuyor olması, bunu sağlayabilmiş olmaları. Dolayısıyla bizim de belki ilerlememiz gereken hedef bu olmalıdır diye düşünüyorum. Gerçekten son dönemde ifade özgürlüğü, medyanın özgürlüğü konusunda çok fazla konuşuyoruz, tartışıyoruz, içinden geçtiğimiz dönem hayli zor bir dönem. Şunu da söylemem gerekiyor Sayın Işın Karakaş kendi konuşmasında dedi ki “Cumhuriyet tarihi boyunca her zaman hukuk, Türkiye’deki adalet sistemi, bireylerin özgürlüğünü ve hukukunu değil devletin özgürlüğünü, devletin çıkarlarını ve devletin bekasını ön planda tutmuştur”. Aslında medya meselesinde de böyle. Türkiye’de hiçbir zaman medya tam anlamıyla bağımsız olmadı, hiçbir zaman basın özgürlüğünden tam anlamıyla söz edilemedi. Medyanın kendi içinde çok mühim meseleleri oldu ama şimdi artık 2014 senesinde bizim yığılan sorunlardan ya da yeni gelen baskılardan değil; artık özgürleşen, demokratikleşen, demokratik bir hukuk devletine yakışan bir medyadan söz etmemiz gerekir. Dolayısıyla, geriye bakarak «Hep böyleydik zaten» demek yerine «Eskiden böyleydik ama şimdi başka türlüyüz» demenin vakti geldi diye düşünüyorum. Bunu nasıl sağlayacağız? Bunu konuşacağız. Buradaki konuklarıma soracağım birazdan, acaba onlar bunu sağlayabildiler mi? Bu dünyada mümkün olabildi mi? Neler yapmalıyız bunu konuşacağız.

Medyanın kendi özeleştirisi bir tarafa, bunu muhakkak yapmamız gerekiyor gerçekten ciddi sorunlar var, özlük haklarımız konusunda, medyanın iç kavgaları, sermaye medya devlet ilişkisi, iktidar-sermaye-medya üçgenindeki hukuksuzluklar, adaletsizlikler belki olmaması gerekenler ama biz bugün daha bir çatı meseleyi konuşmak istiyoruz. İlk sözü bir az önce söylediğim Lord Tim Clement-Jones’a Sayın Jones’a veriyorum. Britanya, Birleşik Krallık Lordlar Kamarası Üyesi. Sahne sizin.

Lord Tim Clement Jones: Çok teşekkürler, Şirin. Tartışma zeminini etkileyici bir şekilde hazırladığın için teşekkürler.

Medya özgürlüğü hukuk devletinin için hayati bir sütunu ve bu sabah da dinlediğimiz gibi, bunun korunması yargı bağımsızlığı ile de yakından bağlantılı. Ve ayrıca bu muhteşem sempozyumu bitirmek için de çok yerinde bir konu. Bu muhteşem deneyim ve bu çok önemli konuda fikirlerini bize paylaştıkları için meslektaşlarıma teşekkür ediyorum. Ve bu ayrıca yeni ve eski demokrasilerin sağlığı ile çok yakından ilgili ve bu bölümün konusu.

20. yüzyıl filozoflarından Alexander Michael John bunu çok güzel ifade etmiş, “gücü elinde bulunduranlar seçmenlerin bilgi almasını sınırlar ve eleştirileri engellerse demokrasi gerçek idealine sadık kalamaz”. Bugünün paneli gerçekten çok yerinde ve zamanında. 1993’te 3 Mayıs UNESCO tarafından dünya basın özgürlüğü günü olarak kabul edilmişti. 3 Mayıs, basın özgürlüğünün temel ilkelerini kutlama, dünya genelindeki basın özgürlüğünü değerlendirme, medyayı onun bağımsızlığına karşı olan saldırılardan koruma ve mesleklerini yaparken hayatlarını kaybeden gazetecileri anma günü. Mayıs ayında özellikle, bu nedenle, ifade özgürlüğünü korumanın bedelini çekenin genelde gazeteciler olduğunu hatırlamalıyız. Sunday Times’in eski gazetecisi Editör Howard Evans’ın mesleklerini icra ederken hayatını kaybeden gazetecilerin üzücü yıllık yoklamasın hakkındaki sözleri ile, “gerçeklerin bedeli çok ağır bir şekilde çıkmakta”. Her yılın başında Uluslararası Gazetecilik Federasyonu bir önceki yıl öldürülen gazetecilere ilişkin bir rapor yayınlamakta. 2013 yılında 105 gazeteci ve basın mensubu öldürülmüş. Ve bu bağlamda 7 yıl önce İstanbul’da öldürülen Agos’un editörü Hrant Dink’i de hatırlamalıyız.

Her ne kadar Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin (ICCPR) 19. Maddesinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. Maddesinde ve Amerika’da birinci anayasa değişikliği özgürlüklerinde sayılan geniş ilkeler olsa da, benim kendi ülkem İngiltere’de yargısal özgürlüklerin gelişimi yargıçlar tarafından belirlenmekte ve çoğunlukla bazı olaylara karşılık muhtelif zamanlarda çıkan mahkeme kararlarına bağlı. Genelde inatçı ve cesur bireyler aksiyon almış ve ifade ve basın özgürlüğünü güvence altına alan bu ilkeleri korumasını sağlamıştır. Dindar bir Püriten olan Kaybedilen Cennet’in yazarı ünlü şair John Milton 1644 yılında lisanssız yayınlanan, basılı yayınların lisanslanması ve sansüre karşı ifade özgürlüğü savunan ünlü Areopagitica savunmasında ifade özgürlüğü için coşkulu bir çağrı yapmıştır. “Bütün özgürlüklerden önce bana vicdanıma göre bilme, dile getirme ve özgürce tartışma özgürlüğünü verin.” Önceki siyasi partimde, üyesi olduğum Liberal Demoktarlar’ın selefi Liberal Parti’de, ifade özgürlüğünün önemini hepimize hatırlatmak için her başkana törenle Areopagitica’nın bir kopyası verildi. Ancak Milton, Oliver Cromwell’in hükümetini lisanslama ve sansürü kaldırmaya ikna etmekte başarısız olmuştu. Hatta kimileri İngiltere’deki mevcut özgürlüklerin, 2 yıl ile sınırlı olan 1662 tarihli Basın Kanunu’nun 1679 yılında Parlamento tarafından unutulmuş yenilenmemesi sonucunda yanlışlıkla ortaya çıktığını söylerler. Bu durum geçici olarak haber basımında bir patlamaya sebep vermiştir. Kanun birkaç yıl sonra yenilenmiştir ancak özgür basının getirdiği faydalar açıkça gözlemlenmiştir. Ve 1695’te Lisanslama Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır, basının İngiltere’de kanunen düzenlendiğini medyaya hatırlatan en son zamandır bu. Bu İngiltere’yi haber sever millete dönüştürmüştür ve basın özgürlüğü hızlı bir şekilde İngiliz demokrasisinin temel yapı taşı haline gelmiştir.

Sanki İngiliz Parlamentosu’nda bize basın özgürlüğünün önemini hatırlatır gibi, halihazırda Parlamento’da İngiltere’de basın özgürlüğünün gelmiş geçmiş en ünlü savunucularından birinin portre ve karikatürlerinden oluşan bir sergi yer almakta: John Wilkes’in sergisi. John Wilkes, İngiliz Parlamentosu üyesiyken gazeteciliğe başladı. 1762 yılında, İskoç Bute Kontu’nun önderliğindeki Fransa ile barış yanlısı hükümet politikasına muhalefet etmek adına “The North Briton” isimli gazeteyi çıkardı. Yazılarıyla, Başbakan’ın istifaya zorlamakta muvaffak oldu, ancak fazla ileri giderek Erk’i, Kral 3. George’u doğrudan eleştirdi. Sonucu, kısırtıcı iftiralar olarak nitelendirilen yayınları için kendisine tutuklama emri çıkartılması oldu. Wilkes, serbest bırakılmasını sağlamak için Parlamento Üyesi olmasından kaynaklı dokunulmazlığını başarılı bir şekilde ileri sürmüş olsa da, kısa sürede Avamlar Kamarası’ndan atıldı ve 5 sene boyunca yurtdışında kalmasına sebep olan sürgüne gönderildi. Bu süre zarfında, kısırtıcı nitelikteki iftira suçlamaları tekrar yöneltildi. 22 ay hapis cezasına mahkum edildi. Ancak bu zamana kadar kendisi ulusal bir şöhret olmuştu bile. Sonradan başarılı bir şekilde siyasete dönüş yaparak, Londra Belediye Başkanı dahi oldu.

Evet, geçmişteki tarihi atılımları coşkuyla anabilirken, İngiltere dahil bugün pek az sayıda ülke eleştiri hak etmemektedir. 1941 yılında kurulan Amerika merkezli sivil toplum örgütü olan Freedom House tarafından, 1980’den beri demokrasi, insan hakları ve basın özgürlüğüne ilişkin olarak ülkelerin sıralamasını yapan Basın Özgürlüğü, Medya Özgürlüğü Yıllık İndeksi yayınlamakta. İngiltere’nin sıralaması 2014 yılında globaldeki sıralamada düştü. Bunda İngiliz Hükümeti’nin, uluslararası gözetlemeleri ifşa eden muhbir Edward Snowden ile ilgili olarak Guardian gazetesinde yer verilen haberlere ilişkin dava açma tehdidi, bilgisayar sabit disklerinin imha edilmesi ve gazeteci Glenn Greenwald’in partneri David Miranda’nın Berlin’den evi Rio de Janeiro’ya giderken Heathrow Havaalanı’nda 9 saat boyunca alıkonulması rol oynadı. Ancak genel olarak Freedom House, dünya genelinde basın özgürlüğünün on senedir en düşük düzeyde seyrettiğini de belirtti. Bundan sorumluluğun kısmen Mısır, Libya, Ürdün, Ukrayna ve evet Türkiye gibi bazı ülkelere atılan gerileyici adımlarda olduğu, kısmen de hem Amerika hem İngiltere’de ulusal güvenlik konusunda haber yapan gazetecilere karşı takınılan tutumda olduğu değerlendirildi.

Ne yazık ki, eminim ki siz de farkındasınızdır, Türkiye’nin sıralamasında çok büyük bir değişiklik olarak “kısmen özgür” statüsünden “özgür değil”e gelindi. Bu saptama, Gezi Parkı olayları sonrasında ifade özgürlüğüyle ilgili kısıtlamalar hakkında düzenlenen uluslararası PENN raporuyla örtüşüyor. Görünen o ki uygulamada basın ve ifade özgürlüğünün anayasal güvenceleri sadece kısmen uygulanıyor, ve bunların altı Ceza Kanunu ve terörle mücadele kanunlarıyla çürütülüyor. Gazetecileri Koruma Komitesine göre, Türkiye 1 Aralık itibarıyla hapiste yatan 14 gazeteci ile 2013 yılında dünya genelinde gazetecilerin hapsedilmesi konusunda lider ülke oldu. Düşen sıralamalar elbette yenilerde yer alan YouTube ve Twitter’in engellemelerinden, ulusal istihbarat ajansının yetkilerini arttıran kanun olan MİT Yasası ve yeni internet sansür önlemlerinin alınmasından önceydi. Sınır Tanımayan Gazeteciler’e göre, nüfusun üçte birinden fazlası basın özgürlüğü olmayan ülkelere yaşıyor. Bunlar demokrasi sistemi olmayan, veya demokratik süreçte çok ciddi eksiklikler olan ülkeler. Özgür basın, demokratik olmayan sistemlerdeki hükümetler için gerçek bir problem, zira modern çağda bilginin kontrolü demokratik

olmayan hükümetlerin varlığını sürdürmesi için hayati öneme sahip, ve buna ilgili kontrol sistemleri ve güvenlik önlemleri de dahil. Türkiye bir demokrasi, ancak 2014 UNESCO Guillermo Cano Dünya Basın Özgürlüğü Ödülünü alan Ahmet Şık gibi cesur çağdaş Türk gazete editörlerinin ve gazetecilerinin basın özgürlüğü ilkelerini korumada çok önemli rol oynaması gerekmektedir.

Bir takım ülkelerde basın özgürlüğü altın standartta gibi gözükebiliyor ancak gerçek şu ki, en gelişmiş demokrasilerde bile, toplumsal yaşamın aktörleri arasında, medya, politikacılar, resmi görevliler, ticari nedenler ve itibarları gereği bazı hareketlerinin ortaya çıkmasını istemeyen işadamları arasında devamlı bir çekişme söz konusu. Bütün bunlar demek oluyor ki, her bir defasında gerekli görülen ifade özgürlüğünde öznellik kaçınılmaz bir şekilde yer alıyor. 17. yüzyılın ünlü filozofu John Locke, özgürlük ve izin arasındaki, özellikle başkalarına zarar verme özgürlüğünün suistimali ayrımını yaparken ifade özgürlüğüne yapılan geçerli sınırlamaların ilkelerini ifade etmiştir. 19. Yüzyılın etkili filozoflarından John Stuart Mill'in 1859'da yayımladığı On Liberty'de de bazı hallerde ifade özgürlüğünün sınırı olması gerektiğini savundu ancak Mill için bu sınırlama; sadece açık ve doğrudan bir zararı önlemek, ekonomik veya ahlaki çıkarımları ya da ifadede bulunan kişinin kendi iyiliğini gözetmek için kullanılmadığı takdirde haklı olacaktır. Söylediği üzere, "bir gücün haklı bir şekilde medeni bir toplumun üyelerinin her birine, iradelerine aykırı olarak uygulanması için başkalarına gelecek zararın önlenmesi amacı güdülmelidir." Amerikan Yargıç Oliver Wendel Holmes'ın hatırlamaya değer gözlemlemesi üzerine, kalabalık bir tiyatrodaki "yangın" diye bağırma özgürlüğü, ifade özgürlüğüne dahil olmamalıdır.

Tabi ki günümüzde bazı haklarla ilgili olarak örneğin; özel yaşam hakkıyla ilgili çok daha güçlü bir algı oluşmuş durumda ve hükümetler de her ortamda ulusal güvenliğin var olduğunu iddia ediyor. Böylelikle, Mill'in ileri sürdüklerinden öteye geçebilecek olan hangi meşru kısıtlamaların ifade özgürlüğüne getirilebileceği konusundaki tartışmalar devam ediyor. Örneğin, ICCPR'nin 19. maddesinde belirtildiği üzere, herkesin, bir müdahale ile karşılaşmaksızın fikirlere sahip olma hakkı vardır, herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak bir kimsenin ülke hudutlarıyla sınırlanmaksızın sözlü, yazılı veya basılı veya sanatsal ürün şeklinde veya kendi tercih ettiği başka bir iletişim vasıtasıyla her türlü bilgi ve düşüncüyü arama, edinme ve ulaştırma özgürlüğünü de içerir. Bu haklar özel bir ödev ve sorumlulukla kullanılır, bu nedenle ulusal güvenliği veya kamu düzenini veya sağlık ve ahlaki koruma ya da başkalarının haklarına ve itibarına saygıyı gerektirdiği hallerde sınırlamalara tabi tutulabilir. Bu sınırlamaların ölçüsü; hükümlere, insanlara, partilere ve kurumlara göre değişiklik göstermektedir. Son zamanlarda İngiltere'de, Edward Snowden davasıyla ilgili olarak hassas milli güvenlik bilgilerinin yayımlanması hakkına hararetli bir tartışma yapılıyor. Hem CIA hem NSA'de görev alan Snowden, on binlerce gizli belgeyi Guardian ve Washington Post'a sızdırdı. Elbette gözetlemeler hakkındaki ifşaatları dünya çapında milli güvenlik ve mahremiyet arasındaki denge hakkında tartışmaların kıvılcımlanmasına sebep oldu. Bazı hükümlere göre bu sızıntılar, insan hayatlarını tehlikeye sokacağı ve teröristleri takip etme kabiliyetlerinin zarar göreceği şeklinde algılandı. Guardian gibi bir gazete için veya Er Bradley Banning tarafından sızdırılıp Julian Assange'ın muhbir sitesi WikiLeaks'de yayınlanan gizli belgeler için de devlet eliyle kötü davranışın ifşası kamu yararını gerektirdiği gerekçesiyle haklı bulundu. Sadece hükümetin medya üzerindeki baskısı hakkında değil aynı zamanda madalyonun diğer yüzü olan basın standartları ve yazılı basın hakkında da ihtiyatlı olmak gerektiğini kabul etmeliyiz. İngiltere yakın zamanda kendisine aynadan bakmak durumunda kaldı ve basın standartlarını ve şikayet sürecini sıkılaştırmak durumunda kaldı, özellikle de eski News of the World gazetecilerinin şahsi telefon mesajlarını dinlediği ve ardından Yargıç Sir Brian Leveson tarafından İngiliz basını hakkında kültür, pratik ve etik açıdan kamu sorgulaması başlatıldığı telefon dinleme skandalından sonra. Her tür hükümet düzenlemesinin kuvvetle direnildiği 300 yıllık bir kültürde, düzenlemeler hakkındaki sınırlı önerileri dahi medyada birçok kişi tarafından direnç gördü. Özgür basın için gerekli olan başka konular da var. Benim de içinde bulunduğum Lordlar Kamarası'nın İletişim Topluluğu son iki senedir araştırmacı gazetecilik ve medya çoğunluğu hakkında bir rapor hazırladı. Araştırmacı gazeteciliğin güçlü bir demokrasi için sağlıklı olması zaruridir, ancak dijital çağın ekonomisi nedeniyle gazetelerin araştırma için daha az kaynağa sahip olması ve hangi tür gazetecilik hareketinin kamu yararı için olduğunun açık olarak anlaşılamaması ve bunun bazen kovuşturmayla sebep olması nedeniyle tehdit altındadır.

Medya çoğunluğu da demokratik hayat için zaruridir. Politik spektrumda çeşitli görüşlerin bulunması ve bu karışık görüşlerin bir düzenleme mekanizmasıyla korunması gereklidir. Ve bu durum, ekonomik yoğunlaşma gereği aynı sonucu verse de, içeriğin düzenlenmesi veya medyada rekabetin sağlanmasıyla aynı şey değil.

İnternet, özgürlük ve izin arasındaki sınır hakkında yeni zorluklar ve argümanlar getirdi. Birçok vatandaş, çocukların taciz edici ve pornografik online içeriklerden korunması ve ırkçı materyallerin engellenmesi gerektiği

konusunda hemfikir. Ancak ne kadar daha hakaret kanunları eleştirileri susturmak için ileri sürülebilecek? İnternete uygulanabilir kurallar çevrimdışı uygulamalardan farklı olmalı mıdır? Online bir blogcu da zararı engellemek için aynı sorumluluğa sahip midir? İnternetin farklı olduğu hakkında yapılan tartışmaların hala devam etmesiyle beraber; tüm demokratik ülkeler, yukarıda belirttiğim nedenler dışında internet sansürünü kınamak konusunda hemfikirdir. Amerikan Yüksek Mahkemesi 1996 tarihli Reno vs. LCLU davasında, müdahalenin izin verilebilir sınırını açıkça belirledi. Ancak bana göre bu, hukukun düzenlemediği bir alan olmamalı.

Sonuç olarak; karalama, mahremiyet ve milli güvenlik unsurları zaman içerisinde değiştiği için ifade özgürlüğü mevzuatının korunmasında mutlak bir denge söz konusu değil. Otokrat toplumların özelliği özgür basının olmayışıdır. Bunun yanı sıra güçlü demokrasiler, ifade özgürlüğünün temelinde yatan geniş uzlaşmaya dayanırlar. Çerçeve hakkında özellikle medyanın yeni yüzü ve yeni tehditler üzerine savunmalar olabilir ancak hepimizin, özellikle demokratik ülkelerin, temel prensiplerin iyi anlaşıldığına ve onların hararetle savunulduğuna dair bir sorumluluğu vardır. Teşekkür ederim.

Moderator Şirin Payzın: Lord Clement Jones, çok önemli açıklamalarınız için teşekkürler. İlerleyen dakikalarda sizlerden gelen soruları alacağım ama zannediyorum konuşmacılarımızın değindiği bazı noktaları özellikle açmamız, belki vurgulamamız gerekecek zamanımız yettiğinde bunu yapmaya çalışacağız. Miss Dunja Mijatović, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Medya Özgürlüğü Temsilcisi. Sözü kendisine bırakmak istiyorum.

Dunja Mijatović: Çok teşekkür ederim. Beni bu çok önemli etkinliğe davet ettiğiniz için teşekkür ederim. Ve zamansal açıdan da yerinde.

Medya Özgürlüğü temsilcisi olan ve AGİT'ye katılan 57 ülke var ve benim üstlendiğim rol uluslararası arenada benzeri bulunmayacak türden. Benim bir nevi hükümetleri eleştirmeye iznim var ve şüphesiz ki hiçbir hükümet eleştirilmekten hoşlanmaz. Kanada'dan ABD'ye, Avrupa Birliği ülkelerinden orta Asya'ya, Rusya ve Mongolya dahil Güney Kafkasya'ya, 57 katılımcı devletin kapılarını açmanın zor bir mücadele olduğu söylenebilir. Dijital olarak addedilen bir çağda medya özgürlüğü ve ifade özgürlüğünü uygulamanın ve desteklemenin ne kadar zor ve iddialı olduğunu tahmin edebilirsiniz. Türkiye'de özgürlük ve ifade özgürlüğü konusunda Türk hükümetiyle ilgili öne sürdüğüm çeşitli konulara odaklanacağım. Bu konulara elbette kısaca değineceğim ama bunun yansırı çok önemli olan bir husustan bahsedeceğim.

AGİT için çalışırken toplumlarımız için güvenli ve emniyetli toplumda yaşamının önemini açıklamaya çalışmakla karşılaşırız, iş güvenliğe gelince, bilirsiniz, hükümetler kendi vatandaşlarını korumaya çok isteklidirler ve buna karşı Medya Özgürlüğü temsilcisi olarak mücadele veriyorum, ama her zaman söylediğim gibi özgür ifade ve özgür medya olmadan hiçbir zaman güvenlik olamaz. İfade özgürlüğü pahasına terörizm, çocuk istismarı gibi güvenlik konuları üzerine çalışamayız. Çünkü en sonunda güvenliği ve ifade özgürlüğü olmayan ve herhangi bir demokratik toplumda görmeyi arzulamadığımız bir sonuç ile baş başa kalabiliriz. Son iki gün içinde burada bahsedilenler çerçevesinde, hukukun üstünlüğünü tartışmamızın çok önemli olduğunu düşünüyorum, çünkü hukukun üstünlüğü olmazsa özgür medya da olamaz. Medya özgürlüklerini genişleten kanunlarımız olmalı, medya özgürlüğünün kısıtlayan kanunlar değil. Maalesef, AGİT'e katılan birçok ülkede durum böyle değil. Lord Clement'in, benim de Birleşik Krallık hükümetiyle ilgili bahsettiğim, Guardian Gazetesi, Leveson Raporu ve çocukların korunması ile ilgili olarak internetin filtrelenmesinden bahsetmesine çok sevindim ve sadece İngiltere değil, AGİT'de söylediğimiz üzere Viyana'nın doğu ve batısındaki diğer devletlerde olduğu gibi.

Türkiye'de bahsetmek istediğim konuların çoğunluğu çok hassas, benim ve hükümetin görüşleri birçok noktada farklılaşıyor. Türkiye'deki yüksek otoritelerin ofisimle işbirliği içinde olmasının ve sürekli bir diyalog halinde bilgiler paylaşmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca, en zor zamanlarda gazetecileri ziyaret etmek ve önceden bahsedilen Türkiye'nin tutukluluk sorunun çözmesine yardım etmek amacıyla hapisanelere sınırsız giriş hakkının bana verildiğini de belirtmem gerekir. Fakat bugün Türkiye'de gördüklerimi alayıp pullamadan aktarmam gerektiği de düşünüyorum.

Değerlendirmelerim sonucunda, ülkede ifade özgürlüğünün ciddi bir şekilde sınırlandırıldığını ve medya özgürlüğünün eleştirel bir şekilde zapt edildiğini söyleyebilirim. Önceden belirttiğim gibi medya özgürlüğü her yerde farklılıklar göstermektedir, benim için en tehlikeli olarak görünen, Türkiye'deki son gelişmelerin yönünün, görmek istediğimiz medya özgürlüğünün kademeli olarak ilerlemesi yerine daha fazla sınırlamanın olmasıdır. Bu fikrimi temellendiren birkaç örnek vermek istiyorum çünkü yaklaşımımızın somut ve gerçekçi olmasının çok

önemli olduğunu düşünüyorum. Her demokraside, hem online hem de offline olarak, yetkililerin aktif olarak çoğulcu söylemi teşvik etmesi esastır. Ve bu noktada haklarımız ile ilgili online ve offline bir konuya geliyoruz; siber uzayda da günlük hayatta sahip olduğumuz haklarımızın aynısına sahip olduğumuzu anlatmanın bir yolunu nasıl bulmamız gerektiği. Aynısı tehditler için de geçerli. Tehditler sadece siber sistem için geçerli değil; onlar bizim günlük hayatımızda da var. Bu ince kırmızı çizgiyi geçmemek, duyarlı olmak ve toplumda duyduğumuz eleştirel, provokatif ve bazen kaba sesleri durdurmaya çalışmak ve bunları büyük bir hoşgörü ve açıklık ile kabul etmek ve sınırlamamaya çalışmak, tüm bunları nasıl başarmalıyız? Bütün bu sorular sadece Türkiye nin değil, yeni gelişen demokrasilerin yanında köklü demokrasilerin de cevaplandırmak için çabaladığı sorular. Ben dünyanın çok karışık olan bir bölgesinden geliyorum, Saraybosna’dan. Milošević rejiminden gelen propagandaların en kötü örneklerini tecrübe ettim. 20. Yüzyılda en kanlı savaşı yaşadık ve bir toplum olarak açılmaya çalışıyoruz fakat bu çok zor. Bu sebeple geçiş döneminde olan ve açılması gereken tüm ülkeleri anlıyorum. Türkiye de dahil olmak üzere birçok ülkede eksik olan şey daha fazla cesaret ve daha fazla bağlılık ve hükümetten gelen daha çok politik istek.

Bunun yanı sıra, medya kuruluşlarındaki yayıncının bağımsızlığından da bahsetmek istiyorum. Türkiye’de Medya kuruluşlarındaki politik baskı yüzünden, sayısız üstün yetenekli gazetecinin işten çıkarılmasına, veya mesleki değerleri sebebiyle işlerinden istifa etmelerine kadar vardı. Birçoğu sözleşmesiz veya maaşsız olarak ve onur kırıcı şartlarla çalışıyor. Gerçek insanlardan, konuştuğum, tanıştığım insanlardan bahsediyorum ve bu, bu noktada çözülmesi gereken önemli bir sorun. ifade özgürlüğünden kaynaklanan suçların kaldırılması uzun zamandır, sadece benim tarafımdan değil, tüm büyük uluslararası kuruluşlar tarafından savunulmaktadır, fakat Türk politikacılar tarafından gazeteciler aleyhine hakaretten dolayı ceza davalarının açılması halen çok yaygındır. Türkiye ve diğer katılımcı ülkelerdeki yetkililer hala kamuya mal olmuş kişilerin eleştiri eşliğinin normal insanlardan daha yüksek olmasının “işin gereği” olduğunu kabul etmek istememektedir. Sadece politikacılar değil, ben de dahil olmak üzere, kamuya mal olmuş herkes. Biliyorum zor ama tek çıkış yolu bu. Siz bir ofise sahip olup, hükümet veya uluslararası kuruluşlar tarafından seçilip daha sonra her çeşit eleştiriye karşı koruyucu bir tabakaya sahip olmayı bekleyemezsiniz. Bu yanlış olan ve öğrenmemiz gereken bir şeydir.

İnternet ve sosyal medya daha önce böyle bir gücü olmayan kişilere bilgiye ve kamusal sese erişmelerini sağlamaktadır. Onların hayatımıza getirdiği avantajları saymakla bitmez. Ancak eklemem gerekir ki Türkiye’de ve diğer AGİT ülkelerinde otorite interneti hala bir tehdit olarak görüyor. Mevcut olan bir korku var. Bunu onların gücüne zarar veren ve her türlü yolla kontrol edilmesi gereken bir tehdit olarak gördüğünü düşünüyorum. Bu yanlış; kabul edilemezdir ve değiştirilmelidir. Ayrıca, Ocak ayında aşırı derecede kısıtlayıcı olan internet yasasını daha da sınırlandırarak, on binlerce web sitesini ve sosyal medya sitelerini yasaklayarak -ve bu konferans sırasında birçok kez bahsedilmesinden ötürü tekrar etmeyeceğim- Twitter ve YouTube sorunu gibi örneklerden de görüldüğü üzere, yetkililer tarafından ahlak için bir tehdit olarak görülen ifade özgürlüğü, ciddi bir şekilde zayıflatılıyor. Bence twitter yasağını iptal eden Anayasa Mahkemesi kararı, tarihi bir karar olarak görülmelidir. Bu, Türkiye’de bağımsız yargı ve özgür medya için umut veriyor. Ben bu kararın ifade özgürlüğü anlamında Türkiye’nin önündeki yolu açacağını düşünüyorum ve bu ülkedeki kısıtlayıcı yasaları değiştirme yönünde çalışmalar devam ederse, bu konuda yetkililerle çalışmaya hazırım.

Daha önce söylediğim gibi, hükümetlerin tehditleri, terörizmi ve toplumumuzda tehdit olarak görülen diğer konular sebebiyle yasal haklara yeteri kadar önem verilmiyor. Fakat, Lord Clement tarafından da belirtildiği üzere, ne kadar eleştirel ve şaşırtıcı olursa olsun, yazılmış yazılar veya yayınlar için hapis cezalarının verilmesi demokrasilerde hiçbir zaman çözüm değildir. Türk hükümeti ile 2011 de çalışmaya başladığım zaman, gazetecilerin hapsedilmesi konusunda, o zaman hapishanelerde 105 gazeteci vardı. Adalet Bakanlığı ile sürekli paylaştığımız verilere göre, şuan elimizdeki sayı 29. Bu bile çok büyük bir gelişmedir. Fakat herhangi bir ülkede hapiste olan tek bir gazeteci bile çok fazladır. 2011 yılında, benim ofisim hapiste olan tüm gazeteciler için bir çalışma başlattı ve buna devam da edeceğiz, tutuklu gazeteci sayısındaki azalma çok önemlidir ve çok iyi karşılanmaktadır. Bu değişiklikler ancak çok acil ve gerekli olan reformun sonucunda çıkan kanunlar sonucunda devam edebilir. Aksi takdirde, gazeteciler, egemen olanların isteklerine göre yazmadıkları zaman, kendilerini çok kolay bir şekilde hapishanede bulabilirler.

Birkaç tane kanundan bahsettim fakat bunlara geçtiğimiz günlerde kabul edilen Türkiye’nin Milli İstihbarat Teşkilatı yasasını da ekleyeceğim ve bunu Türkiye’deki ifade özgürlüğü açısından kaygı verici olarak görüyorum. Hâlihazırda, gazetecilerin sadece işlerini yapmaları sebebiyle 10 yıla kadar hapis cezasıyla susturulmasına izin veren bir kanun daha var. Gizli bilginin kamuya sızdırılmamasını sağlama görevi gazetecilerin değildir. İstihbari

bilgilerin medyada yayınlanması durumunda, bilgiyi kamuya sızdıranların peşinden gidilmemelidir, onlar sadece görevlerini yerine getirmektedir. Aynı duruşu ben Guardian, Birleşik Krallık Gazetesi ve NSA sızıntıları, ABD gazeteleri konularında da gösterdim. Bunun yanında, sadece gazetecilerin değil, vatandaşların da kendilerini Türkiye’de hapishanelerde bulabileceğinden bahsetmek istiyorum. Gezi protestolarından beri, yüzlerce vatandaş protestolar sırasında attıkları tweetler yüzünden soruşturmalara maruz kaldı ve İzmir’deki vatandaşlar tweetleri yüzünden hapse maruz kaldı. Daha geçen hafta yetkililerin istediğinden 1 harf fazla yazan gazetecinin attığı tweet yüzünden 10 aylık hapis cezasına mahkum edilmesine tanık olduk.

Gazetecilerin karşılaşabileceği en kötü cezalandırma türlerinden bahsederek konuşmamı sonlandıracağım. Gazeteciler hep en yüksek bedeli ödüyor ve işlerinden dolayı öldürülüyorlar, faileri hapse sokmak yeterli değil, tekrardan Lord Clement’a Hrant Dink davasından bahsettiği için teşekkür ederim, bu suçları idare edenler, suçu işleyenlerden daha az tehlikeli değiller. Üzücü bir şekilde, azınlıklar da dahil olmak üzere tüm insan hakları için hayatı boyunca savaşmış olan değerli ve cesur gazeteci Hrant Dink’in öldürülmesinden 7 yıl sonra, bu korkunç suçu tezgahlayanlar halen mahkemenin önüne çıkarılmamıştır. Bu konudaki duygularım yoğun ve Rusya Federasyonunda, Azerbaycan’da ve pek çok ülkede gazeteciler öldürülüyor ve faileri sorgulanmıyor. Toplumda, cezadan muaf tutulmaya izin verilmemelidir. Sırbistan’da Milošević rejiminde, üç gazeteci öldürülmüştür. Halen, dünyaya gerçeği anlatmaya çalışmış bu üç gazeteciyi öldüren korkunç katiller cezalandırılmamıştır ve biz bu gerçeği dünyayı anlatmaya çalışıyoruz.

Birçok sorunu sıraladıktan sonra, olumlu gelişmelerden de bahsetmek önemlidir. Tekrar söylüyorum, Türk Anayasa Mahkemesinin kararını tarihsel olarak görüyorum. Dün, 8 yıldır hapiste kaldıktan sonra gazeteci Fusun Erdoğan ve Bayram Namaz’ın serbest bırakıldıklarını öğrendik. Umarım yakın zamanda, hapishanelerdeki tüm gazeteciler özgürlüklerine kavuşurlar.

Türkiye’nin nasıl daha ileri gideceğine ve durumunu nasıl iyileştireceğine ve içlerinde benim ofisim de olmak üzere uluslararası organizasyonların bu süreç için nasıl ülkelerin özgür basın ve medya sorununa yardımcı olabileceğine odaklanmalıyız. Sonuç olarak, uluslararası organizasyonlar olarak, STK’lar ve sivil kuruluşlarla birlikte daha fazla çabalamadığımız ve seslerimizi birleştirmedığımız ve yeteri kadar cesur olmadığımız için kendimizi eleştireceğim. Türkiye’deki sansür dünyadaki her yerin sansürüdür. Bosna’daki sansür dünyadaki her yerin sansürüdür. Amerika’daki sansür hepimizi etkilemektedir. Bu sebeple, toplumumuzu daha özgür ve daha ulaşılabilir kılmak için birlikte çalışmalıyız. İfade özgürlüğünü korumak için güçlü bir politika oluşturmaya çalışmalıyız. Ve tekrardan yetkililer arasında süregelen bir diyalogun önemli olduğuna inanıyorum. Çok teşekkürler.

Moderator Şirin Payzın: Ms. Mijatovic, harika konuşmanız için çok teşekkürler Gerçekten bizler de içeride tutulan tutuklu ve hükümlü ya da gözaltındaki bütün gazeteci arkadaşlarımızın, meslektaşlarımızın bir an önce serbest bırakılmasını istiyoruz. Ve gerçekten Hrant Dink’i ben de anmadan geçmeyeceğim, umarız bütün bu konuşulardan sonra o ve onun gibi fikir özgürlüğü ya da düşüncelerini açıkça ifade ettikleri için hayatını kaybetmiş bütün gazetecilerin en azından anılarına saygı olarak adalet yerini bulur diyoruz. Şimdi, Alison Bethel-McKenzie, Uluslararası Basın Enstitüsü Direktörü, zannediyorum basın özgürlüğü konusunda onun da söyleyeceği şeyler var. Geçen haftayı Freedom House’un Türkiye için söyledikleri ile geçirdik, bakalım Uluslararası Basın Enstitüsü ne diyor içerisinde bulunduğumuz durum ile ilgili olarak. Buyurunuz.

Alison Bethel-McKenzie: Çok teşekkür ederim, burada bulunduğuma çok memnun oldum. Uluslararası Basın Enstitüsü’nü bilmeyenler için, biz, dünyadaki bütün ülkeleri temsil eden ve basın özgürlüğü için mücadele eden dünyanın en eski küresel örgütüyüz. Dolayısıyla yapacak çok işimiz var ve her daim meşgulüz. Türkiye’de bizi olağanüstü derecede meşgul ediyor. Tüm zamanını Türkiye’ye ayıran iki tane elemanım var. Bunun temel sebebi Türkiye’de çok fazla üyemiz var ve de biz üye bazlı bir örgütüz. Dolayısıyla burada çok fazla üyemiz var ve burada çok vakit geçiriyoruz. Dunja’nın da bahsettiği gibi, Türkiye tutuklu gazeteciler açısından en kötüler arasında. Yüzün üzerinden otuz civarına gelerek önemli bir düşüş yaşandı. Türkiye; Mısır, İran, Çin, Eritre, Vietnam, Suriye, Azerbaycan ve Etiyopya gibi ülkelerin arasında yer alıyor.

Hukuk devletinde neden basın özgürlüğü önemli? Demokrasi, bilgiye erişim ve hesap verme zorunluluğu gerektirir. Bilgiye erişim karar vermek için gerekli olduğu çok açıktır. Bilgi olmadan demokrasi mümkün değildir. Bilgiye dayalı bir karara varmak için gerekli olan bilgi. Ve hesap verme zorunluluğu sistemin olması gerektiği gibi işlediğinden emin olmak ve o sistemin içindekilerin sistemin çalıştığına dair güvenlerini sağlamak için gereklidir.

Devamlılığı ve tahmin edilebilirliği sağlamak için konulmuş kurallar var ve bunların ihlal edilmesi ile meydana gelecek sonuçlar var. Bunların hiçbirisi bağımsız medyanın araştırması olmadan elde edilemez. Yargı ve hükümetin diğer organları hukuk devletin korunmasında ilk hattı oluştururken, bağımsız medya gözcüleri gözetleyen bir duvardır.

Şimdi, hepimiz basın özgürlüğüne dair saldırılara maruz kaldık ve spesifik olarak Türkiye hakkında, Türkiye’de hukuk devleti ilkesinin ihlal edilmesinden bahsedeceğim. Bugün Türk medyasının saldırı altında tutan üç temel yol var. Gazetecilere şiddet ve Dunja’nın bahsettiği gibi cezasızlık, ceza kanunun hatalı uygulanması ve medyayı zayıflatmak için yetkinin kötüye kullanılması. Başbakan medya şirketlerini arayarak bazı bilgilerin programlarından kaldırılmasını talep ettiğini bizzat kendisi kabul etti. Bu medyanın işlerine doğrudan müdahaledir ve oto-sansüre neden olmaktadır. Bu yüzden hem gazeteciler hem patronlar hem de yayıncılar bazı bilgileri yayınladıkları zaman bu kırmızı çizgiyi aşacaklarından korkar oldular. Ama Türk gazetecilerin saldırı altında olduğu tüm bu yolların tek bir amacı var ki o da sesleri susturmak ve istenmeyen dikkati bastırmak. Öncelikle şiddetten bahsedelim, önceki yıllara göre gazetecilere karşı yapılan saldırılar önemli ölçüde azalmış olmasına rağmen önceki saldırıların failleri ve özellikle bu saldırıları tasarlayanlar şahsi cezasızlıktan halen daha yararlanıyorlar. Bu tabi ki sadece Türkiye ile sınırlı bir durum değil. Bir çok ülkede şahsi cezasızlık hali büyüyor. Gazetecilerin neredeyse her gün vahşice öldürüldüğü Meksika gibi ülkeler; kafaların kesildiği, çocukları işten eve dönünce görsün diye kesilen kafaların evlerin girişinde bırakıldığı, ve bir mesaj iletmek için beden parçalarının etrafta bırakıldığı kişiler. Bu kişileri öldürenler hiçbir zaman ne mahkeme önüne çıkarıldılar ne de cezalandırıldılar hatta bu suçu işlediğine veya suçu tasarladığına dair somut delil olmasına rağmen tutuklanmadılar bile. Türkiye’de polis ve güvenlik güçleri, daha önce duyduğunuz gibi, 2013 yılında Gezi Parkı protestosunda bir grup gazeteciyi hedef aldı. Kaynaklardan alınan bilgiye göre, protestolar sırasında 100 den fazla gazeteci tazyikli su, biber gazı, tabur ve plastik mermiyle saldırıya uğradı. Gazeteciler dövüldü ve ekipmanları kırıldı. Muhabirler bazı haberleri yapmaktan alıkondular. Toplu gösterileri aktarmak isteyen gazeteciler hala taciz, tehdit, saldırı ve müdahale şikayetlerinde bulunuyorlar. Bugüne kadar ne polis ne de güvenlik gücü gazetecilere yapılan saldırılardan dolayı sorumlu tutuldu. Birkaç tanesi gazeteci olmayanlara karşı yapılan saldırılardan dolayı sorumlu tutuldu. Cezasızlık gösteriyor ki, kanun ve kurallar sadece bazı kişilere uygulanıyor, herkese değil. Ceza kanunlarının ve terörle mücadele kanununun hatalı uygulanması ve seçici infaz bir sorun olarak devam etmekte. Birçok ülke hala gazetecileri hapse atmak için cezai hakaret ve kışkırtıcı iftira kanunlarına sahip ve bunları kullanıyor. Amerika’daki 11 Eylül olayları sonrası terörle mücadele kanunu uyarınca hapiste olan gazetecilerin sayısı arttı.

Türkiye’de de yakın zamanda birçok gazeteci mahkum edildi ve 2012 başlarında bahsettiğim gibi sayıları 100’ün üzerindeydi. Gazetecilerin salıverildiğine ilişkin dünkü haberlerden dolayı çok mutluyuz. Artık evlerinde aileleriyle birlikte oldukları için çok mutluyuz. Hapiste olan gazetecilerin çoğu bu çok geniş kapsamlı terörle mücadele kanunu çerçevesinde hedef alınmıştı. Gazeteciler yaptıkları işler yüzünden hapse atıldıklarını iddia etti, bizler bu iddiayı çürütecek bir somut delille karşılaşmadık. Hükümet çoğu durumda bu delilleri getirmekte yetersiz kaldı. Bazı hallerde gazetecilerin sağcı darbe planı ile bağlantılı oldukları iddia edildi. İronik bir şekilde, hükümet gazetecilerin aleyhlerinde olan delillerin uydurma olduğu iddialarını reddetti ancak bu sefer de aynı argümanı devam etmekte olan yolsuzluk skandalı için kullanıyor. Birçok durumda gazeteciler Kürt militanlarla bağlantılı oldukları gerekçesiyle hedef alındı ancak birçoğuna karşı kullanılan deliller sadece bu konularla ilgili yaptıkları haberlerden yani gazetecilikten ibaretti. Örneğin, depremin verdiği zararlar, devlet havayolunda cinsel taciz, tutuklu çocukların cinsel istismarı hakkında yapılan haberler terörizm suçlamalarına neden oldu. Bazı hallerde gazeteciler yasaklı sol örgütlerle sözde ilişkili oldukları gerekçesiyle hedef alındılar ve hükümet, yolsuzluk yapıldığını gösteren tapelerin yayınlanmasından dolayı şikayet etti.

Birkaç dakika önce medyayı zayıflatmak için yetkinin kötüye kullanılmasından bahsettim, bu durum bugün gazetecilere karşı en büyük tehlikelerden biridir. Hükümetin medya yayın alanına yaptığı bu müdahale, medya patronlarının ekonomik açıdan hükümet bağlantılarına git gide bağımlı olması medyanın baskıya açık olmasına neden oluyor. Bu baskının bir örneği tapelerde geçen konuşmalarda ve hükümet baskısını açıkça kamuya açıklayan gazetecilerin işten kovulmalarında veya diğer bir şekilde hükümetin eleştirilmesinde gözlemlenebilir. Gazetecilerin iş güvenliğinde eksiklik olması oto-sansürü tetikleyen bir durum ve bu kitlesel haber yayın organlarına olan güvenin ve yaşayabilirliğinin tükenmesine neden oluyor. Ayrıca kimin neye sahip olduğuna dair bir şeffaflık eksikliği var. Kim hangi radyo istasyonunun sahibi. hangi gazetenin sahibi... Ve bu büyük bir mesele. Vatandaşlar haberler için yeni medyaya yönedikçe gizliliğin hatalı uygulanması sonucu yeni sınırlamalar getiriliyor. Özel hayatın gizliliği meselesi online seslerin bastırılması ve fikirlerin yaygınlaşması için gerekli olan

ortamın önüne geçilmesi için getirildi.

Sonuç şunu gösteriyor ki, tüm gücü yetkililer elinde tutuyor, kurallar sadece onlara işliyor, eleştiri hiçbir şekilde hoş görülmeyecek ve adil savaşmanın hatta komple savaşmanın hiçbir manası yok. Yani adalet yok, sadece “biz” varız.

Peki o zaman ne yapacağız? Hukukun herkese uygulandığını göstermek için bazı adımlar atılmalı. Eğer tweet atıyorsan, şunu tweetle; “Hukukun herkese uygulandığını göstermek için bazı adımlar atılmalı”. İnsanlar ne yapıp ne yapamayacağını biliyor ve herkesi ilgilendiren davranışsal kısıtlamalar için mantıklı ve meşru bir sebep var. Makamın ne olursa olsun. Hesap verilebilirlik sağlanmalı. Şiddet, yolsuzluk, kanun ihlalinin özellikle gazetecilere karşı yapılan saldırıların cezasız kalması sona erdirilmeli, ve avuçlarının dışında olan bağımsız yönetimler izlenmelidir. Medyanın hükümetten bağımsızlığı yeniden sağlanmalı ve gazeteciler kendi özgürlüklerini güvence altına almak için dayanışma içinde hareket etmeli. Dışarıdaki aktörler, özellikle Amerika ve Avrupa Birliği öne çıkmalı. Ve hukuk devletin ve bağımsız medyaya saygınlığın eski hale getirilmesini açıkça talep etmeli ve bu sözlerini harekete geçirmeli. Teşekkür ederim.

Moderator Şirin Payzın: Çok teşekkürler. David Gardner, Financial Times’ın Uluslararası Haberler Editörü, Türkiye üzerine en fazla yazan yazarlarından biri. Sahne sizin.

David Gardner: Teşekkürler Şirin. Herkese iyi akşamlar ve gerçekten çok iyi bir zamanlamaya sahip olan bu konferansa beni de dahil ettikleri için organize edenlere çok teşekkürler. Diğer panelistlerin söylediklerini tekrar etmemek için elimden geleni yapacağım ancak şunu belirtmeliyim ki söylenenlerin tamamına katılıyorum. Herhangi bir şey söylemeden önce vurgulamak adına şunu belirteyim ki ben burada şahsım adına konuşuyorum Financial Times adına değil. Financial Times’ta Türkiye üzerine politika, kurumların dış politika konusundaki eksiklikleri, medya soruları vs. hakkında sıkça yazıyorum. Eğer beni ve FT’yi suçlamak istiyorsanız sizi tutacak değilim, ancak bugün lütfen sadece beni suçlayınız.

Esas olarak konuşmayı planladığım konu, ücretsiz bilgi akışına imkan vererek geleneksel gazeteciliğin ekonomik temelini sarsan teknoloji olan internet çağında bağımsız medyaya sahip olmak. Ancak aynı zamanda internetin nasıl devlet veya hükümet veya özel oluşumların medya gücünü kullanarak bilgi ve tartışmaların tek elde toplanmasını/ tekelleştirilmesini zorlaştırmakta olduğu, buna da değineceğim. Bunlar bizi medyanın yapısını sorgulamaya iter ve Türkiye’deki basın ve medyanın halihazırdaki statüsünü ve ifade özgürlüğüyle ilgili konuları irdelemeye yöneltir.

Ben şunun önemli olduğunu düşünüyorum; içerik her zaman önemlidir, ancak mesajın kontrol edilmesini sağlamaya teşebbüs etmenin de en az zaman kadar eskiye dayandığını hatırlamak da önemli. Demek istediğim, tarihsel olarak okuma yazma üzerinde kontrol kurmak bile bir şey, ve bana inanın ki bu tarih öncesi zamana ait değil, Goosemberg öncesine ait bir hikayedir aslen. Nitekim okuma yazmanın gelişmesinden sonra savaş ve devrim konuları çok dönmeye başlamıştır. Siz İngiliz tarihinden kesitlerden bahsettiniz, ancak İngiliz devriminin kendisi, her ne kadar kariyerinin büyük kısmını buna harcamış olan tarihçi Christopher Hill’in işaret ettiği gibi tartışmalı olsa da, anadille yazılmış İncil’i yayma, öncelikle yazma, hazırlama ve sonra yayma teşebbüsüne ilişkindir. Dolayısıyla diğer bir değişle, yönetenler bir kenara, çağlar boyu süregelen rejimlerin papazlar ve praetoranları her zaman bu oyunun içinde olmuşturlar. Bu çok da yeni bir durum değildir. Matbaa devriminden sonra, ilerleyen çağlarda oyunun başka şekillerde oynanabileceği keşfedildi. Örneğin Tim 17. Yüzyılda lisans vermenin sonlanmasından bahsetti, ancak 19. Yüzyılda hala kağıt ve baskı üzerinde vergiler, gazete damga vergisi vs. vardı. Bunların hepsi bilgi ve mesaj veriminin kontrol edilmesini sağlayamaya ve mümkünse güvenliğini sağlamaya yönelik girişimlerdi. Ve bu noktada, teknoloji ve teknolojik gelişimin her seferinde bu nafile girişimleri aşındırarak boşa çıkardığı, muhtemelen üzülererek görülmüştür. Bu, bir basın hocasının isabetli olarak Viktorya Dönemi interneti olarak adlandırdığı telgrafın keşfine kadar gider.

Ancak onlar yine de hiç vazgeçmiyorlar, öyle değil mi? Bilirsiniz, hedefe ulaşmanın farklı alternatif yolları vardır. Bildiğiniz üzere 19. Yüzyılın sonunda 20. Yüzyıla geçerken yeni bir fenomenimiz oldu: medya baronları. Yurttaş Kane’in farkına vardığı üzere bunların bir kısmının amacı güç odaklarına yakınlaşmak ve yakın durmak ve bu yolda, esasen bilginin yayılması ve tartışmaların başlamasıyla pek de ilgili olmayan diğer menfaatleri kollamaktı. Bu esnada teknoloji de bilginin tekelleşmesini önlemek adına elinden geleni yapıyor, bunun pek çok örneği var, en kötü, en umutsuz durumlarda bile. Sovyet Dönemi’nin son dönemlerinin hikayesinde, bilginin kontrolünü ölümcül biçimde çökertecek ve teknoloji kavramı bakımından hiç beklenmedik, açıkçası pek de saygınlığı olmayan

iki şey belirdi: Birincisi karbon kağıdı da denilen mimeograf, diğeri de kısa radyo dalgası. Bu radyo dalgası, 1975'te merkezi planlamanın kota sistemi altında sigorta edildiği, sağ ve sol kanadın birbirinden haberi olmadığı dönemde Sovyetler Birliği'nin ürettiği 50.000.000 kısa radyo dalgası olup, vatandaşların bu radyo trafiği platformunu kendi bölgelerine en etkin biçimde aktarmasını sağlamış oldu ve bunları kendileri için yaptılar. Bu nedenle, özellikle demokrasilerde dolaylı kontrollerle baş edilmesi, hatta bazen onların fark edilmesinin daha zor olduğunu düşünüyorum.

Burada münhasıran, konunun parçası olan Türkiye hakkında konuşmadığımı vurgulamak isterim. Demek istediğim, örneğin Rupert Murdoch gibi bir adamın haberlerin sahibi olan adam olarak anılması yok yere değildir. Etkin biçimde konjonktür yaratan adam, politik konjonktürü de yaratır. İngiltere'de bu deyişin artık geçerli olmadığı kanısındayım. En azından kısmen, zira telefon dinleme skandalında politik alt-sınıfları etkin olarak sindirebilenleri çeken Daily Mail gibi diğer güçler de vardı. Murdoch büyüğü halihazırda halen Amerika'daki Fox TV için geçerli olabilir, ancak ben burada sadece New York Post'a atıfta bulunmuyorum, oradaki kamuya açık siyasi dövüş ve kültürel savaşlarda basın çok büyük bir oyuncu. Ayrıca, gazetelerde bu hafta, değilse de geçen haftadan daha önceye gitmeden, Rupert Murdoch Kentucky derbi at yarışlarında ilgi odağı olurken, Ran Paul gibi müstakbel cumhuriyetçi adayların onun ilgisini çekmek adına gözünün içine baktığı fotoğraf karelerini görmüşsünüzdür. Bu bizim sadece bir kaç hafta önce Las Vegas'ta Sheldon Adelson (kendisi kumarhane mknatısındır ama başka da hünerleri var) ile tanıklık ettiğimiz bir şeyin tekrarıydı: Amerikan Medyasının "Öncelikle Adelson" olarak adlandırdığı Adelson'un ilgi odağı olduğu etkinlikte, George Bush ve Chris Christie ve gibileri Adelson'u selamlayıp kendilerini göstermeye çalışıyordu. Bu durum kamunun dikkatini uyandırdı, çünkü Christie affedilemez bir günah işlemiştir; gelecekteki müstakbel patronunun gözleri önünde Filistin'in işgal edilmiş topraklarından işgal edilmiş topraklar diye bahsetti, ve sonrasında bunun için özür dilemek zorunda kaldı. Adelson'un bildiğiniz ya da bilmediğiniz diğer tür faaliyetleri, İsrail'in içsel siyasi tartışmaları üzerindeki etkileridir. Bu tartışmada kendisi açık ara Netanyahu'nun gerisindeydi, ki kendisinin daha da geride olduğunu düşündüğü görüşündeyim, ancak temelde yaptığı şey, Haaretz gibi pek çok İsraili basın organının iflasına sebebiyet veren ve onun imkanlarına sahip bir adam için çok da bir şey olmayan boş bir çek vermektir. Bu hareket, kendisi şimdilerde daha iyi duruma geldi ve iki tane daha gazeteyi satın aldı. Dolayısıyla, her zaman coşkun tartışmalara yön veren bu konuyu yavaştan kapatmaya geçmeden önce, tartışmanın İsrail'in içinde olduğunu söylemeliyim. Çok fazla detaya girmeyeceğim, ancak bunu anlamak gerçekten önemli. Hesaplamalara göre Adelson ile birlikte on milyonlarca, üç haneli figürlerce, yüzlerce milyonlarca harcamış olan Koch Kardeşler son başkanlık seçimin sonuçlarının Obama aleyhine olması için ellerinden geleni yapmıştı. Sonra Obama kazandı, onlar günün sonunda pazarlığı mükemmel tamamlayamadılar, ancak Tribune Company'yi, dolayısıyla LA Times, Chicago Tribune'ü almak üzerelerdi. İnsanlar bu fenomene batı medyasının Berlusconi'ye diyorlar. Bunun Türkiye üzerine düşünürken de akılda tutulması gerekir. Yani, başta bahsettiğim fenomen de fena halde yaygındır: vatandaşların güçlendirilmesi paketi kapsamında ele aldığım, medyanın fikirler arası etkileşimi ve bilginin yayılmasını sağlayarak rasyonel sebeplere dayalı tartışmalar yapabilmek amacıyla kullanılması yerine dar ve özel amaçlar için kullanılması fenomeni. Bunun için ne yaptığınız ve nasıl demokratik kaldığınız konuları, net olmaktan çok uzaktır. Bunun gerçekten kolay bir cevabı yoktur.

Türkiye'ye gelirse, buraya yılda 3-4 kez geldiğim söylenebilir, 12 sene önce Güney Asya'dan döndüğümde ilk olarak yapmam istenilen şeylerden birisi buraya gelmek ve Tayyip Erdoğan ile seçim kampanyası gezilerine katılmaktı. Şimdi, geçtiğimiz yaz Gezi Parkı patlaması ve Taksim Meydanı'ndan çıkan ve Türkiye'nin önemli ölçüde geneline, şehir ve kıyılarına yayılan direniş esnasında buradaydım. Dolayısıyla buralara iki işaret imi koymayı öneriyorum. Bu 12 sene içinde neler oldu? Gezi Park olayında, bunları size anlatmama gerek olduğunu düşünmüyorum ama, her şey kamuya açık meydanlarda gerçekleşirken TV kanalları penguinler hakkında belgeseller, Mars'tan gelen radyasyon ve bu kontekste belki pek de yersiz bir konu olmayan şizofreni üzerine yayınlar yapıyorlardı. Şimdi, bunları yapan devlet kanalları mıydı? Hayır, bunlar özel yayıncılardı. Devlet yayıncılarının tabi olduğu kurallar ve yayıncılık değer-inançları sistemi; uygulanacak modeller sorusuna hiç girmeyeceğim, bunu bir kenara bırakalım. Bunların esasında diğer menfaatlerin güvenliğini sağlayan özel menfaatler olduğu söylemiştim. Atıfta bulunduğum 12 sene içinde, yapıların bunları hafifçe şekillendirdiği kanısındayım, oysa önceden medyanın çoğunun diğer menfaatleri kovalamak adına güçlü iş gruplarına yöneldiği söylenebilirdi, ve 12 yıl önce bu büyük şehir kıyısındaki elitlerinin geleneksel kümelenmesi, alışıldık olarak değerlendirilebilirdi. Şimdiyse, AK Parti iktidarıyla ittifak oluşturma amacı olduğu yorumunu beraberinde getirir. Ancak her durumda, yukarıda atıfta bulunduğum yayınların yayınlanabilmesi halen inanılmaz bir gerçeküstüçüktür ve vatandaşların aşağılanmasıdır. İşte sizin probleminiz budur. Diğer birtakım çok daha karlı işlerine karşı yapılmış gerçek ya da korkulan misillemeler yüzünden bu gruplara secde eden eski medya

gruplarınız var. Ancak bu konuda 17 Aralık'tan sonra ve bundan kaynaklanan skandallardan, damla damla su akıtılmasıyla yapılan Çin işkencesi gibi ve sadece bakanların değil medyaacıların da doğrudan doğruya sindirildiğini gösteren ifşalardan sonra bir değişim olduğunu düşünüyorum. Değişikliklerin, kutuplaşma olması sebebiyle üzüntü duymaktan kaynaklandığını, ve bunun da kısmen medya organizasyonlarının menfaatleri her nasılsa saldırı altında olduğu için kendilerini çiviledikleri yerden kurtarmaya çalışmaları, kısmen kendilerini savunmak için medya yayınlarını kullanabilecekleri, kısmen de geçen yaz siyaseten alenen utandırıldıkları ve özellikle çalışanları, gazetecileri tarafından zorlandıkları için itibarlarını korumaya çalışmalarına bağlıyorum. Geçen yazın üslubunu unutmayalım, tüm olayın ana özelliklerinden bir kaç mizah, alay etme, hor görme, saygısızlık ve eğer kendi içinde *soixante-huitard* olan dikkat çeken bir söylemi şuydu: "devrim televizyonlarda gösterilmeyecek, tweet edilecektir". Ve hemen sırada başbakan twitter aleyhine tehditler savurup göz dağı veriyor, ve sonrasında bunu harfiyen yerine getiriyor genel olarak sosyal medyanın kendisine saldırdığını belirtiyor, hatta hükümet bu saldırıları kendi lehine dahi kullanmaya çalışıyor. Buna daha önceden atıf yapıldı, ancak bir gazeteci olarak yeniden belirtme gereği duyuyorum. Geçen yazdan beri düzinelerce ve düzinelerce gazeteci, zarar verici mesajlar verme potansiyelleri dolayısıyla bu durum kuruluşun sahiplerinin dikkatine getirildikten sonra işlerinden atıldı. Diğer hususlara çok fazla girmek istemiyorum, ancak önemli nokta hukukun, meclisin yasama çoğunluğu kanadının özgürlük ve hukukun üstünlüğünün, yargısal denetimin, istihbarat mevzuatının, MIT Yasasının erozyonu, bunun için internetin kelepçelenmesi teşebbüsünde bulunulmasıdır.

Şimdi, bu bizi nereye taşıdı? Bence burada hepsi birbirinin aynısı olmayan bir problemler seti var, ve ortada açık bir siyasi sorun var, buna bağlı olarak dramının çok büyük bir kısmının bu ülkede seçilebilir ve tutarlı bir muhalefet olup olmadığı sorusuna dayandığını düşünüyorum. Hukukun üstünlüğü problemi var. Hatırladığım kadıyla, Kamu İlişkileri Devlet Bakanı yardımcısı ve eski bir Türkiye New York kontağı twitter üzerindeki yasağa «21. Yüzyıl kitap yakması» şeklinde atıfta bulunmuştu. Meslektaşlarımızca gayet güzel bir biçimde tartışılan diğer her şeyin önemini asla azaltmamakta birlikte, sonlandırmak adına vurgulamak istediğim şey yapısal problemdir. Bu yapısal problem esasen şuna ilişkindir: internet çağında çok pahalı bir işten dürüstçe geçimini sağlayabilen inanılmaz bir medyaya nasıl sahip olabilirsiniz. Bilginin toplanması, gözden geçirilmesi, öncelik sıralaması, analizi, bağlanmasını inanılmaz biçimde yapmalı. Bu çok pahalı ve zor bir iş. Kişisel olarak, buna her zaman talep olacağına ben ikna oldum. Bu nedenle, işin özelliği, ve bu kolay bir tanesi değil, geleneksel tüm iş modellerinin yeniden tasarlanmasıdır. Bu esas olarak, insanların kimi zaman sadece gürültüden ibaret olan, ayrımlanmamış, güvenilirliği aşırı biçimde değişken olan biçimsiz bilgi kütesinden kaçınmak için para ödemek isteyeceği dolu ve zorlu bir içerik oluşturmaktır. Bu tarz bir konunun çok büyük kısmını bu değerlendirmenin teşkil edeceği görüşündeyim. Netlik, güvenilirlik ve bütünlük, bilgi ve tartışmanın ayırt edici özellikleridir. Ancak tüm bu siyasi baskılar ve iş modeli türleri varlığını sürdürürken bunları elde etmek çok zor. Herkese çok teşekkürler.

Moderator Şirin Payzın: David Gardner, çok teşekkürler. Bu arada, şu penguin belgeselini yapanlar acaba böylesi bir sembol haline geleceklerini biliyorlar mıydı? Çok merak ediyorum. CNN Türk yayınlamıştı o belgeseli ve bizim en çok reyting alan belgeselimizdi o gün bu gündür yayınlamıyoruz. BBC'nin belgeseli bu arada. Ama basın özgürlüğü adına bir sembol oluştu bu da iyi bir şey diye düşünüyorum. Şimdi, sizlerden gelen sorulara öncelik vereceğim, benim de bir iki sorum olacak ama sizden gelen sorulara öncelik vermek istiyorum. Zannediyorum aramızda hukuk fakültesi öğrencileri var. Bence onların soruları çok çok önemli, geleceğin yargıçları, avukatları oturuyor aramızda belki savcılar, burada uluslararası isimler bizimle bu arada şunu söyleyelim Avrupa İnsan hakları Mahkemesindeki dosyaların en kalabalık tarafın ifade özgürlüğü kısıtlanmış kişiler tarafından getirilen ifade özgürlüğünden oluşuyor, dolayısıyla ileride önünüze belki böyle davalar da gelecek. Sormak istediğiniz sorular var mı ama tabii ki herkese açık soruları almak istiyorum önce. Buyurun. Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Soru: Türkiye İstatistik Kurumu'na göre Türkiye'de faaliyette bulunan gazetelerin %69'u ve dergilerin %75'i 2001 yılından sonra kuruldu. TMSF aracılığı ile birçok basın kuruluşuna el konuldu ve bunlar iktidara yakın iş adamlarına satıldı. Şu an medyanın daha doğrusu basının içerisinde bulunduğu mülkiyet durumu nasıl düzeltilebilir? Medya nasıl çok sesli hale getirilebilir?

Dunja Mijatović: Medya çoğulluğu çoğu konuşmamda bahsettiğim bir konudur. Çok önemli olduğunu duyuyoruz. Medya kuruluşlarının sayısının fazla olması da Medya çoğulluğunun var olduğunu göstermez. Hükümetler genelde bana şöyle açıklamalarda bulunuyor "100.000 medya kuruluşumuz var, 100.000 gazete var; her şey yolunda, bizde medya çoğulluğu var". Öyle olduğunu düşünmüyorum. Bu bir cevap değil. Eğer doğru anladiysam, beyefendinin sorusunu konu alan durumda, bence önemli olan öncelikle medya sahipliği

üzerine bir kanun hazırlamak, böylece hukukun üstünlüğüne ve genel olarak medya özgürlüğü için hukukun üstünlüğünün önemine erişebiliriz. Medya sahipliği kanunu, kamuya gerekli bilgilerin verilmesini sağlanmasına yardımcı olur, kim hangi medya kuruluşuna sahip, bu türde bilgilerin hukuki ve profesyonel bir şekilde ele alınmasını sağlar. Ne yazık ki çoğu ülkede kanunlar kağıtta çok hoş duran kelimelerden ibaret, uygulaması hiç yok. Uluslararası sözleşmeler veya belgeler ya da üye devletlerine bunu empoze edecek örgütler yok. İtalya'ya bakınız, orada bunun var olduğu birkaç medya yoğunlaşmasında belirtilmişti. Eğer bu İtalya içinde halledilmezse, muhtemelen Avrupa Birliği bu konularla ilgili olarak bir şeyler yapmak için İtalya'yı zorlayacaktır. Bu çok karışık bir şey ve bunun için bir çözüm önerebileceğimi sanmıyorum fakat başlangıç olarak ilk aşamada sahiplik ve şeffaflık üzerine bir kanunun kabulü ile başlanabilir ve geri kalanı da tekrardan siyasal isteğe bırakılacaktır.

Lord Tim Clement Jones: Bence burada üç konu var, ancak kimsenin buna gerçek bir cevabı yok. Lordlar Kamarasında benim üyesi olduğum İletişim Komitesi'nde, çoğulculuk üzerine bir çalışma yapmıştık. Burada bunun, bir çeşit ekonomik baskınlık ile farklı görüşler sorusu olan rekabet ile etkileşimini inceledik. İngiltere'de gayet oturmuş bir basınımız olabilir. Ancak oligarşlardan arınmış değiliz. Bu bağlamdaki ilk oligarş olarak Rupert Murdoch'u etkin olarak hissediyoruz, Independent ve Evening Standard'ın sahibi olan bir Rus oligarşımız var, vs. Ulusal medya ve özellikle televizyon özelinde tek elde toplanmayı önleyen rekabet kurallarımız olmasına rağmen medyanın tek elde toplanmasını gerçekten engelleyen iş modellerimiz ve kanunlarımız yok. David, çok enteresan biçimde özellikle araştırmacı gazetecilikle ilgili kaynaklara erişim konusunda bugünlerde çok ihtiyaç olan alternatif iş modelleri hakkında konuştu ve bizler İngiltere'de olmaktan ötürü epey şanslıyız, zira Guardian ve Observer'ı da içeren bir gazeteler grubu bir vakıf, esasen bir bağış vakfı tarafından elde tutulmaktadır. Bunların gazete olarak ticari yaşamına devam edebilmesinin tek nedeni Auto Trader isimli bir araba dergisi tarafından çapraz sübvansiyon yoluyla destekleniyor olmaları. Araştırmacı gazeteciliğin etkin olarak bu şekilde mali olarak desteklenmesi olağanüstü bir paradoks yaratıyor. Medyanın tek elde toplanmasını önlemek adına İngiltere'de bizlerin bazı doğru işler yaptığını düşünüyorum, ancak daha yolumuz olduğunu da düşünüyorum. Herhangi bir organizasyon tarafından medyada çoğulculukla ilgili etkin, standart bir görüşümüz yok. Şahsen, spektrumun her kısmından görüşün etkin olarak temsil edilebilmesi için medyada yer alan fikirler arasında yerinde ve uygun bir çeşitlilik sağlanması adına standart bir görüşe sahip olmanın çok önemli olduğu kanaatindeyim.

Alison Bethel-McKenzie: Amerika'da elbette medyanın tek elde toplanması üzerine ve bir şehirde hem gazete hem de radyo ve televizyon kanallarına sahip olup olamayacağına dair, ki olamıyorsun, kurallar var. Ancak gazeteler bir işletmedir. Herkes onlara sahip olabilir. Asıl mesele, kimin hangi medyaya sahip olduğuna dair şeffaflığın olması gerektiğine dair. Böylece insanlar haberin nereden geldiğini ve arkasında ne gibi paraların olduğunu bilebilsin. Ve tabi ki Dunja'nın çok güzel özetlediğini düşünüyorum. Hepimiz seslerde ve insanların edindiği bilgilerde çeşitliliğin olmasından yanayız ancak özellikle Afrika'da ve Avrupa'da da bazı endişeler var ve şu anda bununla ilgili bir formül var mı bilmiyorum ama biz, bu yayımların özellikle radyo istasyonlarının sahibinin kim olduğunu öğrenmek için öncelikle bu şeffaflık meselesini zorlama konusunda oldukça hevesliyiz.

David Gardner: Kesinlikle, sahiplerin kim olduğunu bilmeniz gerekir. Medya sahipliğinin tek elde toplanmasını engelleyen etkin yasal mevzuatınız olmalı, İngiltere'de, bizde var mı ya da çok mükemmel bir şekilde işliyor mu bilmiyorum ancak, ayrıca şeffaflık da itibarlı bir şekilde hesabınızın olduğunu göstermek oluyor kimi yerde. Ne demek istediğimi kısaca açıklayayım. Eğer insanlar Murdoch gazetelerinin ne kadar fazla para kaybettiğini bilseler onun ne tür bir oyun oynadığını merak ederlerdi. Bence bu Murdoch hissedarları tarafından tolare edildi zira onlar gözlerini çok daha büyük bir ödül olan tam kontrole çevirmişlerdi, gerçi şimdi mümkün olmayacak olan bir şey ama, inanılmaz karlı bir şey SKY'a. Bu tarz şeyler gerçekten kamunun bilgisinde olmalı. Tüm bunları söylemişken, basının yüz yüze olduğu seküler kriz yüzünden, yeni bir iş modeli bulma ihtiyacı sebebiyle içinde bulundukları bu naiflik/hassaslık sebebiyle, kuralları ne kadar iyi olursa olsun bunu yapmak için onlara itici güç olacak bir motivasyon olup olmayacağından emin değilim.

Alison Bethel-McKenzie: Bir sorum var. Belirli bir medya kuruluşunun kar ve zararının kamuya açık olması gerektiğini mi söylüyorsunuz? Neden?

David Gardner: Evet, onu söylüyorum. Çünkü bu tür bir şeyi ortaya çıkartıyor. Bence Times okuyucuları, belirli bir noktada, onun her bir sayısında 300000 - 500000 pound arası bir zararı olduğunu bilmek ister.

Lord Tim Clement Jones: Tabii Rupert Murdoch'un onu satın aldığı dönemde çoktan zarar etmeye başladığını unutmayalım. Bu gerçekten önemli. Neticede, rekabet kuralları için istisnai nitelikteydi. Zarar ediliyordu.

Alison Bethel-McKenzie: Evet sordum çünkü, bence bu ilginç bir nokta. Yani ben çok uzun yıllar gazete editörlüğü yaptım. Çalıştığım gazetelerden biri olan Boston Globe'un zararını veya hiçbir şeyini kamuya açıklamayacağını biliyorum. Bazı muhabirleri işten çıkarmaları veya küçülmeye gitmeleri gerekirdi. Bunu başlatmaya çalışmıyorum ama ilginç bir nokta olduğunu düşündüm.

David Gardner: İngiltere'de genellikle halka açık şirketlerin kısımlarıyla muhatapsınız, ama bireysel şeylerin masraflarının veya kayıplarının ortaya çıkmaması için bir paravan oyununa girmeyi de tercih edebiliyorlar.

Moderator Şirin Payzın: Çokça sorular gelmeye başladı, sizden rica edeyim.

Soru: Öncelikle birkaç anekdot ile başlamak istiyorum. Bu anekdotlar Amerika'dan geliyor, ifade özgürlüğü ile son derece gurur duyan bir kültür ve ülke olarak. Amerika'daki hukuk fakültesi deneyimim sırasında aynı zamanda bir medya kuruluşunda yarı zamanlı çalışıyordum ve bir konferansa gönderilmiştim. Konferansın ilk gününde konuşmacılardan biri Dışişleri Bakanı Condolizza Rice'dı. Buradaki gözlemlerim ve bir ülkedeki hukuk devleti ilkesinin kültürel kabul edirliliği beni sarstı. Konuşmasını yaptı ve güldü ve her şey iyi gitti. Ama ertesi gün konuşmacılardan biri Yargıç. Kennedy idi. O geldiğinde herkes ayağa kalktı, alkışladı ve yargıçlara olan saygısını gösterdi. Bu hikayeyi niye anlatıyorum, çünkü ikinci anekdotum Amerikalı misafirlerimiz çok iyi hatırlayacağı programlardan, John Stuart show'dan. Bir gün programında, benim hukuk profesörlerimden birini çağırdı, bir anayasa hukukçusu, yargıçlar ve onların görüşleri hakkında konuşuyordu. Katılımcılardan özür diliyorum ama, John Stuart, "adi" gibi bir kelime kullandı. Türkiye'de milletvekili olsun, asker olsun, başbakan olsun, memur veya polis olsun, herhangi bir devlet yetkilisi için böyle bir kelime kullanabilir misiniz? Belki biraz ekstrem bir örnek, ama görevliler hakkında böyle bir şey söylene nasıl algılanır? Bu sorumu bütün panelistlere ve belki diğer misafirlere yöneltiyorum, hakarete ilişkin kanunlar ve Türkiye'deki kamu görevlileri ve bunların ifade özgürlüğü, medya özgürlüğü ve hukuk devleti üzerine etkileri ışığında cevaplamalarını rica ediyorum.

Alison Bethel-McKenzie: Dün bundan bahsediyordum. İyi zevk var ve kötü zevk var. Ne yazık ki iyi zevke sahip olup olmadığını ve isabetsiz olup olmadığını kanunla düzenleyemiyoruz. Benim anavatanım olan Amerika'da medyanın kendi işleyişini yürütmesi için tüm kapılar ardına kadar açık ve bazen bu kötü zevki beraberinde getiriyor.. Demeliyim ki çoğu zaman neyse ki toplum, okuyucular, dinleyiciler, izleyenler sert tepki veriyor ve bu da bazen gazetecinin işinin sonlandırılmasına veya televizyon programlarının reytinginin düşmesine ve bu gibi benzer durumlara sebep oluyor. Cezai hakaret ve kışkırtıcı iftira konusuna gelince, bizim çalıştığımız ülkelerde, pek çok ülkede Birleşik Krallıktan alınan kanunlar uygulanıyor, problemle karşılaştığımız çoğu ülkede eski İngiltere kanunları alınmış. Bu yüzden biz de Birleşik Krallıktaki meslektaşlarımızla çalışarak bu ülkelerin eski ve artık genelde kullanılmayan bu kanunlardan kurtulması için çalışıyoruz. En çok uygulanan kanun, Birleşik Krallık'ta ve hatta Karayip ve Afrika'da ve bazı diğer ülkelerde devlet başkanına veya krala (David Gardner: Lese Majesty) hakaret ettiğin zaman uygulanan kanundur. Hatta kraliyet ailesini de aşıyor, Anayasa Mahkemesi Yargıçlarına kadar uzanıyor. Ve insanlar suçlanıyor. Amerika bu konuda diğer bir çok ülkenin olmadığı kadar açık. Birisi dün bahsetmişti, Amerika bu seviyede bir basın özgürlüğüne sahip olmak için çok yol kat etti eğer buna basın özgürlüğü diyorsak. Şunu söylemek isterim ki Amerika'nın hala çok problemi var. Amerika'da hakaret cezası olan 14 eyalet var. İki kişiye sekiz yıl önce hakaret suçundan dava açılmıştı. Sonunda suçlamalar tabi ki düşürülmüştü ama bu gazetelerini savunmak için avukat tutmaya çok para harcamalarından sonra oldu. Başkan Barack Obama, fotoğrafçıların gelip resmi işlerinde fotoğrafının çekilmesini istemedi onun yerine kendi fotoğrafçısının çektiği resimlerin dağıtılmasına tek taraflı olarak karar verdi. Amerikan medyası da doğal olarak öfkelenildi ve dilekçeler imzaladı ve bu durum değişene kadar Obama'nın basın açıklamalarına katılmayı boykot etti ve reddetti. Amerika'nın, basın özgürlüğü sıralamasında önemli ölçüde bir düşüş yaşadığı söylenebilir. Jamaika şu an sıralamalarda Amerika'dan önde. Jamaika'da basın özgürlüğü çok iyi durumda daha yeni hakaret suçlarını kaldırdılar ve bunu başaran yarımküredeki ilk ada ulusu oldukları için bundan gurur duyuyoruz. Ancak Amerika'nın hala kendi sorunları var ve politik partilerden önemli ölçüde etkilenen bir medya var. Adını vermeyeceğim bir televizyon kanalı, adı Fox ile başlıyor.

Dunja Mijatović: Ben gazeteciliğin amacının devlet başkanına "adi" demek için bir yol bulmak olduğunu sanmıyorum, eğer bahsettiğiniz buysa. Bu gazeteciliğin hedefi değildir. Ama kötü gazeteciliğin ve mesleki standartlara uygun olmayan gazetecilerin var olduğunu da söylememiz gerekir. Bu mesleğin onuru ve önemi, kapıları ve görüşleri açması ve toplumları bağlamaya çalışması ve kamu yararına olan konular hakkında haber vermesidir. Kaba, müstehcen ve kışkırtıcı yorumlara toplumda izin verilmelidir ama sebebi nedir diye geri gitmemiz gerekir. Bunu hedeflemeli miyiz? Ben öyle düşünmüyorum. Biz bütün seslerin duyulmasına izin

vermeliyiz ve kamu yararının nerede olduğu ve nelerin haber yapılması gerektiği gazetecinin kararı olmalı. John Stuart'ın programı onun bu konuları pervasızca ele alma biçiminden dolayı dünyaca izlenen bir hiciv programı. Fakat bu bir hiciv programı, haber değil veya o bugün burada sahip olduğumuz gibi, bir panelin moderatörü değil. Yorumun her türlüünü hatta kışkırtıcı veya kaba olanları da ayırt etmeliyiz. Ama kötü gazetecilik bile olsa, eğer gazeteci doğru ve iyi bir şekilde işini yapmıyorsa, yine de izin verilmelidir çünkü gazetecilik ve özgür basın olmadan hiçbirimizin çözüm olarak amaçlamadığı karanlık bir toplumda yaşarız.

Lord Tim Clement Jones: Ben, sanıyorum ki bir , küçük “l” ve büyük “L” ile, John Stuart şovu süper bir televizyon programı. Her gün düzenli olarak izlerim. Cumhuriyetçi propaganda yapan Fox haberlerine karşı çok iyi bir karşı görüş sunuyor ama değinildiği gibi bunu satirik bir şekilde yapıyor. Ve bence bu tarzı bu durumda kutlamalıyız. Ve eğer biri “adi”ise “adi”dir. Üzerinde yorum yapmaya degecek bireydi. Bence kötü tarzı zaman zaman kutlayabiliriz. Bir televizyon şirketinde çalışırken kanalın tarzı ve davranış kurallarının uygulanmasından sorumluydum, evet bir zevk ve düzgünlük kuralları vardı ama size şunu söyleyebilirim ki işimin en kötü tarafı kanalın yapımcılarına bir programın kötü zevk çizgisinde olduğunu ve yayınlanmaması gerektiğini söylemekti. Cehennem gibi bir işti! Bu nedenle, kendi adıma kesinlikle bunu tekrar yapmak istemem. Bence bizler ön-sansür mekanizmalarını çalıştırmaktansa, eğer insanlar gerçekten sorumlulukları olduğuna inanırlarsa, öncesinde değil ama sonrasında aksiyon alabilirler, bu da gerçekte daha fazla John Stuart şovuna ihtiyacımız olduğunu gösteriyor.

Moderator Şirin Payzın: Bir soru daha alacağım. Buyurun.

Soru: Teşekkür ederim Öncelikle konuşmacılara teşekkür etmek istiyorum açık sunumları için. Ben gazetecilikten gelme şimdi de siyasette bulunan bir kişiyim. Bunu da bu izleyicilerden beni bilmeyenler için ifade etmek istiyorum. Konuşmacılara özellikle hepsine bir kelime ile cevap verebilecekleri bir soru sorma ihtiyacı duydum. Şu anda hatırlamıyorum hangi konuşmacı, MİT ile ilgili yasadan ve onun tehlikeli hükümlerinden kısaca değinerek bahsetti. Aslında MİT yasası sadece gazetecilerin değil MİT'ten de birilerinin herhangi bir kimseden herhangi bir bilgiyi, herhangi bir konudan herhangi bir soruyu sorup da yanıtını istediği zaman yanıt vermemesi durumunda üç seneye kadar hapse girmesini gerektirecek bir hüküm içeriyor. İnanılmaz hükümler içeriyor. Ama asıl başka bir konu şu ana kadar konuşmacılar değişmediler. İnternet yasası ile ilgili bir vahim yasa geçmişti. Aslında şu anda bir tane de parlamentoda var bir kaç gün içerisinde de geçmesi bekleniyor. Asıl sorum bunlar ile ilgili.

Soru şu; Hem MİT ile ilgili yasa, hem internet ile ilgili Şubat başında geçmiş yasa hem de internet gazeteciliğini düzenlemek ile ilgili getirilmesi istenen bir kaç gün içerisinde parlamentodan geçmesi söz konusu olan yasa gazetecilerin haber kaynaklarını açıklamaları gereken hükümler getiriyor. Bunu özellikle bütün konuşmacılara ayrı ayrı soruyorum eğer kendi ülkelerindeki yasalarda gazetecilerin haber kaynaklarını açıklamaları gereken bir yasa hükmü varsa lütfen söylesinler.

Moderator Şirin Payzın: Duayenimiz olduğunuz belli çünkü ben de aynı şekilde bir soru soracaktım. Bu soruya ek olarak özellikle ben size sormak istiyorum. İngiltere aslında bizim içerisinden geçtiğimiz durumun bir örneğini yaşadı. İmralı görüşmelerinin tutanaklarını yayımladığı için bir genel yayın yönetmeni işini kaybetmiş durumda bir çok muhabir de sıkıntılı durumunda. Önümüzdeki dönemde bu görüşmelerin tutanaklarını yayınlamayacağız ama diğer yandan iktidar meclise bu görüşmeler hakkında bilgi vermediğinden dolayı aslında muhalefet de bir bakıma bu bilgileri gazetelerden öğreniyor bu tutanakların içeriğini. Şimdi, ben de birinci soruya ek olarak şunu sormak istiyorum: İngiltere bir İra örneği yaşadı Sinn Fein ile yapılan görüşmeleri yaşadı ve biliyoruz ki bazı röportajlar BBC'de yayınlanamadı yine İRA'ya yönelik bazı yaptırımlar vardı bu şeffaflıkları siz nasıl hallettiniz? Basının üzerine bu tip düzenlemeler getirildi mi. En önemlisi Parlamento, halkın haber alma hakkı görüşmelerin içinde bir hak olarak tanımlanması gerekiyor ne kadar bunu kısıtlayabilirsiniz? Burada artık milli çıkarlar mı yoksa artık halkın haber alma hakkı mı burada bir seçim yapmak zorunda bırakılıyor bütün gazeteciler bu soruyu da cevaplarsanız çok sevinirim. David Gardner'a da belki aynı soruyu yöneltebiliriz. Buyurun.

Lord Tim Clement Jones: Bu çok güzel bir soru, belki David benden daha iyi bilir. Birleşik Krallığın neden bu tarz kanunlar çıkardığını veya İngilizlere bu kanunların ihlali hakkında tavsiyelerde bulunduğunu kesinlikle anlayabiliyorum, bizim hukukumuz çok yavaş gelişti fakat hangi detay tartışılırsa tartışılsın, her zaman bu ortaya çıkıyor. Bizim yaptığımız teröre karşı mücadele yasasına bir zaman sınırı koymaktı böylece yasa periyodik olarak gözden geçiriliyordu. Şuan durum böyle değil ve bence şimdi teröre karşı mücadele yasasının sınırlarına dair daha oturmuş bir görüş hakim. Güvenlik hizmetlerimiz polis yoluyla gerçekleşiyor. Tutuklama erkinin doğrudan değil,

polis aracılığıyla yapılması gerekiyor, eminim eski Başsavcı ve Savcı bu kovuşturma sürecinden bahsetmişler. Fakat bilginin kamusal alana katılmasını engellerken milli güvenliğin kullanılmasının yollarını kısıtlayan hükümler aşırı zordur. Bir diğer tartışmalı ve hala çözemediğimiz konu ise internet anlamında iletişime müdahalelerdir ve bu düzenlememiz gereken görece yeni bir alan. İçeriğine tam girmeden şunu söyleyebilirim ki, tüm detaylarıyla ele almak gerçekten çok zor, hafife alınmaması gereken bir konu, Parlametonun iki kamerasında da bu konuları tartışıyoruz ve var olan tedbirler üzerine ısrar ediyoruz. Bu konuların tartışılması Parlamento için basit değil.

David Gardner: Şimdi, eğer burada yanlış soruyu cevaplıyorsam söyleyin, ancak buna tek kelimelik bir cevabım var, hayır. MİT Yasası, benim anladığım kadıyla onlara temel olarak herhangi bir kimseden herhangi bir konuya ilişkin olarak herhangi bir bilgi talep etme yetkisini veriyor. Ayrıca onlara daha önceden sahip olmadıkları operasyonel bir takım güçler de veriyor. Bu tarz şeylerin normal olduğu ülkelerle karşılaştırmalara özellikle girmek istemiyorum. Burada yasal bir takım endişelerin olduğunu görebiliyorum, tabii ki varlar. Ve şu şekilde şeyler de var; mesela burada PKK ile yapılan Oslo Müzakerelerinin ilk sızdırılışı mevzusundan bahsettiğimi çok net olarak belirtmek isterim, bu konuşmaları sabote etmek isteyen kimselerce yapılmış bir girişim olarak yorumlanabilir bu sızdırma. Bu kesinlikle olmaması gereken bir şeydi. Hiç bir soruya yer bırakmamak adına, geçen sene Hasan Cemal'in yazdığı şeylere atıfta bulunmuyorum, tekrar edeyim, bulunmuyorum. Durum budur. Sizin bahsettiğiniz kısıtlama girişimleri düpedüz aptalcaydı. Burada seçilmiş bir milletvekilinden bahsediyoruz, kendisi hakkına ne düşünürseniz düşünün, eğer kendisinin seçilme kriterlerini taşımadığını ve bunun yasaya aykırı şekilde gerçekleştiğini düşünüyorsanız o takdirde, bu yapılması gereken bir şey olurdu. O seçilmiş bir milletvekiliydi. Ben bunun net sonucunun, ismi bana bir şekilde duyulduk gelen sesin aktörü yapılması olduğunu düşünüyorum ve bu kadar. “Teröristlere bilinirlik oksijeninin reddedilmesi” olarak tanıtılan şeyin ve sizin de bildiğiniz senaryo repliklerinin sıfır olduğunu düşünüyorum. Kocaman bir sıfır. Bunlar sadece aptalcaydı ve bundan sorumlu insanları aptal yerine koydu.

Moderator Şirin Payzın: Peki. Zannediyorum zamanımız bitti ama size söz verdiğim için alalım lütfen.

Soru: Teşekkürler. Medya bağımsızlığı ve yargı bağımsızlığı demokrasi ve hukuk devletinin iki temel taşlarından. Bu iki temel taşın bağımsızlığını sürdürmek ve korumak için bu iki gücün bir birinin konumuna bakması ve diğerinin ne söylediğine bakması gerekiyor; yargı ne diyor, medya ne diyor, neden şikayet ediyor. Şirin Hanım, sizin de örnekledirdiğiniz ve Amerikalı meslektaşımın da söylediği gibi, siz Türk medyasının bu görevini yerine getirdiğini düşünüyor musunuz? Sözü hakimlere veya yargı temsilcilerine sıklıkla veriyor musunuz? Bu benim ilk sorumdu, çünkü 2010'dan sonra anayasa değişiklikleri nedeniyle anayasal yetkimiz var ve çok önemli basın açıklamaları yapıldı, ama hiçbirini yayınlanmadı ve medyada yerini bulmadı.

İkinci sorum Gardner Bey'e. Sizin ülkenizde de hakimler konuştuğu zaman anında politika yapmaya davet ediliyorlar mı? çünkü gerçekten hakimlerle röportaj yapılması gerektiğini düşünüyor musunuz? Çünkü bizde pek çok hakimler, mahkeme başkanları var, onlarla röportaj yapmak önemli ve teşvik edici, onların ülkedeki gelişmeler hakkındaki görüşlerinin endişelerinin alınması. Bunun teşvik edilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz? Çünkü Türkiye'de pek çok panel üyesinin bu konuda stresli olduğunu, baskı altında olduğunu hissediyoruz, bu iklimde, medya ve yargı üzerindeki bu baskıdan nasıl kurtulabiliriz?

David Gardner: Sorunuzun ne olduğunu doğru anladığımdan emin olabilir miyim. İngiltere'de hakimlerin siyasi gelişmeler hakkında fikir beyan etmesinin normal olup olmayacağı veya benim bunu normal karşılayıp karşılamayacağımı soruyorsunuz. Bu normal mi? Hayır, değil. Bir hüküm kapsamında olmadığı müddetçe hayır. Burada bunu doğru biçimde yapabilecek bir çok insan var ama ben bir örnek düşüneyim. Aralık 2006'da, Blair hükümeti gerçekte ağır yolsuzluk suçları ofisinin silah kaçakçısı Alia Mama hakkında başlatılan soruşturmayı kapamasına önyak oldu. Her tür argüman olabilir bu konuyla ilgili olarak, ama bunlardan bir tanesi ulusal menfaatti, ulusal güvenlik menfaati, tamam mı? Sonradan verilen ve bu kısmı açıkça esas alan hatırladığım kadıyla bir yüksek mahkeme kararı vardı ve şöyle diyordu: hükümet, önde gelen Suudi yetkililer ve özellikle bir tanesi tarafından uygulanan baskıya dayanamayarak pes etti ve ilgili kişiye bu ülkede hukukun uygulanış biçimini değiştiremezsiniz demek yerine, bir şey dememeyi tercih etti. Resmen battılar. Bu nedenle, yüksek mahkemenin kararı diğer bir daha yüksek düzeydeki mahkeme kararıyla bozuldu, ama ne olursa olsun bir örnek var.

Lord Tim Clement Jones: Bu sabah Birleşik Krallık adli sisteminin kültürel saygısı hakkında Lord Woolf’u dinledik, ve bu saygının hakimlerimizin düzenli olarak medya ile ilgilenmemesinden kaynaklandığını düşünüyorum. Onlar mahkemelerin düzeni hakkında fikir yürütebilir ve hükümet önergeleriyle yaklaşabilir fakat David’in de dediği gibi hukuki sorunlar için üretilen görüşlerin yeri mahkemelerdir, mahkeme yargılamasının bir parçasıdır. Tam tersi bir durumun bir hakimin sürekli televizyonda gözükmesinde oluşacağını düşünüyorum, bunu söyleyerek eski kafalı gibi görüneceğimi biliyorum, belki de gerçekten öyleyim, ama eğer her zaman onları televizyonda gösterirseniz hukuk düzenimize olan saygıyı azaltırsınız.

Alison Bethel-McKenzie: Aynı şey Amerika için de doğru. Haber odasında geçirdiğim 27 yıl boyunca sadece bir kez bir yargıç ile konuştum o da Anayasa Mahkemesi’nde olduğu için ve bir karar vermişlerdi ve onlar orada oturuyor ve karar veriyorlar ve siz bir soru sormak için bir şans yakalayabilirsiniz ve bu saygı duyulması gereken bir mahkeme kararı ve bu bir nevi farklılık. Ve bence bu durum normal avukatlar için de geçerli, belki ceza avukatları hariç, bazen davalarının medyaya yansması onların lehine olabiliyor ama bu durum Amerika ve İngiltere’de de çok benzer.

Lord Tim Clement Jones: Yani o adalet televizyonlarda gözüktüğü için biraz “adi” imiş.

Moderator Şirin Payzın: Sizin sorunuzu kapanışı yaparken ben cevaplayacağım.

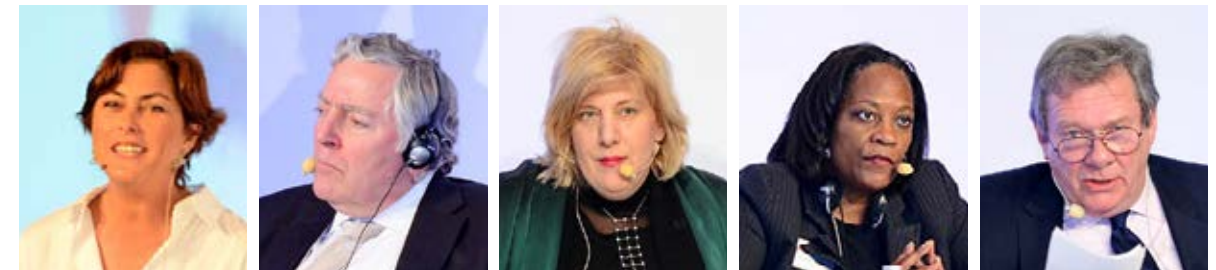
Süremiz bitti galiba, söylemek istediğiniz son sözleriniz veya varsa eklemek istediğiniz bir şey... Yok mu? O zaman konuşmacılarıma çok teşekkürler. Son olarak kapatırken şunu söylemek istiyorum YARSAV örneğini verdiniz. Öncelikle herhalde şu son 3 ya da 4 senedir yapmadığımız hukuk tartışması kalmadı. Ben kendim için konuşabilirim; bir tartışma programını modere ediyorum, gazeteciyim, yirmi senelik gazeteciyim, en fazla hukuk tartışması yaptığım dönem şu son dört beş sene oldu. Hatta bazı seyircilerim bana hangi hukuk fakültesinden mezunsunuz diye mesaj atıyorlar. Hiçbir alakam yok ama mecburen öğrenmek zorunda kaldık. CNN Türk ve kendi programım adına konuşabilirim; ben olabildiğince bütün kesimlere söz vermeye çalıştım. Herhalde zannediyorum Ahmet Hakan’ın ve benim programım sayesinde Balyoz avukatları bugün Türkiye’nin en popüler avukatları arasına girdiler. Ergenekon davasının müdahil avukatları. Yine aynı şekilde YARSAV’ın karşı örgütleri yani daha farklı bir siyasi yelpazede duran avukatlara da yer vermeye çalıştık. Bizim programlarımız için böyle. YARSAV Başkanı bizim defalarca konuşumuz oldu. Ama diyorsanız ki bütün medya için böyle konuşur musunuz? Tabii ki bunu konuşamam ama sadece bu konuda değil birçok konuda bu böyle. Çok meşhur kullandığımız bir tabir, karpuz gibi ortadan bölündük çok doğru bir tabir. Sonuçta medya el değiştirdi, medyada yeni oyuncular var, yeni sahipler var, yeni genel yayın yönetmenleri var, gazeteciler, yeni köşe yazarları var. Dolayısıyla bir geçiş süreci yaşadığımız muhakkak. Pek çok konuda zaten medyanın iç eleştirisini yapmamız gerekiyor ama burası uluslararası bir panel olduğu için ben özellikle Türk medyasının sorunlarına girmek istemedim.

Biraz önce penguenler ile ilgili bir espri yapmıştım aslında, onu yarım bıraktım özellikle kapanışta söylemek istiyordum. Bugün meselemiz eğer ne diye sorarsanız, hepimiz penguenleri bir sembol olarak aldık aslında. Dünya basını için de bu böyle oldu, en son Amerikan temsilciler meclisi üyeleri ile konuşurken “Aaa siz de mi penguen basınındansınız?” dediler. Bunları espri ile karşılıyoruz ama orada şuna bakmamız gerekiyor. Penguen belgeselini bize yayınlatmak zorunda bırakan sistemimiz nedir? Bunu sormak gerekiyor. 31 Mayıs’ta oldu Gezi eylemleri. Ben o gece yayın yapmayı başaran ender gazetecilerdendim, bunu gurur olarak söylemiyorum ya da diğerlerini eleştirmek için. Maalesef bu böyle oldu. Çünkü tam bir ay öncesinden 1 Mayıs günü yasak olmasına rağmen CNN Türk olarak Taksim’den yayın yaptığımız için ve orada polis şiddetini gösterdiğimiz, canlı yayınladığımız için bütün Mayıs ayı boyunca iktidar tarafından ambargolandık. Maalesef muhabirlerimiz bakanlıklara giremedi, bakanlıklar bize çıkmadılar ve CNN Türk’e konuşmadılar. Şimdi böyle bir ortamda bir genel yayın yönetmeni şöyle bir şeye sıkışıyor; ben muhabirlerimi, program yapıcılarımı, gazetecilerimi ya da köşe yazarlarımı mı koruyacağım, halkın duyması gereken haberleri mi vereceğim, bu iki dengeyi nasıl kuracağım ve ayakta kalacağım ve bu arada da ceza gelmemesine uğraşacağım. Gezi olaylarında biliyorsunuz kamu yayıncılığı yapıyoruz ve dozu aşan şiddet vardı. Biliyorsunuz hem polisten hem de araya girmiş başka gruplardan, bütün bunlar arasında sıkışıp kaldığınız bir mekanizma var. Dolayısıyla burada penguenin verilmiş olması evet bizim için bir sembol oldu ama bunun olmaması için neler yapılmalı, bu ortam nasıl ortadan kalkmalı, buna bakmalıyız. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum ve bu konuda sizlere, hukukçulara da bağlayarak bitireyim sözlerimi. Ben 90’lı yıllarda muhabirlik yaptım ve o dönemde aldığım röportajlardan birinde bir hukuk, daha doğrusu bir hukukçunun, o zaman yine mahkemelerle uğraşıyorduk, şu lafını hiç unutmam; Oktay Bey de çok iyi bilirler, “Vicdanımız ile cüzdanımız arasında sıkışıp kalıyoruz” bu Türkiye’nin adalet sisteminin çerçevesini

çok iyi çizen bir cümleydi “vicdan ile cüzdan arasına sıkışmak”. Bugün gazeteciler ile muhabirler, cüzdanları ile vicdanları arasında sıkışıyorlar, patronlar aynı şekilde. Türkiye’de hiçbir kurumun hiçbir şey arasına sıkışmaması için bir düzen kurmamız gerekiyor. Bunu konuştuk, tartıştık, geldiğiniz dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. Benden sonra bir konuşmacı daha var, panelistlerime ve sizlere sorularınız için tekrar tekrar teşekkür ediyorum.

Session 6

Media & Internet in a Democratic State

Moderator
Şirin Payzın

CNN Türk, Television Presenter and Editor

Lord Tim Clement-Jones

UK Parliament, House of Lords

Dunja Mijatović

OSCE, Representative on Freedom of the Media

Alison Bethel-McKenzie

International Press Institute, Executive Director

David Gardner

Financial Times, International Affairs Editor

Moderator Şirin Payzın: Hello and welcome.

I would like to firstly introduce my guests. Mr. David Gardner is here with us, he is a long-time colleague. We have been together in different platforms. Ms. Alison Bethel-McKenzie is here with us, she is the executive director of International Press Institute and will be giving her speech under this heading today. We are also hosting Lord Tim Clement-Jones, a member of the House of Lords of the United Kingdom, welcome. Thank you very much for joining us. And Dunja Mijatović, from OSCE, works in the field of freedom of the media and is the OSCE Representative on Freedom of the Media, we would like to also welcome her.

Thank you very much for joining us today. Now I would like to open the subject quickly with a couple of words. The title of our panel is “Media, Internet and Democratic State”. I think the title in itself is very contentful because normally we should not discuss media and internet. Lately, I am invited to the meetings, speeches and panels titled “Rule of law and media”, “democratic state and media”, “the place of media within law”, “within democratic state”. And this actually shows us that this is an issue in Turkey. Of course there are problems and discussions revolving around media freedom and freedom of speech all around the world, even in democratic countries. We cannot claim that there is a total independence, problem free media in any country around the world. However, what separates democratic countries from others is that media freedom and freedom of expression are under the roof of law, and that freedoms are protected behind the shield of law and justice and that they were able to achieve this. Therefore, I think this may be the target we should move forward to. We have been discussing freedom of expression and media freedom a lot lately and we are going through tough times. I also have to say this, Ms. Işıl Karakaş stated in her speech that “Throughout the history of the Republic, the interests of the state and the continuity of state has been the priority under law and the Turkish legal system, not the individuals’ freedom and rights.” The media issue is also the similar. media has never been truly independent, and true media freedom has never been the case. The media had very important issues within itself, however now in the year 2014, we should not talk about the piling problems or the new pressure, but we should talk about a more free and democratic media worthy of a democratic constitutional state. Therefore, instead of saying “We were always like this”, I think now is the time to say “We used to be like this but now we are better.” How do we achieve this? This is what we will discuss. I will ask my guests here shortly, can they achieve this? Is this possible? We will discuss what we have to do.

The self-criticism of media on one hand, because we really have to do this. There are major issues; employee rights, internal conflicts of the media, investor-media-state relations, the unlawfulness, injustice within the government-investor-media triangle. However, today, we are here to discuss a more head issue. Firstly, I would like to give the word to Lord Tim Clement-Jones, member of the House of Lords of the United Kingdom. Floor is yours.

Lord Tim Clement Jones: Thank you very much indeed, Şirin. Thank you for setting the scene so effectively.

Freedom of the media is a vital pillar of the rule of law and its protection is related strongly to the independence of the judiciary as we heard this morning. It’s also a very topical subject in which to end this superb symposium, I do thank my colleagues for what has been a fantastic experience and exchange of thoughts on this very important topic. And it’s also very closely related and that is what this session is all about, to the health of democracies both old and new.

The 20th century philosopher Alexander Michael John put it very well when he stated that “democracy cannot be true to its essential ideal if those in power are able to manipulate the electorate by withholding information and stifling criticism”. Today’s session is very timely. Back in 1993, May the 3rd was designated by UNESCO as the world press freedom day. It’s a day to celebrate the fundamental principles of press freedom, to evaluate the press freedom around the world, to defend the media from attacks on their independence, and to pay tribute to journalists who have lost their lives in the exercise of their profession. In this month of May in particular, therefore, we should remember that it is often journalists who pay the price for protecting freedom of expression. In the words of the former Sunday Times journalist, Editor Howard Evans “the price of truth has gone out grievously” commenting on the terrible annual roll call of journalists who die whilst carrying out their profession. At the beginning of every year the International Federation of Journalists publishes a report on the journalists killed in the previous year. 105 journalists and news media personnel were killed during 2013. And in that context, we should remember Hrant Dink the editor of Agos, who was killed in İstanbul 7 years ago.

Although there are some broad principles enunciated in Article 19 for example of the International Covenant on Civil and Political Rights, the ICCPR, Article 10 of the European Convention on Human Rights, and the American 1st amendment, in my own country, Britain, much of the developmental judicial freedoms are judge made and depend on the decisions of the courts made at different times in response to different events. It is often taken stubborn and courageous individuals to take action and to defend those principles, to have secured freedom of speech and of the press. John Milton the famous poet author of *Paradise Lost*, a religious puritan, in *Areopagitica* a famous defense of free speech, and against the licensing of publication and censorship, which was published in 1644 without a license, made an impassioned plea for freedom of expression stating “Give me the liberty to know, to utter and to argue freely according to conscious above all liberties.” In my former political party, the Liberal Party, the predecessor to the Liberal Democrats which I’m a member, a copy of *Areopagitica*, was ceremonially handed to each president to remind us all of the importance of free speech. Milton was however, unsuccessful in persuading Oliver Cromwell’s government to abolish licensing and censorship. Some say in fact that our current freedoms in Britain arose by accident when the licensing of the Press Act 1662 which was time limited to 2 years was by an oversight not renewed by Parliament in 1679. This lead temporarily to what is called an explosion of newsprint. The Act was in fact renewed a few years later but the benefits of a free press had clearly been demonstrated. And in 1695 the Licensing Act was repealed very last time that our media has been recently reminded is in Britain that we have statutory regulation of the press. It was to transform Britain into a nation of news lovers and the liberty of press rapidly became a cornerstone of British democracy.

As if to remind us in the British Parliament of the importance of the freedom of press, there is currently an exhibition taking place in the Parliament featuring portraits and caricatures of one of the most famous defenders of press freedom in Britain; John Wilkes. John Wilkes was a member of the British Parliament who turned to journalism. In 1762, he launched the newspaper “The North Briton” aiming at countering the policy of the government headed by the Scottish Earl of Bute, to make peace with France. Through his writing, he successfully forced the Prime Minister’s resignation but he went too far and criticized, The Sovereign, King George the 3rd directly. The result was the issuing of a warrant seeking his arrest for the publication what was called a seditious libel. Wilkes successfully claimed privileged as a Member of Parliament to secure his release but was soon expelled from the House of Commons and was forced to go into exile remaining abroad for the next 5 years. During this period, he once again faced charges for seditious libel. He was sentenced to 22 months in prison. But by this time he was a national celebrity. He successfully re-entered politics even becoming Lord Mayor of the City of London.

Yes, whilst we can celebrate the historic breakthroughs of the past, very few countries including the UK nowadays are immune from criticism. The Annual Index of Media Freedom, Freedom of Press is published by the US based Freedom House an NGO established in 1941 that has been ranking countries worldwide since 1980, in relation to democracy, human rights and press freedom. Britain in the 2014 index has slipped down in their global rankings as a result of the UK Government’s actions in relation to the Guardian newspaper of which reporting a whistle blower Edward Snowden’s surveillance disclosures with threats of legal action, the destruction of computer hard drives and a 9 hour detention of David Miranda partner of journalist Glenn Greenwald at Heathrow on route from Berlin to his home in Rio De Janeiro. Generally however, Freedom House say the press freedom worldwide has fallen to its lowest level for over a decade. It partly blames regressive steps by countries such as Egypt, Libya, Jordan, Ukraine and yes, Turkey as well as actions taken against journalists reporting on national security issues in both the US and the UK.

Sadly, a large change occurred in Turkey’s ranking whose classification has moved from “partly free” to “not free” as I’m sure you’re all aware. This reinforces the PENN international report on restrictions on freedom of expression following the Gezi Park protests. It seems the constitutional guarantees of freedom of the press and expression are only partially upheld in practice undermined by restrictive provisions in the Criminal Code and the anti-terrorism act. According to the Committee to Protect Journalists, Turkey remains the world’s leading jailer of journalists in 2013 with 14 journalists behind bars as of December the 1st. The falling rankings were of course before the recent blocking of YouTube and Twitter, the law increasing the powers of the national intelligence agency, the MIT law, and new internet censorship measures.

According to Reporters Without Borders, more than a third of the people do live in countries where there is no press freedom. These are the countries where there is no system of democracy, or where there are serious

deficiencies in the democratic process. A free press is a real problem for most non-democratic systems of governments since in the modern age strict control of access to information is critical to the existence of most non-democratic governments and their associated control systems and security operators. Turkey is a democracy but brave contemporary Turkish newspaper editors and journalists such as Ahmet Şık who has won the 2014 UNESCO Guillermo Cano World Press Freedom Prize had to play an important role in protecting the principles of press freedom.

And it may appear that there is a press freedom gold standard in some countries but the truth is that in even the mature democracies, there is a constant struggle between different actors in public life between the media, the politicians, the officials and business too who may often wish the commercial and reputational reasons to conceal their activities. All this means that inevitably there is an element of subjectivity in what is accepted as necessary freedom of expression at any one time. John Locke the famous 17th Century British philosopher expressed the principle of valid limitations to free speech when he made the distinction between the concepts of liberty on the one hand and license on the other, essentially the abuse of liberty to harm others. John Stuart Mill the influential 19 century philosopher in *On Liberty* published in 1859, also acknowledged the need for limits on free speech in certain circumstances but for Mill the only instance in which speech can be justifiably suppressed in order to prevent harm is in order to prevent harm from a clear and direct threat, neither economic or moral implications nor the speaker's own well-being would justify suppression of free speech. As he said "the only purpose for which power can be rightfully exercised over any member of a civilized community against his will is to prevent harm to others." Rather more pithier was US Judge Oliver Wendel Holmes who made the memorable observation that the freedom of speech should not include the freedom to shout "fire" in a crowded theatre.

Of course nowadays we have a much stronger regard to certain rights such as the right to privacy and governments assert national security where they can. So there is a continuous debate about what limits can legitimately be placed on freedom of expression which go beyond those stated by Mill. Article 19 of the ICCPR for example, states that everyone should have the right to hold opinions without the interference and everyone should have the right to expression. The rights will include to seek, receive, impart information and ideas of all kinds regardless of frontiers either orally, in writing or in print or in the form of art, or through any other media of his choice. But it does go on to say that the exercise of those rights carry special duties and responsibilities and may therefore be subject to certain restrictions when necessary; for respect of the rights and reputations of others, for the protection of national security or of public order or of public health or morals. The use of the proper extent of these restrictions differ between governments, people, parties and institutions. Most recently in the UK there has been vigorous debate over the whole question of publishing sensitive national security information in the Edward Snowden case. Snowden who worked both for the CIA and the NSA leaks tens of thousands of secret documents to the Guardian and the Washington Post. Indeed his revelations about the scope of surveillance sparked a worldwide debate about the balance between national security and privacy. To some governments that leaks were seen as putting the lives at risk or potentially seriously damaging their ability to monitor terrorists. For a newspaper such as the Guardian or campaigners such as Julian Assange whose WikiLeaks whistleblower website published a large set of classified documents, leaked by Private Bradley Banning however, this was justified on public interests grounds as exposing state sponsored misbehaviour or worse. We need to acknowledge of course that the need to be vigilant, is not just about government repression of the media, but the other sides of the coin press standards. Tabloid media in the UK has recently had to look itself in the mirror, and tighten up its standards and complaints procedures considerably since the so called phone hacking scandal where former News of the World journalists have been charged in some cases convicted of intercepting private phone messages and the ensuing public enquiry by the distinguished Judge Sir Brian Leveson into the culture, practices and ethics of the British press. But in a culture where any form of government regulation has been fiercely resisted for 300 years, even his limited proposals for regulation have however, been strongly resisted by many in the media. And there are other aspects too necessary of free press. The House of Lords Communication Community of which I sit has in the past two years carried out report on the future of the investigative journalism and on media plurality. The health of investigative journalism is vital to a strong democracy but it is threatened by the economics of the digital age where newspapers have less resources to investigate and where definitions of what forms of journalistic behaviour is in the public interest, sometimes not clear and can lead to prosecution.

Media plurality is also vital for democratic life. We need to have a proper diversity of opinion across the political spectrum and there need to be regulatory mechanisms to insure that this mixed opinion is preserved. And this is not the same as regulating content or ensuring that there is competition in the media, although economic concentration can sometimes lead to the same outcome.

The internet of course has brought new challenges and arguments about the proper boundary between liberty and license. Most citizens would agree to the need to protect children from the abusive and pornographic online content and the banning of the racist material. But how far can the libel laws be invoked to gag criticism. Should the rules applicable to the internet be different from those offline? Does the online blogger have the same responsibilities to prevent harm? The debate whether the internet is somehow special still continues but all democratic countries are agreed on condemning internet censorship except for various specific reasons of the kind I have mentioned above. Indeed in the US, the Supreme Court *Reno vs. LCU* in 1996 established the boundaries of permissible interference very clearly. But it cannot and should not in my view be a lawless zone where anything goes.

So to conclude, there is no absolute equilibrium in the protection for freedom of expression legislation over matter such as libel, privacy or national security may change over the years. The hallmark of autocratic societies is a lack of free media. Strong democracies however, depend on a broad consensus of what the core rights of expression are. There may be arguments of the margin especially in the face of new media and new threats but we all have a responsibility for ensuring that in democratic countries in particular, the core principles are well understood and we ensure that they are vigorously defended. Thank you.

Moderator Şirin Payzin: Lord Clement Jones, thank you very much for your highly important remarks. We will have your questions in the upcoming minutes, but I think we need to open some of the subjects our speakers have pointed out, we will try to do this as time passes. Miss Dunja Mijatović, Organization for Security and Co-operation in Europe, Representative of Media Freedom. I would like to leave the floor to you.

Dunja Mijatović: Thank you very much for inviting me to this very important event. And timely I would say. As the freedom of media representative of the 57 participating states of the OSCE, and the role I have is something that quite unique in the international arena. I have so called license to criticize the governments and of course no governments like to be criticized. So when it comes to my job, I can only say it's a quite a struggle to find a way to open the doors of 57 participating states starting from Canada, US, countries of European Union, central Asia, South Caucasus including Russian Federation and Mongolia. So you can only imagine how difficult and challenging is to try and to promote media freedom and freedom of expression in the period in the era that we also call digital. I will try to focus on many issues that I raised in Turkey with the Turkish government in relation to freedom of media and freedom of expression. I will of course touch up on these issues very briefly but I will also mention one thing that I think is extremely important.

Working for the Organization for Security and Cooperation we often come to a wall where we try to explain how important for our societies is to live in a secure and safe societies and when security comes, you know, the governments are very eager to protect their citizens and in a way I'm trying to challenge this as a representative on the Freedom of the Media but what I always say that there is no security without the free expression and there is no security without free media. We cannot work on the security issues and challenges that we have in relation to terrorism, child abuse and all this other threats that we have in our societies at the expense of free expression. Because we might end, at the end, with no security and no free expression which is not a formula that any democratic society would like to see as a result. On the issues that were mentioned here in the past two days, and I think it is so important that we are discussing the rule of law, because I also think that there is no free media if there is no rule of law. We should have laws but laws that are fostering media freedoms and laws that are not restricting media freedoms. Unfortunately, that is not the case in too many participating states of the OSCE. I'm very glad that Lord Clement mentioned several cases that I also raised with the UK government from Guardian Newspaper, Leveson Report and also internet filtering in relation to protection of children in the UK and it's not just the UK, many other states east and west of Vienna as we like to say at the OSCE.

The issues I like to raise in Turkey are very sensitive, most of them, and our views, meaning government views and my views are differing greatly on many issues but I find it extremely important that the high authorities in Turkey have been cooperating closely with my office, sharing information engaging in a constant dialogue that we have. I also have to say that I was given in most difficult times unrestricted access to prison in order to visit

journalists and in order to try to assist Turkey to tackle the issue of imprisonment that was already mentioned. But in a way I think it is also important that I do not try to sugar coat what I see today in Turkey.

In my assessment the freedom of expression is severally limited and media freedom has become critically stifled in the country. And while as I already mentioned media freedom differences exist everywhere, what I find most alarming is that the direction of latest developments in Turkey points towards more and more restrictions instead of gradual progress towards increased media freedom that I would like to see. I would also like to give a few examples to show on what I base my opinion on, because I think it is very important that we are factual and truthful in our approach. It is essential in every democracy that the authorities actively encourage pluralistic discourse both offline and online. And here we come to an issue of our rights offline and online; how to find a way, a balance to understand and to allow that our rights are the same in our ordinary lives but also in cyber space. And the same goes for threats. The threats did not come in the cyber space; they existed also in our ordinary lives. How not to cross this thin red line and become sensors and try to stop critical provocative and sometimes vulgar voices that we hear in our societies and how to be able to accept this with a greater tolerance and openness and not to try to restrict this. Those are all the questions that not only Turkey but many other countries strive to answer. Old democracies but also new emerging democracies. I come from a very troubled part of the world, from Bosnia Sarajevo, I experienced the worst possible examples of propaganda coming from Milosevic regimes. We experienced the bloodiest war in the 20th century and we are trying to open up as a society but it is a struggle. So I have a full understanding of the countries in transition of the process where we need to find the way to open up. And what is missing in so many countries including Turkey is more courage and more dedication and more political will coming from the governments.

I would also like to mention the issue of editorial independence of media outlets and political pressure on media outlets has also lead to the firings of numerous highly skilled journalists in Turkey, while others quit their jobs in an effort to maintain their professional integrity. Many of them now work without contracts or salaries and under degrading and distressing circumstances. I am here talking about real people, people I've met, people I've talked to and this is also something that is extremely important to tackle here. The importance of decriminalizing speech offenses including defamation of public figures has long been advocated not only by my office but also by all major international organizations, however criminal proceedings are initiated by Turkish politicians against journalists for alleged defamation are still very common. The authorities both in Turkey and in many other participating states refuse to accept the fact that the public figures "must" endure a higher threshold of criticism than ordinary citizens, it comes with the job. It's not just politicians all public figures including myself. I know it is difficult but it's the only way out. You cannot have an office and be elected by governments or international organizations and that expect to have some sort of coat protecting you from any criticism. It's wrong and it's something that we need to learn.

Internet and social media offers access to information and public voice to those who never had such power before. The advantages that they bring into our lives cannot be over stated. However what we see in Turkey and again in too many other countries of the OSCE I must add, is that the authority still has regard into the internet as a threat. There is a fear, that is present. We see this threat as something that poses danger to their power and thus must be controlled by all means. This is wrong; this is unacceptable and it has to change. By further limiting already extremely restrictive internet law, in January by banning tens of thousands of websites and blocking social media sites, and the issue of Twitter and YouTube which I will not elaborate because it has been mentioned on many occasions during this conference, that presents a threat to morals, the authorities are severely weakening freedom of expression. The decision of the constitutional court overturning the ban on twitter I think, it should be seen in a way as a historical decision. It gives hope for independent judiciary in Turkey and for free media. I think that this decision is a road ahead for Turkey when it comes to free speech and I would be more than ready to work with the authorities if they continue working in this direction in order to try to change many restricting laws that we have in these countries.

As I said previously, I cannot emphasize enough that in no way I challenge the legitimate rights of the governments to counter the threats, terrorism and all other issues that are threats in our societies. But what we also see, and it was also mentioned by Lord Clement, the prison sentences for written words or broadcasts no matter how critical or even shocking they may be should never be an option in democracy. When I started working with the Turkish government in 2011, on the issue of imprisonment of journalists in prison, there were

105 journalists in prison. According to our data that we constantly share with the Ministry of Justice, we have number of 29. That is already a huge progress. But one journalist is too many journalists in prison in any country. In 2011, my office started a research project about all these journalists and this is something we will continue doing and the decreased number of journalists in prison is very important and very welcome. These changes can only be lasting if the laws undergo throughout an urgent and very needed reform. Otherwise these journalists may very easily find themselves back in prison if they do not write according to the taste of those in power.

I already mentioned several laws but I will also add the new law that was recently passed on the Turkey's national intelligence agency and I find it very worrisome to freedom of expression in Turkey. We now have one more law that allows the silencing of the journalists by up to ten years in prison simply for doing their work. It is not up to the journalists to ensure that confidential information does not get leaked to the public. In case the intelligence materials are published in the media, do not go after those who shared the materials public, they are only doing their job. The same stand I had in relation to the issues of the Guardian, the newspaper in the United Kingdom and the NSA leaks in the US. I would also like to mention a relatively new reason why the journalists but also the citizens can find themselves in prisons in Turkey. Since the Gezi protests, hundreds of citizens have faced investigations for their tweets during the protests and thousands of citizens in İzmir faced jail for their tweets. And only last week we witnessed the ten month prison sentence handed down to a journalist because of his tweet, contained one letter more than desired by the authorities.

Let me conclude my list by mentioning the worst type of retribution the journalists can face. When journalists pay the ultimate price and are killed for their work, it is not enough to imprison the perpetrators, again I thank you very much for mentioning the case of Hrant Dink, Lord Clement, the masterminds of such crimes are not less dangerous than murderers. But sadly, seven years after the killing of Hrant Dink, an exceptional and courageous journalist who fought throughout his work for human rights, for all including minorities, the masterminds of his terrible crime have not been brought to justice. I feel very strongly about this and I raised these cases in Russian Federation, in Azerbaijan, in many countries where we have journalists that were killed and their murderers were not investigated. Impunity is something that should not be allowed in the societies. In Serbia during Milosevic regime three journalists were killed. What we have in the moment is still the impunity of all this three horrific murders of journalists that were trying to tell the truth to do world.

After listing the numerous concerns, it is also important to note positive developments. I already mentioned one and I repeat this once again I find the decision by the Constitutional Court of Turkey historic. Yesterday, we received the wonderful news that after 8 years in prison the journalist Füsün Erdoğan and Bayram Namaz were freed. I hope that very soon all journalists who are still in prison will get back their freedom. We need to focus on how Turkey can move forward and improve the situation and how international organizations among them, my office, can be of assistance for this process.

At the end I will just spare a moment and criticize us, international organizations for not being bold and courageous enough to join our voices and to try to do more together with the NGOs and civil societies to help countries overcome problems in relation to free press and media freedom. Censorship in Turkey is affecting censorship everywhere in the world. Censorship in Bosnia is affecting censorship everywhere in the world. Censorship in the US is affecting all of us. So we need to work together in order to find a way, to make our societies more free and more approachable. We must continue to strive to establish the strong political will to protect freedom of expression. And again I believe that continuing and throughout dialogue with the authorities is a must in this important process. Thank you very much.

Moderator Şirin Payzin: Ms. Mijatovic thank you very much for your wonderful speech. We really want our journalist colleagues who are currently arrested, convicted or under custody to be set free as soon as possible. And I also cannot move forward without remembering Hrant Dink, after all these talks, we hope that justice is served at least out of respect to the memories of Hrant Dink and all other journalists who have lost their lives because of freedom of expression or because they freely expressed their opinions. Now, I believe, Alison Bethel-McKenzie, the executive director of International Press Institute, has much to say about media freedom. We spent last week with what Freedom House had to say about Turkey, let see what International Press Institute has to say on the situation we are in. Please.

Alison Bethel-McKenzie: Thank you very much, I'm very glad to be here.

For those of you who don't know the International Press Institute, we are the world's oldest international press freedom organization representing every country in the world. So, we have a lot of work to do and we are kept very busy. And Turkey keeps us extraordinarily busy. I have two staff members who are dedicated full time to Turkey. Mainly because we have a lot of members in Turkey, we are a membership based organization. So we have a lot of members here and so we spend a lot of time here. As Dunja mentioned, Turkey is among the worst jailors of journalists in the world. We have come down considerably from over a hundred to around thirty. Turkey is in the company of countries like Egypt, Iran, China, Eritrea, Vietnam, Syria, Azerbaijan and Ethiopia.

Why is press freedom necessary to the rule of law? Democracy requires access to information and accountability. Access to information obviously is necessary to make decisions. There is no point to democracy without information. The necessary information to make an informed decision. And accountability is necessary to ensure that the system functions as designed and to ensure that those in that system have faith that it works.

To show that there are rules to provide stability and predictability and consequences if those rules are violated. Neither can be achieved without the scrutiny provided by the independent media. While judiciary and other branches of government are primary line in ensuring rule of law, independent media is the backstop watching the watchmen.

Now, we've had a lot of assaults on press freedom, I'm going to talk specifically about Turkey, that undermined the rule of law in Turkey. There are three main ways in which Turkish media today are under attack. Violence against journalists and as Dunja mentioned impunity, misuse of criminal laws and abuse of authority to undermine media. The prime minister himself has admitted that he has called media houses and asked them to remove information from their program. That is direct interference with the work of the media and of course results in self-censorship. And so journalists fear, and owners and publishers fear running certain information for a fear that it will cross this red line. But all these ways in which the Turkish journalists are under attack have all the same aim that is of course to silence voices and to stifle unwelcome attention. Violence, let's talk about that first, although violence against journalists in recent years has down sharply from previous decades, most perpetrators of prior attacks particularly those who orchestrate them continue to enjoy impunity. This is of course not limited only to Turkey. In many countries impunity thrives. In countries like Mexico where journalists are murdered almost every day and in brutal ways; they are beheaded, heads left on the stoop for their children to see when they come home from work, and their body parts spread around to send a message. The people who murder them are never brought to court or never charged, never even arrested even when there is lots evidence to point to the person who did the murder or orchestrated the murder. Police and security forces have targeted in Turkey scores of journalists in connection as you heard earlier with the Gezi Park protests in 2013. Sources have reported that more than a 100 journalists were attacked with water cannons; tear gas canisters, battalions, rubber bullets during the protests. Journalists were beaten and their equipment was broken. Reporters were prevented from covering certain events. Journalists who seek to report public demonstrations continue to report harassment, intimidation, attacks and interference. To date, no police or security officers have been held account for attacks on journalists. Few have faced consequences for attacks on non-journalists. Impunity shows that the law and rules apply only to some, not to all. Misuse of criminal and anti-terrorism laws and selective enforcement remains a problem. Too many countries still have and use criminal defamation and seditious libel laws to jail journalists. And the number of journalists in jail under anti-terrorist laws have increased, post September 2011, the attacks of the US.

In recent years numerous journalists have been imprisoned here in Turkey and early 2012 as I mentioned the number was over a hundred. We are delighted by the news of the journalists being released yesterday. We are delighted that they are now home with their families. The majority of the journalists who are in jail have been targeted under these overly broad anti-terrorism laws. Journalists claim that they were imprisoned in connection with their work, we've seen no real evidence to dispute that claim. The government in many cases has failed to bring this evidence. In some cases the journalists were targeted for alleged ties to right wing coup plots. Ironically the government rejected their claims that the evidence against them had been fabricated but has now adopted that same argument in the on-going corruption scandal. In many cases journalists were targeted for alleged connections to Kurdish militants but the evidence against many was evidence of journalism, of them reporting about these topics. For example, coverage of earth quake damage, sexual harassment at the state airline and sexual abuse of detained children was later turned into terrorism charges. In some cases the journalists were targeted for alleged links to ban left wing groups and the government has complained of release of wire taped conversations purporting to show corruption.

I mentioned a few minutes ago abuse of authority to undermine media, this is emerging as one of the greatest threats to journalists today. This interference by the government in media coverage there is growing economic dependence also by media owners on government connections which leaves them susceptible to pressure. An evidence of this pressure can be seen in this story of wire taped conversations and in the firings of journalists who publicly exposed government pressure or otherwise criticized government. There is a lack of job security among journalists that foster self-censorship and the situation erodes both to credibility and viability of mass news media. There is also a lack of transparency in who owns what. Who owns what radio station, who owns what newspaper... And this is a big issue. As citizens turn to new media for news, there are new restrictions that misuse privacy. This issue of privacy is brought to bear to silence online voices and eliminate any space for disseminating opinion.

The end result is authorities show that they hold all the power and the rules only apply to them and that criticism will not be tolerated that it is pointless to fight fair or even fight at all. So, there is no justice, there is "just us".

So what do we do? Steps have to be taken to demonstrate that the laws apply to everyone. If you are tweeting, tweet this "Steps have to be taken to demonstrate that the laws apply to everyone". That people know what they can or can't do and that there is a logical, legitimate reason for any constraints on behaviour that apply across the board. No matter your station. Accountability has to be ensured. Impunity for violence, corruption, law breaking must be ended, particularly violence against journalists and independent oversight outside of the hands of those being watched. And it has to be restored. Independence of media from government needs to be restored as well and journalists need to act in solidarity to ensure their own freedom. For outside actors, particularly the US and the EU, they need to step up. And demand clearly that the rule of law and respect for independent media be reinstated and to match those words with actions. Thank you.

Moderator Şirin Payzın: Thank you very much. David Gardner, the International Affairs Editor of Financial Times, who is one of the writers who writes the most about Turkey. The floor is yours.

David Gardner: Thank you, Şirin. Good afternoon everybody and thank you so much to the organizers of this conference for including me in this really extraordinarily well timed discussion. I'm going to try not to repeat as far as I can what my co-panellists have said but before I try I want to say that I agree thoroughly with all of it. If I can emphasize, before I say anything else that I am speaking for myself not for the Financial Times. I write quite often about Turkey in the Financial Times about politics, foreign policy short comings of institutions, media question and so on. If you want to blame me and the FT for that please go ahead but this afternoon just blame me.

What I thought I would talk about is essentially the struggle for an independent media in the age of the internet, the technology which by ostensibly providing free information erodes the economic base of the traditional journalism. But also how the internet at the same time makes it immensely difficult for either the state or the government or the private concentrations of media power to effectively monopolies information and debate. And that will lead us on into questions about the structure of the media and in turn lead us into the current situation of the press and media in Turkey and related issues of freedom of expression.

I think it's important, context is always important, but it is important to remember that the attempt to control the message is really as old as time. I mean historically controls even on reading and writing are a feature, and believe me not a pre-history, that's the Pre-Gooseberg story essentially, so much of war and revolution turns around the spread of literacy. You mentioned slices of English history but the English revolution itself is arguably as the historian Christopher Hill spent a large part of his career pointed out, about the attempt to spread, first of all, to write, to produce and then, spread the vernacular bible. So, in other words, the priests and the praetorians of successive regimes through the ages, let alone the rulers, have always been at this game that's not terribly new. After printing revolutions, and it is plural of successive ages, the other ways of playing the same game were devised I mean Tim mentioned the end of licensing in the 17th century, but they were still at it in the 19th century with taxes on paper and newsprint, newspaper stamp taxes and so on and so forth all attempts to keep and if possible to secure and control information and the message. And what arguably in part upset that and shows the way in which technology and technological advances always end up by eroding and making it futile these attempts. It is as the arrival of the telegraph which one press scholar appropriately called Victorian internet.

But they never entirely give up do they? So, you know, there are different ways of skinning a cat. By the end of 19th century coming into the 20th century led to a new phenomenon, you know, the arrival of the media barons. The sort of Citizen Kane figures, part of whose interest was to get close to and remain close to power and through that to promote other interests which had remarkably little to do with the diffusion of information and stimulation of debate. While technology tends to defeat the best efforts to monopolize information and the examples of this are so legion, even in the most unpromising circumstances. The story of the late Soviet System in which two highly improbable and hardly dignified by the name technology, two things that emerged to undermine fatally their control of information.

One was carbon paper so the mimeograph, the other was short wave radio which in the typical systems in which the right hand and the left hand they don't know what each one is doing, central planning insured under the quota system that by 1975, the Soviet Union have produced 50.000.000 short wave radio systems which enabled their citizens to tune into this host of radio traffic beamed into their territory in the most effective way and they did it for themselves. So, I think it is much more difficult especially in a democracy to deal with more indirect control, even sometimes to spot them.

I would like to emphasize that I am not talking here purely about Turkey that is also part of the context. I mean it is not for nothing for example that the biography of a man such as Rupert Murdoch is called the man who owns the news. The man who in effect makes the wave, makes the political weather. In the UK I think in my judgment that spell has been broken. At least in part by the phone hacking scandal even though there are other forces such as the Daily Mail who still appear to compel the still effectively intimidate sections of the political class. Murdock spell definitely must be working for him still in the US Fox, I am not just referring to the New York Post, news is a huge player in the open political combat and cultural wars over there. And you may have seen pictures in your newspapers I think this week not later than last week of Rupert Murdoch holding court at the Kentucky derby horse race, perspective candidates for the republican nomination such as Ran Paul paying court to him. This was a replay of something we've seen only a few weeks earlier in Las Vegas with Sheldon Adelson, the casino magnet but who has other aspects, holding court at the what American Media call as the 'Adelson Primary' as the likes of George Bush and Chris Christie and so on all had to parade before him and show their wears and famously this came to public prominence because Christie committed the unpardonable sin, in his future possible patron eyes, of referring to the occupied Palestinian territories as the occupied territories for which he had to apologize. The other aspect of Adelson's activities which you may or may not be aware of is his effect on the political debate inside Israel where he is absolutely four square behind Netanyahu, I think suspects he is far more moderate, but practically what he's done is introduce a free sheet, which is nothing for a man in his means which is in the course of bankrupting a lot of the main stream Israeli press such as Haaretz. He's now just recently gone one better and bought himself two other papers. So, to closing down what has always been a vibrant debate, gradually closing down I should say debate inside Israel. I won't go into much but it is important to grasp this. The Koch brothers who along with Adelson spent tens of millions by some calculations, this was into three figures, hundreds of millions, try to settle the outcome of the last presidential election against Obama. And he then went on, they did not in the end consummate the deal but they were about to buy the Tribune Company, therefore the LA Times, Chicago Tribune, so this phenomenon which people sometimes refer to as the Berlusconiisation of western media is something you should also keep in mind when you think about Turkey. Well, the phenomenon to which I used in the beginning about the use of media for the advancement of narrow and specified interests rather than the interplay of ideas and the provision of information for reasoned debate I've taken as a package the empowerment of the citizen as a very wide spread phenomenon, too. It's far from clear what you do about it and remain a democracy. I don't think there are really any particularly easy answers to it.

Regarding Turkey, I think I come here about 3-4 times a year, I came when I returned from South Asia 12 years ago one of the first things I was asked to do was come here and go on a campaign trail with Tayyip Erdoğan. Now, I was here last summer during the Gezi Park eruption and the Taksim Square commune that emerged from it, rebellion that speed to a good deal of urban and coastal Turkey. So I've proposed two bookmarks. What has happened in these twelve years? There, in the Gezi Park thing as I'm sure I really don't need to tell you, while all this was going on in the public square, TV stations were broadcasting features about penguins, radiation from Mars and perhaps not entirely inappropriately schizophrenia. Now, was this the state? It was not, these were private owners of broadcasting outlets. I will not get into the question of the regulation of state broadcasters, broadcasting ethos; models to follow; let's leave that to one side. I said these were essentially private interests which were pursuing safeguarding other interests. In the 12 years to which I refer, it seems to me the structures have changed their shapes slightly, whereas previously you could argue that most of the

media was attached to powerful business groups to advance their other interests, and that then, back than 12 years this would typically be the traditional conglomerates of the metropolitan coastal elite. Now it's just as likely to attach, say construction interest allied to the ruling AK Party. But either way that capacity to deliver, broadcasting incidents of the type that I referred to are still of such surrealism and contempt for the citizen. That's the problem you got. You got these old media groups kowtowing to real or feared reprisals, taken against their other far more lucrative business interests. I think there however has been a change since 17 December and all the revelations that float from that, drip drip sort of Chinese water torture scandal, which revealed not just the bullying of ministers but press magnets directly. I think partly the changes is the unhappily to grieve polarization which is taking place partly the change of tack by some media organizations because their interests are under attack anyway, they might as well use their media outlets to defend themselves, and partly because they were publicly shamed last summer and needed to and particularly under the pressure of their employees, journalists, needed somehow to restore their reputation. Let's not forget the tone of last summer with its mockery, its scorn, its irreverence which was one of the main features of the entire event and If I were to retrieve one remark which was soixante-huitard in its composition, it is "the revolution will not be televised it will be tweeted". And right on queue the prime minister denounced twitter menace and followed through thereafter with something of an offensive against social media in general even as the government tried to use it to its own advantage. It's already been referred to but I as a journalist feel obliged to refer to it again. Dozens upon dozens since last summer, journalists have been sacked from their jobs, for being potentially damagingly off-message once this has been brought to the attention of the proprietors by elements of the establishment. I don't want to go too far toward the other stuff, but the point is the law, is being used by wing legislative majority of the parliament to erode freedoms and the rule of law, the judicial law, the intelligence law, the MIT law, this attempt to hand string and hand cuff the internet.

So where does this leave us? We will, I think there are set of problems not all of which the same, there is clearly a political problem, part of which is whether there is such a thing in this country as viable and electable opposition which I think is a huge part of the drama. There is the rule of law problem. I think it was an assistant Secretary of State at the Public Affairs at the state department and I believe former New York correspondent in Turkey who referred to the ban on twitter as "21st century of book burning". But what I would like to emphasize to end is the structural problem by no means diminishing the importance of everything else which is so eloquently been discussed by my colleagues. The structural problem is essentially about this: how do you get in the internet age an incredible media that can make an honest living from what is a very expensive business. The gathering, the sifting, the prioritizing, the analysing, the contextualizing of information in an incredible way. It is expensive and very demanding. I'm personally convinced that there will always been a demand for it. Therefore, the trick, and it's not an easy one, it means redesign all traditional business models, it's essentially about producing compelling content that people want to pay for to get away from this amorphous mass of under segregated information of, extremely variant credibility, which at times appears to be just noise. That it seems to me is a huge part of any consideration of this sort of subject. Information and debate which has as its distinguishing qualities clarity, reliability and integrity. But it's extremely difficult to get that while all this is going on while you have these kinds of business structures and these kind of political pressures. Thank you very much indeed.

Moderator Şirin Payzın: David Gardner, thank you very much. By the way, I wonder whether the producers of the penguin documentary knew they were going to become such a symbol? CNN Türk broadcasted that documentary and it was one of the most viewed documentaries, however we cannot show it since that day. By the way, it is BBC documentary. However, it became a symbol for media freedom which I think is a good thing. Now I will take your questions, I also have a couple of questions but I first want to take your questions. I believe there are law school students in the audience. I think their questions are very important, they are the lawyers, prosecutors and judges of the future. We have international names here with us. Let's point out that the thickest files before the European Court of Human Rights are the files brought by people whose freedom of expression has been restricted, therefore you may face these cases in the future. Do you have any questions, but of course I would like to take questions from everyone. Go ahead, could you please introduce yourself shortly?

Question: According to the Turkish Statistical Institute 69% of the newspapers and 75% of the magazines printed in Turkey were established after 2001. Many media institutions have been taken over by the Savings Institute Insurance Fund and were sold to those close to the government. How can we fix the ownership situation of the media at the moment, or more correctly the press? How can we make the media diverse?

Dunja Mijatović: Media plurality is something that was mentioned in most of the speeches. We heard it's extremely important. I think it's also important that we note that number of media outlets doesn't necessarily reflect media pluralism. I often hear governments tell me "we have 100.000 media outlets, 100.000 papers; everything is fine we have media pluralism". I don't think so. I do not that is an answer. But in the cases of where the gentleman was referring to if I understood correctly, I think it's important to first adopt the law on ownership so we go back to the rule of law and the importance of rule of law for media freedom in general. Media ownership law is something that can help provide necessary information to public, who owns which media and which outlet in order to be able to tackle these issues in a legislative and professional manner. Unfortunately in too many countries we have the laws and there are wonderful words on paper, but there is no implementation. And there is no international convention or a document or something leading us to impose this to member states of certain organizations. Look at Italy, that was mentioned in several occasions in media concentration that we have there. If it is not tackled within Italy, it is highly unlikely that the European Union will force Italy to do something in relation to these issues. So it is a very complex thing I don't think I have a formula for it but the first step would be adoption of a good law on the ownership and transparency as a start and the rest is again coming to political will.

Lord Tim Clement Jones: I think it's three things, but nobody has got the real answer to this. We had a study by my committee in the House of Lords, the Communications Committee, that I sit on, into plurality. We examined the counter play between competition which is economic dominance, and which is the question of diversity of opinion. In the UK we may have a very mature press. We are not immune from oligarchs. We have effectively Rupert Murdoch I suppose is the first oligarch in that sense, we have a Russian oligarch who owns the Independent and the Evening Standard, and so although we do have competition rules that apply to our national media and particularly to our TV we still don't have the business models and the laws really that prevent concentration of media in the UK. And David, very interestingly, talked about the need for alternative business models nowadays particularly to find resources for investigative journalism and we are very lucky in the UK having one group of newspapers owned by a trust, effectively a charitable trust, that owns the Guardian and the Observer. The only reason they survive as newspapers is because they are cross subsidized by a used car magazine called Auto Trader. That is an extraordinary paradox with investigative journalism effectively funded in that sort of way. I think we have some of the right answers in the UK as far as concentration of the media concerned but we certainly don't have all of them. We don't have a regular review of pluralism in our media by any organization effectively. It is very important I think to have a regular review to make sure that we have a proper diversity between opinions across the media that all spectrums of opinion are effectively represented.

Alison Bethel-McKenzie: Of course in the US, we have rules about this sort of media concentration and whether you can own both newspapers the radio and TV in one town, which is not allowed. But, newspapers are business. Anyone can own them. The issue is there should be some transparency as to who owns what media. So the people know from where their news is coming and what money is behind it. And of course I thought Dunja summed it up very well. We all are in favour of diversity in voices and information people receive but there is a concern particularly in Africa and also in Europe, and I don't know if we have a formula at the moment of how to deal with it but first we are very eager to push for this issue of transparency to find out who are the owners are of these publications and especially radio stations.

David Gardner: Absolutely, you need to know who the owners are. You need to have effective legislation against the concentration of media ownership which in some places, I'm not sure if we have it in the UK I am not sure if works extremely well, but transparency also is about presenting credible accounts. Just let me explain briefly what I mean. If people knew say how much money Murdoch papers lose they would wonder what particular game he was playing. I think it was tolerated by his shareholders because they had their eyes on a higher prize which was complete control, now probably not going to be possible, of something extremely profitable namely SKY the broadcaster. That sort of stuff should really be in the public domain. Having said all of that, because of the secular crisis facing the press, the need to reinvent a business model I'm not sure how ever good the rules were, there would any particular enthusiasm to enforce them in this state of vulnerability.

Alison Bethel-McKenzie: I have a question. Are you saying that profit and loss of a particular media house should be in the public domain? Why?

David Gardner: Yes, I do. Because It exposes that sort of thing. I think it would be of interest to the readers of Times to know that, at a certain stage, every time it hit the streets it's losing something in the order of 300000 to 500000 pounds.

Lord Tim Clement Jones: Of course let's not forget that when Rupert Murdoch bought it was already making loss. It is highly significant. It was an exception to the competition rules. The loss was being made.

Alison Bethel-McKenzie: Yes I asked because I think it is an interesting point. I mean, having been a newspaper editor for many many years. I know that the Boston Globe, one of the papers I work for, would not publicize its losses or whatever. You'd see the fact that they had to lay off reporters, you know or to have to downsize. I don't mean to start this but I thought it was an interesting point.

David Gardner: In the UK, you are quite often dealing with parts of the publicly quoted companies but they can play a shell game, to not make apparent what the costs of individuals things are or how much the losses are.

Moderator Şirin Payzın: We are getting a lot of questions, yes your question please.

Question: I'd like to start with couple anecdotes first of all. They're coming from the United States, a country that is extremely proud of its freedom of expression as a culture and a country. During my law school experience in the United States, I was also working part time for a media organization and I was sent to a conference. First day of the conference, one of the guest speakers was Secretary of State Condolizla Rice. And this stuck with me the this observation and the cultural acceptance of rule of law in one country. She made her speech and laughed and everything went OK. But the next day one of the speakers was Justice Kennedy. When he entered the room everybody stood up and applaud and showed respect for the justices. Now, why I'm telling this story is the second anecdote that one of the shows American guests will recognize very well, John Stuart, his daily show invited one my law professors, constitutional law professor, who was talking about the justices and their views and John Stuart used the phrase, please audience should accept my apologies, "a dick" and I was wondering if such phrase was used in Turkey for any government official whether he or she is a member of the parliament or a military general, a prime minister or basic official or policeman you would be able to use such phrase for them? Maybe this is very extreme but to be able assay anything about these officials how it would be perceived and so in that sense I would like maybe all of the panellists or maybe other guests to answer in light of the defamation laws and other public officers in Turkey their impact on freedom of expression and freedom of press and the rule of law.

Alison Bethel-McKenzie: I was mentioning this yesterday. There is good taste and there is bad taste. Unfortunately we cannot regulate whether or not you have good taste and are inappropriate or not. In United States which is my home country, the doors are widely open for the media to conduct its business, sometimes it's in poor taste. I must say and so luckily usually the community, the readers, listeners, viewers will react strongly and it can result in a journalist being let go or television programs losing ratings, and that sort of thing. When it comes to criminal defamation, seditious, libel, countries where we work, many countries have laws that come from the UK, a lot of them are former commonwealth where we see most problems. So we are working with our colleagues in the UK to try to get these countries to get rid of these old laws that usually are not used. The law that is enforced a lot, what is it called in the UK when you insult a head of state or the monarch (David Gardner: Lese Majesty), in fact in the Caribbean and in Africa and some other countries. And they extend beyond even the royal family, they extend to people like Supreme Court justices. And people are brought up on charges. US is a very, not a lot of countries are open in that regard. And someone mentioned yesterday it took the US a long time to get to that level of press freedom if you call it that. And I would like to say that the US still has a lot of problems. We have 14 states in the US that have criminal defamation. And two people were brought against criminal defamation charges about eight years ago. Of course they were dropped but this was after they spent a lot of money hiring lawyers to defend their newspaper. You have President Barack Obama who decided unilaterally, not to have photographers come and take pictures of his official business and instead his own photographer would take pictures and they would distribute it. And of course the US media was up in arms and signed petitions and then boycotted and refused to attend any Obama press conferences until this was changed. So, we have seen and the US has dropped in the press freedom rankings significantly. Jamaica is above the US now in the rankings. Not to say anything about Jamaica, press freedom there is great they just

repelled criminal defamation, first island nation to do that in that hemisphere so we are very proud of that. But the US still has its issues and its problems and as quite as it is kept, there are media that are greatly influenced by political parties. One television station whose name I won't mention in particular, that starts with Fox.

Dunja Mijatović: I don't think the purpose of journalism is to find a way to call the head of state or anybody a dick if that's what you just mentioned. That's not a purpose of journalism. But we shouldn't also shy away from saying that there is bad journalism and that there are also journalists that are not living up to the standards of their profession. The importance, the dignity of the profession that is opening doors and views and trying to connect our societies and report about the issues that are in public interest. Rude, vulgar provocative comments should be allowed in the society but we have to go back what is the reason? Is it something we should aim at? I don't think so. We should allow all voices to be heard, and it should be up to the journalist to decide what exactly is in the public interest and what they should report certain issues. John Stuart program is an exceptional satirical program that is watched around the world for his bluntness and the way he's addressing these issues. But it is a satirical program it is not a news item it is not a moderator of a panel like we have a wonderful moderator today in order to shock and make provocative statements. We have to distinguish the purpose of any kind of comment even a provocative or vulgar one. But again even if this bad journalism, if the journalist is not doing a good job in a right way, should be allowed because without journalism and without free press, we would all live in a dark society which I presume is not a formula any of us are aiming at.

Lord Tim Clement Jones: I suppose as a liberal, small 'I' and large 'L', I think the John Stuart show is a superb show. I watch it regularly daily. It's a very good counter point to Fox news to all sort of publican propaganda but he does it in a satirical way as mentioned. And I think we should celebrate that taste in that occasion. And if he was a "dick" he was a "dick". It was worth commenting about. I think we should celebrate bad taste occasionally. I used to have to force TV's code of taste and conduct when I worked for a television company, they have a code of taste and decency and I tell you, the worst aspect of the job trying to tell producers of TV. I had to tell producers of TV programs that something is in bad taste and it shouldn't be broadcasted. It's a job from hell. So, I certainly wouldn't want to do that. I think the more we rely not on any kind of pre-censorship but if people genuinely have been liable then they can take action afterwards but not before, push it out we need more John Stuart shows actually.

Moderator Şirin Payzın: I will I have one more question. Let's see. Please go ahead.

Question: Thank you. First of all, I would like to thank the speakers for their presentations. I am a politician with a journalism background. I wanted to introduce myself for those who do not know me in the audience. I felt the need to ask all speakers a question they can answer in one word. I do not remember which speaker now, however, but a speaker shortly mentioned the law on MIT and its dangerous provisions. Actually, the National Intelligence Organization (MIT) law has a provision which not only makes journalists, but everyone subject to three years jail time in the event they do not give any information or answer a question at the time requested about any subject and any person. It has unbelievable provisions. There is also another subject the speakers have not mentioned until now. There is also a fatal law which passed about the Internet. Actually there is also one pending before the parliament which is expected to pass within a few days. My question is about these.

Here is my question: The law on MIT, the law passed in February regarding Internet and the law regulating internet journalism which is expected to pass the parliament within a few days all bring provisions requiring journalists to disclose their news sources. I would like to ask this question to each and every speaker. Please tell us if there are laws in your countries requiring journalists to disclose their news sources.

Moderator Şirin Payzın: You are obviously our doyen, because I was also going to ask a similar question. As an addition to this question, I would especially like to ask you, England actually went through a similar situation we are going through. A chief editor has lost his job because he published the notes on Imrali talks and many journalists are going through rough times. From now on we will not publish the notes on these talks, on the other had the opposition is also only learning about these talks from the media because the government is not giving any information on these talks. Now, I would like to ask this in addition to the first question: England went through an IRA example and the talks with Sinn Fein and we know that some interviews were broadcasted on BBC and again there were some sanctions on IRA. How did you manage with this transparency? Did you impose such restriction on the press? Most importantly the Parliament, the people's right to information should

be recognized as a right during these talk, how much were you able to restrict this? All journalists are required to make a choice here between the people's right to information and national interests. I would very much appreciate if you can also answer this question. Maybe we can direct this question to David Gardner. Please go ahead.

Lord Tim Clement Jones: That's a very good question it may be that David knows more about it than I do. certainly I see why the UK had to enforce those sorts of laws or advise the British on the breach of those laws but our law has developed relatively slowly but what I can say is whatever detail of it has been debated intensively every time it has come up and in fact what we did was time limit the anti-terrorism legislation so that it had to be reviewed on a very regular basis. That is not now the situation I think there is now a settled view to what the limits of the anti-terrorist legislations are. By large the way that our security services operate is through the police. The powers of arrest are not direct they have to be done through police by large, I am sure former Solicitor General and Attorney General and former talk about that prosecution process. But that's extremely hard for those sorts of provisions which limit as far as possible the way in which the national security can be used as an excuse to prevent information coming into public domain. I think the other very controversial aspect and we still haven't really settled where we sit on that, is the whole question of interceptions of the communications as well, in terms of the internet and that is a relatively novel area where we need to settle. Bu all I can say is without going in and it would be quite a complicated to go in all the details, that this is not something to be undertaken lightly that in both houses of Parliament we debate these issues and we insist on the safeguards being present. It's no pushover for the government when those issues are debated.

David Gardner: Yeah, tell me if I'm answering the wrong question here but, one word answer, no. The MIT legislation, it appears as far as I understand to empower them, to essentially demand any piece of information from anybody as well as from any topic. It also as I understand gives them operational powers were not there before. I don't particularly want to make comparisons with countries where that sort of things is normal. I do recognize that there are such things as legitimate concerns, of course there are. And there are such things; I want to be very clear here I'm talking about the first leak the Oslo Talks leaks with the PKK, which could be interpreted as an attempt by somebody to sabotage those talks. That clearly shouldn't have happened. To be absolutely clear I am not, repeating not, referring to last year the stuff that Hasan Cemal was writing about. So that's that. The attempts to restrict, you were referring to, it was just plain silly. Here is an elected MP whatever you think about him, if you thought he should not been run then, and that was against the law then that's what should have been done. He was an elected MP. I think the net result of that was to make the actor of the voice over whose name entirely escapes me somewhat famous and that's about it. In terms of what it was presented as "denying the terrorists of oxygen of publicity" and such you know, scenarios phrases, zero. Absolutely zero. It was just plain silly and made fools of the people responsible for it.

Moderator Şirin Payzın: Ok, I think our time is up, however, as I gave you the word let's please have your question.

Question: Thank you. Independency of the media and independence of judiciary are two main pillars of the democracy and the rule of law. In order to sustain or protect the both pillars' independency, both powers need to check each other's position and they must consider what the other says; what the judiciary says, what the media says or complains about. Do you believe Miss Payzın, that Turkish media in this respect fulfil its duty, its task to give the flow as my colleagues mentioned in the United States as you gave examples? Do you give the floor frequently to the justices or the representative of the judiciary? That is my first question and because of an example, after 2010, because of the constitutional amendment we have a constitutional authority called that has made very significant public statements but none of them were released or taken place in the media.

The second question is for Mr. Gardner. When the judges talk they receive an invitation immediately to the politics, in your country do the politicians invite your judges into politics because actually, do you consider that making interviews with chief justices, we have a lot of chief justices in the courts, making interviews with them is important and encouraging in expressing their concerns about the developments in the country do you think that it will be encouraging for them. Because in Turkey we feel that many panellists feel that stress, that pressure, in this climate how can we get rid of such a pressure on the judiciary and the media?

David Gardner: Can I be sure that I understand what the question is. You're saying do I consider it normal

or would it be normal in the UK for judges to offer opinions about the political developments. Is it normal? No it isn't. Except in the context of a judgment I think. There are a plenty of people here who will stand correct but let me think of an example. In December 2006, the Blair government essentially caused the serious fraud office investigation into an arms dealer Alia Mama to be wound up. There are all kinds of arguments about this but one of the arguments about this was national interest, national security interest, okay? There was subsequent I believe high court decision which very explicitly picked this part and said that government had succumbed the pressure exercised by certain high ranking Saudi officials, one in particular and had instead of telling that individual that you cannot divert the course of law in this country, they did not. They caved. So, it is subsequently case that high court decision was subsequently set aside by a higher court, but nevertheless there you have an example. But it is inside a judgment and absolutely pertinent in my opinion.

Lord Tim Clement Jones: We heard from Lord Woolf today morning about the cultural respect of our judiciary in the UK and I think a lot of that respect is built upon the fact that broadly our judges do not engage with the media on a regular basis. They may opine about the organization of the courts and the government approaches with proposals and so on but exactly as David said, the place for views on a legal issue is in the court, a part of a court judgment. I think the reverse would happen if you had the judiciary eternally appearing on the television and at the end of the day, maybe I will sound like an old fogey and I probably am, but basically if you had them appearing on the TV all the time it will diminish the respect for our judiciary.

Alison Bethel-McKenzie: The same is true in the United States. In my 27 years in the newsroom only once did I actually talk to a justice, and that was because he was on the supreme court and that was because they issued a ruling and they sit there they issue the ruling and you may get a chance to ask one question and it's the opinion of the court there is that respect and that sort of separation. And I think that goes down to regular lawyers, except maybe criminal lawyers, it may be in their best interest sometimes to play out parts of their case in the media but it is also very similar in the US as the UK in that regard.

Lord Tim Clement Jones: So that justice was a bit of a "dick" for appearing on the television basically

Moderator Şirin Payzın: And I'm going to answer your question as my closing remarks.

I think our time is over now, so last remarks last words or anything you want to add or say... No? Well thank you very much for all my panellists. Lastly, I would like to say this, you gave the example of the Association of Judges and Prosecutors (YARSAV). First of all, there isn't a law discussion we have not made in the last 3-4 years. can speak for myself; I moderate a discussion program, I am a journalist of 20 years, the period in which I made law discussions the most has been the last four or five years. So much that some of my audience send me messages asking me which law faculty I have graduated from. I have no connection but as a necessity we had to learn. I can talk for CNN Türk and my program, I tried to give the microphone to all sides. I think the lawyers of the Balyoz case have become the most popular lawyers in Turkey due to Ahmet Hakan's and my show. Similarly, we tried to host the lawyers of the Ergenekon case, the associations opposing YARSAV and lawyers that are at a different political side. This is the case for our shows. The president of YARSAV has been our guest many times. But if you ask if this is the case for the whole media, of course I can't say this. Not just on this subject, but this like this in many subjects. There is a popular saying, that we are split from the middle like a watermelon, which is true. In the end, the media changed hands, there are new actors in the media, new owners, new chief editors, journalists, writers. Therefore, it is a fact that we are going through a transition. We have to make internal criticism of the media on many issues, but this is an international panel and I wanted to point out the problems of the Turkish media.

A moment ago, I made a joke on penguins, but I did not complete my word because I especially wanted to say this at the end. If you ask me what the issue is today, we all take penguins as a symbol. This was the case for the world press also, when we were talking with the members of the American House of Representatives, they asked us "are you also from the penguin media?". We joke about this, but what we have to look this here: What is the system which makes us broadcast documentary on penguins? This is the question we have to ask. The Gezi protests took place on 31 May, I was one of the rare journalists who were able to broadcast that night, I am not saying to take pride or to criticize others. Unfortunately this is what happened. Unfortunately, 1 month before, because we made broadcasts from Taksim on 1 May as CNN Türk despite the ban and because we showed police brutality on live broadcast, we were embargoed by the government through the month of May.

Unfortunately our journalists could not enter ministries, the ministries did not come to our shows and did not speak to CNN Türk. When this is the case the situation of the chief editor is this: Should I protect my reporters, show producers, journalists, writers or should I give the news the people must hear. How will I balance this and stand on my feet and at the same time not be punished. In the Gezi protests, you know, we are making public broadcasting and there was disproportional force. There was a mechanism where we were caught between the police and other groups. Therefore, yes, the broadcasting of the penguins became a symbol for us but we have to look at what needs to be done to prevent this, to change this situation. I think this is very important and I will finish my word by tying this to you, legal experts. I was a reporter in the 90's and I cannot forget what a legal expert said to me at an interview, we were also dealing with courts back then, Mr. Oktay will remember; "We are stuck in between our wallets and our conscience". This was a sentence which framed the legal system in Turkey back then "being stuck in between wallet and conscience". Today, reporters and journalists are stuck in between their wallets and their conscience so are their bosses. We need to establish a system in Turkey where no institute is stuck in between anything. We talked and discussed this. Thank you all for coming and listening. I would like to thank my panellists and you for your questions once more.

Kapanış Konuşması / Closing Remark

Sir Edward Garnier QC

İngiltere Parlamentosu, Ülke Önceki Başsavcı Vekili
UK Parliament, Former Solicitor General of England & Wales

Açıkçası sözlerime biraz çekinerek başlıyorum çünkü son oturumun ardından bir kapanış konuşmasının pek de gerekli olduğunu düşünmüyorum. Duruşma yapmaksızın sizi alıkoyacağım bu birkaç dakika boyunca öncelikle sempozyumun organizatörlerine içten teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Bugüne kadar katıldığım en ufuk açıcı etkinliklerden birisiydi. Sadece, ana konuşmacı ve panel katılımcılarının, tabii ki ben hariç olmak üzere, yaptığı katkının kalitesi beni aydınlatmadı, aynı zamanda dinleyicilerin ilgisi ve sordukları sorular da beni oldukça memnun etti. Dinleyiciler arasındaki gençlerden ayrılarak yaşlılık döneminin başında olan bir hukukçu olarak müsaadenizle belirtmek istiyorum ki, yaşlı delikanlılar olarak geleceğin yaşlı delikanlılarının hukuk devleti konusunu tartışmak üzere hevesle bu etkinliğe gelmiş olmaları beni çok etkiledi.

Bana göre adalet ve hukuk devleti ne sadece bir slogan ne de sadece bir arzudan ibarettir. Bunlar, herhangi bir katılımcı, gerçek ve medeni demokrasinin temel yapı taşlarıdır. Bunlar, varlığı güzel olan şeyler değildir, varlığı zaruri olan şeylerdir. Bu nedenle, bu sempozyumun doğru zamanlı, önemli ve oldukça değerli bir etkinlik olduğunu kesinlikle söyleyebiliriz.

Normalde, Avam Kamarası’nda bir tartışma tamamlandığında ve özellikle bu tartışma hükümetin son dönemdeki yasaları ile ilgiliyse bu konuda konuşulanların tamamını özetlemek ve toparlamak bakanın görevidir ve genelde bunun ne kadar harika ve ilgi çekici bir tartışma olduğu söylenir. Ancak bunu söylerken esnememek için kendinizi tutmanız gerekir. Fakat burada esneme isteğini bastırmama gerek yok, çünkü, az önce de söylediğim gibi, etkinlik kapsamında ilgi çekici tartışmalar yapıldı. Esnememek dışında bir de şunu yapmayacağım, konuşulanları toparlamayacağım. Bunu yaparak sizleri sıkamak istemiyorum, yine de panel katılımcıları ve ana konuşmacıların katkılarının çapı ve kalitesine haksızlık yapmak istemiyorum, çünkü çok başarılı buldum.

Toparlamak yerine bazı soyut kelimeler kullanarak bu sempozyumdan ayrılırken yanımızda götüreceğimiz konuların üzerinden geçeceğim. Seçtiğim ilk kelime “kültür”. Kültür, baştan sona bu sempozyum süresince kendisini hep ön plana çıkardı ve ilk olarak bunu zihnimde tutacağım. Adalet sistemi ve hukuk devletinin temelini oluşturan bu kültür bağlamında bir dizi başka kelimeyi kullanacağım: “güven”, “saygı” ancak daha önemlisi “karşılıklı saygı”, “çoğulculuk”, “dezenfektan”, “ışık”, “odaklanma”, “evrensellik”, “makullük”, “açıklık”, “kesinlik”, “güven” ve “özgüven”, bu bağlamda “güven” ve “özgüven” kelimelerini “kibirden” arındırıyorum, “sorumluluk”, “görev”, “etik”, “şeffaflık” ve “bağımsızlık”. Burada, yürütme organında bağımsızlığı kastediyorum, bu konuda hakkında epey konuştuk, aynı zamanda yargının kendi içindeki bağımsızlığını da vurgulamak istiyorum. Sabahki konuşmasında Lord Woolf’un bizlere hatırlattığı gibi, hiçbir baş yargıç diğer bir yargıca ne yapması ve ne söylemesi gerektiğini söylememelidir ki yargıçlar birbirinden etkilenmesin ve saf dışı kalmasınlar. Yargı, yürütme tarafından da yönlendirilmemelidir, yasama organınca da yönlendirilmemelidir. Bu durum sadece yargıçlar için değil, savcılar ve savunma avukatları için de geçerlidir. Savcıların görevi, delillere dayanarak sağlam bir kovuşturma yürütmektir, savunma makamı ise davalının beyanına istinaden ve mesleki görevleri ve baro standartları uyarınca güçlü ve dürüst bir savunma yapmakla yükümlüdür.

“Cesaret”, bu kelimeyi de sık sık duyduk, her türlü cesareti kastediyorum bu kelime ile. Şu anda içinde bulunduğumuz yargı dairesinde gazetecilerin sergilediği cesareti gördük, ancak başka yerlerde de görevi başında öldürülen gazeteciler oldu. Cesaret sadece gazetecilerce sergilenmesi gereken bir şey değildir, ki onlar genelde bunu yaparlar ve bunu bir gazeteci babası olarak söylüyorum. Hakimlerin de cesur olması gerekir. Hakimlik mesleği yalnız bir iştir. Çoğunlukla tek başınasınızdır ve adalet dağıtmak ve kanunları uygulamaktan ibaret olan kamu görevlerinden bu en zorunu icra etmek için özel bir kişiliğe sahip olmanız gerekir. Bu yüzden, yalnızlığınızın üstesinden gelmek için ve görevinizi kendinize güvenerek, hukuk devletini sürdürmek üzere bağımsızca ifa etmek için cesaretin bulunması gerekmektedir.

“Özgürlük”, “adillik”, “eşitlik” ve “tarafsızlık”. Hukuk devletini korurken bağımsız yargının tarafsızlığı çok önemlidir. Sarf ettiğim tüm bu kelimeler - umarım kendisinin terimini yanlış kullanmıyorumdur - genel manada Prof. Gerken’in yumuşak hukuk diye tabir ettiği alanda yer almaktadır. Ancak, tabii ki bu yumuşak hukuk yeterli değildir. Sert hukuka, kara kitaplarda yazılı hukuka da ihtiyacınız vardır, ki bizler çok uzun yıllardır, 1215 tarihli Magna Carta’dan başlayarak, 1689 tarihli Birleşik Krallık Haklar Yasası’na, oradan 1998 tarihli İnsan Hakları Yasası’na kadar hep bunlarla uğraştık. Tabii ki bunlar İngiltere’den, Birleşik Krallık’tan verdiğim örnekler. Ancak, Avrupa’ya baktığımızda ise Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni görüyoruz. Yine, Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen başka sözleşmeler de mevcut. Keza, AB anlaşmaları, direktifleri ve sözleşmelerinden de bahsedebiliriz. Aynı zamanda, ulusal anayasalar mevcut. En meşhuru ise ABD Anayasası’dır, ancak Türkiye’nin de tabii ki bir anayasası vardır. İşte tüm bunlar adalet ve hukuk devletinin korunmasında çok büyük öneme sahiptir. Bunlar çok önemli araçlar, fakat bunlara müze objeleri olarak muamele ettiğinizde hiçbir değerleri yoktur. Bunlar canlı araçlar olmalıdır, yenilenmelidir, uygulanmalıdır ve dahası ciddiye alınmalıdır. Üzerinde yazılı oldukları sayfalardan çıkarak günlük hayatımıza girmelidir. Peki, bunu kim gerçekleştirecek? Tabii ki, sizler ve ben. Bizler kimiz? Bizler hatalar yapan, olayları yanlış anlayan, yetersiz olabilen ve maalesef zaman zaman kötü niyet ve kötülük sergileyebilen zayıf insanlarız. Ama, bence sağlam bir adalet sistemi ve hukuk devletini anlayan ve destekleyen bir yargı dairesi bu zayıflıkların üstesinden gelebilir. Yine, bu sistem ve yargı dairesi, tuhaf hakimlerin, tuhaf gazetecilerin, politikacıymış gibi hareket eden tuhaf gazetecilerin ve gazeteci gibi hareket eden tuhaf politikacıların üstesinden gelebilir. Kendime sık sık şunu hatırlatırım: kurallar ve kanunlar sadece küçük insanlar için değil, aynı zamanda büyük ve güçlü insanlar için de vardır. 18. yüzyılın ünlü avukatının dediği gibi “Ne kadar uzun olursan ol, kanunların üstünde değilsin.”

Birkaç gün önce buraya geldiğimizde - sanırım Çarşamba günü - birbirimizi tanı mıydık. Ancak, umarım bu akşam ya da yarın ayrılıncaya kadar sadece birbirini tanıyan avukatlar veya gazeteciler veya akademisyenler veya yargıçlar veya öğrenciler değil, aynı zamanda adalet ihtiyacı ve hukuk devleti ihtiyacını savunan seyahat arkadaşları olmuş oluruz. Ve umarım bunu istekle, hevesle yaparız. Sözlerimi birazdan sonlandıracağım. Şimdi gelecek cümlelerim karşısında sizleri uyarıyorum, klişe uyarı cihazlarınızı açabilirsiniz isterseniz, bana göre adalet ve hukuk devleti sadece kelimeler ya da duvara yazılı grafitiler değildir, bunlar, insanlar gibidir ve güçlü şekilde ve istekle uygulanmaları gerekir, aksi halde, gevşerler, esnerler. Geçmişimiz ne olursa olsun, hangi ülkede yaşarsak yaşayalım ve mesleğimiz ne olursa olsun, sizlerin ve benim tahammül edemeyeceği bir şey var, o da kendisini ciddiye almayan, adilce uygulanamayan ve adalet sunamayan bir hukuk sisteminin varlığıdır.

Sözlerimi burada sonlandırıyorum. Sempozyum için yaptığınız çalışmalardan ötürü hepinize çok teşekkürler. Katılımınız için hepinize çok teşekkürler. Sempozyumda konuştuğumuz konularda heyecanımı ve hevesimi zaman zaman kanıksadığım olabiliyor, bu heyecanı ve hevesi tazelediğiniz için çok teşekkürler.

I want to begin by expressing a degree of diffidence because after that last session I rather think that any set of closing remarks is wholly unnecessary. But in the few minutes that I can keep you prisoner without trial, let alone without charge, allows me to express my very, very sincere thanks to the organisers of this symposium. It has been, in my view, one of the most stimulating events that I have been to. It has been one of the most encouraging events that I have been to. And I am encouraged and have been stimulated not just by the quality of the contributions from the speakers and the panelists, except of course myself, but also by the enthusiasm and the questions from the floor. Particularly, if I may say so, as someone entering into the spring time of his senility, from the younger members of the audience. It is encouraging to old lags like me to see potential future old lags enthusiastically coming to a meeting to discuss the rule of law.

To my mind, the rule of law, “Justice and the Rule of Law”, is not a slogan but nor is it a mere aspiration. They are essential ingredients to any participatory and genuine and civilised democracy. It isn't something that's nice to have, it's essential. That's why I think it is uncontroversial to say that this symposium has been timely, it has been important and it has being extremely valuable.

Normally in the House of Commons when you finish a debate (and particularly in relation to government legislation) it is the job of the minister to wind up, to sum up all that has been said, and about those who have participated in the debates the usual thing is to say what a fantastically interesting debate it has been. As you say that you stifle a yawn. On this occasion, I don't need to stifle my yawns because it genuinely has been, as I said a moment ago, an interesting collection of debates. But the other thing that I will not do, far from not yawning, is that I won't sum up. To do so would be tedious for you, but also I could not possibly do justice to the caliber and the quality of the contributions we have heard from the panelists and from the keynote speakers.

But what I will do, if I may, is just draw out through the use of some nouns, some abstract nouns, the themes I think that we should take away from this symposium. And the first noun I want to throw at you is the word ‘culture’. Culture has, if you like, woven its way through this conference and that is the thing I would just like us to bear in mind. Because within that culture which underscores any justice system and which underscores the rule of law comes a whole avalanche of other nouns which I will rattle through:-

‘Trust’, ‘respect’ but more importantly ‘mutual respect’; ‘plurality’; ‘disinfectant’; ‘light’; ‘focus’; ‘universality’; ‘reasonableness’; ‘clarity’; ‘certainty’; ‘confidence’ and ‘self-confidence’, and in that regard I distinguish confidence and self-confidence from arrogance. ‘Responsibility’; ‘duty’; ‘ethics’; ‘transparency’ and ‘independence’.

Independence from the executive. We spoke a lot of about that independence of the judiciary from each other. No Chief Justice, as Lord Woolf reminded us this morning, can tell another judge what to do or to say. That is not to say the judges don't get appealed and overruled and they do not get directed, but they should not be directed by the executive and should not be directed by the legislature. And that too, I think, applies not just to the judiciary but it applies to prosecutors and it applies to defence counsel as well. The prosecution has a duty vigorously to prosecute on the evidence and the defence has a duty vigorously and honestly do defend on the instructions of the defendant and in accordance with the professional duties and standards of the Bar.

‘Courage’ we have heard a lot about. Courage in all sorts of ways. We have seen the courage shown by journalists in this jurisdiction, but also elsewhere that of the members the profession who have been killed in the line of duty. Courage is not something that needs just to be shown by journalists, although it does - and

I say this as the father of a journalist - but it also needs to be shown by judges. Being a judge is a lonely job. You're very much on your own and you do need to have a particular character to enable you to perform that most difficult of public duties, dispensing justice and implementing the law. So courage must be there to overcome that loneliness, but courage must also be there to enable you to do your duty independently and with confidence to sustain the rule of law.

‘Freedom’; ‘fairness’; ‘equality’; ‘disinterest’ -I don't mean *lack of interest*: I mean *disinterest*. These are two different English expressions – disinterest or absence of partiality are hugely important amongst the independent judiciary as they seek to uphold the rule of law. Now, all of those things that I have rattled off just now, and I hope I am not misusing her term, they are broadly what I suggest come within Professor Gerken's concept of ‘soft law’. Soft law by itself, of course, is not enough. You need ‘hard law’, black letter law, and that we have been dealing with for years and years and years, right back to the Magna Carta of 1215, the Bill of Rights of 1689 in Great Britain through to the Human Rights Act of 1998 - those are English or British examples of black letter laws. But we have here in Europe, the European Convention on Human Rights. We have other conventions ratified or passed by the United Nations. We have European Union treaties and directives and conventions. We also have national constitutions, most famously of course that the United States, but this country too has its constitution. Now, all of those are hugely important to the sustenance of the rule of law and justice.

These are all very important instruments, but they have no value whatsoever if they are treated as no more than museum exhibits. They should be living instruments and they should be refreshed and they should be implemented and they should be taken seriously. They should come off the page and into our daily lives. And who is supposed to do this? Well, you and me. And who are we? We are feeble human beings who are entirely capable of making mistakes, getting things wrong of showing incompetence and unfortunately, from time to time, demonstrating ill motive and malice. But I think a robust justice system and the jurisdiction which understands and underpins the rule of law, can cope with that. It can cope with eccentric judge, it can cope with the eccentric journalist, it can cope with the eccentric lawyer who pretends to be a politician or eccentric politician who pretends to be a lawyer. The one thing I keep on trying to remind myself is that the rules, the law, are not just for “the little people”; they apply equally to the “big people”, to those who govern the little people, to the powerful as well. “Be you ever so high,” to quote that well-known 18 century lawyer, Thomas Fuller, “Be you ever so high, the law is above you.”.

When we arrived here a few days ago, on Wednesday, my guess is that most of us were strangers to each other. But I hope by the time we leave tonight or tomorrow that we will not just have become lawyers or journalists or academics or judges or students who know each other, but who have become friends and fellow travellers (in the positive sense), fellow travellers advocating the need for justice and for the rule of law. And I hope we will do that with enthusiasm because it seems to me – and I will finish on this -and now please get your cliché alert machines out- It seems to me that ‘justice’ and ‘the rule of law’ are not just words and they are not just graffiti on the wall but they are, like human beings’ things that need to be vigorously and enthusiastically exercised. Otherwise, and I now look at myself, they get flabby. And there is one thing that you and I, no matter what our background, no matter which country we live in, no matter what are current occupation may be, cannot tolerate and that is a system of law which does not take itself seriously and which cannot be applied fairly and which cannot do justice.

So I finish there. Thank you all very much indeed for the work has been put in to this symposium. Thank you very much indeed for your participation and thank you very much indeed for renewing *my* enthusiasm and excitement for a subject, which from time to time I take for granted. Thank you so much.

Basın Yansımaları

Press
Coverage

İstanbul'da yargının bağımsızlığı tartışıldı

■ Uluslararası yargı ve adaletin temsilcileri İstanbul'da buluştu. >> 10'da

Pildes: Küreselleşme otoritarizmi zorlaştırdı

MARMARA Üniversitesi ve BM'nin katkılarıyla düzenlenen "Adalet ve Hukuk Devleti" konulu "Uluslararası Sempozyum 2014", İstanbul Four Seasons Bosphorus Otel'de başladı. İki düzenlenen organizasyonun dünyaca ünlü konuşmacıları arasında BM, AB, Avrupa Konseyi, Dünya Bankası, AGİT gibi uluslararası kuruluşlardan temsilcilerin yanı sıra, Harvard, Yale, New York Üniversitesi gibi üniversitelerden akademisyenler ile yargı mensupları yer alıyor.

Hukuk ve demokrasi ilişkisinin ele alındığı oturumda konuşan Harvard Üniversitesi Anayasa Hukuku Profesörü Richard Fallon, "pekâlâ hukuk sisteminin dışına çıkmadan otoriterleşilebildiğini" savundu. New York Üniversitesi Anayasa Hukuku Profesörü Richard Pildes ise küreselleşmeyle birlikte otoritarizmin zorlaştığını belirterek "Demokrasi krizleri, bir geçiş sürecinde olduğumuzun göstergesi. Demokratik ülkelerde yargıyla siyaset arasındaki çatışmalar kaçınılmaz ama demokrasi hukukla değil siyasi kültürle temin ediliyor" dedi. ■ Alihan MESTCİ

Yargının bağımsızlığı tartışıldı

Adalet ve Hukuk Devleti konulu "Uluslararası Sempozyum 2014"ün açılışı İstanbul'da gerçekleştirildi. Four Seasons Bosphorus Otel'de yapılan sempozyumda "Adalet ve Hukuk Devleti" çerçevesinde hukuktan ekonomiye, kuvvetler ayrılığından temel hak ve özgürlüklere ve medyadan bağımsız yargıya kadar pek çok farklı ve güncel konu ele alındı.

Adalet ve Hukuk Devleti konulu "Uluslararası Sempozyum" açılışında konuşan Avrupa Birliği Türkiye Büyükelçisi Stefano Manservigi, Türkiye ve Avrupa Birliği'nin birlikte çalışmakta olduğunu ve bir adalet reformu yapılması için çalışmalar gerçekleştirildiğini ifade etti. Manservigi, AB standartlarına uygun bir yargının büyük önem taşıdığını vurguladı ve adalet sisteminin Türkiye'de tam olarak kurulması ve hukuk devletinin tam olarak gerçekleştirilmesinin tamamlanmadığını söyledi.

17 Aralık'tan bu yana yaşanan gelişmeleri takip ettiklerini ifade eden Stefano Manservigi, yargının tarafsız şekilde işleyişini sağlamak açısından

yeterli adımların atılmadığını söyledi. Türkiye'de kararların hızlı alındığını ve istişare süreci yapılmadığını bu durumun ise gerek adli gerekse de idari polis ve savcılar olumsuz bir biçimde etkilendiğini söyledi.

Türkiye'de son dönemde kutuplaşmış bir yapının olduğunu belirten Stefano Manservigi, bu durumun yargı bağımsızlığına ve HSYK'ya büyük sekte vurduğunu ifade etti. Manservigi, son dönemde gerçekleşen görevden alınmalardan yargının etkilendiğini ve çeşitli internet sitelerine erişimin engellenmesine konularına eğilmek gerektiğini önemle hatırlattı ve "Bütün bunların acilen çözüme kavuşturulması gerekiyor" dedi.

Türkiye'nin Kopenhag Kriterleri'ni kabul ettiğini belirten Stefano Manservigi, "Türkiye'deki reformların AB standartlarına göre yapılması beklenmektedir" dedi. Polisin ve savcının yolsuzluk dâhil her türlü iddiaı soruşturabilmesi gerektiğini söylediklerini dile getiren Stefano Manservigi, "Bu, toplumun her kesimini ilgilendiren bir konudur. Yardımcı olmaya hazırız" şeklinde konuştu.

İstanbul Gazetesi, 09.05.2014

HaberTürk, 09.05.2014

Düşman değiliz, demokrat bir Türkiye istiyoruz

BİRİNCİ SAYFADAN DEVAM
Marmara Üniversitesi, Birleşmiş Milletler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği, Dünya Bankası temsilcileri, Harvard, New York ve Yale gibi uluslararası saygın üniversitelerden hukukçuların katıldığı 'Adalet ve Hukuk Devleti' Uluslararası Sempozyumu'nun ilk gününde açış konuşmaları gündeme damgasını vundu. Avrupa Parlamentosu'ndan Hannes Swoboda, MİT Kanunu değişikliği ve yolsuzluk soruşturmaları sonrası gelişmeleri eleştirdi. Swoboda, "Tabii ki hepimiz seçim sonuçlarını kabul ediyoruz. Ama bir kez siz hükümete seçilmişseniz mutlak özgür değilsiniz. Türkiye'de yolsuzlukla ilgili suçlamalar var. Hükümetin Gülen hareketinin yargı camiasına suzduğu söylemesi yeterli değil. Bunu hükümetin açıklaması lazım. Bağımsız yargı var mı? Eğer yürütmeye erk 'yok' dicesen, ya-

bancı uzmanlar getirip onların gözetimini almalı." diye konuştu. Swoboda şöyle devam etti: "Biz Türkiye'den Ermeni, Kıbrıs ve Kürt konularında düzeltme istiyoruz. Ve nihayet krizlerin yönetilmesini. Tayyip Erdoğan, iyi adımlar atıyor ama niye geri adım atıyor? Türkiye hükümetinin pozisyonuna karşı bizim tavmız düşmanlık değil. Güçlü bir mütefak demokrat, ülke istiyoruz. Bu tür tartışmalar Türkiye'nin önüni AB'de açacak. Biz düşman değiliz, hayır, demokratik bir ülkeye AB içinde ihtiyacımız var."

AB'nin Türkiye Büyükelçisi Stefano Maneservisi, yolsuzluk ve rüşvet iddialarını içeren 17 Aralık sürecinin basından beri takipisi olduklarını aktardı. Türkiye'de kararların işleme yapılmadan huzi alındığını ve bu durumun polis ve savcılar olumsuz etkilediğini belirtti. Türkiye'deki kutuplaşmanın yargı ve HSYK'ı sekteye uğrattığını ifade eden

Maneservisi, görevden alımlar ve internet yasalarının acilen çözülmesi gereken sorunlar olduğuna işaret etti. Demokratik toplum değerlerinin 'hukukun üstünlüğü' ile ölçülebileceğine dikkat çeken ABD Konsolosu Charles F. Hunter ise mahkemelerin özgür olmadığı algısının adalet sistemini etkileyeceğini ve yargıya olan güveni zedeleyeceğini bildirdi.

Harvard Hukuk Fakültesi'nden Prof. Dr. Richard Fallon da, hukuk devleti için gerekli olan en önemli şartlardan birinin 'kültürel koşullar' olduğunu kaydetti. Bu durumun anayasal kararların yerleşmesinden daha önemli olduğuna değinen Fallon, "Türkiye'deki sorun yazılı anayasa ile değil, kültürel koşullarla ilgili. Anayasanın yazılı haline baktığımızda gelişmiş ülkelerde aynı görünüyor. Önemli olan, insanların anayasanın lafzını değil ruhunu yansıtmaları," değerlendirmesini yaptı.

Zaman, 10.05.2014

Avrupalı hâkimlerden yargıya müdahale uyarısı

'Adalet ve Hukuk Devleti' sempozyumuna katılan Avrupalı hâkim ve savcılar, Türkiye'deki yargı bağımsızlığını tartıştı. Son dönemdeki hâkim ve savcı değişikliklerini gündeme getiren konuşmacılar, yargı bağımsızlığının zarar göreceğine dikkat çekti.

BÜŞRA ERDAL İSTANBUL

İstanbul'da gerçekleştirilen 'Adalet ve Hukuk Devleti' sempozyumunun ikinci gününde Türkiye'de yargı bağımsızlığı ve basın özgürlüğü konuları gündeme geldi. Özgürlük ve Demokrasi için Avrupalı Yargıçlar ve Savcılar Birliği Başkanı Thomas Guddat, yargı bağımsızlığına zarar verecek şekilde hâkim ve savcılar görevlerinin değiştirildiğini belirtti. HSYK'nın yapısının değiştirilmesinin sorun olduğunu ifade eden Guddat, mülakat ve atamaların da yargı bağımsızlığına uygun olmadığını vurguladı. Guddat, "Yer değiştirmeler sorundur. Hâkim ve savcıların semerli durumlara göre yerleri değiştirilmiyor," diye konuştu.

ABH'nin Türk yargısı İslî Karakas, Türkiye'de hâkim ve savcılar görevlerinden alınmalarının yargı bağımsızlığına müdahale olduğunu söyledi. Türk yargısının hâli bireylerin temel hak ve özgürlüklerini değil devleti öncelikli tuttuğuna dikkat çeken Karakas, "Temel hak ve özgürlükler temelli, bunu öne çıkaran bir yargı anlayışı yok," dedi. Türk yargısının önde gelen sorunlarından birinin de "uzun tutukluluk" olduğunu söyleyen Karakas, yargıçların uluslararası hukuka uyma çağrısında bulundu. Devletin, hâkimleri yerlerinden alması

yükümlülüğü olduğuna dikkat çeken Uluslararası Hukukçular Komisyonu Avrupa Programı Direktörü Roisin M'Hay da, "Yürütme, mahkeme kararlarını uygulamakla yükümlüdür. Bu karar beğenirse de uygulamak zorundadır," dedi. İngiltere Parlamentosu'ndan eski ülke Başsavcısı Vekili Sir Edward Garnier ise sempozyumda hukuk devleti ve demokrasinin bir kültür meselesi olarak ortaya çıktığını vurguladı. Garnier, sözlerini şöyle sürdürdü: "Hâkimler, yürütmeden ya da yasamadan talimat almamalıdır. Bu hem savcılar hem de savunma avukatları için geçerlidir. Savcı kanıtlarla iddianame hazırlamalı ve baronun verdiği yeti ile müvekkilini savunmada yükümlüdür," dedi.

Sempozyumda öne çıkan bir diğer konu da basın özgürlüğü oldu. AGİT Medya Özgürlüğü temsilcisi Danja Mijatovic, MİT kanunun ifade özgürlüğü açısından endişe verici olduğunu söyledi. Uluslararası İnsan Enstitüsü Direktörü Alison Bethel-McKenzie de, Türkiye'nin basın özgürlüğü konusunda olduğunu, sadece 2 görevlilerinin Türkiye'yi takip ettiğini belirtti.

Bu gün süren 'Adalet ve Hukuk Devleti' konulu uluslararası sempozyumda hukuktan ekonomiye, korvetler ayrıştırdan bağımsız yargıya kadar pek çok farklı ve güncel konu ele alındı. FOTOĞRAF: ZAMAN

Zaman, 09.05.2014

AP'Lİ SOSYALİSTLERİN LİDERİ HANNES SWOBODA:
DÜŞMAN DEĞİLİZ, DEMOKRAT BİR TÜRKİYE İSTİYORUZ

04 Avrupa Parlamentosu (AP) Sosyalistler ve Demokratlar Birliği Başkanı Hannes Swoboda, İstanbul'da katıldığı 'Adalet ve Hukuk Devleti' Sempozyumu'nda Türk hükümetinin 'iç işleri-mize karışmayın' eleştirisini değerlendirdi. "Biz düşman değiliz, daha demokratik bir Türkiye'ye AB içinde ihtiyacımız var," dedi. ABD Konsolosu Charles Hunter ise mahkemelerin özgür olmadığı algısının toplumun yargıya olan güvenini zedeleyeceği uyarısında bulundu. **BÜŞRA ERDAL GÜNDEM**

264

Radikal, 12.05.2014

MIT Yasası'yla Türkiye başka bir yer olur

Anayasa uzmanı Prof. Heather Gerken: Yargı konusunda hayati bir eşikte, bir sapma noktasında duruyorsunuz. Atılacak adımlarla işler dramatik olarak çok kötüye doğru evrilebilir. Örneğin MIT Yasası şoke edici.

Anayasa Mahkemesi niye önemli bir kurumdur?

İki sebepten. Birincisi: güçlü bir yöneticinin karşısında durabilecek bir kurum gereklidir. Anayasa mahkemeleri geleneksel olarak bu rolü üstlenirler. İkincisi bu tür mahkemeler azınlık haklarının korunması açısından önemli rol oynarlar. Siyasetten izole oldukları, olmaları gerektiği için bunu yapabilirler.

Peidi bunları yaparken siyasete bulaşmış olmuyorlar mı?

Bir anayasa mahkemesi iki şekilde siyasi bir yapıya dönüşebilir. Birincisi atama yoluyla. Atanan üyeler ya belli bir siyasi fileri savunmayı hukuktan üstün tutarlar ya da siyasi iktidardan korkarlar. Korktukları için de hukuka uymayı ikinci plana atarlar. Bunlardan başka bir yolla daha siyasi bir kuruma dönüşmesi mümkün. O da, verdiği kararla kamuoyunu meşgul etmesiyle, gazetelerin manşetlerine çıkmasıyla olur. Anayasa mahkemesi kararlarının gündem yaratması aslında bizim beklediğimiz bir şeydir ve bu tür bir 'siyasete bulaşma' hukuki olarak hiçbir sorun yaratmaz. Bizleri endişelendiren, açıklaştığımız birinci türden siyasileşmelerdir. Siyaset, hukuki kararları belirliyorsa sorun vardır. Hukuki kararlar siyasi bir tartışma yaratıyorsa bunu normal karşılarız.

Hangi türde siyasileştirmesi nasıl anlayacağız? Örneğin Türkiye'deki Anayasa Mahkemesi'nin Twitter kararını hangi kefiye koyacağız?

Avukatların 'hukuki hüner' dediği bir şey vardır. Hünerli hukukçuların elinden çıkmış iyi argümanlar olduğu gibi çok kötü hukuki argümanlar da vardır. Bir kararın siyasi olup olmadığını anlamak için argümanına,

söyleşi
Ezgi Başaran

gerekçesine bakmak gerekir. İyi ve temellendirilmiş bir argüman ise emsallere uyuyorsa söyleyecek söz yoktur. Twitter kararının gerekçesini detaylı biçimde okumadım fakat şu genel bilgiyi sizinle paylaşabilirim. İnsanlar mahkemelerden sevmedikleri kararlar duyduklarında 'siyasi bir karar' suçlamasında bulunurlar. Aslında tam olarak bu söylem siyasetin özüdür ve mahkemeyi siyasete çekme çabasıdır. ABD'de de mahkemeler 'hukuki aktivizm'le suçlanabilir, yani mahkemenin kararlarını hukuktan öte bir aktivizm motivasyonu ile verdiği iddia edilebilir.

Mahkemelerle kavga eden siyasi lider suçluda görülen bir şey öyleyse?

Hayır sıklıkla değil ama bazen oluyor. Fakat bu tür suçlamaları ortaya atarken çok dikkatli olmak, demokrasinin temel taşı olan mahkemeleri halkın gözünde itibarsızlaştırmamak gerekir. Önemli olan saygının korunmasıdır. Siyasi liderin mahkemeyi tasfiyeyle tehdit etmesi gibi şeyler ise kabul edilemez.

Bugünlerde Türkiye yargısı 'paralel devlet' yani Gülen hareketi tarafından yönlendirilmede suçlanıyor. Yargıda bir dini harekete üye kişilerin bulunması sorunu mudur?

Amerikan istihbaratı çok katmanlı ve farklı otoriteler tarafından denetlenirler. MIT Yasası'ndaki birçok şeyi Amerikan halkına sunmayı aklımızdan bile geçirmeyiz.

ABD'de mahkemeler zaman zaman Başkan'ın hic hoşuna gitmeyen kararlar verebiliyor. Biz bu duruma paralel devlet değil çoğulculuk diyoruz. Demokrasi diyoruz. ABD, devlet içinde tartışmanın, anlaşmazlığın demokrasi için faydalı olduğu önermesinin üstüne kurulmuştur. Zaten yürütmenin gücünü denetlemenin temel yolu devlet içindeki anlaşmazlıklardır. Sadece kuvvetler ayrılığı yetmez.

Yalnız burada tartışma kültüründen ziyade bir grup hukukçunun bir cemaat tarafından yönlendirildiğinden söz ediliyor...

Bir hakim ya da savcı hukuktan ayrılmış kimliğe, inanca ya da bir ideolojiye göre hareket ediyorsa, elbette, bu son derece sorunlu bir durumdur. Fakat böyle bir durumla karşı karşıya olup olmadığınızı tayin etmeniz de kolay değildir. Söz konusu hakimim tüm dosyalarını inceleyip bu iddiayı doğrulayacak bir sikile, bir örüntü olup olmadığını görmek gerek. Eğer var ise yani hakimim hukuku değil başka bir şeyi kalavuz tuttuğunu dosyalarda verdiği kararlarla kanıtlayabiliyorsanız, gereğini yapabilirsiniz.

Yargıda reform nasıl yapılır?

Yargıda reform çok zor bir şeydir ve itina ile yapılması şarttır. Hakimleri, verdikleri kararlar hoşunuza gitmiyor diye değiştirseniz yargı bağımsızlığını riske atmış olursunuz. Hakimler siyasi sistemle ayrı düştüğü için işi kaybederse tehlikeli bir süreç başlar. Eğer adil olma, dürüstlük veya usulsüzlük yaptıklarını kanıtlayabiliyorsanız onları tasfiye edebilirsiniz. Örneğin ABD'de bir hakimle ilgili yolsuzluk söz konusu olsa, azledilir. Azledilme işini de Kongre değerlendirir ve yapar. Zaten kuvvetler ayrılığı bunu gerektirir. Hakim ya da savcıya ilgili bu tür kararları devletin farklı bir

kolu vermek.

Kongre ve kuvvetler ayrılığı demişken... 2 ay sonra Türkiye ilk kez Cumhurbaşkanı'nı halk oyuyla seçecek. Seçilmiş Başbakan ile seçilmiş Cumhurbaşkanı arasında nasıl bir ilişki olur?

Parlamentar sistem ile başkanlık sistemini karıştırdığınızda iki güç baş olamaz. Biri diğerinin arkasında, gölgesinde kalacaktır kaçınılmaz olarak. Zaten hem Başbakan'ın hem de Cumhurbaşkanı'nın aynı güçte olduğu durumlarda sağlıklı bir karar vermek çok zor olur, sistem sıkı sıkıya tutulmuş yaşar. Ağustostaki seçimle birlikte nasıl bir süreç gireceğinizi bilmiyorum ama bunu biliyorum: Devlet bir ekosistemdir, bir köbesinde yapıtığınız değişiklik tüm sistemi etkiler. Dolayısıyla güç dengesini bu şekilde değiştirmenin çok tehlikeli ve beklenmedik sonuçları olabilir.

Vatandaşın ve hatta bizi yönetenlerin yargıya güveninin çok azaldığı

bir dönemden geçiyoruz. Bunun sonuçları ne olur?

Amerika'da bir söyleyis vardır: Yargıda ne kılıcın ne de cüzdanın gücü var. Yani ne polis gibidir ne de yürütme. En büyük gücünü verdiği kararlara halkın güven duymasından alır. Eğer bu aşınmışsa korkunç bir sorunla karşı karşıyaysanız demektir. O nedenle Amerika'da hakimler bir karar verirken çok ama çok dikkatli davranırlar. Zira bütün korkuları halkın güvenini yitirmektir. Çünkü onu yeniden kazanmak çok zordur. Bir anda kaybeder-

Liderler bir gün iktidardan düştüklerinde nasıl bir hukuk sistemi bıraktıklarını, bu sistemin gün gelip kendilerini tehdit edip etmeyeceklerini hesaplamalıdır.

sınız ama aynı güveni inşa etmek yıllarınıza alır. Güven ve saygı duyulan bir adalet sistemi demokrasi, hukukun üstünlüğü için ve hatta günlük hayatın idamesi için şarttır.

Hukuk ve Adalet konferansı için birkaç gündür İstanbul'dasınız ve Türkiye'den birçok hukukçuyla irtibat kurdunuz. Ülkenin haliyle ilgili neler duyduunuz?

Hem okuduklarımdan hem de duyduğlarımdan çıkardığım sonuç şu: Yargı konusunda hayati bir eşikte, bir sapma noktasında duruyorsunuz. Atılacak adımlarla işler dramatik olarak çok kötüye doğru evrilebilir. Fakat bazı emareler dengemin iyiye doğru değişmediğini gösteriyor. Örneğin MIT yasası. Böyle bir yasanın düzenlenmesi şoke edici. Bu yasanın geçmesi daha da şoke edici. Bakan bu MIT yasası hayata geçirildiğinde Türkiye başka bir yer haline gelir ve artık başka bir istikamette ilerler.

MIT Yasası'na, 'ABD istihbaratı

Yargı konusunda hayati eşiktesiniz

ANAYASA UZMANI PROF. HEATHER GERKEN

'Hukuk ve Adalet' konferansı için gelen Prof. Heather Gerken, "MIT yasasındaki birçok şeyi Amerikan halkına sunmayı aklımızdan bile geçirmeyiz" dedi.

"Siyaset ve demokrasi intibak ve taviz sanatıdır. Liderler iktidardan düştüklerinde nasıl bir hukuk sistemi bıraktıklarına, bu sistemin kendilerini tehdit edip etmeyeceklerini hesaplamalıdır. MIT yasasındaki birçok şeyi Amerikan halkına sunmayı aklımızdan bile geçirmeyiz. Yargıda ne kılıcın ne de cüzdanın gücü vardır. En büyük gücünü verdiği kararlara halkın güven duymasından alır. Bu aşınmışsa korkunç bir sorunla karşı karşıyaysanız demektir. Hayati bir eşiktesiniz." Ezgi Başaran'ın söyleşi S08

da ulusal güvenlik adına herkesi dinliyor, operasyon yapıyor' diye savunmaları var...

Bu savunma ABD'deki yasaları bilmemekten kaynaklanıyor anlamadığım kadarıyla. Arada dağlar kadar fark var. Amerikan istihbaratının hareket alanı yasalarla net biçimde belirlenmiştir. Zaten mesruiyetini de bu yasalardan alır. Çok katmanlı ve farklı otoriteler tarafından denetlenir. Çok daha şeffaftırlar. MIT Yasası'ndaki birçok şeyi Amerikan halkına sunmayı aklımızdan bile geçirmeyiz.

Snowden'ın ortaya çıkardıklarına göre ABD sadece Amerikan halkını değil, tüm dünyayı dinliyormuş ama...

Bu büyük bir skandaldı, dolayısıyla büyük de gürültü kopardı. Gereği de yapıldı. Sistem şimdi daha da şeffaf biçimde yeniden kuruluyor. Fakat bunu söyleyeyim orada bile yasal kontrol, MIT düzenlemesinin öngör-

düğünden fazlaydı. Bakan siyaset ve demokrasi intibak ve taviz sanatıdır. Liderler bir gün aynı oy oranını alamayıp iktidardan düştüklerinde nasıl bir hukuk sistemi bıraktıklarına, bu hukuk sisteminin gün gelip kendilerini tehdit edip etmeyeceklerini hesaplamalıdır. Sırf bu nedenle bile muhalefete, muhalif düşüncelere, azınlıklara iyi bir hayat sunacak sistemi kurmalıdır. Ya da o sistemi bozmamalıdır. Hiçbir siyasi hareketin arkasında ebedi bir çoğunluk yoktur, dolayısıyla ebedi bir çoğunlukçu demokrasi de.

Yargıda ne kılıcın ne de cüzdanın gücü var. En büyük gücünü verdiği kararlara halkın güven duymasından alır. Eğer bu aşınmışsa korkunç bir sorun var demektir.

'Turkey further from EU than 7 years ago'

Cansu Çamlıbel - İSTANBUL

Turkey is further away from European Union membership today than it was seven years ago, Hannes Swoboda, leader of the Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats in the European Parliament, has said, voicing concerns over judicial independence in the country.

"It is a long-term process. We are further away from the accession than perhaps seven years

ago. But that does not mean you are totally away from it. This is the process; you get closer, then you get far away a bit ... at the moment, we are a bit far away," Swoboda told daily Hürriyet on the sidelines of a conference titled "International Symposium on Justice and Rule of Law" held in Istanbul last week for the first time. "For the short term, we are in a very

critical situation. But we cannot give up the long-term aims."

DRIFT, continued on page 02

HANNES SWOBODA

Turkey further from EU than in 2007, EU official claims

Turkey is further away from the European Union accession today than it was seven years ago due to withdrawn reforms, says the president of the Socialists in the European Parliament

DRIFT, continued from page 1
In the last two years, Turkish Prime Minister Recep Tayyip Erdoğan has changed and has rolled back some reforms that were significant for the EU, according to Swoboda.

"When Erdoğan came to power, he started some reforms, speaking about a Kurdish solution, pushing back the military to its corner internally and changing the criminal code. These were the moments when we thought 'OK, we are moving forward'."

But then in the last two years, Erdoğan started to take power too much and attack judicial institutions. This is pulling back some of the reforms we were defending," said Swoboda, recalling that the Turkish government's new legislation transferred significant powers over the High Council of Judges and

Prosecutors (HSYK) to the Justice Ministry, a development reversing previous reforms. He said Europe and Turkey had to work for accession. "We have to convince our citizens in our countries that Turkish membership would be good," Swoboda said on Europe's side. For Turkey's part, it should do "a real constitutional reform" and realize "decentralization," he added.

'Decentralization needed'

"You can't keep such a big country together with populations including the Kurds in a unitary state. It is one of the issues, but there are many other issues concerning democratic reforms," said Swoboda.

He also said center-right European politicians could ease supporting Turkey's accession

process in the near future, predicting that there would be more extremist parties in the European Parliament after the elections. "The danger is that some right-wing parties could move away from the enlargement and Turkey issue because they are afraid that they could be eaten up by the extremists. The effect will not be immediate, but we might see the influence over the center-right," Swoboda said.

Swoboda voiced concern over Erdoğan's recent steps to limit the independence of the judiciary.

"There are some developments in the domestic scene concerning the independence of the judiciary, concerning the question of individual rights and the attempt to close Twitter and YouTube. These are symbols. We in Europe are concerned about this

trend. We see some positive developments in Erdoğan's policy on the Kurdish issue, the Armenian issue and other areas. But domestically, we have some serious doubts," he said.

Swoboda said the main problem in the judicial system in Turkey was the government's move to reshuffle officials from the judiciary and police on the grounds that they were members of Islamic scholar Fethullah Gülen's movement.

"The main problem is that there are severe accusations from Erdoğan against the Gülen movement over infiltrating the judiciary and the police. He is using this argument to change a lot of personalities in the judiciary and police, trying to restrict the independence of the Constitutional Court and the HSYK. Therefore, we fear for the independence of justice," he said.

Swoboda said the Gülen movement alone was not to blame, even if it has infiltrated the judiciary and police institutions, noting that the prime minister must have had a role in such a period.

"If they had the chance to infiltrate, they could only do it when Erdoğan came to power. Maybe somebody very close to the movement opened the doors for them to the administration. Now the government is going against them without [stating] the necessary transparency," he said, adding that Erdoğan was afraid of revealing when and how members of the Gülen movement attained top positions in the judiciary and the police since he aided them in their rise.

He also defined the last two years of Erdoğan's leadership as "autocratic," creating enemies outside and inside the country to control the people. "He is an autocrat. The language he uses is the typical language of an autocrat," he said.

Hürriyet Daily News, 12.05.2014

"Atatürk, 'cumhuriyet'in ilk 'kurucu babası'; Tayyip Erdoğan, 'ikinci kurucu baba' olmak istiyor." Eyüp Can

Türkiye'nin ikinci kurucu babası kim?

Ş u satırların altına imza atmayacak olan var mı?

"Siyaset ve demokrasi, itibak ve taviz sanatıdır. Liderler bir gün aynı oy oranını alamayıp iktidardan düştüklerinde nasıl bir hukuk sistemi bıraktıkları, bu hukuk sisteminin gün gelip kendilerini tehdit edip etmeyeceğini hesaplamalıdır. Sırf bu nedenle bile muhalif düşüncelere, azınlıklara iyi bir hayat sunacak sistemi kurmalıdır. Ya da o sistemi bozmamalıdır. Hiçbir siyasi hareketin arkasında ebedi bir çoğunluk yoktur, dolayısıyla ebedi bir çoğunlukçu demokrasi de!"

Tespiti yapan Amerika'nın en saygın anayasa hukukçularından Prof. Heather Gerken.

Harvard'da hoca. Geçen hafta demokrasi ve anayasa hukuku üzerine bir sunum yapmak için İstanbul'a geldi.

Hazır Türkiye hararetle bir biçimde sistem ve hukuk tartışması yapıyor Ezgi Başaran kendisine yargısal krizlerin neyle yol açabileceğini sordu. Dün Radikal'de çıkan söyleşi tek kelimeyle zihin açıyordu.

Kacırlara tavsiye ederim, şu linkten girip okuyun: (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/ezgi_basaran/mit_yasasiyla_turkiye_baska_bir_yer olur-1191555)

Türkiye'nin şu an içinde bulunduğu durumu dışardan bir gözle gayet net özetleyorsun.

"Yargı konusunda hayati bir eşiktesiniz" diyor.

"MIT yasasıyla Türkiye başka bir yer olur" diye uyarıyor. Uyarısı dostça.

Bilmediği konularda ahkâm kesmiyor.

Tepeden bakmıyor.

Snowden'in ortaya çıkardığı dinleme skandalından dolayı Amerika'yı şiddetle eleştiriyor.

"Bu, büyük bir skandaldır; dolayısıyla büyük gürültü kopard. Sistem şimdi daha da şeffaf biçimde yeniden kuruyor."

Türkiye'de de uzun bir zamandır sistem yeniden kuruyor.

Ama sorun şu ki kim iktidardaysa o, 'kurucu baba' olmak istiyor.

Atatürk 'cumhuriyet'in ilk 'kurucu babası'.

Tayyip Erdoğan 'ikinci kurucu baba' olmak istiyor.

Sorun şu ki Türkiye bir 'kurucu

ideolojiden' kurtulmaya çalışırken 'ikinci bir kurucu ideolojiye' sürükleniyor. Seçimlerde başından başarıya koşan Erdoğan'ın sistemi değiştirme arzusu, baskanlık ısrarı bundan.

Cumhuriyet'in 'ikinci kurucu babası' olmak istiyor.

Oysa Türkiye'nin bu yüzyılda ne ülkeyi demir yumruyla yönetecek yeni kurucu babalara ne de tek bir dünya görüşünden beslenen kurucu ideolojiye ihtiyacı var.

Bu ülkenin hamurunda din de var laiklik de...

Türk de var Kürt de.

Alevi de var Sünni de.

Kemalist de var Nakşi de.

Liberal de var sosyalist de.

Ya bunların hepsini özgür ve eşit

birer vatandaş kılan, devlete karşı

bireyi koruyan, muhalif düşünce-

lere iyi bir hayat sunan kucaklayıcı

bir sistem kuracağız ya da yeni bir

'kurucu baba/kurucu ideoloji' adına

çoğunlukçu demokrasi dayatacağız.

Dayatınca olur mu?

Bir süre olur gibi gözükür ama eğer gerçekten kabıcı olsaydı bugün Atatürkçülük adına geliştirilen askeri vesayete dayalı kurucu ideoloji hâlâ ayakta olurdu...

Hani nerede?

Cumhuriyetin kurucusu olarak Atatürk hâlâ ayakta ama onun adına oluşturulan ideoloji yerle bir...

Bugün HSYK'dan MIT yasasına, TTB'den baskanlık sistemine her şeyi çoğunlukçu bir anlayışla değiştirmeye çalışanların kendisine sorması gereken soru bu: Siz yarın nerede olacaksınız?

'Millî irade' diyerek kurduğunuz çoğunlukçu sistem nerede?

Azınlıkken, muhalifken demokratik testinden geçmek kolay; esas olan, muktedirken demokratik testinden geçebilmek.

O da zor!

Zor ama düşmez kalkmaz bir Allah...

Hic değilse Prof. Gerken'in şu sözlerine altına imza atmasanız da iyi kulak verin:

"Liderler bir gün aynı oy oranını alamayıp iktidardan düştüklerinde nasıl bir hukuk sistemi bıraktıklarını, bu hukuk sisteminin gün gelip kendilerini tehdit edip etmeyeceğini hesaplamalıdır. Sırf bu nedenle bile muhalif düşüncelere, azınlıklara iyi bir hayat sunacak sistemi kurmalıdır."

eyup.can@radikal.com.tr

Radikal, 13.05.2014

Susturma takıntısı

Gazetecilik ancak demokrasinin özgürlük ortamında yapılabilen bir iş. Dolayısıyla basın özgürlüğünü savunmak demokrasiyi savunmak oluyor, ya da tersi. Toplumumuzdaki demokrasi kültürünün yeterince kök salmamış olmasındadır ki kamuoyunun genişçe bir kesiminde basın özgürlüğü, "gazetecilerin kalarına göre takılma serbestliği" olarak algılanı geldi ve bu yüzden düne kadar pek de sahiplenilmedi.

Büyük değişim, birinci yıldönümü yaklaşan "Gezi"yle geldi. Gezi, basın özgürlüğünün gerçekleri bilme ve kanaatini serbestçe oluşturabilme hakkı adına herkes için vazgeçilmez olduğunun nihayet kavranması yönünde toplumun geniş kesimlerinde bir bilinç sıçramasını tetikledi. Sonunda, 31 Mayıs 2013 akşamında sokağa inen on binlerce insan, şehrin merkezinde cereyan eden kendi hikayelerinin ekranlardan ülkeye yansımalarını görünce, gözler nihayet açıldı.

Sistemin, Soma'da neden olduğu işçi katliamının da benzer bir etkiyi yarattığını gözlemliyoruz. İktidardakilerin büyük çelişkisi, dünyadaki imajlarını bu kadar sevdikleri halde, adeta o imajı çöktürmek istemesine medya ve internet özgürlüğünü boğmaya çalışmaları, sonra bu eylemleri yüzünden imajları dibe vurunca dönüp başkalarını suçlamalarıdır. Artık bu kısır döngüden çıkmaları gerek.

Denklem şudur: Medya özgürlüğünü boğan bir iktidarın y-ol açtığı imaj yıkımı sonunda dönüp ülkenin refahına mal olur. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Medya Özgürlüğü Temsilcisi Dunya Mijatovic'e, geçen 9 Mayıs'ta "Adalet ve Hukuk Devleti" adı altında düzenlenen bir uluslararası sempozyumda konuşmak için geldiği İstanbul'da sohbet etme imkanı bulmuşum.

örgütlerin hükümet nezdindeki çabalarını y-ogunlaştırmalarına ihtiyaç var ama siyasi irade olmadan bunu yapamazsınız."

Ardından Mijatovic'e Türkiye'yi "basını özgür olmayan ülke" konumuna düşüren Freedom House'la mutabık olup olmadığını sordum

ve sohbetimiz şöyle devam etti: **Mijatovic:** Türkiye'nin özgür, yarı özgür ya da özgür olmadığını ben asla söylemem.

■ **Türkiye'yi kategorize etmeyi reddediyorsunuz.**

Mijatovic: Evet, işim gereği... Ama Freedom House'un işini parametrelerini gözeterek yaptığını biliyorum ve onları takip ediyorum. Bu arada Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) de var. Kıyasladığınızda, onların parametreleri farklı olduğu için sıralamaları her zaman aynı olmayabiliyor.

■ **Fakat hem RSF hem de Freedom House'a göre Türkiye'deki gidişat kötü...**

Mijatovic: Türkiye'nin bu konuda düşmesinin gerçek nedeninin YouTube ve Twitter olduğunu düşünüyorum. Bazen durumu yavaş yavaş kötüleşen ülkeler vardır, sonra birden bir şeyler olur ve bir anda aşağıya giderler. Ben sıralama yapmam; ülkeleri kıyaslamam. Olgulara bakarım. Yasalara, gazeteci güvenliğine ki baktığım ilk husustur. Gazetecilerin hükümet nezdinde enformasyona erişimi nasıl, ona bakarım. Türkiye değişik görüşleri yansıtan, canlı bir medyaya sahip.

Ancak son zamanlarda gördüğüm kadarıyla eleştirel sesler çok fazla susturuluyor. Eleştirel seslerin susturulması hükümetin adeta bir saplantısı haline gelmiş bulunuyor. Bunun gereksiz, kabul edilemez ve bir an önce değişmesi gereken bir durum olduğunu düşünüyorum. Böyle giderse bu herkesten çok Türkiye'ye zarar verir.

■ **Türkiye'deki basın özgürlüğü sorunu ile uğraşırken hangi konuya öncelik veriyorsunuz?**

Dunya Mijatovic

Milliyet, 22.05.2014

engeli" ne değinerek başladı:

"Türkiye'de konu siyasete gelince basın özgürlüğünü kısıtlama girişimlerini o noktada görüyoruz. İşte o zaman benim de sesimi yükseltmem ve 'Bakın bu yaptığınız hiç de iyi değil' demem gerekiyor. Türkiye artık gazetecileri hapse atma hakkını kendisinde görmemelidir. Türk hükümetiyle çalışmaya başladığımda hapisteki gazeteci sayısı 105 idi; dün itibarı ile bu sayıyı 29 olarak tespit ettik. Bu ileriye doğru büyük bir adımdır. Buraya ilk resmi ziyaretimi 2011'de yaparak Türk hükümetiyle çalışmaya başladım. Dışişleri Bakanı Davutoğlu ve diğer yetkililerle görüşerek basın özgürlüğü konusundaki görüşlerimi ifade etmemden bu yana işbirliğimiz çok iyi, kapı açık ama sonuçlar küçük ve basını özgürlüğünü sınırlandırmak için yeni teşebbüsler var.

İnsanlar eleştirel görüşler dile getirdiler diye bedel ödemek zorunda bırakılmamalıdır.

Türkiye'deki tablo hiç de pembe değil. Terörle mücadele yasasını, sızdırılmış bilgileri yayımlayan gazetecilere 10 yıl hapis öngören yeni MİT yasasını kabul edilemez buluyorum ve bunun değişeceğini umuyorum. Anayasa Mahkemesi'nin Twitter yasasını iptal etmesi ise umut verici. Bu karar Türkiye'de özgür basın ve medya özgürlüğü açısından tarihi niteliktedir. Türkiye'de bağimsız ve profesyonel bir yargının olduğunu gösteriyor. Ama reforma ihtiyaç var. Uluslararası

■ **Gazetecilerin güvenliğinden Türkiye bağlamında neyi anlamamız gerekiyor?**

Mijatovic: Hapishanede hiç gazeteci olmamalı. Gazetecilerin hapse atılmalarına engel olacak şekilde gerekli yasa değişiklikleri yapılmalı. Ardından yasaların durumu geliyor. Gerekli yasa değişiklikleri yapılmaz ve bunlar uygulanmazsa bu böyle devam eder. Terörle Mücadele Yasası, Internet Yasası, televizyon yayıncılığı yasası, bütün bunlar ifade özgürlüğünü kısıtlıyor.

Gazetecilerin güvenliği hususunda Türkiye'deki trend çok olumsuz. Gazetecilerin işlerini, iş güvenliği içinde yapabilmeleri çok önemli. Bu son üç günde burada konuştuğum gazeteciler bu nedenle (işlerini kaybetme korkusu) oto-sansür uyguladıklarını söylediler. Oto-sansür de aşırı tehlikelidir. Böyle giderse, gazetecilerin kovulması, hapisteki gazeteciler, kötü yasalar, bütün bunlar bir korku ortamı doğuruyor. Buna göre gazetecinin işi özel bir iştir. Gazetecilik cesaret, gerçeği söyleme tutkusu, toplumu bilgilendirme arzusuyla ilgilidir. Gazetecilik olmazsa ne yaparız? Ne tür bir toplumda yaşıyoruz? Hükümetlerin eleştirel ve açık olmanın ne kadar önemli olduğunu anlaması için bir yol bulmalıyız. Anladıklarını da sanıyoruz. Anladıklarını da sanıyoruz. Sadece eleştirel değil, kışkırtıcı sesleri, bazen kabalık sesleri, tabulara dokunmaya çalışan gazetecileri kısıtlamak için kullanıyorlar."

Hukukun zirvesi İstanbul'daydı

DÜNYANIN en önemli uluslararası kuruluşları, üniversiteler ve hukuka küresel ölçekte yören çok sayıda kurumun temsilcileri, geçen hafta İstanbul'da düzenlenen 'adalet ve hukuk devleti' konulu 'Uluslararası Sem-

pozyum 2014'de bir araya geldi. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve BM'nin katkılarıyla düzenlenen sempozyum, önceki gün Four Seasons Bosphorus Oteli'nde yapıldı. Açılış konuşmasını BM Global Compact Türkiye Başka-

nı Dr. Yılmaz Argüden'in yaptığı sempozyumda, AB Türkiye Büyükelçisi Stefano Manservigi, adalet sisteminin Türkiye'de tam olarak kurulması ve hukuk devletinin tam olarak gerçekleştirilmesinin tamamlanamadığını söyledi.

Hürriyet Ankara, 10.05.2014

Ergun KAFTANCI
ergunkaftanci@hotmail.com

Hadi bakalım, tahmin edelim

YEREL seçimden önce İstanbul'a belediye başkanı olmak amacıyla yola çıkan adaylar, gittikleri her yerde ve katıldıkları her toplantıda kentin trafik sorununa çözüm bulacaklarını söylediler... Adaylardan **Kadir Topbaş** yeniden seçildi...

Lakin trafik sorununa çözüm filan bulunmuş değil... Oysa "Bu sorunu ortadan kaldıracakız" diyenlerin başında da o geliyor...

Trafik hâlâ, eski hamam eski tas, yoğunlukta üzerine yok; bu yoğunluk da halkı bunaltıyor, çileden çıkartıyor...

■ Yazının devamı 3'te

Dokuz Sütun, 13.05.2014

Ergun KAFTANCI
ergunkaftanci@hotmail.com

Hadi bakalım, tahmin edelim

Bu trafik insana ehliyetini yedirir, hatta aldırır. Osmatmasına bile yol açar!

-ERDOĞAN otokrat... Hükümet darbe iddiası mubaka kanellarak zordanlar...

-Artık askerlin vesayeti söz konusu değil... Anayasa Mahkemesi vesayet altında iddian kabul edilemez...

-Muhalefetin bir yarış mensubunu aday göstermesi kötü bir fikir sayılmaz... Erdoğan, Bet'i'nin de politikada memnun edip içerde bakiğini okumak istiyor...

Bütün bunlar ve daha fazlası bir söylemiyoruz; söyleyen Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Lideri **Hannes Swoboda**... Kısaca "Boş ver, adam zaten sosyalist, tabii AKP'ye karşı çıkar" filan diye düşünmesin. Swoboda AB Parlamentosunda süzme önem verilen etkin bir siyasetçi...

Hannes Swoboda sadece bunları söylemekle kalmıyor, omasat konusundan AB Şeyliğinize kadar her konudaki görüşlerini saklamadan açıklıyor...

Oysa göre de Erdoğan her tihasını ve yaptığı sudan suya kanılmak zorunda. Buna yapmadığı için söyledikleri her söz havada kalıyor ve iftardan öteye geçmiyor; puan kayt da bundan...

Nispeti Gül'en'in hizmet hareketini, yeni cemaati dışardan bir hukuk devletinin başrıcılı insan olarak yapmasını gerekleri yapıp ve objektif bir inceleme ve denetleme yapmadı, yaptırmadı...

Swoboda Başbakanın kendine karşı kışkırtıcı sözler okuyundan bahsederek "Onunla yarış o bakımdan kolay" diyor diyor...

"Daha önce söylediklerimizi dikkate almadı,

bunları da almayacak" sepiyonlarını da gidemeyi şüpheyle açık ve net olan

"Kendi çizgisi, kendi yolda yürümeğin çayda ona göre düzenleme

Değerli okurlar, Bay Huzması Erdoğan'ın ve AKP miting söylemleri...

Sadece, muhazazaklar den eden ama öyle olduğu konusunu asanlar ilean edemeyen bir siyasal anlayışın bu illukede dahi sarmimi olmadığını nakletmek oluyor...

"Türkiye büyük mücadeleler içerisinde ama yanlış yolda" diyerek örnek de veriyor ve "Böyle büyük bir ülkeyi üniter devlet sınırları içerisinde tutmak zor, hele AKP'nin izlediği politikalarla tamamen imkansız" diyor...

Tabii bütün bunlar onun görüşleri... Swoboda son olarak şunu da söylüyor:

"Sizin için AB üyeliği çok uzak..."

Bekalım bu değerlendirmeye karşı tırmızı nesil çıkacak ve Swoboda ya ne yaparı veracağız...

Bilgimize ama ben bir kez daha hatırlatayım; Bay bakan Erdoğan, "Doğrucu Davutlar" i pek sevmez!

SİMDİ geldim Prof. Heather Gerken'e...

Anayasa uzmanı... Radikal gazeteciden Engi Başaran kendisiyle rıportaj yapmış...

Kadıncağız demiy ki "Anayasa Mahkemesi gücü fakat yanlış yapan bir siyasetçinin karşısında duracak kurnamdır. Bu tür mahkemeler hakları korumak için vardır..."

Uzlaşacak değiller; gazetelerin internet sayfasında haberi bulabilirsiniz; okuyan, ilginç değerlendirmeler var. Yalnız şunu da ekleyeyim; profesör hanım MİT yasasını külliyen reddediyor ve "Böyle bir yasadan düzenlenmesi şok edici, Meclis'ten geçmesi ise daha şok edici" diyor...

Bayan Gerken'e göre bu yasa Türkiye'de hayat değıştirocek, tersine çevirecek ve ülkeyi başka bir yönde yürütecek...

Bunun bir nesil bir rejime sürükleyeceğini ise "Tahmin edin" diyerek yarımsız bırakıyor...

Hadi bakalım tahmin edelim!

Notlar / Notes

Notlar / Notes

Notar / Notes

Notlar / Notes

Notlar / Notes

Katkı Sağlayanlar ve Katılımcılar / Contributors and Participants

Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Faculty of Law

Prof. Juergen Taschke
from

Stefano Manservigi
representing

Hannes Swoboda
representing

Prof. Işıl Karakaş and
Prof. Paul Lemmens from

Helena Lišuchová
representing

Lucian Mihai representing

Marina Wes representing

Sami Selçuk from

Dunja Mijatovic representing

Christina Koulias representing

Marietje Schaake from

Gabriela Knäul SR from

Roisin Pillay representing

Thomas Guddat representing

Alison Bethel-McKenzie
representing

David Gardner from

William H. Sorrel from

Hon. Richard M. Berman from

Prof. Heather Gerken from

Prof. Richard Fallon from

Prof. Richard H. Pildes from

www.uluslararasisempozyum.com

twitter: @AdaletHukuk2014